

ممتاز الفتاوى

مسائل فقهي و شرعي معاصر

شيخ فضل الله ممتاز

مشخصات کتاب

نام کتاب: ممتاز الفتاوی

(مسائل فقهی و شرعی معاصر)

مؤلف: شیخ فضل الله ممتاز

سال چاپ: ۱۳۹۷ هـ ش

نوبت چاپ: اول

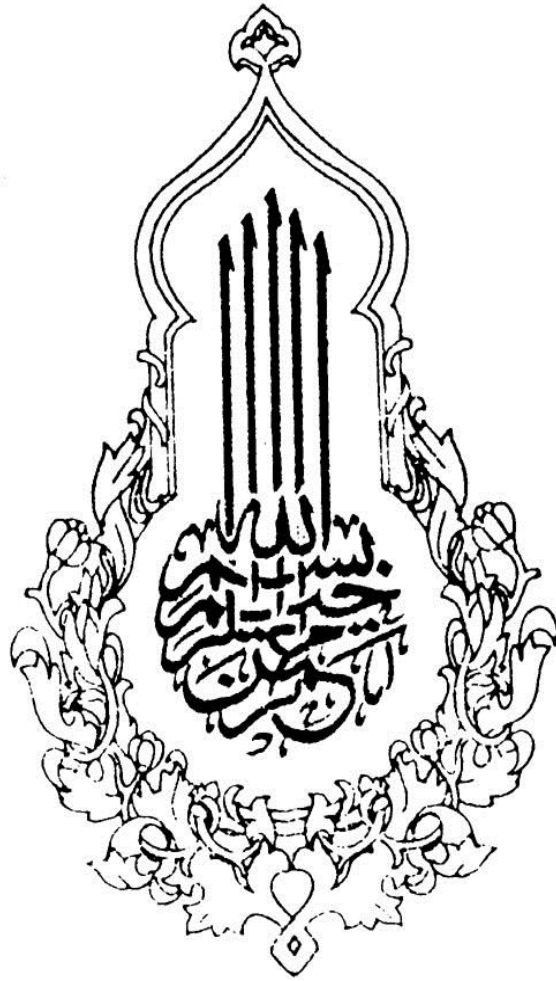
تعداد چاپ: ۱۰۰۰

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

افغانستان - کابل

ممتاز الفتاوی

جلد چہارم

معیار اصلی انتخاب زن وشوهر در دین

یکی از دوستان از ولایت لغمان سوال نموده:

جناب مولوی صاحب ستاسو د روغتیا په هیله
یو سوال لرم پدی ډول دی

په نکاح کی سیال (کف) په اړه معلومات د فقهاو
اختلاف که په مفصله توگه معلومات راکړې الله
تعالی مو په عمر او علم برکت او خپل حفظ کی
لره

استاد محترم مثلا که یو کس نکاح کوی خلور
شیان له پاره مهمه پدی کی دین دی دلته قوم بعض
کسب لکه سلمان (دلاک) جولا او یانور داسی
کارونه چی په ټولنه کی سپک دی دا په نظر نیول
کیږی او یو بڼه نسب کولای شی چی دوی سره
نکاح وکړی؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مسلمان در انتخاب زن وشوهر به همان معیارهای عمل
کند که رسول الله صلی الله علیه وسلم تعیین کرده وفرموده
که هنگام خواستگاری عروس این صفات را در نظر داشته

باشید: "تنكح المرأة لأربع: لمالها، ولحسبها، وجمالها، ولدينها، فإظفر بذات الدين تربت يداك"^۱.

در نکاح خانمها این چهار صفت را معیار قرار دهید: مالدارى، نسب، زیبایی، و دینداری، و در اخیر به دینداری تأکید بیشتر شده و معیار اصلی تقوا و دینداری تعیین شده با در نظر داشت صفات زیبایی و مالدارى و نسب خوب.

اما در انتخاب شوهر در حدیث صحیح که امام ترمذی روایت کرده فرموده است: " إذا جاءكم من ترضون دينه وخلقه فزوجوه إلا تفعلوه تكن فتنة في الأرض وفساد كبير"^۲.

اگر خواستگاری بیاید که از دینداری و تقوا و اخلاق نیکش راضی باشید آنرا قبول کنید و اگر چنین نکردید و ایماندارى و تقوا را در نظر نگرفتید در روی زمین فتنه و فساد بزرگ انتشار میابد.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب الأکفاء فی الدین، رقم الحدیث: (۵۰۹۰)، (ج ۷، ص ۷).

^۲ - السنن الکبری للبيهقي، کتاب النکاح، باب الترغیب فی التزویج من ذی الدین والخلق المرصی، رقم الحدیث: (۱۳۴۸۱)، (ج ۷، ص ۱۳۲).

نیز برای مسلمان جواز ندارد که دختر عفیفه و با حیا
خود را به نکاح انسان فاسق در آورد.

همسویه بودن در دینداری موضوع بسیار با اهمیت
است در نکاح، در غیر آن انسان غیر متدین و فاسق تأثیر
منفی و سلبی که ناشی از فسق و فجورش است بر خانمش
دارد و او را بر علاوه از خرابی دینش مورد آزار و اذیت هم
قرار می دهد.

اما دختران با نسب آیا می توانند که با اشخاص که از
نگاه نسب کمتر باشند و نیز در کارهای حلال و مباح مشغول
باشند که در بین مردم نسبتاً خوب ارزیابی نمی شود مثل
سلمانی و موجی گری، و کراچی وانی و غیره، البته در مجموع
تنها زن مسلمان با شخص غیر مسلمان و مشرک ازدواج
کرده نمی تواند اما با مسلمانی که به هر سویه و درجه باشد
شرعاً جواز دارد که ازدواج کند لیکن بهتر و اولی و افضل این
است که باید همه معیارها در نظر گرفته شود نیز عادات
و تقالید و اعراف تأثیر خود را دارد، در صورتی که انسان در
خریدن لباس و بوت و انتخاب رنگ آن دقت می کند من باب
اولی در انتخاب شوهر وزن از هر نگاه دقت بیشتر کند زیرا
تساهل کردن و تسلیم شدن به عاطفه عواقب ناگوار دارد.

خه ډول مسلمانان کورنۍ رامنځ ته کيدلى شي ؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اسلامي شريعت د يوې مسلمانې کورنۍ د رامنځ ته کولو حياتي مسئلې ته پوره توجه کړېده او دا کار يې د صالحې ټولنې او اسلامي حکومت د رامنځ ته کولو په لړکې د بنسټ لومړنۍ خښته بللى چې په دې لړ کې رغنده ونډه درلودلای شي او په همدې توگه اسلام د کورني نظام د جوړښت په اړه تفکیر کولو ته ځانگړې توجه کړېده او دا پاملرنه بايد تر هغې پورې بايد امتداد ولري تر څو په مسلمانان کورنۍ کې بشپړه سوکالي او رېښتيني ښکړغري رامنځ ته شي.

دا د همدې لپاره ترڅو ؛ يو داسې سالمه کورنۍ رامنځ ته شي چې د راتلونکي نسل د روزنې لپاره د امن غير وي، چې په دغه کورنۍ کې روزل شوي افراد به د اسلامي بيرغ د رپانده ساتلو لپاره کار کوي، او د يو لړ اصولو په پام کې نيولو سره به د لوی خښتن تعالى د نجات ښونکي دين رڼا په نړۍ کې خپروي چې دلته په مناسب لنډيز سره يې په لاندې توگه يادونه کوو:

الف غوره انتخاب:

مخکې له دې چې مسلمان هلک او انجلی د گډ ژوندانه او کورني جوړښت په اړه سره فکر وکړي، باید تر هر څه دمخه د یو داسې چا پلټنه وکړي چې دینداره او د غوره اخلاقو څښتن وي، او دا له دې کبله چې د واده یواځنی موخه د شهواني غریزې پوره کول نه دي، بلکه واده په حقیقت کې یو داسې سپېڅلې او خورا ارزښتمنه اړیکه ده چې نه یواځې د انساني فطرت غوښتنه ده، بلکه د ټولني یوه مهمه اړتیا هم کتل کېږي.

له همدې کبله مسلمان ته ښايي چې پخپل گډ ژوندانه کې د ځان لپاره د یو غوره دوست د ټاکلو په لړ کې ښوي توجهات او اسلامي لارښودنې له پامه ونه غورځوي.

د غوره مېرمنې د ټاکلو په هکله خوږ پیغمبر اکرم (صلى الله عليه وسلم) مونږ ته دا څرگندونه کړېده چې په مېرمنو کې د مطلوبه مواصفتو په اړه نارینه یو له بله ډېر سره متفاوت دي، په دوي کې یوه ډله داسې نارینه لیدل کېږي چې یواځې او یواځې مال ته به ترجیح ورکوي، ځینې نور بیا یواځې ښکلا د واده غوره اصلي معیار گڼي، په داسې حال کې چې بله ډله به شهرت ته ډېر تمایل ښکاره کوي، خو څلورمه ډله په دوي کې کامیابه شمېرل

کيڙي، او دا حُکمه چي دا ډله د خپل راتلونکي ژوند لپاره اوچت معيار انتخابوي چي هر کله دغه معيار د چا په برخه شي، نو په حقيقت کي هر څه د هغه په برخه کيږي، او په دې هکله خور پيغمبر اکرم (صلى الله عليه و سلم) فرمايي: **(تُنكح المرأة لأربع: لئالها، و ليحسبها، و جمالها، و لدينها، فاطفر بذات الدين تربث يداك)**^١.

د يوې مېرمنې سره د هغې د ٤ صفتونو په خاطر نکاح کيږي، د هغې د مال په خاطر، د بڼه حسب (چي د مشهورې او د اوچتې کورنۍ څخه وي) په خاطر، د هغې د بڼکلا په خاطر او د هغې د ديندارۍ په خاطر، نو دين پکي انتخاب کړه، لاسونه دې په خاورو شه!

پورته حديث شريف هيڅکله هم د دې معنا نلري چي په اسلام کي شتمنه، بڼکلي او يوې مشهورې کورنۍ ته منسوبه انجلي کوم ارزښت نلري، بلکي اسلام ته دا هم خوښ څيزونه دي چي ځانگړي ارزښت لري، حُکمه واده يو ستر هدف لري او دا ياد څيزونه د همدغه ستر هدف چي ښکمرغي ده، په لاس ته راوړلو کي له مونږ سره خورا مرسته کوي، خو مهمه خبره دا ده هغه څه چي اسلام کي

^١ - صحيح البخاري، كتاب النکاح، باب الأکفاء في الدين، رقم الحديث: (٥٠٩٠)،

هيڅ ارزښت نلري، دا دي چې يوه پيغله يا يو ځوان د واده معيار يواځې او يواځې مال وټاکي او دين او غوره اخلاق له پامه وغورځوي، او يا هم يواځې او يواځې ښه نوم او يا ښکلا ته ځير وي خو اسلام ته ژمن پاتې کېدلو او تقوى ته هيڅ کوم ارزښت ورنکړي، په داسې حال کې چې له دين او حميده اخلاقو پرته مال کله کله يو انسان د انحرافاتو او د اخلاقي بېاريو په لور بيايي چې په نتيجه کې يو خاوند په بدمرغيو کې ښکېلوي، که څه هم چې خاوند به ځان د سوکاله ژوند څخه برخمن گڼي.

لوی څښتن تعالى فرمايي: (وَ اُنْكُحُوا الْاَيَامِي مِنْكُمْ وَ الصّٰلِحِيْنَ مِنْ عِبَادِكُمْ و اِمَائِكُمْ - اِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ وَ اللّٰهُ وَّاسِعٌ عَلِيمٌ)^۱.

او (اى مؤمنانو) خپلو آزادو مسلمانانو ته () نارينه وي او که ښځينه وي) او خپلو نيكو غلامانو او وينځو ته (چې ودونه بې نه وي كړي) ودونه وكړئ ، كه چپرې واده ته مينه وال اشخاص بې وسه وي (او د عفت لپاره واده كول وغواړي) نو الله تعالى به دوي (د خپل پراخه) رزق څخه برخمن كړي، او لوى څښتن تعالى ډېر لورونكى او

^۱ - سورة النور: ۳۲.

مهربانه دى، او د خپلو بندگانو په حالت ډېر بڼه پوهېدونکې دى.

نبي کریم (صلی الله علی علیه وسلم) فرمایي: (إِذَا أَتَاكُمْ مِنْ تَرَضُّونَ دِينَهُ وَخُلُقَهُ فَرُوجُوهُ، إِلَّا تَفَعَّلُوا تَكُنْ فِتْنَةً فِي الْأَرْضِ وَفَسَادًا عَرِيضًا)^۱.

یعنې هر کله که تاسې ته یو داسې تن راشي چې تاسې د هغه د دین او د هغه د اخلاقو څخه رضایتمندي ولری نو ورته واده ورکړئ، که چېرې تاسې داسې ونه کړئ، نو په ځمکه کې به فتنه رامنځ ته شي او په پراخه کچه به فساد ته لاره هواره شي.

همدا غوره انتخاب چې د خاوند او مېرمنې له خوا پکې دینداری او فاضله اخلاقو ته ترجیح ورکول کیږي، په حقیقت کې کورني بنسټ ته غښتلتیا او قوت وربخښي چې د همدې قوت په مرسته بیا یوه کورنۍ کولی شي چې د هر ډول بهرنیو او داخلي ستونزو پر وړاندې په پوره مېړانې سره مقاومت او مبارزه وکړي.

^۱ - السنن الکبری للبيهقي، کتاب النکاح، باب الترغيب في التزويج من ذي الدين والخلق

المرضي، رقم الحديث: (۱۳۴۸۱)، (ج ۷، ص ۱۳۲).

ب- د گډ ژوندانه خو آداب:

زمونږ لارښود پيغمبر (صلى الله عليه وسلم) فرمايلي دي: ((فَاتَّقُوا اللَّهَ فِي النِّسَاءِ، فَإِنَّهُنَّ عِنْدَكُمْ عَوَاظٌ لَا يَمْلِكُنَّ لِأَنْفُسِهِنَّ شَيْئًا، وَإِنْ لَهُنَّ عَلَيْكُمْ وَلَكُمْ عَلَيْهِنَّ حَقًّا)¹.

ترجمه: تاسې د خپلو مېرمنو په هکله له خپل خدای تعالیٰ څخه ووبریږئ، دوي خو ستاسې سره مرستیالی دي چې د هیڅ څیز واکمنی نه دي، او دوي پر تاسې او تاسې پر دوي حق لری.

له بل پلوه اسلام مېرونو ته د خپلې کورنۍ سره د غوره چلند امر کړیدی، او د خاوند دا کار پې د غیرت او د مېرمنې له علامو څخه شمېرلی دی چې د هغه په غوره والي باندې دلالت کوي، او په دې اړه مونږ ته نبي کریم (صلى الله عليه وسلم) په واضح توگه سره فرمايي: ((خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَ أَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي)².

¹ - مسند أحمد، أول مسند البصريين، حديث عم أبي حرة الرقاشي، رقم الحديث: (٢٠٦٩٥)، (ج ٣٤، ص ٢٩٩).

² - سنن الترمذي، أبواب المناقب عن رسول الله صلى الله عليه وسلم، باب في فضل أزواج النبي صلى الله عليه وسلم، رقم الحديث: (٣٨٩٥)، (ج ٥، ص ٧٠٩).

ترجمه: په تاسې کې غوره تن هماغه دی چې د خپلې کورنۍ سره نېک برخورد کوي، او زه په تاسې کې د خپلې کورنۍ سره د ډېر غوره چلند کوونکی یم.

له دې پرته که له یو لوري اسلام مېړونو ته د لارښودنې په سلسله کې دا وایي چې:

تاسې د خپلو مېړمنو سره له ښه برخورد څخه کار واخلي، نو مېړمنو ته د دې سپارښتنه کوي چې دوي دې هم له خپلو مېړمنو سره له نرمښت او گرانښت څخه کار واخلي، او حتی د ښځې له لوري د الهي عبادتونو ترسره کول او قبلېدل یې د خاوند د حقونو پورې تړلی او متوقف شمېرلی دی.

له شک څخه پرته که چېرې خاوند او مېړمن هر یو له دوي څخه پر دغو الهي توجیهاتو او رباني لارښودنو باندې پابندي وکړي، نو د دې کار په نتیجه کې به د دوي دواړو ډاډمن او سولئیز ژوند او سکون په برخه شي، چې بیا به د راتلونکو نسلونو (د خپلو اولادنو لمسیانو...) د سالمې روزنې لپاره به په پشپړه توګه چمتو وي.

ج- د اولاد روزل:

د اسلام دين لکه خرنګه چې مخکې مو يادونه وکړه د اولاد په نښې روزنې او سالمې پالنې باندې ټينګار کوي، او

لوی خښتن تعالى مونږ ته فرمايي: (يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ..)^۱.

او ای مؤمنانو (ای هغو کسانو! چې د الله تعالى او د هغه د رسول ويناوې مو رينښتيني کيلې دي او د هغه په راليرل شوي شريعت باندې مو عمل کړيدی) خپل ځانونه او کورنۍ مو (په هغه کار سره چې تاسې ته پرې امر شويدي) له اور څخه خوندي وساتي، چې د هغې د سوزن مواد به انسانان او ډبرې وي.

اسلام بنځه او خاوند دواړه د اولاد روزلو ته تشويقوي تر څو په سمه توګه وروزل شي، او دوي دواړه بهې د دغه امانت (اولاد) پر وړاندې مسؤل ګرځولي دي چې ارشاد فرمايي: (وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَ الْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَ مَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا)^۲.

^۱ - سورة التحريم: ۶.

^۲ - صحيح البخاري، كتاب الجمعة، باب الجمعة في القرى والمدن، رقم الحديث:

(۸۹۳)، (ج ۲، ص ۵).

د خاوند او مېرمنې مسؤليت د هماغې لومړنۍ ورځې څخه پيل كيږي چې كله دوي دواړه د يوې سالمې كورنۍ د رامنځ ته كولو په اړه په فكر كې لويږي، نو خاوند ته بنيادي چې په دې اړه ژور فكر وكړي چې سبا ورځ به څوك د هغه د زامنو مور وي، او يوې مسلمانې انجلۍ ته هم په كار دي چې لږ له ځان سره فكر وكوي چې سبا ورځې د هغې د اولادونو پلار بايد څه ډول شخص وي.

اوس كله چې د وي د اولاد څښتنان شول، په دې اړه ورته پيغمبر اكرم (صلى الله عليه وسلم) امر كوي چې د توحيد كلمه بايد هغه لومړنۍ كلمه وي چې نوې زېږېدلى ماشوم پې وړ واوري، او سنت عمل دا دى چې د ماشوم په بني غور كې آذان او په چپ غور كې پې د لمانځه لپاره اقامت وشي، او بيا هر كله چې د عقيقې پروگرام برابر وي، بڼه به وي چې يو بل ته په زيږي وركولو سره د خوشحالي ښكارندوينه وكړي، او يو غوره نوم ورته وټاكي.

اسلام د نورو شيانو په پرتله د اولاد د تربېې خانكې ته ډېره پاملرنه كړيده چې تر څو د دوي بڼه پالنه وشي، او همدا راز په مور او پلار باندې پې دا لازمه گرځولى ده چې د خپل اولاد په زړونو كې د سپېڅلې عقيدې سره دميني او ليوالتيا تخمونه وكړي، او د اسلام د نجات ښونكي دين په

بنکلو مفاهیمو باندی د دوی پاک ذهنونه تنویر کړي، او د الهي عباداتو سره ېې آشنا کړي، او د دیني شعائرو سره د نابلدتیا څخه ېې وژغوري.

په دې اړه زمونږ خور پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) ارشاد فرمائي: (مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعٍ، وَ اضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرِ، وَ فَرَّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ).

ترجمه: تاسې خپل اولاد ته چې کله ۷ کلن شي د لمانځه په تر سره کولو سره امر وکړئ، او چې کله ۱۰ کلن شي (او لمونځ تر سره نکړي) نو وی وهئ، او د خوب بسترونه ېې سره جدا کړئ.

په اسلامي تاریخ کې لولو چې زمونږ سلف الصالحینو به خپل اولاد د الله تعالی سره د محبت درلودلو ته هڅوه، او د نبوي سیرت په لوستلو سره به ېې د دوي په ذهنونو کې د قربانۍ او سربښندنې روحیه ژوندۍ ساتله، او د پیغمبرانو (علیهم السلام) د ژوند له سترو واقفو او د اسلامي زرین تاریخ په پاڼو کې د نه هېرېدونکو سربښندنو ښودنه به ېې

۱ - سنن أبي داود، كتاب الصلاة، باب متى يؤمر الغلام بالصلاة، رقم الحديث: (۴۹۵)،

ورته کوله، او دا ځکه چې دا درسونه د مسلمان ماشوم په روزلو او د شخصیت په جوړولو کې رغنده اغېزه لری.

همدا راز والدینو ته بنایي چې خپل اولاد ته وخت ناوخته په علمي غونډو او کانفرانسونو کې د گډون کولو زمینه برابره کړي، تر څو غوره او عالي اخلاق او ښک خصلتونه له نورو څخه زده کړي، او په همدې توگه سره د مېړانې او شجاعت، د جرأت او د حق په وپلو کې بې داسې وروزي چې په دې لاره کې د هېڅ ملامتونکي څخه وپره ونه لري، او پر حق باندې د ټینک پاتې کېدلو په ځای کې غښتلي واوسي، او په خپل تاریخ کې داسې مثبتې کارنامې او د مېړانې داستانونه تر شا پرېږدي چې حتی لویان یې د ترسره کولو څخه ناتوانه وي.

نو اولاد د والدینو کښت او د دوي د زړنو مېوه گڼل کيږي، نو هر څومره چې پلار د خپلو فېصلو او د خپل نھال پالنې ته ژمن وي، او له ټولو هغو آفتونو څخه چې د دوي د هلاکت او فساد سبب گرځي، د دوي ساتنه وکړي، په هماغه اندازه به یې نھال صالح او د لوی الله تعالی په مرسته نورو ته گټور وي.

او که چېرې د هغوي په اړه له اهمال او بې پروایۍ څخه کار واخلي او د هغوي حقوق په سمه توگه آداء

نکړي، نو ښايي چې د دوي برخليک له هلاکت او بدمرغيو سره مخامخ شي، نو خپله به هم په بدمرغيو کې ښکيل شي او هم به خپله گرده کورنۍ او ټولنه د فساد په لور روانه کړي، نو مونږ ته د مسلمانې ټولنې د رامنځ ته کولو لپاره ښايي چې په اسلامي اساساتو باندې پابندي وکړو، ترڅو امت مو له شتو کړاوونو څخه خلاص او د يو ريښتيني وپښتانه څخه برخمن شي، او يو ځل بيا وتوانيو خپل ټبر برم تر لاسه او په نړيواله کچه خپله مشري ثابته کړو.

چگونه شریک زندگی خود را انتخاب کنم؟

یکی از خوانندگان عزیز سایت انترنیتی اصلاح آنلاین
نت در کابل نوشته:

سلام و احترامات قلبی خویش را به تمامی کارمندان و
عالمان اصلاح آنلاین تقدیم نموده و از ایزد متعال کامیابی
بیشتری برای تان خواهانم.

بنده احمد از شهر کابل با شما به تماس شدم یک
سوال داشتم و جواب اش را میخواهم تا قلبم راحت شود،
من ۲۵ سال عمر دارم در یکی از ادارات دولتی ایفای وظیفه
مینمایم، ۳ سال قبل تحصیلات خود را به سویه لیسانس به

پایان رسانیدم از مدتی که بالغ شده ام تا به امروز با هیچ دختری نا محرم تماس و روابط نامشروع برقرار ننموده ام استغفرالله مطلب ام این نیست که بنده از گناه خالی است اما مرتکب زنا نشده ام چون میدانم بسیار کار زشت و شنیع است اما مدتی میشود که یک موضوع مرا بسیار رنج میدهد آن هم شریک زندگی است، من برای مادر جان و پدر جان خود گفتم که هر دختری که شما خوش نمودید من هم راضی ام چون هیچ دختری در زندگی ام نیست که برایشان بگویم انرا برایم بگیرید، میخواهم آن ها راضی باشند اما مدتی پیش برایم گفتند که دختری فلانی را برایت بگیرم، و من نمی خواهم همراهی او عروسی کنم چون مقبول نیست آخر من هم خواست ها دارم چون ۵ سال صبر نمودم و هیچ دختری را تا به حال لمس هم نکردم، برای شان گفتم که میخواهم با او صحبت نمایم که من او را به خاطر خدمت برای والدینم میگیرم و با من کاری نداشته باشد در اینجا بود که والدین ام حیرت زده شدند و گفتند که او دختر را برای خود نمیگیرم برای تو میگیرم، حالا بنده بسیار ناراحت است اگر مرتکب گناه شوم چون از قسمت خود باخبرم و یا اینکه با کسی که دوست ندارم زندگی خود را آغاز نمایم بناء از شما خواهشمندم تا جوابی قانع کننده را برایم ارسال بدارید.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وبعد:

در این شکی نیست که انتخاب شریک زندگی به نیت ازدواج و تشکیل خانواده یک مسأله سرنوشت ساز است در زندگی انسان، از اینرو دین مبین اسلام رهنمودهای دارد که مسلمان باید مطابق آن عمل کند تا اینکه خوشبختی و زندگی سعادت‌مندانه نصیبش گردد و نیز خانواده اش جایگاه زیبایی برای تربیه سالم فرزندانش باشد و برای سر بلندی اسلام قدم های نخست شانرا از داخل خانواده خود بمانند.

مسلمان چی زن باشد و یا مرد هنگام که در تشکیل خانواده فکر می کند قبل از هر صفت در تلاش می باشد که شخص دیندار با اخلاق نیکو نصیبش شود زیرا معلم بشریت رسول الله صلی الله علیه وسلم رهنمودهای داشته و معیارهای را برای انتخاب شریک زندگی تعیین کرده و در حدیث صحیح متفق علیه فرمود است: " تنكح المرأة لأربع: لمالها، ولحسبها، وجمالها، ولدینها، فاطفر بذات الدین تربت یداك"^۱.

شریک زندگی انسان که عبارت از خانمها است بخاطر چهار صفت و خصلت به ازدواج گرفته میشود مال

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب الأكفاء فی الدین، رقم الحدیث: (۵۰۹۰)،

(ج ۷، ص ۷).

ودارایی اصل و نسب زیبای و دین پس زن دیندار را انتخاب کن دستهایت خاک آلوده شود، یعنی بر دینداری تأکید بیشتر شده زیرا زیبایی ممکن است بعد از مدتی کمتر شود.

و اگر انتخاب مسلمان مطابق این رهنمودهای شرعی انجام شود که به اساس دین و اخلاق نیکو و مال داری و نسب میباشد ستون خانواده استوار و محکم میگردد زیرا اساس و تهدابش استوار گذاشته شده و می تواند که بعد از این با چلینجها و مشکلات گوناگون را در زندگی مقاومت کند و با به آسانی لرزان نمی شود.

شما بخاطر که در انتخاب شریک زندگی تان موفق شوین باید بعض مسائل دیگر نیز در نظر داشته باشید:

اولا: دعاء بهترین سلاح مؤمن و مسلمان است و مسلمان می تواند بخاطر تحقق اهداف مشروع دینی و دنیای خود دعاء کند و از الله متعال بخواهد و او تعالی فرموده است که: " ادعوني أستجب لكم"^۱ شما دعاء کنید و من اجابت میکنم، البته دعاء در هر وقت می شود لیکن در اوقات خاص از جمله بعد از نمازهای فرض، در سوم حصه شب، در وقت افطار روزه، در ساعت اخیر روز جمعه، در سفر، و در بین هر دو خطبه جمعه، و باید در مسلمان حرام خور و ظالم نباشد که

^۱ - سورة غافر، الآية: ۶۰.

دعایش قبول شود، واگر دعایش قبول نشود هم ثواب اخروی را کسب می کند وهم توسط این دعاء خداوند بلاها را دفع میکند واو را مصائب ومشکلات نجات میدهد.

ثانیا: ازدواج وتشکیل خانواده مسلمان یک امر فطری است وحق مسلم هر انسان ومسلمان است که مطابق میل ورغبت خود شریک و همسفر زندگی خود را انتخاب کند ونیز در این راستا از مشورههای دوستان واقارب واهل تجربه مستفید شود تا اینکه اهداف رسم شده اش بر آورده شود.

ثالثا: مسلمان در چنین مسائل برخودر انفعالی را اختیار نکند بلکه با حوصله مندی وصبر وشکیبائی به دنبال انتخاب شریک زندگی تان باشید وراهی را انتخاب کنید که هم خواست های خود تان بر آورده شود ونیز سبب رضایت وخوشنودی والدین محترم تان شود زیرا آنها نیز راحت وآرامش خاطر شما را می طلبند وزن را برای خود نی بلکه برای شما انتخاب می کنند واین نوع مسائل سرنوشت ساز به همکاری همه تحقق میابد، نه تنها همکاری والدین لازم است بلکه همکاری خواهر، برادر، عمه، خاله، کاکا، ماما وهمه اقارب ضروری دانسته می شود، بناء سعی وتلاش شما این باشد که از تجربه همه در این انتخاب استفاده کنید.

رابعاً: از تقوا، ایمان‌داری، التزام دینی تان در راستای نه افیتیدن در فتنه‌ها داشته‌اید قدر دانی و اظهار سپاس می‌کنیم و اجر و پاداش این روش ایمانی تان در دنیا عزت و سربلندی و در آخرت بشهت برین است، الله متعال دروازه‌های رحمت را بروی تان باز میکند و شما را به هدف شرعی تان میرساند "ومن یتق الله یجعل له مخرجاً"^۱، بدون شک هر کسی تقوا و پرهیزگاری داشته باشد و از الله متعال بترسد او تعالی دروازه‌های رحمت خود را برایش باز میکند.

خامساً: با این نظر شما موافق نیستیم که نوشتید: برای شان گفتم که می‌خواهم با او صحبت نمایم که من او را به خاطر خدمت برای والدینم می‌گیرم و با من کاری نداشته باشد.

زیرا عروسی و ازدواج تنها عقد شرعی بین زن و شوهر میباشد که به موجب آن به همدیگر مثل لباس می‌شوند و سبب سکون و راحت نفسی هر دو میگردد و رحمت الهی شامل حال شان می‌شود، و بمعنای مزدور و نوکر و خادمه و آشپز و کالاشوی آوردن در خانه نیست، باید شوهران این حکم شرعی را بدانند و از خانمان خواهشات که در شریعت نباشد و سبب آزار و اذیت خانمان شود نکنند، و هدف اساسی از ازدواج خدمت خانواده اش نیست بلکه اهداف شرعی

^۱ - سورة الطلاق، الآية: ۲.

آسمانی را که الله متعال ورسولش محمد صلی الله علیه وسلم نشاندهی کرده است دنبال کنید، خیر وبرکت وسعادت دارین در عمل کردن به رهنمودهای شرعی است.

حالا شما در روشنی این مشوره شرعی شریک زندگی تانرا انتخاب کنید البته هنگام که کدام خواهر برای تان نشاندهی می شود قبل از اقدام نمودن در خواستگاری یک استخاره هم بکنید ودر روشنی استخاره تصمیم نهائی تانرا اتخاذ کنید.

آیا زیبایی معیار انتخاب است یا دینداری و اخلاق را ؟

اگر یک زن را بخاطری این نکاح کند یعنی میخواهد به خاطر اینکه کسی او راخوش کند و بعد به نکاح درآید میخواهدچهره خود را زیبا بسازد.

چهره آش طوری است که در این شرایط زیبای چهره هم رول دارد در غیر از آن از ازدواج میماندکسی به نیت خواستگاری او اقدام نمیکند.

هدفم نیت است میخواهد پوست روی خود را زیبا کند بینی خود را عملیات کند تا زیبا شود، شرایط امروزی باگذشته فرق دارد حالی اکثریت خواست مردها زیبای زن

است میخواهد زن زیبا داشته باشد چون خودت همچنان از احساس مردها بهتر میدانید، درک کردن یک نفر مشکل است که کسی درکش کند فتوای شما را میخواهم که در این حالت او شخص که نیت ازدواج را دارد میخواهد از طریق حلال و سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم کسی او را پسند بخاطر ازدواج کند چی میفرماید؟

الحمد لله والصلا والسلام على رسول الله، اما بعد:

مسأله ازدواج و عروسی و انتخاب شریک زندگی از مسائل مهم و سرنوشت ساز انسان به شمار میرود و باید که درین قسمت از دقت بیشتر کار گرفته شود، باید پسر و دختر هر دو معیارهای را که رسول الله علیه وسلم روی آن تأکید کرده در انتخاب شان در نظر داشته باشند تا اینکه زندگی شان طبق رهنمودهای اسلامی ادامه یابد و تنها زیبای معیار انتخاب شده نمی تواند زیرا در دین اسلام بر دینداری و اخلاق نیکو تأکید بیشتر شده، رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است " تَنْكُحُ الْمَرْأَةَ لِأَرْبَعٍ : لِمَالِهَا، وَلِحَسَبِهَا، وَلِجَمَالِهَا، وَلِدِينِهَا، فَاطْفَرُ بِذَاتِ الدِّينِ تَرَبَّتْ يَدَاكَ"^۱، خانمها از روی چهار صفت انتخاب می شوند که عبارت است از: مالدار بودن، و نسب دار، مقبول و زیبا،

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب الأكفاء فی الدین، رقم الحدیث: (۵۰۹۰)،

ودیندار، واگر در همه صفات باهم مساوی باشند درین صورت دیندار را انتخاب کند. اگر انتخاب شما روی این معیارها باشد نافرمانی پدر و مادر نمی شود و پدر مادر حق اجبار شما را ندارد در انتخاب و طلاق دادن زن و شریک زندگی تان.

و شما این امور را نیز در نظر داشته باشید: دین، اخلاق نیکو، تعلیم و تربیه سالم در محیط خوب، متصف بودن به فرهنگ و ثقافت اسلامی، داشتن مهارت‌های زندگی مثل پخت و پز، خیاطی، اجتماعی بودن.

و در اخیر مسلمان هرگاه در انتخاب یک امر بین دو انتخاب حیران می ماند استخاره می کند و دو رکعت نماز می خواند و دعای استخاره را خوانده و به در هر امر که دران احساس راحت کند آنرا انتخاب می کند، و نیز مشوره دوستان دانشمند و با حکمت هم مهم است.

و شخص که می خواهد نامزاد شود می تواند که دختر را در حضور خانواده و ولی امرش ملاقات کند و ببیند، و این خواهر در حالت طبیعی باشد و زیاد آرایش نکند.

د طلاق ورکړل شوې مېرمنې څخه د هدیه شوي مال بېرته غوښتل څه حکم لري؟

د قدرمنو لوستونکو څخه یوې خور خپله پوښتنه له
مونی سره شریکه کړې وه او په هغې کې یې زمونږ څخه د
هغه ډالۍ شوي مال او سوغات د حکم په اړه پوښتلي و
چې:

که چېرې خاوند یوه اندازه مال خپلې مُطَلَّقې (طلاق
ورکړل شوې مېرمنې) ته د هدیه په توګه سره ورکړي؛ او
بیا یې یو څه موده وروسته بېرته ترې وغواړي؛ نو دا عمل
یې څه حکم لري؟ د قدرمنې خور د دې پوښتنې په اړه
باید همدومره ووايو چې:

که چېرې دا طلاق د خاوند له لوري مېرمنې ته ورکړل
شوی وي؛ نو په دې صورت کې خاوند د دې حق نلري تر
څو د هدیه شوي مال بېرته غوښتنه ورڅخه وکړي؛ ځکه
چې دا مال یې خپلې مېرمنې ته د سوغات او هدیه په
شکل ورکړی دی [او دې ډول هدیه ته په عربي ژبه کې
هبة (۱) ویل کیږي]. د هدیه شوي مال بېرته غوښتنه خورا
بد عمل ګڼل کیږي، او کله چې یو څوک بل شخص ته
هدیه ورکړي او بیا یې بېرته ورڅخه د غوښتلو اراده
ولري؛ نو دا عمل خورا ذمیم (بد) عمل شمېرل کېږي او داسې

مثال لري؛ لکه: سپی چې بډرته خپل ځي (استفراق) ته مخ ورگرځوي.

از طریق مسنجر معرفی شده حالا می خواهد که همرايش فرار کند

یکی از خواهران از شهر کابل چنین نوشته است:

من دختر جوان وظیفه دار استم ودر خانواده ای زندگی می کنم که حالت اقتصادی خراب دارد دو برادرم بیکار و بی روزگار هستند شخصیت مادرم هم ضعیف است همه مسائل خانه را پدرم بدست گرفته باکسی از طریق مسنجر در ارتباط بودم تا اینکه دوستی ما زیاد شد هر دو موافقت کردیم که ازدواج کنیم چند بار خواستگاری آمدند لیکن پدرم قبول نکرد که ما خان استیم وپسر از قوم دیگر .. مردم باز ما را بد میگویند .. سبب اصلی ناراضی بودن پدرم این است که من مصارف خانه را میدهم پدرم میترسد که من بروم باز آنها چطور کنند.. شما مرا رهنمائی کنید که حل مشکل چگونه امکان دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

خواهر محترمه دینی ما کامیابی، سعادت و نیک بختی دنیا و آخرت در فرمانبرداری الله متعال نهفته است که انسان در راه راست روان باشد و روشهای را که دین ما برای ما نشاندهی نموده از آن عبور کنیم بخاطر حل مشکلات مان.. و انسان به اندازه که پابند احکام شریعت باشد به همان اندازه سعادت مندی و راحت نفسی شامل حالش می شود و به هر اندازه که از احکام دین مبین اسلام دور بماند به همان اندازه شقی و بدبخت می گردد.. و برای رسیدن شما به آرمان و هدف مشروع تان موارد ذیل را در نظر داشته باشید:

اولا: الله متعال امر نموده که مسلمان چی زن باشد و یا مرد پدر و مادر خود را احترام نماید و سبب رنجش آنها نشود در چنین موارد پدر مصلحت و آینده دختر خود را در نظر میداشته باشد و حالت اجتماعی خواستگارش را می بیند و مطالعه می نماید که مبادا دخترش خوار و ذلیل نگردد در نتیجه ازدواجی که عاطفه بر عقل و منطق غالب بوده باشد .

ثانیا: در اینجا ایجاب میکند پدرانی را که با اولاد شان بقسوت و شدت و سختی رفتار میکنند متوجه بسازیم زیرا آنها در حقیقت با این رفتار شان بعوض شفقت و محبت و دوستی کینه، بغض و دشمنی را در دلهای آنها کشت می

کنند..البته مواردی است که باید پدران از شدت وسختی نیز کار بگیرند که از این امر مستثنی است.

ثالثا: طریقه و روشی که شما با خواستگار تان معرفی شدین درست نیست بلکه در مخالفت صریح با رهنمود های شرعی قرار دارد به این معنی که بعوض دروازه از کلکین در خانه داخل شدین وبدون رضایت فامیل شما موافقت کردین وباید ارتباط خود را بشکل فوری قطع نموده وبه او فرصت میدادین که از فامیل و خانواده وولی امر شما خواستگاری میکرد ..خوب شما توبه کنید ودوباره این شیوه نادرست را انتخاب نکنید که نتایج وعواقب ناگوار دارد.

رابعا : باز هم این برادر روش درست ومعقول را انتخاب کرده که خواستگار را روان نموده .

خامسا: اگر این خواستگار واقعا متدین، نیک وصالح باشد وتنها بخاطر مشکلات اقتصادی پدر تان مانع می شود شما برایش وعده دهید که بعد ازدواج هم به اندازه توان با آنها همکاری مالی می کنید تا اینکه این مانع از سر راه ازدواج تان برداشته شود.

سادسا: فرار کردن دختر از خانه بخاطر ازدواج روش نادرست ومخالف شریعت است واز نظر جمهور فقهاء یکی از شرائط اساسی ازدواج موجودیت ولی امر دختر ورضایت او

می باشد، که در عدم موجودیت و عدم رضایت ولی امر ازدواج باطل شمرده می شود. البته قابل یاد آوریست که اختیار نکاح دختر با ولی امر وی است و یک دختر به این شیوه و طریقه نادرست حق و صلاحیت عقد نکاح خود را ندارد و شما می توانید تفصیل این مسأله را تحت عنوان: " حکم ازدواج خانمها بدون رضایت ولی امر " که در سایت انترنیتی ما نشر شده مطالعه کنید..

همین خواستگار شما حتما راضی نیست که خواهرش با شخص دیگری از خانه فرار کند پس چرا به دیگران می پسندد که از خانه فرار کند بخاطر ازدواج و اگر چنین اراده را داشته باشد پس بدانید این شخص از اخلاق نیکو، امانت و دینداری درست محروم است، و مستحق ازدواج با یک دختر خوب نیست و پدر شما در موقف خود برحق است و او را به تمام معنی شناخته است.

تلاش شما این باشد که با عزت و احترام و سربلند از خانه پدر به خانه شوهر داخل شوید نه امثل دزدان خوار و ذلیل که عزت و کرامت خود را از دست داده باشید.

سابعا: توصیه و مشوره به این خواهر و آنانیکه در موقف شان قرار دارد این است که کمی سختی و مشقت را برداشت نموده و در عبادت الله متعال و طاعت والدین و زندگی روزه مره عادی شان مصروف باشند تا اینکه دین و ایمان شان

مصئون بماند و یاری و مدد الله متعال شامل حال شان شود ،
 الله متعال در قرآن وعده داده است که آنها را یاری میکند:
 "وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ"^۱
 کسی که از الله متعال بترسد و بخاطر کسب رضای او کار
 کند او تعالی نیز برایش راه را هموار میسازد و اسباب ازدواج،
 رزق و روزی را باز میکند قسمی که هیچ گمان نکنند و بالاتر
 از تصور شان باشد.

آیا هلک کولای شی چې یو شخص د نجلی د لیدلو لپاره د وکیل په توګه وکارې ؟

د فیس بوی پانې د مینه والو وروڼو څخه یو جزایري
 ورور پوښتنه کړی وه چې:

زه اوس مهال په فرانسه کې په کار بوخت یم او په
 همدې ښار کې یوې مېشتې جزایري انجلې سره غواړم واده
 تر سره کړم، آیا ما ته دا روا دي چې زه یو تن د هغې د
 لیدلو لپاره د وکیل په توګه واستوم تر څو هغه وویني او د
 عصري وسائلو د استعمال په نتیجه کې ما د هغې څخه خبر
 کړي؟

^۱ - سورة الطلاق: ۱-۲.

د بناغلي ورور د دې پوښتنې په ځواب کې غواړو
وايو چې :

فقهاء کرامو په دې اړه څرگنده کړيده چې که چيری د
واده هلک د يوې انجلۍ د ليدلو لپاره يو وکیل وگماري؛ نو
هغه ته دا روا نه دي چې دغې انجلۍ ته وگوري او دا کار
ورته هيڅ جواز نلري.

البته که څوک وغواړي چې پخپلی نمايندگي او نيابت
سره څوک واستوي تر څو هغه مخطوبه (انجلۍ) وگوري؛
نو د دې کار لپاره کولی شي چې خپله مور ، خپله خور او
يا خاله د هغوي کور ته د ليدلو لپاره واستوي چې هغه به
ورته گوري او دا هڅه به کوي چې د هغې انجلۍ مواصفات
[عادت او سلوک] ښه ځان ته په ډاگه کړي او دا خبره هم
ځان ته معلومه کړي چې د دغه هلک له لوري ټاکل شوي
شرطونه تر کومه حده پوری په دې انجلۍ کې موندل کيدلی
شي ، بيا دې وغواړي [البته له توافق او برابرښت وروسته
دواړه کولی شي سره واده وکړي] .

د شریعت په رڼا کې څنگه د ځان لپاره غوره خاوند وټاکم؟

اسلامي شریعت د یوې مسلمانې کورنۍ د رامنځ ته کولو په خاطر زوجینو (ښځې او خاوند) ته ځانگړې پاملرنه کړېده او کورنۍ اصلاح یې د یوې صالحې ټولنې او د اسلامي حکومت په رامنځ ته کولو کې د بنسټ لومړنۍ څښتنه بللی ده چې له شک پرته دوي دواړه په دې لړ کې رغنده ونډه هم درلودلای شي، او په همدې توگه اسلام مونږه د کورني نظام د جوړښت په اړه تفکیر کولو ته بار بار هڅولي یو او تر هغې پورې زمونږ دا پاملرنه باید امتداد ولري تر څو مسلمانان کورنۍ کې بشپړه سوکالي او ریښتینې نېکمرغي رامنځ ته شي.

دا ټولې هلې ځلې د همدې لپاره ترڅو؛ یو داسې سالمه کورنۍ رامنځ ته شي چې د راتلونکي نسل د روزنې لپاره د امن غیږ وي، چې په دغه کورنۍ کې روزل شوي افراد به د اسلامي بیرغ د رپانده ساتلو لپاره په پرله پسې توگه کار کوي او د لاندېنیو اصولو په پام کې نیولو سره به د لوی الله تعالی رڼا په نړۍ کې خپروي:

۱: غوره انتخاب

مخکې له دې چې مسلمان هلک او انجلی د گډ ژوندانه او کورني جوړښت په اړه سره فکر وکړي، بايد تر هر څه دمخه د يو داسې چا پلټنه وکړي چې دينداره او د غوره اخلاقو څښتن وي، او دا له دې کبله چې د واده يواځنی موخه د شهواني غريزې پوره کول نه دي، بلکه واده په حقيقت کې يو داسې سپېڅلې او خورا ارزښتمنه اړيکه ده چې نه يواځې د انساني فطرت غوښتنه ده، بلکه د ټولني يوه مهمه اړتيا هم گڼل کېږي. له همدې کبله مسلمان ته بنيادي چې پخپل گډ ژوندانه کې د ځان لپاره د يو غوره دوست د ټاکلو په لړ کې نبوي توجهات او اسلامي لارښودنې له پامه ونه غورځوي.

د غوره مېرمنې د ټاکلو په هکله خوږ پيغمبر اکرم (صلی الله عليه وسلم) مونږ ته دا څرگندونه کړې ده چې په مېرمنو کې د مطلوبه مواصفتو په اړه نارينه يو له بله ډېر سره متفاوت دي، په دوي کې يوه ډله داسې نارينه ليدل کېږي چې يواځې او يواځې مال ته به ترجيح ورکوي، ځينې نور بيا يواځې ښکلا د واده غوره اصلي معيار گڼي، په داسې حال کې چې بله ډله به شهرت ته ډېر تمايل ښکاره کوي، خو څلورمه ډله په دوي کې کاميابه

شمېرل کيږي، او دا ځکه چې دا ډله د خپل راتلونکي ژوند لپاره اوچت معيار انتخابوي چې هر کله دغه معيار د چا په برخه شي، نو په حقيقت کې هر څه د هغه په برخه کيږي، او په دې هکله خوږ پيغمبر اکرم (صلى الله عليه و سلم) فرمايي: "تُنكح المرأة لأربع: لِمَالِهَا، وَ لِحَسَبِهَا، وَ جَمَالِهَا، وَ لِدِينِهَا، فَاطْفِرِ بِذَاتِ الدِّينِ تَرَبَّتْ يَدَاكَ"^۱.

ترجمه: د يوې مېرمنې سره د هغې د ءصفتونو په خاطر نکاح کيږي، د هغې د مال په خاطر، د بڼه حسب (چې د مشهورې او د اوچتې کورنۍ څخه وي) په خاطر، د هغې د ښکلا په خاطر او د هغې د ديندارۍ په خاطر، نو دين پکې انتخاب کړه، لاسونه دې په خاورو شه!

پورته حديث شريف هيڅکله هم د دې معنا نلري چې په اسلام کې شتمنه، ښکلې او يوې مشهورې کورنۍ ته منسوبه انجلۍ کوم.

ارزښت نلري، بلکې اسلام ته دا پورته څيزونه هغه خوښ څيزونه دي چې ځانگړی ارزښت لري، ځکه واده يو ستر هدف لري او دا ياد څيزونه د همدغه ستر هدف چې ښکمرغي ده،

^۱ - صحيح البخاري، كتاب النكاح، باب الأکفاء في الدين، رقم الحديث: (۵۰۹۰)،

په لاس ته راوړلو کې له مونږ سره خورا مرسته کوي، خو مهمه خبره دا ده هغه څه چې اسلام کې هيڅ ارزښت نلري، دا دي چې يوه پيغله يا يو ځوان د واده معيار يواځې او يواځې مال وټاکي او دين او غوره اخلاق له پامه وغورځوي، او يا هم يواځې او يواځې بڼه نوم او يا بنکلاته څير وي خو اسلام ته ژمن پاتې کېدلو او تقوی ته هيڅ کوم ارزښت ورنکړي، په داسې حال کې چې له دين او حميده اخلاقو پرته مال کله کله يو انسان د انحرافاتو او د اخلاقي بيماريو په لور بيايي چې په نتيجه کې يو خاوند په بدمرغيو کې ښکېلوي، که څه هم چې خاوند به پخپل خيال ځان د سوکاله ژوند څخه برخمن گڼي.

لوی څښتن تعالی فرمايي: (وَ أَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَ الصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَ إِمَائِكُمْ - إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَ اللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ)^۱.

او (اى مؤمنانو) خپلو آزادو مسلمانانو ته () نارينه وي او که ښځينه وي (او خپلو نیکو غلامانو او وينځو ته (چې و دونه بې نه وي کړي) و دونه وکړي ، که چېرې واده ته مينه وال اشخاص بې وسه وي (او د عفت لپاره واده کول وغواړي)

^۱ - سورة النور، الآية: ۳۲.

نو الله تعالى به دوي (د خپل پراخه) رزق څخه برخمن کړي، او لوی څښتن تعالى ډېر لورونکی او مهربانه دی، او د خپلو بندگانو په حالت ډېر ښه پوهېدونکی دی.

نبي کریم (صلى الله على عليه وسلم) فرمايي: (إِذَا أَتَاكُمْ مِنْ تَرْضُونَ دِينَهُ وَحُلُقَهُ فزَوْجُوهُ، إِلَّا تَفَعَّلُوا تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ عَرِيضٌ) ^۱.
يعني هر کله که تاسې ته يو داسې تن راشي چې تاسې د هغه د دين او د هغه د اخلاقو څخه رضايتمندي ولرئ نو ورته واده ورکړئ، که چېرې تاسې داسې ونه کړئ، نو په ځمکه کې به فتنه رامنځ ته شي او په پراخه کچه به فساد ته لاره هواره شي.

همدا غوره انتخاب چې د خاوند او مېرمنې له خوا پکې ديندارۍ او فاضله اخلاقو ته ترجيح ورکول کيږي، په حقيقت کې کورني بنسټ ته غښتلتيا او قوت وربخښي چې د همدې قوت په مرسته بيا يوه کورنۍ کولی شي چې د هر ډول بهرنيو او داخلي ستونزو پر وړاندې په پوره مېړانې سره مقاومت او مبارزه وکړي.

^۱ - السنن الكبرى للبيهقي، كتاب النكاح، باب الترغيب في التزويج من ذي الدين والخلق

المرضي، رقم الحديث: (۱۳۴۸۱)، (ج ۷، ص ۱۳۲).

۲: د گډ ژوندانه خو آداب

ز مونږ لارښود پيغمبر (صلی الله عليه وسلم) فرمايلي دي: ((فَاتَّقُوا اللَّهَ فِي النِّسَاءِ، فَإِنَّهُنَّ عِنْدَكُمْ عَوَانٌ لَا يَمْلِكْنَ أَنْفُسَهُنَّ شَيْئًا، وَإِنْ لَهُنَّ عَلَيْكُمْ وَلَكُمْ عَلَيْهِنَّ حَقًّا)¹.

ترجمه: تاسې د خپلو مېرمنو په هکله له خپل خدای تعالیٰ څخه ووېرېږئ، دوي خو ستاسې سره مرستیالی دي چې د هېڅ څيز واکمنی نه دي، او دوي پر تاسې او تاسې پر دوي حق لری. له بل پلوه اسلام مېرونو ته د خپلې کورنۍ سره د غوره چلند امر کړیدی، او د خاوند دا کار بې د غیرت او د مېراني له علامو څخه شمېرلی دی چې د هغه په غوره والي باندې دلالت کوي، او په دې اړه مونږ ته نبي کریم (صلی الله عليه وسلم) په واضح توگه سره فرمائي: (خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي)².

ترجمه: په تاسې کې غوره تن هماغه دی چې د خپلې کورنۍ سره نېک برخورد کوي، او زه په

¹ - مسند أحمد، أول مسند البصريين، حديث عم أبي حرة الرقاشي، رقم الحديث: (۲۰۶۹۵)، (ج ۳۴، ص ۲۹۹).

² - سنن الترمذي، أبواب المناقب عن رسول الله صلى الله عليه وسلم، باب في فضل أزواج النبي صلى الله عليه وسلم، رقم الحديث: (۳۸۹۵)، (ج ۵، ص ۷۰۹).

تاسې کې د خپلې کورنۍ سره د ډېر غوره چلند کوونکې يم. له دې پرته که له يو لوري اسلام مېرونو ته د لارښودنې په سلسله کې دا وايي چې:

تاسې د خپلو مېرمنو سره له بڼه برخورد څخه کار واخلي، نو مېرمنو ته د دې سپارښتنه کوي چې دوي دې هم له خپلو مېرونو سره له نرمښت او گرانښت څخه کار واخلي، او حتی د ښځې له لوري د الهي عبادتونو ترسره کول او قبلېدل پې د خاوند د حقونو پورې تړلی او متوقف شمېرلی دی.

له شک څخه پرته که چېرې خاوند او مېرمن هر يو له دوي څخه پر دغو الهي توجیهاتو او رباني لارښودنو باندې پابندي وکړي، نو د دې کار په نتیجه کې به د دوي دواړو ډاډمن او سولئيز ژوند او سکون په برخه شي، چې بیا به د راتلونکو نسلونو (د خپلو اولادونو لمسینو...) د سالمې روزنې لپاره به په پشپړه توگه چمتو وي.

۳: د اولاد روزل

د اسلام دين لکه څرنګه چې مخکې مو یادونه وکړه د اولاد په ښې روزنې او سالمې پالنې باندې ټينگار کوي، او

لوی خبنتن تعالیٰ مونبر ته فرمایي: (یا أيها
الذین آمنوا قُوا أَنْفُسَکُمْ وَ أَهْلَیْکُمْ نَاراً وَ قُودُهَا
النَّاسُ وَ الْحَجَارَةُ ..)^۱.

او ای مؤمنانو (ای هغو کسانو! چې د الله تعالیٰ
او د هغه د رسول ویناوې مو ریښتینی گنلې دي او
د هغه په رالیبرل شوي شریعت باندې مو عمل
کړیدی) خپل ځانونه او کورنۍ مو (په هغه کار
سره چې تاسې ته پرې امر شویدی) له اور څخه
خوندي وساتئ، چې د هغې د سوزن مواد به
انسانان او ډبرې وي). د اولاد روزل

اسلام ښځه او خاوند دواړه د اولاد روزلو ته
تشویقوي تر څو په سمه توگه وروزل شي، او
دوي دواړه ېې د دغه امانت (اولاد) پر وړاندې
مسؤل گرځولي دي چې ارشاد فرمایي:

(وَ الرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَ
الْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَ مَسْئُولَةٌ عَنْ
رَعِيَّتِهَا)^۲.

^۱ - سورة التحريم، الآية: ۶.

^۲ - صحيح البخاري، كتاب الجمعة، باب الجمعة في القرى والمدن، رقم الحديث:

(۸۹۳)، (ج ۲، ص ۵).

د خاوند او مېرمنې مسؤليت د هماغې لومړنۍ ورځې څخه پيل كېږي چې كله دوي دواړه د يوې سالمې كورنۍ د رامنځ ته كولو په اړه په فكر كې لوېږي، نو خاوند ته بنيادي چلې په دې اړه ژور فكر وكړي چې سبا ورځ به څوك د هغه د زامنو مور وي، او يوې مسلماني انجلۍ ته هم په كار دي چې لږ له ځان سره فكر وكوي چې سبا ورځې د هغې د اولادونو پلار بايد څه ډول شخص وي.

اوس كله چې د وي د اولاد څښتنان شول، په دې اړه ورته پيغمبر اكرم (صلى الله عليه وسلم) امر كوي چې د توحيد كلمه بايد هغه لومړنۍ كلمه وي چې نوى زېږېدلى ماشوم ېې و واورې، او سنت عمل دا دى چې د ماشوم په ښې غوږ كې آذان او په چپ غوږ كې ېې د لمانځه لپاره اقامت وشي، او بيا هر كله چې د عقيقتي پروگرام برابر وي، ښه به وي چې يو بل ته په زيرې وركولو سره د خوشحالي ښكارندوينه وكړي، او يو غوره نوم ورته وټاكي.

اسلام د نورو شيانو په پرتله د اولاد د تربېې خانگې ته ډېره پاملرنه كړيده چې تر څو د دوي ښه پالنه وشي، او همدا راز په مور او پلار باندې ېې دا لازمه گرځولى ده چې د خپل اولاد په زړونو كې د سپېڅلې عقيدې سره دمېنۍ او ليوالتيا

تخمونه وکړي، او د اسلام د نجات بښونکي دين په بڼکلو مفاهيمو باندې د دوي پاک ذهنونه تنوير کړي، او د الهي عباداتو سره ټپې آشنا کړي، او د ديني شعائر و سره د نابلدتيا څخه ټپې وژغوري.

په دې اړه زموږ خوږ پيغمبر اکرم (صلى الله عليه وسلم) ارشاد فرمايي: (مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعٍ، وَ اضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا وَ هُمْ أَبْنَاءُ عَشْرِ، وَ فَرِّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ)^١.

ترجمه: تاسې خپل اولاد ته چې کله ٧ کلن شي د لمانځه په تر سره کولو سره امر وکړئ، او چې کله ١٠ کلن شي (او لمونځ تر سره نکړي) نو وی وهئ، او د خوب بسترونه ټپې سره جدا کړئ. په اسلامي تاريخ کې لولو چې زمونږ سلف الصالحينو به خپل اولاد د الله تعالى سره د محبت درلودلو ته هڅوه، او د نبوي سيرت په لوستلو سره به ټپې د دوي په ذهنونو کې د قربانۍ او سربښدنې روحیه ژوندۍ ساتله، او د پيغمبرانو (عليهم السلام) د ژوند له سترو واقفو او د اسلامي زرين تاريخ په پانډو کې د نه هېرېدونکو سربښدنو ښودنه به ټپې ورته کوله، او دا ځکه چې

^١ - سنن أبي داود، كتاب الصلاة، باب متى يؤمر الغلام بالصلاة، رقم الحديث: (٤٩٥)،

دا درسونه د مسلمان ماشوم په روزلو او د شخصیت په جوړولو کې رغنده اغېزه لري. همدا راز والدينو ته بنيایي چې خپل اولاد ته وخت ناوخته په علمي غونډو او کانفرانسونو کې د گډون کولو زمينه برابره کړي، ترڅو غوره او عالي اخلاق او نېک خصلتونه له نورو څخه زده کړي، او په همدې توگه سره د مېړانې او شجاعت، د جرأت او د حق په ويلو کې بې داسې وروزي چې په دې لاره کې د هېڅ ملامتونکي څخه وېره ونه لري، او پر حق باندې د ټينگ پاتې کېدلو په ځای کې غښتلي واوسي، او په خپل تاريخ کې داسې مثبتې کارنامې او د مېړانې داستانونه تر شا پرېږدي چې حتی لويان بې د ترسره کولو څخه ناتوانه وي. نو اولاد د والدينو کښت او د دوي د زړنو مېوه گڼل کيږي، نو هر څومره چې پلار د خپلو فېصلو او د خپل نهال پالنې ته ژمن وي، او له ټولو هغو آفتونو څخه چې د دوي د هلاکت او فساد سبب گرځي، د دوي ساتنه وکړي، په هماغه اندازه به بې نهال صالح او د لوی الله تعالی په مرسته نورو ته گټور وي.

او که چېرې د هغوي په اړه له اهمال او بې پروايۍ څخه کار واخلي، او د هغوي حقوق په سمه توگه آداء نکړي، نو بنيایي چې د دوي برخليک له

هلاکت او بدمرغیو سره مخامخ شي، نو خپله به هم په بدمرغیو کې بنکيل شي او هم به خپله گرده کورنۍ او ټولنه د فساد په لور روانه کړي، نو مونږ ته د مسلمانې ټولنې د رامنځ ته کولو لپاره، بنيادي چې په اسلامي اساساتو باندې پابندي وکړو، تر څو اُمت مو له شتو کړاوونو څخه خلاص او د يو ريښتيني ويښتابه څخه برخمن شي، او يو ځل بيا وتوانیږو خپل ټبر برم تر لاسه او په نړيواله کچه خپله مشري ثابته کړو.

از انتخاب والدینش راضی نیست چگونه به هدف خود برسد؟

یکی از دوستان نوشته :

مادرش دختری را برای ازدواجش پیشنهاد نموده که التزام دینی ندارد در این حالت چی کند آیا ازدواج اجباری را قبول کند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مادرش دختری را برای ازدواجش پیشنهاد نموده که التزام دینی ندارد، آیا طاعت والدین در تعیین سرنوشت که به اساس دین نباشد فرض است.

اولاً: ازدواج و نکاح سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم است و از آداب و ارزش‌های والای دین مبین اسلام بشمار می‌رود، و در صورت داشتن امکانات ازدواج مسلمان باید تأخیر نکند زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم امر کرده که باید مسلمان در امر ازدواج کردن بشتابد بدون تأخیر و فرموده است: "يا معشر الشباب من استطاع الباءة منكم فليتزوج"^۱، ای جوانان کسانی که توانایی ازدواج را دارند باید تأخیر نکنند.

زیرا نکاح سبب سبب نشر و پخش خیر و برکت در روی زمین می‌گردد و تأثیرات زیبای در سلوک افراد جامعه دارد.

ثانیاً: فرمانبرداری و طاعت والده شما نیز واجب شرعی است، مادر برای اولاد خود خیر خواه و دلسوز می‌باشد لیکن

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب من لم یستطع الباءة فلیصم، رقم الحدیث:

(۵۰۶۶)، (ج ۷، ص ۳).

باید متوجه بود که گاه گاهی در نتیجه اجتهاد غلط اشتباه هم میکند مثلیکه در این مورد رخ داده.

ثالثا: از اینکه شما انسان ملتزم هستین و به سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم عمل میکنید تلاش نمایید که این سنت را نیز بجا بیاورین و خانواده نیکوکار و صالح تشکیل دهید و خود نمونه و قدوه بدیگران شوین.

رابعا: در ازدواج و انتخاب شریک زندگی باید رغبت خود انسان تحقق یابد، زیرا از نشانه های خالق متعال در روی زمین این است که انسانها را خلق نموده تا اینکه ازدواج نمایند و همین ازدواج سبب راحت نفسی، محبت، مهربانی و دوستی شان گردد نه اینکه سبب شقاوت و بدبختی او شود: "وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً"^۱.

در صورتیکه این هدف آسمانی تحقق نیاید این ازدواج معنای ندارد و اگر از مواصفات این خواهر شما راضی نباشید در این حالت طاعت والده بالای شما فرض نیست زیرا شما ازدواج میکنید نه والده شما، لیکن تلاش کنید که والده را بشیوه و اسلوب خوب و نرم قناعت دهید، و برایش این مثال را ذکر کنید که اگر انسان یک جوهره بوت و کالا میخرد حق

^۱ - سورة الروم، الآية: ۲۱.

انتخاب رنگ و اندازه و نوعیت و کیفیت آنها را دارد پس در ازدواج که سرنوشت زندگی مسلمان را تعیین می کند چطور ندارد؟

خامسا: شما در روشنی این رهنمائی شرعی که یک جوان چگونه شریک زندگی خود را انتخاب کند عمل کنید:

در این شکی نیست که انتخاب شریک زندگی به نیت ازدواج و تشکیل خانواده یک مسأله سرنوشت ساز است در زندگی انسان، از اینرو دین مبین اسلام رهنمودهای دارد که مسلمان باید مطابق آن عمل کند تا اینکه خوشبختی و زندگی سعادت‌مندانه نصیبش گردد و نیز خانواده اش جایگاه زیبایی برای تربیه سالم فرزندان باشد و برای سر بلندی اسلام قدم های نخست شانرا از داخل خانواده خود بمانند.

مسلمان چی زن باشد و یا مرد هنگام که در تشکیل خانواده فکر می کند قبل از هر صفت در تلاش می باشد که شخص دیندار با اخلاق نیکو نصیبش شود زیرا معلم بشریت رسول الله صلی الله علیه وسلم رهنمودهای داشته و معیارهای را برای انتخاب شریک زندگی تعیین کرده و در حدیث صحیح متفق علیه فرمود است: "تنکح المرأة لأربع:

لمالها، ولحسبها، وجمالها، ولديها، فاظفر بذات الدين تربت يداك" ^۱.

شريك زندگى انسان كه عبارت از خانمها است بخاطر چهار صفت و خصلت به ازدواج گرفته ميشود مال و دارايى اصل و نسب زيباى و دين پس زن ديندار را انتخاب كن دستهايت خاك آلوده شود، يعنى بر ديندارى تأكيد بيشتر شده زيرا زيبائى ممكن است بعد از مدتى كمتر شود.

واگر انتخاب مسلمان مطابق اين رهنمودهاى شرعى انجام شود كه به اساس دين و اخلاق نيكو و مال دارى و نسب ميباشد ستون خانواده استوار و محكم ميگردد زيرا اساس و تهديابش استوار گذاشته شده و مى تواند كه بعد از اين با چلينجها و مشكلات گوناگون را در زندگى مقاومت كند و با به آسانى لرزان نمى شود.

شما بخاطر كه در انتخاب شريك زندگى تان موفق شوين بايد بعض مسائل ديگر نيز در نظر داشته باشيد:

الف: دعاء بهترين سلاح مؤمن و مسلمان است و مسلمان مى تواند بخاطر تحقق اهداف مشروع دينى و دنياى خود دعاء كند و از الله متعال بخواهد و او تعالى فرموده است كه :

^۱ - صحيح البخاري، كتاب النكاح، باب الأكفاء في الدين، رقم الحديث: (۵۰۹۰)،

" ادعوني أستجب لكم " ^۱ شما دعاء کنید و من اجابت میکنم، البته دعاء در هر وقت می شود لیکن در اوقات خاص از جمله بعد از نماز های فرض، در سوم حصه شب، در وقت افطار روزه، در ساعت اخیر روز جمعه، در سفر، و در بین هر دو خطبه جمعه، و باید در مسلمان حرام خور و ظالم نباشد که دعایش قبول شود، و اگر دعایش قبول نشود هم ثواب اخروی را کسب می کند و هم توسط این دعاء خداوند بلاها را دفع میکند و او را مصائب و مشکلات نجات میدهد.

ب: ازدواج و تشکیل خانواده مسلمان یک امر فطری است و حق مسلم هر انسان و مسلمان است که مطابق میل و رغبت خود شریک و همسفر زندگی خود را انتخاب کند و نیز در این راستا از مشوره های دوستان و اقارب و اهل تجربه مستفید شود تا اینکه اهداف رسم شده اش بر آورده شود.

ج: مسلمان در چنین مسائل بر خودر انفعالی را اختیار نکند بلکه با حوصله مندی و صبر و شکیبائی به دنبال انتخاب شریک زندگی تان باشید و راهی را انتخاب کنید که هم خواست های خود تان بر آورده شود و نیز سبب رضایت و خوشنودی والدین محترم تان شود زیرا آنها نیز راحت و آرامش خاطر شما را می طلبند و زن را برای خود نی بلکه برای شما انتخاب می کنند و این نوع مسائل سرنوشت ساز

^۱ - سورة غافر، الآية: ۶۰.

به همکاری همه تحقق میابد..نه تنها همکاری والدین لازم است بلکه همکاری خواهر، برادر، عمه، خاله، کاکا، ماما وهمه اقارب ضروری دانسته می شود، بناء سعی وتلاش شما این باشد که از تجربه همه در این انتخاب استفاده کنید.

د: از تقوا، ایمان‌داری، التزام دینی تان در راستای انتخاب خانم به اساس دین، و نه افتیدن در فتنه‌ها داشته اید قدر دانی و اظهار سپاس می کنیم واجر وپاداش این روش ایمانی تان در دنیا عزت و سربلندی و در آخرت بشهت برین است، الله متعال دروازه های رحمت را بروی تان باز میکند و شما را به هدف شرعی تان میرساند، "ومن یتق الله یجعل له مخرجاً"^۱ بدون شک هر کسی تقوا و پرهیزگاری داشته باشد واز الله متعال بترسد او تعالی دروازه های رحمت خود را برایش باز میکند.

ه: زیرا عروسی و ازدواج تنها عقد شرعی بین زن وشوهر میباشد که به موجب آن به همدیگر مثل لباس می شوند و سبب سکون و راحت نفسی هر دو میگردد و رحمت الهی شامل حال شان می شود، وبمعنای مزدور ونوکر وخادمه وآشپز وکالا شوی آوردن در خانه نیست، باید

^۱ - سورة الطلاق، الآية: ۲.

شوهران این حکم شرعی را بدانند و از خانمان خواهشات که در شریعت نباشد و سبب آزار و اذیت خانمان شود نکنند.

و هدف اساسی از ازدواج خدمت خانواده اش نیست بلکه اهداف شرعی آسمانی را که الله متعال و رسولش محمد صلی الله علیه و سلم نشاندهی کرده است دنبال کنید، خیر و برکت و سعادت دارین در عمل کردن به رهنمودهای شرعی است.

حالا شما در روشنی این مشوره شرعی شریک زندگی تانرا انتخاب کنید البته هنگام که کدام خواهر برای تان نشاندهی می شود قبل از اقدام نمودن در خواستگاری یک استخاره هم بکنید و در روشنی استخاره تصمیم نهائی تانرا اتخاذ کنید.

احکام تکلیفی نکاح و ازدواج

یکی از خواهران از کابل چنین سوال نموده:

مولوی صاحب حکم ازدواج در شریعت چی است؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

ازدواج سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم است و دین مین اسلام به ازواج کردن ترغیب و تشویق بی حد نموده بخاطر مصالح بزرگ و ثواب که دارد از جمله اینکه ازدواج فطرت انسانی است، نسل امت اسلامی بیشتر می شود، در نتیجه ازدواج اولاد صالح تولد می شوند که به والدین بعد از وفات دعاء می نمایند، در عین حال ازدواج مسلمان را چی زن باشد و یا مرد از شبهات و واقع شدن در حرام دور میدارد ازینرو رسول الله صلی الله علیه وسلم به ازواج امر کرده و فرموده است: " یا معشر الشباب من استطاع منكم الباءة فلیتزوج، فإنه أغض للبصر وأحصن للفرج، ومن لم یستطع فعلیه بالصوم فإنه له وجاء"^۱ ای جوانان کسی از شما توانای ازدواج را دارد باید نکاح کند زیرا ازدواج از واقع شدن در حرام و افتادن چشم در حرام جلوگیری میکند، اما اگر کسی توانای نداشته باشد روزه بگیرد زیرا روزه هم وقایه است.

البته ازدواج در حالت عادی سنت است، اما در بعض حالات که خطر واقع شدن انسان در حرام باشد واجب میباشد، و اگر بیم آن برود که انسان بر شریک زندگی خود

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب من لم یستطع الباءة فلیصم، رقم الحدیث:

ظلم می نماید و حقیقت را ادا کرده نمی تواند در این صورت
مکروه است و به حرام بودن هم میرسد.

آیا با دختری ازدواج کند که پدرش مدیر موسیقی است؟

یکی از دوستان از شهر کابل چنین سوال نموده:

استاد محترم می خواهم خواستگار دختری شوم که
دیندار، دارای اخلاق نیکو و قرآن خوان است لیکن متأسفانه
پدر دختر در یکی از رسانه های مبتذل گردانندگی
و مدیریت موسیقی و هنرها را دارد که این امر مرا در شک
انداخته خواستم نظر شما را داشته باشم میشود مرا
رهنمائی کنید استاد جان .

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اولاً: الله متعال را سپاس گذاریم که هموطنان عزیز ما
در نتیجه تلاش های دعوتی و آگاهی دهی علماء و دعوتگران
بیداری دینی شان بیشتر شده و در هر کار و مسأله سرنوشت
ساز قبل از اقدام نمودن به شریعت رجوع میکنند.

ثانیاً: از دیدگاه دین مبین اسلام هیچ مانع و حرج شرعی
وجود ندارد که شما این دختر دیندار، و با اخلاق و متدین را
خواستگاری کنید زیرا که رسول الله صلی الله علیه وسلم در

حدیث صحیح به خواستگاری و ازدواج دیندار تأکید بیشتر نموده و فرموده است: " فَاظْفِرْ بِذَاتِ الدِّينِ تَرِبَتْ يَدَاكَ " ^۱ تلاش کن که کامیاب شوی در ازدواج دختر دیندار زیرا که مشیت دستانت پر از خاک می شود یعنی که زندگی سعادت‌مندانه نصیب تان می‌گردد با دیندار.

در عین حال این خواهر با ایمان ما گناه پدرش را متحمل نمی شود که وظیفه نشر موسیقی و ورد شیطان را در بین مردم صبح شام دارد ، الله متعال در قرآن کریم فرموده : " وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى " ^۲ همان شخص که گناه را مرتکب می شود خودش مسئول است و کسی دیگری گناه و جرم و جریمه اش را متحمل نمی شود مگر اینکه او را تشویق و ترغیب کرده باشد در انجام گناه و معصیت.

اینکه این دختر مربی پدر خود نبوده بلکه زیر اداره پدر بوده هیچ نوع مسئولیت ندارد و ازدواج شما با این دختر در حقیقت سبب نجات دین و ایمان آن هم شود از اینکه پدرش او را بکسی به عروسی بدهد که غیر ملتزم باشد.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب الأكفاء فی الدین، رقم الحدیث: (۵۰۹۰)، (ج ۷، ص ۷).

^۲ - سورة الأنعام: ۱۶۴.

سرنوشت نامزادی اجباری طفولیت در روشنی شریعت

محترم. پدر. دختر صغیره خودا به و بچه صغیر داده
حالا دختر به سن بلوغ رسیده قبول ندارد اگر این کار اجبارا
صورت گیرد چی حکم دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در شرعیت اختیار شریک زندگی و شوهر اجباری نیست
و اجازه و اختیار و رغبت دختر اساسی است و بدون اجازه
دختر به شوهر دادنش برخلاف خواهش و رغبتش حرام است
و مخالف سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم است در
حدیث صحیح که بخاری و مسلم روایت کرده رسول الله
صلی الله علیه وسلم فرموده است: "لا تنكح الأيم حتى
تستأمر، ولا تنكح البكر حتى تستأذن قالوا يا رسول الله وكيف
إذنها قال أن تسكت" ^۱ زن نکاح شده سابقه به ازدواج داده
نشود تا اینکه سوال نشود و نیز دختر و خواهر بکر باید اجازه
اش خواسته شود و اگر سکوت کند سکوتش بمعنای رضایت
است زیرا بعض خواهران حیاء میکنند و حرف نمی زنند
لیکن اجازه و رغبت دختر ضروری و اساسی است.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب لا ینکح الأب و غیره البکر و الثیب إلا برضاها،
رقم الحدیث: (۵۱۳۶)، (ج ۷، ص ۱۷).

امام أحمد وأبو داود وابن ماجه از ابن عباس رضی الله عنهما روایت نموده اند که: " أن جارية بکراً أتت رسول الله صلى الله عليه وسلم، فذکرت أن أباهما زوجها وهي کارهة، فخيرها النبي صلى الله عليه وسلم" ^۱ یک دختر نزد رسول الله صلى الله عليه وسلم آمد و از پدرش شکایت کرد که برخلاف رغبت و خواهشش او را به نکاح کسی در آورده رسول الله صلى الله عليه وسلم دختر را اختیار داد که قبول کند و بماند در نکاحش و یا اینکه نکاح را فسخ کند.

این حدیث صحیح دلالت می کند که برای پدر جواز ندارد دختر را جبری و برخلاف رغبتش به ازدواج دهد.. و اگر دختر قبول نکند پدر آزار شمرده نمی شود.

لیکن بهتر است که دختر مشوره پدر خود را قبول کند چون پدران تجارب زندگی شان بیشتر است و مصلحت دختران شانرا خوبتر درک کرده می توانند. و هر امر که به توافق و رضایت همه جانبه تمام شود خوبتر و بهتر است.

^۱ - سنن أبي داود، كتاب النکاح، باب في البکر يزوجه أبوها ولا يستأمرها، رقم الحديث: (۲۰۹۶)، (ج ۲، ص ۲۳۲).

دختر و بچه جور آمد نموده پدر دختر راضی نیست حالا چی کنند؟

یک سوال داشتیم.

یک دختری است که خیلی دوستش دارم، میخواستیم، نکاح اسلامی هم‌رایش کنم، اما پدر و مادرش اجازه نمیدهند.

حالا من چی باید کنیم، از نگاه اسلام عزیز، آیا با رضایت خود دختر جواز دارد؟ چون دختر سن قانونی خود را هم تکمیل کرده است؟

بعد از شناسای با دختر خانم جدید می خواهد نامزادی را که خانواده اش انتخاب کرده ترک کند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در نکاح تنها موافقه دختر کافی نیست، باید پدر و یا ولی امر دختر نیز موافقه کند.

رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است که: "لا نکاح إلا بولي وشاهدي عدل".^۱

^۱ - السنن الصغیر للبيهقي، کتاب الشهادات، باب عدد الشهود، رقم الحدیث:

نکاح درست و صحیح و شرعی نیست مگر به موافقه ولی امر دختر با دو شاهد عدل.

باید این برادر که نکاح شرعی می خواهد رضایت پدر دختر را بدست بیاورد، تنها موافقه خود دختر کافی نیست حتی ولو اگر دختر از هشده سال بلند باشد.

چگونه برایش خبر دهد که بخاطر اعمال نیکش خواهان ازدواج با او است؟

یکی از خواهران نوشته که:

مولوی صاحب السلام علیکم ورحمت الله وبرکاته، یک خواهر که کسی را دوست دارد و می خواهد که شوهرش شود لیکن حیا میکند و برایش گفته نمی تواند و همرايش محترمانه صحبت میکند، من برایش وعده دادم که حکم شرعی این مسأله را از علماء برایش میاورم که در روشنی آن فیصله کند، شما جواب بتین.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

رهنمائی های در دین مبین اسلام وجود دارد البته با حفظ حیا و عفت خواهران و فامیل های محترم شان، در سطور ذیل نوشته میکنم:

ازدواج یک امر وغریزه فطری است که الله متعال در انسانها خلق کرده چى مرد باشند ویا زن، واین امر در دین مبین اسلام طریقه وروش ومراسم خاص دارد که کرامت و عزت و آبرو و حقوق خواهران در آن حفظ شود و مورد اهانت ویا حق تلفی و ظلم قرار نگیرند ازینرو شرط و شروط و ضوابط و قواعد خاص را شریعت وضع کرده.

اما ابتداء خواهری که خواهش و رغبت از دواج را با مرد معین دارد البته از روی صفات و اخلاق نیکو و غیره می تواند او را از طریق یکی از محارم خود خبر دهد قسمی که ام المؤمنین خدیجه رضی الله عنها به رسول الله صلی الله علیه وسلم یک خانم را فرستاد و از رغبت خود برای ازدواج با او خبر داد بعد ازینکه متأكد شد از دیانت و امانت کاری و صداقت و منزلت عالی را که دارا بود در بین مردم، هیچ مانع شرعی نیست که خواهران به خدیجه رضی الله عنها اقتداء کنند درین مورد.

و در آثار صحیح ثابت است که صحابه کرام رضی الله عنهم دختران و خواهران خود را به مردمان صالح و نیکو کار بنا به رغبت خود شان به ازدواج میدادند و همین کار عمر بن الخطاب رضی الله عنه کرد.

و در حدیث صحیح ثابت است که در یکی روزها رسول الله صلی الله علیه وسلم با بعض اصحاب کرام نشسته بود که

خانمی آمد و برایش گفت که با اشرف الخلق خواهش ازدواج را دارد آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون آمادگی برای ازدواج نداشت بعد از دقائق سکوت این خانم را در نکاح یکی از اصحاب کرام در آورد.

در وقائع تاریخی زیاد ثابت است که دختران و خانمان بی شوهر نفسهای شان را هبه کرده اند و به نکاح مردمان صالح و دیندار و نیکو کار در آورده اند حتی مهر خود را بخشیده اند و گاه گاهی مهر خود را حفظ سوره از قرآن کریم تعیین کرده اند.

حکم اظهار رغبت دختران بخاطر ازدواج با مردان صالح

یکی از خواهران از شهر کابل چنین سوال نموده است :

حکم ازدواج در دین اسلام چهار نوع است که فرض، سنت، مستحب و مکروه که من گمان میکنم حکم ازدواج برایم فرض گشته هم ترس از فتنه دارم وهم فامیل بالایم زیاد فشار وارد میکند که چرا عروسی نمیکنی که از نگاه روحی و روانی به حالت بدی قرار دارم گاهی سبب پرخاشگری عصبانیت با والدین میکنم از دست یاس و ناامیدی امور دینی را بهتر انجام داده نمیتوانم در این حالت که من قرار دارم پس حکم ازدواج برایم فرض گردیده

در حالیکه من هیچ خواستگار ندارم و در افغانستان فرهنگ این است که دختر منتظر خواستگار بماند پس من چگونه فرض را انجام دهم.

اینگونه ازدواج‌ها که از طریق دنیایی مجازی واقعی که در بیرون به دخترها شاید میسر شود اما ما دخترانی که زیادتر به فکر آبروی خانواده هستیم نمی‌پذیریم منتظر خواستگاری مناسبی هستیم که از طریق خانواده معرفی شویم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اظهار رغبت و خواهش دختران در ازدواج با مردان صالح عینا مطابقت سنت، و اقتداء به دختران شعیب علیه السلام است.

دخترانی که خواهش ازدواج با مردان صالح را داشته باشند و یا اینکه در نتیجه عادات و تقالید نا پسند از ازدواج باز مانده باشند می‌توانند بدختران شعیب علیه السلام اقتداء نمایند.

اظهار نمودن رغبت و خواهش دختران در ازدواج با مردان صالح و متدین با شیوه‌های مناسب عینا در مطابقت با سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم و فطرت انسانی است،

ومنافی حیای خواهران نیست، زیرا امام بخاری در کتاب صحیح خود بابی را به این نام تخصیص داده:

باب "عَرَضَ الْمَرْأَةُ نَفْسَهَا عَلَى الرَّجُلِ الصَّالِحِ"^۱ باب مشروعیّت خواستگاری خانمان مردهای نیکوکار را بشرطیکه دین و اخلاق آنها مورد اعتماد باشد.

احادیث نبوی و وقائع تاریخی زیادی دال بر مشروعیّت و ثبوت این شیوه میباشد. در زمانه رسول الله صلی الله علیه وسلم بودند زنان با ایمان که خواهش و رغبت ازدواج شانرا با رسول الله صلی الله علیه ویا یکی از یاران او اظهار میداشتند، نیز تعدادی از صحابه کرام و تابعین و اتباع تابعین به این شیوه ازدواج کرده اند و یک امر معمول پنداشته میشد.

البته بهتر و اولی و افضل این است که دختران مردان صالح، نیکو کار و با اخلاق را به اولیاء امور و خانواده خود نشاندهی کنند، و این شیوه ای است که یکی از دختران شعیب علیه السلام انتخاب کرده بود و موسی علیه السلام را به بدر نشاندهی کرد، و در قرآن کریم جنین آمده: "قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ"^۲.

^۱ - صحیح البخاری، (ج ۷، ص ۱۳).

^۲ - سورة القصص، الآية: ۲۶.

ای بدرم موسی علیه السلام من حیث کارکر انتخاب کن زیرا که قوی و امانتکار است.

همین شیوه مشروع در دین مبین اسلام ادامه داشته و عمر بن الخطاب رضی الله عنه دخترش حفصه رضی الله عنها را برای ازدواج ابوبکر و عثمان رضی الله عنهما لازم دانسته بود مگر آنها ابا ورزیدند زیرا میدانستند که او را رسول الله صلی الله علیه وسلم انتخاب نموده است.

هنگامیکه یک خانم و یا دختر از تدین، اخلاق، امانتکاری یک مرد مسلمان راضی میباشد می تواند پیام خود را برایش یا از طریق اولیای امور و اقارب خود و یا از طریق وسائل جدید برساند البته بشیوه غیر مستقیم و با در نظر داشت حفظ کرامت، عفت و حیاء و عدم واقع شدن در فتنه.

در عین حال این خواهر محترمه ما باید به قضا و قدر ایمان داشته باشد و بداند که شاید در تأخیر شدن ازدواجش حکمتهای نهفته باشد زیرا فعلا زندگی با صحت و عافیت دارد اقلا بدون مشکلات بسر میبرد و باور داشته باشد که عروسی و ازدواج نیز رزق و روزی و نصیب و قسمت است مثل سائر امور و کارهای زندگی انسان البته بعد از توکل به الله متعال سعی و تلاش داشته باشد که راه های مشروع و جائز را برای رسیدن به اهداف خود انتخاب کند و نفس خود را نیز

مراجعه و محاسبه کند و در بعض اوقات گناهان و معاصی، ظلم و حق تلفی، پدر مادر آزاری، دوری از الله متعال سبب می شود که کارهای انسان به تعویق بیفتد، و بعد از اینکه مسلمان بتواند ارتباط خود را با خالق و رازق خود نزدیک سازد او تعالی در حدیث قدسی که امام بخاری روایت کرده وعده فرموده که "ما تقرب إلي عبدي بشيء أحب إلي مما افترضت عليه، وما يزال عبدي يتقرب إلي بالنوافل حتى أحبه، فإذا أحببته كنت سمعه الذي يسمع به، وبصره الذي يبصر به، ويده التي يبطش بها، ورجله التي يمشي بها، وإن سألني لأعطينه، ولئن استعاذني لأعيذنه"^۱، دوست می دارم که بنده من به من نزدیک شود و فرائض خود را ادا کند و توسط ادای نوافل و مستحبات و فضائل به من بیشتر نزدیکی اختیار کند تا اینکه دوستش بدارم و دران صورت برایش شنوا میباشم در حالت شنیدن، و چشمش می شوم که توسط آن می بیند، و دستش میباشم در حالت تلاش برای بدست آوردن چیزی، و پایش در حالت رفتن و درین حالت نزدیکی بسیار شدید همه خواسته هایش را برآورده میسازم اگر بخواهد برایش میدهم، و اگر پناه بخواهد پناهگاهش میباشم و همه خواسته های مشروعش را متحقق میسازم، و او را همراهی میکنم و تنها نمی گذارم، ازینرو در چنین حالات کارهای خیر

^۱ - صحیح البخاری، کتاب الرقاق، باب التواضع، رقم الحدیث: (۶۵۰۲)، (ج ۸،

ودعاء بهترین سلاح برای مسلمان است و حاجت خود به شکل مستقیم از الله رب العزت بخواهد و دوستان و اقارب خود را تشویق کند که آنها هم برایش دعای خیر کنند.

وبهتر است که از راه تقوا و ایمان داری و نزدیکی به خداوند مالک و خالق و رازق راه حل را جستجو نمود: "ومن يتق الله يجعل له مخرجاً"^۱ هر کسی که با تقوا باشد خداوند برایش آسانی میاورد، و در چنین حالات می شود که حتی ازدواج با کسانی را قبول کرد که متأهل هم باشند زیرا تعدد زوجات راه بیرون رفت از مشکلات اجتماعی مسلمانان است و تکافل اجتماعی شمرده می شود، ما هم درینجا دعاء میکنیم که الله متعال مشکلات این خواهر محترمه ما را حل نموده و زندگی ایمانی و شوهر و ذریت صالح نصیبش گرداند.

حکم دختری که نمی خواهد ازدواج کند؟

یکی از دوستان چنین سوال نموده: اگر دختری نخواهد که هیچ ازدواج نکند چی حکم دارد. آیا گناه است یا خیر؟

^۱ - سورة الطلاق، الآية: ۲.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

ازدواج سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم است و دین مین اسلام به ازواج کردن ترغیب و تشویق بی حد نموده بخاطر مصالح بزرگ و ثواب که دارد از جمله اینکه ازدواج فطرت انسانی است، نسل امت اسلامی بیشتر می شود، در نتیجه ازدواج اولاد صالح تولد می شوند که به والدین بعد از وفات دعاء می نمایند، در عین حال ازدواج مسلمان را چی زن باشد و یا مرد از شبهات و واقع شدن در حرام دور میدارد ازینرو رسول الله صلی الله علیه وسلم به ازواج امر کرده و فرموده است: "یا معشر الشباب من استطاع منکم الباءة فلیتزوج، فإنه أغض للبصر وأحصن للفرج، ومن لم یستطع فعلیه بالصوم فإنه له وجاء"^۱ ای جوانان کسی از شما توانای ازدواج را دارد باید نکاح کند زیرا ازدواج از واقع شدن در حرام و افتادن چشم در حرام جلوگیری میکند، اما اگر کسی توانای نداشته باشد روزه بگیرد زیرا روزه هم وقایه است، اگر این خواهر مسلمان کدام مشکل خاص و یا مریضی داشته باشد که مانع ازدواج شود در این صورت در ازدواج نکردن معذور است و گنهگار نمی شود، در صورت که مریضی و یا عذر مانع از ازدواج شود و یا اینکه شوهر صالح و خوب خواستگاری نکرده باشد، و خواستگاری اشخاص فاسق

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب من لم یستطع الباءة فلیصم، رقم الحدیث:

وگمراه را قبول نکرده باشد که با آنها خودش هم گمراه نشود در این حالت معذور شمرده می شود در شریعت. اما اگر عذر ومرض نمی داشته باشد وخواستگار مسلمان، متدین وصالح او را خواستگاری میکنند فوراً از این خواستگاری استقبال نموده و با او ازدواج کند در غیر آن در مخالفت سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم واقع می شود، البته ازدواج در حالت عادی سنت است، اما در بعض حالات که خطر واقع شدن انسان در حرام باشد واجب میباشد، و اگر بیم آن برود که انسان بر شریک زندگی خود ظلم می نماید وحقش را ادا کرده نمی تواند در این صورت مکروه است و به حرام بودن هم میرسد.

حکم نکاح کردن با نامزاد حامله

یکی از علاقمندان مسائل دینی سوال نموده:

در یکی از ولایات شمالی واقعه رخ داده است که داماد خانه نامزاد نکاح ناشده خود میرفته بعد از سپری شدن چهار ماه متوجه شدند که دختر چهار ماهه حامله دار است فوراً ملا امام مسجد را آورده و نکاح را بسته کردند آیا نکاح شان درست یا باطل لطفاً رهنمائی کنید؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

مرحله نامزادی قبل از نکاح ازدواج شرعی پنداشته نمی شود تنها وعده ازدواج است بعض مردم در این مرحله مرتکب اشتباهات میشوند و این اشتباهات که شرعا گناه دارد و حرام است سبب بروز یک سلسله مشکلات جدی در زندگی شان نیز میگردد از جمله این غلطیها خلوت دختر و پسر بدون نکاح.. در شریعت خلوت کردن مرد با دختر یا زنی که او را خواستگاری کرده و جواب مثبت گرفته و نامزاد شده ببه دلیل آن که عقد نکاح صورت نگرفته و محرم یکدیگر نشدند جایز نیست بلکه حرام است رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: "لا یخلون رجل بامرأة إلا ومعها ذو محرم"^۱ هرگز مرد نامحرم با زن نامحرم خلوت نکند مگر در حضور محرم.

اما اینکه خلوت نامشروع را انجام دادند و در نتیجه آن دختر حامله شده و آنها نکاح نمودند آیا نکاح آنها درست است یا باطل؟

^۱ - صحیح مسلم، کتاب الحج، باب سفر المرأة مع محرم إلى حج وغيره، رقم الحدیث:

(۱۳۴۱)، (ج ۲، ص ۹۷۸).

فقهاء دو نظر دارند:

در مذهب حنفی وشافعی این نکاح درست و صحیح است در صورتیکه حمل این خانم در نتیجه همبستری با نامزادش بوده باشد.

مذهب فقهای حنابله این است که این نکاح باطل است.

مذهب سومی این است که احتیاطاً عقد نکاح را تجدید نمایند .

از اینکه این واقعه در منطقه رخ داده که مردم مقلد فقه حنفی هستند در این حالت بر آنها لازم نیست که عقد نکاح را تجدید نمایند و همان نکاح قبلی صحیح و درست است زیرا که این مسأله اختلافی و اجتهادی است.

اما از این گناه کبیره هردو توبه صادقانه نمایند.

آیا خواستگار زنده را قبول کنم؟

یکی از خواهران از شهر کابل چنین مشوره خواسته است :

در بخش کمپیوتر ساینس ماستری دارم و فعلاً استاد بخش اناث یکی از دانشگاهای خصوصی در کابل استم کسی

تلاش دارد که مرا خواستگاری کند اما او زن اولی دارد، میترسم که ازدواجش مؤقت نباشد و یا اینکه مرا از کار و وظیفه منع کند زیرا خودش هم در همان بخش استاد است.. شما رهنمائی کنید... مسأله دومی این است که فامیلم خارج روان هستند و می خواهند مرا هم ببرند و من نمی خواهم در کشورهای غیر اسلامی زندگی کنم.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

ازدواج و عروسی با اشخاص متأهل و زنده دار جایز و مشروع و مباح است و در آن حکمتهای الهی نهفته است.

لیکن عدالت شرط تعدد زوجات و دو زن داشتن است و اگر کسی عدالت نمی کند و حقوق یکی از زنان را پامال میکند در روز قیامت جواب ده است این ظلم است.

در عین حال باید یقین داشته باشیم که:

ازدواج دومی بمعنای محو و از بین بردن خانواده اولی نیست بلکه عدالت شرط اساسی ازدواج کردن دومی، سومی و چهارمی است.

اسلام در معامله زن بین هر دو زن فرق نمی کند و اگر کسی یکی را بر دیگری ترجیح میدهد گنهگار می شود .

ووجود خانم دومی در رزق وروزی و امتیازات او تأثیر بد وزشت نمی داشته باشد بلکه ممکن به سبب محبت ودوستی هر دو خانمها که مثل خواهران زندگی کنند برکات ورحمات زیاد نازل شود...واین خواهر محترمه فراموش نکند که تعدد زوجات بخاطر حکمتهای زیاد مشروع گردیده و خالی از فواید و منافع نیست و باید زیبایی های را که برای خود می پسندد بر خواهر مسلمان خود هم پسندد ، وهر آنچه برایش مقدر است و نوشته شده میرسد.

رسول الله صلی الله علیه وسلم معیار قبولی را دین و اخلاق گذاشته و فرموده است که اگر خواستگار و طلبگار شما دیندار و صاحب اخلاق نیکو باشد قبول کنید اگر دیندار و نیکو کار را رد کردین فتنه و فساد برزگ در روی زمین برپا میشود " إذا جاءكم من ترضون دينه وخلقه فزوجوه إلا تفعلوا تكن فتنة في الأرض وفساد كبير" ^۱.

مساله همنظر و همفکر بودن نیز مهم است و در عین حال بهتر است که مشوره و رضایت خانم اولی خود را داشته باشد و از نظر مالی و اقتصادی مقتدر بوده باشد که از عهده مصارف و ضروریات دو خانم بر آمده بتواند و شرط شما را

۱ - السنن الكبرى للبيهقي، كتاب النكاح، باب الترغيب في التزويج من ذي الدين والخلق المرضي، رقم الحديث: (۱۳۴۸۱)، (ج ۷، ص ۱۳۲).

قبول کند که در وظیفه به خواهش خود دوام داده بتوانید نظر به شرائط زندگی که بعد ازدواج تغییر میکند.

البته در نتیجه جهالت و ظلم، عدالت نکردن و تطبیقات و علمکردهای نادرست بعض شوهران و خانمان این سنت و تشریح را نیز در نظر خواهران مسأله قابل بحث و مناقشه قرار داده شده.. ما در بین شریعت و رحمت الهی و در بین علمکردهای جاهلانه مردم فرق قائل شویم و ظلم آنها را در این راستا به دین مبین اسلام ربط ندهیم ..

به هر حال چون مسأله اختیاری است نه واجبی شما استخاره کنید و اگر در استخاره خوشحال بودین معنایش این است که کارهای تان آسان می شود و در روشنی و نتیجه است تصمیم نهائی تانرا اتخاذ کنید و نیز ازدواج مؤقت که در آن استمراریت و استقرار نباشد از در مبین اسلام مردود است و نسخ و باطل گردیده .

اینکه تصمیم نرفتن در خارج را بخاطر ترس از دست دادن دین دارین این هم قابل تقدیر است، الله متعال دروازه های رحمت را بروی تان باز کند و آرمانهای مشروع تان را متحقق سازد و خیر دنیا و آخرت را نصیب تان گرداند.

حکم رد کردن خواستگار مسلمان بخاطر همزبان نبودن

یکی از خواهران از ولایت جوزجان شکایت نموده که والدینش خواستگار مسلمان، صالح و متدین را بخاطر همزبان نبودن رد می کنند.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

رد کردن خواستگار اگر به اسباب و دلایل معقول نباشد گناه است.. پدر و برادر مسؤولیت دارد که خواستگار نیکو و صالح دختر و خواهر خود را جواب منفی ندهد زیرا همسویه بودن در دینداری شرط قبول در نکاح است رسول الله صلی الله علیه وسلم در این مورد فرموده است: " إذا جاء من ترضون دینه وامانته فزوجوه" کسی را به نکاح دختر و خواهر خود قبول کنید که از دینداری و امانتکاری اش راضی باشید. در غیر آن انسان غیر متدین و فاسق تأثیر منفی خود بر خانمش دارد و او را ب علاوه از خرابی دینش مورد آزار و اذیت قرار می دهد.

درین شکی نیست که فامیلهای مسلمان و متدین باید بخاطر نامزاد نمودن و به ازدواج دادن دختران شان دقت نمایند و همان معاییر شرعی را که رسول الله صلی الله علیه وسلم تعیین کرده در نظر داشته باشند و فرموده است که: " إذا خطب إليکم من ترضون دینه وخلقه فزوجوه؛ إلا تفعلوا تكن

فتنة في الأرض، وفساد عريض"^۱ اگر برای خواستگاری دختران وخواهران تان کسی بیاید که از دینداری والتزام و صداقت وامانتکاری اش مطمئن شدید قبولش کنید

اما اگر خللی در دینداری وامانتکاری و صداقتش ملاحظه کردین هرگز قبول نکنید زیرا که همین دختر وخواهر متأثر می شود..

اما همزبان بودن معیار شرعی شده نمی تواند.. و ازدواج با شخص صالح و نیکو کار حق مسلم و فطری و شرعی دختران و خواهران است و محروم کردن شان از این حق گناه کبیره پنداشته می شود. ... ولی امر و پدر و برادر حق اختیار کردن انسان خوب و متدین و مشوره دهی را دارند. لیکن حق محروم کردن را ندارند و در روز قیامت مورد سؤال قرار میگیرند اگر ظلم کنند.

ازدواج یکی از اساسی ترین حقوق دختران و خانمان است مانع شدن آنها از ازدواج حق تلفی، و ظلم پنداشته می شود که شریعت حرام گردانیده.. الله متعال در قرآن کریم از مانع شدن دختران و خانمان با شاشوهران دیندار که مناسب حال شان بوده باشد نهی کرده و فرموده است: "لا تعضلوهن

^۱ - السنن الکبری للبيهقي، كتاب النکاح، باب الترغيب في التزويج من ذي الدين والخلق المرضي، رقم الحديث: (۱۳۴۸۱)، (ج ۷، ص ۱۳۲).

أَنْ يَنْكَحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ"^۱ مانع ازدواج شان نشوید در صوتیکه رضایت خود شان باشد و از ناحیه دینداری و امانت کاری و اخلاق نیکو ملاحظه وجود نداشته باشد.

ازدواج عامل ادامه نسل بشری و زمینه ساز آرامش و آسایش زن و مرد براساس دوستی و مهربانی و همکاری و دلسوزی متقابل است.

دین مبین اسلام انسان را به ازدواج ترغیب و تشویق نموده زیرا فوایدی که در آن نهفته است شامل همه افراد خانواده‌های مسلمانان و نوع بشرم باشد چون:

- محافظت نوع انسانی.
- نگهداشتن جامعه از انحراف اخلاقی.
- حفظ روابط نسبی.
- تعاون و همکاری زوجین در تشکیل خانواده.
- سکون روحی و نفسی.

^۱ - سورة البقرة: ۲۳۲.

• مصونیت جامعه از امراض (که در عدم موجودیت ازدواج شرعی بوجود می‌آیند).

• برانگیختن عاطفه پدر و مادر نسبت به فرزند

برای این خواهر محترمه ما توصیه می‌شود که ازدواج نیز مانند سایر مسائل روزگار انسانها رزق و روزی شمرده می‌شود و تا اینکه میسر شود موارد ذیل را در نظر داشته باشید:

۱- فرائض الله متعال را بجا بیاورید و در انجام نوافل مثل قیام اللیل و تهجد و تلاوت قرآن کریم کوشان باشید .

۲- روزه های نفلی را فراموش نکنید خصوصا روزه های دوشنبه و پنجشنبه که هم ثواب دارد و نیز در تربیه نفس جوانان اهمیت خاص دارد.

۳- دعاء را در سوم حصه اخیر شب نیز فراموش نکنید زیرا دعاء سلاح مؤمن و مسلمان مظلوم است و ان شاء الله در نتیجه دعاها الله متعال شوهر صالح را نصیب تان میگرداند.

۴- اوقات بیکاری تانرا در مطالعه و شنیدن درسهای علمای جيد کشور و آموختن علم و مهارت صرف نمائید زیرا بیکاری خودش سبب به انحراف رفتن جوانان می‌شود.

۵- از اختلاط و آمیزش با نا محرمان جدا خود داری کنیید در عین حال از دیدن درامه های مبتذل نیز دوری جوئیید زیرا که انسان را بطرف انحراف میکشانند .

۶- تلاش کنیید که از طریق یکی از اقارب تان که دارای عقل و حکمت بوده باشد پدر تانرا قناعت دهیید مثلاً عمه، یا ماما ویا کاکا و برایش اذعان نمایید که ازدواج یک امر فطری است که مانع ازدواد شما نشود.

در عین حال این خواهر محترمه باید ایمان به قضاء و قدر داشته باشد و باید بداند که شاید در تأخیر شدن ازدواجش حکمتهای نهفته باشد زیرا فعلاً زندگی با صحت و عافیت دارد اقلاً بدون مشکلات بسر میبرد و باید بداند عروسی و ازدواج نیز رزق و روزی و نصیب و قسمت است مثل سائر امور و کارهای زندگی انسان البته بعد از توکل به خداوند متعال سعی و تلاش داشته باشد که راه های مشروع و جائز را برای رسیدن به اهداف خود انتخاب کند و نفس خود را نیز مراجعه و محاسبه کند و در بعض اوقات گناهان و معاصی، ظلم و حق تلفی، پدر مادر آزاری، دوری از خداوند متعال سبب می شود که کارهای انسان به تعویق بیفتد، و بعد ازینکه مسلمان بتواند ارتباط خود را به خالق و رازق خود نزدیک بسازد او تعالی در حدیث قدسی که امام بخاری روایت کرده وعده فرموده که " ما تقرب إلي عبدي بشيء أحب

إلي مما افترضت عليه، وما يزال عبدي يتقرب إلي بالنوافل حتى أحبه، فإذا أحببته كنت سمعه الذي يسمع به، وبصره الذي يبصر به، ويده التي يبطش بها، ورجله التي يمشي بها، وإن سألني لأعطينه، ولئن استعاذني لأعيذنه" ^۱ دوست می دارم که بنده من به من نزدیک شود و فرائض خود را ادا کند و توسط ادا نوافل و مستحبات و فضائل به من بیشتر نزدیکی اختیار کند تا اینکه دوستش بدارم و دران صورت برایش شنوا میباشم در حالت شنیدن، و چشمش می شوم که توسط آن می بیند، و دستش میباشم در حالت تلاش برای بدست آوردن چیزی، و پایش در حالت رفتن و درین حالت نزدیکی بسیار شدید همه خواسته هایش را برآورده میسازم اگر بخواهد برایش میدهم، و اگر پناه بخواهد پناهگاهش میباشم و همه خواسته های مشروعش را متحقق میسازم ، و او را همراهی میکنم و تنها نمی گذارم.. ازینرو در چنین حالات کار های خیر و دعاء بهترین سلاح برای مسلمان است و حاجت خود به شکل مستقیم از خداوند رب العزت بخواهد و دوستان و اقارب خود را تشویق کند که آنها هم برایش دعای خیر کند .. و اگر در امتحان و ابتلاء قرار میگیرد - که اصلا دنیا دار ابتلاء و امتحان است برای مؤمنان - باید منحرف نشود و برای تحقق اهداف خود راه های غلط و نادرست را انتخاب

^۱ - صحیح البخاری، کتاب الرقاق، باب التواضع، رقم الحدیث: (۶۵۰۲)، (ج ۸)،

نکند که بیشتر در ابتلاء و امتحان قرار میگیرد.. و در رفتن بخاطر بند گرفتن نزد تعویذ نویسان و دوکانداران تعویذ و بند که بازار انحرافات شان گرم است در هر قدم گنہگار می شود هم پول و پیسه اش بیجا به مصرف میرسد و نیز در عقیده و توکلش به خداوند خلل ایجاد می شود و سرمایه اصلی خود را از دست میدهد و خسر الدنیا و الآخرة می گردد ، و بهتر است که از راه تقوا و ایمان داری و نزدیکی به خداوند مالک و خالق و رازق راه حل را جستجو نمود: " ومن يتق الله يجعل له مخرجا " ^۱ هر کسی که با تقوا باشد خداوند برایش آسانی میآورد... و در چنین حالات می شود که حتی ازدواج با کسانی را قبول کرد که متأهل هم باشند زیرا تعدد زوجات راه بیرون رفت مشکلات اجتماعی مسلمانان است... ما هم در اینجا دعاء میکنیم که خداوند متعال مشکلات این خواهر محترمه ما را حل نموده و زندگی ایمانی و شوهر و ذریت صالح نصیبش گرداند.

^۱ - سورة الطلاق، الآية: ۲.

پدر وکیل بودن در نکاح موجب محرمت نمی شود

یکی از خواهران از شهر کابل سوال نموده :

آیا پدر وکیل محرم است یا نا محرم ..اگر در روز عید دستانش را ببوسم گناه است؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد،،

پدر وکیل بودن در نکاح موجب محرمت نمی شود در صورتیکه از محارم اصلی دختر و عروس نباشد مثلاً. اگر پدرش، پدر کلانش، یا کاکایش، یا مامایش، و یا برادر نسبی و یا برادر رضاعی اش بوده باشد محرم او شمرده میشود در هر حالت اما پدر وکیلی که اصلاً محرم او نبوده بعد از وکالت در نکاح نیز محرم شده نمی تواند و بوسیدن دستانش نیز جایز و مشروع نیست.

اطاعت نامزاد نکاح نشده لازم نیست

یکی از خواهران چنین نوشته:

مدت شش ماه میشود که نامزاد استیم نکاح صورت نگرفته ، نامزاد مرا می ترساند که اگر با من بیرون نرفتی ملائکه ترا لعنت می کند ..آیا این حق را دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مرحله نامزادی وعده ازدواج است و ازدواج شرعی پنداشته نمی شود تا اینکه عقد نکاح شرعی با تمام شروط و ارکان آن صورت نگرفته باشد.. در این حالت هر دو اجنبی شمره می شوند، زن و شوهر شرعی نیستند و رفتن شما و یا خلوت با او جواز ندارد و اگر شما در این مورد طاعت او را نکنید ملائکه شما را لعنت نمی کند بلکه خودش گنهگار می شود، گناهش از لعنت ملائکه کم نیست بلکه بیشتر است که خواست نامشروع نموده است.. در عین حال حدیث نبوی را تفسیر غلط و نادرست نموده مطابق هوا و هوس خود.

طاعت بنده در نافرمانی الله متعال جائز نیست رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: " لا طاعة لمخلوق في معصية الخالق"^۱.

خانم شرعی نکاح شده انسان که در منزل شوهر انتقال کرده باشد و مهر خود را بدست آورده باشد و شوهر حقوق او را بجا آورده باشد اگر طاعت شوهر خود را نکند و بدون عذر شرعی با او در منزلش نباشد ملائکه او را لعنت میکند تا صبح همان شب این مطلب را رسول الله صلی الله علیه

^۱ - مصنف ابن أبي شيبة، كتاب السير، في إمام السرية يأمرهم بالمعصية، من قال: لا طاعة له، رقم الحديث: (۳۳۷۱۷)، (ج ۶، ص ۵۴۵).

وسلم در حدیث صحیح تأکید کرده است: "من باتت وزوجها غضبان علیها باتت تلعبها الملائكة"^۱.

فسخ نامزادی کسیکه به مریضی ایدز مبتلاء است

یکی از خواهران چنین سوال نموده :

یکی از افغانهای مقیم جرمنی مرا از خانواده ام خواستگاری نمود پدرم موافقت کرد لیکن ما از مریضی اش خبر نبودیم وقتیکه در کابل آمد ثابت شد که مرض ایدز دارد.. شما رهنمائی کنید که ما چی کنیم خیلی پریشانحال استم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

دین مبین اسلام معیار انتخاب زن وشوهر را در دینداری، ایمانداری، تقوا، پرهیزگاری، اخلاق نیکو، امانتداری، و صداقت تعیین نموده رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است " إذا جاءكم من ترضون

^۱ - صحیح البخاری، کتاب بدء الخلق، باب إذا قال أحدكم: آمین والملائكة في السماء، آمین فوافقت إحداهما الأخرى، غفر له ما تقدم من ذنبه، رقم الحدیث: (۳۲۳۷)، (ج ۴، ص ۱۱۶).

دینه وخلقه فزوجه"^۱ اگر از دین و اخلاق خواستگار راضی باشید قبول کنید... و اگر ضعیف الایمان و بد اخلاق باشد ولو که در خارج باشد قبول نکنید.

در این حدیث نبوی تأکید بر دینداری و اخلاق نیکو شده نه در خارج بودن و در اروپا رفتن، زیرا انتخاب که به اساس دین، اخلاق نیکو، صداقت و راستی، و امانتداری نباشد حتما نقائص و مشکلات خود را دارد که از اینرو انتخاب شما نادرست بوده و شما فوراً نامزادی را فسخ کنید و اگر متضرر شده اید از خیانت این شخص او را به ارگانهای عدلی و قضائی شاکی شوید زیرا مرتکب دروغ، تزویر، و خیانت شده است و در عین حالاً زندگی یک دختر مسلمان را بخطر انداخته است که گناهش نزدیک به قتل عمد میرسد.

مرض ایدز عیب بوده که سبب هلاکت انسان می شود از دواج نمودن شخص سلیم با کسی که مبتلا به امراض خطرناک مثل ایدز باشد بمعنای انتحار، خودکشی و هلاکت نفس انسان بدست خودش پنداشته می شود که در شریعت جدا منع شده، الله متعال فرموده است: "ولا تلقوا بأیدیکم إلی التهلکة"^۲ خود را بدستهای تان بهلاکت نیندازید.

^۱ - السنن الکبری للبیهقی، کتاب النکاح، باب الترغیب فی التزوید من ذی الدین و الخلق المرضی، رقم الحدیث: (۱۳۴۸۱)، (ج ۷، ص ۱۳۲).

^۲ - سورة البقرة: ۱۹۵.

حکم فسخ نامزادی بسبب مریضی عقلی و عصبی شوهر

یکی از خواهران چنین سوال نموده :

مرا با شخصی نامزاد کردند و بعد از سه ماه عروسی کردیم ، بعد از عروسی برایم معلوم شد که این آدم مرض عقلی و عصبی دارد..هر بار مرا با چاقو میترساند ..آیا حق دارم که طلاق بخواهم فعلا در خانه برادرانم هستم پدرم فوت کرده؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مرض عقلی، روانی و عصبی اگر پیشرفته بوده باشد عیب شمرده می شود و شما حق فسخ کردن ازدواج را دارید اگر آماده طلاق نباشد شما بشکل فوری بمحکمه مراجعه کنید و از طریق محکمه طلاق خود را بدست بیاورید.

زیرا زندگی کردن با این شوهر که سبب آزار و اذیت شود و احساس خطر وجود داشته باشد که توسط چاقو خانم را در حالت خواب بقتل برساند در این حالت قاضی محکمه حکم جدائی فوری را صادر کرده می تواند البته بعد از تشخیص نمودن مرض این شخص و اینکه امکان علاج و معالجه آن نیست..و در این حالت خانم مذکور مهر کامل حق دارد.

نامزاد نکاح شده را طلاق داده آیا برایش مهر کامل بدهد؟

یکی از دوستان سوال چنین سوال نموده :

خودم در ترکیه کار میکنم و نامزادم که قبلا نکاح کردم بودیم در کابل است.. او را طلاق دادم حالا مهر خود را می خواهد آیا مهر حق دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

این مسأله بسیار با اهمیت است زیرا در شرائط کنونی تکرارا واقع می شود، شریعت چنین حکم نموده که نامزاد وقتیکه نکاح شود خانم شرعی شمرده می شود و اگر همبستری و یا خلوت صورت گرفته باشد که در آن امکان همبستری باشد و موانع وجود نداشته باشد در این حالت مهر کامل حق دارد.

اما اگر همبستری نشده باشد و نیز خلوت صحیحه صورت نگرفته باشد تنها نکاح شده باشند مثلیکه این برادر سوال نموده در این حالت نصف مهر برایش داده شود ، الله متعال در قرآن کریم فرموده است: "وَإِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ"^۱ هنگامیکه خانمها را قبل از

^۱ - سورة البقرة: ۲۳۷.

همبستری طلاق می‌دهید آنها مستحق نصف مهر هستند
مگر اینکه خود شان ویا ولی امر شان عفو کند و ببخشد این
نصف مهر را.

نامزادش روی خود را نمی پوشاند، آیا نامزادی را فسخ کند؟

یکی از دوستان از شهر هرات سوال نموده :

استاد محترم السلام علیکم ورحمت الله وبرکاته، یک
سوال دارم .. من با یک دختر نامزاد شدم باحجاب است
لیکن روی خود را نمی پوشاند ..برایش نصیحت کردم قبول
ندارد.. چی کنم آیا نامزادی را فسخ کنم ایجاب و قبول هم
صورت گرفته؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

برادر عزیز و محترم ما باید بدانند که مسلمان حل
مشکلات خانوادگی را در فسخ نامزادی و نکاح جستجو نکنند،
زیرا وسائل و شیوها و اسالیب گوناگون وجود دارد که می
تواند مشکلات را حل کند و راه رسیدن به هدف را هموار
سازد.

این مشکل خورد و کوچک است.. شما فرمودین که نامزاد شما با حجاب است.. تنها بحث و مناقشه در پوشانیدن روی است..

شما می توانید این خواهر را به نرمی قناعت دهید که بیشتر علماء معاصر پوشانیدن روی را بر زن جوان سال واجب دانسته اند حتی کسانی که واجب نگفته اند مستحب دانسته و کار ثوابی شمردند که خواهران ثواب و اجر کمایی میکنند.. ومی شود که شما او را از طریق مادر و خواهر خود و اقاربش تنبیه کنید که از شروط اساسی زنا شوهری طاعت و فرمانبرداری شوهر است در کارهای خیر.. ومی شود که بعض کتابهای که احکام حجاب را بیان کرده برایش ببرید که مطالعه کند زیرا بسیاری از مشکلات ناشی از نادانی و نفهمیدن احکام و فضائل آن میباشد.

با وجود اتخاذ همه این تدابیر شما صبر کنید تا اینکه نامزاد شما عروسی شود و به خانه شما بیاید در آن صورت حتما به عرف مروجہ خانواده شما احترام میداشته باشد.. و شاید در زندگی شما مسائل زیاد رخ دهد که ضرورت به مناقشه و قناعت دادن داشته باشد و نمی شود که شما در مسائل خورد و کوچک به طرف فسخ نکاح و طلاق رو بیاورید زیرا فسخ کردن نکاح و نامزادی از علایم ضعف شخصیت انسان میباشد .. و انسان دعوتگر همین را فرصت خوب می

شمارد که نامزاد وحتى خانواده شانرا بسوی خیر دعوت کند.

کوشش کنید که همیشه این نوع مسائل را به حکمت و مطابق رهنمودهای دین مبین اسلام حل کنید و از تشدد و سختی کار نگیرید ، ما و شما در تاریخ معاصر افغانستان شاهد آنانی هستیم که از تشدد و سختی و شیوهای نادرست و قوت و جبر کار گرفتند و مردم و ملت عزیز و متدین ما را از دین مبین اسلام متنفر ساختند ..و همه مستحاب را واجب گردانیدند و مردم را مورد آزار و اذیت قرار دادند ..دین ما به شیوهای زیبا و خوب تطبیق می شود نه به اسالیب خشن و برداشتهای که مردم را متنفر میسازد.

حکم نکاح بدون مهر

یکی از دوستان سوال نموده:

با دختر کاکایم نامزاد بودم، دو هفته می شود که نکاح و عروسی شد مگر ما برایش مهر ندادیم و تعیین هم نکردیم مردم میگویند که نکاح درست نیست.. شما رهنمائی کنید.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اولا : باید قبل از اینکه عقد نکاح انجام شود شروط و ارکان و موانع آن را مسلمان بداند تا اینکه در غلطی واقع نشود که نکاحش فاسد نگردد.. زیرا نکاح از خود احکام و آداب دارد.

ثانیا: در صورت که ایجاب و قبول صورت گرفته باشد، در حضور و رضایت ولی امر خانم و وجود و شاهدی دو شاهد عدل و اینکه دختر و پسر خواهر و برادر رضاعی نباشند.. نکاح صحیح است از نظر مذهب حنفی اما باید مهر مثل برایش تعیین کند و بدهد زیرا مهر حق دختر است .. و مهر مثل آن مهر است که به دختران همان ساحه و قریه در عروسی و نکاح داده می شود و عرف آنجا تقاضا می کند...مهر در مذهب حنفی شرط و رکن نکاح نیست تنها واجب است نکاح بدون مهر می شود لیکن مهر باید داده شود زیرا در صورت ندادن و تعیین نکردن آن خانم حق آنرا را دارد که خود را تسلیم شوهر نکند.

آیا شخص عاقد نکاح خود شده می تواند؟

نظر به قول راجح فقهاء برای نکاح خوان " مأذون الأنکحه " جواز دارد که عاقد نکاح خود باشد در صورت که ولی امر زن و دختر حاضر باشد و برایش بگوید که من دختر و یا خواهر خود را برای شما به ازدواج دادم و هر دو شاهد عدل حضور داشته باشند و شاهدهی بدهند .. و نیز در صورت که ناکح خودش ولی امر این خانم و دختر باشد و دختر رضایت کامل داشته باشد و همه ارکان نکاح تطبیق شود ... و بهتر است که نکاح اعلان شود و مردم آگاهی داشته باشند.

و به صورت عموم عاقد نکاح باید شخص باشد که فقه و دانش کامل در مورد احکام نکاح داشته باشد تا اینکه کدام غلطی رخ ندهد که نکاح فاسد نشود.

حکم عدول کردن از پرداخت مهر

یکی از خواهران از شهر کابل سوال نموده:

یک پدر سه بچه و یک دختر دارد و سه عروس دارد به سه عروس خود یک یک یک اتفاق در مهرشان با حدود اربعه مکملش گفته در مهرشان باز خسر می خواهد که خانه را بفروشد حالا او زمین را می خواهد بفروشد در حال که اتفاق را

در همان زمین گفته برشان داده در مهر ای چطور میشود آیا
میتواند بفروشد یا نه؟

یا که مهر را باید بدهد و بعد از آن خانه را بفروش
برساند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

اولا: مهر حق خانمها است و کسی دیگر حق تصرف بر
مهر آنها را ندارد بدون رضایت و موافقه آنها، و برای خسر
جواز ندارد که حق عروسان را بفروش برساند و یا در آن
تصرف کند و شرعا ملزم است که به وعده خود وفاء کند
و عهد شکنی نکند زیرا این اتاقها در ملکیت عروسان قرار
دارد نی در ملکیت فرزندان او... حق عروس حکم حق فرزند
را دارا نمی باشد.

ثانیا: در صورت موافقه خسر و عروسان یعنی خانمهای
فرزندان بخاطر فروش این خانه و زمین آن باید قیمت هر
سه اتاق به هر سه عروس بدهد و تسلیم کند بدون کمی
و کاستی.

ثالثا: در صورت که خسر از حق خود تجاوز میکند و حق
عروسان را به فروش میرساند و قیمت آنرا نیز نمی پردازد
و رضایت این خانمها را با خود ندارد موضوع به محکمه

محول شود تا اینکه حق بحقدار برسد.. و جلو حق تلفی گرفته شود.

رابعاً: خسر ملزم و مکلف است که اتاقهای نوشته شده در مهر را برای عروسان تسلیم کند و در صورت فروش برای شان بدیل مناسب مطابق رضایت کامل خود شان تهیه کند.

شرط ادامه تحصیل دختر در نکاح

یکی از دوستان سوال نموده که :

شرط گذاشتن در عقد نامزادی (ایجاب و قبول) درست مثلاً به شرط ادامه تحصیل باتو ازدواج میکنم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

بلی خانمها و دختران جواز دارد ورا است که شرطهای را بگذارند در شریعت ممانعت نداشته باشد و نیز در اجرا کردن آن از توان و استطاعت شوهر خارج نباشد و شرط گذاشتن ادامه تحصیل یک امر مشروع است، و اگر جین امری در عقد نکاح نوشته شده باشد بر شوهر واجب است که به آن وفاء کند، زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: " أَحَقُّ الشُّرُوطِ أَنْ تُؤْفُوا بِهِ مَا اسْتَحَلَلْتُمْ بِهِ الْفُرُوجَ

"۱" بجا کردن وفاء کردن آن شرط ها در اولویت قرار دارد که شما توسط آن با خانمان همبستر شدید و آنها به شما حلال شد و آنها را به نکاح تان در آوردید، دین مبین اسلام به وفاء کردن به شروط و عهد و میثاق بسیار تأکید کرده، الله متعال فرموده است: " يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ "۲ ای مؤمنان به عهدها و شرطها وفاء کنید.. ورسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: " (الْمُسْلِمُونَ عَلَى شُرُوطِهِمْ، إِلَّا شَرْطًا حَرَّمَ حَلَالًا، أَوْ أَحَلَّ حَرَامًا "۳ مسلمانان ملزم هستند که به شرطهای شان وفاء کند مگر ملزم نیستند به شرطهای که حلال حرام و حرام را حلال بگردانند..

واگر شوهر این این خواهر واقعا در عقد نکاح اتفاق به ادامه تحصیل کرده باشد به آن وجوبا و لزوما وفاء کند و اگر نکند خانمش می تواند عقد نکاح را فسخ کند در مقابل بی وفائی و عدم امانتداری و عدم صداقت شوهرش.. اما اگر تنها یک وعده سرسری باشد و شرط نباشد در عقد نکاح شوهر

۱ - صحیح البخاری، کتاب الشروط، باب الشروط فی المهر عند عقدة النکاح، رقم الحدیث: (۲۷۲۱)، (ج ۳، ص ۱۹۰).

۲ - سورة المائدة، الآية: ۱.

۳ - سنن الترمذی، أبواب الأحکام عن رسول الله صلی الله علیه وسلم، باب ما ذکر عن رسول الله صلی الله علیه وسلم فی الصلح بین الناس، رقم الحدیث: (۱۳۵۲)، (ج ۳، ص ۶۲۶).

ملزم به وفاء کردن به آن نیست .. و مطابق ظروف و شرائط زندگی خود عمل کند.

و این نوع مسائل خانوادگی باید به تفاهم و مشوره حل شود.

آیا شریعت تشویق نموده که انسان با اقارب خود از دواج نکند ؟

برادری از ولایت لوگر سوال نموده که:

آیا شریعت از ازدواج اقارب منع کرده بعضیها میگویند اگر کسی با اقارب ازدواج میکند اولادش معیوب تولد میشود.. منتظر جواب شما هستیم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در دین مبین اسلام ازدواج از جایگاه خاص برخوردار است، و ازدواج از سنتهای پیامبران است و سبب ازدیاد امت می شود و این ازدواج است که سبب بدنیآ آمدن علماء و مصلحین و دعوتگران میگردد، و مصلحتهای بسیار مهم در ازدواج وابسته است و سبب دوستی و محبت در میان زن و شوهر و فامیلهای آنها می شود، و نیز برای زن و شوهر استقرار نفسی و جسمی و معنوی شمرده می شود، الله متعال

فرموده است: "وجعل بینکم مودة ورحمة"^۱ الله متعال ازدواج را سبب دوستی و رحمت و شفقت گردانیده ..

و شریعت از ازدواج کردن با اقارب منع نکرده و هیچ نص و دلیل صحیح وجود ندارد که این ازدواج را منع کرده باشد نی آیت ونی هم حدیث صحیح وجود دارد بلکه نص قرآن کریم بر مشروعیت این ازدواج دلالت دارد: "وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّاتِكَ وَبَنَاتِ خَالَكَ وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ اللَّائِي هَاجَرْنَ مَعَكَ"^۲ باد ختران کاکا، عمه، ماما، وخاله ازدواج کردن شما را الله متعال حلال گردانیده.

و نیز رسول الله صلی الله علیه وسلم با زینب بنت حجش دختر عمه خود ازدواج کرد، و دختر خود فاطمه را به فرزند کاکای خود علی بن ابی طالب رضی الله به ازدواج داد.. که خود دلالت به این دارد که در این نوع ازدواج هیچ حرج شرعی وجود ندارد.

ولهذا نظریه که بین مردم منتشر است که گویا ازدواج اقارب سبب انتشار امراض میشود. و اولاد که در نتیجه این نوع ازدواج به دنیا میاید مریض بار میاید درست نیست.. و از یک اثر که از عبد الله بن عمر رضی الله روایت شده استدلال

^۱ - سورة الروم: ۲۰.

^۲ - سورة الحزاب: ۵۰.

می کنند که در کتب آثار چنین ذکر شده "ابن عمر امر بالإغراب، أن يُغرب" عبد الله بن عمر رضی الله عنه امر نموده که خانمها از دور انتخاب شوند... لیکن این اثر ضعیف است و نیز نمی تواند نصوص صریح و صحیح را معارضه کند... و امر نمودن در اینجا به امر مباح است نی منع کردن از امر مشروع و مباح دیگر.

البته ازدواج با اقارب مباح است و یک امر اختیای است و نظر به مصلحت خود انسان عمل کند در بعض حالات ازدواج از جاهای دور بهتر است زیرا سبب دوستی و تعارف می شود.. و در بعض حالات از اقارب. و در مباحات مسلمان خود مختار است که کدام یک را اختیار کند..

حکم ازدواج خواهر و برادر خوانده

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

خواهر و برادر دینی، ایمانی، و انسانی بودن مانع ازدواج شده نمی تواند در شریعت.. تنها خواهر و برادر نسبی و رضاعی بودن مانع ازدواج می شود در دین مبین اسلام.

اما خواهر و برادر خواندن تنها یگ مسأله عرفی است که در محیط درسی و کاری رواج دارد و به حقیقت شرعی مبدل

شده نمی تواند و حیثیت خواهر و برادر نسبی و رضاعی را بخود نمیگیرد، و این پسر و دختر می توانند که ازدواج شرعی نمایند زیرا کدام مامع شرعی وجود ندارد و حالا کاملاً از همدیگر اجنبی شمرده می شوند به این معنی که این خواهر از این همصنفی اش حجاب نماید و او را از جمله محارم خود شمار نکند.

آیا پولیکه در پشقاب نامزادی مانده می شود از جمله مهر شمرده می شود؟

یک خواهر محترمه و دعوتگر از هموطنان ما مقیم جرمنی چنین سوال نموده:

سوال داشتم از جرمنی استاد محترم - در مورد مسایل مالی دوران نامزادی، یعنی به حساب افغانی پول که در پشقاب گذاشته می شود آیا از دیدگاه اسلام جایز است آیا مشود که همان پول بشقاب را به نیت مهر دختر بمانیم و همچنان باز هم که عروسی شود دوباره هم کمی پول بدست دختر بدهیم این مشکل پول بشقاب را معلومات بدهید بسیار جوانان است می خواهند از طریق فیسبوک شما به دوستان برسانند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

دین مبین اسلام بخاطر آسانی زندگی مردم باب مباحات را بسیار وسیع گردانیده که مردم در تنگنا و مضیقه قرار نگیرند از این لحاظ بسیاری از مسائل زندگی روز مره را به خود مردم واگذار نموده که از مباحات استفاده نمایند، قاعده شرعی است که: "الأصل في الأشياء الإباحة حتى يدل الدليل على التحريم" در اصل همه چیزها ووسائل که زندگی را آسان میسازد مباح است تا اینکه دلیلی بر حرام بودن آن نباشد، و علمای مذهب حنفی نوشته اند که: "الأصل في الأشياء الحل" یعنی در اصل مسائل که به عادات و خوردن و نوش و کارهای زندگی تعلق میگیرد حلال است، تا اینکه دلیل بر حرام بودنش وجود داشته باشد. و دلیل اساسی این قاعده شرعی آیه کریمه است که الله متعال در قرآن کریم فرموده است: "قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ" ^۱ بگو ای محمد که کسی حرام گردانیده زینت، زیبائیهای را که الله متعال برای بندگانش خلق نموده و رزق روزی پاک و خوب را که با این زینت و زیبائی است.. هرگز کسی و مخلوقی آنرا حرام شمرده نمی تواند.

۱- سورة الأعراف: ۳۲.

از جمله مسائل وامورات نامزادی ما قبل از ازدواج و تحفه های که تقدیم می شود و این همه به عرف همان مردم تعلق دارد :

۱- گذاشتن پول دربشقاب نامزادی جائز و یک امر مباح است و مانع و حرج شرعی ندارد.

۲- در معامله آوردن تحفه ها در حقیقت اظهار قدردانی و احترام نامزاد دختر میباشد که در موافقت با احکام شریعت قرار دارد و آن اینکه با خانمها رفتار نیکو و خوب نمایید و این هم بخش از آن شمرده می شود.

۳- دین مبین اسلام تشویق نموده که در چنین محافل از اسراف جلوگیری گردد، زیرا اسراف در ذات خود حرام است و معاملات حلال را به حرام سوق میدهد، الله متعال اسراف کاران را دوست نمی دارد و در کارهای شان برکت نمی اندازد.

۴- اینکه آیا پول که دربشقاب نامزادی گذاشته می شود آیا بخش از مهر شمرده می شود یا نی؟ این به عرف ، عادات ، تقالید و رواج مردم تعلق دارد و نیز نظر به فیصله هردو فامیل که چطور تفاهم نموده اند.

۵- در صورتیکه این پول بنام تحفه در بشقاب مانده شود، بخش از مهر حساب نمی شود، اما اگر اتفاق قبلی

وجود داشته باشد که بخش از مهر است در آن صورت به مهر حساب می شود، لیکن شریعت حکم میکند که مهر در مجلس نکاح پرداخته شود نی در محفل نامزادی، زیرا مهر دادن به ترتیبات خاص ضرورت دارد چون یکی از ارکان و شرائط نکاح است در مذهب جمهور فقهاء، و از واجبات نکاح است در مذهب حنفی، و در نکاح نامه تدوین میگردد و بهتر است که در حضور هردو شاهد عدل پرداخته شود.

حکم دو مرتبه نکاح کردن در نامزادی و عروسی

یکی از خواهران از شهر کابل چنین سوال نموده:

یک دوستم نکاح کرده چند ماه پیش حال عروسی اش است میخواهد ظاهراً دوباره نکاح کند در محفل عروسی این نکاح جی حکم دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

همان نکاح اولی که در آن همه ارکان و شروط نکاح تطبیق گردیده نکاح شرعی شمرده می شود و همه آثار شرعی بالایش مرتب شده و هردو نامزاد زن و شوهر شرعی گردیدند به موجب آن، چون کدام نواقص نداشته لهذا ضرورت به نکاح کردن دوباره نیست، و اگر نکاح دوباره را

انجام دهند بالای نکاح اولی تأثیر ندارد و این نکاح دومی باطل شمرده می شود.

تنها می توانند در این مجلس همان نکاح اولی را توثیق و نوشته نمایند، زیرا نوشته کردن عقد نکاح حقوق زن و شوهر را محفوظ میدارد خصوصاً مهر مؤخر و مؤجل خانمها را که خطر ضایع شدنش است به مرور وقت و بعد از وفات نمودن شاهدان.

سرنوشت تحفه های نامزادی فسخ شده

یکی از خواهران چنین سوال نموده :

سلام من اگر خودم بخواهم نامزادی را فسخ کنم او نمیتواند که بگوید مصرف نامزادی را بتین آیا این حق را دارد یا خیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در شریعت مرحله نامزادی که در کتابهای فقه مرحله خطبه و خواستگاری و معرفی شدن نامیده شده تنها وعده برای عروسی است و هر دو طرف می توانند که از وعده خود عدول کنند در نتیجه وجود کدام ملاحظه کلان بالای یکدیگر.

تحفه های که داده شده بخش از مهر شمرده نمی شود، هبه گفته می شود، آن عده تحفه های که مصرف شده و استهلاک گردیده و وجود ندارد نامزاد حق خواستن آنرا ندارد اما در مورد تحفه های تقدیم شده که هنوز مصرف نشده و باقی است و برگرداندن آن به خواستگار روی این مسأله فقهاء اختلاف دارند و گفته اند که تحفه و هدیه واپس نمی شود و در حدیث آمده است که : " کسی که تحفه و یا هدیه خود را پس می خواهد مثل سگی است که قی و استفراغ خود را می خورد" یعنی بسیار بد توصیف و تشبیه شده، و قول دیگر فقهاء این است که هدایا قیمتی و کلان پس داده شود و اشیاء خورد مثل عطر و سامان آرایش و یا شیرینی و خوردنی واپس نشود زیرا ممکن نیست... و تحفه های نامزادی تحت حکم حدیث هدایا شامل نیست... زیرا در مقابل منفعت برداری وعده ازدواج داده شده و وقت که تحقق نیافته واپس شود.

و قول سوم این است که اگر فسخ و لغو نمودن نامزادی از طرف نامزاد پسر و بچه یعنی مرد باشد تحفه ها و هدایا برگردانده نمی شود زیرا که دختر صدمه معنوی قوی دیده و ازین بیشتر صدمه نبیند و این تحفه ها حق او است .. اما اگر فسخ شدن از طرف دختر باشد یاید همه هدایا و تحفه های قیمتی را برگرداند زیرا که پسر صدمه معنوی دیده

و خساره مالی باید نکند.. ومن شخصا این قول را ترجیح میدهم زیرا عدالت را در نظر گرفته ..

و باید مسأله به شکل صلح آمیز و دوستانه حل شود زیرا فسخ کردن نامزادی به معنای این نیست قیامت بالای یکی ازین دو برپا شده .. هر یک بدیگری از الله متعال توفیق بخواهد و نامزادی و ازدواج رزق و روزی است که در نتیجه سعی و تلاش و کوشش و انتخاب خوب به اساس دین و اخلاق نیکو انجام می یابد.

آمدن هر دو نامزادها بخاطر عقد نکاح به مکه مکرمه

یکی از دوستان از کابل چنین سوال نموده:

می خواهم بخاطر عقد نکاح با نامزاد خود به مکه مکرمه بیایم لطفا رهنمائی کنید.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مشوره من برای این برادر عزیز ما این است که نکاح خود را در کابل تمام نموده و ولیمه نکاح را بدوستان بدهد و بعدا با خانم نکاح شده خود برای ادای عمره وارد مکه مکرمه شود، زیرا هیچ دلیل و سند شرعی صحیح نیست که گویا نکاح در مکه و مدینه ثواب ، فضیلت و برکت بیشتر دارد

.. اما در این شکی نیست که مباح است و ممنوع هم نیست
 واگر کسی بخواهد کدام مانع شرعی هم نیست.

لت و کوب کردن نامزاد در خانه پدرش

یکی از خواهران از ولایت هرات چنین سوال نموده:

دختر هنوز نامزاد است و خانه پدر مییاشد آیا نامزادش
 اجازه دارد که دختر را مورد لت و کوب قرار دهد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در شریعت اسلامی نامزاد بودن وزن و شوهر بودن دو
 مرحله جداگانه است که هر یک احکام و آداب شرعی خاص
 خود را دارا مییاشد... و نامزادی بدون عقد نکاح شرعی
 (مسلمان بودن، رضایت و معرفی به نام طرفین و اقرار شان،
 حضور ولی امر و دو شاهد عادل و نیکو کار و تعیین کردن مهر
 که آن هم اهمیت دارد)... مرحله است که هر دو نامزاد به
 یک یکدیگر حلال نیستند و اجنبی و نامحرم شمرده می
 شوند... نامزادی یعنی وعده گرفتن به ازدواج و عروسی ..
 فقهاء تنها در موارد خاص اجازه حرف زدن را برای شان
 نشاندهی کرده که همانا مصالح برزگ هر دو طرف و آن هم
 خالی از حرفهای زنا شوی و همبستری باشد..

این برادر شرعا حق ندارد که نامزاد خود را مورد لت و کوب قرار دهد و آزار و اذیت کند زیرا تنها پدرش و برادرانش مسئولیت تربیه او را دارند اما این نامزاد می تواند که مشوره و نصیحت خود را از طریق پدر و فامیل دختر به او برساند و حق مداخله مستقیم را ندارد زیرا تا به حال نامحرم و اجنبی است و دختر می تواند که این نامزادی را فسخ کند و این برادر هم این حق را دارد .

و باید نامزادان اعم از خواهران و برادران محترم زندگی خانوادگی شان را به کارهای نا جائز آغاز نکنند و مطابق سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم و آداب دین مبین اسلام رفتار کنند که سعادت دارین نصیب شان شود..

و باید متذکر شوم که دین مبین اسلام در قرآن کریم امر نموده که با زنان رفتار نیکو و تعامل خوب شود: " وعاشروهن بالمعروف"^۱ و نیز بزبان رسول الله صلی الله علیه وسلم در حجة الوداع توصیه نموده که با خانمها و زنان تعامل نرم و خوب شود: " واستوصوا بالنساء خیرا"^۲.

^۱ - سورة النساء: ۱۹ .

^۲ - صحيح البخاري، كتاب النكاح، باب الوصاة بالنساء، رقم الحديث: (۵۱۸۶)، (ج ۷، ص ۲۶).

اهمیت نکاح خط

یکی از دوستان چنین سوال نموده:

آیا نکاح بدون نوشته کردن در نکاح خط قبول می شود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

نکاح خط ویا وثیقه عقد نکاح که نکاح نامه نامیده می شود از شرایط واریکان نکاح نیست لیکن وجود این وثیقه نزد زن وشوهر امر با اهمیت تلقی می شود خصوصا اگر خانمها شرط وشرایط داشته باشند که مثلا بعد از ازدواج درس خود را تکمیل میکنند، یا اینکه شوهر برایش خانه خاص می خرد، ویا بخش از مهر آن مؤخر ومؤجل است که مقدار آن باید با این همه شرایط در نکاح نامه تدوین گردد وبعد از امضاء هر دو زن وشوهر، ولی امر زن، دو شاهد از محکمه نیز مهر گردد واگر در خارج سفر می کنند باید به زبان انگلیسی نیز ترجمه گردد تا اینکه حقوق خانمها پامال نشود وشوهران وعده خلاف از این همه شرایط منکر نشوند...وجود این نکاح نامه می تواند دلیل خوبی برای خانمها در محکمه باشد برای حفظ واثبات حقوق شان.

پسر ۱۹ ساله ولی امر نکاح مادر خود شده می تواند

یکی از دوستان از شهر کابل سوال نموده:

یک همشیره که سن ایشان ۴۱ سال می باشد و پسر کلان اش فعلا ۱۹ ساله می باشد و این خانم سال گذشته از شوهر خود خلع گرفت به علت اینکه شوهر اش همجنسگرا بود، حال میخواهد که عروسی دیگر کند همراهی بچه کاکا خویش مگر پدر و مادر همین زن مخالف دوباره عروسی کردنش هستند و میگویند که این کار شرم است دیگر باید عروسی نکنی، از طرف دیگر اینکه پسر ۱۹ ساله اش هم حاضر است با عروسی دوم مادری خویش، حال چون والدین دختر حاضر به عروسی دوم اش نیست آیا میتواند بدون رضایت پدر و مادر عروسی کند؟ آیا پسر ۱۹ ساله اش ولی اش شده میتواند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

ازینکه ازدواج یک حق فطری و شرعی وقانونی هر انسان است در حالت عادی سنت ومستحب است ودر بعض حالات حتی بواجب وفرض بودن نیز میرسد، ومانع شدن از ازدواج خانمها گناه کبیره شمرده می شود.

در صورتیکه خواستگار انسان صالح ومتدین ومسلمان بوده باشد وپدر این خانم بدون موجب شرعی وبغیر دلیل

قناعت بخش مانع ازدواجش شود در این حالت ولایت نکاحش به پدر کلانش انتقال میکند و در صورت نبودن پدر کلان ولایت نکاحش به پسرش که مسلمان عاقل و بالغ باشد انتقال می کند و این پسر ۱۹ ساله ولی امر نکاح مادر خود شده می تواند و در شریعت کدام ممانعت و حرج شرعی نیست و نکاح شان با حضور و شاهدهی دادن دو شاهد عدل، ایجاب و قبول و دادن و تعیین نمودن مهر و خواندن خطبه نکاح درست و صحیح می شود.. و مخالفت بی موجب و بی دلیل پدر این خانم در نکاح شان تأثیر سلبی ندارد.. اما تلاش کنند که رضایت او را داشته باشند و می شود که بعضی اقاریکه حرف و نظر شان مؤثر واقع می شوند و وساطت نمایند و برای والدین محترم این خانم بیان کنند که ازدواج حق فطری و شرعی و قانونی هر انسان است و منع کردن دختران از ازدواج در شریعت گناه بزرگ پنداشه می شود، بدون شک هر کسی که خواستگار مسلمان و مناسب و صالح و متدین را جواب رد میدهد گنهگار شمرده می شود.

رد کردن خواستگار اگر به اسباب و دلایل معقول نباشد گناه است.. پدر و برادر مسؤولیت دارد که خواستگار نیکو و صالح دختر و خواهر خود را جواب منفی ندهد.. ازدواج حق مسلم و فطری و شرعی دختران و خواهران است و محروم کردن شان ازین حق گناه کبیره پنداشته می شود... ولی امر و پدر و برادر حق انتخاب شوهر خوب و متدین و مشوره

دهی را دارند. لیکن حق محروم کردن را ندارند و در روز قیامت مورد سؤال قرار میگیرند اگر ظلم کنند.

ازدواج یکی از اساسی ترین حقوق دختران و خانمان است مانع شدن آنها از ازدواج حق تلفی، و ظلم پنداشته می شود که شریعت حرام گردانیده، الله متعال در قرآن کریم از مانع شدن دختران و خانمان با شاشوهران دیندار که مناسب حال شان بوده باشد نهی کرده و فرموده است: "لا تعضلوهن أن ینکحن أزواجهن إذا تراضوا بینهم بالمعروف"^۱ مانع ازدواج شان نشوید در صوتیکه رضایت خود شان باشد و از ناحیه دینداری و امانت کاری و اخلاق نیکو ملاحظه وجود نداشته باشد.

ازدواج عامل ادامه نسل بشری و زمینه ساز آرامش و آسایش زن و مرد براساس دوستی و مهربانی و همکاری و دلسوزی متقابل است.

دین مبین اسلام انسان را به ازدواج ترغیب و تشویق نموده زیرا فوایدی که در آن نهفته است شامل همه افراد خانواده‌های مسلمانان و نوع بشرم باشد چون:

۱- سورة البقرة: ۲۳۲.

- محافظت نوع انسانی.
- نگهداشتن جامعه از انحراف اخلاقی.
- حفظ روابط نسبی.
- تعاون و همکاری زوجین در تشکیل خانواده.
- سکون روحی و نفسی.
- مصونیت جامعه از امراض (که در عدم موجودیت ازدواج شرعی بوجود می‌آیند).
- برانگیختن عاطفه پدر و مادر نسبت به فرزند

فواید ازدواج:

فقه‌های شریعت در فضیلت ازدواج به حدی ترغیب و تشویق نموده‌اند که حتی نکاح را فاضلتر از مشغول شدن به عبادت دانسته‌اند.

ازدواج در حفظ نفس و تزکیه و سوق دادن آن در مسیر پاکی و طاعت او تعالی نقش مهم و سازنده دارد، و بعد از ایمان داری و تقوی، داشتن شوهر صالح و یا خانم نیکو کار بزرگترین نعمت الهی می‌باشد.

در انتخاب شوهر باید به دختران شعیب علیه السلام اقتداء کند

یکی از خواهران از شهر کابل چنین سوال نموده است :

حکم ازدواج در دین اسلام چهار نوع است که فرض، سنت، مستحب و مکروه که من گمان میکنم حکم ازدواج برایم فرض گشته هم ترس از فتنه دارم وهم فامیل بالایم زیاد فشار وارد میکند که چرا عروسی نمیکنی که از نگاه روحی و روانی به حالت بدی قرار دارم گاهی سبب پرخاشگری عصبانیت با والدین میکنم از دست یاس و ناامیدی امور دینی را بهتر انجام داده نمیتوانم در این حالت که من قرار دارم پس حکم ازدواج برایم فرض گردیده در حالیکه من هیچ خواستگار ندارم و در افغانستان فرهنگ این است که دختر منتظر خواستگار بماند پس من چگونه فرض را انجام دهم.

اینگونه ازدواج ها که از طریق دنیایی مجازی واقعی که در بیرون به دختر ها شاید میسر شود اما ما دخترانی که زیادتر به فکر آبروی خانواده هستیم نمی پذیرم منتظر خواستگاری مناسبی هستیم که از طریق خانواده معرفی شویم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

دخترانی که خواهش ازدواج بامردان صالح را داشته باشند و یا اینکه در نتیجه عادات و تقالید نا پسند از ازدواج باز مانده باشند می توانند بدختران شعیب علیه السلام اقتداء نمایند.

اظهار نمودن رغبت و خواهش دختران در ازدواج با مردان صالح و متدین با شیوه های مناسب عینا در مطابقت با سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم و فطرت انسانی است، و منافی حیای خواهران نیست، زیرا امام بخاری در کتاب صحیح خود بابتی را به این نام تخصیص داده:

باب "عَرَضُ الْمَرْأَةِ نَفْسَهَا عَلَى الرَّجُلِ الصَّالِحِ"^۱ باب مشروعیّت خواستگاری خانمان مردهای نیکو کار را بشرطیکه دین و اخلاق آنها مورد اعتماد باشد.

احادیث نبوی و وقائع تاریخی زیادی دال بر مشروعیّت و ثبوت این شیوه میباشد، در زمانه رسول الله صلی الله علیه وسلم بودند زنان با ایمان که خواهش و رغبت ازدواج شانرا با رسول الله صلی الله علیه ویا یکی از یاران او اظهار میداشتند، نیز تعدادی از صحابه کرام و تابعین و اتباع تابعین

^۱ - صحیح البخاری (۷/۱۳).

به این شیوه ازدواج کرده اند و یک امر معمول پنداشته میشود.

البته بهتر و اولی و افضل این است که دختران مردان صالح، نیکو کار و با اخلاق را به اولیاء امور و خانواده خود نشاندهی کنند، و این شیوه ای است که یکی از دختران شعیب علیه السلام انتخاب کرده بود و موسی علیه السلام را به بدر نشاندهی کرد، و در قرآن کریم جنین آمده: "قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ"^۱، ای بدرم موسی علیه السلام منحیث کارگر انتخاب کن زیرا که قوی و امانتکار است.

همین شیوه مشروع در دین مبین اسلام ادامه داشته و عمر بن الخطاب رضی الله عنه دخترش حفصه رضی الله عنها را برای ازدواج ابوبکر و عثمان رضی الله عنهما لازم دانسته بود مگر آنها ابا ورزیدند زیرا میدانستند که او را رسول الله صلی الله علیه وسلم انتخاب نموده است.

هنگامیکه یک خانم و یا دختر از تدین، اخلاق، امانتکاری یک مرد مسلمان راضی میباشد می تواند پیام خود را برایش یا از طریق اولیای امور و اقارب خود و یا از طریق وسائل جدید برساند البته بشیوه غیر مستقیم و با در

^۱ - سورة القصص، الآية: ۲۶.

نظر داشت حفظ کرامت ، عفت و حیاء وعدم واقع شدن در فتنه.

در عین حال این خواهر محترمه ما باید به قضا و قدر ایمان داشته باشد و بداند که شاید در تأخیر شدن ازدواجش حکمت‌های نهفته باشد زیرا فعلا زندگی با صحت و عافیت دارد اقلا بدون مشکلات بسر میبرد و باور داشته باشد که عروسی و ازدواج نیز رزق و روزی و نصیب و قسمت است مثل سائر امور و کارهای زندگی انسان البته بعد از توکل به الله متعال سعی و تلاش داشته باشد که راه های مشروع و جائز را برای رسیدن به اهداف خود انتخاب کند و نفس خود را نیز مراجعه و محاسبه کند و در بعض اوقات گناهان و معاصی، ظلم و حق تلفی، پدر مادر آزاری، دوری از الله متعال سبب می شود که کارهای انسان به تعویق بیفتد، و بعد از اینکه مسلمان بتواند ارتباط خود را با خالق و رازق خود نزدیک سازد او تعالی در حدیث قدسی که امام بخاری روایت کرده وعده فرموده که " ما تقرب إلي عبدي بشيء أحب إلي مما افترضت عليه، وما يزال عبدي يتقرب إلي بالنوافل حتى أحبه، فإذا أحببته كنت سمعه الذي يسمع به، وبصره الذي يبصر به، ويده التي يبطش بها، ورجله التي يمشي بها، وإن سألني لأعطينه، ولئن استعاذني لأعيذنه"^۱ دوست می دارم که بنده من به من

^۱ - صحيح البخاري، كتاب الرقاق، باب التواضع، رقم الحديث: (۶۵۰۲)، (ج ۸،

نزدیک شود و فرائض خود را ادا کند و توسط ادای نوافل و مستحبات و فضائل به من بیشتر نزدیکی اختیار کند تا اینکه دوستش بدارم و دران صورت برایش شنوا میباشم در حالت شنیدن، و چشمش می شوم که توسط آن می بیند، و دستش میباشم در حالت تلاش برای بدست آوردن چیزی، و پایش در حالت رفتن و درین حالت نزدیکی بسیار شدید همه خواسته هایش را برآورده میسازم اگر بخواهد برایش میدهم، و اگر پناه بخواهد پناهگاهش میباشم و همه خواسته های مشروعش را متحقق میسازم، و او را همراهی میکنم و تنها نمی گذارم، ازینرو در چنین حالات کارهای خیر و دعاء بهترین سلاح برای مسلمان است و حاجت خود به شکل مستقیم از الله رب العزت بخواهد و دوستان و اقارب خود را تشویق کند که آنها هم برایش دعای خیر کنند.

وبهتر است که از راه تقوا و ایمان داری و نزدیکی به خداوند مالک و خالق و رازق راه حل را جستجو نمود: "ومن يتق الله يجعل له مخرجا"^۱ هر کسی که با تقوا باشد خداوند برایش آسانی میاورد، و در چنین حالات می شود که حتی ازدواج با کسانی را قبول کرد که متأهل هم باشند زیرا تعدد زوجات راه بیرون رفت از مشکلات اجتماعی مسلمانان است و تکافل اجتماعی شمرده می شود، ما هم درینجا دعاء

^۱ - سورة الطلاق، الآية: ۲.

میکنیم که الله متعال مشکلات این خواهر محترمه ما را حل نموده و زندگی ایمانی و شوهر و ذریت صالح نصیبش گرداند.

حکم ازدواج عامه مردم با سیدها

یکی او خواهران از ولایت جوزجان سوال نموده:

استاد محترم باز مزاحم شما شدم ما سید هستیم نمی توانیم که دختران ما به دل شان زندگی خود را انتخاب کنند، خواهرم یک بچه را دوست داشت او بچه هم خواهرمن را دوست داشت او بچه سید نبود خواهرم گفت من همراهی همین بچه زندگی خوده در آینده پیش میبرم، خواهرم بسیار یک دختر با ایمان است او بچه هم بچه خوبی بود او خواستگار روان میکند، مادرم اجازه نداد حال خواهرم نامزاد که ما سید هستیم وبا غیر سیدها ازدواج نمی کنیم روا نیست، شما رهنمایی کنید؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

این برداشت نادرست و مخالف شریعت است که ازدواج عامه مسلمانان با سیدها جایز نیست، بلکه در شریعت مانع و حرج وجود ندارد که این نوع ازدواج را حرام شمرده باشد

بلکه معیار انتخاب همانا دینداری، اخلاق نیکو، امانتداری است.

مسأله ازدواج و عروسی و انتخاب شریک زندگی از مسائل مهم و سرنوشت ساز انسان به شمار می‌رود و باید که درین قسمت از دقت بیشتر کار گرفته شود، باید پسر و دختر هر دو معیارهای را که رسول الله علیه و سلم روی آن تأکید کرده در انتخاب شان در نظر داشته باشند تا اینکه زندگی شان طبق رهنمودهای اسلامی ادامه یابد، از اینرو دین مبین اسلام رهنمودهای دارد که مسلمان باید مطابق آن عمل کند تا اینکه خوشبختی و زندگی سعادت‌مندانه نصیبش گردد و نیز خانواده اش جایگاه زیبایی برای تربیه سالم فرزندان باشد و برای سر بلندی اسلام قدم های نخست شانرا از داخل خانواده خود بمانند.

مسلمان چپی زن باشد و یا مرد هنگامی که در تشکیل خانواده فکر می کند قبل از هر صفت در تلاش می‌باشد که شخص دیندار با اخلاق نیکو نصیبش شود زیرا معلم بشریت رسول الله صلی الله علیه و سلم رهنمودهای داشته و معیارهای را برای انتخاب شریک زندگی تعیین کرده است.

و اگر انتخاب مسلمان مطابق این رهنمودهای شرعی انجام شود که به اساس دین و اخلاق نیکو می‌باشد ستون خانواده استوار و محکم می‌گردد زیرا اساس و تهدابش استوار

گذاشته شده و می تواند که بعد از این با چلینجها ومشکلات گوناگون را در زندگی مقاومت کند وبا به آسانی لرزان نمی شود.

در صورتی که همین پسر که سید نیست اگر دیندار، دارای اخلاق نیکو باشد شما فوراً موافقه کنید وخواهش وآرمان همشیره محترمه را بر آورده سازید ومساله که این شخص سید نیست مانع ازدواج خواهر شما با او شده نمی تواند.

آیا خواستگاری را قبول کنم که در یکی از بانکهای سودی کار می کند؟

خواهری سوالی فرستاده که شخصی برای خواستگاری اش به نکاح وطلب ازدواج اقارب خود را فرستاده، موصوف انسان خوش اخلاق ونیکو است لیکن وظیفه اش در یکی از بانکهای سودی است، آیا موافقه کنیم ویا جواب رد بدهیم.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

درین شکی نیست که مسلمان باید رزق وخوراک ومصارف زندگی اش حلال باشد واز کسب حرام دوری بجوید، زیرا کسب حرام تأثیری منفی دارد بالای انسان

کسب کننده وسایر کسانی که تحت رعایت او زندگی میکنند، خصوصاً خانم مجبور می شود که ازین کسب حرام و مال که ازلا بلای کار ووظیفه سودی بدست آمده مصرف کند زندگی خود را با مال حرام آغاز کند.

ازینرو این خواهر باید ازواج کردن با این شخص را قبول نکند و شرط بگذارد که او اگر خواهان ازدواجش است باید وظیفه نامشروع را ترک کند ودر جستجو کار وبدیل حلال و مباح باشد، وهمین حکم با همه کسانی که در وظایف و کارهای نامشروع دارند تطبیق میشود مثلاً کسانی که در مؤسسات نشر وپخش نصرانیت کار میکنند ویا در کارخانه های شراب سازی ویا سرت سازی و تمباکو سازی ویا در کسیت و سیدی فروشی موسیقی، وآنهای که در تلویزیون ها وآنس های خبری و نشرات غیر اسلامی کار میکنند، تا اینکه وظایف و کارهای شان را از بخشهای نامشروع به بیخشهای مباح و حلال بدل کنند، و خداوند متعال بآدمش نیک و بدیل خیر میدهد به کسانی که چیزی نامشروع و حرام را بخاطر رضای او تعالی ترک کنند.

حکم عدول نمودن از نامزادی طفولیت

یکی از دوستان از شهر کابل سوال نموده :

محترم مفتي صيب زما تره په ورکي توب کي ما ته خپله لور راکري ده له نن سخه دولس کاله مخکي په ۶۰۰۰۰ کالداري په مهر مسمي باندي او اوس مي تره کله وايي چي دولس لکه روپي غوارم او کله وايي چي بيخي يي نه درکوم نو اوس يي ماته انجلي تحديده کري ده انجلي وايي چي زه دا هلك نه کوم نو شرعيت سه وايي دا انجلي کولاي شي چي بل چاته يي ور کري په شرعيت کي سنگه راغلي دي .. محترم مفتي صيب پدي معامله کي ۶ نفره شاهدان ناست دي پلارمي عمه مي د پلار ترور زي مي نيکه مي انيء مي بله عمه مي هم پلار يي گوته ندي لگولي د انجلي پلار د شرعيت له لاري معلومات راکره .

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در شریعت اسلامی نامزادی تنها وعده ازدواج است، و ازدواج شرعی نیست هر یکی از طرفین می توانند نظر به ملاحظات سلبی که دارد این وعده را بشکنند و به آن عمل نکنند، در ازدواج رضایت دختر و پسر ضروری و شرط است و از ارکان نکاح است زیرا اگر رضایت مفقود باشد بنای این

خانواده بعوض محبت ودوستی به بی ثباتی ورنجش و جنجال ها گذاشته می شود که اصلا مخالف مقاصد شریعت است، زیرا ازدواج عبارت از محبت ودوستی واحترام متبادل بین زن وشوهر است، حالا این دختر حق دارد که نامزادی اجباری را رد نماید وقبول نکند زیرا مطابق خواهش ومیلش نیست، اگر انسان یک جوهره بوت ولباس میخرد حق انتخاب رنگ واندازه ونوعیت وکیفیت را دارد پس در ازدواج که سرنوشت زندگی انسان را تعیین می کند چطور ندارد، تنها وعده قبلی کفایت نمی کند رضای هردوی شان شرط است، رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: "ولا تنکح البکر حتی تستأذن"، قالوا: یا رسول الله کیف إذنها، قال: "أن تسکت"^۱.

دختر باکره نکاحش صحیح نمی شود تا اینکه اجازه ورضایتش نباشد، پرسیدند که ای رسول الله چطور اجازه دهد زیرا اغلبا دختران از حیاء صحبت نمی کنند ایشان فرمودند که سکوت شان به معنای رضایت واجازه دادن است.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب لا ینکح الأب وغیره البکر والثیب إلا برضاها، رقم الحدیث: (۵۱۳۶)، (ج ۷، ص ۱۷).

و حالا این برادر در جستجوی نامزادی و ازدواج با دختر خانم دیگری باشد و شرعا حق ازدواج اجباری را با دختر کاکای خود ندارد و آنها هیچ نوع التزام ندارند در این مورد، اما دشمنی و غیرت بیجا در چنین موارد از اعمال جاهلیت است، و باید با آنها رابطه حسنه داشته باشد حتی قطع صله رحم هم نکند، تنها مهمان ناخواسته بوده از راه که آمده از همان راه برگردد، الله متعال خانم نیک و صالح و دیندار را نصیبش گرداند.

حدود تعامل نامزادهای نکاح نشده

یکی از خواهران هموطن ما چنین سوال نموده :

میخواستم در مورد مسایل نامزادی معلومات دهید آیا در دوران نامزادی حرف زدن یا مسیج کردن جواز دارد یا نه نکاحی در میان نیست به اصطلاح مردم لفظ گیری شده بین چند نفر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مرحله نامزادی وعده ازدواج است و ازدواج شرعی پنداشته نمی شود تا اینکه عقد نکاح شرعی با تمام شروط و ارکان آن صورت نگرفته باشد، در این حالت هر دو نامزاد

اجنبی شمره می شوند، زن وشوهر شرعی نیستند و رفتن شما ویاخلوت با او جواز ندارد واگر شما در این مورد طاعت او را نکنید ملائکه شما را لعنت نمی کند بلکه خودش گنهگار می شود، گناهِش از لعنت ملائکه کم نیست بلکه بیشتر است که خواست نامشروع می نماید.

باید بدانیم آغاز زندگی خانوادگی با نافرمانی الله متعال و آغشته شدن به حرام و مقدمات غلط و نادرست نهایات و نتایج زشت و ناگوار هم میداشته باشد.

در شریعت مرحله نامزادی که در کتابهای فقه مرحله خطبه وخواستگاری و معرفی شده تنها وعده برای عروسی است و هر دو طرف می توانند که از وعده خود عدول وانصراف کنند در نتیجه وجود کدام ملاحظه معقول بر یکدیگر.

همه میدانیم که زندگی خانوادگی و ازدواج در دین مبین اسلام اهمیت زیاد دارد، و شریعت اسلامی بر این سنت پیامبر اسلام بسیار تشویق کرده، لیکن ازدواج از خود آداب واحکام دارد که باید مسلمان زندگی خانوادگی خود را مطابق آن آغاز کند از جمله این آداب این است که نامزادها تا اینکه شرعا نکاح نشده باشند زن وشوهر شرعی شمرده نمی شوند و با همدیگر اجنبی گفته می شوند و حق نشست و برخاست که در آن خلوت و تنهایی باشد را ندارند، زیرا

نامزادی به معنای وعده ازدواج است نه ازدواج و ممکن است که یکی از نامزادان پشیمان شود و نامزاد خود را ترک دهد که این واقعه زیاد رخ میدهد، خارج شدن با نامزاد و در بازار رفتن بدون وجود محرم گناه برزگ است که با یک شخص اجنبی نشست و برخاست کرده و درین قسمت رئیس و مسئول فامیل نیز گنہگار می شود زیرا تساهل نمودن درین مورد دلالت به ضعف ایمان آن شخص می کند، و این خواهر محترمه باید طاعت نامزاد خود را نکند و با او جای نرود و نشست و برخاست نکند تنها می تواند در حضور محرم و فامیل خود با او صحبت کند روی مسائل عروسی.

نشست و برخاست و خلوت غیر شرعی نامزادهای نکاح نشده یکی از عادات و تقالید و سلبیهای اجتماعی مخالف شریعت است که در جامعه رواج دارد که نباید چنین باشد، تطبیق کردن دین تنها در عبادت و مسجد رفتن نیست بلکه مسلمان مکلف است که سائر جوانب زندگی اش مطابق شریعت اسلامی باشد.

تنها در ایجاب و قبول نامزادها، زن و شوهر شرعی نمی شوند

نکاح یکی از مسائل مهم مسلمانان است که زندگی خانوادگی را مشروعیت میبخشد و دارای احکام و شروط است

که باید مطابق آن صورت گیرد و رسم و رواجها نمی تواند به عوض عقد نکاح شرعی قابل قبول باشد.

یکی از دوستان نوشته که :

استاد محترم ایجاب و قبول در نامزادی تکمیل میشه
پس نامزادها آیا در بین خود ملاقات کرده میتواند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

ایجاب و قبول یکی از شروط نکاح است و تنها به ایجاب و قبول نامزادها زن و شوهر شمرده نمی شوند و این است
شروط صحت و قبولی عقد نکاح شرعی که بعد از تطبیق
شدن این شروط نکاح شرعی شمرده می شود:

شروط صحت عقد نکاح: ۱- معلوم بودن زن و شوهر که
هر دو به نام و نسب تعیین شوند. ۲- رضایت کامل هر دو
زن و شوهر که اقرار بکنند به این رضایت. ۳- بودن ولی امر
دختر و حاضر شدنش. ۴- وجود دو شاهد عدل که فاسق
و فاجر نباشند و امانت کار و عادل باشند. ۵- کدام مانع
شرعی دیگر وجود نداشته از نکاح این دونفر مثلا کافر
نباشند، البته موضوع نکاح زن اهل کتاب جواز دارد به
شروط معین، خواهر و برادر نسبی و رضاعی نباشند، زن در
مرحله عدت طلاق و وفات نباشد. ۶- تعیین کردن و دادن

مهر نیز ضروری است ونمی توان آنرا نظر انداز کرد خصوصا در شرائط فعلی.

بیرون رفتن با نامزاد نکاح نشده گناه کبیره است

یکی از خواهران سوال نموده که :

مولوی صاحب عرض ادب دارم خدمت شما از خداوند جل جلاله عافیت برایتان خواهان هستم با عزت باشید همیشه با سخن های نیک تان مردم را به راه راست دعوت میکنید استاد بزرگوار خداوند یک تار موی شما را کم نکند، سوال من این است که من نامزاد استم ونامزادم میاید در بازار شیربخ خوردن می رویم، آیا گنهگار می شویم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

با نامزاد نکاح نا شده خود شیربخ خوردن رفته ..شیربخ خوردن مباح است لیکن با نامحرم رفتن گناه است.

همه میدانیم که زندگی خانوادگی وازدواج کردن در دین مبین اسلام اهمیت زیاد دارد، وشریعت اسلامی بر این سنت پیامبر اسلام بسیار تشویق کرده، لیکن ازدواج کردن آداب واحکام دارد که باید مسلمان زندگی خانوادگی خود را مطابق آن آغاز کند از جمله این آداب این است که نامزادها

تا اینکه شرعا نکاح نشده باشند زن وشوهر شرعی شمرده نمی شوند وبا همدیگر اجنبی گفته می شوند وحق نشست و برخاست که دران خلوت و تنهائی باشد را ندارند، زیرا نامزادی به معنای وعده ازدواج است نه ازدواج وممکن است که یکی از نامزادان پشیمان شود ونامزاد خود را ترک دهد که این واقعه زیاد رخ میدهد، خارج شدن با نامزاد ودر بازار رفتن بدون وجود محرم گناه برزگ است که با یک شخص اجنبی نشست و برخاست کرده ودرین قسمت رئیس ومسئول فامیل نیز گنهگار می شود زیرا تساهل نمودن درین مورد دلالت به ضعف ایمان آن شخص می کند، واین خواهر محترمه باید طاعت نامزاد خود را نکند وبا او جای نرود ونشست و برخاست نکند تنها می تواند در حضور محرم وفامیل خود با او صحبت کند روی مسائل عروسی.

و این یکی از عادات وتقالید وسلبیهای اجتماعی مخالف شریعت است که در جامعه رواج دارد که نباید چنین باشد، تطبیق کردن دین تنها در عبادت ومسجد رفتن نیست بلکه مسلمان مکلف است که سائر جوانب زندگی اش مطابق شریعت اسلامی باشد.

خواستگار خواهرش بابا جانی است، شریعت چي رهنمائی دارد؟

یکی از دوستان از ولایت سمنگان چنین سوال نموده:

در محله ما گروه صوفی بابہ جانی فعالیت چشمگیری دارد نمازها را ترک می کنند و می گویند که ما جای رسیده شدیم و ضرورت به عبادت کردن نداریم، حالا یکی از کسانی که با آنها است به خواستگاری همشیره ام آمده لطفا رهنمائی کنید؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در حقیقت این طائفه نظریات و عملکرد های غیر اسلامی دارد که صد فیصد در مخالفت و مغایرت با شریعت اسلامی قرارداد و رهبران و بزرگان این گروه در شرکیات و غیبگویی و بی نمازی دراز مدت و همنشینی با زنان و دختران نامحرم غرق استند، و جان و مال مریدان شان را حلال میدانند، در حلقه های ذکر شان کارهای نامشروع صورت میگیرد، و به گمراهی کشانیدن مردم خصوصا خواهران و طبقه اناث نقش خطرناکی دارند، رهبران این گروه حلال را حرام و حرام حلال میدانند و از همه حدود و قیود شریعت خارج شده اند، مثلا:

۱- اسقاط التکالیف یعنی بی نمازی دراز مدت کفر است آنها احياناً یکسال کامل به الله متعال سجده نمی کنند.

۲- غیبگویی عادت دائمی شان است که مسلمان را به شرک میکشاند.

۳- مرید های شان اعم از مردان و زنان باید به پیر بابه جانی سجده کند، که سجده به غیر از الله متعال شرک است.

۴- غسل جنابت را نمی کنند، و عقیده دارند که آنها اصلاً باک هستند و ضرورت به غسل کردن و نظافت نیست، که این خود در مخالفت صریح با شریعت قرار دارد و سبب ترک عبادات و نماز می شود.

۵- از نظر عقیده بابه جانی ها رهبران شان که جای رسیده شده اند می توانند مریضان را شفاء بدهند، و به فرمان شان باران از آسمان میریزد، که در حقیقت اینها به شرک ربوبیت واقع شده اند و کسی که به این گفته ها عقیده داشته باشد از اسلام خارج می شود و زندیق گفته می شود.

و باید مردم را در متوجه بسازیم که از بابه جانی ها بر حذر باشند و از انحرافات عقیدوی و مزخرفات و شرکیات

شان با خبر شوند وشکار افکار ونظریات شان نشوند وباید دانشمندان وجوانان اهل قریه شما دست بدست هم داده ومردم را متوجه بسازند که اینها خطر بسا بزرگ بر دین وایمان وعقاید شان بشمار میروند ویک گروه منحرف است واعمال شان به هیچ وجه با دین اسلام مطابقت ندارند، و با در آگاهی دهی مردم ومنع کردن این گروه دجال صفت هیچ تاخیر صورت نگیرد.

حالا که این طائفه وکروه کمراه همه اساسات دین مبین اسلام را نقض میکنند نمی توانیم که اینها را در دائره اهل سنت وجماعت بشماریم.

رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: "فمن أتاكم ترضون دينه وأمانته فزوجوه"^۱ اگر خواستکاری بیاید که شما از دینداری، ایمانداری وموحد بودن، وامانتداری آن راضی باشید او را قبول کنید، بابه جانیها موحد نیستند، التزام دینی ندارند مفهوم مخالفت حدیث این است که خواستگار گمراه را قبول نکنید، خواهر ودختر خود را به ازدواج آنها ندهید که در گناه بزرگ واقع می شوید.

^۱ - سنن سعید بن منصور، کتاب الوصایا، باب ما جاء في المناكحة، رقم الحدیث:

(۵۹۰)، (ج ۱، ص ۱۹۰).

افراد این گروه گمراه و منحرف عقائد گمراه کن و باطل دارند پس بر زن مسلمان جواز ندارد که از دین و ایمان و عقیده اسلامی خود تنازل کند و با انسان مشرک ازدواج کند، از نعمت ایمان و توحید به طرف شرک و انحراف و گمراهی روان شود که بالاخره او را به طرف دوزخ سوق دهد، الله متعال در آیه ۲۲۱ سوره بقره به صراحت منع کرده و نهی فرموده که مردان مسلمان با زنان مشرک و زنان مسلمان با مردان مشرک ازدواج کنند و حرام قطعی دانسته زیرا یک غلام و فقیر بچه مسلمان و مؤمن و موحد بهتر است است از مشرک ولو که انسان مشرک و منحرف از نگاه دنیائی مورد پسند هم باشد. زیرا مشرکین و منحرفین شما را به طرف آتش دوزخ سوق می دهد در حال که مسلمان شما را به طرف جنت و مغفرت الله متعال دعوت میدهد، الله متعال این را بیان نموده تا اینکه نادانی و ناهمپی را دور نماید و در روز قیامت اینها نگوید که من نمی دانستم، " ولا تنكحوا المشركات حتى يؤمنن ولأمة مؤمنة خير من مشركة ولو أعجبتكم ولا تنكحوا المشركين حتى يؤمنوا ولعبد مؤمن خير من مشرك ولو أعجبكم أولئك يدعون إلى النار والله يدعو إلى الجنة والمغفرة بإذنه وبين آياته للناس لعلهم يتذكرون"^۱.

^۱ - سورة البقرة، الآية: ۲۲۱.

و در مورد زنان و خانمان بیشتر تشدید شده زیرا آنها به آسانی دین و عقیده شوهر شان را قبول میکنند و زودتر تحت تأثیر قرار میگیرند زیرا مخلوق نسبتاً عاجز هستند.

لهذا ازدواج خواهران مسلمان با مردان با به جانیها جواز ندارد زیرا در عقائد و عملکرهای شان مسائلی است که انسان را از دین مبین اسلام خارج میسازد.

وصلی الله علی نبینا محمد وعلی آله و صحبه أجمعین.

دختر نامزاد شده می تواند برای احوال پرسشی خشوی مریضش به خانه خسر خود برود

یک خواهر محترمه سوال نموده که :

جناب استاد آیا رفتن دختر به خانه خسر در نبود نامزادش درست است یا نه بخاطر خبر گیری خشوی مریضش که خاله اش هم میشود؟

نامزادی حقوق انسانی. صله رحم، همسایه داری، عیادت مریض و غیره همدردی های انسانی را سلب نمی کند. تنها با حجاب بودن شرط است و این که با نامزاد نکاح نشده نشست و برخاست نداشته باشد و مادر خود را با خود داشته باشد و از اندازه ضرورت بیشتر وقت را نگذرانند در آنجا، البته

باید عرف موجوده را مراعات کند تا اینکه متهم به یک نوع بی پروائی نشود، در ضمن خاله اش از ذوی الأرحام حساب می شود که حق عیادت و دید وادید را دارد.

نکاح و نامزادی در ماه محرم جایز است

یکی از خواهران از کابل چنین سوال نموده :

استاد گرامی یک سوال داشتم، محفل شیرینی خوری ما مصادف به پنجشنبه ۳۰ سنبله آمده که روز جمعه روز اول محرم الحرام میباشد، اما از طرف روز است، یعنی روز پنجشنبه از ساعت ده الی ۴ عصر میخواستم نظر شما رها بگیرم که آیا به مناسبت محرم الحرام گرفتن محفل شیرینی خوری درین روز درست است یا خیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

این برداشت غلط، نادرست، خرافاتی و مخالف شریعت است که ازدواج در ماه محرم ناجایز و مکروه است.

بلکه بعض مؤخرین نوشته است که ازدواج و نکاح بعض صحابه کرام رضی الله عنهم از جمله نکاح و ازدواج علی بن ابی طالب و فاطمه بنت رسول الله صلی الله علیه وسلم در

اوائل سال سوم هجری در ماه محرم صورت گرفته، ازینرو بعض فقهاء ازدواج را ماه محرم مرغوب و بهتر میدانند.

نکاح کردن و ازدواج نمودن در هر ماه و روز از سال مباح و مشروع است تنها در وقت احرام که مسلمان در عمره و حج باشد نهی شده و جایز نیست که حاجی و معتمر در حالیکه لباس احرام به تن داشته باشد نکاح و ازدواج کند.

البته از عادات جاهلیت ما قبل از اسلام بوده که باید در بین دو عید نکاح نشود و اگر نکاح شود مشکلات ایجاد می شود زیرا در ماه شوال یک طاعون و مرض ساری رخ داده بود... لیکن دین اسلام این عقیده را باطل شمرده، و أم المؤمنین عائشه رضی الله عنهما مستحب میدانند نکاح و ازدواج ماه شوال را.

تثائم و بد فالی در دین مبین اسلام عمل مردود و ناپسند و ناجائز است.

رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح از بد فالی منع کرده و فرموده است "لا عدوی ولا طيرة ولا هامة ولا صفر"^۱.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب الطب، باب الجذام، رقم الحدیث: (۵۷۰۷)، (ج ۷، ص ۱۲۶).

نیست مرض ساری، و نه بد فالی، نه بد فالی پرنده، و نه بد فالی ماه سفر.

ونیز فرموده است: "الطيرة شرك الطيرة شرك" ^۱ بد فالی شرک است، بد فالی شرک است.

مرگ، زندگی، خوشبختی و سعادت، و بدبختی و شقاوت هر شخص به دست الله متعال است و به ازدواج و عروسی در روزهای معین قسمیکه در سوال ذکر شده تعلق و ارتباط ندارد.

زیرا در اصل ازدواج و عروسی در هر وقتی از سال جایز و مشروع است و کدام دلیل شرعی وجود ندارد که این اصل را تغییر بدهد و مانع شود و قاعده شرعی متفق علیها در بین فقهاء است که: "الأصل في العادات والأفعال الإباحة، ما لم يرد دليل التحريم" اصل و عادات همیشگی در عادات و امور دنیایی مباح مباح بودن است تا اینکه دلیلی بر حرام بودن آن باشد، حالا کدام دلیل بر منع ازدواج در ماه محرم وجود ندارد و در عین حال اتفاق فقهای امت بر جایز بودن آن وجود دارد، و هیچ یکی از صحابه کرام و تابعین و ائمه فقهاء و اتباع آنها ازدواج در ماه محرم و در بین هردو عید و غیره اوقات منع

^۱ - سنن أبي داود، كتاب الطب، باب في الطيرة، رقم الحديث: (۳۹۱۰)، (ج ۴،

وتحریم نه نموده اند وحتی مکروه هم ندانسته اند، پس باید به این اصل عمل شود.

نکاح و عروسی در ۲۷ ماه رمضان مشروع است لیکن فضیلت خاص ندارد

یکی از دوستان محترم سوال خود را فرستاده که ونوشته است که: استاد گرامی سلام، نظرتان چیست؟ در رابطه به اینکه نکاح شب ۲۷ ماه رمضان صورت گیرد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وبعد:

بلی نکاح شب ۲۷ رمضان مثل سائر روزهای سال مباح ومشروع است ومسلمان می تواند که که نکاح بکند وعروسی نماید درین شب ومباح است لیکن در نصوص شریعت کدام فضیلت خاص درین مورد ذکر نشده، واگر کسی درین مورد فضیلتی قائل است ناشی از برداشت خرافاتی اش میباشد وهیچ دلیل شرعی ندارد، شب ۲۷ رمضان یک شب مبارک وبا فضیلت است وباید مسلمان تراویح وقیام اللیل ونوافل وتلاوت ودعاء وعبادات بدنی ومالی انجام دهد درین شب که می شود شب لیلۃ القدر باشد.

وصلی الله تعالی علی خیر خلفه محمد وعلی آله
وصحبه أجمعین.

نکاح و عروسی در ماه شوال و در بین هر دو عید مباح و مشروع است

یکی از دوستان سوال خود را چنین نوشته کرده:

در رابطه به اینکه بعد از رمضان ادواج صورت گیرد، اگر
این چنین نشود عروسی در بین دو عید خالی از خطر
نیست اگر وقت پیدا کردید معلومات ارائه کنید.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وبعد:

نکاح و ازدواج و عروسی در ماه شوال بعد از رمضان و در
بین هر دو عید مباح و مشروع است و هیچ مانع شرعی وجود
ندارد درین مورد و کسانی که عقیده دارند که نکاح و ازدواج
در بین دو عید کار خطرناک و بد و مکروه است هیچ دلیل
شرعی ندارند و این هم ناشی از برداشت نادرست و خرافاتی
شان است که در زمانه جاهلیت مروج بود.

أم المؤمنین عائشه رضی الله عنها فرموده اند در روایت
صحیح: "تزوجني رسول الله صلى الله عليه وسلم في شوال , وبنى

بي في شوال , فأی نساءه كان أحظى عنده مني؟^۱، من را رسول الله صلی علیه وسلم در ماه شوال عروسی نمود و همه امور عروسی را به اتمام رسانید درین ماه و از من کرده کدام زن خوش قسمت و خوش نصیب خواهد بود؟

بلکه بعضی علماء نکاح و عروسی را در ماه شوال و بین هر هردو عید مستحب دانسته اند و ازین حدیث استدلال نموده اند.

در فقه اسلامی نیک نکاح وجود ندارد و مشروع و جائز نیست

مرحله نامزادی که فقه اسلامی خطبه نامیده شده عبارت از وعده ازدواج است، اما نکاح شروط و ارکان خاص دارد و نیم نکاح قطعاً وجود ندارد و بنام نیم نکاح صحبت کردن و یکجا شدن دختر و پسر حرام است.

شروط عقد نکاح شرعی این است: ۱- معلوم بودن زن و شوهر که هر دو به نام و نسب تعیین شوند. ۲- رضایت کامل هردو زن و شوهر که اقرار بکنند به این رضایت. ۳- بودن ولی امر دختر و حاضر شدنش. ۴- وجود دو شاهد عدل که فاسق و فاجر نباشند و امانت کار و عادل باشند. ۵-

^۱ - صحیح مسلم، کتاب النکاح، باب استحباب التزوج والتزویج فی شوال، واستحباب الدخول فیه، رقم الحدیث: (۱۴۲۳)، (ج ۲، ص ۱۰۳۹).

کدام مانع شرعی دیگر وجود نداشته از نکاح این دونفر مثلا کافر نباشند البته موضوع نکاح زن اهل کتاب جواز دارد به شروط معین، خواهر و برادر نسبی و رضاعی نباشند، زن در مرحله عدت طلاق و وفات نباشد، ۶- تعیین کردن و دادن مهر نیز ضروری است و نمی توان آنرا نظر انداز کرد خصوصا در شرائط فعلی.

اما در صورت غائب بودن پسر می تواند کسی را توکیل کند و نکاح از طریق تیلیفون و وسائل جدید هم صورت می گیرد.

و نیز وقت که نکاح شرعی و صحیح صورت گیرد اگر پسر در طول سه ماه با عروس یکجا نشود نکاح آنها فسخ نمی شود، و نظریه که در سؤال اشاره شده کاملا بی اساس و غلط و نادرست است که نکاح فسخ می شود.

باید بدانیم آغاز کردن زندگی خانوادگی با نافرمانی الله متعال و اغوشته شدن به حرام و مقدمات غلط و نادرست نهایت و نتایج زشت و ناگوار هم میداشته باشد.

تشکر استاد گرامی از رهنمای نیک، خداوند آجر پاداش زیاد نصیب شما کند، در افغانستان رایج است بنام (شیرینی گرفتن) شیرینی میگیرند و اینجا خواست خواهر زاده ام این است که نکاح شود که من بتوانم برای خانم آینده ام حلال

باشم و آن بر من و بعض وقت اگر خواست مان باشد که تیلفونی در تماس شویم باید با شروط اسلامی اجازه صحبت کردن را داشته باشیم بنابراین ما در مورد این با جانب مقابل صحبت کردیم آنها نیمه نکاح را یاد آوری کردند و من مخالف این کار بودم و من گفتم که اگر میتوانید نکاح غیابی کنید چون دو جانب راضی هستند کدام مخالفت وجود ندارد و آنها گفتند که اگر پسر در طول سه ماه با عروس یکجا نشود نکاح آنها فسخ میگردد آیا این واقعیت دارد یا خیر؟ تشکر استاد گرامی ما مسلمان ها همه به وجود شما به علم شما نیاز داریم.

حکم نامزادی به اساس وصیت پدر

پدرش در حال مرض خود وصیت نموده که دخترش را به برادر زاده اش نکاح کنند، بدون در نظر داشت رضایت دختر، حالا دختر به آن راضی نیست زیرا کاکا زاده اشته در سویه تعلیمی و غیره امور از خواستگار های دیگر تفاوت دارد، شریعت جی حکم میکند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

در شریعت رضایت دختر از ارکان نکاح بوده که آن را فقهاء ایجاب و قبول می نامند در صورت که دختر راضی

نباشد این نکاح باطل می باشد، و حالا که دختر راضی نیست وصیت پدرش قابل تطبیق و تنفیذ نیست زیرا وصیت مخالف شریعت باید تطبیق نشود، رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است که دختر باکره و بکر به ازدواج و نکاح داده نشود تا اینکه اجازه و رضایتش نباشد و اگر سوال شود و سکوت کند همان سکوتش بمعنای رضایت و ایجاب و قبول است " لا تنکح البکر حتی تستأذن" ^۱ و در روایت دومی آمده "والبکر یستأذنهن أبوهن واذنهن صماتهن" ^۲.

حالا این خواهر اختیار دارد که قبول کند و یا نه، کسی حق ندارد که او را جبرا به نکاح فرزند کاکایش در آورد، زیرا شریعت مخالف اساس گذاری ازواج به بغض و کراهیت و نارضایتی است، ازدواج بمعنای استقرار نفسی روحی است.

خواستگارش گمراه است، شریعت چي رهنمائي کرده؟

استاد محترم السلام علیکم، محصل سال چهارم استم و یک همصنفی ام که از فامیل و طائفه گمراه است مرا

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب لا ینکح الأب و غیره البکر و الثیب إلا برضاها، رقم الحدیث: (۵۱۳۶)، (ج ۷، ص ۱۷).

^۲ - صحیح مسلم، کتاب النکاح، باب استئذان الثیب فی النکاح بالنطق، و البکر بالسکوت، رقم الحدیث: (۱۴۲۱)، (ج ۲، ص ۱۰۳۷).

خواستگاری میکند خودش خوب است خو با ما فرق دارد، کارهای شان زیاد فرق دارد که در دین ما نیست، حالا شما رهنمائی کنید استاد محترم، منتظر استیم.

شریعت اسلامی اجازه نمی که دختر و زن مسلمان با مرد غیر مسلمان، چپی کتابی یعنی یهود و نصاری و چپی غیر اهل کتاب، ویا از طوائف گمراه باشد که به شرک نزدیک باشد و عقائد شرکی داشته باشد ازدواج نماید و به هیچ وجه چنین ازدواجی برای او حلال نیست و حرام قطعی و مطلق است زیرا این زن و دختر به تدریج عقیده و ایمان خود را از دست میدهد و به عقیده شرکی و گمراهی شوهرش می پیوندد، الله متعال در قرآن کریم می فرماید: "ولاتکحوا المشرکین حتی يؤمنوا"^۱ زنان و دختران مسلمان را به عقد نکاح مشرکین در نیاورید تا اینکه مسلمان شوند و جدا ازین کار خود داری کنید که در آتش دوزخ می سوزید.

الله متعال در مورد زنان مسلمان که از کفر فرار نموده بودند فرموده است: "فان علمتموهن مؤمنات فلا ترجعهن الي الکفار لاهن حل لهم و لاهم يحلون لهن"^۲ زنان مسلمان که به خاطر حفظ دین و عقیده و ایمان شان از نزد غیر مسلمانان می گریزند و نزد شما می آیند اگر دانستید مسلمان هستند

^۱ - سورة البقرة، الآية: ۲۲۱.

^۲ - سورة الممتحنة، الآية: ۱۰.

آنان را به طرف کفار برنگردانید چون نه این زنان برای کافران حلالند و نه کافران برای آنها. همین حکم در مورد گمراهان که عقائد شرکی دارند والله متعال را به وحدانیت نمی شناسند تطبیق می شود.

این آیه عام است هر مرد کافری، اعم از کتابی و غیر کتابی بر زن مسلمان حرام است، و به اجماع تمام علمای مسلمین ازدواج زن مسلمان با کافر چه کتابی و چه غیر کتابی حرام است با مشرک و گمراه و بی دین به هر نام که باشد.

نامزادش شراب می نوشد آیا نامزادی را تکمیل کند؟

یکی از خواهران محترمه نوشته است که :

مدت یکسال می شود که نامزاد شخصی استم که شراب می نوشد و بعض وقت منکر می شود و بعض اوقات اقرار می کند که شراب نوشیده، حالا حیران استم که چه چطور کنم شما رهنمائی کنید، من نمیتوانم مانع او شوم چون از من دور است آیا زندگی کردن با او درست است، خودش هم وقتی این کار را می کند خیلی پشیمان میشود ؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

درین شکی نیست که فامیل‌های مسلمان و متدین باید بخاطر نامزاد نمودن و به ازدواج دادن دختران شان دقت نمایند و همان معاییر شرعی را که رسول الله صلی الله علیه وسلم تعیین کرده در نظر داشته باشند و فرموده است که: " إذا خطب إليكم من ترضون دينه وخلقه فزوجوه؛ إلا تفعلوا تكن فتنة في الأرض، وفساد عريض" ^۱ اگر برای خواستگاری دختران و خواهران تان کسی بیاید که از دینداری و التزام و صداقت و امانتکاری اش مطمئن شدید قبولش کنید.

اما اگر خللی در دینداری و امانتکاری و صداقتش ملاحظه کردین هرگز قبول نکنید زیرا که همین دختر و خواهر متأثر می شود.

اما در خارج بودن و غیره معیار شرعی شده نمی تواند و درینجا شما اختیار درست نداشتین و دقت نکردین، حالا اگر شما متأكد هستین که نصیحت شما فایده ندارد و شخص مذکور به شراب نوشی خود ادامه میدهد می توانید که نامزادی را فسخ کنید زیرا نامزادی وعده ازدواج است، اما اگر یقین دارین که سبب هدایت او شده می توانید می شود

^۱ - السنن الكبرى للبيهقي، كتاب النكاح، باب الترغيب في التزويج من ذي الدين والخلق

المرضي، رقم الحديث: (۱۳۴۸۱)، (ج ۷، ص ۱۳۲).

که نکاح کنید، زیرا انسان که شراب می نوشد گنهگار است
و غیر مسلمان نیست و نکاحش جواز دارد.

نکاح بدلک و یا (شغار) در شریعت اسلامی چی حکم دارد؟

در بعض شهرها وقصبات این نوع عروسی که مردم او را
بدلک می نامند مروج است، شما درین مورد چی نظر دارین
و اگر روشنی بیندازید و حکم شریعت را بیان کنید بهتر است
تا که مردم آگاه شوند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

این نوع ازدواج در کتب فقه اسلامی به نامهای مختلف
یاد شده از جمله (نکاح الشغار) و (نکاح البدل)، و به اصطلاح
عامیانه بدلک، معنایش این است که دو نفر اتفاق کنند که
من خواهر و یا دختر خود را برای شما به نکاح میدهم و در
بدل آن شما هم دختر و یا خواهر خود را به نکاح من در
آورید.

این در حقیقت ازدواج اجباری گفته می شود که دران
بالای خانمها و زنان ظلم واقع می شود و حق شان در اختیار
شریک زندگی و مهر تلف می شود و بخاطر مصلحت برادر و یا
پدر جبرا داده می شود و تسلیم دیگران میگردد بدون

رضایتش و قربانی می‌گردد، و هر وقت که خانم جانب مقابل مورد آزار اذیت قرار گیرد این هم مورد انتقام جویی قرار می‌گیرد و از بسیاری از حقوق خود محروم می‌گردد.

ازینرو شریعت ما این نکاح را به زبان رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح که آنرا امام مسلم از صحابی جلیل ابو هریره رضی الله عنه روایت کرده به صراحت منع کرده و این است نص این حدیث: عن أبي هريره - رضي الله عنه - عن النبي - صلى الله عليه وسلم - أنه نهى عن الشغار، وقال: الشغار أن يقول الرجل زوجني ابتك وأزوجك ابنتي، أو زوجني أختك وأزوجك أختي^۱.

وهم امام أحمد وأبو داود بإسناد صحيح از نویسنده وحی معاویه -رضی الله عنه- از رسول الله صلی الله علیه وسلم - روایت نموده "أنه نهى عن الشغار"^۲ که ایشان نکاح بدل را منع کرده و کلمه (نهی) یعنی حرام شمرده.

وهم روایت نموده اند که: "وحکم معاوية بذلك في شخصين تزوجا شغاراً وقد سميا مهراً، فكتب إلى أمير المدينة ،

۱ - مسند أحمد، مسند المكثرين من الصحابة، مسند أبي هريرة رضي الله عنه، رقم الحديث: (۹۶۶۷)، (ج ۱۵، ۴۱۶).

۲ - مسند الشافعي، كتاب النكاح، الباب الأول في أحكام الصداق، رقم الحديث: (۱۰)، (ج ۲، ص ۹).

وأمره أن يفرق بينهما وقال: هذا هو الشغار الذي نهى عنه النبي - صلى الله عليه وسلم-، مع أنهما قد سميا مهراً".

معاویه رضی الله عنه در هنگام خلافت شان دو نفر را که ازدواج شغار وبدلک نموده بودند نکاح شان را فسخ نموده واز هم جدا ساخت آنها را، باوجود که هر دو مهر را هم تعیین کرده بودند، و علت فسخ این ازدواج را فقهاء بیان داشته اند که این نوع نکاح وسیله ظلم بالای زنان میگردد و قربانی مصلحت دیگران می شوند.

وفقهاء مذاهب فقهی اهل سنت درین اتفاق دارند که نکاح بدلک ویا شغار جواز ندارد، امام ابن عبد البر می نویسد : أجمع العلماء على أن نکاح الشغار لا يجوز.

لیکن اگر کسی کرده باشد ودران واقع شده باشد چطور کند؟

جمهور واکثریت فقهاء به این نظر هستند که این نوع ازدواج بطل اعلان شود، وفقهای مذهب حنفی به این نظر هستند که اگر بالفرض واقع شده باشد باید تصحیح شود با تعیین مهر ودرین صورت باکی ندارد که زندگی زناشویی شان را ادامه دهند واین نظر را فقهای دیگری هم تأیید کردند اند مثل الزهری ومکحول والثوری واللیث ویک روایت از أحمد بن حنبل وإسحاق وأبو ثور.

وبعد از بحث و مطالعه و تحقیق درین مورد من به این نتیجه رسیدم که این نوع ازدواج حرام و ناروا و ناجایز است و بصراحت در شریعت منع شده، لیکن کسانی که این نوع ازدواج کرده اند در نتیجه نا فهمی باید مهر را تعیین کنند و به خانمها مطابق رضایت شان مهر بدهند تا اینکه در روشنی اسلام زندگی کنند.

وصلی الله علی خیر خلقه محمد وعلی آلہ وأصحابه اجمعین.

آیا بهتر واولی وافضل است که مرد مسلمان یک زن داشته باشد ویا دو و سه وچهار؟

تاجر استم یک خانم دارم می خواهم که خانم دیگری را به نکاح خود در آورم خو باید حکم شرعی آنرا بدانم؟

الحمد لله والصلاة والسلام علی رسول الله وبعد:

درین شکی نیست که تعدد زوجات یعنی به نکاح در آوردن از یک تا به چهار خانم در اسلام جائز و مشروع است واین حکم آسمانی است و هیچ کسی ازان منکر شده نمی تواند، خداوند متعال از بالای هفت آسمان فرموده است که: "فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ فَإِنْ حِفْتُمْ إِلَّا

تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً" به نکاح در آورید نظر به رغبت تان دو وسه وچهار این را و اگر ازین ترس دارین که عدالت کرده نمی توانید پس یک زن را نکاح کنید.

وعدالت کامل بین خانمها واجب بلکه فرض است و اگر کسی می ترسد که در ظلم واقع نشود درین صورت یک خانم داشته باشد و اقدام به عروسی دومی و سومی و چهارمی نکنند چون رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند در حدیث که ابو هریره رضی الله عنه روایت نموده و شیخ البانی بران صحت گذاشته "من كانت له امرأتان فمال إلى إحدهما جاء يوم القيامة وشقه مائل"^۲ اگر کسی که دو زن داشته باشد و میلان به طرف یکی از آنها داشته باشد و بالای آن ظلم کند در روز قیامت وقتی که میخیزد یک شانۀ اش کج میباشد در نتیجه همین ظلم.

لیکن اگر کسی عدالت کرده می تواند و امکانات مادی و معنوی دارد و در ظلم واقع نمی شود آیا بهتر است که یک خانم داشته باشد و یا بیشتر ازان تا به چهار؟

^۱ - سورة النساء، الآية: ۳.

^۲ - سنن أبي داود، كتاب النكاح، باب في القسم بين النساء، رقم الحديث: (۲۱۳۳)، (ج ۲، ص ۲۴۲).

درینجا علماء اختلاف دارند :

بعضی ها گفتند که بهتر واولی وافضل این است که مرد مسلمان چند زن داشته باشد، از نظر آنها یک زن داشتن در حالت مجبوری است، واکثریت فقهای معاصر این نظر را ترجیح میدهند، واین مشروعیت بمعنای ظلم وحق تلفی بر خانمان نیست بلکه رحمت الهی است ودرین حکمتهای زیادی نهفته است، ومطلقا جواز دارد واین شرط نیست که باید خانم اولی مریض ویا عقیم باشد.

لیکن اسلام برای خانمها این حق را هم داده که آنها می توانند کد قبل از ازدواج شرط بگذارند که شوهرش حق ندارد بالای آنها عروسی دومی کند واگر شوهران این شرط خانمها را قبول کنند باید که بدون اجازه آنها اقدام به عروسی نکنند.

ودین مبین اسلام به عدالت کردن تأکید زیاد کرده ودر غیر آن فامیل ها از هم میپاشد وزندگی خانوادگی از بین میرود وبجای استقرار ومحبت ودوستی دشمنی ایجاد می شود، واگر کسی توان عدالت کردن را ندارد کوشش نکند که از عجله کار گیرد ودر ظلم واقع شود.

وصلی الله علی نبینا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین

شریعت از اسراف کردن در محافل عروسی و نامزادی منع کرده است

یک سوال داشتم درباره عروسی های مروجه امروز درابتدای نامزادی آوردن اجناس مختلف که منجمله دستمال چند بسته لباس زنانه و مردانه آوردن گوسفند و غیره آوردن قند روغن برنج و غیره. جناب استاد از نگاه شریعت مطهر چی حکم دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

دین مبین اسلام دین اعتدال و میانه روی و وسطیت است در همه امور از جمله در نامزادی، عروسی و ازدواج و از اسراف کردن و مصارف بیجا منع کرده. این میانه روی اصل عمومی است در همه امور زندگی مسلمان از جمله در نامزادی و عروسی که نی مسلمانان اسراف کند و نی هم بخیل بوده باشد. الله متعال در قرآن کریم فرموده است که از صفات مؤمنان اعتدال و میانه روی و عدم اسراف و نیز بخیل نبودن است: "وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا"^۱.

^۱ - سورة الفرقان: ۶۷.

مسلمان در نفقه و مصرف کردن در حالات عام و خاص معتدل و میانه رو میباشد نی اسراف می کند و نی هم بخیل میباشد.

الله متعال در آیه دیگری فرموده است: "لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا"^۱ مسلمان نفقه و مصارف که بالایش واجب است آنرا را ادا کند و از مال و دارائی که الله تعالی به او عنایت کرده مصرف کند لیکن به اندازه نی بیش از حد و توان زیرا او تعالی انسان مکلف نمی سازد از اندازه که توان و استطاعت ندارد.

حالا شما این اصل را در نامزادی و عروسی تان مراعات کنید و در جای که ضرورت احساس شود مصرف کنید نظر به شرائط و عرف موجود، اما از مصارف بی مورد، و بی جا خود داری کنید. زیرا همین مصارف بی حد و مخالف شریعت مانع ازدواج تعداد کثیری از برادران و خواهران شده و آنها را از زندگی خانوادگی که یک امر فطری و سنت نبوی است محروم ساخته.

^۱ - سورة الطلاق: ۷.

باید در این موارد اسراف نشود:

۱- مهر عروس معقول بوده باشد که از توان واستطاعت شوهر بالا نباشد که ازدواج از سنت بودن وثواب وبرکت به تجارت وبزنس وخرید وفروش مبدل نشود.

۲- در خریدن کالا وزیورات عروسی نیز باید اسراف نشود وتوازن وحالت اقتصادی داماد مراعات شود.

۳- در خریدن تحفه ومصارف جانبی نیز اعتدال ومیانه روی مراعات شود.

۴- در ولیمه ونانخوری هوتلها مبالغه واسراف صورت میگیرد که باید جنین نباشد وبه این اسراف نهادینه شده متأسفانه که باید اعتدال در هم مراعات شود باید به یک یا دو نوع غذاء اکتفاء شود.

در شریعت وتطبیقات صحیح که سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم بوده تنها مهر معقول به عروس داده می شود، ونیز ولیمه که اکرام ومهمان نوازی مهمانان شود به اندازه معقول وساده اما همه مصارف جانبی اصل واساس شرعی ندارد ودر اسراف داخل می شود که اسلام منع کرده..الله متعال فرموده است که اسراف نکنید که او تعالی اسراف کنندگان را دوست ندارد وقت که دوست نداشت در زندگی اش برکت نمی اندازد واین شخص بدبخت می شود.

حکم شرط گذاشتن خانم اول

یکی از دوستان سوال نموده:

استاد محترم نظر به شرائط زندگی که دارم ضرورت میبینم که ازدواج دومی کنم و یک دختر را خواستگاری نمودم بالایش شرط مانده که خانم اولی را طلاق بدهم در حال از خانم اولی اولاد دارم ..شما رهنمائی کنید؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

اولا: ازدواج دومی بمعنای محو واز بین بردن خانواده اولی نیست بلکه عدالت شرط اساسی ازدواج کردن دومی، سومی و چهارمی است.

ثانیا: این خواهر محترمه را که شما خواستگاری نمودین حق دارد که با شخص متأهل و زنده ازدواج نکند زیرا شریعت بزبان رسول الله صلی الله علیه وسلم برایش حق انتخاب شوهر را داده " لا تنکح البکر حتی تستأذن"^۱ نکاح نشود تا اینکه اجازش نباشد و رضایت کامل نداشته باشد.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب لا ینکح الأب و غیره البکر والثیب إلا برضاها، رقم الحدیث: (۵۱۳۶)، (ج ۷، ص ۱۷).

ثالثاً: خانمها و دختران حق این هم دارند که بر شوهر که متأهل نیست و ازدواج نکرده شرط بمانند که بالای شان ازدواج نکند نظر به قول راجح فقهاء.

رابعاً: این حق به هیچ وجه و هیچ حالت ندارند که خواهش طلاق خانم اولی نکاح شده را بکنند زیرا این شرط شان فاسد و باطل شمرده می شود و مخالف رهنمودهای شریعت اسلامی است و گناه بزرگ نیز است، دین مبین اسلام از این امر منع کرده و رسول الله صلی الله علیه در حدیث صحیح متفق علیه فرموده است: " لَا يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ تَسْأَلُ طَلَاقَ أُخْتِهَا لِتَسْتَفْرِغَ صَحْفَتَهَا ، فَإِنَّمَا لَهَا مَا قُدِّرَ لَهَا"^۱ برای زن جواز ندارد که خواهش طلاق خواهر مسلمان خود را کند تا اینکه جایش را برای خود خالی کند بلکه به قضاء و قدر راضی باشد و هر آنچه برایش مقدر است و نوشته شده میرسد با وجود بودن خانم اولی، .. و وجود خانم اولی در رزق و روزی و امتیازات او تأثیر بد و زشت نمی داشته باشد بلکه ممکن به سبب محبت و دوستی هر دو خانمها که مثل خواهران زندگی کنند برکات و رحمت زیاد نازل شود ... و این خواهر محترمه فراموش نکند که تعدد زوجات بخاطر حکمتهای زیاد مشروع گردیده و خالی از فواید و منافع نیست و باید زیباییهای را که برای خود می پسندد بر خواهر مسلمان

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب الشروط التي لا تحل في النکاح، رقم الحدیث:

خود هم پسندد و اگر از دینداری، اخلاق، امانتداری، صداقت خواستگار خود راضی باشد او قبول نماید و به عوض شرط ماندن طلاق خانم اولی که خواهر مسلمانش است بالایش شرط بگذارد که عدالت کند و اولی نیز به نظر خوب و یکسان ببیند تا اینکه دنیا و آخرت شان خوب شود و مسلمان هرگز آماده نشود که ارزشهای دینی خود را بخاطر امتیازات دنیائی از دست دهد.

و برای این برادر محترم جواز ندارد که این شرط فاسد و باطل را قبول نماید و فرمانبرداری مخلوق را در نافرمانی الله متعال قبول کند.. و خانم اولی خود را بخاطر این شرط فاسد و مخالف شریعت از خانواده محروم سازد بلکه در جستجوی نامزادی باشد که خواستهای غیر مشروع نداشته باشد بلکه سبب تقویت دین و ایمان شما و خانواده شما شود.

حکم از دواج بعد از رابطه نامشروع

یکی از دوستان فسیبوی سوال نموده:

استاد با دختر خاله ام ارتباط نامشروع داشتم .. و بعد از اینکه مسأله را هر دو فامیل خبر شدند حالا میگویند که باید از دواج کنیم .. رهنمائی شما را ضرورت داریم به شکل عاجل؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

در این شکی نیست که زنا یکی از گناهان کبیره وبرزگ است که اگر انسان توبه نکند او را به طرف آتش دوزخ سوق میدهد..زنا کردن حرام است الله متعال نهی کرده از این گناه و مسلمان را امر نموده که به این گناه نزدیک هم نشود و فرموده: " {وَلَا تَقْرَبُوا الزَّوْجَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا} ^۱ به زنا نزدیک نشوید که فعل فاحشه وراه بسیار بد و زشت و ناروا است .. و هر کسی در این گناه واقع شده فوراً توبه کند..الله متعال توبه شان را قبول میکند.

اما به این دو نفر نظر به قول راجح فقهاء جواز دارد و مشروع است که باهم ازدواج کنند در صورت که هر دو از زنا کاری توبه کنند..زیرا زنا حرام است اما چون قبل از زنا نکاح شان روا بوده و حالا هم روا است و حرام نمی تواند که مانع حلال شود و حلال را حرام بگردانند..

و بعض فقهای معاصر تأکید دارند که در این ازدواج ستر بر دختر هم است بعد از توبه و بهتر است که همان شخص با او ازدواج کند ..البته واجب نیست و او ملزم هم نیست مسأله اختیاری است ..لیکن به هر صورت هر دو توبه کنند

^۱ - سورة الإسراء، الآية: ۳۲.

و در اعمال نیک و صالح و ادا کردن فرائض و ازدیاد در نوافل
کوشان باشند..الله متعال غفور رحیم است.

از شروط نفقه دادن این است که زن زیر اطاعت شوهر باشد

یکی از دوستان نوشته که :

السلام علیکم و رحمه الله و برکاته، یکی از زن های
اقوام از مه سوالی پرسید، گفت: مه نامزد دارم اما به خانه
پدري خود فعلا هستم تا وقت عروسی اما وقتی به نامزد
خود میگویم مه خجالت میکشم از پدر خود پول بگیرم لطفا
پول اندکی برای اینکه کیسه مه خالی نباشه بده شوهر در
جواب میگه : فعلا تو به خانه پدر خود هستی و نفقه تو به
دوش مه نیست تا وقتی که عروسی کنم و به خانه من
بیایی، در جواب این زن اقوام مه گفتم او در اشتباه هست
چنانچه رسول الله ص فرمودند: از وقتی که زن در تصرف
مرد در بیاد یعنی همان نکاح مسلمانی نفقه زن به گردن
مزد او میباشد، او در جواب به مه گفت اگه میشه حدیث یا
آیه را به مه بفرست، مه او آیه و حدیثی که در ای مورد
آمده را حفظ نیستم اگه بتوانید بزرگوار یک آیه و حدیثی
که واضح در آن ذکر شده باشد به من ارسال کنید تا مه به
او زن ارسال کنم.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

در شریعت نفقه خانمها بر شوهران فرض است که مسکن، طعام و نان، خوراک، کالا، دواء و غیره را آماده بسازد در صورت که در سایه طاعت زنا شوهری زندگی کند اما اگر خانم وزن نکاح شده در خانه پدر و برادر خود بسر ببرد و حاضر به آمدن به خانه شوهر نشود شرعا نفقه حق ندارد.

و اگر شوهر دو طلبانه کومک میکند و مصارف را می بردارد کار خوب و عمل نیک است و ثواب و اجر را کسب میکند .. لیکن الزامی نیست، تا اینکه خانم خود را به خانه شوهر تسلیم نکند.

حکم نکاح و ازدواج بدون مهر مثل

یکی از دوستان از شهر زرنج ولایت نیمروز چنین سوال

نموده:

استاد محترم یکی از اقارب دو سه سال میشود که عروسی نموده در مراسم شیرینی خوری و عروسی هیچ بحث مهریه نشده است حالا که دو یا سه سال از عروسی این مرد میگذرد و در عروسی شان مهریه تعیین نشد چی حکم دارد آیا کدام مشکلی دارد یا خیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

عقد نکاح شان درست بوده و آنها حالا مهر مثل تعیین کنند و بدهند برای عروس که همان مهري که بدختران قريه و محله و شهر زرنج داده می شود، و اگر منازعه بين هرودی شان روی این موضوع رخ دهد به محكمه رجوع کنند تا اینکه قاضی این مهر را تعیین کند، و نکاح شان ناقص و نا تمام نماند.

و این است معلومات شرعی تفصیلی در مورد مهر خانمها:

مهر: عوض واجبى است که برای زن در برابر نکاح یا آمیزش به او پرداخته میشود.

مهر نه نام دارد: صداق، صدقه، مهر، اجر، عُقر، نحلّه، فریضه و حباء.

مهر مؤکد ترین حقى است که زن بر شوهرش دارد و بر او واجب است که مهر او را بگونه کامل و بدون منت و آزار و کم دادن و درنگ نمودن بپردازد.

الله متعال می فرماید: "وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً"¹.

¹ - سورة النساء، الآية: ۴.

و مهر زنان را به عنوان بخشایشی (الهی) و از روی خوشی، به آنان بدهید.

یعنی به عنوان فریضه ای واجب.

همچنان گفته شده: بخششی از طرف الله متعال برای زنان.

و گفته شده: بخششی با خوشی و آرامش خاطر.

و گفته شده: از روی دینداری.

فقهاء فرموده اند: یعنی از روی خوبی و پاکدلی به اساس فریضه ای که الله متعال آن را فرض نموده است.

گفته شده: النحله، یعنی هبه و بخشش که صدق در معنای آن است، زیرا هریک از زن و شوهر از دوست و یار خود بهره میگیرد و اینکه مهر را برای زن قرارداد، گویا آن بخششی بدون عوض است.

الله متعال می فرماید: " فَانْكُحُوهُنَّ بِأَدْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ " ^۱.

^۱ - سورة النساء، الآية: ۲۵.

همچنان می فرماید: "فَاتُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ فَرِيضَةً"^۱.

مهرشان را به عنوان فریضه ای [مقرر شده به آنان
بپردازید.

یعنی مهرهای شان را به عنوان فریضه ای معلوم.

آیات قرآن کریم در وجوب مهر برای زن صریح و آشکار
است و ندادن آن جائز و مشروع نیست.

این خود موضوعی است که بر آن اجماع و اتفاق صورت
گرفته چنان که از دوش مرد ساقط نمی شود هرچند زن
آن را ساقط نماید و از دوش مرد بیفگند. یا آنکه شوهرش
بر او شرط نماید که مهري ندارد و زن نیز بدان راضی شود،
که این شرط به اجماع فقهاء باطل است و به دلیل آنکه
رضایت دوطرف چیزی را که خداوند واجب ساخته، ساقط
نمی نماید.

بدین ترتیب می دانیم که مهر رکنی از ارکان نکاح
نیست و نه هم شرطی از شروط صحت آن در مذهب
حنفی، بلکه اثری از آثار مرتبه بر آن بوده و حق واجبی
است که زن بر دوش مرد دارد مانند نفقه و مصارف زندگی،

^۱ - سورة النساء، الآية: ۲۴.

البته مهر در مذهب جمهور فقهاء رکن و شرط است در عقد نکاح.

بهتر آن است که مهر نامیده شده و به اندازه و جنس آن و ووقت و تاریخ ادای آن و آن هم پیش از آمیزش یعنی همبستری، توافق بعمل آید.

زیرا پیامبر صلی الله علیه وسلم چنین به نکاح می داد و خود ازدواج می نمود. چنانکه برای آنکه زن بخشش داده شده به خویش را به عقدش درآورد، فرمود: هل من شیء تصدقها به؟ فالتمس فلم يجد شیئا. فقال: التمس ولو خاتما من حديد. فذهب فطلب ثم جاء فقال: ما وجدت شیئا و لا خاتما من حديد. فقال: هل معك من القرآن شیء؟ قال: معی سورة کذا و کذا. قال: اذهب فقد أنكحتکها بما معک من القرآن^۱.

آیا چیزی داری که آن را در بدل مهرش بپردازی؟ او جستجو نموده و چیزی نیافت و گفت: چیزی را نیافتیم حتی انگشتری آهنی را، فرمود: آیا چیزی از قرآن با خود (حفظ) داری؟ گفت: بلی، سورة فلان و فلان را حفظ دارم، فرمود: برو همانا او را در برابر آنچه از قرآن حفظ داری، به نکاح درآوردم.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب إذا کان الولی هو الخاطب، رقم الحدیث:

(۵۱۳۲)، (ج ۷، ص ۱۷).

زیرا تعیین مهر اختلاف و درگیری را از میان برده و بهترین وسیله برای حفظ حقوق زن و برائت و رهائی مرد از زیر بار مسئولیت می باشد.

بنابراین، هرآنچه روا است که ثمن و قیمت و مزد یک چیز باشد، می شود که مهر قرار گیرد.

به اجماع علماء بیشترین مقدار آن اندازه ویژه ای ندارد، چنانکه بر مذهب صحیح کمتر آن نیز مشخص نمی باشد.

که احادیث صحیح بر این نکته دلالت میکند که یک مشت قاووت (تلخان) و انگشتر آهنین و یک جوره کفش و تعلیم قرآن و اسلام شوهر را می شود مهر نامید و زن بدان حلال میگردد.

چنانکه بر این نکته دلالت دارند که افراط و زیاده ستانی در مهر در نکاح مکروه و ناپسندیده است و سبب کم شدن برکت و دشواری آن می شود درحالیکه سرور مردم مدینه از تابعین سعید بن السیب دخترش را به دو درهم به عقد کسی درآورد و کسی بر او اعتراض نکرد بلکه درعوض این کار از زمره مناقب و فضایل آن او شمرده شد.

البته واجب است که مهر برحسب عقد و پیمانی که باهم در مورد آن اتفاق نموده اند یا برحسب عرف موجود در شهرهای شان و آن هم در صورتی که برخلاف آن باهم

توافق نکرده باشند، پرداخته شود، زیرا آنچه در عرف شناخته شده مانند چیزی است که بر آن شرط گذاشته شده باشد، خواه اتفاق یا عرف به تعجیل همه اش با مدت دار بودن همه یا قسط بندی یا تعجیل نصف و تأجیل نیمه دیگر صورت گرفته باشد.

آن هم به دلیل فرموده خداوند تعالی: "يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ"^۱.

ای کسانی که ایمان آورده اید، به پیمانها وفا کنید.

و فرموده رسول صلی الله علیه وسلم است که: "إن أحق الشروط أن توفوا به ما استحلتم به الفروج"^۲ همانا از سزاوارترین شروطی که لازم است بدان وفا کنید چیزی است که بوسیله آن شرمگاهها را برای خویش حلال ساختهاید.

اما هرگاه نیمه آن را (آنچه به زودی در پرداخته میشود) و نیمه آن را مؤجل قرار داد؛ هرگاه مدت معین بود همان مدت مشخص شده اعتبار دارد و اگر به گونه مطلق گفته شده بود، نیمه آجل و مدت دار جز در صورت مرگ یا

^۱ - سورة المائدة، الآية: ۱.

^۲ - صحيح البخاري، كتاب الشروط، باب الشروط في المهر عند عقدة النكاح، رقم الحديث: (۲۷۲۱)، (ج ۳، ص ۱۹۰).

جدائی شوهر از آن، پرداخته نمی شود که در بسیاری از سرزمین های اسلامی عادت مردم نیز چنین است.

حالا باید همه بدانند که مهر حق خاص خانمها است که باید در مجالس نکاح احکام شرعی مهر دادن، مهر گرفتن و تعیین نمودن آنرا مراعات نمود و از رسم و رواجهای نابسنده و مکروه دوری کرد، از هموطنان متدین ما توقع می روند که این حق آسمانی خانمها را توسط رسم و رواجها، و برداشتهای غلط بامال نکنند و به استهزاء نگیرند در مجلس عقد نکاح.

از طریق جادو با دختری ازدواج کرده آیا نکاح شان درست است؟

یکی از دوستان محترم سوال نموده:

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته سوالی داشتم اینکه اگر کسی از طریق جادو با دختری ازدواج کند یعنی از همین طریق او را راضی بسازد که همرایش ازدواج کند آیا نکاح شان صحیح است یا خیر تشکر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

اولا: بر مسلمان فرض است که بخاطر تحقق وانجام هر کار در زندگی خود شیوه و طریقه مشروع و مطابق سنت

رسول الله صلی الله وسلم را انتخاب کند و برای بر آورده شدن اهداف و آرمانهای خود از شیوه‌های نامشروع، ناجائز و حرام استفاده نکند زیرا همه خیر، برکت، وسعادت‌مندی که نصیب مسلمان می‌گردد از راه حلال، مباح و مشروع و در رهنمایی شریعت جستجو می‌شود، و متوسل شدن به حرام بخاطر تحقق اهداف مباح و حلال زندگی انسان را مشکوک و مشبوه می‌سازد و تا ابد انسان ضمیر خود را ملامت می‌کند که چگونه جبران این غلطی خود را کرده بتواند، بدون شک جادو کردن گناه کبیره و برزگ و از اعمال شیطانی است که انسان را به طرف دوزخ سوق می‌دهد و دین مبین اسلام جادو کردن را جنایت برزگ می‌پندارد و از آن بصورت جدی منع نموده.

ثانیا: نکاح شرعی که تمام ارکان و شروط در آن تطبیق شده باشد درست و صحیح پنداشته می‌شود و جادو آن را حرام نمی‌سازد، و شروط عقد نکاح شرعی این است: ۱- معلوم بودن زن و شوهر که هر دو به نام و نسب تعیین شوند. ۲- رضایت کامل هر دو زن و شوهر که اقرار بکنند به این رضایت. ۳- بودن ولی امر دختر و حاضر شدنش. ۴- وجود دو شاهد عدل که فاسق و فاجر نباشند و امانت کار و عادل باشند. ۵- کدام مانع شرعی دیگری وجود نداشته از نکاح این دونفر مثلا کافر نباشند البته موضوع نکاح زن اهل کتاب جواز دارد به شروط معین، خواهر و برادر نسبی و رضاعی

نباشند، زن در مرحله عدت طلاق و وفات نباشد، ۶- تعیین کردن و دادن مهر نیز ضروری است و نمی توان آنرا نظر انداز کرد خصوصا در شرائط فعلی.

ازدواج و نکاح که در آن شروط فوق الذکر تطبیق شده باشد درست و صحیح است و جادو آنرا فاسد و باطل نمی سازد و زندگی شان را ادامه دهند.

اما جادو کردن در ذات خود گناه کبیره و بزرگ است که این شخص مرتکب آن شده و خود را در معرض غضب الله متعال قرار داده و باید فوراً توبه صادقانه کند و در توبه خود این شروط را در نظر داشته باشد :

۱- ترک کردن جادوگری و متوسل نشدن به حرام در انجام کارها.

۲- پشیمانی جدی که دیگر هرگز این گناه را مرتکب نمی شود.

۳- عزم راسخ و اراده محکم داشته باشد که بار دیگر متوسل به چنین گناه کبیره و بزرگ نمی شود.

۴- در ضمن ادای فرائض و واجبات کارهای خوب و نیکو و صالح انجام دهد و به ادای نوافل توجه بیشتر کند زیرا که نیکو کاری سبب محو گناهان می شود بدون شک " إِنَّ

الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ" ^۱، الله متعال غفور ورحيم
وبخشاینده ومهربان است.

نکاح و ازدواج در هر وقت سال مشروع است

یکی از هموطنان عزیز ما از ولایت بلخ چنین سوال
نموده :

استاد گرامی سوال این است که من إن شاء الله در
هفته آینده بخیر محفل عروسی دارم همه فامیل ما بامن
موافق نیستند بخاطر که میگویند در ماه صفر عروسی درست
نیست لطفا رهنمایی کنید که منتظر شما هستیم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

نکاح کردن و ازدواج نمودن در هر ماه و روز سال مباح
و مشروع است و جواز دارد تنها در وقت احرام که مسلمان در
عمره و حج باشد نهی و منع شده.

البته از عادات جاهلیت ما قبل از اسلام بوده که باید در
بین دو عید نکاح نشود و یا در ماه محرم و صفر و اگر نکاح

^۱ - سورة هود، الآية: ۱۱۴.

شود مشکلات ایجاد می شود، لیکن دین اسلام این عقیده را باطل شمرده.

تشائم و بد فالی در دین مبین اسلام عمل مردود و ناپسند و ناجایز است.

رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح از بد فالی منع کرده و فرموده است: "لا عدوی ولا طيرة ولا هامة ولا صفر"^۱.

نیست مرض ساری، و نه بد فالی، نه بد فالی پرنده، و نه بد فالی ماه صفر.

و نیز فرموده است: "الطيرة شرك الطيرة شرك"^۲ بد فالی شرک است، بد فالی شرک است.

مرگ، زندگی، خوشبختی و سعادت، و بدبختی و شقاوت هر شخص به دست الله متعال است و به ازدواج و عروسی در روزهای معین قسمی که در سوال ذکر شده تعلق و ارتباط ندارد.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب الطب، باب الجذام، رقم الحدیث: (۵۷۰۷)، (ج ۷)، ص ۱۲۶.

^۲ - سنن أبي داود، کتاب الطب، باب في الطيرة، رقم الحدیث: (۳۹۱۰)، (ج ۴)، ص ۱۷.

نکاح صغیره در فقه حنفی نیست

یکی از دوستان از کابل نوشته :

استاد محترم دیروز در محفلی نامزدی بودم که یکی از ملا صاحبان ما گفتند که بخاطر اینکه پسر حضورش در خانه خسرش محرمیت را بخود گیرد باید نکاح صغیره گردد، تا جایی که من معلومات دارم در مذهب حنفی صرف نکاح صحیح است که ارکان آن به شما معلوم است، به عالم محترم گفتم که در نامزدی بعد از ایجاب و قبول پسر حق دارد در خانه خسر خود رفت و آمد نموده حتی در حضور شخص سوم با نامزد خود ببیند و حرف بزند، بنده کوشش کردم که از طریق انترنیت بیابم که آیا نکاح دومی بنام نکاح صغیره در مذهب حنفی داریم؟ اما موفق نگردیدم، خواستم معلومات شما در در زمینه داشته باشم. جزاک الله خیرا.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

در فقه اسلامی و مذهب حنفی بنام نکاح صغیره ونیم نکاح چیزی وجود و جواز ندارد و شروط عقد نکاح شرعی این است:

- ۱- معلوم بودن زن وشوهر که هر دو به نام ونسب تعیین شوند تا اینکه مشکل رخ ندهد در آینده.
- ۲- رضایت کامل هردو زن وشوهر که اقرار کنند به این رضایت که آنرا ایجاب وقبول می نامیم.
- ۳- بودن ولی امر دختر وحاضر شدنش در مجلس عقد نکاح ویا وکیل آن.
- ۴- وجود دو شاهد عدل که فاسق وفاجر نباشند وامانت کار وعادل باشند وبر عقد نکاح شاهی دهند وبه همه این اجراءات عقد نکاح شاهد باشند.
- ۵- کدام مانع شرعی دیگر وجود نداشته در نکاح این دونفر مثلا کافر نباشند البته موضوع نکاح زن اهل کتاب جواز دارد به شروط معین، خواهر وبرادر نسبی ورضاعی نباشند، زن در مرحله عده طلاق ووفات نباشد.
- ۶- تعیین نمودن ودادن مهر نیز ضروری است ونمی توان آنرا نظر انداز کرد خصوصا در شرائط فعلی که اکثرا شوهران مهر خانمها را نمی دهند ودر آینده منکر میشوند واین امر در مذهب حنفی از واجبات نکاح است نه از ارکان آن.

اما رفت و آمد کردن پسر به خانه خسر خود بدون عقد نکاح شرعی بخاطر نشست و برخاست با نامزادش مثل زن وشوهر شرعی حرام بوده و در گناه کبیره واقع می شوند که عبارت از مقدمات زنا و زنا شمرده میشود.

باید بدانیم آغاز زندگی خانوادگی با نافرمانی الله متعال و آغشته شدن به حرام و مقدمات غلط و نادرست نهایات ناگوار و خراب در پی دارد.

و باید ملا صاحبان از نزد شان چیزی را نگویند که علم ندارند و مردم را در گناه واقع نکنند.

و نیز مردم تنها بر علمای حساب کنند که علم و فهم شرعی درست دارند.

حکم ازدواج زن مسلمان با مردی که انحراف عقیده وی گمراه کن دارد؟

در این روزها بعض برادران و خواهران سوالات زیاد را مطرح کردند که آیا ازدواج کردن زن و دختر مسلمان مؤمن و موحد با مرد که منسوب به طائفه و گروه گمراه که عقائد شرکی داشته باشند جواز دارد و یا نامشروع است؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

ازدواج و عروسی که دین و ایمان و عقیده مسلمان را به خطر بیندازد در شریعت جواز ندارد.

نیز ازدواج زن مسلمان با مردی که انحراف عقیدوی داشته باشد حرام و نامشروع است.

در این شکی نیست که در واقع معاصر و شرائط فعلی در بین مسلمانان طوائف و گروهها و مجموعه های فکری و عقیدوی گمراه وجود دارد که تنها به نام منسوب به دین مبین اسلام است اما همه عبادات، عقائد، وافکار و نظریات آنها در تضاد و مخالفت با اسلام و سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم قرار دارد مثلاً:

۱- الله متعال را به یگانگی و وحدانیت نمی شناسند و در همه حوائج و مشکلات به طرف زیارتگاهها رجوع میکنند، در زندگی شان شرک آوردن به الله متعال یک امر عادی پنداشته می شود، صبح و شام.

۲- به نبوت رسول الله صلی الله علیه وسلم ایمان کامل ندارند.

۳- به رهبران و بزرگان شان الوهیت را قائل هستند و عقیده دارند که آنها علم غیب را میدانند.

۴- بسیاری از آیات قرآن کریم را مطابق هوا وهوس شان تفسیر میکنند .

۵- اکثر ناقلین وحاملین دین مبین اسلام وخادمین سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم ومفسرین قرآن کریم ومحدثین احادیث رسول الله صلی الله علیه وسلم را دشنام میدهند بلکه تکفیر میکنند.

۶- حج کردن وطواف نمودن قبر برزگان شان ثواب دارد نظر به عقیده شان.

۷- خاک قبر برزگان شان شفاء ودوای امراض است به گفته شان.

۸- نظر به عقیده باطل شان برزکان شان مرده را زنده کرده می توانند.

۹- نظر به عقیده باطل شان به مقام رهبران وبرزگان شان نی پیامبر میرسد ونی هم ملائکه.

این گروهها ومجموعه های گمراه ومنحرف عقائد گمراه کن وباطل دارند ودر شرائط فعلی ضربه شدید را به مسلمان وارد می نمایند پس بر زن مسلمان جواز ندارد از دین وایمان وعقیده اسلامی خود تنازل کند وبا انسان مشرک ازدواج کند، از نعمت ایمان وتوحید به به طرف شرک

وانحراف روان شود که بالاخره او را به طرف دوزخ سوق دهد.. الله متعال در آیه ۲۲۱ سوره بقره به صراحت منع کرده و نهی فرموده که مردان مسلمان زنان مشرک را و زنان مسلمان با مردان مشرک ازدواج کنند و حرام قطعی دانسته زیرا یک غلام و فقیر بچه مسلمان و مؤمن و موحد بهتر است است از مشرک ولو که انسان مشرک و منحرف از نگاه دنیائی مورد پسند هم باشد، زیرا مشرکین و منحرفین شما را به طرف آتش دوزخ سوق می دهد در حالی که مسلمان شما را به طرف جنت و مغفرت الله متعال دعوت میدهد، الله متعال این را بیان نموده تا اینکه نادانی و ناهمی را دور نماید و در روز قیامت اینها نگوید که من نمی دانستم، " ولا تنکحوا المشرکات حتی يؤمنن و لا امة مؤمنة خیر من مشرکة ولو أعجبتکم ولا تنکحوا المشرکین حتی يؤمنوا و لعد مؤمن خیر من مشرک ولو أعجبتکم أولئک یدعون إلى النار و الله یدعو إلى الجنة و المغفرة بإذنه و بین آیاته للناس لعلهم یتذکرون"^۱. و در مورد زنان و خانمان بیشتر تشدید شده زیرا آنها به آسانی دین و عقیده شوهر شان را قبول میکنند و زودتر تحت تأثیر قرار میگیرند زیرا مخلوق نسبتا عاجز هستند.

^۱ - سورة البقرة، الآية: ۲۲۱.

بی سرنوشت ماندن خانمها و نامزادهای نکاح شده گناه کبیره است

یکی از خواهران از شهر هرات چنین سوال نموده :

استاد محترم مدت سه سال از نامزادی ما می شود، و در اول نامزادی نکاح هم صورت رفته حالا نامزادم نه آماده عروسی است و نه هم طلاق میدهد، شریعت چی حکم میکند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در صورتیکه شوهر عذر شرعی نداشته باشد، کدام مانع اقتصادی و غیره صد راه عروسی نشده باشد در این حالت این نامزاد مرتکب ظلم شده و در حقیقت یکی از عادات جاهلیت قبل از اسلام را در مورد زن نکاح شده تطبیق می کند این کارش گناه بس بزرگ است، الله متعال از این ظلم بصراحت منع نموده و فرموده است: "فتذروها كالمعلقة"^۱، یعنی خانمها را بی سرنوشت نگذارید با آنها رفتار نیک و خوب کنید، و به حقوق شان رسیدگی نمایید یا اینکه بخوبی طلاق بدهید که خود شان سرنوشت خود را تعیین کنند و زندگی جدید را آغاز نمایند، و نیز فرموده است:

^۱ - سورة النساء، الآية: ۱۲۹.

"فإمساك بمعروف أو تسريح بإحسان"^۱ یا بخوبی خانمها را با خود داشته باشید و حقوق شانرا ادا کنید و یا اینکه بخوبی و شیوه درست آنها را ترک کنید یعنی طلاق دهید، زیرا در صورت معلق ماندن در حق خانمها حق تلفی صورت میگیرد و به آنها آزار و اذیت میرسد و از همه ضرورتها انسانی و فطری که شریعت برای شان داده محروم می مانند، و مشوره به این خواهر محترمه و امثالش که در حالت تعلیق و بی سرنوشتی بسر می برند چنین است که به محاکم مراجعه کنند و عارض شوند، و شکایات شانرا تقدیم نمایند اگر این مشکل قبل از عارض شدن در مجلس صلح خانوادگی طرفین راه حل نشود.

در نکاح شغار واقع شده، شریعت چی رهنمائی کرده است؟

یکی از دوستان سوال نموده :

استاد عزیز اگر کسی قبلا چیزی را ندانسته نکاح شغار کرده باشند بعد از گذشت چندین سال حالا فهمیدند که نکاح شغار درست نیست.

اینها حالی چه باید بکنند طرفین اولادها هم دارند؟

^۱ - سورة البقرة، الآية: ۲۲۹.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

- در ناروا بودن و حرام بودن نکاح بدلك شك نیست
واجماع فقهاء وجود دارد.

- لیکن اگر کسی کرده باشد و دران واقع شده باشد
چطور کند؟

جمهور و اکثریت فقهاء به این نظر هستند که این نوع
ازدواج باطل اعلان شود، و فقهای مذهب حنفی به این نظر
هستند که اگر بالفرض واقع شده باشد باید تصحیح شود با
تعیین مهر و درین صورت باکی ندارد که زندگی زناشویی
شان را ادامه دهند و این نظر را فقهای دیگری هم تأیید
کردند اند مثل الزهری و مکحول و الثوری و اللیث و یک روایت
از أحمد بن حنبل و إسحاق و أبو ثور نیز است.

و بعد از بحث و مطالعه و تحقیق درین مورد من به این
نتیجه رسیدم که این نوع ازدواج حرام و ناروا و نا جائز است
و بصراحت در شریعت منع شده، لیکن کسانی که این نوع
ازدواج کرده اند در نتیجه نا فهمی باید مهر را تعیین کنند
و به خانمها مطابق رضایت شان مهر بدهند تا اینکه در
روشنی اسلام زندگی کنند.

این نوع ازدواج در کتب فقه اسلامی به نامهای مختلف
یاد شده از جمله (نکاح الشغار) و (نکاح البدل).

وبه اصطلاح عامیانه بدلك، معنایش این است که دو نفر اتفاق کنند که من خواهر ویا دختر خود را برای شما به نکاح میدهم ودر بدل آن شما هم دختر ویا خواهر خود را به نکاح من در آورید.

این در حقیقت ازدواج اجباری گفته می شود که دران بالای خانمها وزنان ظلم واقع می شود وحق شان در اختیار شریک زندگی ومهر تلف می شود وبخاطر مصلحت برادر ویا پدر جبرا داده می شود وتسلیم دیگران میگردد بدون رضایتش قربانی میگردد، وهر وقت که خانم جانب مقابل مورد آزار اذیت قرار گیرد این هم مورد انتقام جویی قرار میگردد واز بسیاری از حقوق خود محروم میگردد.

ازینرو شریعت ما این نکاح را به زبان رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح که آنرا امام مسلم از صحابی جلیل ابو هریره رضی الله عنه روایت کرده به صراحت منع کرده واین است نص این حدیث: عن أبي هريرة - رضي الله عنه - عن النبي - صلى الله عليه وسلم - أنه نهى عن الشغار، وقال: الشغار أن يقول الرجل زوجني ابنتك وأزوجك ابنتي، أو زوجني أختك وأزوجك أختي^۱.

۱ - مسند أحمد، مسند المكثرين من الصحابة، مسند أبي هريرة رضي الله عنه، رقم الحديث: (۹۶۶۷)، (ج ۱۵، ۴۱۶).

وهم امام أحمد وأبو داود بإسناد صحيح از نویسنده
وحی معاویة - رضی الله عنه - از رسول الله صلی الله علیه
وسلم - روایت نموده "أنه نهی عن الشغار" ^۱ که ایشان نکاح
بدل را منع کرده و کلمه (نهی) یعنی حرام شمرده.

و نیز روایت نموده اند که: "وحکم معاویة بذلك في
شخصين تزوجا شغاراً وقد سميا مهراً، فكتب إلى أمير المدينة،
وأمره أن يفرق بينهما وقال: هذا هو الشغار الذي نهى عنه النبي -
صلى الله عليه وسلم-، مع أنهما قد سميا مهراً".

معاویة رضی الله عنه در هنگام خلافت شان دو نفر را
که ازدواج شغار وبدلک نموده بودند نکاح شان را فسخ
نموده واز هم جدا ساخت آنها را، با وجود که هر دو مهر را
هم تعیین کرده بودند، وعلت فسخ این ازدواج را فقهاء بیان
داشته اند که این نوع نکاح وسیله ظلم بالای زنان میگردد
وقربانی مصلحت دیگران می شوند.

وفقهاء مذاهب فقهی اهل سنت درین اتفاق دارند که
نکاح بدلک ویا شغار جواز ندارد، امام ابن عبد البر می
نویسد: "أجمع العلماء على أن نکاح الشغار لا يجوز".

^۱ - مسند الشافعي، كتاب النکاح، الباب الأول في أحكام الصداق، رقم الحديث:

لیکن اگر کسی کرده باشد و دران واقع شده باشد چطور کند؟

جمهور و اکثریت فقهاء به این نظر هستند که این نوع ازدواج باطل اعلان شود، و فقهای مذهب حنفی به این نظر هستند که اگر بالفرض واقع شده باشد باید تصحیح شود با تعیین مهر و درین صورت باکی ندارد که زندگی زناشویی شان را ادامه دهند و این نظر را فقهای دیگری هم تأیید کردند اند مثل الزهری و مکحول و الثوری و اللیث و یک روایت از أحمد بن حنبل و إسحاق و أبو ثور.

وبعد از بحث و مطالعه و تحقیق درین مورد من به این نتیجه رسیدم که این نوع ازدواج حرام و ناروا و نا جایز است و بصراحت در شریعت منع شده، لیکن کسانی که این نوع ازدواج کرده اند در نتیجه نا فهمی باید مهر را تعیین کنند و به خانمها مطابق رضایت شان مهر بدهند تا اینکه در روشنی اسلام زندگی کنند.

وصلی الله علی خیر خلقه محمد و علی آله و أصحابه اجمعین.

آیا این اعتقاد درست است که نکاح سبب ثروتمندی میشود؟

یکی از دوستان از کابل سوال نموده:

استاد محترم در مورد همین حدیثی که بر سر زبان های مردم است؛ شخصی پیش پیامبر آمد و گفت روزگام خراب است، پیامبر برایش دستور داد که برود و عروسی کند، چند مدت بعد دوباره آمد و گفت هیچ تغییری در زندگی ام نیامد، باز پیامبر برایش امر کرد که برود بار دوم عروسی کند. وی چنین کرد و زندگی اش تغییر کرد! آیا سند این حدیث درست است یا نه؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در شریعت نصوص و دلایل شرعی و آثار و اقوال صحابه رضی الله عنهم وجود دارد که نکاح و ازدواج را سبب ازدیاد و برکت در رزق و روزی و زمینه ساز ثروتمند شدن میدانند، الله متعال در قرآن کریم فرموده است: "وَأَنْكِحُوا الْأَيَّامِي مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ".^۱

به نکاح کنید خانمهای بی شوهر را نیز از دواج کند مرد های صالح از جمله غلامان و کنیزان، یعنی زمینه عروسی

^۱ - سورة النور، الآية: ۳۲.

وازدواج اینها را نیز فراهم سازید و اگر اینها فقیر و نادار باشند الله متعال به فضل و کرم و مرحمت خود آنها را غنی و ثروتمند میسازد زیرا او تعالی بدون شک خیر و رحمتش زیاد و بی پایان است، ودانا است که چي کسی را مال و ثروت ببخشد و چي کسانی را مستحق نداند.

به این معنی که انسان در خوف و هراس نباشد که اگر ازدواج کند چگونه برای فامیل و خانواده خود رزق و روزی را فراهم کرده می تواند، در این آیه کریمه او تعالی به ازدواج تشویق نموده و وعده سپرده مسلمانانی که بخاطر رضای الله متعال و عفت و پاکدامنی خانواده تشکیل میدهد اگر فقیر و نادار باشد او را غنی میسازد و دروازه های رحمت خود را برویش باز میدارد.

وصحابی جلیل القدر ابو هریره رضی الله عنه در حدیث صحیح روایت نموده که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: "ثَلَاثَةٌ حَقُّ عَلَى اللَّهِ عَوْنُهُمْ : الْمَجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ، وَالْمُكَاتِبُ الَّذِي يُرِيدُ الْأَدَاءَ ، وَالنَّاكِحُ الَّذِي يُرِيدُ الْعَقَافَ"^۱.

حق سه شخص بر الله متعال است که آنها را یاری و مدد نماید: مجاهدی که خاص در راه او تعالی می جنگد، غلام مسلمان که می خواهد زودتر آزاد شود تا اینکه

^۱ - سنن الترمذی، أبواب فضائل الجهاد عن رسول الله صلی الله علیه وسلم، باب ما جاء في المجاهد والنكاح والمكاتب وعون الله إياهم، رقم الحديث: (۱۶۵۵)، (ج ۴، ص ۱۸۴).

او تعالى را بعد از آزادی عبادت درست کرده بتواند،
و شخصی که بخاطر عفت و پاکدامنی نکاح و ازدواج میکند.

عبد الله بن عباس رضی الله عنهما فرموده است: "رغبهم
الله في التزويج ، وأمر به الأحرار والعبيد ، ووعدهم عليه الغنى".

الله متعال آنها را در ازدواج تشویق و ترغیب نموده،
انسانهای آزاد و غلامان را و وعده سپرده که آنها را بعد از
ازدواج ثروتمند میسازد.

عبد الله بن مسعود رضی الله عنه نیز فرموده است:
"التمسوا الغنى في النكاح".

ثروتمندی را در ازدواج جستجو کنید.

اما حدیثی را که این برادر محترم سوال کننده در
سوال شان ذکر نمود این نص آن است: عن جابر بن عبد الله
رضی الله عنهما قال: "جاء رجل إلى النبي صلى الله عليه وسلم
يشكو إليه الفاقة ، فأمره أن يتزوج".

این حدیث ضعیف است نیز احادیثی دیگری در این
باب روایت شده که موضوع و دروغین است از جمله: "تزوجوا
النساء؛ فإنهن يأتينكم بالمال" با خانمها ازدواج کنید که شما
را مالدار میسازند.

"التمسوا الرزق بالنکاح" رزق وروزی تانرا در نکاح جستجو کنید.

این همه احادیث ضعیف است.

البته آیه قرآنی و حدیث صحیح و آثار صحابه رضی الله عنهم که ذکر شد در این باب کفایت میکند که ضرورت به استدلال از این احادیث دروغین و موضوعی نمی ماند.

ترک کردن نامزادی بدون عذر و عده خلافی پنداشته می شود

یکی از برادران نوشته که:

در طفولیت و خوردی خانواده ام مرا با دختر عمه ام نامزاد کرده بود، من به ایران رفته بخاطر کار و مزدوری و تهیه مصارف عروسی، با دختر خانم دیگری شناساشدم که در مرکز ولایت ما زندگی میکند، آیا طاعت پدر و مادر را کنم، می ترسم که بر دختر عمه ظلم نشود، و نامزاد دومی هم منتظر من است؟

الحمد لله والصلا والسلام علی رسول الله، اما بعد:

مسأله ازدواج و عروسی و انتخاب شریک زندگی از مسائل مهم و سرنوشت ساز انسان به شمار میرود و باید که درین

قسمت از دقت بیشتر کار گرفته شود، ووالدین محترم و خانواده ها باید از عجله کار نگیرند و فرزندانشان و دخترانشان را در خوردی نامزاد نکنند تا اینکه خودشان نیز در این انتخاب سهم داشته باشند، زیرا در زندگی انسان بعد طفولیت تا به جوانی تغییرات زیادی به میان میاید و قناعتهاش نیز تغییر میکند، لیکن این برادر محترم ما باید بداند که در حقیقت در امر واقع قرار گرفته و حالا همان معیارهای را که رسول الله صلی الله علیه وسلم برای انتخاب همسر تعیین نموده بر حالت و واقع خود تطبیق کند و هر کدام این دو خواهر که به این معیار نزدیک باشد انتخاب کند، "تَنْكُحُ الْمَرْأَةَ لِأَرْبَعٍ: لِمَالِهَا، وَلِحَسَبِهَا، وَلِجَمَالِهَا، وَوَلَدِيْنِهَا، فَاطْفُرُ بَدَاتِ الدِّينِ تَرَبَّتْ يَدَاكَ"^۱، خانمها از روی چهار صفت انتخاب می شوند که عبارت است از: مالدار بودن، ونسب دار، مقبول وزیبا، ودیندار، واگر در همه صفات باهم مساوی باشند درین صورت دیندار را انتخاب کند، اگر انتخاب شما روی این معیارها باشد نافرمانی پدر و مادر نمی شود و پدر مادر حق اجبار شما را ندارد در انتخاب و طلاق دادن زن وشریک زندگی تان.

وشما این امور را نیز در نظر داشته باشید: دین، اخلاق نیکو، تعلیم و تربیه سالم در محیط خوب، متصف بودن به

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب الأكفاء فی الدین، رقم الحدیث: (۵۰۹۰)،

فرهنگ و ثقافت اسلامی، داشتن مهارت‌های زندگی مثل پخت و پز، خیاطی، اجتماعی بودن.

و در اخیر مسلمان هرگاه در انتخاب یک امر بین دو انتخاب حیران می ماند استخاره می کند و دو رکعت نماز می خواند و دعای استخاره را خوانده و به در هر امر که در آن احساس راحت کند آنرا انتخاب می کند، و نیز مشوره دوستان دانشمند و با حکمت هم مهم است.

لیکن این بسیار مهم است که با ید هر کدام این دو که انتخاب شود ترک کردن دیگری به شیوه خوب انجام داده شود که احساس نا راحتی نکند و خاطرش مجروح نگردد.

برای خواهران جواز دارد که مهر نکاح را حفظ قرآن کریم تعیین کنند

دوستی از شهر کابل سوال نموده که :

سلام علیکم استاد محترم موفقیت در امورات دنیوی و اخروی از بارگاه ایزد متعال ارزومندم، یک سوال ایا می توان در مهر نگاه حفظ از ایه و سوره قران را تعیین کرد.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در حقیقت مهر نکاح خواهران حق خودشان است که باید بنا به رغبت و خواهش شان تعیین کنند و اگر مال و پول و یا زمین و خانه و غیره باشد بهتر است، و این رأی و نظر مذهب حنفی نیز است، اما نظر به قول دیگری از فقهاء مهر گذاشتن بالای شوهران فقیر که پول و جایداد ندارند و امکانات اقتصادی شان ضعیف است جواز دارد که کار و منفعت دیگر باشد از جمله که او را قرآن کریم را یاد بدهد و خدمتش را کند، و یا مدت زمانی برای فامیل بدرش دهقانی کند، و یا قرآن کریم را کاملاً حفظ کند و یا بعض اجزاء و یا سوره ها و یا آیاتی را از آن انتخاب کند و حفظ کند و من این قول را ترجیح میدهم زیرا در حدیث صحیح بخاری ثابت است که یک صحابی مال و امکان و توانائی دادن مهر را نداشت و خانمش از مهر تنازل کرده بود مهرش را همان حفظ که از قرآن کرده بود تعیین کردند و فرمود که "اذهب فقد ملکتکها بما معک من القرآن"^۱ برو و ترتیبات عروسی را شروع کن و این خانم را برایت در مقابل همان قدر که از قرآن کریم حفظ داری دادم.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب فضائل القرآن، باب القراءة عن ظهر القلب، رقم الحدیث:

(۵۰۳۰)، (ج ۶، ص ۱۹۲).

حکم نوشانیدن آب نکاح و خوراندن نان خشک هنگام نکاح

یکی از دوستان محترم از ولایت بدخشان سوال نموده :

استاد محترم! در بعض مناطق عرف است که هنگام نکاح کردن به شاه داماد آب (به نام آب نکاح) مینوشانند، و یا قسمت از نان خشک میخورانند، آیا این اصل شرعی دارد و یاخیر؟ آیا در مذهب احناف دلیل دارد یا خیر؟

دوست محترم دومی ما نیز از ولایت تخار سوال نموده:

آیا از دیدگاه شریعت در وقت عقد نکاح آوردن نان و آب بنام آب نکاح و نوشانیدن آن زوجین را کدام اصل شرعی دارد یاخیر اجرکم علی الله؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مسلمان هر عملی را که به نیت عبادت و اعتقاد بر اینکه از این عمل خیر نصیب انسان می شود و نفع و سعادت مندی برایش میرسد، باید مشروعیت آنرا در قرآن و سنت عملی رسول الله صلی الله علیه وسلم و احادیث صحیح جستجو کند، این برداشتهای نادرست و رواجهای مخالف رهنمودهای اسلام در شریعت و فقه حنفی هیچ دلیل، اصل و اساس شرعی ندارد تنها یک رسم و رواج دخیل بوده که اگر به اعتقاد نفع رسانیدن انجام شود بدون شک که آنها گنهگار

می شوند و بخش از توکل خود را از دست می دهند زیرا اعمال و نوآوری که در شریعت جا نداشته باشد، مشروع و مسنون نباشد و به عقیده مسلمان آسیب برساند گناهِش بیشتر و بزرگتر می باشد ازینرو باید چنین اعتقادات نامشروع و بی اساس که مخالف شریعت می باشد از آن دوری جوئیم و دیگران را نیز منع کنیم.

سعادت‌مندی شاه و عروس تنها در تمسک به رهنمودهای قرآنی و سنت نبوی و عملکردهای صحابه کرام امکان پذیر است نه توسط اعتقادات فاسد، برداشتهای خرافاتی و رواجهای مخالف شریعت که عقیده و توکل مسلمان را ضعیف میسازد.

نامزادی در شریعت بعد از وفات اقارب مانع نیست

یکی از دوستان نوشته :

سلام علیکم، استاد محترم یک سوال داشتم، یک پسر خاله ام که به مسافرت رفته بود در مسیر راه کشته شد، و من بعد از یک هفته مراسم نامزادیم را برگزار کردم، که فعلاً خاله ام از من سخت ناراض است، آیا من از نگاه اسلام کار نیک را انجام دادیم یا خیر؟ لطفاً پاسخ بدهید.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در شریعت تنها سه روز تعزیت اهل میت ومرده است، وبعد ازین سه روز هیچ مانع شرعی نیست برای برگزاری مراسم ومحفل نامزادی، عروسی وغیره خوشی ها، واین رواج که باید بعد از مرده کسی عروسی نکند ویا نامزاد نشود مخالف شریعت است، تنها خانم میت چهار ماه وده روز عدت دارد، اما بقیه اقارب می توانند کار های شان را پیش ببرند، لیکن اگر بخاطر عروسی ونامزادی مشکل ایجاد شود وقطع صلہ رحم شود درین صورت بهتر است که انسان همه این مراسم را به تعویق بیندازد، وشما حالا از خاله محترمه تان معذرت بخواهین وبرایش اذعان کنید که مفکوره شان درین مورد غلط ونادرست است لیکن با وجود آن شما آماده معذرت خواستن هستید زیرا خاله به مثل مادر حق دارد.

ازدواج کردن از نظر شریعت با کسیکه مبتلا به دخانیات باشد

یکی از خواننده گان گرامی ما از طریق فیس بوک پرسش را مطرح کرده بود که در آن ازدواج یک دختر مسلمان با کسیکه مبتلا به دخانیات باشد، از حکم شرعی این مسئله را پرسیده بود.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

علماء در این مورد می فرمایند: اگر نیاز شدید برای همچو ازدواج باشد اشکال ندارد، و این ازدواج بهتر از آن است که دختر بی شوهر بماند، چون یک نیازمندی شدیدی مستوجب این کار شده است که در همچو موارد در آن حرج نیست، و از نظر علماء در این مجال وسعتِ نظر وجود دارد.

اما اگر برای این خواهر ازدواج با یک فرد سالم میسر گردد بهتر خواهد بود، زیرا از دیدگاه اسلام حکم این مسئله را در فرموده رسول الله صلی الله علیه وسلم دریافت می توانیم ".... فاظفر بذات الدين"^۱.

ترجمه: زن دیندار را برگزین و انتخاب کن که هر آینه این کار مایه بی نیازی و سعادت است.

البته این دستور حکم مشترک دارد، آنطوریکه یک شوهر باید خانم دیندار را برگزیند، به همین منوال یک دختر مسلمان نیز باید برای زنگی مشترک خویش شوهر مسلمان را جستجو نماید.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب الأكفاء فی الدین، رقم الحدیث: (۵۰۹۰)،

(ج ۷، ص ۷).

پس خواهر مسلمان همواره باید تلاش جدی نماید تا یک شوهر دین دوست را به اندازه که برایش امکان پذیر باشد به حیث همسفر زندگی خویش دنبال نماید.

اما چیزیکه مانع عقد نکاح بین یک پسر و یک دختر می شود آن عبارت از اختلاف دین است، و فقهاء در این مورد فرموده اند: (إِذَا اِخْتَلَفَ الدِّينُ بَطَلَ النِّكَاحُ).

هر گاه دین (یکی از هر دو عاقدین نکاح) اختلاف پیدا کند این نکاح باطل پنداشته می شود، البته در این حکم یک استثناء نیز وجود دارد که آن عبارت از عقد نکاح یک شوهر مسلمان با یک خانم از اهل کتاب (یهود و نصاری) می باشد که جایز است، مشروط بر اینکه زن مُحْصِنَه (آزاد و عقیفه باشد و از زنا پرهیز کرده باشد).

از دیدگاه فقهاء معصیت نمی تواند عقد نکاح را باطل سازد، مادامیکه شوهر مسلمان باشد و خانم هم مسلمه باشد، در این صورت ارتکاب معاصی بطلان نکاح را به بار آورده نمی تواند، زیرا این تنها کفر است که نکاح را باطل می سازد.

تلاش کردن بخاطر جدایی زن وشوهر ویا نامزادان گناه کبیره است

یکی از برادران از شهر کابل نوشته است که یک خانم از شوهرش ناراض است ودر بین هر دو مشکلات خانوادگی وجود دارد مدت شش ماه ویا بیشتر است که از هم جدا زندگی می کنند آیا برایم جواز دارد که تلاش کنم تا اینکه خانم طلاق خود را بگیرد ومن با او ازدواج کنم زیرا من را دوست دارد ومن او را دوست دارم، لطفا رهنمائی کنید؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مکدر ساختن روابط زن وشوهر وتحریک کردن آنها بنیت جدائی گناه برزگ وکبیره است، شریعت اسلامی بزبان پیامبر اسلام محمد رسول الله از این گناه شدیداً تحذیر نموده وفرموده است: "لیس منا من خیب امرأة علی زوجها، أو عبدا علی سیده"^۱.

کسانیکه تلاش میکنند که سبب جدائی زن وشوهر شوند وارتهباط زن وشوهری آنان رافاسد سازند از امت من نیستند.

^۱ - سنن أبي داود، کتاب الطلاق، باب فیمن خیب امرأة علی زوجها، رقم الحدیث:

(۲۱۷۵)، (ج ۲، ص ۲۵۴).

دین مبین اسلام برای مسلمان اجازه نمی دهد که خانمهای نکاح شده و یا نامزادان را از شوهران شان جدا سازد زیرا که سبب بربادی و تباهی فامیلها و خانواده ها میگردد و سبب انتشار فساد در روی زمین میشود، و یکی از شیوه ها و اسالیب شیطانی و تجاوز بر حریم خانواده پنداشته میشود که سبب عداوت و دشمنی میگردد.

شرط گذاشتن در نکاح که شوهر عروسی دومی نکند

یکی از خواهران سوال نموده :

آیا می توانم بالای خواستگارم شرط بمانم که بالایم در آینده زن نگیرد و ازدواج دوم نکند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

این یک موضوع اختلافی است در بین فقهاء، نظر بعض علماء این است که این شرط درست و صحیح و مطابق شریعت نیست، و فاسد شمرده می شود و قابل عمل نیست زیرا حلال را حرام میسازد رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده که مسلمان باید به شرطی وفا که آن شرط مخالف شریعت نباشد، "المسلمون على شروطهم إلا شرطاً حرم حلالاً أو

أحل حراماً" ^۱، واین شرط به شکل واضح حلال را حرام میدانند.

نیز رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث متفق علیه فرموده است: "كل شرط ليس في كتاب الله فهو باطل، وإن كان مائة شرط" ^۲ هر شرطیکه در قرآن کریم نباشد یعنی مخالف شریعت باطل و فاسد و قابل عمل نمی باشد ولو که صد شرط هم باشد.

نظر دوم فقهاء این است که برای زن جواز دارد که در عقد نکاح این شرط را بماند و مرد ملزم است که به این شرط وفاء کند زیرا این شرط به مصلحت زنها است و بالای شان ظلم واقع نمی شود، و اگر مرد اولاً قبول کند باز به آن عمل نکند زن مخیر است که آیا با او بماند و یا اینکه طلاق خود را بخواهد، زیرا مردها ملزم هستند که به شرطهای وفا کنند که توسط آن زنها را بنکاح خود در آوردند و با آنها

^۱ - سنن الترمذی، أبواب الأحكام عن رسول الله صلی الله علیه وسلم، باب ما ذکر عن رسول الله صلی الله علیه وسلم في الصلح بين الناس، رقم الحدیث: (۱۳۵۲)، (ج ۳، ص ۶۲۶).

^۲ - صحیح البخاری، کتاب المکاتب، باب استعانة المكاتب وسؤاله الناس، رقم الحدیث: (۲۵۶۳)، (ج ۳، ص ۱۵۲).

همبستر شدند این عینا نص حدیث صحیح است: "أحق الشروط أن يوفى به ما استحللتم به الفروج"^۱.

شرط گذاشتن در نکاح که زن بعد از وفات او شوهر دومی نکند

یکی از خواهران چنین سوال نموده:

آیا شوهر می تواند بالای خانم خود شرط بماند که بعد از وفاتش با مرد دیگری ازدواج نکند، شریعت چی حکم کرده؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

شرط گذاشتن شوهر بالای خانم که بعد از وفاتش ازدواج نکند شرط باطل و مخالف شریعت است، برای زن و شوهر این نوع شرط گذاشتن جائز نیست.

زنی که شوهرش وفات نموده باشد وعده وفات را تکمیل کند برایش جائز است که ازدواج کند، واگر چنین شرط را مانده باشد به آن عمل نکند و ازدواج کرده می تواند

^۱ - صحیح البخاری، کتاب الشروط، باب الشروط فی المهر عند عقدة النکاح، رقم

الحديث: (۲۷۲۱)، (ج ۳، ص ۱۹۰).

خصوصاً اینکه زن جوان باشد و اگر ازدواج نکند متضرر می شود و در فتنه واقع می‌گردد، در عین حال ازدواج از مقاصد شریعت است که وسیله مشروع تکثیر و زیادت نسل مسلمانان می‌باشد.

خانمها می توانند از مال شوهر بخیل به اندازه ضرورت خود مصرف کنند

یکی از دوستان سوال نموده که :

آیا یک زن بدون اجازه شوهر از پैसे اش میتواند خرچ بالای خانه شوهر خود کند بالای خود و اولادهای خود؟ چون در صورت خواستن شوهر پैसे ندهد و پैसे خود را در جای نادرست مصرف کند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

در صورت اجازه شوهر گرفتن پैसे و پول مصارف خانه مباح و روا است و این واضح است اما اگر شوهر بخیل باشد و در مورد مصارف خانه، خانم و اولادش مقصر باشد درین صورت شریعت برای خانمها اجازه داده که به اندازه ضرورت از پول و پैसे شوهر بگیرند بشرط که اسراف نکنند تنها پول مورد ضرورت را بدون اجازه شوهر گرفته می توانند،

زیرا در حدیث صحیح روایت شده که: "استفتت هند بنت عتبة النبي صلى الله عليه وسلم، وقالت: يا رسول الله إن أبا سفيان رجل شحيح لا يعطيني من النفقة ما يكفيني ويكفي بنيّ إلا ما أخذت منه بغير علمه، فهل عليّ إثم فيما أخذت، فقال النبي صلى الله عليه وسلم: خذي من ماله بالمعروف، ما يكفيك ويكفي بنيك"^۱ هند بنت عتبه خانم ابو سفیان از رسول الله صلى الله عليه وسلم فتوا خواسته بود که ابو سفیان مصارف ما را بدرستی نمی دهد اگر از مالش بدون اجازه اش بگیرم آیا گنهگار می شوم؟ رسول الله صلى الله عليه وسلم فرموده که به از مالش به اندازه ضرورت بگیر.

این اجازه رسول الله صلى الله عليه وسلم است که به اندازه ضرورت خودش، اولادش و مهمان گرفته شود لیکن اسراف نشود، از جیب و الماری و غیره گرفته می توانند.

^۱ - صحیح مسلم، کتاب الأفضیة، باب قضیة هند، رقم الحدیث: (۱۷۱۴)، (ج ۳،

عقد نکاح از طریق انترنت

یکی از هموطنان عزیز ما سوالی فرستاده که این متنش است:

آیا می شود که نکاح را از طریق انترنت بسته نمود؟

مثلا داماد در کشور امریکا باشد و خانم در افغانستان و یا عکس این موضوع؟ ایجاب و قبول را از طریق انترنت بسته نمود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وبعد:

این مسأله یک مسأله اختلافی است که بعض علماء مخالفت نموده اند و جواز ندادند بخاطر احتیاط در نکاح، و مجموعه دیگری از علماء و مجامع فقهی عقد نکاح و ازدواج را از طریق انترنت و تلفون جواز داده و مشروع دانستند، و باید ایجاب و قبول از طرف عروس و داماد در همان مجلس صورت گیرد و هر دوی شان به نامهای شان معرفی شوند، و صدای شان شنیده شود به حضور ولی امر عروس و دو شاهد عدل و مهر عروس داده شود، و هیچ گونه تزویر و غلطی در میان نباشد و اگر کدام غلطی و یا تزویر ظاهر شود عقد نکاح فسخ و باطل میگردد.

آيا نكاح دختر بدون وجود و موافقه ولي امرش باطل شمرده مي شود؟

يکي از دوستان سوال نموده که :

يک دختر جوان با پسر جوان فرار ميکنن ميرن کشور ديگر نگاه کنن نگاهيش قبول ميشه؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اين نوع نكاح در مذهب جمهور فقهاء باطل و فاسد است و قبول نمى شود، و در مذهب حنفى نكاح به رضايت دختر و بدون وجود ولي امر و يا وكيلش قبول مى شود.

و در شرائط كنونى فقهاى معاصر مذهب جمهور علماء را ترجيح ميدهند زيرا فرار كردن دختران به بدران زياد مى شود و در وازه براى فساد باز مى گردد، و نيز جمهور فقهاء از حديث استدلال مى كنند كه: "لا نكاح إلا بولي.." ^۱ نكاح صحيح نمى شود بدون موافقه ولي امر كه همانا پدر، برادر، كاكا ميباشند، و كسى كه ولي نسبي نداشته باشد قاضى ولي امرش مى شود.

^۱ - سنن الترمذى، أبواب النكاح عن رسول الله صلى الله عليه وسلم، باب ما جاء لا نكاح إلا بولي، رقم الحديث: (۱۱۰۱)، (ج ۳، ص ۳۹۹).

ونیز حدیث: "أیما امرأة نکحت بغير إذن ولیها فنکاحها باطل، فنکاحها باطل، فنکاحها باطل، فإن دخل بها فلها المهر بما استحل من فرجها، فإن اشتجروا فالسلطان ولی من لا ولی له"^۱ هر زنی که بدون موافقه و وجود ولی امرش نکاح کند نکاحش باطل میباشد، باطل میباشد، باطل میباشد، و اگر همبستری کرده باشد همرايش برايش مهر بدهد، و در حالت اختلاف دختر با ولی امرش قاضی ولی امرش می شود.

دیدگاه شریعت در مورد بد دادن دختران

یکی از دوستان سوال نموده که :

شخصی به خاطر از بین بردن نزاع قومی دختر خوردسال خود را در سن طفولیت به نکاح بچه ای در آورده، معلومات دهید؟ جزاک الله خیرا.

^۱ - سنن الترمذی، أبواب النکاح عن رسول الله صلی الله علیه وسلم، باب ما جاء لا نکاح إلا بولي، رقم الحدیث: (۱۱۰۲)، (ج ۳، ص ۳۹۹).

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

بد دادن دختر، ودختر دادن بخاطر حل نزاعات قبیلوی وکشتارها شرعا حرام بوده وظلم مطلق است واز عادات جاهلیت قبل از اسلام شمرده می شود.

- این کار مخالف کرامت انسانی است که الله متعال فرموده است: "ولقد کرمنا بنی آدم" بنی آدم مکرم خلق کرده ام وهر اهانت وظلم مخالف کرامت انسانی است.

- رسول الله صلی الله علیه وسلم در خطبه حجت الوداع فرموده اند که: "استوصوا بالنساء خیرا.." ^۱ بخاطر رعایت زنان وخواهران وصیت خیر کنید وبه مردم بفهمانید که که بر این طبقه ظلم نکنند که اصلا طبقه مظلوم هستند.

- بد دادن ودادن دختران وقربانی کردن آنها برای حل نزاعات قبیلوی ظلم مطلق وحرام بوده که انسانهای مکرم را به سرنوشت نا معلوم روان میکنند که متحمل ظلم وآزار واذیت ابدی می شود، واز جاهلیت ما قبل اسلام فرقی ندارد.

- یک ظلم با ظلم دیگری حل وفصل نمی نشود بلکه ظلم توسط عدل وعدالت حل میشود.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب الوصاة بالنساء، رقم الحدیث: (۵۱۸۶)،

لباس، تحفه، ولو از م عروسی شرعا در مهر حساب نمی شود

آیا کالا سامان و مصارف عروسی در مهر زن حساب می شود لطف نموده توضیح بدهید استاد محترم.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

این همه برای آمادگی عروسی بنام تحفه و هبه و هدیه داده شده که حکم خاص خود را دارد و عرف مردم هم همین را ایجاب می کند.

مهر حق خاص خانمها است که به مجرد داخل شدن در زندگی زناشویی مستحق می شوند و در شریعت صدق هم نامیده شده، در نزد جمهور فقهاء مهر رکن نکاح است و بدون مهر نکاح درست نیست، و در مذهب حنفی واجب است.

شوهرش لا درک است چند سال انتظار کند؟

اگر کسی شوهرش لا درک باشد تا چی وقت نمی تواند شوهر دیگر کند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

این یک مسأله اختلافی است که چند سال انتظار آمدن و معلوم شدن شوهرش را بکند، لیکن چون وسائل ارتباطی آسان شده حالا فقهای معاصر این مدت را به چهار سال تعیین کرده اند که اگر زن و خانم جوان باشد تا اینکه متضرر نشود، و بعد از این مدت زمان خانم به قضاء و محکمه مراجعه نموده و طلاق نامه رسمی خود را بدست بیاورد و بعد ازان میتواند که به نکاح شوهر دومی در آید، و فقهای که بیست سال و یا به شکل لا محدود مدت زمان را تعیین کردند درین صورت خانمان متضرر می شوند و زندگی شان به هدر میرود و دین مبین اسلام ضرر را به هیچ کسی روا نمی دارد خصوصاً به خواهران، الله متعال فرموده است: "وَلَا تُضَارُّوهُنَّ..."^۱ به زنان ضرر نرسانید و ضرر اسم عام است که هر نوع ضرر که واقع شود شامل این نهی قرآنی می شود و نیز دور بودن از شوهر مدت زمان لا محدود و طولانی ضرر کلان شمرده می شود.

و نیز رسول الله صلی الله علیه وسلم در خطبه مشهور خود در حجت الوداع به مردم توصیه کرد به با زنان این

^۱ - سورة الطلاق، الآية: ۶.

مخلوق عاجز رویه خوب کنند: "واستوصوا بالنساء خيراً..."^۱ و به نیکی و خیر و آسانی با آنها معامله کنند، مقتضای این معامله این است که سالیان دراز و طولانی بدون شوهر نمانند الا اینکه خود زن مطابق خواهش و رغبت خود و وفا داری به شوهر خود بماند تا اینکه بیاید و یا معلوم شود که در کجا است آیا وفات نموده یا زنده است.

حکم ازدواج با خواهر خوانده دوران تحصیل

یکی از محصلین دانشگاه کابل سوال نموده که به یک همصنفی اش که دختر است گفته بود بجای مادر و خواهرم هستی تا اینکه مورد شک و شبهه قرار نگیرند، لیکن حالا باهم جور آمد نموده می خواهند که ازدواج کنند، و خواهان رهنمائی شرعی شده.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

این محصل به دختر خانم بیگانه که اصلاً خانمش نیست گفته بجای مادر و خواهرم باشی که اصلاً تأثیر ندارد زیرا شرعاً جواز دارد که نکاح و ازدواج کنند و این نظر جمهور فقهای حنفی، مالکی، شافعی است، تنها در مذهب حنبلی

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب الوصاة بالنساء، رقم الحدیث: (۵۱۸۶)،

یک روایت است که اولاً کفارهظهار را بدهد که عبارت است از: "آزاد کردن یک غلام، و اگر نباشد دو ماه پی در پی روزه بگیرد و اگر نتواند شصت مسکین را یک وقت نان دهد".

اما راجح قول جمهور فقهاء است، که می توانند ازدواج کنند زیراظهار بین زن وشوهر شرعی واقع می شود نه در بین مرد وزن بیگانه.

حکم استفاده کردن از مال دختر

یکی از هموطنان عزیز ما سوال نموده :

استاد محترم دختر را که پدرش میدهد پول مهر دخترش را میگرد پول را پدر مصرف خانه میکند یا حاج میرود بالاخره دختر از حش خبر ندارد و آخریک کمی ظروف ووسایل خانه میخرد بعدا تحویل شوهرش میدهد آیا این هم جایز است؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

در این شکی نیست که مهر حق خاص وخالص دختر وزن است ودر آن هیچ کسی شریک نیست لیکن تنها پدر می تواند از مهر دخترش مستفید شود یعنی بشکل جزئی بخش از مهر را بگیرد زیرا پدر مسؤول نفقه دادن دختر

است، نیز برای دختر جهیز و یا لوازم خانه خریداری میکند در صورتیکه دختر متضرر نشود و زیاد محتاج نباشد اما اگر از گرفتن مهرش متضرر شود و به سختی و مشکلات مواجه شود در این صورت برای پدر جواز ندارد که مهر دختر خود را در قبضه خود در آورد حق پدر بودن خود را بشیوه غلط و ناروا استعمال کند.

اما باید فراموش نکنیم که اولاد چی دختر باشد و چی پسر مال و پول و پیسه اش مربوط پدر می شود و حق استفاده را از آن دارد البته در حالت عادی در صورتیکه دختر مسؤولیت نفقه و زندگی خود را خودش نداشته باشد، زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است در جواب یکی از صحابه: "أنت ومالك لأبيك" شما و مال تان از پدر تان هستید.

نیز رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح دیگری فرموده است: "إن أطيّب ما أكلتم من كسبكم وإن أولادكم من كسبكم"^۱ خوبترین و بهترین رزق که انسان می خورد آن است که از کسب و کار و سعی تلاش خود انسان باشد و اولاد تان از کسب تان است.

۱ - سنن الترمذی، أبواب الأحكام عن رسول الله صلی الله علیه وسلم، باب ما جاء أن الوالد يأخذ من مال ولده، رقم الحدیث: (۱۳۵۸)، (ج ۳، ص ۶۳۱).

در دین مبین اسلام عدالت شرط تعدد زوجات است

یکی از خواهران از شهر کابل چنین سوال نموده:

خوب مردان که میگویند ما حق و حقوق را مراعات میکنیم و میروند زن دوم میکنند در این صورت چطور یعنی هیچ شرط و قید وجود ندارد که مرد را از ازدواج دوم باز بدارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

عدالت شرط تعدد زوجات و دو زن داشتن است و اگر کسی عدالت نمی کند و حقوق یکی از زنان را پامال میکند در روز قیامت جواب ده است این ظلم است.

لیکن در عین حال باید یقین داشته باشیم که:

ازدواج دومی بمعنای محو واز بین بردن خانواده اولی نیست بلکه عدالت شرط اساسی ازدواج کردن دومی، سومی و چهارمی است.

اسلام در معامله زن بین هر دو زن فرق نمی کند و اگر کسی یکی را بر دیگری ترجیح میدهد گنهگار می شود.

ووجود خانم دومی در رزق و روزی و امتیازات او تأثیر بد و زشت نمی داشته باشد بلکه ممکن به سبب محبت

ودوستی هردو خانمها که مثل خواهران زندگی کنند برکات و رحمت زیاد نازل شود، و این خواهر محترمه فراموش نکند که تعدد زوجات بخاطر حکمتهای زیاد مشروع گردیده و خالی از فواید و منافع نیست و باید زیبایی های را که برای خود می پسندد بر خواهر مسلمان خود هم پسندد، و هر آنچه برایش مقدر است و نوشته شده میرسد.

خوب سوال اینجا است که :

آیا بهتر، اولی و افضل است که مرد مسلمان یک زن داشته باشد و یا دو و سه و چهار؟

درین شکی نیست که تعدد زوجات یعنی به نکاح در آوردن از یک تا به چهار خانم در اسلام جائز و مشروع است و این حکم آسمانی است و هیچ کسی از آن منکر شده نمی تواند، الله متعال از بالای هفت آسمان فرموده اند که: "فَأَنْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً" ^۱ به نکاح در آورید نظر به رغبت تان دو و سه و چهار زن را و اگر ازین ترس دارین که عدالت کرده نمی توانید پس یک زن را نکاح کنید.

و عدالت کامل بین خانمها واجب بلکه فرض است و اگر کسی می ترسد که در ظلم واقع نشود درین صورت یک

^۱ - سورة النساء، الآية: ۳.

خانم داشته باشد و اقدام به عروسی دومی و سومی و چهارمی نکند چون رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند در حدیث که ابو هریره رضی الله عنه روایت نموده و شیخ البانی بران صحت گذاشته "من كانت له امرأتان فمال إلى إحداهما جاء يوم القيامة وشقه مائل"^۱ اگر کسی که دو زن داشته باشد و میلان به طرف یکی از آنها داشته باشد و بالای آن ظلم کند در روز قیامت وقتی که میخیزد یک شانه اش کج می باشد در نتیجه همین ظلم.

لیکن اگر کسی عدالت کرده می تواند و امکانات مادی و معنوی دارد و در ظلم واقع نمی شود آیا بهتر است که یک خانم داشته باشد و یا بیشتر از آن تا به چهار؟

درینجا علماء اختلاف دارند :

بعضی ها گفتند که بهتر و اولی و افضل این است که مرد مسلمان چند زن داشته باشد، از نظر آنها یک زن داشتن در حالت مجبوری است، و اکثریت فقهای معاصر این نظر را ترجیح میدهند، و این مشروعیت بمعنای ظلم و حق تلفی بر خانمان نیست بلکه رحمت الهی است و درین حکمتهای

^۱ - سنن أبي داود، كتاب النكاح، باب في القسم بين النساء، رقم الحديث: (۲۱۳۳)،

(ج ۲، ص ۲۴۲).

زیادی نهفته است، ومطلقا جواز دارد واین شرط نیست که باید خانم اولی مریض ویا عقیم باشد.

لیکن اسلام برای خانمها این حق را هم داده که آنها می توانند کد قبل از ازدواج شرط بگذارند که شوهرش حق ندارد بالای آنها عروسی دومی کند واگر شوهران این شرط خانمها را قبول کنند باید که بدون اجازه آنها اقدام به عروسی نکنند.

ودین مبین اسلام به عدالت کردن تأکید زیاد کرده ودر غیر آن فامیل ها از هم میپاشد وزندگی خانوادگی از بین میرود وبعوض استقرار ومحبت ودوستی دشمنی ایجاد می شود، واگر کسی توان عدالت کردن را ندارد کوشش نکند که از عجله وسرعت کار گیرد ودر ظلم واقع شود.

وصلی الله علی نبینا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین

عقد نکاح زن و دختری که در روزهای عادت ماهوار باشد

یکی از خواهران از شهر کابل چنین سوال نموده:

مولوی صاحب، آیا زن و یا دختر که مریض ماهوار باشد نکاح صورت بگیرد عقدش درست میباشد؟ کدام گناه نیست؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

عقد نکاح زن و دختری که در روزهای عادت ماهوار صورت گرفته باشد درست و صحیح است و هیچ دلیل شرعی وجود ندارد که از عقد نکاح هنگام حیض یا عادت ماهوار منع کرده باشد، البته همبستری هنگام عادت ماهوار حرام است، بهتر این است که عقد نکاح هم در روزهای عادت ماهوار صورت نگیرد تا اینکه در نتیجه بی احتیاطی در مخالفت شرعی واقع نشوند.

و نیز طلاق دادن خانمها هنگام حیض و عادت ماهوار واقع نمی شود نظر به مذهب جمهور فقهاء.

آیا رابطه نامشروع ازدواج را حرام می گرداند؟

یکی از هموطنان ما از کابل سوال نموده :

استاد با دختر خاله ام رابطه نامشروع داشتیم، وبعد از اینکه مسأله را هردو فامیل خبر شدند حالا میگویند که باید ازدواج کنیم، رهنمایی شما را ضرورت داریم به شکل عاجل؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

در این شکی نیست که زنا یکی از گناهان کبیره وبرزگ است که اگر انسان توبه نکند او را به طرف آتش دوزخ سوق میدهد، زنا کردن حرام است الله متعال نهی کرده از این گناه و مسلمان را امر نموده که به این گناه نزدیک هم نشود و فرموده: "وَلَا تَقْرُبُوا الزَّوْنَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا"^۱ به زنا نزدیک نشوید که فعل فاحشه وراه بسیار بد و زشت و ناروا است، و هر کسی که در این گناه واقع شده فوراً توبه کند، الله متعال توبه اش قبول میکند.

اما به این دو نفر نظر به قول راجح فقهاء جواز دارد و مشروع است که باهم ازدواج کنند در صورتیکه هردو از زنا کاری توبه کنند، زیرا زنا حرام است اما چون قبل از زنا نکاح

^۱ - سورة الإسراء، الآية: ۳۲.

شان روا بوده و حالا هم روا است و حرام نمی تواند که مانع حلال شود و حلال را حرام بگردانند.

و بعض فقهای معاصر تأکید دارند که در این ازدواج ستر بر دختر هم است بعد از توبه و بهتر است که همان شخص با او ازدواج کند، البته واجب نیست و او ملزم هم نیست مسأله اختیاری است، لیکن به هر صورت هر دو توبه کنند و در اعمال نیک و صالح و ادا کردن فرائض و ازدیاد در نوافل کوشان باشند، الله متعال غفور رحیم است.

عدالت در بین همسران فرض است

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در پاسخ این سوال باید گفت: اصل در رابطه زوجیت (زن و شوهری) عدل است به خصوص در حق کسی که بیشتر از یک خانم دارد، طوریکه الله رب العزت میفرماید: {فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً^۱} «به نکاح خود درآورید دو زن، یا سه زن یا چهار زن» یعنی: یک، دو، سه، یا چهار تن را به همسری خویش درآورید. و جمع کردن بیشتر از چهار زن برای یک مرد جایز نیست. «و اگر می ترسیدید که به عدالت رفتار

۱- سورة النساء: ۳.

نکنید» میان همسرانتان در نوبت هم‌خوابی، نفقه، معاشرت و مانند آنها، پس فقط «به یک زن اکتفا کنید» نه بیشتر از آن. به قولی معنی این است: اگر می‌ترسیدید که میان آنها در محبت عدالت نمی‌کنید - پس فقط یک زن بگیرید نه بیشتر. اما قول راجح این است که: عدالت معنوی، یا محبت قلبی در آیه کریمه مورد نظر نیست زیرا این امر از وسع و توان انسان خارج است، همان‌گونه که رسول خدا صلی الله علیه وسلم خود به عائشه رضی الله عنها - در مقایسه با سایر ازواج مطهرات - محبت قلبی بیشتری داشتند. چنانکه در حدیث شریف آمده است: «بار خدایا! این تقسیم من است در چیزی که من مالک آن هستم، پس مرا در آنچه که تو مالک آن هستی (یعنی محبت قلبی) و من مالک آن نیستم، مورد مؤاخذه قرار نده». به تحقیق اجماع کرده علماء کرام، بر وجوب عدل بین زوجات، و عدم رجحان یکی شان بر دیگری شان، چون درین ظلم است، و الله رب العزت بر نفس خود ظلم را حرام کرده است و بنده گان خویش را نیز از ظلم کردن منع کرده است، طوری که در حدیث قدسی میفرماید: «ای بندگان من! ظلم و ستم را بر خود حرام نمودم و میان شما نیز آنرا حرام کردم، پس به همدیگر ظلم و ستم نکنید». بناء نباید شوهر یک خانم خود را بر خانم دیگر ترجیح بدهد چون این ظلم بزرگی است.

پس عدل در تعدد زوجات یک اصل است که در صورت موجودیت عدل الله رب العزت تعدد زوجات را جواز داده است در غیر آن خداوند امر به یک زن کرده است. و در مورد کسیکه بیشتر از یک خانم دارد و عدالت نمیکند، وعید شدید آمده است طوری که ابوهریره رضی الله عنه از رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح روایت میکند، که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «اگر کسی دو زن داشته باشد و به یکی از آنها بیش از دیگری توجه کند روز قیامت در حالی می آید که یک طرفش کج است».

مدت زمان انتظار خانمهایی که شوهران مفقود الاثر دارند

یکی از خواهران سوال نموده که شریعت مدت زمان انتظار خانمهای که شوهران شان مفقود الاثر ولا درک است چند سال تعیین نموده و اگر بخواهند که ازدواج نمایند چی احکام و اجراءات را در نظر داشته باشند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

فقهاء در تعریف شخص مفقودی نوشته اند که مفقود کسی است که سرنوشتش معلوم نباشد و از احوال و اخبار زنده بودنش اطلاع در دست نباشد و احتمال و قرائنی دال بر وفاتش باشد مثلاً در حالت جنگ، و یا به سبب آمدن

سیلاب، ویا غرق شدن در دریا ویا سفر کردن در جاها واماکن خطرناک مفقود الاثر ولادرک شده باشد.

در این مسأله نظریات فقهاء مختلف ومتباین میباشد که همان مدت چهار سال را که بعض فقهاء در نظر گرفته بودند وفقهای معاصر آنرا ترجیح دادند به استناد اجتهاد فقهی خلیفه دوم مسلمانان یعنی عمر بن الخطاب رضی الله عنه که ایشان چهار سال را برای انتظار خانمی که شوهری مفقود داشته کافی دانسته بود وبعد از این مدت برایش اجازه داده بود که زندگی جدید خود را آغاز کند وحق تعیین سرنوشت خود داشته باشد از جمله ازدواج نمودن همین نظر مجموعه از فقهای صحابه رضی الله عنهم است از جمله عبد الله بن عباس، وعثمان بن عفان، وعبد الله بن عمر نیز همین نظر راجح در مذهب امام ملک وشافعی ویک روایت در مذهب حنبلی نیز همین است. ومحاکم قضائی خلافت عثمانی نیز به همین فتوا در این راستا فیصله می نمودند.

لیکن بعض فقهای معاصر نظر به اینکه وسائل ارتباط جمعی وتواصل اجتماعی از جمله، تیلیفون، انترنت وغیره وسائل ارتباطات را آسانی بخشیده ومردم به آن دسترسی دارند ومی توانند که به آسانی از سرنوشت مفقودی خود اطلاع حاصل نمایند این مدت زمان تعیین شده چهار سال را نیز زیاد میدانند واز نظر اینها باید این مدت کم شود

وتقلیل یابد نظر به صوابدید قاضی محکمه واضرار ناشی از مفقودی که بر خانمها واقع میشود، در عین حال یک مجموعه این از فقهاء نظر مختلف دارند و برای خانمهای که شوهران مفقودی دارند توصیه می نمایند که به محاکم مراجعه کنند تا اینکه قضاء محاکم بعد از شنیدن تفصیلی قضیه و بررسی همه جانبه آن تصمیم نهائی را اتخاذ نمایند و مدت زمان انتظار این خانمها را تعیین نمایند زیرا حالت مفقود شوهر یک خانم از خانم دیگر ممکن است تفاوت داشته باشد، و قبل از فیصله قضائی و صدور طلاق نامه باید فامیل و خانواده این خانم از همه امکانات و وسائل دست داشته شان در حد و توان خود این شوهر مفقودی را جستجو کرده باشند تا اینکه از زنده بودنش مأیوس شوند و نزد شان رجحان این باشد که وفات نموده، نیز این خانم تقریر لا براتواری از شفاخانه قابل اعتماد به محکمک تقدیم نماید از اینکه حامله نیست.

فقهای مجمع فقهی رابطه عالم اسلامی در جلسه شماره (۲۱) که در شهر مکه مکرمه انعقاد یافته بود نیز مسأله (مدت زمان انتظار خانمی که شوهر مفقودی دارد) را مورد بحث و بررسی و مناقشه قرار دادند و تأکید نمودند که بعض اوقات شاید مشکل تمام شود که خانمهای جوان سال مدتهای طولانی را بدون شوهر سپری نمایند و بیم آن میرود که در فتنه واقع شوند، در عین حال این ترس هم وجود

دارد که این خانم که شوهرش مفقود است ازدواج نماید و ناگهان شوهر اولی لادرک اش پیدا شود که مسأله جنجال بر انگیز بوجود میاید و حاضر نیست که از خانم نکاح شده خود به کسی دیگر تنازل کند.

بصورت اجمالی مفقود الأثر بودن ولادرکی شوهران چهار حالت را بخود میگیرد که قرار ذیل است:

حالت اولی: شوهر لادرک مطلق نباشد فامیل و خانواده اش اطلاع داشته باشند که در جای قرار دارد لیکن خانم خود را بی سرنوشت وبدون نفقه ترک کرده در این حالت این خانم اختیار دارد که به محکمه رجوع کند و طلاق بخواهد و شکایت نماید که از دوری شوهرش متضرر شده واز این بیشتر در عالم بی سرنوشتی انتظار کرده نمی تواند، در این حالت قاضی طلاق نامه اش را صادر کرده می تواند تا اینکه این ظلم بر آیت خانم از این بیشتر دوام کنند.

حالت دومی: شوهر زندانی وحبس ابد ویا حبس طولانی باشد، در این حالت نیز خانمش اختیار دارد که انتظار کند ویا اینکه از طریق محکمه طلاق خود را بخواهد و شوهر دومی نماید زیرا حبس ابد نیز در حکم مفقودی است.

حالت سومی: شوهر اسیر باشد و مدت زمان آزادی اش معلوم نباشد در این حالت نیز خانمش اختیار دارد که از طریق محکمه طلاق بخواهد و خود را از بی سرنوشتی رهایی بخشد.

حالت چهارمی: شوهر لادرک و مفقود الاثر باشد و بیم آن برود که یا در دریا غرق شده، و یا اینکه در جنگها از بین رفته و هیچ آثاری از زنده بودنش وجود نداشته باشد در این حالت نیز خانم می تواند که به محکمه رجوع کند و محکمه در این مورد تحقیق و بررسی نماید و در مطبوعات و اخبار و رسانه ها اعلان نماید و بعد از اینکه از زنده بودنش معلومات حاصل نشود در این حالت نیز قاضی محکمه مسئولیت دارد که حکم جدائی را صادر نموده و طلاق نامه اش را بدستش بدهد.

حکم ازدواج با دختر مادر اندر

یکی از محصلین مقطع ماستری پوهنتون سلام از کابل چنین سوال نموده:

شخصی با یک خانم بیوه ازدواج کرده آیا پدر آن شخص می تواند با دختر آن خانم ازدواج کند؟ اگر مسأله بر عکس باشد چی حکم دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

بلی مانع شرعی نیست و ازدواج کرده می تواند، زیرا که این دختر نه از محارم نسبی او است و نه هم از محارم رضاعی اش، می تواند که با دختر زن فرزند خود ازدواج کند زیرا این دختر از فرزندش نیست از شخص دومی است.

و برعکس نیز ازدواج فرزند این شخص با دختر خانم و یا طلاق شده و یا بیوه که او باوی ازدواج نموده و این خانم دختری از شوهر اولی اش داشته جایز و مشروع است زیرا که از محارم نسبی و رضاعی اش نیست.

همبستری از پشت با خانمان گناه کبیره و بزرگ است

یکی از خواهران سوال نموده که :

شوهرم از من همبستری از پشت می خواهد و من حیا میکنم به کسی گفته نمی توانم خو زنهای گفتند طلاق می شوی شما مره رهنمائی کنید که چی کنم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

همبستری کردن از پشت یعنی لواطت کردن شوهران با خانمان گناه کبیره و بزرگ است زیرا رسول الله صلی الله

علیه وسلم در حدیث صحیح که امام احمد بن حنبل روایت کرده فرموده است: "ملعون من أتى امرأته في دبرها"^۱ آن شوهر لواط کننده لعنت کرده شده (از رحمت الله متعال دور شده)، و باید توبه کند فوراً لیکن خانمش طلاق نمی شود در نتیجه این فعل بد وزشت و قبیح و ناروا و مخالف فطرت، لیکن اگر ادامه دهد و توبه نکند زن حق دارد که خواهان طلاق وجدائی شود، زیرا این فعل علاوه بر اینکه حرام و گناه کبیره است سبب امراض گوناگون هم می شود و مخالف فطرت انسانی است و حق خانمها را نیز تلف می کند و مورد آزار و اذیت نفسی و جسدی قرار میگیرند. و سبب از ربین رفتن و زوال نعمتها می شود. و بی برکتی را بار می آورد. زیرا کفران نعمت هم شمرده می شود. و بی حیائی و فساد اخلاقی نیز ترویج میگردد، و خانمان باید شوهران را در فعل معصیت و گناه که سبب غضب و قهر الله متعال می شود همکاری نکنند، و طاعت شوهر مشروط بر این است که مخالف شریعت نباشد و سبب قهر و لعنت الهی نشود.

و برادران مسلمان ما باید التزام داشته باشند و پایند به حد و حدود که شریعت تعیین کرده باشند و تجاوز نکنند، زیرا این فعل قبیح و بد وزشت بیشتر از کشور ما سوال می

^۱ - سنن أبي داود، كتاب النكاح، باب في جامع النكاح، رقم الحديث: (۲۱۲۶)،

(ج ۲، ص ۲۴۹).

شود در حال که از کشورهای اسلامی و عربی مردم به ندرت سوال میکنند.

امامان و خطیبان مساجد و استادان ثقافت اسلامی مسئولیت دارند که هموطنان مسلمان ما را آگاهی دهند در امور خانوادگی و زنا شوهری در روشنی اسلام، و از این نوع افعال قبیح و زشت تحذیر کنند، که این ده گناه را باخود دارد.

۱- عمل لوط است.

۲- گناه بزرگ و کبیره است.

۳- مخالف فطرت انسانیست.

۴- ضرر های زیاد دارد و سبب امراض گوناگون می شود.

۵- ظلم است در حق خانمها حق شرعی شان تلف می شود.

۶- خانمها مورد آزار و اذیت و تجاوز قرار میگیرند.

۷- موجب لعنت و دوری از رحمت الله متعال است.

۸- برکت و رحمت را میان میبردارد. زیرا کفران نعمت می شود.

۹- فحشاء و بی حیائی را ترویج میدهد ممکن سبب زنا کاری هم شود.

۱۰- اسلام را دین مخالف فطرت معرفی میکند.

نکاح قبل از تکمیل نمودن عدت طلاق باطل شمرده می شود

یکی از خواهرن سوال نموده:

در اثر مشکلات خانوادگی و ظلم و بی عدالتی شوهرم طلاقم را گرفتم و مدت هشت ماه از هم دور بودیم لیکن بعد از طلاق خلال یک هفته با شخص دیگری ازدواج کردم، آیا نکاح دومی ام درست یا نه؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

سپری کردن عدت طلاق که سه طهر از سه (حیض) یا عادت ماهوار واجب است "والمطلقات یتربصن بأنفسهن ثلاثة قروء"^۱ و این نص قرآنی است، و در صورت که قبل از سپری کردن عدت طلاق خانمی ازدواج کرده باشد در نتیجه نادانی

^۱ - سورة البقرة، الآية: ۲۲۸.

ویا قصدا در هردو صورت نکاحش باطل و فاسد و فسخ است و زندگی اش با این مرد که قبل از تکمیل کردن عدت ازدواج کرده زنا شمرده می شود و باید فوراً جدائی را اختیار نموده و توبه کنند، و اگر طفل و یا اطفال این مرد داشته باشد و حامله شده باشد منسوب به این شخص نمی شود و به مادر خود منسوب می شود، زیرا تنها حکمت از عدت براءت رحم نیست و حکتمهای دیگری در این نهفته است، البته بعد از جدائی و دوری فوری می توانند بعد از اینکه سه ماه را تکمیل کرده باشد این خانم (سه طهر از حیض) را نکاح شرعی کنند با تمام شروط آن وزن و شوهر شوند، اما حالا بصورت فوری جدا شوند و زندگی شان با یکدیگر جائز نیست باتفاق فقهاء.

بهره گیری جنسی بین زن و شوهر حق مشترک است

یک خواهر محترمه از علاقمندان دانش شرعی چنین سوال نموده است:

مدت یک سال می شود که شوهرم به حق همبستری ام رسیده گی نمی کند تنها خرچ و خوراک و نفقه را میاورد باز گم میشود که زندگی سرم تنگ شده نمی دانم که چی کنم استاد محترم شما شوهران را متوجه همین مسئولیت شان بسازید.

خواهر دینی دومی نیز از شهر کابل سوالش را فرستاده
که قرار ذیل است:

با عرض سلام و ادب حضور شما! سوالی دارم که
سالهاست در ذهنم میپیچد اگر یک مردی که اصلا زن خود
را دوست ندارد و حتی در فاصله ی یک متری با او نمی
نشیند حتی اینکه لباس زنش را بدور می اندازد ماه ها
بگذرد میل و رغبتی به او ندارد، کارنمیکنند دو و دشنام
میدهد میل و علاقه اش به همجنس خودش است. آیا حکم
اسلام چیست در این باره.؟ استادمحترم ای واقعیت زنددگی
من است اگر جواب بدهید ممنون تان خواهم بود

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

هرکدام از زن و شوهر حق دارند در آنچه الله متعال
مباح ساخته، از همدیگر بهره گیری نمایند و این موضوعی
است که فطرت بدان می خواند و ازدیاد نسل انسانی بر آن
استوار بوده و دوستی و الفت میان شان پدید می آید.

او تعالی مؤمنان را با این فرموده اش در قرآن کریم
ستایش نموده: " وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ * إِلَّا عَلَىٰ

أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ * فَمَنْ ابْتَغَى
وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ" ۱.

و آنان که شرمگاه خود را از حرام نگهدارنده اند مگر بر
همسران یا و کنیزان که در جهاد مسلمانان با غیر مسلمانان
بدست آمده، که در این صورت بر آنان نکوهشی نیست.
پس هر که افزون از این بجوید، پس آنان از حد
در گذرنده‌اند.

از اینرو، بر زن و شوهر لازم است در صورت نبودن مانع،
دعوتگر فطرت همسرش را لبیک گفته و در اشباع تمایل
فطری او تلاش ورزد.

و نظر به اهمیت این مسأله که یکی از حقوق زن و شوهر
میباشد و در صورت حق تلفی بدون عذر شرعی گنهگار می
شوند مسئولیتهای هردو را در این مورد و در روشنی نصوص
نصوص شریعت به قید تحریر در آورم .

الف: حق شرعی شوهر بر زن در بهره برداری

جنسی:

برزن لازم است که به تمایل شوهرش پاسخ مثبت دهد
و هرگاه او را برای رفع نیازش فراخواند، در صورتی که مانع

۱- سورة المؤمن ۵ - ۷.

شرعی موجود نباشد، نیازش را برآورده سازد. به گونه ای مثال در روزه فرضی بسر نبرد و برای حج یا عمره احرام نبسته باشد یا مانع حسی مانند: بیماری، بدحالی، حیض و نفاس، مانع وی نگردد.

پیامبر اسلام صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح می فرماید: "إذا دعا الرجل زوجته لحاجته فلتأته و إن كانت علی التنور"^۱.

هرگاه مرد همسرش را برای نیاز جنسی اش فراخواند، باید نزدش بیاید هرچند بر سر تنور باشد.

احادیث و نصوص شرعی در این مورد بسیار است که بطور آشکار بر این نکته دلالت می کند که هرگاه شوهر همسرش را برای آمیزش بطلبد، بر او اطاعت کردن واجب است هرچند خود بدین کار تمایل نداشته و بدان نیندیشد یا آنکه به کار آشپزی و غیره مشغول باشد. رسول الله صلی الله علیه وسلم بیان داشته که هرگاه زن از پاسخ مثبت به تقاضای شوهرش در رفع نیازش خود داری کند، مرتکب گناه بزرگی شده که مستوجب خشم پروردگار و لعنت فرشتگانش می شود.

^۱ - صحیح ابن حبان، کتاب النکاح، باب معاشره الزوجین، ذکر الأمر للمرأة بإجابة الزوج علی أي حالة كانت إذا كانت طاهرة، رقم الحدیث: (۴۱۶۵)، (ج ۹، ص ۴۷۳).

و در حدیث صحیح فرموده است: "إذا دعا الرجل امرأته إلى فراشه فلم تأتته لعنتها الملائكة حتى تصبح"^۱.

هرگاه مردخانم خود را به بستر خویش فراخواند و او نزدش نیاید، فرشتگان تا صبح بر او لعنت می فرستند."

در روایتی دیگر آمده: "والذی نفسی بیده ما من رجل یدعو امرأته إلى فراشه فتأبی علیه إلا كان الذی فی السماء ساخطا علیها حتی یرضی عنها زوجها"^۲.

سوگند و قسم به آنکه جانم در دست اوست هیچ مردی نیست که همسرش را به بستر خود فرامی خواند و او در برابرش از این کار خود داری میورزد، مگر آنکه در آسمان است یعنی الله متعال، پیوسته بر او خشمناک است تا شوهرش از او راضی گردد. کدام زن مسلمان راضی خواهد شد که شب بگذراند درحالی که فرشتگان تا صبح بر او لعنت می فرستند.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب بدء الخلق، باب إذا قال أحدکم: آمین والملائكة فی السماء، آمین فوافقت إحداهما الأخری، غفر له ما تقدم من ذنبه، رقم الحدیث: (۳۲۳۷)، (ج ۴، ص ۱۱۶).

^۲ - صحیح مسلم، کتاب النکاح، باب تحريم امتناعها من فراش زوجها، رقم الحدیث: (۱۴۳۶)، (ج ۲، ص ۱۰۶۰).

و اینکه پروردگار پیوسته بر او خشمناک باشد تا شوهرش از او راضی گردد؟

بدون شک این خود تهدید و تحذیر و هشدار شدیدی است که تن و پوست مسلمان در برابرش می لرزد.

امام قرطبی مفسر تفسیر آیات احکام می نویسد: " شرمگاه زنان، برای مردان آفریده شده."

الله متعال در قرآن کریم فرموده است: "وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ"^۱.

و آنچه را پروردگارتان از همسرانتان برای شما آفریده است وامی گذارید.

لهذا او تعالی برای مردان اعلام می دارد که همین جایگاه در وجود زن برای مردان آفریده شده؛ بنابراین هر وقتی که شوهرش او را فراخواند، باید آن را از او دریغ ندارد و اگر از این کار خود داری ورزد، بدون شک ستمگر و ظالم و حق تلف بشمار رفته و گناه بزرگی را مرتکب گردیده است.

به دلیل همین حق بزرگ مرد، پیامبراسلام صلی الله علیه وسلم زنان را از مشغول شدن به طاعات نافله ای که

^۱ - سورة الشعراء: ۱۶۶.

مرد را از دسترسی به بهره برداری از همسرش بازمی دارد، منع نموده است.

از صحابی فقیه جلیل القدر ابوهریره رضی الله عنه روایت شده که رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرمود است: " لا يحل للمرأة أن تصوم و زوجها شاهد إلا بإذنه، و لا تأذن فی بیته إلا بإذنه"^۱.

برای خانم روا نیست که روزه نفلی گیرد درحالی که شوهرش حاضر است جز به اجازه او و اینکه در خانه‌اش جز به اجازه او کسی را اجازه ورود ندهد.

البته این حکم بر روز نفلی تطبیق میشود اما در روزه فرضی مانند رمضان؛ نه او از چنین منعی برخوردار است و نه هم اطاعت از شوهر در این مورد بر زن لازم است، زیرا اطاعتی برای مخلوق در برابر نافرمانی خالق وجود ندارد.

اما اگر بدون اجازه شوهر در حضور او روزه نافله گرفت، روزهایش صحیح است ولی به دلیل مخالفت از منع پیامبر صلی الله علیه وسلم گنجهکار می شود در صورت ناراض

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب لا تأذن المرأة فی بیت زوجها لأحد إلا بإذنه، رقم الحدیث: (۵۱۹۵)، (ج ۷، ص ۳۰).

بودن شوهر، زیرا اتمام عمل نافله مستحب است در حالیکه اطاعت از شوهر واجب میباید.

همین وضع در مورد نافله های دیگر مانند نماز و اعتکاف و ... نیز مصداق می یابد؛ زیرا در هنگام تعارض، حق شوهر بر زن مؤکدتر از انجام نافله های نیک است.

امام نووی شارح صحیح مسلم می نویسد: " سبب تحریم این است که شوهر از حق بهره برداری و از او پیوسته برخوردار می باشد و حق او در این زمینه بی درنگ واجب است. از اینرو، با انجام نافله یا امر واجبی که میشود با تأخیر آن را انجام دهد، از دست نمی رود. اگر گفته شود که: شایسته است که بدون اجازه شوهر روزه گرفتن برای او روا باشد. چنانکه هرگاه خواست از این حق خود استفاده نماید و روزه اش را فاسد سازد.

پاسخ این است که: روزه زن عادتاً مانع او از بهره برداری از وی می شود؛ زیرا از پیمال ساختن روزه با فاسد کردن آن، می هراسد".

و فرموده اش: " و زوجها شاهد" در حالیکه شوهرش حاضر باشد: یعنی در همان شهر مقیم باشد و هرگاه مسافر بود، زن می تواند روزه گیرد، زیرا هرگاه با او نباشد، موضوع بهره برداری جنسی مطرح نمیشود. چنانچه هرگاه مریض و

بیمار باشد که توانائی بهره برداری را نداشته، نیز در معنای سفر بشمار می‌رود.

ب: حق شرعی خانم در بهره برداری جنسی:

در مقابل این حق شوهر، بر شوهر نیز لازم است تا نیاز جنسی همسرش را در هر لحظه ای که بخواهد، و او بر آن توانمند باشد، برآورده سازد مادامیکه تنش، رنجور و فرسوده نشود، یا عبادتی واجب او را از آن باز ندارد یا کاری که برای تأمین معیشت زن و فرزندش بدان نیاز دارد.

اما هرگاه به دلیل ناتوانی یا خود داریش از آمیزش با زن با وجود توانمندی، زیان میدید، می تواند تقاضای فسخ ازدواج را نماید همان گونه که با خود داری شوهر از انفاق و پرداخت مصارف زندگی، زن از این حق برخوردار می باشد.

همچنان که هرگاه سوگند یاد کند که با همسرش آمیزش نمی کند، چهارماه برای شوهر مهلت داده میشود. اگر در این مدت از سوگند خویش برگشت و با همسرش آمیزش نمود چه بهتر ورنه در صورت درخواست زن به او دستور داده میشود همسرش را طلاق دهد. در این صورت هرگاه مرد زن را طلاق داد خوب ورنه محکمه و قاضی شرعی طلاق زن را صادر می کند تا زیان و ضرر از زن مرفوع گردد.

الله متعال در قرآن فرموده است: " لِلَّذِينَ يُؤْتُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ تَرَبُّصًا أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَاءُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ * وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ"^۱.

در حدیث صحیح از عبدالله بن عمرو بن العاصرضی الله عنه روایت شده که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: "یا عبدالله! ألم أخبر أنك تصوم النهار و تقوم الليل؟ قلت: بلى یا رسول الله. قال: فلا تفعل، صم و أفطر، و قم و نم، فإن لجسدك عليك حقا، و إن لعینک علیک حقا، و إن لزوجک علیک حقا"^۲.

ای عبدالله! آیا خبر داده نشدم که تو روز را روزه می گیری و شب را زنده می داری در عبادت؟ گفتم: بلى یا رسول الله. فرمود: "پس این کار را مکن. روزه گیر و روزه مگیر و برخیز و بخواب؛ زیرا تنت را بر تو حق دارد و چشمت بر تو حق دارد و همسرت بر تو حق دارد".

در این حدیث رسول صلی الله علیه وسلم او را از اینکه در عبادت مبالغه ای نماید که جسم و چشمش خسته شود

^۱ - سوره بقره: ۲۲۶ - ۲۲۷.

^۲ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب: لزوجک علیک حق، رقم الحدیث: (۵۱۹۹)، (ج ۷، ص ۳۱).

و حق همسرش در بهره برداری از شوهر و انس گرفتن با او پایمال گردد، منع فرمود.

ابن حجر عسقلانی در شرح این حدیث به نقل از ابن بطال می نویسد: " چون در باب گذشته در مورد حق شوهر بر زن صحبت نمود در این باب به عکس آن از حق زن بر شوهر صحبت می نماید و اینکه برای شوهر شایسته نیست که خود را در عبادت به اندازه ای به زحمت و رنج مشغول سازد که توأم با آن از ادای حقوق زن در آمیزش و کسب نفقه بازماند.

از بعضی علمای سلف روایت شده که: هر چهار شب و از برخی دیگر در هر طهر و پاکی یکبار حق خانمها است در بهره برداری جنسی.

فقیه حنبلی شیخ الإسلام ابن تیمیه می نویسد: " و از زمره حقوق همبستری است. از اینرو، واجب است که در مورد زن و شوهر حکمی صادر شود که خداوند بدان دستور فرموده: یا نگه داشتن با شیوه پسندیده و یا هم رهاکردن با شیوه پسندیده و درست".

بنابراین، بر زن و شوهر لازم است که با خاطر خوش و گشاده دلی حقوق همدیگر را ادا نمایند. که زن در مال مرد حقی دارد که آن مهر و انفاق با شیوه پسندیده است و حقی

در بدن خویش دارد که همان معاشرت نیک و بهره برداری جنسی است.

به گونه ای که هرگاه شوهر سوگند یاد کرد که با او آمیزش نمی کند، به اجماع مسلمانان زن حق دارد از شوهر جدا شود.

همچنان هرگاه آلت مرد قطع شود یا سست اندام شود به گونه ای که آمیزش نتواند، زن حق جدایی را دارد و آمیزش با زن در نزد اکثر فقهاء بر مرد واجب و فرض است.

صحیح آن است که این کار بر دوش مرد واجب است چنانکه قرآن و سنت و نصوص شرعی بر آن دلالت مینماید.

پیامبر اسلام صلی الله علیه وسلم نیز هنگامیکه عبد الله را دید زیاده روزه گرفته و نماز می گذارد، برایش فرمود: "إن لزوجک علیک حقاً"^۱ همانا همسرت بر تو حقی دارد. یعنی به اندازه نیرومندی شوهر و نیاز زن، همبستری با او لازم است.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب: لزوجک علیک حق، رقم الحدیث: (۵۱۹۹)،

رسیدن و دریافت زیان برای زن با ترک آمیزش به هر حال ایجاب فسخ نکاح را می‌نماید. خواه قصداً از سوی شوهر انجام شود یا بدون قصد. حتی همراه با توانمندی و ناتوانیش مانند نفقه و برتر از آن.

گفتنی های در مورد نکاح و ازدواج مسیاری

یکی از دوستان سوال نموده:

استاد محترم سلام علیکم، آیا نکاح مسیاری جواز دارد لطف نموده معلومات دهید؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

نکاح مسیاری و یا عروسی مسیاری: آن نکاح را گویند که یک مرد وزن مسلمان نکاح شرعی نمایند که در آن همه ارکان و شروط نکاح تکمیل باشد، ولی امر زن و یا وکیلش با دو شاهد حضور داشته باشد، زن و شوهر معرفی و شناسائی شوند، ایجاب و قبول و رضایت طرفین صورت گیرد، مهر داده شود و یا تعیین گردد، موانع نکاح وجود نداشته باشد و خطبه نکاح خوانده شود، تنها خانم از بعض حقوق اصلی تنازل کند مثلاً شرط نماند که شوهر برایش خانه آماده سازد و یا نفقه دهد، و یا اینکه شب و یا روز معین نزدش برود، بلکه

نظر به شرائط شوهر واگذار شود، نکاح مسیار نسبتاً به آسانی تحقق می یابد مسیار از یسر گرفته شده که بمعنای آسانی است.

اسباب که این نوع نکاح را بار آورده:

۱- کثرت و زیاد بودن خانمها بی شوهر و بلند بودن مهر زنان و مصارف عروسی، و ازدیاد طلاق که تعداد کثیری از خانمان بی شوهر می شوند، درین صورت زنان بی شوهر راضی می شوند ازینکه از شوهر بی نصیب بمانند نکاح مسیار را قبول کنند از نداشتن شوهر کرده این بهتر است که خانم سوم و دوم هم باشند.

۲- ضرورتی بعضی زنان که حتماً در خانه پدر و فامیل شان سکونت و بود باش داشته باشند بخاطر خدمت پدر و مادر، شوهر داشته باشند لیکن در عین در خانه فامیل خود شان زندگی کنند، یا اینکه بعضی دختران مرض و تکلیف پیدایشی میداشته باشند و والدین شان نمی خواهند که شوهر بخاطر تداوی شان به تکلیف شود آمدن شوهر را در خانه خود شان قبول میکنند.

۳- خواهش و رغبت بعضی مردان که نمی خواهند ازدواج دومی و سومی شان نزد خانم اولی افشاء شود در عین حال می خواهند که بخاطر عفت و پاکدامنی خانمان بی

شوهر آنها را بنکاح شرعی خود در آورند، زیرا استفاده مباح است برای هردو طرف و فطرت انسانی تقاضای این امر را دارد که هردو طرف به یکدیگر ضرورت دارند.

۴- زنان ثروتمند هستند که خانه و زندگی و ثروت و دارائی دارند و این حالت را قبول می کنند که در خانه اصلی خود بمانند و شوهر نزد شان بیاید و از قید و بند فامیل شوهر دور باشند.

۵- مسافر بودن مرد بخاطر کار و کسب در خارج از کشورش و در این صورت ضرورت شرعی اش ایجاب می کند که گزینه انسانی و فطری اش تکمیل شود.

در مورد مشروعیت این نوع ازدواج هیچ یکی از فقهای معتبر منع نکرده و باطل و فاسد ندانسته بلکه همه مشروع دانسته اند لیکن بعض فقهاء اعتراض دارند و آن اینکه در نتیجه این نوع ازدواج به خانمها ضرر میرسد و برخی از حقوق شان تلف و ضایع می شود و نیز مردان غیر ملتزم این نوع مشروعیت را استغلال می نمایند و استفاده سوء میکنند و نیز مردم به طرف خانمهای که این نوع ازدواج را قبول میکنند به نظر خوب نمی بینند، ازینرو به این نظر هستند که باید منع شود.

لیکن راجح این است که نکاح که در حضور ولی امر و یا وکیل شرعی اش، و وجود دو شاهد عدل و ایجاب و قبول و اقرار زن و شوهر و تعیین شدن مهر و خالی بودن این نکاح از موانع نکاح، منقعد شود نکاح شرعی است، و خانمهای که ضرورتمند به شوهر هستند و آنانیکه در خانه پدر شان میباشند و یا کار و وظیفه دارند می توانند و حق دارند که از بعض حقوق خود تنازل کنند نظر به رضایت خود شان، لیکن پدر مسؤول نفقه و تربیت اطفال که بار میاید میباشند.

نکاح تحلیلی (حلاله) حرام قطعی است

یکی از دوستان چنین سوال نموده :

در قریه ما شخص زنش را در یک وقت نه بار طلاق هستی گفته طلاق داده بود و علماء منطقه گفتند طلاق واقع شد یعنی سه بار طلاق گفته، طلاق است و بعد از گذشت شش ماه، حالا زن و شوهر آماده است هر دو یکجا شود این قضیه چگونه حل شود آیا مهر بدهد دوباره و یا حلاله کند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در صورت شوهر خانم خود را سه طلاق بدهد و طلاق بائن واقع شود در این حالت زن و شوهری شان برای ابد

ختم شده و حق ازدواج را ندارند الا اینکه خانم از شوهری دومی بعد از ازدواج طلاق شود و عدت خود را تکمیل کند و به نکاح جدید به شوهر اولی بیايد "فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ"^۱ لیکن این امر تصادفی باشد نی قصدی ام اگر قصدی باشد مطلقاً حرام است و آنرا نکاح تحلیل یا حلاله می نامند.

رسول الله صلی الله علیه وسلم هر دو را کسی نکاح تحلیل را می خواهد بعد از طلاق باین خانم طلاق شده اش و کسی آنرا انجام میدهد لعنت کرده در حدیث صحیح: "لَعْنَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُحِلِّ وَالْمُحَلَّلَ لَهُ"^۲.

آیا ازدواج و عروسی حق واجبی فرزندان بر والدین است؟

یکی از دوستداران مسائل دینی از کابل سوال نموده:

استاد عالیقدر وقتی طفل جوان میشود آیا بالای پدر یا مادر حق عروسی یا فراهم نمودن مصارف عروسی را دارد؟

^۱ - سورة البقرة، الآية: ۲۳۰.

^۲ - سنن الترمذی، أبواب النکاح عن رسول الله صلی الله علیه وسلم، باب ما جاء في المحل والمحلل له، رقم الحديث: (۱۱۲۰)، (ج ۳، ص ۴۲۰).

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

جمهور فقهاء به این نظر هستند که ازدواج و عروسی و برداشت مصارف عروسی فرزند بالای پدر فرض و واجب نیست لیکن مستحب و کار خوب و پسندیده است که شامل اجر و ثواب می شود زیرا که فرزند خود را از فتنه و فساد نجات میدهد و براه خیر میبرد.

اما در مذهب حنبلی و فقهای معاصر بر پدری که ثروتمند باشد واجب است که عروسی فرزند فقیر و نادار خود را بکند زیرا که عروسی نیز بخش از نفقه و حقوق فرزندان است زیرا که ازدواج نیز مثل خوردن و نوشیدن یکی از ضروریات زندگی انسان است .

من در این مورد نظر مذهب حنبلی و فقهای معاصر را ترجیح میدهم زیرا دین مبین اسلام انسان را به ازدواج ترغیب و تشویق بی حد نموده بخاطری که در آن فوائد مهم نهفته است از جمله آن موارد ذیل است:

- محافظت نوع انسانی
- نگهداشتن جامعه از انحراف اخلاقی.
- حفظ روابط نسبی.
- تعاون و همکاری زوجین در تشکیل خانواده.

• سکون روحی و نفسی.

• مصونیت جامعه از امراض بد و فساد که در عدم موجودیت ازدواج شرعی بوجود می‌آیند.

• برانگیختن عاطفه پدر و مادر نسبت به فرزند.

• تلبیة حاجات النفس بالأمومة و الأبوة.

علماء در فضیلت ازدواج به حدی ترغیب و تشویق نموده که حتی نکاح را بهتر از مشغول شدن به عبادت دانسته اند.

آیا در تعدد زوجات مسکن مستقل شرط است؟

یک خانم از علاقمندان این صفحه فیسبوکی چنین سوال نموده است:

من زن دومی شوهرم استم اول وعده داده بود که هر یک در خانه مستقل زندگی میکند..اما بوعده خود وفا نکرد و من با اولادها و خانم اولی اش در یک خانه استم بسیار بتکلیف استم نمی دانم چطور کنم شما رهنمائی کنید؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

از حقوقها واجبی خانمها بالای شوهر بر علاوه از پرداختن مهر، نفقه که شامل اشیای خورد و نوش، لباس، دواء سامان آرایش و پاکیزگی و غیره میشود مطابق عرف، نیز خانه و مسکن است.

و اگر شوهر بیشتر از یک خانم میداشته باشد باید هر خانمش در خانه و مسکن مستقل زندگی کند و همه شانرا در یک خانه جمع نکند بدون رضایت آنها زیرا که آنها متضرر می شوند و در شریعت ضرر رسانیدن گناه بزرگ پنداشته می شود، رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: " لا ضرر ولا ضرار " نه انسان ضرر را متقبل شود بر نفس خود و نی هم ضرر رسانیدن بر دیگران را روا دارد.

مجبور ساختن خانمها که در یک خانه باهم باشند مخالف رهنمود قرآنی است که الله متعال امر نموده شوهران را که با خانمها تعامل و رفتار نیکو نمایند، و فرموده است: " وعاشروهن بالمعروف " ^۱.

در عین حال بی وفای در عهد و پیمان گناه بزرگ است که الله متعال امر نموده که مسلمان در عهد و پیمان خود

^۱ - سورة النساء: ۱۹.

پابند باشد زیرا در روز قیامت سؤال می شود از عهد شکنی :
 " وأوفوا بالعهد إن العهد كان مسئولا"^۱.

شریعت بزبان پیامبر اسلام رسول الله صلی الله علیه وسلم از عهد شکنی تحذیر نموده و عهد شکنی را از صفات منافقین شمرده است و در حدیث صحیح فرموده است که منافق خواسته های خود را توسط عهد و پیمان دروغین بر آورده می سازد و خودش وفا نمی کند: "وإذا وعد أخلف".

در این حالت شرعیت حکم میکند که اگر یکی از هردو شوهر و یا زن به عهد خود وفا کند و شرط گذاشته شده را تطبیق ننماید حق فسخ نکاح را دارد.

نیز شریعت ادای حقوقها خانمها را فرض گردانیده و عدالت را یکی از شروط شرعی تعدد و داشتن بیشتر از یک خانم که تا به چهار خانم در قید نکاح یک مرد مسلمان جائز است ، واجب دانسته و اگر عدالت کرده نمی تواند و در ظلم واقع می شود پس بر او لازم است که تنها یک خانم داشته باشد: "فإن خفتم أن لا تعدلوا فواحدة"^۲.

ظلم کردن بزرگترین گناه در حق بنده است در روی زمین و روا داشتن ظلم در حق خانمها حرام بودنش

^۱ - سورة الإسراء: ۳۴.

^۲ - سورة النساء: ۳.

بیشتر می‌باشد زیرا اکثریت خانمها مخلوفات عاجز هستند که از حقوق خود هم دفاع کرده نمی‌توانند.

دیدگاه شریعت در مورد ازدواج اجباری دختران

یک خواهر از علاقمندان فیسبوک چنین سوال نموده اند: ازدواج اجباری که دختر هیچ رضایت نداشته باشد چی حکم دارد از نظر شریعت اسلامی؟

اگر نارضایتی دختر به دلیل عوامل زیادی باشد مانند: اختلاف فکری، اختلاف در تقوا و التزام دینی، تفاوت در رسم و رواج و عادات و تقالید میان دختر و پسر وجود داشته باشد، آیا باز هم با او ازدواج کند؟

آیا دختر بخاطر والدین خود به ازدواج اجباری گردن نهد و زندگی خود را فدا کند و یا شکایت خود را به قضای شرعی پیش کند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

شریعت اسلامی به شخص بالغ اعم از پسران و دختران حق آزادی بخشیده است و در امور شخصی مانند نکاح و غیره برای ایشان حق اختیار و انتخاب را داده است، البته این حریت و آزادی تنها و تنها از ویژگی های شریعت

اسلامی شمرده می شود، برای دادن حقوق به زن ممالک غربی و ملت های دیگر آن سعی و تلاشی را که امروز بکار انداخته اند آن حقوق را اسلام چهارده قرن قبل به زن مسلمان بخشیده است.

نظر فقهاء در این مورد :

یک تعداد فقهاء با صراحت تمام در مورد این موضوع چنین ابراز نظر کرده میگویند :

برای پدر و مادر هیچگاهی هم جائز نیست ، که پسر و یا دختر بالغ خود برخورد زشت نماید و ایشان را به ازدواج اجباری وادار بسازند، همین قسم نباید والدین بدون رضایتمندی و خوشی اولاد خود آنها را عروسی نماید و علاقمندی و آرزوهای آنها را زیر پا نماید.

بطور عموم اصرار ورزیدن به نظر خود و مجبور نمودن اولاد های خویش به ازدواج و یا هم به لهجه تهدید آمیز با آنها رویه کردن در حقیقت یک برخورد استبدادی بوده، که صمیمیت و محبت یک خانواده را از بین می برد.

همین طور در آن خانواده های که تفاهم و مشوره در امور خانوادگی شان وجود نداشته باشد، پس اکثر اوقات چنین دیده شده، که در نتیجه این بی اتفاقی و جبر واکراه

واعمال فشار وحدت یک خانواده از بین رفته و پارچه پارچه گردیده است.

در حقیقت با ازدواج اجباری اولادها از یک عده حقوق اساسی محروم ساخته می شوند، آن حقوقی را که دین مبین اسلام ایشان را برخوردار ساخته است، چون با این کار در خانواده ها مشکلات بیشماری به میان می آید، که در آنصورت برای والدین دوباره آوردن خوشبختی در زندگی اولادهای شان بسیار مشکل و دشوار می گردد.

به نظر والدین هم باید احترام گذاشت :

برای نجات از مشکلات خانوادگی پسران و دختران هم باید به نظریات و توصیه های والدین خود گوش دهند و برای آغاز زندگی مشترک خود از تجربه های زندگی ایشان استفاده کنند، چون والدین بخاطر خوشبختی و سعادت اولاد های خود کوشش می کنند، از سوی دیگر این هم برای همه واضح است، که از بزرگترین آرزو های والدین این است، که اولاد های شان بعوض زندگی سرگردان، زندگی آرام و با سعادت داشته باشند.

به همین دلیل الله مهربان در قلوب والدین چنان شعله های محبت و مودت را افروخته، که ایشان را همیشه در مقابل اولاد های شان به مهربانی و دل سوزی وادار می

سازد، پس باید اولاد ها هم با بسیار ملاحظت به مشوره های والدین خود گوش دهند.

در روشنی شریعت اسلامی گفته می توانیم که: در حقیقت بستن عقد نکاح یک موضوع منوط به خوشی و رضایتمندی می باشد، عقد نکاح یک پسر و دختر بالغ آن زمان بسته شده می تواند که ایشان در وقت بستن نکاح رضایت نشان دهند.

اگر در قضای شرعی به قاضی این ثابت گردد که مادر و پدر اولاد خویش با خشونت جبرا به عروسی وادار می کنند و یا هم دختر شان را به عروسی مجبور می کنند و با خشونت دختر را به گفتن الفاظ رضایتمندی مجبور ساخته اند، در این حال که دختر به هیچ صورت به تداوم این زندگی مشترک راضی نباشد، پس در این صورت از وی (دختر) خواسته میشود، که این پیوند را فسخ کند، اگر شوهر نه خودش وی را طلاق میدهد و نه هم به این خانم صلاحیت میدهد، که درخواست خلع نماید، پس قاضی این حق را دارد، که برای نجات این دختر از ظلم و ستم این قسم نکاح را فسخ کند.

البته ابتدا قاضی خوب تدقیق و تحقیق می کند و ابعاد مختلف این قضیه را در نظر میگیرد و به سخنان خانم و شوهر با بسیار دقت گوش میدهد، علاوه بر آن قاضی این

مسئولیت را هم دارد که سخنان اولیای شان را هم با توجه تمام بشنود.

در حقیقت این گفتار فوق خلاصه نظریات فقهای اسلامی می باشد، که برای شما بیان نمودیم، البته در اخیر یاد آوری این موضوع را هم ضروری میدانیم که: فقهای مجمع فقه اسلامی هند هم در این مورد اظهار نظر کرده و گفته اند که هدف از تمام این سعی و تلاش ها این است تا در جامعه های اسلامی از ازدواج های اجباری جلوگیری گردد و دیگر خشونت های خانوادگی به پایان برسد.

تعدد افراد خانواده شان به ۱۹۸ نفر رسیده، شریعت چي حکم می کند؟

یکی از دوستان نوشته :

استاد محترم ما به تعداد ۱۹۸ نفر که از یک فامیل هستیم تا به حال جدا نشدیم و در یک خانه کلان زندگی میکنیم بچه ها ونواسه های کاکای ما بجه و دختر زن و مرد در یک حویلی استیم، این عادت مردم ما است در شریعت چی حکم دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

- در یکجا تربیه شدن و زندگی کردن بمعنای محرم بودن نیست.

- این عرف و عادات مخالف شریعت اسلامی است که محرم و نامحرم باهم مشترکاً زندگی کنند در صورتی که ستر و رویگیری نباشد.

- دوستی و حفاظت از مصالح مشترک خانواده تنها در زندگی مشترک محرم و نامحرم تحقق نمی یابد، راه بهتر ازین هم در چوکات شریعت وجود دارد.

- مسلمانان که در سایه دین مبین اسلام زندگی میکنند باید اعراف و تقالید مخالف اسلام فوراً بیزاری خود را اعلان کنند.

درین شکی نیست که خانواده ها باید دوستی و محبت و همکاری داشته باشند در روشنی و داخل چوکات شریعت اسلامی، دوستی تنها در یکجا بودن تحقق نمی یابد بلکه این نوع عادات و اعراف مخالف شریعت است و حقوق مردم را پامال می کند و احکام شریعت را زیر سوال میبرد، زیرا بچه و دختر کاکا و نواسه های کاکا پسر و دختر باهم محرم شمرده نمی شوند، همچنان زن کاکا و عروس کاکا، و نیز دختران کاکا به داماد های کاکای دیگر محرم گفته نمی شوند، و در

یکجا تربیه شدن و زندگی کردن بمعنای محرم بودن نیست،
وحتی از نگاه اجتماعی شاید مشکلات خود را داشته باشد.

رئیس و کلان و مشر فامیل مسئول است که هر چه
عاجل فامیل را به بخشهای تقسیم نموده و هر فامیل از
نامحرمان جدا شود، با هم همسایه دوست و همکار باشند،
همدردی داشته باشند در مسائل مشترک لیکن همه امور
شان در روشنی شریعت به عمل آید، به این معنا نیست که
خدای نخواستہ آنها به ناموس شان اہتمام ندارند، شاید نا
فہمیدہ و تحت تأثیر عادات قبیلوی و یا منطقوی این نوع
زندگی وجود داشته باشد، لیکن این ہم در چوکات شریعت
به شکل دیگری تنظیم شود کہ مصالح اقتصادی، اجتماعی
و نسبی شان حفظ شود فقط از نگاه محرم و نامحرم بودن
جدا شوند تا اینکه نزد اللہ متعال ازین ناحیہ مسئول نباشد.

همکاری و همدردی دنیائی و مصالح مشترک دلالت به
محرم بودن نمی کند.

باید این مسأله اگر به شکل کدام رواج وجود داشته
باشد از طریق ائمه مساجد در خطبه های جمعه و در
مطبوعات ولایت شما دامن زده شود و موقف شریعت واضح
شود کہ این یک عادت مخالف شریعت است کہ باید به حال
خود باقی نماند.

برای مسلمان جائز و مشروع است که با مادر، خواهر، خاله، عمه، دختر، برادر زاده، خواهر زاده خود قول بدهد و مصافحه کند.

- قول دادن و مصافحه با نا محرمان جائز و مشروع نیست برای مرد وزن.

منع کردن دختران از ازدواج در شریعت گناه بزرگ پنداشه می شود

یکی از خواهران از شهر کابل چنین نوشته :

استاد محترم من از کابل هستم یک سوال داشتم از شما .

من ۲۱ سال عمر دارم شاگرد دارالعلوم هستم و حافظ قرآن هم هستم الحمد لله . دو خواهر بزرگتر از خود دارم و یک خواهر کوچک که او هم نوزده سال عمر دارد .

سوالم در اینجا است که هر خواستگاری که میاید درخانه پدرم ردش می کند و موافقه نمی کند نمیدانم چی کار کنیم آیا پدرم کار خوب می کند یا بد من خو پدر خود را اصلا نمی بخشم راه به ما جز بی عفتی و زنا یا خود کشی نمانده که هر دو کار گناه است اگر نکنیم راه دیگر نداریم .

یک خواهرم به زنا مبتلا شده و کم است که من و ...شوم در حالی که حافظ قرآن هم هستم .

خدا شما ملاهای بی عمله هدایت که کند که از یک طرف غرب زنا را رواج میدهد از یک طرف شما رسم و رواج های ناپسند ره گم نمی کنید که مردم بتواند حفظ دین کند اگر یک خواستگار هم میاید به جرم ای که آستینش کهنه است ردش می کنید یک روز دختر خود پرسیدین که قبول دارد یانی من یک بچه با ایمان را ولو که فقیر و تنگ دست باشد میگرم چرا شما ملاها کار نمی کنید .

من و تمام خواهران دیگرم اگر گناهی را مرتکب شویم اول ده روز آخرت از یخن شما ملاها خواهد گرفتیم بعد از او از یخن پدر بی غیرت خود که خواستگاررا بی مورد و بی دلیل رد می کند .

پیام خود را به ملای مسجد پل خشتی و مولوی ایاز هم رساندیم . خواهش می کنم ده این باره کار کنین و گپ بزیند و به مردم آگاهی بدهید که این رسم و رواج ها را گم کنند و دختران در خانه ای حال من تنها نیست حال تمام خواهران مسلمانم است .من از خواهرانی آگاهی دارم که روزانه مرکب عمل شنیع زنا می شوند شما بشرمین او مولوی صاحب چرا شما ده ای باره کار نمی کنین تا چه

وقت دخترا موزدور باشند و زنا بکنند...توبه نمی فهمم چی بگویم به ملاها و پدران بی غیرت.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

بدون شک هر کسی که خواستگار مسلمان و مناسب و صالح و متدین را جواب رد میدهد گنهگار شمرده می شود

رد کردن خواستگار اگر به اسباب و دلایل معقول نباشد گناه است..پدر و برادر مسؤلیت دارد که خواستگار نیکو و صالح دختر و خواهر خود را جواب منفی ندهد.. ازدواج حق مسلم و فطری و شرعی دختران و خواهران است و محروم کردن شان ازین حق گناه کبیره پنداشته می شود... ولی امر و پدر و برادر حق اختیار کردن انسان خوب و متدین و مشوره دهی را دارند. لیکن حق محروم کردن را ندارند و در روز قیامت مورد سؤال قرار میگیرند اگر ظلم کنند.

ازدواج یکی از اساسی ترین حقوق دختران و خانمان است مانع شدن آنها از ازدواج حق تلفی، و ظلم پنداشته می شود که شریعت حرام گردانیده، الله متعال در قرآن کریم از مانع شدن دختران و خانمان با شاشوهران دیندار که مناسب حال شان بوده باشد نهی کرده و فرموده است: "لا تعضلوهن أن ینکحن أزواجهن إذا تراضوا بینهم بالمعروف"^۱ مانع ازدواج

^۱ - سورة البقرة: ۲۳۲.

شان نشوید در صوتیکه رضایت خود شان باشد و از ناحیه دینداری و امانت کاری و اخلاق نیکو ملاحظه وجود نداشته باشد.

ازدواج عامل ادامه نسل بشری و زمینه ساز آرامش و آسایش زن و مرد براساس دوستی و مهربانی و همکاری و دلسوزی متقابل است. الله متعال می فرماید: "وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ (۲۰) وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (۲۱) ۱".

یکی از نشانه‌های (دال بر عظمت و حکمت) الله متعال این است که (پدر) شما را از خاک آفرید و سپس شما انسان‌ها (بر روی زمین) پراکنده شدید * و یکی دیگر از نشانه‌های (دال بر عظمت و حکمت) خداوند این است که از جنس خودتان همسرانی را برایتان آفرید، تا در کنار آنان بیارامید و در میان شما و ایشان مهر و محبت قرار داد، بدون شک در این (امور) نشانه‌ها و دلایلی است برای کسانی که می‌اندیشند".

دین مبین اسلام انسان را به ازدواج ترغیب و تشویق نموده زیرا فوایدی که در آن نهفته است شامل همه افراد خانواده‌های مسلمانان و نوع بشرم باشد چون:

• محافظت نوع انسانی.

• نگهداشتن جامعه از انحراف اخلاقی.

• حفظ روابط نسبی.

• تعاون و همکاری زوجین در تشکیل خانواده.

• سکون روحی و نفسی.

• مصونیت جامعه از امراض (که در عدم موجودیت ازدواج شرعی بوجود می‌آیند).

• برانگیختن عاطفه پدر و مادر نسبت به فرزند

فواید ازدواج:

فقه‌های شریعت در فضیلت ازدواج به حدی ترغیب و تشویق نموده اند که حتی نکاح را فاضلتر از مشغول شدن به عبادت دانسته اند.

در آیات قرآن و احادیث نبوی برای مردان و زنان مسلمان به انتخاب همسر و شریک زندگی و تشکیل خانواده

تشویق و ترغیب زیادی صورت گرفته است، که مختصراً به آن پرداخته میشود.

از اینکه ازدواج و نکاح بسیار با اهمیت میباشد الله متعال ازدواج را یکی از آیات و نشانه های خود دانسته که به سبب آن میان زن و مرد تسکین و آرامش خاطر بوجود می آید و فرموده است: "وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ"^۱.

و یکی از نشانه های (دالّ بر قدرت و عظمت) خدا این است که از جنس خودتان همسرانی را برای شما آفرید تا در کنار آنان (در پرتو جاذبه و کشش قلبی) بیارامید، و در میان شما و ایشان مهر و محبت انداخت (و هر یک را شیفته و دلباخته دیگری ساخت، تا با آرامش و آسایش، مایه شکوفائی و پرورش شخصیت همدیگر شوید، و پیوند زندگی انسانها و تعادل جسمانی و روحانی آنها برقرار و محفوظ باشد). مسلماً در این (امور) نشانه‌ها و دلائلی (بر عظمت و قدرت او تعالی) است برای افرادی که (درباره پدیده‌های جهان و آفریده‌های یزدان) می‌اندیشند.

^۱ - سورة الروم: ۲۰.

ازدواج در حفظ نفس و تزکیه و سوق آن در مسیر پاکي و طاعت او تعالی نقش مهم و سازنده دارد، و بعد از ایمان داری و تقوی داشتن شوهر صالح و یا خانم نیکو کار برگترین نعمت الهی میباشد.

برای این خواهر محترمه ما توصیه می شود که ازدواج نیز مانند سایر مسائل روز کار انسانها رزق و روزی شمرده می شود و تا اینکه میسر شود موارد ذیل را در نظر داشته باشید:

۱- فرائض الله متعال را بجا بیاورید و در انجام نوافل مثل قیام اللیل و تهجد و تلاوت قرآن کریم کوشان باشید .

۲- روزه های نفلی را فراموش نکنید خصوصا روزه های دوشنبه و پنجشنبه که هم ثواب دارد و نیز در تربیه نفس جوانان اهمیت خاص دارد.

۳- دعاء را در سوم حصه اخیر شب نیز فراموش نکنید زیرا دعاء سلاح مؤمن و مسلمان مظلوم است و ان شاء الله در نتیجه دعاها الله متعال شوهر صالح را نصیب تان میگرداند.

۴- اوقات بیکاری تانرا در مطالعه و شنیدن درسهای علمای جید کشور و آموختن علم و مهارت صرف نمائید زیرا بیکاری خودش سبب به انحراف رفتن جوانان می شود.

۵- از اختلاط و آمیزش با نا محرمان جدا خود داری کنیید در عین حال از دیدن درامه های مبتذل نیز دوری جوئیید زیرا که انسان را بطرف انحراف میکشانند .

۶- تلاش کنیید که از طریق یکی از اقارب تان که دارای عقل و حکمت بوده باشد پدر تانرا قناعت دهیید مثلاً عمه، یا ماما ویا کاکا و برایش اذعان نمایید که ازدواج یک امر فطری است که مانع ازدواد شما نشود.

بعنوان آخرین حل مشکلات خواهران در راستا برای خواهری که ازدواجش به تأخیر افتییده و ولی امرش حاضر نیست که خواستگار مناسب و متدین را قبول کند ، برای این خواهر جایز و مشروع است که به محکمه مراجعه کند و شکایت نماید و قاضی تلاش نماید که ولی او را به شکل صلح آمیز راضی سازد و اگر قبول نکرد ولایت او ساقط می شود و خود قاضی این دختر را به همان شخص متدین به ازدواج دهد و مهر را تعیین نموده و نکاح را بسته کند و در این شکایت دختر و رفتنش در محکمه نافرمانی والدین شمرده نمی شود زیرا که ولی دختر او را از یک حق فطری و اساسی منع کرده و ظلم را بر او روا داشته و این دختر بخاطر رفع ظلم به محکمه رجوع کرده.

برادر خود را در ازدواج دومی همکاری نموده آیا گنهگار شده؟

یکی از خواهران چنین سوال نموده:

برادرم تقریباً نه سال پیش عروسی کرد و تا بحال اولاد ندارد و بعد از معاینات طبی و تلاشها ثابت شد که مشکل در خانمش اش است که حامله نمی شود.. و برادرم از من کمک خواست من او را همکاری کردم در خواستگاری و ازدواج دومی.. آیا من گنهگار شدم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

ازدواج دومی، سومی و چهارمی مباح و مشروع است تنها شرط شرعی آن که انسان گنهگار نشود عدالت کردن است در بین آنها..

در صورتیکه برادر شما عدالت نماید، و خانم اولی مورد ظلم، آزار و اذیت قرار نگیرد شما گنهگار نمی شوین بلکه این همکاری و رهنمائی در راه خیر شمرده می شود که اجر و پاداش هم دارد، اما اگر شما این را دانسته بودین که برادر شما توانایی اقتصادی نداشت که دو خانم داشته باشد و در عین حال دارای اخلاق نیکو نیست و توازن را در زندگی خود مراعات کرده نمی تواند و ممکن است یکی از خانمان و یا

هردوی آنها را مورد ظلم قرار دهد در این حالت شما گنهگار می شوید.

آیا مرد هم لعنت میشود اگر به خواسته های خانم خود در بستر پاسخ ندهد؟

یکی از خواهران از ولایت بلخ چنین سوال نموده:

اگر خانمی بستر شوهرش را در حالتی که شوهرش میل به مقاربت دارد ترک کند این خانم لعنت میشود

سوالم اینجاست که اگر مردی به خواسته خانم خود پاسخ ندهد و بستر را ترک کند چی حکم دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

هرکدام از زن و شوهر حق دارند در آنچه خداوند مباح ساخته، از همدیگر بهره گیری نمایند و این موضوعی است که فطرت بدان می خواند و ازدیاد نسل انسانی بر آن استوار بوده و دوستی و الفت میان شان پدید می آید.

بر هرکدام شان لازم است در صورت نبودن مانع، دعوتگر فطرت همسرش را لبیك گفته و در اشباع تمایل او تلاش ورزد.

برزن لازم است که به تمایل شوهرش پاسخ مثبت دهد و هرگاه او را برای رفع نیازش فراخواند، در صورتی که مانع شرعی موجود نباشد، نیازش را برآورده سازد. به گونه ای مثال در روزه فرضی بسر نبرد و برای حج یا عمره احرام نبسته باشد یا مانعی حسی مانند: بیماری، بدحالی، حیض و نفاس، مانع وی نگردد.

واز اینکه زن و شوهر سبب سکون و راحت نفسی همدیگر هستند و لباس همدیگر شمرده می شوند، شریعت نیز تشویق و ترغیب نموده که زن و شوهر همه حقوق همدیگر را ادا کنند از جمله حق همبستری که سبب بقای نسل انسانی در روی زمین میشود، رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح متفق علیه فرموده است: " إذا دعا الرجل امرأته إلى فراشه فأبت، فبات غضبانَ عليها، لعنتها الملائكة حتى تصبح"^۱، هنگامیکه شوهر بطرف خانم خود میل داشته باشد و خانم خواستش را برآورده نسازد بدون عذر گنهگار می شود که موجب دوری از رحمت الله متعال میگردد تا صبح همان روز

^۱ - صحیح البخاری، کتاب بدء الخلق، باب إذا قال أحدكم: آمین والملائكة في السماء، آمین فوافقت إحداهما الأخرى، غفر له ما تقدم من ذنبه، رقم الحدیث: (۳۲۳۷)، (ج ۴، ص ۱۱۶).

بشرطیکه شوهر نیک، صالح و از فسق و فجور دور بوده باشد و حقوق خانم خود را ادا کند و کوتاهی نداشته باشد.

در مقابل این حق شوهر، بر شوهر نیز لازم است تا نیاز جنسی خانمش را در هر لحظه ای که بخواهد، و او بر آن توانمند باشد، برآورده سازد مادامیکه تنش، رنجور و فرسوده نشود، یا عبادتی واجب او را از آن باز ندارد یا کاری که برای تأمین معیشت زن و فرزندش بدان نیاز دارد..

در حدیث صحیح از عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنه روایت شده که گفت: رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: "یا عبدالله! ألم أحبو أنك تصوم النهار و تقدم الليل؟ قلت: بلی یا رسول الله. قال: فلا تفعل، صم و أفطر، و قم و نم، فإن لجسدک علیک حقاً، و إن لعینک علیک حقاً، و إن لزوجک علیک حقاً".^۱

ای عبدالله! آیا خبر داده نشدم که تو روز را روزه می گیری و شب را زنده می داری؟ گفتم: آری یا رسول الله. فرمود: «پس این کار را مکن. روزه گیر و روزه مگیر و برخیز و بخواب؛ زیرا تنت را بر تو حقی است و چشمت را بر تو حقی و همسرت را بر تو حقی می باشد.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب: لزوجک علیک حق، رقم الحدیث: (۵۱۹۹)،

در این حدیث رسول الله صلی الله علیه وسلم او را از اینکه در عبادت مبالغه ای نماید که جسم و چشمش خسته شود و حق خانمش در بهره برداری از شوهر و انس گرفتن با او پایمال گردد، منع فرمود.

ابن حجر در شرح این حدیث میگوید: ابن بطال گفته است: «چون در باب گذشته در مورد حق شوهر بر زن صحبت نمود در این باب به عکس آن از حق زن و شوهر صحبت می نماید و اینکه برای شوهر شایسته نیست که خود را در عبادت به اندازه ای به زحمت و رنج افکند که توأم با آن از ادای حقوق زن در آمیزش و کسب نفقه بازماند.

اما اینکه آیا مرد هم لعنت میشود اگر به خواسته خانم خود پاسخ ندهد و بستر را ترک کند و بحقوق همبستری خانم خود رسیدگی نکند بدون عذر؟

البته در حدیث مستقیماً لعنت ذکر نشده زیرا در مسائل همبستری بیشتر مطالبه و خواهش از طرف شوهر میشود و در عین حال در بر نیآوردن خواست شوهر ممکن است که شوهر در گناه و حرام واقع شود و اگر خانم عذر نداشته باشد خواست شوهر را برآورده سازد در حقیقت جلوگیری از واقع شدن شوهرش در گناه کبیره می شود این

سبب بوده که رسول الله صلی الله علیه وسلم خانمها را تحذیر کرده.

اما اگر شوهر در همبستری خانم خود کوتاهی کند و بخواستش بدون عذر شرعی رسیدگی نکند بدون شک گنهگار پنداشته می شود، زیرا این حق مشترک هر دو میباشد و در نصوص شرعی برای ادا کردن حقوق خانمها تأکید زیاد شده.. رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: " أئِمْا راعٍ استرعى رعية فغشها فهو في النار" ^۱ هر مسؤولی که مسئولیت سرپرستی کسانی را داشته باشد و مسئولیت خود را در قبال آنها ادا نکند و در ادا کردن حقوق آنها کوتاهی کند و متوسل بغش و تزویر شود جایگاهش دوزخ است.

همچنان در حدیث صحیح دیگری فرموده است: " لا یسترعى الله عبداً رعية، یموت حین یموت وهو غاش لها، إلا حرم الله علیه الجنة" ^۲ الله متعال بنده ای را که مکلف به مسئولیت و سرپرستی بندگان دیگری خود نموده و آن شخص در حالت بمیرد که حق رعیت خود را انجام نداده باشد، مرتکب

^۱ - مسند أحمد، أول مسند البصریین، حدیث معقل بن یسار، رقم الحدیث: (۲۰۲۸۹)، (ج ۳۳، ص ۴۰۹).

^۲ - صحیح مسلم، کتاب الإیمان، باب استحقاق الوالی الغاش لرعیته النار، رقم الحدیث: (۱۴۲)، (ج ۱، ص ۱۲۵).

کوتاهی، غش و خیانت در حق آنها شده باشد یقیناً خود را از بهشت و جنت محروم ساخته..حق همبستری خانمها نیز شامل این نصوص شرعی میشود زیرا در بعض حالات همبستری در اولویت قرار میداشته باشد حتی از غذا...واگر شوهر کوتاهی کند و حق خانم خود را ادا نکند خود را از جنت محروم می نماید و محروم شدن از جنت و بهشت برین کمتر از لعنت هم نیست.

به این معنی که نصوص شریعت تفسیر کلی می شود و در مواردی زیادی یکدیگر را تفسیر می نماید خانمها توسط کلمه و لفظ لعنت تحذیر شدند و شوهران توسط جمله محروم شدن از جنت ، و کسی که از جنت محروم شود بدون شک بطرف آتش دوزخ سوق داده می شود.

در دین مبین اسلام عدالت شرط تعدد زوجات است

یکی از خواهران از شهر کابل چنین سوال نموده:

خوب مردان که میگویند ما حق و حقوق را مراعات میکنیم و میروند زن دوم میکنند در این صورت چطور یعنی هیچ شرط و قید وجود ندارد که مرد را از ازدواج دوم باز بدارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

عدالت شرط تعدد زوجات و دو زن داشتن است و اگر کسی عدالت نمی کند و حقوق یکی از زنان را پامال میکند در روز قیامت جواب ده است این ظلم است.

لیکن در عین حال باید یقین داشته باشیم که:

ازدواج دومی بمعنای محو واز بین بردن خانواده اولی نیست بلکه عدالت شرط اساسی ازدواج کردن دومی، سومی و چهارمی است.

اسلام در معامله زن بین هردو زن فرق نمی کند و اگر کسی یکی را بر دیگری ترجیح میدهد گنهگار می شود .

ووجود خانم دومی در رزق وروزی و امتیازات او تأثیر بد وزشت نمی داشته باشد بلکه ممکن به سبب محبت ودوستی هردو خانمها که مثل خواهران زندگی کنند برکات ورحمات زیاد نازل شود...واین خواهر محترمه فراموش نکنند که تعدد زوجات بخاطر حکمتهای زیاد مشروع گردیده و خالی از فواید و منافع نیست و باید زیبایی های را که برای خود می پسندد بر خواهر مسلمان خود هم پسندد ، وهر آنچه برایش مقدر است نوشته شده میرسد.

خوب سوال اینجا است که :

آیا بهتر، اولی و افضل است که مرد مسلمان یک زن داشته باشد و یا دو و سه و چهار؟

درین شکی نیست که تعدد زوجات یعنی به نکاح در آوردن از یک تا به چهار خانم در اسلام جائز و مشروع است و این حکم آسمانی است و هیچ کسی از ان منکر شده نمی تواند.. الله متعال از بالای هفت آسمان فرموده اند که :
"فَأَنْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً"^۱ به نکاح در آورید نظر به رغبت تان دو و سه و چهار زن را و اگر ازین ترس دارین که عدالت کرده نمی توانید پس یک زن را نکاح کنید..

و عدالت کامل بین خانمها واجب بلکه فرض است و اگر کسی می ترسد که در ظلم واقع نشود درین صورت یک خانم داشته باشد و اقدام به عروسی دومی و سومی و چهارمی نکند چون رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند در حدیث که أبو هریره رضی الله عنه روایت نموده و شیخ البانی بران صحت گذاشته " من كانت له امرأتان فمال إلى إحداهما جاء يوم القيامة وشقه مائل"^۲ اگر کسی که دو زن داشته باشد

^۱ - سورة النساء: ۳.

^۲ - سنن أبي داود، كتاب النكاح، باب في القسم بين النساء، رقم الحديث: (۲۱۳۳)،

(ج ۲، ص ۲۴۲).

ومیلان به طرف یکی از آنها داشته باشد وبالای آن ظلم کند در روز قیامت وقتی که میخیزد یک شانه اش کج می باشد در نتیجه همین ظلم..

لیکن اگر کسی عدالت کرده می تواند وامکانات مادی ومعنوی دارد ودر ظلم واقع نمی شود آیا بهتر است که یک خانم داشته باشد ویا بیشتر از آن تا به چهار؟

درینجا علماء اختلاف دارند :

بعضی ها گفتند که بهتر واولی وافضل این است که مرد مسلمان چند زن داشته باشد..از نظر آنها یک زن داشتن در حالت مجبوری است..واکثریت فقهای معاصر این نظر را ترجیح میدهند.. واین مشروعیت بمعنای ظلم وحق تلفی بر خانمان نیست بلکه رحمت الهی است ودرین حکمتهای زیادی نهفته است، ومطلقا جواز دارد واین شرط نیست که باید خانم اولی مریض ویا عقیم باشد ..

لیکن اسلام برای خانمها این حق را هم داده که آنها می توانند کد قبل از ازدواج شرط بگذارند که شوهرش حق ندارد بالای آنها عروسی دومی کند واگر شوهران این شرط خانمها را قبول کنند باید که بدون اجازه آنها اقدام به عروسی نکنند.

ودین مبین اسلام به عدالت کردن تأکید زیاد کرده و در غیر آن فامیل ها از هم میپاشد و زندگی خانوادگی از بین می‌رود و بعوض استقرار و محبت و دوستی دشمنی ایجاد می‌شود.. و اگر کسی توان عدالت کردن را ندارد کوشش نکند که از عجله و سرعت کار گیرد و در ظلم واقع شود.

وصلی الله علی نبینا محمد وعلی آله و صحبه أجمعین

قبل از عقد نکاح خوشو به داماد و خسر به دختر نام محرم هستند

یکی از علاقمندان مسائل دینی از شهر کابل سوال نموده :

آیا قبل از نکاح بوسیدن دست خوشو جائز و مباح است یا خیر اصلا قبل از نکاح مادر دختر خوشوی بچه میشود یا خیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام علی رسول الله، أما بعد:

تنها در نامزادی که نکاح صورت نگرفته باشد خوشو یعنی و خودمان و مادر دختر به داماد محرم شرعی گفته نمی‌شود، همچنان دختر به خسر نامحرم و بیگانه میباشد و بوسیدن دستان آنها نیز جایز و مشروع نیست تنها بعد از

عقد نکاح دختر و بچه داماد و دختر به خشو و خسر محرم میشوند.

بنا بر این برای خشو جایز نیست که دامادی را که با دخترش عقد نکاح شرعی ندارد معامله محرم نماید بلکه در رفت و آمد خانوادگی حجاب کامل را مراعات نماید تا اینکه در گناه و نافرمانی الله متعال واقع نشوند همچنان دختر قبل از نکاح با خسر خود عین معامله و رفتار را نماید.

ازدواج بمعنای مزدور، نوکر، خادمه، آشپز و لباس شویی نیست

یکی از خواهران شکایت نوشته که نامزادش در صحبت تیلیفونی برایش اخطار داده که بعد از ازدواج ترا مورد انتقام قرار میدهم..وزن تنها بخاطر خدمت شوهر و خانواده شوهر است.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

عروسی و ازدواج تنها عقد شرعی بین زن و شوهر میباشد که به موجب آن به همدیگر مثل لباس می شوند و سبب سکون و راحت نفسی هر دو میگردد و رحمت الهی شامل حال شان می شود. و بمعنای مزدور و نوکر و خادمه و آشپز و کالا شوی آوردن در خانه نیست..باید شوهران این

حکم شرعی را بدانند و از خانمان خواهشات که در شریعت نباشد و سبب آزار و اذیت خانمان شود نکنند.

این تصرف نامزاد این خواهر مخالف امر الهی و رهنمود قرآنی است که او تعالی از آسمان فرموده: "وعاشروهن بالمعروف"^۱ با خانمان رفتار خوب کنید.

و این امر را شریعت اسلامی بزبان رسول الله صلی الله علیه وسلم در خطبه حجة الوداع تأکید بیشتر نمود: "واستوصوا بالنساء خیراً"^۲ با خانمها وصیت خیر و نیکو بکنید که مورد ظلم، آزار و اذیت قرار نگیرند.

و در عین حال باید این برادر بدانند که اگر این خواهر را مورد ظلم قرار دهد خود این شخص از انتقام الهی در نتیجه ظلمش در امان نمی ماند و خلاصی ندارد زیرا در بین قبولی دعای مظلوم و بین الله متعال پرده هم وجود ندارد.

^۱ - سورة النساء: ۱۹.

^۲ - صحيح البخاري، كتاب النكاح، باب الوصاة بالنساء، رقم الحديث: (۵۱۸۶)، (ج ۷، ص ۲۶).

تربیه کردن ایور در کودکی معنای محرمیت نیست

یکی از خواهران هموطن ما از جرمنی سوال نموده:

مولوی صاحب من دو ایور یعنی " برادرشوهر " خود را تربیه کردم از سن کودکی تا اینکه زیر دستم بزرگ شدند و به مرحله جوانی رسیدند آیا وقت که با آنها میباشم چادر بسر کنم ؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

ایور یعنی " برادر شوهر " محرم نیست به خانم برادر خود ، وهنگام نشست و برخاست ورفت و آمد باید که خانمهای برادران با حجاب باشند ، زیرا در ضمن محارم ابدی ذکر نشده اند، ودر صورت که محرم نباشند باید احکام و آداب نامحرمان را رعایت کنند وحد و حدود شان را بشناسند تا اینکه هر دو طرف در گناه واقع نشوند..وتعاملات شان محترمانه در چوکات شریعت باشد البته صحبت کردن روی ضرورت جواز دارد لیکن با مراعات کردن حجاب ودانستن اینکه محرم نیستند .

البته نامحرم بودن بمعنای این نیست که با او تعامل زشت شود .. تنها آداب واحکام نامحرم بالای هر دو تطبیق شود..خیر وبرکت در التزام به رهنمودهای دین مبین اسلام است.

آداب تعامل یازنه و خیاشنه

یک برادر محترم سوال نموده :

آیا با خواهر زن (خیاشنه) که محرم مؤقت است تا زمانیکه خانم شخص زنده است بناءً دست دادن یا قول دادن جواز دارد یا خیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مصافحه کردن و قول دادن با شوهر خواهر یعنی یازنه حرام است و مشروع نیست و باید خواهران خانمش "خیاشنها" هنگام سلام دادن و نشست و برخاست و صحبت کردن و روبرو شدن با او در مجالس خانوادگی و مهمانی ها .. حجاب کامل را رعایت کنند زیرا او اجنبی بوده و محرم ابدی گفته نمی شود، و در صورت وفات خانمش او می تواند یکی از خواهرانش را به نکاح در آورد، و در آیت قرآن کریم ذکر شده این نا محرم بودن " وأن تجمعوا بين الأختين"^۱ که نمی تواند دو خواهر را در یک وقت به نکاح در آورد .. و درین قسمت در بین مردم غلط فهمی وجود دارد که شوهر خواهر را معامله محرم نموده و در بسیاری از خانوادهها احکام شریعت پامال شده و با غیر محارم خلوت صورت میگیرد. نه تنها حجاب مراعات نمی شود بلکه مزاق

^۱ - سورة النساء، الآية: ۲۳.

وخنده های بیجا صورت می گیرد. . که باید این طور نشود واحکام وآداب شرعی رعایت شود وشوهر خواهر بداند که او محرم نیست.. یازنه در ضمن محارم ابدی ذکر نشده وباید هردو طرف خیاشنه ویازنه حد وحدود شانرا بشناسد تا اینکه در گناه واقع نشوند.

نکاح حلاله باطل و فاسد شمردن می شود

یکی از دوستان از ولسوالی گرزبان ولایت فاریاب چنین سوال نموده :

ببخشید استاد محترم یک سوال بود یک ماه پیش مردی خانمش را طلاق داده بود بعد از بیست روز پشیمان شده میخواست زنش را پس درخانه اش بیاورد ومردم وملا امام زنش را شب بر یک کسی دیگه نکاح کردند یعنی یک شب پیش اش تیرکرد وصبح اش از این طلاقش را گرفتند وبرشوهر اولیش نکاح کردند آیا این طریق جائز است یاخیر وکمی توضیح اش را بیشتر بدهید استاد بزرگوار؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در صورت که شوهر خانم خود را سه طلاق بدهد وطلاق بائن واقع شود در این حالت زن وشوهری شان برای

ابد ختم شده وحق ازدواج را ندارند الا اینکه خانم از شوهری دومی بعد از ازدواج طلاق شود وعتدت خود را تکمیل کند و به نکاح جدید به شوهر اولی بیاید "فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجاً غَيْرَهُ"^۱ لیکن این امر تصادفی باشد نی قصدی اما اگر قصدی باشد مطلقاً حرام است و آنرا نکاح تحلیل یا حلاله می نامند.

رسول الله صلی الله علیه وسلم هر دو را کسی نکاح تحلیل را می خواهد بعد از طلاق باین خانم طلاق شده اش و کسی آنرا انجام میدهد لعنت کرده شوهری اولی و دومی را در حدیث صحیح: "لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُحِلَّ وَالْمُحَلَّلَ لَهُ"^۲، شوهر تحلیل کننده را تشبیه به بز نر کرده به این اندازه کار قبیح است.

۱- نکاح که قبل از تکمیل کردن عتدت صورت گرفته یعنی بیست روز بعد از طلاق زیرا نکاح در عتدت حرام است وفسخ وباطل است. به این خانم حتی فرصت تکمیل کردن عتدت که سه ماه یعنی با ختم وپاکی از عادت ماهوار سوم است هم داده نشده.

^۱ - سورة البقرة، الآية: ۲۳۰.

^۲ - سنن الترمذی، أبواب النکاح عن رسول الله صلی الله علیه وسلم، باب ما جاء في المحل والمحلل له، رقم الحديث: (۱۱۲۰)، (ج ۳، ص ۴۲۰).

۲- حتی بعد از طلاق وازدواج یک شبه نکاح فاسد وباطل باز هم این خانم عدت سه ماهه داشته که این کار نشده.

۳- هر دو نکاح اولی و دومی بعد از طلاق باطل و فاسد است و این خانم تا به حال در عدت طلاق اولی قرار دارد.

۴- باید این خانم از شوهر فوراً جدا شود و به خانه محرمش برده شود زیرا حالا با مرد نامحرم و بیگانه زندگی میکند.

۵- عدت طلاق بیست روز نیست، در حالات عادی سه ماه یعنی تکمیل کردن عادت ماهوار سوم، و برای حامله ولادت طفل، و خانمهای که عادت ماهوار ندارند هم سه ماه است.

۶- این نکاح دومی باطل و فسخ شمرده می شود زیرا این خانم باید بعد از سه ماه یعنی با ختم عادت ماهوار سوم عدتش تمام شود. عدت طلاق بیست روز نیست، این تصرف مخالف شریعت است و تا به حال این خانم در عدت طلاق اولی است.

۷- حل شرعی این است که باید شوهر اولی، ملا امام که این نکاح و فیصله را کرده شوهر که نکاح حلاله را بدوش داشته از طرف مسؤولین امنیتی بازداشت شوند و به مرکز

ولایت فاریاب بدور از تسلط ملیشه ها وملا محاکمه شونند
زیرا تصرف شان کاملاً مخالف شریعت است.

د مېرمنو ترمنځ د بې عدالتۍ زيانونه

يوې خور پوښتنه كړې وه چې: زما خاوند يوه
بله مېرمن هم لري، خو زموږ تر منځ هيڅ عدل
په پام كې نه نيسي او نه هم زما حقوقو ته پاملرنه
كوي؛ نو ما ته په دې حالت كې څه كول پكار دي؟

ددې قدرمنې خور د پوښتنې په اړه بايد
دومره ووايو چې:

د خاوند او مېرمنې ترمنځ په گډ ژوند كې بيا
په ځانگړې توگه كله چې خاوند له يوې څخه زياتې
مېرمنې ولري د عدل په پام كې نيول د خاوند د
اساسي دندو څخه شمېرل كيږي او د كورني ژوند
په ميكانيزم كې خورا بنيادي رول لوبوي، دا تر
دې پورې چې د علماؤ په دې اړه متفق نظر دادى
چې پر خاوند باندې دا فرض دي چې د خپلو
مېرمنو تر منځ به بشپړ عدل او مساوات په پام كې
نيسي او يوې مېرمنې ته به پر نورو باندې (په
نفقة، كور، شپه او تحفه...) غوره والى او ترجيح
نه وركوي، تر څو په ظلم كې واقع نشي. (د كبيره

گناهونو له جملې څخه يوه همداده چې يو خاوند عدل له پامه وغورځوي او يوې مېرمنې ته پر بلې باندې تفضيل (غوره والی) ورکړي). نو خاوند ته بڼايي چې په گډ ژوند کې د مېرمنو تر منځ د توپير څراغونه بايد خاموش کړي.

د اسلام په نجات بڼونکي دين کې ظلم او استبداد نشته، بلکه وينو چې په ډاگيزه توگه سره په دې دين کې حق تلفي او د خلکو په حقوقو باندې تيری کول په کلکو ټکو سره غندل شويدي، په دې اړه نبي کریم (صلی الله عليه وسلم) په يو قدسي حديث کې مونږ ته لارښودنه کوي او ارشاد فرمايي چې لوی څښتن تعالی داسې فرمايي: (يَا عِبَادِي اِنِّي حَرَمْتُ الظُّلْمَ عَلٰى نَفْسِيْ، وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا، فَلَا تَظَالَمُوْا)^۱.

ترجمه: اى زما بندگانو! ما پر خپل ځان باندې ظلم حرام گرځولى دى (يعنې هيڅکله هم له ما څخه ظلم نه واقع کيږي، بلکه زه ورڅخه پاک او منزه يم) او ستاسې تر منځ مې هم ناروا گرځولى دى؛ نو تاسې يو پر بل باندې ظلم مه کوئ.

^۱ - صحيح مسلم، كتاب البر والصلة والآداب، باب تحريم الظلم، رقم الحديث:

(۲۵۷۷)، (ج ۴، ص ۱۹۹۴).

نو خاوند ته دا روا ندي چې په خپلو مېرمنو کې پر يوې باندي ظلم وکړي او حقوق يې تلف او تر پښو لاندې کړي. هر کله چې خاوند له يوې څخه د زياتو مېرمنو څښتن وي؛ نو پدې صورت کې بنيابي چې ددوي گډ ژوند د عدل، برابرښت، مواساتو او خواخوږۍ پر بنسټ بايد ولاړ وي (البته پدې ډله کې د زړه محبت شامل ندي او هغه يو جلا خبره ده).

دا خبره هم څرگندول غواړو چې له دې پورته خبرو سره بيا هم يو څوک که چيرې له ظلم څخه کار اخلي؛ نو دا شخص پدې خبره باندي بايد وپوهيږي چې دداسې افرادو لپاره په اسلامي شريعت کې خورا د روند و عید او سخته سزا بيان شويده، لکه چې پيغمبر اکرم (صلى الله عليه وسلم) فرمايي: (مَنْ كَانَتْ لَهُ امْرَأَتَانِ يَمِيلُ مَعَ إِحْدَاهِمَا عَلَى الْأُخْرَى جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ أَحَدُ شَقِيهِ سَاقِطٌ) ^۱.

ترجمه: د چا چې دوه مېرمنې وي او د يوې په لوري له بلې څخه زيات ميلان (ليوالتيا) ولري؛ نو د قيامت په ورځ به پداسې حالت کې راشي چې يو اړخ به يې لوېدلی وي.

^۱ - سنن ابن ماجه، كتاب النكاح، باب القسمة بين النساء، رقم الحديث: (۱۹۶۹)،

دا پورتنی حدیث او یو لړ احادیث مونږ ته د همدې بنودنه او روزنه راکوي چې خاوند باید د خپلومېرمنو تر منځ عدل او مساوات په پام کې ونیسي .

او په یو بل روایت کې داسې هم راغلي دي چې که چیری یو تن دوه مېرمنې ولري او یوې ته له بلې څخه زیات رُحمان (میلان او لیوالتیا) ولري؛ نو د قیامت په ورځ به پداسې حالت کې راشي چې یو طرف به د خپل (ځان) په لوري راکاري او یا به کور وي .

دانستن حقوق مادی و معنوی زن و شوهر قبل از نکاح لازم است

یکی از دوستان چنین سوال نموده:

استاد محترم دو هفته بعد عروسی دارم می خواهم حقوق خانم خود را بدانم، اگر برایم نصیحتی داشته باشید؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

از حقوق معنوی خانمها بر شوهران این است که بعد از ازدواج آنها را احکام عبادات، حلال و حرام، حقوق خانوادگی،

حقوق اطفال، حقوق همسایه، را تعلیم دهد و بیاموزاند، در تقویت تدین و التزام دینی اش را بیشتر کوشان باشد، سلوک و اخلاق و رفتارش را مطابق شریعت سوق دهد، و راه درس خواندن، مطالعه و اشتراک در حلقه های درسی خواهران را برایش هموار سازد، و نیز برای کسب مهارت دنیائی مثل آشپزی، پخت و پز، خیاطی و غیره نیز او را تشویق نماید، همچنان او را تشویق نماید که حقوق و واجبات خود را بداند و حقوق دیگران را نیز تا اینکه در سهو و اشتباه و حق تلفی دیگران واقع نگردد و در عین حال خودش مورد آزار و اذیت و ظلم قرار نگیرد و قربانی رسم و رواج و عادات و تقالید به میراث مانده زمانه جاهلیت که فعلا بخش از عملکرد بعض مردم را تشکیل میدهد نشود.

خلاصه مطلب اینکه شوهر کوشش که کند بینش و دانش دینی و دنیائی خانم خود را در هر بخش بیشتر سازد تا اینکه خانواده متدین، مثقف را تشکیل دهد، زیرا همین خانمها هستند که اطفال را تربیه خوب می نمایند و اساس و پایگذاری تربیه اطفال از نزد خانمها شروع می شود، و اگر شوهر خودش دانش و بینش لازم ندارد از خواهران دانشمند کمک بخواهد و خانمش را با آنها همراه سازد، زیرا شوهر مسئولیت دارد تا اینکه خودش و خانواده اش را از عذاب دوزخ نجات دهد که هیزومش مردمان دوزخی و سنگها است، و اگر کمی و کاستی را در خانمش ملاحظه می کند به

این شیوها آنرا جبران کند و این همه در آیه کریمه آسمانی ذکر شده: " یا أيها الذین آمنوا قوا أنفسکم وأهلیکم ناراً وقودها الناس والحجارة " ^۱ در اثر صحیح صحابی جلیل القدر عبد الله ابن عباس رضی الله عنه که مفسر و فقیه صحابه هم بود و ترجمان القرآن نامیده میشد فرموده است: " علموهنَّ أمور الحلال والحرام وما ینفعهن " خانمان را احکام حلال و حرام و هر آنچه که را در دین و دنیائی شان مفید است تعلیم دهید.

و نیز رفتار نیکو، تعامل خوب، ظلم نکردن، تفاهم و گفتگو برای حل مسائل، اجازه دادن هفته یکبار که خانه خانواده و اقاربش جهت صله رحم برود، ادامه ارتباط و رفت آمدش با خواهر خواندهای صالح و نیکو، صلاحیت دادن صدقه مالی از خانه و اجازه دادن برای تحصیل و درس در صورتیکه خواهش ادامه آنرا داشته باشد.. الله متعال فرموده است: " وعاشروهن بالمعروف " ^۲ با آنها تعامل و رفتار نیکو کنید.. همین میدانهای رفتار نیکو است، و رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: " واستوصوا بالنساء خیرا " ^۳ بر خانمان وصیت نیکو نمایید که شامل همه رفتار و تعامل خوب است.

^۱ - سورة التحريم: ۶.

^۲ - سورة النساء: ۱۹.

^۳ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب الوصاة بالنساء، رقم الحدیث: (۵۱۸۶)، (ج ۷، ص ۲۶).

فراموش نکنید که در عروسی تان اسراف، موسیقی و منکرات نباشد، و از اختلاط زنان و مردان نامحرم جدا جلوگیری گردد.

در شریعت خانواده خسر ولی امر شرعی زن بیوه شده نمی تواند

یکی از علاقمندان مسائل دینی سوال نموده:

در منطقه ما چنین یک عادت رواج یافته اگر شوهر یک خانم جوان وفات میکند اقارب شوهر این خانم را در خانه مقید میسازند و اجازه نمی دهند که بار دوم با کسی عروسی کند و عروسی کردنش را عار و ننگ می دانند میخوایند که تا آخر عمرش در خانه خسر باشد از نظر اسلام عزیز چی حکم دارد جناب استاد یک کمی روشنی بیدازید؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

خانمی که شوهرش وفات کند اگر پسر جوان و عاقل و بالغ داشته باشد این پسر ولی امر شرعی اش شده می تواند و اگر نداشته باشد خانواده اصلی اش یعنی پدر، برادر ولی امر شرعی اش میباشند نه خانواده خسر، و آنها شرعا این حق را ندارند که مانع ازدواج این خانم شوند، بعد از وفات شوهرش و تکمیل نمودن عدت وفات خانمها شرعا حق

دارند که شوهر دومی بکنند نظر به خواهش و رغبت و انتخاب خودشان.

اقارب و خانواده خسرش شرعا ولی امر این خانم شمرده نمی شوند و حق مداخله در ازدواج و یا عدم ازدواج این خانم را بعد از وفات شوهرش ندارند حتی حق اعتراض را نیز ندارند.

ازینکه ازدواج یک حق فطری و شرعی و قانونی هر انسان است در حالت عادی سنت و مستحب است و در بعض حالات حتی بواجب و فرض بودن نیز میرسد، و مانع شدن از ازدواج خانمها گناه کبیره شمرده می شود از طرف هر کسی که باشد، تنها در مورد تربیه اطفال و سرنوشت آنها حق تفاهم نمودن و همکاری را دارند که این دو جانبه است.

دایره زدن خانمها در مجالس عروسی

یکی از خواهران علاقمند مسائل دینی از شهر کابل سوال نموده:

آیا دایره زدن زنان در عروسی و شیرینی خوری روا است، بعض مردم قبول دارند و بعض منع میکنند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اصلا دين مبين اسلام به خوشی و خوش حالی و خوش گذرانی و تفریح تشویق نموده و مسلمان مأمور است که از شر غمگینی به الله متعال پناه بخواهد صبح و شام، لهذا دایره زدن خانمها در مجالس خوشی مثل عروسی، نامزادی، ولیمه، ختنه، جایز و مشروع است.

و در احادیث صحیح مشروعیت دایره زدن خانمها ثابت است. نزد جمور فقهاء مشروع و مباح و در مذهب حنبلی دایره زدن خانمها در مجلس نکاح و عروسی مستحب است یعنی اجر و ثواب هم دارد، لیکن مجلس خانمان با ستر و در محل و مکان و جای بدور از انظار مردان نا محرم انتخاب شود، در عین حال این دایره ها بدون زنگ و بدون موسیقی بوده باشد.

و برای مردان خورد و کلان دایره زدن جائز و مشروع نیست.

نکاح بستن در مسجد مستحب و سنت نیست تنها جایز است

یکی از علاقمندان مسائل دینی از ولایت لوگر سوال

نموده:

من قبلا عقد نکاح یک دخترم را در مسجد اجراء کردم
وحالا دختر دومی ام نامزاد است آیا نکاح او را نیز در مسجد
بسته کنیم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

جمهور فقهاء به این نظر هستند که نکاح بستن در
مسجد مستحب است، واز حدیث ضعیفی استدلال کردند
که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: "أعلنوا هذا
النكاح واجعلوه في المساجد واضربوا عليه بالدفوف".

این نکاح را اعلان کنید وآنرا در مساجد انجام دهید
و نیز دایره بزنید که مردم خبر شوند.

لیکن این حدیث را شیخ محمد ناصر الدین الألبانی
ضعیف شمرده.

به هر صورت عقد نکاح در داخل مسجد جایز و مشروع
است البته اینکه دلیل صحیح وقوی وجود ندارد بر مستحب
بودنش، و جایز بودنش مشروط بر این است که هنگام دایر
نمودن مجلس عقد نکاح بی حرمتی و بی احترامی صورت

نگیرد، تنها ایجاب و قبول و شاهی صورت انجام شود
و خطبه نکاح خوانده شود، مجلس عقد نکاح از موسیقی
و منکرات و غیره خالی باشد.

بخاطر حق والدین حق خاتم را تلف نکند

یک خواهر محترمه ما از علاقمندان مسائل دینی چنین
نوشته :

استاد محترم بازهم خواهرتان مزاحم شما شد.

خوشو و خسرم همیشه با مه جنگ و دعوا میکنند بی
علت اگر کار میکنم میگویند نمیکنی اصلا مرا خوش ندارند
میگویند تورا خیال سگ هم نمیکنیم اما شوهرم از من راضی
است میترسم که او را از من جدا نکنند.

بنظر شما چی کارکنم اگر بخواهم یک چیزی پخته
کنم قلف است همه چیز من به شوهر خود میگویم خرچ
ما جدا کن که بی منت نان بخورم شوهرم میگوید معاشم
چهارهزار است نمیشود رایش میگویم من گذاره میکنم اما
به نظر شما چی کارکنم جدا کنم خرچ خود را؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

تلف کردن حق خانمها بخاطر پدر و مادر هم گناه است و توجه نکردن به والدین بخاطر زن نیز گناه است، شریعت اسلامی حقوق خانمها را نشاندهی نموده در عین حال حقوق والدین را نیز تعیین کرده و شوهر باید که به هر کسی حق مشروعش را برساند رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: " أعط كل ذي حق حقه"، حق کسی از حقداران را بده، و مسأله را به این نرساند کدام یکی بر حقوق دیگران تجاوز کند.

در این حالت که ذکر شد بر شوهر فرض است که به خانمش زندگی جداگانه مهیا سازد و خرج و مصارفش را بدهد این فرض است و حق مسلم خانمش است، رزق و روزی خانم را بدست دیگران ندهد که حتی در زندگی عادی روز مره محتاج کسی باشد که همه اشیای مورد ضرورت او را قفل کند این یکی از شیوه های جاهلی است.

برای خانمها جواز ندارد که مادران شوهر را بنام مادرم صدا کنند

یک خواهر محترمه سوال نموده که :

آیا جواز دارد که مادر شوهرم را من هم مادر صدا کنم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه

أما بعد:

برای خانم جواز ندارد که مادر شوهر خود را بنام مادر صدا کند زیرا از این امر برداشت غلط صورت نگیرد که گویا مادر حقیقی است و در صورتی که مادر حقیقی اش باشد درین حالت شوهرش برادش می شود که باید باهم ازدواج نکنند.

از همین لحاظ رسول الله صلی الله علیه وسلم این امر را ناپسند میدانست و وقت که شنید که یک صحابی خانمش را به نام خواهرم صدا میکند او را منع نمود "أن رجلاً قال لامرأته يا أُخِيّة، فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم: أأختك هي؟ فكَرِهَ ذَلِكَ"^۱.

^۱ - سنن أبي داود، كتاب الطلاق، باب في الرجل يقول لامرأته: يا أختي، رقم الحديث:

(۲۲۱۰)، (ج ۲، ص ۲۶۴).

بعض فقهاء مکروه دانستند و بعض شان حرام شمردند
صدا کردن خوش دامن را به نام مادر، هم خانمها و نیز
مردها هر دو باید این کار را نکنند، لیکن طلاق واقع نمی
شود اگر کسی صدا کند.

گفتنیهای شرعی در مورد مهر خانمها

یکی از برادران دانشمند و دعوتگر ما از شهر کابل چنین
نوشته:

جناب استاد یک رسم بسیار ناپسند و ناخوشایند که در
عروسی های ما در وقت نکاح صورت میگیرد در حضور
داشت مولوی صاحبان و بزرگان چیز فهم اما همه خاموش و
سیل بین.

یعنی: در جریان عقد نکاح پدر و کیل دختر مهر دختر
را ۱۰۰ لک افغانی تعیین میکنند بعد از ۲ الی ۳ ساعت به
۱۰ لک یا کمتر و یا بیشتر از آن خلاصه میشود با گفتن
۱۰ لک بخاطر احمد ۲۰ لک بخاطر محمود رها شود یک و
ضعیت بسیار خسته کن و ناخوشایند مهر تعیین میشود.

جناب استاد اگر لطف کنید در تعیین مهر معلومات مفصل و علمی ارایه کنید تا در صورت ضرورت در این گونه عقد های دیگران را رهنمای کنیم.

من بخاطر همین وضعیت ناپسند هیچگاه در این گونه نکاح ها اشتراک نمیکنم

امشب در یکی از عروسی ها بخاطر تعیین ۱۰۰ لک افغانی مهر جنگ صورت گرفته بود که نزدیک و بین فامیل ها جدای صورت گیرد.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مهر: عوض واجبی است که برای زن در برابر نکاح یا آمیزش به او پرداخته میشود.

مهر نه نام دارد: صداق، صدقه، مهر، اجر، عُقر، نحله، فریضه و حباء..

مهر مؤکدترین حقی است که زن بر شوهرش دارد و بر او واجب است که مهر او را بگونه کامل و بدون منت و آزار و کم دادن و درنگ نمودن بپردازد.

الله متعال میفرماید: "وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً"^۱.

«و مهر زنان را به عنوان بخشایشی (الهی) و از روی خوشی، به آنان بدهید».

یعنی به عنوان فریضه ای واجب.

همچنان گفته شده: بخششی از طرف الله متعال برای زنان.

و گفته شده: بخششی با خوشی و آرامش خاطر

و گفته شده: از روی دینداری

فقهاء فرموده اند: یعنی از روی خوبی و پاکدلی به اساس فریضه ای که الله متعال آن را فرض نموده است.

گفته شده: النحله: یعنی هبه و بخشش که صدق در معنای آن است؛ زیرا هریک از زن و شوهر از دوست و یار خود بهره میگیرد و اینکه مهر را برای زن قرارداده، گویا آن بخششی بدون عوض است.

^۱ - سورة النساء: ۴.

الله متعال می فرماید: "فَأَنْكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ"^۱.

همچنان می فرماید: "فَأْتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً"^۲.

«مهرشان را به عنوان فریضه ای [مقرر شده به آنان بپردازید].»

یعنی مهرهای شان را به عنوان فریضه ای معلوم.

آیات قرآن کریم در وجوب مهر برای زن صریح و آشکار است و ندادن آن جائز و مشروع نیست.

این خود موضوعی است که بر آن اجماع و اتفاق صورت گرفته چنان که از دوش مرد ساقط نمی شود هرچند زن آن را ساقط نماید و از دوش مرد بیفکند. یا آنکه شوهرش بر او شرط نماید که مهري ندارد و زن نیز بدان راضی شود. که این شرط به اجماع فقهاء باطل است و به دلیل آنکه رضایت دوطرف چیزی را که خداوند واجب ساخته، ساقط نمی نماید.

بدین ترتیب می دانیم که مهر رکنی از ارکان نکاح نیست و نه هم شرطی از شروط صحت آن در مذهب

^۱ - سورة النساء: ۲۵.

^۲ - سورة النساء: ۲۴.

حنفی، بلکه اثری از آثار مرتبه بر آن بوده و حق واجبی است که زن بر دوش مرد دارد مانند نفقه و مصارف زندگی.. البته مهر در مذهب جمهور فقهاء رکن و شرط است در عقد نکاح.

بهتر آن است که مهر نامیده شده و به اندازه و جنس آن و ووقت و تاریخ ادای آن و آن هم پیش از آمیزش یعنی همبستری، توافق بعمل آید.

زیرا پیامبر صلی الله علیه وسلم چنین به نکاح می داد و خود ازدواج می نمود. چنانکه برای آنکه زن بخشش داده شده به خویش را به عقدش درآورد، فرمود: "هل من شیء تصدقها به؟ فالتمس فلم يجد شیئا. فقال: التمس ولو خاتما من حديد. فذهب فطلب ثم جاء فقال: ما وجدت شیئا و لا خاتما من حديد. فقال: هل معك من القرآن شیء؟ قال: معی سورة كذا و كذا. قال: اذهب فقد أنكحتكها بما معك من القرآن"^۱.

«آیا چیزی داری که آن را در بدل مهرش بپردازی؟ او جستجو نموده و چیزی نیافت و گفت: چیزی را نیافتیم حتی انگشتری آهنی را. فرمود: آیا چیزی از قرآن با خود (حفظ) داری؟ گفت: بلی. سورة فلان و فلان را حفظ دارم.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب إذا كان الولي هو الخاطب، رقم الحدیث:

فرمود: برو همانا او را در برابر آنچه از قرآن حفظ داری، به نکاحت درآوردم.»

زیرا تعیین مهر اختلاف و درگیری را از میان برده و بهترین وسیله برای حفظ حقوق زن و برائت و رهائی مرد از زیر بار مسئولیت می باشد.

بنابراین، هرآنچه روا است که ثمن و قیمت و مزد یک چیز باشد، می شود که مهر قرار گیرد.

به اجماع علماء بیشترین مقدار آن اندازه ویژه ای ندارد ، چنانکه بر مذهب صحیح کمتر آن نیز مشخص نمی باشد.

که احادیث صحیح بر این نکته دلالت میکنند که یک مشت قاووت (تلخان) و انگشتر آهنین و یک جوره کفش و تعلیم قرآن و اسلام شوهر را می شود مهر نامید و زن بدان حلال میگردد.

چنانکه بر این نکته دلالت دارند که افراط و زیاده ستانی در مهر در نکاح مکروه و ناپسندیده است و سبب کم شدن برکت و دشواری آن می شود درحالیکه سرور مردم مدینه از تابعین سعیدبن السیب دخترش را به دو درهم به عقد کسی درآورد و کسی بر او اعتراض نکرد بلکه درعوض این کار از زمره مناقب و فضایل آن او شمرده شد.

البته واجب است که مهر برحسب عقد و پیمانی که باهم در مورد آن اتفاق نموده اند یا برحسب عرف موجود در شهرهای شان و آن هم در صورتی که برخلاف آن با هم توافق نکرده باشند، پرداخته شود؛ زیرا آنچه در عرف شناخته شده مانند چیزی است که بر آن شرط گذاشته شده باشد. خواه اتفاق یا عرف به تعجیل همه اش با مدت دار بودن همه یا قسط بندی یا تعجیل نصف و تأجیل نیمه دیگر صورت گرفته باشد.

آن هم به دلیل فرموده خداوند تعالی: "يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ"^۱.

«ای کسانی که ایمان آورده اید، به پیمانها وفا کنید».

و فرموده رسول صلی الله علیه وسلم است که: "إن أحق الشروط أن توفوا به ما استحلتم به الفروج"^۲ همانا از سزاوارترین شروطی که لازم است بدان وفا کنید چیزی است که بوسیله آن شرمگاهها را برای خویش حلال ساختهاید.

^۱ - سورة المائدة: ۱.

^۲ - صحيح البخاري، كتاب الشروط، باب الشروط في المهر عند عقدة النكاح، رقم الحديث: (۲۷۲۱)، (ج ۳، ص ۱۹۰).

اما هرگاه نیمه آن را (آنچه به زودی در پرداخته میشود) و نیمه آن را مؤجل قرار داد؛ هرگاه مدت معین بود همان مدت مشخص شده اعتبار دارد و اگر به گونه مطلق گفته شده بود، نیمه آجل و مدت دار جز در صورت مرگ یا جدائی شوهر از آن، پرداخته نمی شود که در بسیاری از سرزمین های اسلامی عادت مردم نیز چنین است.

حالا باید همه بدانند که مهر حق خاص خانمها است که باید در مجالس نکاح احکام شرعی مهر دادن، مهر گرفتن و تعیین نمودن آنرا مراعات نمود و از رسم و رواجهای نا بسند و مکروه دوری کرد.. از هموطنان متدین ما توقع می روند که این حق آسمانی خانمها را توسط رسم و رواجها، و برداشتهای غلط بامال نکنند و به استهزاء نگیرند در مجلس عقد نکاح.

حقوق مشترک میان زن و شوهر

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

۱- معاشرت و زندگی متقابل با شیوه پسندیده و خوب (زندگی زناشویی بازیچه و سرگرمی نیست و نه هم لذتی زودگذر یا پیوندی موقت و گذرا یا تنها شهوت و بهره برداری جنسی بلکه مسئولیتی بزرگ و بار سنگینی است که نیاز به صبر و مجاهده و حکمت و اندیشه دارد.. هرگاه

روابط و پیوند میان زن و شوهر به این مرتبه از استواری و استحکام باشد و حق هرکدام بر دیگری به این عظمت و اهمیت این خود ایجاب میکند که بزرگترین آنچه بر زن و شوهر لازم است این است که با هم زندگی با همی شایسته و مصاحبت و همدلی نیک داشته باشند و هرکدام وظائف و مسئولیتها و حقوق خود را نسبت به دیگری بدانند و آن را در برابر یکدیگر انجام دهد)

۲- حلال بودن بهره برداری جنسی (هرکدام از زن و شوهر حق دارند در آنچه خداوند مباح ساخته، از همدیگر بهره‌گیری نمایند و این موضوعی است که فطرت بدان میخواند و ازدیاد نسل انسانی بر آن استوار بوده و دوستی و الفت میان شان پدید می‌آید..در مقابل این حق شوهر، بر شوهر نیز لازم است تا نیاز جنسی همسرش را در هر لحظه ای که بخواهد، و او بر آن توانمند باشد، برآورده سازد مادامیکه تنش، رنجور و فرسوده نشود، یا عبادتی واجب او را از آن باز ندارد یا کاری که برای تأمین معیشت زن و فرزندش بدان نیاز دارد..از برخی سلف روایت شده که: هر چهار شب و از برخی دیگر در هر طهر و پاکی یکبار)

۳- تعاون و همکاری بر نیکوکاری و پرهیزگاری (زن و شوهر دو دوست پیوسته به هم اند که هرکدام از دیگری متأثر شده و در او تأثیر می‌افکند از اینرو، بر هر دو واجب است که بر نیکی و پرهیزکاری همیاری نموده و از گناه و

بدی خود را بازداشته، در کار پسندیده مشوق و فرمانده همدیگر بوده و از کارهای زشت همدیگر را منع نمایند).

۴- همکاری بر انجام مصالح دنیوی مشترک در خانه مشترک (هرگاه بر زن و شوهر حق باشد که با هم بر نیکی و پرهیزکاری و رستگاری در زندگی اخروی همکاری نمایند، ناگزیر بر آن دو حق است که همچنان در امور زندگی‌ای که برایشان اهمیت دارد، با هم مساعدت کنند و اینکه هر کدام شان بازوی دیگری بوده و مددکار وی باشد و اینکه در دردها و آرزوهای وی شریک بوده و در انجام مصالح و کارهای مرد با او معاون و همکار باشد. چنان که مرد باید با خانمش در آن کارهای خانه که انجام داده اش میتواند، مشارکت می‌ورزد. همانگونه که رسول خدا با خانواده و همسرانش چنان بودند).

۵- همکاری در تربیه اطفال (به این شیوه درمی‌یابیم که تربیت فرزندان مسئولیتی است که میان زن و شوهر مشترک است و بر هر دو لازم است که برای انجام آن با هم همکاری و همیاری نمایند و اینکه باید تلاش‌های-شان برای تأمین این هدف و تحمل این مسئولیت و بارسنگین، مکمل یکدیگر باشد. بلکه بدست آوردن فرزندان و توجه به تربیت نیکو و آماده سازی شان، خود هدف بزرگ و والاترین غرض از نکاح است.

**مامازاده، کاکا زاده، عمه زاده، خاله زاده و یازنه محرم
نیستند**

یکی از دوستان از ولایت سمنگان چنین سوال نموده :

استاد محترم سوال من این است محرم آیا بچه کاکا
بچه خاله بچه عمه و بچه ماما در مناطق ما کسی روی
پوشی ندارد از همین اقارب خود حتی از یازنه؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مامازاده، کاکا زاده، عمه زاده، خاله زاده و یازنه همه
نامحرم هستند.

وخواهران باید از اینها ستر و حجاب نمایند و تعامل شان
باید با حجاب باشد و معامله محرم نشوند.

**چگونه خود را از شوهر شرابی که کفر گویی هم میکند رها
کند؟**

یکی از دوستان از شهر کابل چنین سوال نموده :

یکی از مادران بسیار بلند مرتبه است اما برعکس
شوهرش یک شخص شرابی و چرسی سالها است که عیب
شوهر شه بخاطر عزت خودش و فامیلش پنهان کرد تا ای

انسان بهتر شود اما نشد، هر شب نشه می باشه دشنام و کفر گویی میکند اکنون اوضاع بسیار خراب شده از شما بزرگوار برای شان یک راه درست خواهان هستم .

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

درین شکی نیست که شوهری که شراب می نوشد مرتکب گناه کبیره شده و مستحق این است که حبس شود و تعزیرا دره زده شود از طرف محکمه شرعی زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است : "الخمير أم الخبائث، فمن شربها لم تقبل صلاته أربعين يوماً فإن مات و هي في بطنه ما ميتة جاهلية"^۱.

شراب ام الخبائث اساس پليديها وناپاکی است، پس هر کس آنرا بنوشد تا چهل روز نمازش قبول نمی شود و اگر بمیرد در حالیکه شراب در شکمش باشد، به مرگ جاهلیت مرده است..وعذاب دوزخ در انتظارش است در صورت که توبه نکرده باشد قبل از وفات.

اما هرگاه خانمی؛ شوهر شرابخوار وچرسی داشته باشد؛ نباید در تهیه شراب وچرس برای او کوچکتین نقشی داشته باشد، وگرنه او نیز شریک جرم شوهرش خواهد بود، زیرا او به یک عمل حرام و گناه کمک و یاری رسانیده است

^۱ - سنن الدارقطني، كتاب الأشرية وغيرها، رقم الحديث: (٤٦١٠)، (ج ٥، ص ٤٤٣).

در حالیکه الله متعال کمک رسانیدن به گناه را نهی کرده اند و فرموده است: " وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ " ^۱.

و هرگز در راه گناه و تعدی و تجاوز بر حدود الله همکاری ننمایید و از مخالفت فرمان او تعالی بپرهیزید که مجازات او شدید و سخت است.

و از صحابی جلیل القدر عبد الله بن ابن عمر رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: " لعنت الخمر علی عشرة أوجه: بعینها، و عاصرها، و معتصرها، بائعها، و میتاعها و حاملها، و المحمولة إلیه، و آكل ثمنها، و شاربها، و ساقیها " ^۲.

شراب از ده جهت و مورد لعنت شده است: خود شراب، کسی که شراب را دست می کند، کسی که به درخواست او شراب گرفته می شود، فروشنده، خریدار، حمل کننده، کسی که شراب برای او حمل می شود، خورنده پول آن و خورنده خود آن و ساقی آن..

^۱ - سورة المائدة: ۲.

^۲ - سنن ابن ماجه، كتاب الأشربة، باب لعنت الخمر علی عشرة أوجه، رقم الحدیث:

(۳۳۸۰)، (ج ۲، ص ۱۱۲۱).

بنابراین زن نباید در امور مربوط به شراب یا شرابخواری، چرس و فسق و فجور به شوهرش خدمت کند، و اطاعت از شوهر هرچند که واجب است، اما اطاعت از او در گناه و حرام ممنوع است، چنانکه رسول صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: " لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ"^۱.

از مخلوق در کاری که معصیت الله متعال است نباید اطاعت کرد.

این زن باید سعی کند حکم شرعی شرابخواری را مستقیم یا غیر مستقیم به شوهرش اعلام کند و وی را نصیحت نماید، و اگر لازم شد از اقارب که در شوهرش نفوذ و تأثیر دارند کمک بگیرد تا بتوانند آنرا از ادامه چنین وضعیتی بازدارند، و برایش دعا کند و در این راه خسته نشود، و همین تلاش زن برای اصلاح شوهرش خود دارای اجر و ثواب است، هرچند که موفق به هدف مورد نظر نشود.

اما در صورت که این شوهر شرابی همچنان به گناه کبیره خود ادامه دهد و اصلاح نشود و نصیحت را قبول نکند، در این حالت نصیحت من اینست که این خانم از این شوهر مرد جدائی را اختیار کند شود و تقاضای طلاق را

^۱ - مصنف ابن ابی شیبیه، کتاب السیر، فی إمام السریة بأمرهم بالمعصية، من قال: لا طاعة له، رقم الحدیث: (۳۳۷۱۷)، (ج ۶، ص ۵۴۵).

نماید و یا از طریق خلع خود را از او رها کند، چرا که زندگی کردن با مرد شرابی ممکن است تاثیر سوء بر دین و اخلاق خود زن و حتی فرزندانش بگذارد.

باید به خواهر محترمه ما بنویسم که دنیا عبارت است از دار ابتلاء و امتحان و مسلمان به مشکلات گوناگون مواجه می شود لیکن حل این همه در روشنی دین مبین اسلام جستجو شود.. حالا این خواهر محترمه و متدین ما به شوهر بی ، شرابی و چرسی وبی بندوبار که کفر گویی هم میکند مبتلاء شده و همه تلاشها را بخرچ داده تا اینکه سبب هدایت او شود لیکن نتیجه مثبت بدست نیاورده .. مگر به این معنی نیست که سکوت را اختیار کند و زندگی خود را با این شخص ادامه دهد زیرا:

۱- کفر گویی ولو که در حالت نیشه شدن وبی خودی هم باشد به شکل دائم انسان را به کفر می کشاند.

۲- این شوهر وقتیکه شراب نوشیده دروازه های منکر و فحشاء برویش باز شده و مرتکب گناهای مختلف شده حتما این خانم را مورد ظلم و آزار و اذیت قرار داده.

۳- باید بخاطر اقامه حجت و براءت ذمه خود باز هم از شوهرش خواهش کند که پابند احکام الهی باشد و فرائض را

ادا کند و از شراب نوشی و افعال قبیح و زشت دستبردار شود در غیر آن چاره بجز از جدائی ندارد.

۴- حالا ادامه زندگی این خانم با شوهر که در مسلمانی اش شک است کار معقول به نظر می نرسد، باید در سردرگمی نباشد اقارب و ولی امر خود را در جریان بگذارد و به شکل فوری به محکمه رجوع کند تا اینکه اجراءات جدائی از طریق محکمه شروع شود و بخاطر سرنوشت اولاد صحبت گردد که شریعت حق رعایت اولاد نیز به خانم میدهد زیرا شوهر فاسق و فاجر معلوم الحال نمی تواند که این وظیفه را بدوش داشته باشد زیرا اطفال را نیز به سرنوشت خود دچار میسازد... اطفال به فطرت خوب تولد می شوند لیکن پدر و مادر ناصالح و ماحول خراب آنها را به بیراهه میکشاند.

۵- البته از لا بلای سوال خواهر محترمه حکم کافر بودن شوهرش را کرده نمی توانیم چون منکر فرائض نیست مگر در فسق و فجور و کفر گویی و کارهای آغشته است که اصرار کردن و مداومت بر آن راه رفتن به دوزخ را هموار میسازد و ادامه زندگی این خواهر را با او مشکوک ساخته... زیرا اگر از دین بر آمده باشد به این خواهر جواز ندارد که با او زندگی کند حتی ضرورت به طلاق هم نیست چون زن شخص مرتد نکاحش فسخ گفته می شود..

واحکام غیر مسلمان در تعاملات بالایش تطبیق می شود مثلاً در بین زن مسلمان و این مرد زنا شوهری وجود نمی داشته باشد، از میراث محروم است، در قبرستانی مسلمانان دفن نمی شود، نماز جنازه ندارد، حق سرپرستی و تربیه اولاد خود را ندارد..

۶- قاضی محکمه بعد از اینکه حقائق و جوانب این قضیه را درک نماید در حکم و فیصله خود این مسأله را در نظر داشته باشد که این خواهر با وجود که از طبقه مظلوم است و استقلالیت اقتصادی ندارد و اعراف و تقالید کشور ما از این بیشتر به خانمها اجازه نمی دهد با وجود این همه موانع حتی الوسع سعی و تلاش را بخرج داده تا اینکه سبب هدایت شوهرش شود و راضی نبوده که جدایی را اختیار کند لیکن بخاطر ترس از عذاب قبر و روز آخرت به محکمه رجوع کرده.

حکم ازدواج با دختر خیاشنه در صورتی که خاله اش در قید نکاح شخص باشد

یکی از دوستان سوال چنین سوال نموده:

نکاح با دختر خیاشنه (خواهر زن) در صورت حیات خانم جواز دارد یا خیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

رسول الله صلى الله عليه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: "لا یجمع بین المرأة وعمتها ولا بین المرأة وخالتها"^۱ که در عین حال با خاله ویا عمه زن که در نکاح شخص باشد ازدواج جواز ندارد.

وفقهاء در این امر اتفاق دارند ومسأله اختلافی هم نیست.

تنها بعد از وفات وطلاقش این ازدواج جواز دارد.

شیردادن طفل مسلمان توسط زن غیر مسلمان

یکی از هموطنان مقیم ما در اروپا سوال نموده:

آیا جواز دارد که طفلم را نزد زن غیر مسلمان ببرم برای شیر دادن زیرا مادرش مریض وکم خون است ونیز خانمهای شیرده مسلمان پیدا نمی شود در اینجا؟

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب لا تنکح المرأة علی عمتها، رقم الحدیث:

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

در شیر دادن شرط نیست که زن شیرده مسلمان باشد و شریعت جواز داده که غیر مسلمان مادر رضاعی طفل مسلمان شود هنگام ضرورت.. در صورت که شیر بدهد او را مادر رضاعی اش محسوب می شود و همان احکام را دارد .. لیکن فقهای معاصر به این نظر هستند که شیر دادن طفل مسلمان توسط زنان غیر مسلمان مکروه است زیرا آنها شراب می نوشند واز گوشت خنزیر و خوک تغذیه می شوند که شیر آنها نتیجه از گوشت خوک و خنزیر و گوشتهای خود مرده میباشد .. و شیر تأثیر خود را به عقل و ذهن و تربیه طفل میداشته باشد.. لهذا باید از شیر خشک و غذای اطفال استفاده شود بعوض بردن طفل به نزد زن شیرده غیر مسلمان.

آیا شریعت به خانمها اجازه نکاح بسته کردن را داده است؟

یکی از دوستان سوال نموده:

استاد بزرگوار السلام علیکم و رحمه الله و برکاته

آیا زن میتواند نکاح را بسته نماید دوستی چنین سوال را مطرح کرد. گفتم نمی دانم از استاد سوال مینمایم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

شخص که نکاح را بسته می کند در فقه اسلامی " مأذون الأنکحة " نامیده می شود، برایش از طرف حکومت وقضاء اجازه داده شده ویا اینکه به رضایت زن وشوهر این وظیفه را بدوش دارد شروط وارکان نکاح را در این وظیفه تطبیق می نماید مطابق احکام شرعی آن.

جمهور فقهاء به این نظر هستند که برای خانمها جواز ندارد که نکاح را بسته کنند یعنی نکاح خوان باشند حق ندارند که نکاح خود را بسته کنند ویا اینکه نکاح دیگران را زیرا نکاح بستن یک وظیفه نسبتا قضائی است که از وظائف مردان است ونیز اگر زن بخواهد این کار را بکند اختلاط وآمیزش با نامحرمان صورت میگیرد که خود جواز ندارد..ونکاحی را که زن بسته کرده باشد فسخ وباطل اعلان می شود.

وبعض فقهای معاصر برای زن جائز دانسته این کار را زیرا نکاح بستن یک کار اداری است که خانمها هم می توانند آنرا اجرا کنند.

لیکن راجح این است که برای خانمها نکاح بستن جواز ندارد زیرا این وظیفه تقاضای مسائلی را دارد که تنها مردان می توانند آنرا اجرا کنند.

اما خانمها می توانند نکاح بسته شده را تنها توثیق و نوشته کنند و نکاح نامه را ترتیب دهند بشرط که با حجاب بوده باشند و آمیزش و اختلاط با نامحرمان نداشته باشند.

به خانمش گفته خانه پدرت برو طلاق نامه را از پشتت روان میکنم

یکی از قاضی صاحبان سوال نموده :

یک زن و شوهر به محکمه حاضر شدند شوهر در حالت قهر و غضب به خانمش گفته که خانه پدرت برو خط طلاق را از پشتت روان میکنم .. آیا طلاق جاری شده؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در صورتیکه تنها وعده نموده و طلاق نامه اش را نوشته نکرده و روان ننموده و برای این خانم خط شوهرش نرسیده ، طلاق واقع نشده . طلاق به وعده جاری و واقع نمی شود تا اینکه تلفظ و نوشته نشود.

شاهدي متولي ومجاور زیارت در نکاح قابل قبول نیست

یکی از دوستان از کابل چنین سوال نموده:

استاد محترم شوهر عمه من متولی ومجاور یکی از زیارتها است از طرف وزارت ارشاد و اوقاف و حکومت معاش دارد وهم مردم وزائرین برایش پول وپیسسه میدهند آیا پول وپیسسه اش حلال است؟

آیا شاهدی مجاور ومتولی زیارت در نکاح قبول می شود؟

امامت متولی ها ومجاورین زیارتها در نماز قبول نمی شود ونماز خواندن پشت آنها جائز نیست وباطل شمرده می شود

آیا امامت مجاور ومتولی زیارت در نماز درست است؟

خانمهای متولیان ومجاورین زیارتها شرعا حق دارند که در قید طاعت آنها نباشند وطلاق بخواهند

آیا بودن خانمها در قید نکاح مجاورین ومتولیان زیارتها درست است؟

معاش کسب وکار، رزق وروزی را که متولیان ومجاورین زیارتها از خدمت کردن زیارتها بدست می آورند حرام است

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

رسول الله صلى الله عليه وسلم در احادیث صحیح از مجلل ساختن، و تعمیر نمودن زیارتها منع کرده تا اینکه مردم بسوی انحرافات و شرکیات کشانیده نشوند مثل که بعضی امتهای سابقه قبرهای انبیاء و صالحین خود را تعظیم نمودند و بشرک کشانیده شدند. انحرافات عقیدوی که در ماحول زیارتها روان است بدون شک ناجائز و نامشروع است بلکه کسانی که بخاطر طلب حاجات و شفای مرض و بر آوده شدن آرزوهای شان به زیارتها میروند و آنانیکه سرپرستی و رهنمائی میکنند همه شان در شرک الوهیت و ربوبیت آغشته هستند در صورت که اعتقاد داشته باشند و از جهالت و نادانی نباشد.

کار کردن، وظیفه داشتن بنام متولی و مجاور زیارت و خدمتگار این زیارتها حرام مطلق میباشد و همکاری به منکر، باطل و نشر شرکیات و انحرافات است، معاش، کسب، کار و رزق و روزی و پول و پیسه را که بدست میآورد از این کار و وظیفه حرام است زیرا از کار حرام که عبارت از شرک آوردن به الله متعال است بدست آمده. الله متعال از نشست و برخاست با اهل باطل و منحرفین و کسانی در شرکیات غرق هستند منع کرده و فرموده است که کسانی با آنها همنشینی و همنوائی میکند در منکرات و بی بندوباری شان شامل است و او تعالی منافقین، مشرکین و کفار را و دوست داران شانرا در

آتش دوزخ جمع آوری می نماید: "فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذَا مِثْلُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا"^۱.

باید شوهر عمه شما این وظیفه را که عبارت است از سرپرستی رسمی انحرافات عقیدوی و شرکيات و کشانیدن مردم به گمراهی و همکاری به باطل و کارهای ناروا و منکر، ترک کند زیرا خودش و فامیل و اطفال و خانواده اش نیز از حرام تغذیه می شوند.

وزارت محترم ارشاد و اوقاف باید بودجه ملت را در سرپرستی رسمی انحرافات عقیدوی و بعضا شرکيات به مصرف نرساند و اداره و ریاست که به این نام دارد الغاء نماید و موظفین آنرا در بخشهای جائز، مشروع و مفید توزیف کند در غیر آن مسؤولین وزارت هم در گناه و یان عقبماندگی های عقیدوی و فکری شریک هستند.

حقوق زن و شوهر از همه بیشتر است

یک برادر رغبت داشته که ازدواج دومی کند ولی بخاطر قناعت دادن در خواستگاری و تبریر ازدواج دومی خود به دختری که خواستگاری می شود از خانم اولی خود

^۱ - سورة النساء: ۱۴۰.

به بدی یاد کرده و تلاش نموده که عیوبش را بیان کند، خود را چنین ظاهر کرده که گویا ازدواج دومی جرم و گناه است لیکن او ضرورت دارد و مجبور است.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

زن و شوهر علاوه بر حقوق زن و شوهری بر همدیگر همه حقوقی که یک مسلمان بر مسلمان دارد نیز دارند، نکاح کردن و زن شوهر شدن حقوق مسلمانی را ملغی نمی کند مثلاً: سلام دادن، همدردی کردن، غیبت نکردن، و به بدی یاد نکردن، تعامل نیک کردن همه در این حقوق شامل است.

حقوق زن و شوهری بسیار بزرگ است که در قرآن کریم بنام میثاق و عهد محکم "میثاقاً غلیظاً" یاد شده، شکستادن این عهد به ناحق گناه است.

در حالیکه موقف شرعی این است :

۱- ازدواج مطلقاً مباح است تا به چهار زن، و کسی که عدالت کرده می تواند واز الله متعال وروز قیامت ترس دارد، و امکانات مادی و جسمی دارد و مسئولیت را تحمل کرده می تواند بدون غیبت کردن و عیب جوئی اقدام کند و بخاطر یک سنت و مباح مرتکب حرام نشود.

۲- تعدد زوجات مشروط بر عدالت کردن است و اگر کسی عدالت کرده نمی تواند به این معنی که در ظلم مسلمان واقع می شود خصوصا ظلم کردن زنان که اصلا طبقه مظلوم هستند، و ظلم خودش حرام است و کسی بر زنان ظلم می کند در روز قیامت کج و مائل بر می خیزد و عذاب می شود.

گفتنی های در مورد طلاق در حالت قهر و غضب

سلام علیکم، ببخشید که شما را باز به زحمت میکنم دیشب شوهرم همراهی پدرم سری کدام موضوع گپ زرده شد بعدا پدرم برای من زنگ زد من میخواستم که گپ بزدم شوهرم برایم گفت اگر همراهی پدر و مادرت گپ بزنی طلاق هستی من گپ نزدم مگر مسج ماندم برای پدرم و پیام صوتی چون که گفتم نشود که پدرم زنگ بزند و من همایش گپ بزدم، طلاق واقع نشود آیا میتوانم مسج و پیام صوتی بانم طلاق نمیشود واقع چون از گپ زدن مرا مانع شده صریحا در وقت قهر.

برادر محترم هر باری که شوهرم همراهی سر موضوع عادی گفتگو میکند. برایم همین گپ طلاق را مثل اخطار میگوید من چه کنم؟

آیا میشود که این قسم انسان را از نظر اسلام معذور حساب نماییم چون خودش میگوید که در وقت قهر سر خود نمیفهمم.

لطفا جواب های هر سوال را برایم توضیح بدهید.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

طلاق دادن در حالت قهر و غضب سه حالت دارد:

۱- در حال خانم خود را طلاق میدهد قهر و غضب شدید است که هوش خود را باخته و بالای اعصاب خود کنترل ندارد درین صورت طلاقش واقع نمی شود و حکم مجنون و دیوانه را دارد.

۲- در حالت قهر و غضب که کنترل بخش از اعصاب را از دست داده و بر نفس خود کنترل جزوی دارد، درین صورت نیز طلاقش واقع نمی شود زیرا حالت عادی را بخود ندارد.

۳- در حالت قهر و غضب عادی که هوش و حواس و عقل خود را از دست نداده و اعصابش در کنترلش است و خوب و بد را تمیز کرده می تواند درین صورت طلاق واقع می شود، نظر به الفاظ و نیتش که طلاق رجعی داده یا بائن و بهتر است به محکمه رجوع کنند، طلاق واقع شده لیکن

نوعیت آن را محکمه فیصله کند و یا اینکه نیت و حالت شوهر را معلوم کرده پس به فقیه و عالم رجوع کند که حالتش و درجه قهر و غضبش را تشخیص نموده و هدایت و رهنمائی عدت خانم را دهد.

مسیح و پیام صوتی همه در حکم گپ زدن است، لیکن موضوع به نیت شخص تعلق مبگیرید که ترساندن بوده و یا طلاق دادن اگر ترساندن بوده شوهرش کفاره قسم دهد.

در جوانی گفته اگر زن گرفتم طلاق است

یک برادر چنین سوال نموده :

آیا کسی که در جوانی بگوید من هر قدر زن گرفتم زنم صد طلاق است آیا این شخص از زن گرفتن محروم میشود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

طلاق به وعده جاری و واقع نمی شود که مثلاً بگوید: اگر زن گرفتم طلاق است، و در آینده زن خود را طلاق میدهم.. زیرا طلاق باید با الفاظ صریح و در حال داده شود، به وعده و اشاره و کنایه واقع نمی شود.

این شخص وعده طلاق را نموده و در صورت زن گرفتن و ازدواج نمودن تنها وعده خلاف می شود که وعده خلافی در این حالت گناه نبی بلکه مستحب است حتی وعده خلافی در بعض حالات واجب هم میباشد.. و خانمش طلاق نمی شود.

نکاح و ازدواج اجباری دختر جوان، بالغ و عاقل باطل شمرده می شود

یکی از خواهران از شهر مزار ولایت بلخ چنین سوال نموده:

یک مشکل خیلی جدی داشتم نیاز به مشوره نیک و منبع دینی قناعت بخش دارم خواهش میکنم با دلایل موثق قانع ام بسازید ..یکی از فامیل های ما دختر شان را بدون رضایت اش بزور و فشار به کسی که مخالف اش بود نامزاد ساختند در حالیکه دختر تحصیل کرده خوب با اخلاق است صرف دلیل اینکه پسر یکسال ازش خورد است تربیه ، استعداد و اخلاق اش مناسب دختر نیست ولی فامیلش تحت فشار قومی این کار را بزور سر دختر تحمیل کرده مگر دختر خاستار فسخ است فامیلش قبول نمیکند؟ لطفاً یک راه حل پیشنهاد کنین خواهش میکنم لطفاً حتماً جواب بدهید.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

ازدواج که مخالف رغبت دختر صورت گرفته باشد اگر دختر راضی شود ثابت می ماند و اگر راضی نشود این نکاح فسخ و فاسد است.

شریعت اسلامی در نکاح رضایت دختر جوان، بالغ و عاقل را شرط صحت و رکن نکاح دانسته، و یکی از شرائط و ارکان نکاح است که بنام "ایجاب و قبول" می نامند یعنی رضایت، اقرار و قبول داشتن، و در صورت که نکاح اجباری شده باشد تا آن وقت باطل، فاسد و فسخ است که دختر رضایت کامل خود را نشان ندهد و قناعت نکند... نکاح کردن اجباری و اعمال فشار و جبری را شریعت حرام کرده، رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح بروایت امام بخاری فرموده است: " لَا تُنْكَحُ الْبِكْرُ حَتَّى تُسْتَأْذَنَ " ^۱ نکاح دختر باکره جوان جواز ندارد تا اینکه اجازه و رضایتش نباشد.. در صورت که اجازه خواسته شود و سکوت کند، همان سکوتش بمعنای رضایتش است.. اما اگر ناراض باشد نکاح فاسد بوده و شوهرش حق همبستری را با او ندارد.. یک دختر جوان می تواند که جبراً چیزی را نخورد و ننوشد، و لباس مخالف رغبت خود را انتخاب نکند پس چطور در

^۱ - صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب لا ینکح الأب و غیره البکر و الثیب إلا برضاها،

رقم الحدیث: (۵۱۳۶)، (ج ۷، ص ۱۷).

انتخاب شریک زندگی خود اجبار شود و با کسی همبستر شود که او را دوست ندارد بلکه از او نفرت دارد. زیرا اساس ازدواج را دوستی و محبت تشکیل میدهد. و عادات قومی و قبیله‌ای و غیره که مخالف اسلام باشد مردود است و دختران باید قربانی این نوع عادات، رسم و رواجها نشوند. و از کسانی متنفر هستند تسلیم آنها بشکل جبری نشوند.

از بریده بن الحصیب روایت که فرمود: "جَاءَتْ فَتَاةٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقَالَتْ : إِنَّ أَبِي زَوَّجَنِي ابْنَ أُخِيهِ لِيَرْفَعَ بِي خَسِيسَتَهُ . فَجَعَلَ الْأَمْرَ إِلَيْهَا . فَقَالَتْ : قَدْ أَجَزْتُ مَا صَنَعَ أَبِي ، وَلَكِنْ أَرَدْتُ أَنْ تَعْلَمَ النِّسَاءُ أَنَّ لَيْسَ إِلَى الْأَبَاءِ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ"^۱ دختری نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم آمد و گفت که پدرم مرا به برادر زاده اش نکاح نمود، رسول الله صلی الله علیه وسلم این دختر را اختیار داد که این نکاح را قبول کند و بماند و یا اینکه قبول نکند و حکم فسخ این نکاح را بدهد این دختر نکاح را قبول کرد لیکن گفت من بخاطر آمدم که مردم بدانند که تنها اختیار انتخاب شوهر بدست پدران نیست که اجبار کنند دختران را.

این حدیث دلالت می کند که ازدواج که مخالف رغبت دختر صورت گرفته اگر دختر راضی شود ثابت می ماند و اگر

^۱ - سنن ابن ماجه، كتاب النكاح، باب من زوج ابنته وهي كارهة، رقم الحديث:

راضی نشود فسخ و فاسد است..لیکن باید به امر محکمه طلاق شود تا اینکه نزاع و جنجال رفع شود.

اما دختر نابالغ را پدرش می تواند که به ازدواج شخص خوب دهد زیرا پدرش مصلحت ابن دختر را بیشتر و خوبتر میداند به اتفاق فقهاء.

ونیز باید برای خواهران محترمین بنویسم که اگر خواستگار و شوهر انتخاب شده از جانب پدر انسان خوب، صالح، متدین، ملتزم، امانتکار و صداقت کار باشد باید قبول کنند ورد نکنند.

در صورت نوشیدن شیر همسر حکم شرعی زنا شوهری تغییر نمی کند

یکی از دوستان محترم پرسیده اند که: حکم نوشیدن شیر همسر چی است، وقتیکه بمعده داخل شود آیا همسر مثل مادر رضاعی میشود یاخیر، و حرمت مصاهره در مقدمات زنا واقع میشود یاخیر لطفا در موردش مفصلتر بنویسید، خصوصا در مورد خواهر خانم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وبعد:

در صورت نوشیدن شیر همسر هیچ حکم شرعی مرتب نمی شود، زیرا نوشیدن شیر خانمان وزنان در کلانی و بزرگی هیچ تاثیری ندارد و احکام شرعی را تغییر نمی دهد در نزد اکثریت و جمهور فقهاء، و خانمش در حال خود باقی می ماند و زناشوهری شان کما فی السابق ادامه دارد، و در مقدمات زنا هم واقع نمی شود و در مورد خواهر خانم هم هیچ تغییر واقع نمی شود، لیکن علماء گفته اند که بهتر که شیر خانمش را ننوشد چون این یک کار ناپسند است و او را در شک واقع می سازد.

وقابل توجه است که چندی قبل سوال مشابه برایم فرستاده شده بود که یک شخص در دفتر کار خود با یک خانم نامحرم کار میکند و او همکاریش است و سوال داشت که اگر از سینه این خانم شیر بنوشد برایش مادر رضاعی می شود؟

ومن در جوابش نوشتم که این کار جواز ندارد و آن خانم برایش مادر رضاعی نمی شود چون در بزرگی و کلانی شیر خوردن خانمان نامحرم هیچ حکم شرعی را تغییر نمی دهد، و بهتر است بلکه واجب است که با نامحرم کار نکنند و معاش و زندگی شان را حرام نسازند.

در کدام حالت طلاق خانمها بدست خود شان میباشد؟

یکی از خواهران چنین سوال نموده:

استاد محترم آیا زن خود را از شوهر طلاق کرده می تواند و شوهر راضی نباشد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

در اصل طلاق از صلاحیتها شوهران است و این حق را دین مبین اسلام به مردان داده و در آن حکمتهای نهفته است، لیکن بعض حالات استثنای است که خانمها طلاق خود را بدست آورده می توانند از جمله:

۱- از طریق خلع و تنازل کردن از مهر خود و دادن پول و پیسه به شوهر خود در حضور قاضی محکمه و یا مجلس صلح.

۲- اتفاق زن و شوهر در ابتدای ازدواج و یا هر وقت دیگر که شوهر برایش نوشته کرده باشد، هر وقت که بخواهی طلاق شوی طلاق بدست است در این صورت خانم در صورت عدم امکان زندگی زن و شوهری طلاق خود را گرفته می تواند.

۳- اتفاق زن و شوهر به طلاق در ضمن شرطهای مشروع در صورت که به این نتیجه رسیده باشند که دیگر زندگی شان یکجا ممکن نیست.

۴- طلاق خواستن از طریق محکمه بنسبت واقع شدن ظلم بالایش و وجود مشکلات خانوادگی و کوتاهی شوهر در ادای حقوقش و در صورت ثابت شدن ادعای خانم محکمه طلاقش را برای میدهد.

و نیز در حالات ذیل خانمها حق طلاق خواستن را

دارند:

۱- عاجز بودن شوهر از ادا کردن حقوق خانمها و نفقه ندادن و بخیل بودن و همبستری نکردن.

۲- ذلیل ساختن و اهانت کردن و لت و کوپ نمودن و زدن به غیر سبب شرعی که اعضای بدنش زخم شود و شکستانده شود حتی ولو که یکبار هم لت بکند و بد اخلاقی و زشت خوی کند، و یا دو و دشنام دهد و به الفاظ بد یاد کند خودش و فامیلش را.

۳- همبستری کردن از پشت (لواطت کردن) این هم مجوز طلب و خواهش نمودن طلاق است.

۴- متضرر شدن از سفر شوهرش که بترسد در فتنه وفاحشه واقع شود و فقهاء شش ماه را تعیین کردند که شوهر می تواند دور بماند.

۵- اگر شوهر مدت های طولانی محبوس باشد درین صورت نیز می تواند از محکمه طلاق و خلع بخواهد اگر احساس متضرر شدن و یا در فتنه واقع شدن را داشته باشد.

۶- اگر شوهر عیب کلان داشته باشد مثلاً عقیم باشد قدرت اولاد آوردن را نداشته باشد و طبیا ثابت شود که برای ابد اولاد آورده نمی تواند، و یا همبستری نتواند و یا امراض داشته باشد که خانم متنفر شود.

۷- فاسق و فاجر بودن شوهر که گناهان کبیره را مرتکب شود مثلاً قمار بازی، شراب نوشی، زناکاری، حرام خوری و سود خوری کند و یا اینکه به جادو و کف شناسی و زیارت رفتن مرده ها برای طلب حاجات عقیده داشته باشد و یا نیشنلست قوم پرست و زبان پرست باشد، و بی نماز باشد و نصیحت خانم خود را قبول نکند، و یا اینکه تجارت و استعمال مخدرات را بکند.

۸- اگر به کدام سبب نامعلوم بغض و نفرت داشته باشد که قابل تحمل نباشد و هر وقت که با شوهر روبرو شود

احساس ناراحتی کند درین صورت زن معذور شمرده می شود و حق طلاق خواستن و خلع را دارد.

۹- اگر شوهر خانم خود را از رفتن به خانه پدر و خانواده و والدین وصله رحم آنها مطلقاً منع کند و این حقش را سلب کند.

۱۰- مال، طلا، زیورات و غیره متعلقات مربوط خانم می شود و شوهر حق ندارد که مانع بردن آن شود.

برادری و خواهری دینی به معنای محرم بودن نیست

اخوت اسلامی و ایمانی خواهران و برادران غیر نسبی به معنای همکاری عمومی است نه به معنای محرمیت به این معنی که خلوت، یکجا سفر کردن بدون محرم، سخنهای بیهوده، مصافحه و قول دادن، مشروع و جائز نیست و باید غلط فهمی صورت نگیرد.

یکی از دوستان محترم ما از ولسوالی شیخ علی غوربند پروان سوال نموده که :

سلام صبح بخیر استادعالیقدر یک سوال داشتم آیا کسی را خواهر و یا مادر خطاب کنی مادر و یا خواهر سکه بی نباشد همرايش سفر کردن شیشت و برخاست، قول یا

دست دادن جواز دارد یا خیر اگر معلومات آرایه کنی ممنونم.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اخوت و برادری دینی مسلمانان و دوستی مؤمنان بخاطر الله متعال یکی از اهداف برزگ مقاصد شریعت است به این معنی که اگر اخوت و برادری و محبت بین مسلمانان نباشد جایش را کینه و بغض و عداوت و دشمنی میگیرد، ازینرو شریعت اسلامی همه مسلمانان را باهم برادر خطاب کرده و امر نموده که باید برادر باشند و در همه ابعاد زندگی با هم تعاون و همکاری داشته باشند و نیز انسجام عقیدوی و فکری در عقیده و عبادات و معاملات دنیائی و در بخشهای سلوک و اخلاق در همه این امور حق اخوت و برادری را رعایت کنند، از وسائل تحقق اخوت و برادری اسلامی همانا ادای حقوق و حق را بحقدار رسانیدن، عدالت اجتماعی، اخلاق نیکو در تعاملات، سلام دادن، ایثار و فدا کاری، هر چیزی را که در دین و دنیا بخود می پسندد به دیگران نیز پسندد و هر آنچه را بخود نمی پسندد به دیگران نیز روا نداشته باشد و این رویه را واجب دینی و بخش مهم از ایمانش بداند.

درینجاست که مسلمانان در فضای محبت و دوستی و امنیت زندگی میکنند.

واگر این آداب مراعت نشود و فضای اخوت و برادری وجود نداشته باشد طبیعی است که نفاق و شقاق، عداوت و دشمنی، اختلاقات گوناگونی، فضای بی اطمینانی، و ازدیاد جرم و جرائم در جامعه حاکم می شود که ما شاهدش هم هستیم.

قوت مسلمانان در اخوت شان است، در ابتدای هجرت مسلمانان از مکه به مدینه منوره برادری و اخوت را رسول الله صلی الله علیه وسلم بنام مواخاه در بین مهاجرین و انصار تطبیق کرده بود که هر انصاری یک برادر دینی مهاجر داشته باشد و همه دارائی و زندگی اش را با او تقسیم کند، حتی اگر مهاجر زن و خانواده نمی داشت انصاری حاضر بود که دختر و خواهر خود به نکاحش در آورد حتی بعد از موافقه و رضایت یکی از خانمهایش آماده طلاق بود می بود که انصاری صاحب خانواده شود، لیکن این مواخاه بعد از تکمیل شدن اهدافش و قوت مسلمان نسخ گردید، لیکن من حیث تاریخ تشریح ثبت است.

و حالا میایم که اخوت اسلامی و ایمانی خواهران و برادران غیر نسبی به معنای همکاری عمومی است نی به معنای محرمیت به این معنی که خلوت، یکجا سفر کردن بدون محرم، سخنهای بیهوده، مصافحه و قول دادن، مشروع و جائز نیست و باید غلط فهمی صورت نگیرد.

حکم ازدواج خانمها بدون رضایت ولی امر

اگر یک مطلقه (زن طلاق شده) بخواهد، نکاح خود را خودش ببندد و برای خانه و زندگی جدید مشترک خویش، شخصی را به حیث شوهر خود انتخاب کند، در حالیکه هیچ یکی از اولیای خود را به این کار خبر نداده باشد و خانواده خانم بنابر بعض دلایل این ازدواج را رد هم کرده باشند؛ پس چنین ازدواج چی حکم دارد در شریعت اسلامی؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

قبل از اینکه به سوال پاسخ بدهیم، بهتر خواهد بود، که ولی را بشناسیم!

ولی به پدر زن گفته می شود و اگر پدرش نباشد؛ پس پدرکلان وی (ولی وی) می باشد، (اگر وی هم نباشد) سپس پسر زن ولی وی بوده می تواند، به همین ترتیب برادر عینی وی ولی وی شده می تواند، سپس برادر علاتی (برادر از طرف پدر) ولی وی شده می تواند و به همین ترتیب این سلسله بطرف پایین جریان پیدا میکند. (اگر اینها هم نباشند) سپس کاکاها و پسران کاکا ولی وی بوده می توانند.

حالا اگر صورت حال چنین باشد، که از اشخاص فوق یکی هم موجود نباشند(و یا هم موجود باشند ولی از لحاظ

شرعی) اهلیت ولایت این خانم را نداشته باشند، مثلاً: مسلمان نباشند؛ پس در این حالت راه حل این است: که نزد یک قاضی مسلمان میروند و این زن را به نکاح شخص در میاورد. اما اگر حالت چنان باشد، که زن بدون ولی بخواهد ازدواج کند؛ پس در این مورد فقهاء دو نظر دارند، که در چند سطر ذیل بطور خلاصه هر یک را با شما خوانندگان گرانقدر شریک خواهیم ساخت:

نظر اول: نزد امام ابو حنیفه - رحمه الله علیه - است که اگر یک زن بدون اجازه ولی امر خود بخواهد، که خود را عقد نماید و نکاح خود را ببندد؛ پس اگر این خانم به مرحله رشد رسیده باشد، یعنی هم عاقل و هوشیار باشد و هم توانایی اختیار و انتخاب را در امور خویش داشته باشد؛ پس در این صورت این عقد هیچ نوع مشکل ندارد و صحیح و درست شمرده می شود.

نظر دوم: از نظر جمهور فقهاء ازدواج زن بدون اجازه ولی امرش باطل بوده و صحیح شمرده نمی شود.

از نظر جمهور فقهاء یکی از شرائط اساسی ازدواج موجودیت ولی امر دختر و رضایت او می باشد، که در عدم موجودیت و عدم رضایت ولی امر ازدواج باطل شمرده می شود. البته قابل یاد آور است، که این خانم اگر مجرد باشد و یا هم مطلقه باشد، اختیار نکاح وی با ولی امر وی است.

اکثر فقهاء حضور و اجازه ولی زن را در عقد ازدواج شرط می دانند ، مانند فقیه حنبلی ابن قدامه - رحمه الله علیه - که در این مورد فرموده اند :

نکاح در عدم موجودیت ولی هیچگاه هم صحت ندارد و یک خانم حق صلاحیت عقد نکاح خود و یا خانم دیگر را ندارد .

همین قسم این حق را هم ندارد، که بدون اجازه ولی شخص دیگر را وکیل تعیین کند تا عقد نکاح وی را ببندد، اگر چنین کرد؛ پس نکاح وی درست شمرده نمی شود.

از این قول و نظر را که در بالا یادآوری کردیم، تنها نظر ابن قدامه نمی باشد، بلکه این نظر امیر المومنین حضرت عمر، عبدالله بن مسعود، عبدالله بن عباس ، حضرت عبدالرحمن بن صخر الدوسی (ابوهریره) ، أم المؤمنین عایشه صدیقه - رضوان الله علیهم أجمعین - می باشد .

بر علاوه از آنها مجموعه از فقهاء از جمله جابر بن زید، ثوری، ابن ابی لیلی، ابن شبرمه و امام شافعی هم به همین نظر هستند و اضافه می کنند : که اگر یک خانم اراده عقد ازدواج را داشته باشد، پس برای این کار باید از ولی خود اجازه بگیرد. (تعداد علماء در این مورد این را هم گفته اند، که : اگر زن بدون اجازه ولی عقد هم کند؛ پس در این

صورت اولادی که در نتیجه این نکاح تولد می شوند حق پدر می باشد (نه حق مادر) و اینها باید دوباره عقد نکاح خویش را تجدید نمایند، تا اینکه با این کار شرط عقد نکاح تکمیل گردد و باید در این عقد نکاح ولی خانم هم حضور داشته باشد و رضایت خود را نشان دهد و دو نفر به حیث شاهد عدل هم اشتراک داشته باشد) .

در اخیر باید بنویسم که امام ابو حنیفه - رحمه الله - یک بار دیگر این موضوع را یادآوری می کند و میفرمایند :
 ” اگر یک شخص بدون حضور و اجازه ولی امر خویش ازدواج کند و یا هم یک حاکم وقاضی مسلمان بر صحت ازدواج وی حکم و فیصله کند و مهر تأیید بماند ، پس در این صورت ازدواج وی درست و صحیح شمرده می شود .

مسئله فوق را بعد از سوال یک خواهر، که از طریق وب سایت علمی الملتقی الفقهی با ما شریک ساخته بودند، پاسخ گفته و با شما علاقمندان گرامی شریک ساختیم. زیرا دخترانی که از خانه میروند و شوهر شانرا انتخاب می کنند سرنوشت ازدواج آنها باید مشخص شود چون این مسأله وحالاتی که به آن شباهت دارد اتفاق میفتد.

اگر حقوق خانم ضایع شود می تواند به محکمه رجوع کند

محترم یک سوال داشتم شوهرم مدت ۶ سال میشود که افغانستان نیامده در خارج زندگی میکنه یک مشکل در بین ما آمد بس در تلفون برم گفت که از طرف مه ایلاستی کارت ندارم هر چیز که میکنی دلت ۶ سال شد که خبری ندارم از وی اما زنده است عقارب ما احوال داره از وی برایم مصرف اولاد هایم را هم نمیدهد و نه زنگ زده نه احوال روان کده حالا نمیدانم که چی کنم هر کس میگوید که عروسی کو من نمیفهمم که چی کنم و شوهرم یک ادم شرابی بود و در خارج زن عیسوی هم داشت یک دختر هم داشت از زن عیسوی خود لطفا مرا رهنمایی کنید.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

چونکه این شخص لفظ کنایه طلاق را استعمال نموده و طلاق صریح نداده و در استعمال الفاظ کنایه طلاق واقع نمی شود مثلا: بگوید از هم جدا میشویم .. تا اینکه این الفاظ مقترن با نیت نباشد .

طلاق صریح مشروط به نیت کردن نیست که بگوید طلاق دادم. و طلاق هستی. .. لیکن الفاظ کنایه مبهم میباشد دو احتمال و دو معنی دارد لهذا اگر مقترن با نیت نباشد طلاق با این الفاظ واقع نمی شود .. مثلا اگر بگوید خلاص

استی. زندگی ما و شما یکجا مشکل است بعد ازین. خانه پدرت برو ومن شما را کار ندارم. آزاد استی.. از طرف مه ایلا استی کارت ندارم هر چیز که میکنی دلت...این الفاظ بدون نیت افاده طلاق را نمی کند...زیرا به گمان غالب استعمال الفاظ کنایه ترساندن و تهدید کردن است نه طلاق واگر طلاق باشد باید الفاظ صریح را استعمال کند..اما اگر مقترن با نیت باشد بدون شک طلاق واقع می شود.

این خواهر محترمه باید به محکمه مراجعه نموده تا اینکه طلاق نامه اش را از طریق محکمه بدست بیاورد و زندگی جدید خود را آغاز کند زیرا که مورد ظلم و آزار وادیت قرار گرفته است.

طلاق دادن سه مرتبه در یک مجلس

یک خواهر هموطن ما از جرمنی سوال نموده که در یکی از کمپهای مهاجرین در آلمان سکونت دارد و بعد از تعارف با یک هموطن افغان آنجا عروسی نموده و بعد از مدتی در نتیجه جنجال های فامیلی گفتگو شوهر او را در یک مجلس سه بار طلاق داده، آیا این سه طلاق یک طلاق حساب می شود و یا سه طلاق؟ به این معنی که اگر سه طلاق حساب شود این خانم طلاق بائن وجدای ابدی شده و تا آن وقت با این شخص عروسی کرده نمی تواند تا اینکه

شوهر کند و از او هم طلاق شود و بعد از تکمیل کردن عدت خود به نکاح جدید می تواند به شوهر اولی خود برگردد، اما اگر یک طلاق حساب شود درین صورت طلاق رجعی واقع می شود و این خانم عدتش را شروع کند که عبارت است از سه طهر یعنی از سه حیض پاک شود، و عدت زن حامله و ولادت طفلش میباشد، و عدت خانم که حائض نیست سه ماه است، در طلاق رجعی شوهرش می تواند که رجوع کند در اثنای عدت، و به عقد و نکاح جدید ضرورت نیست اما اگر رجوع نکند بعد از تکمیل شدن عدت این طلاق نیز به بائن وابدی مبدل می گردد.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

سه طلاق در یک مجلس در نزد جمهور فقهاء طلاق بائن یعنی ابدی حساب می شود و زناشوی هر دو ختم می شود، و باید فوراً از هم جدا شوند و شوهر سابقه اش را ترک کند.

اما شیخ الإسلام ابن تیمیة و بعض فقهای معاصرین به این نظر هستند که این سه طلاق در یک مجلس یک طلاق حساب می شود و حکم طلاق رجعی را دارد، و طلاق بائن واقع نمی شود.

حالا باید برای این خواهر محترمه بنویسم که نیت شوهرش مهم و مرجح است اگر توسط هر سه طلاق خود طلاق بائن وابدی را نیت واراده کرده باشد درین صورت قول جمهور فقهاء معتبر است و طلاق بائن واقع شده و فوراً ازین مرد جدا شود، و اگر این مرد طلاق رجعی را نیت کرده باشد به قول ابن تیمیه عمل شود، و عدت خود را شروع کند از تاریخ تلفظ طلاق، و شوهرش حق رجوع را دارد در جریان عدت.

قسمی که از دوستان مقیم اروپا شنیده بعض مردم زن را طلاق میدهند در زبان و رسمیات لیکن ارتباط زنا شوهری اش با او برقرار می ماند، بخاطر التزام مادی و قانونی نداشته باشد و در عین وقت روابط داشته باشد که این حيله و مکر شان شرعاً حرام است، و درین صورت باز هم زن طلاق می شود زیرا نوشته و اقرار کرده به طلاق دادن.

آیا یوه مسلمانه انجلی کولی شي چې د یو کافر سره واده وکړي؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

هغه وروڼه او خویندې چې په بهرنیو هیوادونو کې ژوند ، زیاتره مهال دا ډول بهر مېشته مسلمانان له دې ډول پوښتنې

سره مخامخ کيږي او دا پوښتنه مطرح کوي چې: آیا يوه مسلماننه انجلی کولی شي چې د يو غير مسلمان هلک سره واده وکړي؟

د پورتنۍ پوښتنې په اړه بايد دومره ووايو چې: د اسلامي شريعت په رڼا کې د مسلمانې انجلی له کافر سره واده ناروا گڼل شویدی او دا ترهغې پوری چې تر خو دا شخص ايمان را نه وړي او مسلمان نشي، نو که چيری دا شخص مسلمان شي، په دې صورت کې دا مسلماننه انجلی کولی شي ورسره واده وکړي او دواړه سره گډ ژوند پيل کړي.

أما کله چې د خاوند اعتقادات او ديني باورونه د مسلمانې انجلی له ديني باورونو سره ژور اختلافات ولري؛ نو که څرنگه چې مخکې مو يادونه وکړه يوه مسلماننه انجلی نشي. کولی چې د يو کافر خاوند تر حکم لاندی ژوند وکړي، ځکه د خاوند دا رنځور فکر کولی شي د ددې مسلمانې مېرمنې په گډ ژوندانه کې خورا ستونزی رامنځ ته کړي او په يقيني توگه سره ویلی شو چې دا ډول ستومانه ژوند به له خورا اندېښنوخه ډک وي؛ نو ځکه خو اسلام حرام گرځولی دی، لکه لوی څښتن تعالی مونږ ته په سورة الممتحنة ۱۰ مبارک آيت کې په دې اړه داسې لارښودنه کوي او ارشاد

فرماي چي: [فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ
لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ]¹.

ترجمه: که چیری تاسی دوی (دا مېرمنی) و پېژنی؛ نو
پرتنه بی کفرانو ته مه ورلیبری، دوی (دا مؤمنی مېرمنی) د
هغوی (کافرو خاوندانو) لپاره روا نه دي او نه هم هغوی (کافر
خاوندان) د دوی (مؤمنومېرمنو لپاره) روا دي.

د کافر خاوند سره د واده نه کولو حکمت:

اسلامي شریعت د یوې مؤمنې انجلی واده د یو
نامسلمان شخص سره حرام گرځولی دی او په دې کار کې
ډېر حکمتونه پراته دي چې یو له دغو مهمو حکمتونو څخه
دادی: په عمومي توګه سره په ګډ ژوندانه کې د کورنی
سرپرستي، کنترول او څارنه د خاوند د سترو مسؤلیتونو څخه
شمېرل کیږي او په فطري ډول سره په هره بشري ټولنه کې
د خاوند مزاج داسې وي او دا خوښه ګڼي تر څو د خپلې
کورنی چاری کنترول او اداره کړي؛ نو هر کله که چیری
حقیقت همداسی وي، د همدې څارنی او مراقبت په نتیجه
کې په شرعي لحاظ په مسلمانې مېرمنې باندې دا لازمیږي
چې تر څو د خپل خاوند اطاعت وکړي او په ورځنیو چارو

¹ - سورة الممتحنة: ۱۰.

کې د خپل خاوند خبره ومني او په طبيعي او فطري لحاظ هم هر کله چې دوي دواړه له واده کولو وروسته سره خپل گډ ژوند پيل کړي، په دې صورت کې پر مېرمنې باندې به خاوند امر کوي او مېرمن به هم پرته له کوم خنډ او ځنډ څخه د خپل خاوند آوامر عملي کوي، دا په داسې حال کې چې يوې مسلمانې مېرمنې ته نه بنایي چې تر څو د يو کافر خبره ومني او د هغې د سرپرستۍ او څارنې لاندې دې شپې سبا کړي، دا ځکه چې د هرچا کره وړه، اخلاق او سلوک د هغه د کلتور او باورونو څخه سرچينه اخلي، دا په دې معنی: په دې صورت کې چې د کافر خاوند معتقدات او باورونه د مسلمانې انجلۍ له ديني باورونو سره ټکر لري، مېرمن څنگه کولی شي چې د خاوند هغه آوامر پرځای کړي، کوم چې د هغې د کلتور او دين سره په ټکر کې وي؟

(د مثال په توگه سره خاوند به غواړي چې اولاد يې مسيحي يا يهودي شي شراب وڅښي، پرېوتې او رزيله کارونه وکړي، پداسې حال کې د مسلمانې انجلۍ هيله او آرزو به داوي چې اولاد يې په اسلامي او سالمې تربیې سره وروزل شي، نو دلته څرگنده خبره ده چې اختلافات به رامنځ ته کيږي)

سرپرہ پر دې یوه بله ستونزه چې د یو کافر خاوند سره په گډ ژوندانه کې رامنځ ته کیږي، هغه دا ده چې: یوکافر خاوند هیڅکله هم د یوې مسلمانې مېرمنې دین ته په احترام او درنښت سره نه گوري، بلکه ډېر ځل لیدل شویدی چې دغه ډول خاوند به ددې مسلمانې مېرمنې د سپېڅلي پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) له پیغمبرۍ څخه هم انکار کوي او کله کله خو داسې هم کیږي چې (د قهر په صورت کې به) د هغې د ددیني مقدساتو سپکاوی هم کوي او په توهین آمیزه او پوځو کلماو سره به ددې مسلمانې مېرمنې زړه آزاروي او په دې صورت کې مؤمنه او غیرتي مېرمن نشي- کولی د خاوند دا ډول د عصمت او عفت سره منافي خبری وزغملای شي؛ نو ځکه هیڅکله دا شوني نه ده چې په یوه کورنۍ کې دې دوه داسې فکرونه سره یو ځای شي او گډ ژوند دې سره وکړي چې دینونونه یې سره ټکر او فکرونه یې سره ژور اختلاف ولري.

درنو لوستونکو!

که چیرې د پورتنۍ مسئلې برعکس ته راورگرځو، یعنې که صورت حال داسې وي چې مېرمن کافره (له اهل کتابو څخه وي، یعنې یا مسیحی او یا یهودی وي او مشرکه نه وي) او خاوند یې بیا مسلمان وي؛ نو په دې

صورت کې دا مسلمان هلک کولی شي چې له دې انجلی سره واده وکړي، ځکه هغه ډول ستونزی چې د یوې مسلمانې مېرمنې او د کافر خاوند په ژوند کې به سره رامنځ ته کیدلی دلته نه رامنځ ته کیږي، ځکه چې دلته په دې ډول کورنۍ کې د مسلمان خاوند فکر او باور له کافر خاوند سره ډېر توپیر لري، یعنې دا په دې معنا سره چې کافر خاوند د مسلمانې انجلی پر پیغمبر باندې ایمان نلري، په داسې حال کې چې مسلمان خاوند د ددې مېرمنې پر دېن باندې هم اعتراف کوي او د هغې په پیغمبر باندې هماغسې - باورمند وي لکه څومره چې خپل وروستي پیغمبر ته کوم احترام او درناوی لري او دا ځکه چې دا مسلمان خاوند د الله تعالی د حکم سره سم دا ډول احترام او باور د اسلام د مهمو آرکانو څخه یو بنسټیز رکن گڼي؛ نو پر دې اساس سره ویلی شو چې مسلمان خاوند همیشه هڅه کوي تر څو د خپلې نامسلمانې مېرمنې د دیني مقدساتو درناوی او د هغې د پیغمبر توقیر وکړي او دا مسلمان خاوند هیڅلکه هم ځان ته ددې اجازه نه ورکوي ترڅو د خپلې مېرمنې د دیني مقدساتو احتقار او سپکاوی وکړي.

د (بدل واده) په اسلامي شريعت کې څه حکم لري؟

د ټولنيزو ناخوالو څخه يوه هم زمونږ په افغاني ټولنه کې د انجونو د بدل واده دى چې په عربي ژبه کې ورته الشَّغَارُ وايي، دا ناخوښه دود له کلونو راهيسې زمونږ په جنگ خپلې ټولنه کې شتون لري، د همدې بدل واده په نتيجه کې ليدل شويدي چې د کم عمر انجونو نورو ته کوژده شويدي چې دا کار د کورنيو تر منځ د تاوتریخوالي سبب گرځېدلى دى او د همدې ناکامې تجربې په نتيجه کې ډېرې شخړې رامنځ ته شويدي، تردې پورې چې ځينو پکې خپل ژوند هم له لاسه ورکړيدى او که چيرې ولور ټيټ نشي- او خلکو ته پوهه ورنکړل شي؛ نو هيڅکله به هم دا بدمرغه دود او رواج له منځه ولاړ نشي- غواړو په دې ليکنه کې همدې مسئلې ته په مناسب لنډيز سره اشاره وکړو او خو مهم ټکي ستاسې مخې ته کېږدو.

آيا په اسلام کې د بدل واده روا دى که ناروا؟ د دې پوښتنې په ځواب کې بايد ووايو چې: امام بخاري او امام مسلم د خپلو حديثو په کتابونو (صحيحينو) کې د حضرت

ابن عمر (رضي الله عنهما) خسه روایت کړيدي چې: **رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الشَّغَارِ**^۱.

ترجمه: په تحقيق سره نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) د بدل واده منع کړی دی.

د بدل د واده لنډه تاریخچه:

که د بدل د واده تاریخچه ته لنډه کتنه وکړو؛ نو جوته به شي چې دا واده په اصل کې د جاهلیت له زمانې څخه راپیدا شویدی او تر ننه پوری په یو لړ ټولنو (لکه افغانستان، پاکستان او داسې نورو هیوادونو کې) شتون لري.

د بدل د واده تعریف:

د بدل واده همدېته وایي چې یو تن د بل چا له خور سره واده وکړي، په دې شرط چې دا شخص به خپله خور هغه ته ودوي، همدې کار ته بدل ویل کیږي چې په دې ډول ودونو کې د مېرمنې لپاره اصلاً مهر وجود نلري. یعنې په لنډه توګه سره ویلی شو چې د بدل واده همدېته وایي

^۱ - صحیح البخاري، کتاب النکاح، باب الشغار، رقم الحدیث: (۵۱۱۲)، (ج ۷،

چې: د دوو کورنیو نجونې د یو او بل نارینه وو ته په بدل سره واده شي او مهر پکې نه وي.

په اسلامي شریعت کې د بدل د واده حکم:

په اسلامي شریعت کې دا ډول ودونه هیڅ صحت نه لري او باطل ګڼل کیږي او بنایي چې له منځه یو ورل شي او دا ځکه چې د همدې ډول ناوړه ودونو په نتیجه کې زمونږ د درنو وروڼو او پیغلو خوښو بڼکلی ژوند له ناوړه برخلیک سره اخته کیږي.

په دې اړه د علماء راجح قول همدا دی چې باید ورڅخه ډډه وشي او ترسره نشي. په دې اړه ددې خبرې یادول هم اړین بولو چې د دبدل په واده کې د یوې بڼکې انساني کرامت او شخصي-آزادي تر پښو لاندې کیږي (ځکه چې مهر نه لري او د هلک یا انجلی رضایتمندي او خوښي پکې په نظر کې نه نیول کیږي)؛ نو ددې لپاره چې د مېرمنو حقوق خوندي پاتې شي او مهر ورته ورکړل شي کوم چې د هرې مېرمنې یو شخصي حق دی باید د بدل واده ترسره نشي.

أما که چیری یو تن د بدل واده کړی وي او له خپلې مېرمنې سره بې کوروالی هم کړی وي؛ نو بیا په دې صورت کې دې خپلې دې مېرمنې ته مهر مثل ورکړي (مهر مثل په

عامه توگه سره دې ته ويل کيږي چې يوې مېرمنې ته دومره مال وټاکل شي په کومه اندازه چې ددې انجلۍ په کورنۍ کې متشابه او ورته مېرمنو ته ټاکل شوی وي ، لکه که يو څوک په بنائست، مال، نسب، بکارت، پوهه، ذکاوت او عمر کې دې مېرمنې سره ورته والی ولري او هغوي ته چې څومره مال ورکړل شوې وي، په هماغه کچه به دې مېرمنې ته هم ورکول کيږي همدېته مهر مثل وايي). پورتنی موضوع وروسته له دې چې د الملتقى الفقهي د ويب پاڼې له درنو مينه والو څخه يوې خور دا پورتنی پوښتنه له مونږ څخه کړی وه، مونږ له عربي څخه پښتو ته راوژباړله او د استفادې لپاره مو له تاسې قدرمنو لوستونکو سره شريکه کړه.

له ولي پرته د يوې ښځې د واده حکم

که چيری يوه مُطلَّقه (طلاقه شوې مېرمن) وغواړي چې خپله نکاح پخپله وتړي او د خپل نوي کور او گډ ژوند لپاره يو څوک د خاوند په توگه غوره کړي – په داسې حال کې چې هيڅ ولي ېې هم په خپل دې کار سره نه وي خبر کړی او د ځينو جدي ملاحظاتو په پام کې نيولو سره د ښځې کورنۍ دا ډول واده په بشپړه توگه سره رد کړی هم وي؛ نو داسې واده به څه حکم ولري؟

مخکې له دې چې دې پوښتنې ته ځواب ورکړو، ښه به وي چې لومړی ولي وپېژنو!

مونږ په خپلو تېرو لیکنو کې دا څرگنده کړه چې: ولي د ښځې پلار ته ويل کيږي، که چېرته ېې پلار نه وي؛ نو بيا (ولي ېې) نيکه دی، (که دا هم نه وي) بيا ولي د دې ښځې زوی کېدلی شي، بيا په همدې ترتيب سره ېې شقيق (سکتی) ورور دی، بيا ېې د پلار له طرفه ورور (ناسکه ورور) کولی شي (تر څو بل چا ته ېې په نکاح ورکړي) بيا ېې اولادونه کولی شي او په همدې ترتيب سره څومره چې دا لړۍ ښکته روانه وي، (که چېرته دا هم نه وي) بيا ېې ترونه او د ترونو ځامن دي.

اوس که چېرې صورت حال داسې وي چې د دې پورته کسانو څخه يو هم شتون ونلري (او يا شتون ولري، خو په شرعي لحاظ) ددې انجلۍ ولايت (د واک) اهليت ونلري، مثلاً: مسلمانان نه وي؛ نو بيا په دې حالت کې د حل لارده داده: چې يو مسلمان قاضي ته به ورځي او دا ښځه به بل چا ته په نکاح کې ورکوي...).

خو که چېرې حالت داسې وي چې له ولي پرته ښځه وغواړي چې واده وکړي؛ نو په په دې اړه د فقهاء دوه نظرونه شتون لري چې په لاندې څو کرښو کې به په

مناسب لنديز سره د د وارو نظريات له تاسې درنو
لوستونکو سره شریک کرو:

لومړی نظر: د امام أبوحنيفه (رحمه الله) په نزد:

که چیری له ولي پرته یوه بنحّه وغواړي چې پخپله
خپل خان واده کړي؛ نو که چیری دا مېرمن د رشد مرحلې
ته رسېدلی وي، یعنی هم عاقله او خېرکه وي او وکولی شي
چې پخپلو چارو کې د بنې واکدارۍ توان ولري؛ نو په
دې صورت کې پې دا واده هیڅ کوم مشکل نه لري او
صحیح گڼل کیږي.

دویم نظر: د جمهورو علماو په نزد: د ولي پرته د بنحې
واده کول باطل دی او صحیح نه گڼل کیږي.

د جمهورو علماؤ له نظره د واده د بنسټیزو شرطونو څخه
یو هم د انجلی د ولي گډون کول دي چې له هغه پرته واده
پې باطل گڼل کیږي، البته دا برابره خبره ده چې که چیری
دا مېرمن که پېغله وي او یا هم طلاقه شوي وي. اکثره علماء
په واده کې د بنحې لپاره د هغې د ولي اجازه او مشارکت
شرط گڼي، لکه ابن قدامة (رحمه الله) په دې اړه وايي چې:
(... النکاح لا یصح إلا بولي، ولا تملك المرأة تزویج

نَفْسَهَا وَلَا غَيْرَهَا، وَلَا تُؤَكِّلَ غَيْرَ وَلِيَّهَا فِي تَزْوِيجِهَا، فَإِنْ فَعَلَتْ، لَمْ يَصِحَّ النِّكَاحُ)).

له ولي پرته نکاح کول هیخ کله هم صحت نه لري او یوه مېرمن پخپله دخپل ځان د ودولو او یا دبلي مېرمنې د ودولو صلاحیت او د واکدارۍ حق نلري. همداراز د دې حق هم نلري تر څو له ولي پرته بل څوک د وکیل په توگه سره وگماري تر څو واده وکړي، که چیرې پې همداسې وکړل؛ نو نکاح پې درسته نه گڼل کیږي.

پورته مو چې د کوم قول یادونه وکړه، دا یواځې د ابن قدامة (رحمه الله) وینا نه وه، بلکه دا د أمير المؤمنين حضرت عمر، عبدالله بن مسعود، عبدالله بن عباس، حضرت عبدالرحمن بن صخر الدوسي اليميني (أبوهريرة)، أم المؤمنين حضرت عائشه (رضوان الله عليهم أجمعين) ټول په همدې نظر دي.

له یادو شخصیتونو پرته سعید بن المسیب، حضرت حسن، عمر بن عبدالعزيز، جابر بن زید، حضرت ثوري، ابن أبي ليلى، ابن شبرمه، او دامام شافعي (رضوان الله عليهم أجمعين) هم ورته نظر لري او زیاتوي چې: که چیرې یوه مېرمن د واده کولو اراده ولري؛ نو ددې کار لپاره دې د خپل ولي څخه اجازه واخلي.

(يو لږ علماء په دې اړه دا هم وايي چې: که چيرې د ولي پرته يوه مېرمن نکاح وکړي؛ نو په دې صورت کې اولاد د پلار حق کيږي (نه د مور) او دوي بايد له سره د خپلې نکاح عقد تجديد (تازه) کړي ترڅو په دې کار سره د نکاح شرطونه او ارکان بشپړ شي او بايد په دې نکاح کې د انجلی ولي هم حضور او گډون ولري او څو تنه د شاهدانو په توگه سره هم بايد پکې اشتراک وکړي).

په پای کې د امام أبوحنيف (رحمه الله) د دې خبرې يو ځل بيا يادونه کوو چې فرمايي:

که چيرې يو څوک د ولي له مشارکت او گډون پرته واده وکړي او يا چرته يو مسلمان واکمن د دې واده په صحت باندې پرېکړه وکړي؛ نو په دې صورت کې د دوي دا ډول واده درست گڼل کيږي.

پورته مسأله مو وروسته له هغې چې د الملتقى الفقهي د علمي وېب سايټ د گرانو مينه والو څخه يوې خور په دې اړه خپله پوښتنه له مونږ سره شريکه کړې وه، ځواب او له تاسو درنو مينه والو سره شريکه کړه.

از پول وپیسہ تجارت وقاچاق مواد مخدر ازدواج کرده آیا نکاحش درست شده؟

یکی از هموطنان عزیز ما از ولایت غزنی سوال نموده:

استاد محترم بنده از غزنی هستم میخواستم این موضوع را به صراحت بدانم که اگر یک شخص پول را از طریق قاچاق مواد مخدر و یا از راه های دیگر که دین اسلام مانع آن شده پیدا نماید بعدا توسط همان پول برای پسر خود و یا برای برادر خود و یا برای خود زن بگیرد آیا نکاح آنها درست میشود و یا خیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در این شکی نیست که پول وپیسہ بدست آمده از تجارت مواد مخدر وقاچاق آن یا پول وپیسہ بدست آمده از راه های نامشروع حرام است و برای مسلمان جواز ندارد که از این مبالغ حرام برای ازدواج وعروسی، خورد ونوش وسهولیات زندگی خود مصرف کند بلکه فوراً توبه نموده واگر مال مردم باشد وبه ظلم وغصب وزور گرفته شده باشد برای مالکین آن تسلیم دهد واگر مالک آن معلوم نباشد ویا اینکه پول وپیسہ تجارت حرام باشد آنرا به فقیران توزیع کنند به نیت توبه وخلاصی از آن.

اما اگر این با همین پول و پیسه مصارف عروسی و ازدواج و مهر خانم خود را داده باشد عروسی و نکاحش درست و صحیح است در صورتیکه همه ارکان و شروط نکاح تطبیق شده باشد و این مال حرام در صحت نکاح تأثیر ندارد لیکن این شخص در هر صورت گنهگار پنداشته میشود و باید توبه کند.

د نشیې توکو له قاچاق او تجارت څخه ترلاسه شویو پیسو پې واده کړی، آیا نکاح پې درسته ده؟

له غزني ولايت څخه مو یوه هیوادوال پوښتنه کړې ده:

استاد محترم له غزني څخه یم غوښتل مې په دې موضوع په صراحت سره پوهه شم چی که چېرته یو شخص د نشیې توکو له قاچاق او تجارت یا نورو لارو څخه چی د اسلام دین منع کړي وي؛ پیسې ترلاسه کړي وروسته په هماغه پیسو خپل زوي یا ورور ته بڼځه وکړي؛ آیا د هغوی نکاح کېږي یا نه؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

په دې کې شک نشته چې هغه شتمني او پیسې چې د نشيي توکو له قاچاق او تجارت څخه یاله نورو نامشروع لارو څخه ترلاسه شوي وي حرامې دي او مسلمان ته جایز نه دي چې له دې حرامو څخه د واده، نکاح، خوراک څښاک او د ژوند د نورو آسانتیاوو لپاره مصرف وکړي؛ بلکه فوراً دې توبه وکړي. که د بل چا مال وي او په ظلم، غصب او زور یې اخیستی وي باید هغه خپل مالک ته وسپاري او که مالک یې معلوم نه وي او یا دا چې د حرام تجارت پیسې وي نو هغه دې د توبې او خلاصون په نیت په بې وزلو وویشي.

اما که چېرته یې په همدې پیسو د واده مصارف ادا کړي او د مېرمنې مهر ورکړی وي واده او نکاح یې سمه او درسته ده (په هغه صورت کې چې د نکاح ټول شرایط او ارکان تطبیق شوي وي) او دا حرام مال د نکاح په صحت کومه اغېزه نه لري؛ لیکن په هر صورت دا شخص گنهگار گنل کېږي او باید توبه وکړي.

طلاق روا و ناروا

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

گاه گاهی در مورد طلاق الفاظ مختلفی را می‌شنویم، مانند طلاق رجعی، طلاق بائن، پرسش اینجاست که این الفاظ چی معنی دارد، و طلاق رجعی و بائن چی را می‌گوید؟ که در پاسخ به این پرسشها در مورد طلاق چهار گانه و طلاق جایز و نا جایز برای خواننده گان عزیز مفصل بحث خواهیم کرد.

اسلام دین نجات بخش است :

میدانیم که دین نجات بخش اسلام زنده گی مشترک زن و شوهر را به دید بسیار مهم می‌نگرد، و طلاق ظالمانه را نکوهش میکند، به خاطری که خانواده مسلمان از بین نرود؛ اسلام بخاطر طلاق بعض شروط را وضع کرده، تا اینکه زنده گی یک زن مصئون بماند، و در زنده گی اش مانند جاهلیت بازی نشود.

اثرات منفی طلاق:

همچنان بعض اثرات منفی و ناگوار طلاق را در اینجا اشاره میکنیم: با واقع شدن طلاق خطرات جدی متوجه خانواده می‌شود، و محبت، همدردی و صمیمیت از بین

میرود، فرزندان شان بی سرنوشت میمانند، و در بین اقارب زن و شوهر نفرت و خصومت پیدا میشود.

انواع طلاق:

اول: طلاق مطابق سنت:

عبارت از طلاقی است که مطابق رهنمودی های شریعت اسلامی واقع شود، (طوری که در طهری واقع شده باشد که در آن مرد با زن خویش مقاربت وهمبستری نکرده باشد، تنها یک طلاق بدهد، و این طلاق در حالت حیض بر خانم واقع نشده باشد). و طریقه درست طلاق همان است که در اثنای بارداری طلاق ندهد، و در هر طهر که با خانم مقاربت نکرده باشد؛ صرف یک طلاق دهد، که در این مورد الله رب العزت چنین میفرماید: {يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ} ^۱.

ترجمه: ای پیامبر! چون خواستید زنان را طلاق گویند پس طلاق گویند آنان را در وقت عده آنان، و عده را بشمارید (یعنی: ای شوهران! حساب عده را نگه داشته و وقتی را که طلاق در آن واقع شده است به خاطر بسپارید) و از الله رب العزت، پروردگارتان بترسید.

^۱ - سورة الطلاق: ۱.

دوم: طلاق بدعی یعنی بشیوه که مخالف سنت باشد:

طلاق بدعی طلاقی است که مطابق رهنمود شریعت اسلامی نباشد بلکه بر خلاف رهنمود شریعت اسلامی واقع شود. (طوری که طلاق گفتن زن در اثنای حیض یا در طهری است که در آن مقاربت صورت گرفته باشد، یا در اثنای بار داری، یا در حالتی که علایم بارداری آشکار شود، و یا هم پیوست در یک مجلس گفتن دو طلاق و یا سه طلاق، باشد).

سوم: رجعی طلاق

طلاق رجعی عبارت از طلاقی است که شخصی خانم خود را یک و یا دو طلاق بدهد، و در حالتی پس رجوع کند که خانم وی در حال سپری عدت باشد، برای خواننده گان عزیز باید واضح ساخت که رجوع کردن از طلاق تنها به مقاربت نه بلکه به پشیمانی و حرف زدن که دلالت به رجوع کند نیز میشود، مثلاً: ماچ کردن خانم، یا مقاربت و یا هم در آغوش گرفتن.

نکته مهم دیگری اینکه در طلاق رجعی وقتی شخصی رجوع میکند، نیازی دوباره به شاهد، حضور ولی دختر، و تجدید نکاح نیست. زیرا تا زمانیکه در عدت است مثل سابق به عنوان خانم وی بوده، و بالای خانم همین شوهرش

نسبت به کسی دیگری حق بیشتر دارد، که دوباره زنده گی خود را ادامه بدهند، و در بین خود جورآمد کنند، و در این مورد الله رب العزت ما را چنین رهنمایی میکند: {وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا} ^۱.

ترجمه: «و شوهرانشان اگر» با رجوع کردن به زنانشان در طلاق رجعی «قصد اصلاح را دارند» نه قصد ضرر رسانیدن به آنان را «در این مدت» انتظار در عده «سزاوارتر به بازگرداندن آنها هستند».

چهارم طلاق بائن:

طلاق بائن دو نوع است ۱- بائن بینونه صغری ۲- بائن بینونه کبری.

بائن بینونه صغری: عبارت از طلاقی است که شوهر خانم خود را قبل از مقاربت یک یا دو طلاق میدهد (که خانم در حالت عدت نباشد) و یا هم بعد از مقاربت یک یا دو طلاق بدهد (اما طلاق سوم را نداده باشد) باز هم میتواند که رجوع کند، اما این بار به رضایت خانم باشد، به زور و اکراه نباشد، به شرط اینکه دو باره مهر را تعیین کند،

^۱ - سورة البقرة: ۲۲۸.

شاهدان حضور داشته باشد، و ولی دختر تشریف داشته باشد، و دوباره عقد نکاح را تجدید کند.

بائن بینونه کبری: عبارت از طلاقی است که شوهر خانم خود را سه طلاق جداگانه بدهد، و یا هم در یک مجلس سه طلاق مسلسل بدهد، درین صورت بعد از سپری شدن عدت این خانم بالای شوهر حرام میشود، و نمیتواند که با آن مقاربت کند. و این خانم تا زمانی بالای وی حرام است که خانم با مردی دیگری نکاح کند، و آن مرد دوباره خانم را طلاق کند، بعد از آن میتواند شوهر اولی اش با این خانم نکاح کند. البته قابل یاد آوری است که مرد دوم باید با شوهر اولی این خانم راه را جور نکند که این مرد بشکل مؤقت با این خانم نکاح میکند و بعد از دوباره وی را طلاق میدهد تا برای شوهر اولی حلال شود، یعنی اگر شوهر دوم از ازدواج خود با آن زن، قصد حلال ساختن او را برای شوهر اولی اش داشت، این کار حرام است. البته گاهی چنین میشود که شوهر دومی این خانم وفات کند، بعد این خانم به اساس رغبت و میل خود اگر خواسته باشد میتواند با شوهر اولی دوباره عقد نکاح کند که باید دوباره مهر را تعیین کند، شاهدان و ولی حضور داشته باشد و تجدید عقد نکاح را بکند. که در این مورد الله رب العزت چنین

میفرماید: {فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ} ^۱.

ترجمه: «و اگر شوهر» بعد از دو طلاق سابق، برای بار سوم «او را طلاق داد، پس از آن، دیگر برای او حلال نیست تا این که زن با شوهری غیر از او ازدواج کند» و آن شوهر دیگر با او جماع (مقاربت) نموده، سپس یا او را به طور طبیعی طلاق دهد، یا وفات کند.

خواننده گان گرامی!

با آنکه در جامعه افغانی نسبت به کشور های عربی طلاق بسیار کم رخ میدهد، اما خود را فهماندن در چنین مسائل بسیار مهم است، و اسلام طلاق ظالمانه را نکوهش میکند، که در آن بالای یک زن ظلم و حق وی تلف شود، این نوع طلاق ظالمانه باعث خطرات زیادی به خانواده می شود، و با آن محبت، همدردی و صمیمیت از بین میرود، فرزندان شان بی سرنوشت میمانند، و در بین اقارب زن و شوهر نفرت و خصومت پیدا میشود.

بخاطری اینکه خانواده از بین نرود، و زنده گی زن و شوهر به مسخره گرفته نشود، شریعت اسلامی طلاق را مباح شمرده من حیث آخرین حل مشکلات زن و شوهر که لا

۱- سورة البقرة: ۲۳۰.

ینحل باشد، بخاطری مثل دوران جاهلیت شوهر برای خانمش در جستجوی بهانه‌ها نباشد، و بخاطر عجز خانمش در زنده‌گی وی بازی نکند، که یک روز خانم را طلاق دهد و روزی دیگری باز رجوع کند، و دوباره طلاق دهد و دوباره با آن مقاربت کند، و این در روایات مختلف آمده که با زنان شان چنین بازی میکردند، و با این نوع عمل تشابه به جاهلیت می‌آمد که یک عمل منفور است، به همان خاطر شریعت اسلامی بخاطر طلاق بعضی شروط را وضع کرده، تا اینکه زنده‌گی یک زن مصئون بماند، و در زنده‌گی اش مانند جاهلیت بازی نشود. و طلاق را شریعت اسلامی زمانی مطرح می‌سازد، که هیچ راهی حلی غیر از آن نباشد، و زنده‌گی به حدی تلخ شده باشد، که هیچ امکان زنده‌گی زن و شوهر با هم نباشد، در این صورت طلاق دهد تا این دو از زنده‌گی تلخ که با هم دارند خلاص شوند و زنده‌گی جدید را شروع کنند.

تحت تأثیر شراب نوشی خانمش را طلاق داده آیا طلاقش واقع شده؟

یکی از علاقمندان مسائل دینی از شهر جلال آباد ولایت ننگرهار سوال نموده :

شوهر یک خانم میگوید که من در وقت نیشه و در حالت بیهوشی شراب بودم و خانم خود را سه طلاق دادم، حالا اگر کسی در حالت نیشه ای شراب نشوی طلاق بدهد آیا طلاقش واقع و جاری میشود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

شراب نوشی به دلائل قاطع قرآن و سنت و اجماع فقهای امت حرام و گناه کبیره است.

اما کسی که در حالت بیهوشی تحت تأثیر شراب نوشی خانمش را طلاق میدهد آیا طلاقش جاری واقع میشود؟

فقهاء در این مورد که آیا طلاق انسان بیهوش که شراب نوشیده و بخشش از عقل خود را از دست داده اختلاف نظر دارند.

قول اول این است که: این طلاق واقع و جاری میشود و این نظر سعید بن المسیب، شعبی، ابراهیم النخعی، میمون بن مهران، مالک بن انس، سفیان ثوری، اوزاعی، ابوحنیفه، ابویوسف، محمد بن الحسن الشیبانی، شافعی در یک روایت و احمد بن حنبل در یک قول است.

ودلائل شان قرار ذیل است:

۱- عموم آیه کریمه: "الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ"^۱ طلاق دو بار است ودر این آیه کریمه در میان طلاق انسان بیهوش و غیر بیهوش فرق نشده، طلاق هردوی شان یکسان است.

۲- زیرا انسانی که شراب نوشیده عقل خود به اراده خود از دست داده و بیهوش شده در اینجا طلاقش واقع میشود بخاطری که گناه و معصیت را خودش مرتکب شده و جزایش همین است که طلاقش واقع شود.

۳- شخص بیهوش تحت تأثیر شراب نوشی مکلف است ودر صورتی که جرم و جنایت کند مؤاخذه میشود و تاوان و خساره را میپردازد لهذا طلاقش نیز واقع میشود.

نظر دومی این است که: طلاق شخص بیهوش که تحت تأثیر شراب نوشی بوده واقع و جاری نمی شود، این قول از صحابی جلیل القدر عثمان بن عفان خلیفه سوم مسلمانان نقل شده، واز عمر بن عبد العزیز نیز نقل شده، ومذهب طاوس، وریعه، ویحیی بن سعید انصاری واسحاق وابو ثور ودر یک روایت از امام شافعی نقل شده، واین مذهب ظاهری

^۱ - سورة البقرة، الآیة: ۲۲۹.

است و نیز ویک روایت از احمد بن حنبل است که مذهب حنبلی به آن عمل میکند.

وبه دلائل ذیل استدلال نموده اند:

۱ - الله متعال فرموده است: "يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ"^۱ ای کسانی که ایمان آورده اید در نماز خواندن نزدیک نشوید هنگامیکه بیهوش و نیشه میباشید تا اینکه بدانید چیزی را که می گوئید و می خوانید، در این حالت قول و گفتار بیهوش و انسان نیشه را لغو قرار داده و اعتبار نداده در شریعت و بر آن حساب نمی شود زیرا که او نمی داند چیزی را که میگوید.

۲ - انسان بیهوش اراده اش بدستش نمی باشد مثل کسی که به شکل اجباری کاری را انجام دهد.

۳ - شخص بیهوش مثل انسان دیوانه و کسی خواب باشد است زیرا که عقلش را در همان حالت از دست داده است.

۴ - عاقل بودن شرط مکلف بودن انسان است و کسی که نمی داند و عقل خود را از دست داده است مکلف نیست.

^۱ - سورة النساء، الآية: ۴۳.

از نظر بنده همین قول دوم راجح است و این قول را
 شیخ الإسلام ابن تیمیه وابن القیم الجوزی وابن حزم
 ظاهری نیز ترجیح داده اند که طلاق شخص بیهوش تحت
 تأثیر شراب و در حالت نیشه بودن جاری و واقع نمی شود.

شریعت چي مدت زمان براي شوهر اجازه داده از خانمش دور بماند؟

یکی از خواهران از شهر هرات سوال نموده که:

سلام علیکم ورحمت الله وبرکاته، مولوی صاحب سه ماه
 بعد از عروسی ما شوهرم به ترکیه رفت و یک سال میشه که
 وعده می کند که میایم ونمی آید ومن چی کار کنم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اصلا اگر مجبوریتها اقتصادی ویا شرایط کار ووظیفه
 انسان را مجبور نکند باید از خانه وفامیل خود دور نباشد
 زیرا انسان مسئولیت سرپرستی وتربیه خانواده خود را دارد
 رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است که: " کلکم راع
 وكل مسئول عن رعیتة"^۱ هر مسلمان مسئول است که خانواده

^۱ - صحیح البخاری، کتاب الجمعة، باب الجمعة فی القرى والمدن، رقم الحدیث:

وفامیل ، اطفال و خانمهای خود را تربیه و سرپرستی کند و تنها نگذارد، و سرپرستی تنها به آوردن نان و لباس نیست بلکه در نظر گرفتن خواهشان فطری شان نیز است، و خلیفه مسلمانان عمر بن الخطاب رضی الله عنه وقت که بعض خانمان از دوری شوهران شان شکایت نمودند از زنان صحابه سوال نمود که یک خانم چی مدت زمان می تواند دوری شوهرش را تحمل کند، ایشان در جواب فرمودند که شش ماه، و بعد ازین نظر سنجی حتی از جهات جهاد و غزوات خلیفه مسلمانان صحابه را می خواست تا اینکه به فامیلهای شان نیز رسیدگی کرده بتوانند و حتی بخاطر جهاد و دفاع از سر زمینهای اسلامی حقوق خانمهای شان را ضایع نکنند، و اگر انسان مجبور باشد که باید کار کند تا اینکه محتاج به دیگران نباشد می تواند مدت یک سال و حتی دو سال مسافرت کند لیکن با خانم خود اتفاق داشته باشد و او را به صبر تشویق کند و او را قناعت دهد که فقر و تنگدستی نیز یک آفت است که زندگی مسلمان را تهدید میکند، اما بدون قناعت خانمها غیاب و دوری مدتها طولانی و دراز جواز ندارد و او گنهگار می شود و اگر خانمها بی صبر شوند در نتیجه لا مبالاات و بی پروایی بعض مردان و مسافرتهای طولانی شان شرعا حق دارند که به محکمه شرعی مراجعه کنند تا اینکه در مورد سرنوشت شان فیصله شود، و شوهران مجبور شوند که با اخذ رخصتی های سالانه

شان به خانه های شان بیایند زیرا مشکلات اقتصادی سبب این نشود که مسلمان زن، اولاد و خانواده خود را ضایع کند.

حکم ازدواج مرد مسلمان با زنان اهل کتاب در کشورهای اروپایی

بکی از دوستان هموطن ما مقیم در اروپا چنین سوال نموده :

استاد محترم آیا مرد مسلمان همراه زن اهل کتاب نکاح و ازدواج کرده میتواند؟

دوست محترم دومی ما از کابل نیز این سوال را نموده :

جناب استاد سوال : ترجمه سوره مائده (خوراک اهل کتاب برای شما و از شما برای آنها حلال است و ازدواج به زنان اهل کتاب که مهریه آنها را بپردازید حلال است) آیا امروز واقعیت زنان اهل کتاب چگونه است و چگونه درک شود که اینها واقعا اهل کتاب هستند و دیده میشود همه آنها مخالف دین اسلام هستند خاستم نظر جناب شما را داشته باشم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اهل كتاب اتباع هردو ديانت يهوديت و نصرانيت را گويند كه با آمدن دين مبين اسلام منسوخ شده، و اين مسأله از مسائل مهمی است كه سوال های زيادی در مورد آن مطرح می شود و از جمله اينكه اگر اين ازدواج جواز دارد بكدام شروط و ضوابط شرعی؟ و نيز آيا اهل كتاب فعلى بعد از همه تحريف و شرك و الحاد و بى دينی همان اهل كتاب سابقه هستند و يا اينكه حالا اهل كتاب شمرده نمی شوند زيرا اكثرا بى دين سكولر و ملحد شده اند و اصلا به الله متعال، به روز آخرت و به پيامبران خود شان يعنى موسى و عيسى عليهم السلام ايمان ندارند.

در مورد مشروع و جايز بودن ازدواج مرد مسلمان با زن اهل كتاب " يهود و نصارى " فقهای اختلاف نظر دارند كه قرار ذيل است:

قول اول كه جمهور فقهای مذاهب فقهی چهارگانه هستند ازدواج مرد مسلمان را با زن كتابی يعنى يهودی و نصرانی جائز و مشروع میدانند بشروط ذيل:

۱- اين زن به ديانت يهوديت و نصرانيت معتقد باشد.

۲- پاكدامن يعنى زانیه نبوده باشد.

۳- در حالت جنگ و دشمنی با مسلمانان قرار نداشته باشد.

دلیل این مشروعیت نزد آنها این است که الله متعال نکاح و ازدواج با آنها را بنص آیت قرآنی حلال دانسته: "والمحصنات من الذین أوتوا الكتاب"^۱.

نظر دوم: از دواج مرد مسلمان با زنان اهل کتاب حرام است و جواز ندارد، این نظر صحابی جلیل القدر عبد الله بن عمر رضی الله عنه میباشد، و از فقهاء ابن حزم ظاهری با جمعی از فقهاء دیگر این قول را تأیید میکنند.. عبد الله ابن عمر رضی الله عنه فرموده است که الله متعال نکاح مرد مسلمان را با زنان مشرکین حرام شمرده و من از اینکه کرده شرک برزگ نمی بینم که زن بگوید عیسی رب و خدای من است، در حالیکه عیسی علیه السلام یکی از بندگان او تعالی است.

الله متعال به صراحت از ازدواج کردن با زنان مشرک منع کرده در این آیه کریمه: " ولا تنکحوا المشرکات حتی یؤمنن ولأمة مؤمنة خیر من مشرکة ولو أعجبتکم أولئک یدعون إلى النار والله یدعو إلى الجنة والمغفرة یأذنه و بین آیاته للناس لعلهم

^۱ - سورة المائدة: ۵.

یتذکرون^۱ زنان مشرک را نکاح نکنید تا اینکه آمین نیاورده اند و کنیز مسلمان بهتر است از زن مشرک ولو که زیبا و مورد پسند شما هم باشد زیرا آنها شما را بسوی آتش دوزخ می کشانند، و او تعالی شما را بسوی جنت و مغفرت دعوت میدهد و احکام خود را برای مردم بیان میکند تا اینکه تذکیر شوند و سخن حق را قبول کنند.

و نیز آنها مشرک هستند یهود معتقد است که عزیز فرزند الله است، و نصاری عیسی را فرزند او تعالی و شریکش میدانند: "قالت اليهود عزیز ابن الله وقالت النصارى المسيح ابن الله"^۲.

نظر سومی بعض فقهاء این است که: این ازدواج مکروه است و صحابی جلیل القدر خلیفه دوم مسلمانان عمر فاروق رضی الله عنه آنرا مکروه میدانست.

تعداد زیاد و کثیر از فقهای معاصر این ازدواج را در شرائط کنونی در کشورهای اروپایی جائز و مشروع نمی دانند و نیز محمد امین مشهور به ابن عابدین از فقهای مذهب حنفی آنرا مکروه تحریمی که به حرام نزدیک است میداند زیرا بیم آن می رود که:

^۱ - سورة البقرة: ۲۲۱.

^۲ - سورة التوبة: ۳۰.

۱- مرد مسلمان بر این زن تسلط نداشته باشد و به دیانت او یعنی بکفر کشانیده شود خصوصا اشخاص ضعیف الإیمان.

۲- اطفال نیز به دیانت غیر اسلامی تربیه شود زیرا زنان بر مردان در این کشورها تسلط دارند و قوانین این کشورها برای زنان برتری قائل است.

۳- آنها از گوشت خوک و خنزیر و شراب و گوشت خود مرده و غذای حرام تغذیه می شوند که بر شوهر هم تأثیر سلبی دارد و بالای اطفال نیز.

۴- اگر اطفال تولد شوند و غیر مسلمان تربیه شوند در این صورت مرد مسلمان به تعداد دشمنان اسلام و مسلمانان افزوده و سبب شده و نسل شان را زیاد کرده.

۵- زنان اهل کتاب فعلی نطافت و پاکی را بخش از دین نمی دانند و آنرا مراعات نمی کنند حتی از جنابت هم غسل نمی کنند، و از عادت ماهوار حیض و نیز از نفاس نیز غسل نمی کنند .

۶- شخص مسلمان که با زن اهل کتاب ازدواج کند با منکرات و اشیائی خورد و نوش حرام عادی می شود و بیم آن می رود که حساسیت که مسلمان بر ضد آنها دارد از بین برود و بالاخره به تدریج دین خود از دست دهد.

ومن خودم بنده فقیر - فضل الله ممتاز - این قول را ترجیح میدهم که ازدواج مرد مسلمان با زنان دینانت یهودی و نصرانی در کشورهای غربی جواز ندارد نظر به موارد و دلائل که ذکر شد زیرا نی آنها به دینانت شان باقی مانده اند و در عین حال پاکدامن بودن آنها نیز تحقق نمی یابد، وقوانین آنها قسمی است که اباحت را مروج ساخته، و حالا آنها به سکولریستی و بی دینی نزدیک هستند و اینکه به کلیسا میروند تنها یک رسم و رواج است.. تنها در صورت جواز دارد که این زنان در کشورهای اسلامی زندگی کنند و مسلمان سبب هدایت آنها شود.. ازدواج که خطر بر دین و ایمان مسلمان باشد حرام شمرده می شود.

در ماه محرم عروسی کردن مشروع است و جواز دارد

جناب استاد! در هشتم محرم عروسی جواز دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

ماه محرم مثل همه ماههای سال است که در آن ازدواج و عروسی و همه کارها مباح جواز دارد.

و باید بخاطر اوهام و انحرافات فکری و عقیدوی کارهای مشروع و مباح خود را متوقف نسازیم.

نکاح دادن دختر به انسان فاجر جائز نیست

برادر گرامی فضل الله ممتاز سلام وعلیکم! برادرسوالی دارم نگاه یک خانم پاک دامن با یک انسان تارک نماز، روزه خور، زنا کار، حرام خور، قمارباز، روا است یاخیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

همسویه بودن در دینداری شرط نکاح است نظر به قول راجح علماء... زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است که: "إذا جاء من ترضون دينه وأمانته فزوجوه"^۱ کسی را به نکاح دختر وخواهر خود قبول کنید که از دینداری وامانتکاری اش راضی باشید. در غیر آن انسان غیر متدین و فاسق تأثیر منفی خود بر خانمش دارد و او را ب علاوه از خرابی دینش مورد آزار واذیت قرار می دهد.

^۱ - السنن الكبرى للبيهقي، كتاب النكاح، باب الترغيب في التزويج من ذي الدين والخلق المرضي، رقم الحديث: (۱۳۴۸۱)، (ج ۷، ص ۱۳۲).

آداب واحکام خانمهایی که در حالت عدت وفات شوهر قرار دارند

یکی از دوستان از شهر کابل سوال نموده که :

استاد محترم سوال دوم اینست که وقتی که یک زن بیوه میشود بعضی ها می گویند که باید تمام دوران عدت را باید در خانه که زنده گی کرده یعنی خانه شوهر سپری کند آیا همین قسم است لطف کرده پاسخ بدهید نظر به مذهب حنفی.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

درین شکی نیست که مرگ ووفات ومردن حق، وبعد از وفات مسلمان متأهل بعض احکام شرعی است که باید مراعات شود از جمله آن عدت گرفتن خانمها بخاطر اظهار غمگین بودن از دست رفتن نعمت نکاح وشوهر وشریک زندگی، وعدت وفات چهار ما وده روز میباشد بر خانمهای که حامله نباشند و خانمهای حامله عدت شان همانا ولادت طفل شان است، از جمله آداب را که شریعت در نظر گرفته که باید خانمها در عدت وفات شوهر بر آن پابند باشند:

۱- بقا و بودن در منزل و خانه شوهرش درین مدت واگر بخاطر خریدن ضروریات، تداوی، کار ووظیفه ویا دیدن خانواده وفایل پدری خود میرود باید در روز برود ودر شب

بر گردد و در جای دیگری شب نماند. و بودنش در منزل که شوهر وفات شده اش شرط است، الا اینکه خانه کرائی باشد و درین مدت مالک خانه جواب دهد درین صورت می تواند در خانه کرایه جدید و یا خانه پدرش برود، و نیز اگر مورد آزار و اذیت اهل و اقارب شوهرش قرار میگیرد درین صورت نیز می تواند خانه را به مقصد خانه پدر و برادرش ترک کند.

۲- کالای عادی بیوشد و از پوشیدن کالای زینت بخش و آرایش و عطر زدن، سرمه کشیدن، خینه کردن، پوشیدن زیورات طلا، نقره، الماس، و غیره مسائل که دیگران را ملتفت میسازد خود داری کند زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم منع کرده ازین امور.

۳- قبول نکردن خواستگار مرد زیرا بر مردها حرام است که خانم که شوهرش وفات شده او در مدت عدت است آنرا خواستگاری کند و باید احساساتش را درین حالت مراعات کند زیرا عدت از حقوق شوهر وفات شده است باید پامال نشود لیکن می تواند که تنها بصورت غیر مستقیم کاری کند که دلالت بر خواستگاری باشد، که در شریعت آنرا کنایه می نامند، مثلا برایش احوال دهد می خواهم باقی زندگی تان را با ما بگذرانی و یا در مرحله بعدی ما می خواهیم خدمتگار تان باشیم.

وبعض امور وکارهای دیگری که مردم آنرا حرام میدانند، در حال که جائز و مباح میباشد:

پوشیدن کالا ولباس سیاه که در شریعت نیست و او را ملزم نکرده و مجبور نیست که لباس سیاه بپوشد، و یا اینکه خانه را جاروب نکند، و صابون و شامپو استعمال نکند، غسل نکند، صحبت تلفونی نداشته باشد، به مهتاب نبیند، و نمک مرچ و مساله جات را لمس نکند، در آئینه نبیند، این چیزهای است که همه مباح است و شریعت منع نکرده.

برای خانمهای که در عدت قرار دارند بهتر است که از کار ووظیفه رخصتی داشته باشند اگر ممکن باشد.

د قبیلوی شخرو او وژنو د حل لپاره د نجونو
په بدو کې ورکول نه تنها شرعا حرام دي بلکه له
اسلام څخه مخکې له جاهلیت څخه سرچینه اخلي

یوه گران هیوادوال مو پوښتنه کړې ده :

سلام او ادب د قدرمن او گران استاد په خدمت
کې وړاندې کوم، هیله ده چې له محترمې کورنۍ
سره د یوازیني خالق په پنا کې په سلامتۍ او
صحت سره و اوسئ. وبخښئ استاد چې داسې
پوښتنه مې درلوده:

يو شخص د يوې قومي شخړې د له منځه وړلو په خاطر خپله وږه لور په ماشومتوب کې يو هلک ته په نکاح کېږي ده .. معلومات راکړئ؟ جزاک الله خيرا.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

د جينې په بدو کې ورکول او د قبيلوي شخړو او وژنو د حل لپاره د نجونو په بدو کې ورکول نه تنها شرعا حرام او مطلق ظلم دی بلکه له اسلام څخه مخکې د جاهليت له عاداتو څخه شمېرل کېږي .

- دا کار د انساني کرامت مخالف دی چې الله تعالى انسان مکرم گڼلی او فرمايلي يې دي: "ولقد کرما بني آدم" بني آدم مو مکرم خلق کېږي او هر اهانت او ظلم د انساني کرامت مخالف دی .

- رسول الله صلى الله عليه وسلم د حجة الوداع په خطبه کې فرمايلي دي: "استوصوا بالنساء خيرا.."^۲ د خویندو او بنځو په هکله د خیر وصیت

^۱ - سورة الإسراء، الآية: ۷۰.

^۲ - صحيح البخاري، كتاب النکاح، باب الوصاة بالنساء، رقم الحديث: (۵۱۸۶)، (ج ۷، ص ۲۶).

وکړئ او خلک پوهه کړئ چې په دې طبقه ظلم ونکړي او اصلا مظلومه طبقه ده.

- د قبيلوي شخړو د حل لپاره د نجونو په بدو کې ورکول او د هغوی قرباني کول مطلق ظلم او حرام دي چې مکرم او عزتمن انسانان په نامعلوم سرنوشت اخته کوي چې د ابدي ظلم، آزار او خورېدو متحمل (زغمونکي) کېږي.. چې داله اسلام څخه مخکې جاهليت سره توپير نه لري .

يو ظلم په بل ظلم سره حل او فيصله کېږي نه، بلکه ظلم د عدل او عدالت پواسطه حل کېږي .

د هېواد د ناخوالو لکه جنگ او وینه تويونو، د زير بناؤ نه شتون او اقتصادي ستونزو او لسهؤ نورو مسائلو تر څنگ؛ چې اصلاح ته اړتيا لري يو هم د مېرمنو له اساسی حقوقو څخه د هغوی محرومول دي کوم چې د اسلام مبین دين هغوی ته ورکړي دي اماله اسلام څخه مخکني عادات، تقاليد او موروثات چې تر اوسه هم زموږ په هېواد کې په ډېرو برخو کې حاکم دي مېرمنې يې له دې حقوقو څخه محرومې کړي دي؛ او د عاداتو او تقاليدو برخه گرځېدلي دي مثلاً:

- اجباري ودونه او د مېړه د انتخاب د حق سلبول .

- د قتل او وینې په بدل کې د نجونو په بدو کې ورکول .

- د بدل او شغار نکاح .

- د مال په بدل کې د نجونو خرڅول، حتی که ځینې سړي قمار و بایلي خپله خور او یالور هغه چاته تسلیموي چې قمار یې ترې گټلی وي .

- له میراث څخه محرومیت .

- له درس او تعلیم څخه محرومول .

- د هیواد په ځینو برخو کې په شاقه کارونو کې د بنځو مصروفول، چې اصلاً د سړو مسئولیت دی .

- له واده وروسته یې له ځینو حقونو څخه محرومول .

او بلاخره .

- په ځینو کورنیو کې د بنځو تحقیر، تذلیل او وهل ټکول یوه معمولي چاره گرځېدلې ده .

شوهرش عقیم است آیا شریعت برایش اجازه طلاق خواستن را میدهد؟

یکی از مولوی صاحبان از شهر کابل سوال نموده :

شیخ عالیقدر از بارگاه ایزد متعال خواهان صحت و عافیت شما استیم..و بعد مسأله فقهی بود.. آیا زوجه میتواند از زوج یعنی شوهر خود فسخ نکاح کند که امکان اولاد آوردن را نداشته باشد. پس آیا ازین گونه مرد زن میتواند طلب فسخ نکاح کند بخاطر اینکه از شوهر دومی اولاد بیاورد..؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

ازدواج و نکاح نه تنها سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم است، بلکه سنت تمام انبیاء علیهم السلام می باشد چنان که الله متعال در این مورد در قرآن کریم میفرماید:

"وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً"^۱.

و ما پیش از تو پیغمبرانی را روانه کرده ایم و زنان و فرزندان برایشان داده ایم.

ویکی از مقاصد و اهداف مهم ازدواج همانا برانگیختن عاطفه پدر و مادری نسبت به فرزند است، و فرزندان

^۱ - سورة الرعد: ۳۸.

ودختران صالح و نیکو کار حتی بعد از وفات انسان برایش دعاء می نمایند، رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: " إذا مات ابن آدم انقطع عمله إلا من ثلاث: صدقة جاریة، أو علم یتنفع به، أو ولد صالح یدعو له"^۱ وقتی که انسان از دنیا رحلت می کند عملش نیز قطع می شود مگر تنها ثواب و اجر سه چیز برایش میرسد که عبارت است از: صدقه جاریه که همانا وقف کردن در راه الله متعال است، و علم نافع و دانش دینی مفید که برای مسلمانان آگاهی دینی اش برسد و از جهل و نادانی آنها را نجات دهد، و فرزند نیکو که شامل دختر و پسر است که برایش دعاء خیر کنند.

عقیم بودن منافی تحقق این هدف ازدواج میگردد و انسان هنگامیکه کسی را انتخاب میکنند باید از طریق تحقیق در مورد تعداد خانواده دختر و خواهران و نزدیکان او به این موضوع پی برد، زیرا وجود فرزند حلقه ارتباطی بسیار محکمی میان زن و شوهر و مایه استقرار زندگی مشترک است، ازینرو عزل ابدی و تحدید نسل و بند کردن دائمی اولاد بدون عذر شرعی حرام قطعی است.

^۱ - صحیح مسلم، کتاب الوصیة، باب ما یلحق الإنسان من الثواب بعد وفاته، رقم

الحدیث: (۱۶۳۱)، (ج ۳، ص ۱۲۵۵).

واولاد آوردن حق شرعی زن وشوهر میباشد، وعقیم بودن در زن باشد ویا شوهر عیب پنداشته می شود که موجب فسخ کردن نکاح است در صورتیکه به همدیگر قبل از نکاح خبر و آگاهی نداده باشد زیرا آگاهی دادن در این حالت شرط است که شخص عقیم رضایت طرف مقابل خود را داشته باشد.

البته فسخ کردن نکاح با شخص عقیم که توانایی اولاد آوردن را ندارد واجب نیست بلکه مباح ومشروع است واگر بخواهد با او بماند باکی ندارد وشامل أجر وثواب میشود .

واگر خانمان به محاکم رجوع کنند روی همین مشکل طلب فسخ نکاح نمایند قاضی باید حکم فسخ را بدهد..

البته این حکم شامل زن وشوهر عقیم میشود که قبل از نکاح آگاهی نداشته باشند از این عیب .

برادری وخواهری دینی به معنای محرم بودن نیست

یکی از دوستان محترم ما از ولسوالی شیخ علی غوربند پروان سوال نموده که :

سلام صبح بخیر استادعالیقدر یک سوال داشتم آیا کسی را خواهر ویا مادر خطاب کنی مادر ویا خواهر سکه

بی نباشد همرايش سفر کردن شيشت وبرخاست، قول يا دست دادن جواز دارد يا خير اگر معلومات ارايه کنی ممنونم.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اخوت اسلامي وايماني خواهران وبرادران غير نسبي به معنای همکاري عمومي است نه به معنای محرميت به اين معنی که خلوت، يکجا سفر کردن بدون محرم، سخنهای بيهوده، مصافحه وقول دادن، مشروع وجائز نيست وبايد غلط فهمی صورت نگیرد.

اخوت وبرادري ديني مسلمانان ودوستي مؤمنان بخاطر الله متعال يکي از اهداف برزگ مقاصد شريعت است به اين معنی که اگر اخوت وبرادري ومحبت بين مسلمانان نباشد جايش را کينه وبغض وعداوت ودشمنی ميگيرد، ازينرو شريعت اسلامي همه مسلمانان را باهم برادر خطاب کرده وامر نموده که بايد برادر باشند ودر همه ابعاد زندگي با هم تعاون وهمکاري داشته باشند ونيز انسجام عقيدوي وفکري در عقیده وعبادات ومعاملات دنيايي ودر بخشهای سلوک واخلاق در همه اين امور حق اخوت وبرادري را رعايت کنند، از وسائل تحقق اخوت وبرادري اسلامي همانا ادای حقوق وحق را بحقدار رسانيدن، عدالت اجتماعي، اخلاق نیکو در تعاملات،سلام دادن، ايثار وفدا کاري، هر چيزی را

که در دین و دنیا بخود می پسندد به دیگران نیز پسندد
و هر آنچه را بخود نمی پسندد به دیگران نیز روا نداشته
باشد و این رویه را واجب دینی و بخش مهم از ایمانش بداند.

در ینجاست که مسلمانان در فضای محبت و دوستی
و امنیت زندگی میکنند.

و اگر این آداب مراعت نشود و فضای اخوت و برادری
وجود نداشته باشد طبیعی است که نفاق و شقاق، عداوت
و دشمنی، اختلاقات گوناگونی، فضای بی اطمینانی، و ازدیاد
جرم و جرائم در جامعه حاکم می شود که ما شاهدش هم
هستیم.

قوت مسلمانان در اخوت شان است، در ابتدای هجرت
مسلمانان از مکه به مدینه منوره برادری و اخوت را رسول
الله صلی الله علیه و سلم بنام مواخات در بین مهاجرین
و انصار تطبیق کرده بود که هر انصاری یک برادر دینی
مهاجر داشته باشد و همه دارائی و زندگی اش را با او تقسیم
کند.. حتی اگر مهاجر زن و خانواده نمی داشت انصاری
حاضر بود که دختر و خواهر خود به نکاحش در آورد حتی
بعد از موافقه و رضایت یکی از خانمهایش آماده طلاق بود
می بود که انصاری صاحب خانواده شود.. لیکن این مواخاه
بعد از تکمیل شدن اهدافش و قوت مسلمان نسخ گردید،
لیکن من حیث تاریخ تشریح ثبت است.

وحالا میایم که اخوت اسلامی وایمانی خواهران و برادران غیر نسبی به معنای همکاری عمومی است نه به معنای محرمیت به این معنی که خلوت، یکجا سفر کردن بدون محرم، سخنهای بیهوده، مصافحه و قول دادن، مشروع و جائز نیست و باید غلط فهمی صورت نگیرد.

د لیور (د خاوند و رور) په وړوکوالي کې روزنه او تربیه؛ په ځوانۍ کې د هغه په محرم اوسېدو دلالت نه کوي

یوې خور له جرمني څخه پوښتنه کړې ده:

مولوي صاحب ما خپل دوه لیورونه یعنی (د خاوند وروڼه) له وړوکوالي څخه تربیه کړې دي تر دې چې زما د لاس لاندې لوي شول او د ځوانۍ مرحلې ته ورسېدل آیا اوس نو کله چې له هغوی سره یم زړوکی په سر کړم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

لیور یعنی (د خاوند و رور) خپلې ورنډار ته محرم نه دی، او د ناستې ولاړې او تگ را تگ پر وخت باید د ورونو مېرمنې با حجابه وي، ځکه په ابدي محارمو کې نه دي ذکر شوي، او په هغه

صورت کپی چپی محرم نه وي باید د نامحرمو احکام او آداب رعایت کړي؛ او حد او حدود یې و پېژني تر خو چپی دواړه لوري په گناه کپی واقع نه شي.. او تعاملات یې محترمانه د شریعت په چوکاټ کپی وي البته د ضرورت له مخی خبری کول جواز لري لیکن د حجاب په مراعات کولو او په دې پوهېدلو چپی محرم نه دي.

البته نامحرم او سېدل په دې معناه دي چپی له هغه سره زشت تعامل وشي .. تنها د نامحرمیت آداب او احکام پر دواړو تطبیق شي، خیر او برکت د اسلام مبین دین لارښوونو ته په التزام کپی دی.

در طلاق دادن شرط نیست که روبروي خانم صورت گیرد ویا به او خبر داده شود

یکی از دوستان سوال نموده که :

السلام علیکم جناب مولوی صاحبصحت مند هستید انشاء الله.

یک سوال داشتم اگر شخصی در غیاب خانمش تحریری خانمش را طلاق بدهد آیا طلاقش میشود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در صورت که شوهر نیت طلاق کردن را داشته باشد وبصراحت وبه شکل واضح تلفظ کند طلاق دادن را واعلان کند ، طلاق واقع می شود وصورت میگیرد وخبر دادن ویا شنیدن وحاضر بودن زن شرط نیست، واز همان وقت عدت طلاق این خانم حساب می شود، اگر حامله باشد به ولادت طفل عدتش تکمیل می شود، واگر حامله نباشد باید سه عادت ماهوار را تکمیل کند یعنی از سه حیض پاک شود.

واگر طلاق رجعی داده باشد ودرین مدت شوهرش رجوع نکرده باشد به طلاق ابدی وبائن مبدل می شود، ودوباره حق ازدواج را با او ندارد تا اینکه شوهر دیگر بگیرد وازان طلاق شود ویا وفات کند وعدت را تکمیل نموده وبه نکاح جدید می توانند باز هم زن وشوهر شوند.

ودر طلاق دادن وجود شاهد هم ضرورت نیست، طلاق دادن تنها از اختیار وصلاحت شوهر است.

پلار چې شتمن وي پرې واجب ده چې د خپل بې وسه او فقير زوي واده وکړي

يوې هېوادوالي خور موله کابل بنار څخه
پوښتنه کړې ده:

عاليقدر استاد کله چې ماشوم ځوانېږي، آيا پر
مور يا پلار د واده حق ياد واده د مصارفو د
ورکولو او ادا کولو حق لري؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

جمهور فقهاء په دې نظر دي چې ازدواج او
واده او د زوي د واده د مصارفو په غاړه اخستل
پر پلار فرض او واجب نه دي ليکن مستحب، ښه
او خوښ کار دی چې شامل د اجر او ثواب کېږي
ځکه چې خپل زوي ته له فتنې او فساد څخه نجات
او خلاصون ورکوي او د خیر لارې ته يې اړوي.

اما په حنبلي مذهب کې او د معاصرو فقهاؤ په
نظر پر شتمن پلار واجب دي چې خپل فقير او بې
وسه زوي ته واده وکړي ځکه چې واده هم د نفقې
يوه برخه او د اولاد له حقوقو څخه دي او دا ځکه
چې ازدواج هم د خوراک او څښاک په څېر د
انسان د ژوند له اړتياؤ څخه دی .

په دې مورد کې زه حنبلي مذهب او معاصرو فقهاؤ نظر ته ترجیح ورکوم ځکه چې د اسلام مبین دین انسان ازدواج ته بې حده ترغیب او تشویق کړی دی؛ ددې په خاطر چې په هغه کې مهم فوائد او گټې نغښتې دي د هغو له جملې څخه:

- د انساني نوعې محافظت
- ټولنه له اخلاقي انحراف څخه ژغورل .
- د نسبي اړیکو ساتنه .
- د کورنۍ په تشکیل کې د زوجینو تعاون او همکاري .
- روحي او نفسي سکون .
- ټولنه له بدو مرضونو او فساد څخه چې د شرعي ازدواج د عدم موجودیت څخه منځ ته راځي؛ مصونیت او ساتنه .
- د اولاد په نسبت د پلار او مور د عاطفې منځ ته راتگ .
- تلبیة حاجات النفس بالأمومة و الأبوة .

علماء د ازدواج په فضیلت کې تر دې حده ترغیب او تشویق کړی چې حتی نکاح یې په عبادت کې له مشغولېدو څخه بهتره گڼلې ده.

در طلاق دادن تلفظ شرط است

دوستی سوال نموده که :

یک سوال را که چند دوستم از من پرسیدند، آیا کسی که خواهان دادن طلاق میباشد در دل یا قلب طلاق میگوید ولی به زبان اظهار نمیکند و یا ممانعت میشود از گفتن به زبان توسط شخصی، خانمش طلاق میشود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

طلاق در اراده به دل و نیت در قلب واقع نمی شود تا اینکه بصراحت تلفظ و نوشته نکند.

حقوق خاص و ویژه خانمها بر شوهران

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

۱- مهر (مهر مؤکدترین حقی است که زن بر شوهرش دارد و بر او واجب است که مهر او را بگونه کامل و بدون منت و آزار و کم دادن و درنگ نمودن بپردازد)

۲- نفقه و خرج زندگی (طعام و غذا، لباس و پوشش، مسکن و جای، خدمت، آلات و وسائل پاکسازی و وسائل خانه).

۳- عدالت میان زنان (عدالت میان زنان از مهمترین حقوق زناشویی بشمار میرود و همین خود از مهمترین اسباب صلاح و استقرار خانواده و ایجاد توافق و هماهنگی میان افراد آن است. چنانکه مصلحت این کار در مرتبه نخست به خود شوهر برمیگردد؛ زیرا به او احساس آرامش قلبی و آسایش وجدان دست میدهد. چون او به وظیفه خود در برابر همسرانش عمل کرده و با این کار از مشکلات و کینه توزیها و دشمنی هایی که آزارش میدهد و ناآرامیهای زندگی خود را رهنیده که اگر عدالت نمیکرد، به چنین گرفتاری هایی روبرو میگردید از اینرو، خداوند توانائی بر عدالت میان همسران را شرط جواز تعدد و ازدواج با بیش از یک زن قرار داده، میفرماید: (و إن خفتن ألا تقسطوا فی الیتمی

فانكحوا ما طاب لكم من النساء مثنى و ثلث و ربع فإن خفتم ألا تعدلوا فواحدة أو ما ملكت أيمانكم ذلك أدنى ألا تعولوا^۱.

و اگر بیم آن دارید که درباره دختران یتیم نتوانید به داد و انصاف رفتار کنید پس با آنان نکاح مکنید و آنچه شما را از [دیگر] زنان خوش آید، دو دو، سه سه، چهار چهار، به زنی گیرید. پس اگر بیم آن دارید که به دادگری رفتار نکنید- در چند همسری- پس به یک زن بسنده کنید یا آنچه مالک آنید (کنیز) این نزدیکتر است به اینکه ستم نکنید.

این آیه این مطلب را افاده میکند که تعدد با شرط عدالت میان زنان و همسران مجاز میباشد و آنکه در وجود خویش قدرت بر عدالت را سراغ نمیکند، برایش ازدواج با بیش از یک زن روا نمیشود و هرگاه با این کار مخالفت ورزید و ازدواج نمود، ازدواجش مجاز است ولی همزمان گنهگار میشود؛ زیرا این کار، شرط صحت عقد نمیشود ولی شرط جواز و حلال بودن آن میان خود فرد و میان خدای تعالی میباشد.

^۱ - سورة النساء: ۳.

طلاق دادن خانم با دیدن خواب خراب یک شیوه جاهلانه است

یک خواهر از کابل چنین نوشته :

شوهرم خواب های خراب میدید یک خواب را حتی سه بار میدید باز همراهم جنگ میکرد حتی لت و کوب میکرد مرا تا اینکه مسأله به طلاق کشید و مرا که شش ماه حامله بودم طلاق کرد.

در حالیکه رهنمائی شرعیت این که بر خواب دیدن هیچ حکم شرعی مرتب نمی شود، مکروه و حرام را مباح نمی گرداند، و مباح و مستحب را واجب نمی سازد، خواب اگر صحیح و درست باشد کسی که خواب می بیند اگر به آداب خواب دیدن ملتزم باشد و مطابق سنت رسول الله علیه سلم خواب خود را تعبیر کند درین صورت خواب خوب عبارت است خوشخبری و بشارت، و خواب خراب عبارت است از اینکه انسان بر حذر باشد و اعمال خود را درست کند.. زیرا در حقیقت در امتحان و ابتلاء قرار دارد.. و دعاء کند زیرا قضاء و قدر را غیر از الله متعال هیچ ذاتی تغییر داده نمی تواند.. لیکن دعاء فایده های زیادی دارد برای مسلمان در دنیا و آخرت.

یکی خواب درست و صحیح و صادق است که از طرف
الله متعال است، و دوم حلم و تخیلات شیطانی است که از
طرف شیطان است.. و تخیلات شیطانی هیچ اثر ندارد.

رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح
فرموده است: "الرؤیا من الله، والحلم من الشیطان"^۱.

حقوق مشترک میان زن و شوهر

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

۱- معاشرت و زندگی متقابل با شیوهٔ پسندیده و خوب
(زندگی زناشویی بازیچه و سرگرمی نیست و نه هم لذتی
زودگذر یا پیوندی موقت و گذرا یا تنها شهوت و بهره
برداری جنسی بلکه مسئولیتی بزرگ و بار سنگینی است
که نیاز به صبر و مجاهده و حکمت و اندیشه دارد.. هرگاه
روابط و پیوند میان زن و شوهر به این مرتبه از استواری و
استحکام باشد و حق هر کدام بر دیگری به این عظمت و
اهمیت این خود ایجاب میکند که بزرگترین آنچه بر زن و
شوهر لازم است این است که با هم زندگی با همی شایسته
و مصاحبت و همدلی نیک داشته باشند و هر کدام وظائف و

^۱ - صحیح البخاری، کتاب الطب، باب النفث فی الرقیة، رقم الحدیث: (۵۷۴۷)،

مسئولیتها و حقوق خود را نسبت به دیگری بداند و آن را در برابر یکدیگر انجام دهد.

۲- حلال بودن بهره برداری جنسی (هر کدام از زن و شوهر حق دارند در آنچه خداوند مباح ساخته، از همدیگر بهره‌گیری نمایند و این موضوعی است که فطرت بدان میخواند و ازدیاد نسل انسانی بر آن استوار بوده و دوستی و الفت میان شان پدید می‌آید. در مقابل این حق شوهر، بر شوهر نیز لازم است تا نیاز جنسی همسرش را در هر لحظه ای که بخواهد، و او بر آن توانمند باشد، برآورده سازد مادامیکه تنش، رنجور و فرسوده نشود، یا عبادتی واجب او را از آن باز ندارد یا کاری که برای تأمین معیشت زن و فرزندش بدان نیاز دارد. از برخی سلف روایت شده که: هر چهار شب و از برخی دیگر در هر طهر و پاکی یکبار.

۳- تعاون و همکاری بر نیکوکاری و پرهیزگاری (زن و شوهر دو دوست پیوسته به هم اند که هر کدام از دیگری متأثر شده و در او تأثیر می‌افکنند از اینرو، بر هر دو واجب است که بر نیکی و پرهیزکاری همیاری نموده و از گناه و بدی خود را بازداشته، در کار پسندیده مشوق و فرمانده همدیگر بوده و از کارهای زشت همدیگر را منع نمایند.

۴- همکاری بر انجام مصالح دنیوی مشترک در خانه مشترک (هرگاه بر زن و شوهر حق باشد که با هم بر نیکی و

پرهیزکاری و رستگاری در زندگی اخروی همکاری نمایند، ناگزیر بر آن دو حق است که همچنان در امور زندگی‌ای که برایشان اهمیت دارد، با هم مساعدت کنند و اینکه هر کدام شان بازوی دیگری بوده و مددکار وی باشد و اینکه در دردها و آرزوهای وی شریک بوده و در انجام مصالح و کارهای مرد با او معاون و همکار باشد. چنان که مرد باید با خانمش در آن کارهای خانه که انجام داده اش میتواند، مشارکت می‌ورزد. همانگونه که رسول خدا ﷺ با خانواده و همسرانش چنان بودند.

۵- همکاری در تربیه اطفال (به این شیوه درمی‌یابیم که تربیت فرزندان مسئولیتی است که میان زن و شوهر مشترک است و بر هر دو لازم است که برای انجام آن با هم همکاری و همیاری نمایند و اینکه باید تلاش‌های-شان برای تأمین این هدف و تحمل این مسئولیت و بارسنگین، مکمل یکدیگر باشد. بلکه بدست آوردن فرزندان و توجه به تربیت نیکو و آماده سازی شان، خود هدف بزرگ و والاترین غرض از نکاح است.

حکم طلاق خواستن از شوهر بی نماز و دشنام دهنده دین

یکی از از خواهران چنین سوال نموده:

سه سال از عروسی ما گذشته...مرا با خود در کشوری خارجی که خودش میباید طلب کرده..بسیار رفتار بد وزشت میکند نماز نمی خواند ویگان وقت که نصیحت کنم قهر می شود ودین را دشنام میدهد من در فکر طلاق گرفتن استم لیکن در این کشور کسی ندارم ..شما رهنمائی کنید؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

انتخاب شوهر که به اساس دین و اخلاق نباشد ومعیار قبولی آن در خارج بودن باشد نتایج بد، زشت و ناگوار دارد که سرنوشت خواهران را دچار مشکلات گوناگون میسازد ..

شما تلاش کنید که این شوهر اصلاح شود ودر نصیحت کردن ادامه دهید واگر جاهل و نادان باشد آگاه شود واگر تنبل ومتساهل باشد تنبیه وتذکیر گردد واگر منکر احکام دین باشد بالایش اقامه حجت شود.

باید این را بدانیم که دنیا دار ابتلاء وامتحان است و مسلمان به مشکلات گوناگون مواجه می شود لیکن حل این همه در روشنی دین مبین اسلام جستجو شود..حالا شما

خواهر محترمه و متدین ما به شوهر بی نماز، و بی بندوبار مبتلاء شده اید همه تلاشها را بخرج دهید تا اینکه سبب هدایت او شوید .

لیکن اگر از اصلاح شدن شوهر زشت، بد اخلاق و بی نماز که دین را دشنام میدهد مأیوس شوید از طریق نهاد های قانونی آن کشور طلاق بخواهید زیرا حالا ادامه زندگی شما با شوهری که در مسلمانی اش شک است کار معقول به نظر می نرسد ، باید در سردرگمی نباشید اقارب و ولی امر خود را در جریان بگذارید و به شکل فوری به محکمه رجوع کنید تا اینکه اجراءات جدائی از طریق محکمه شروع شود..

واینکه فامیل و خانواده تان در وطن است و در آن کشور محرم ندارید راهی وطن شوید.. و زندگی نوین تان را آغاز کنید .. هر کسی که بخاطر بدست آورد رضای الله متعال امتیاز دنیائی را از دست دهد او تعالی دروازه های رحمت خود را برویش باز میکند رزق و روزی و زندگی بهتر را نصیبش میگرداند که تصور آن را هم نداشته باشد: " و من یتق الله يجعل له مخرجا و یرزقه من حیث لا یحتسب " ^۱ در این حالت خانمی که شوهر بی نماز، منکر فرائض و واجبات

۱- سورة الطلاق: ۱-۲.

واستهزاء کننده دین را ترک کند الله متعال شوهر صالح، با اخلاق و نیکو کار را نصیبش میکند.

شوهری که نماز نمی خواند و عبادات و فرائض را ترک کرده بلکه دین مبین اسلام را دشنام میدهد در آن هیچ خیر نیست زیرا کسی که به دین مبین اسلام مکررا استهزاء کند و دشنام دهد و فرائض و واجبات را انکار و ترک کند از جمله مسلمانان حساب نمی شود.

میوه دادن شاه و عروس در دهن همدیگر در حضور زنان کار خوبی نیست

یکی از دوستان از شهر هرات سوال نموده که:

استاد محترم شب عروسی داماد و عروس پیش رو زنها استاد شود و در دهن همدیگر میوه کند حکمش چیست؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

میوه دادن و کیک خوری باهم جواز دارد در صورت که در داخل سالون عروسی زنان نامحرم حضور نداشته باشند، این عادت و تقلید غیر مسلمانان است که به حضور زنان نامحرم که و آن هم در عروسی شاه داخل می شود و مرتکب

گناه می شود. مسلمان باید زندگی زن وشوهری خود را به نافرمانی الله متعال آغاز نکند.

آیا طلاق های سریالی واقع می گردد؟

یکی از دوستان از شهر کابل چنین سوال نموده:

سوالی در مورد این که اگر خانم وشوهر هر دو شان در فیلم و یا در سریال نقش بازی میکنند.. سپس نقش چنین اقتضاء میکند که در فیلم خانم خود را طلاق میدهد، حکم این چی است آیا در رابطه ای اصلی آن ها کدام اثری میگذارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در نتیجه این طلاق زن وشوهر هر دو درامه بازان که احکام دین را بمسخره واستهزاء میگیرند ختم می شود و در دنیا و آخرت از زیان کاران شمرده می شوند.

در صورت اختلاف بین زن و شوهر به محکمه رجوع شود

خانم به شوهر خود میگوید شما ده سال پیش مرا طلاق داده بودید البته سه بار.

اما شوهر میگوید من نمیدانم وبه یادم نیست. راه حل چیست؟

بعض علماء برای شوهر گفته اند باید برای اثبات حرفهای خود سوگند یاد کنید .

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در شریعت اصل بقای نکاح وعدم طلاق است، واینکه شوهر اصرار دارد که من طلاق ندادم حرف شوهر قابل قبول است زیرا طلاق دادن از صلاحیتهای شوهر است.. و خانم اگر برای ادعای خود دو شاهد عدل آورده بتواند و آنها شاهی بدهند که شوهرش طلاق داده در این حالت ادعای خانم قبول می شود و اگر ادعای خود با شاهی دو شاهی عدل توثیق نکند ادعایش باطل است.. و محکمه حق ندارد که که شوهر را قسم بدهد و مجبور به سوگند یاد کردن کند لیکن قاضی محکمه هوشیار و زیرک باشد که اگر خانم یک شاهد عدل حاضر کرده بتواند که شاهی دهد بر اینکه شوهر خانم خود را طلاق داده در این حالت اگر شوهر انکار کند قاضی می تواند که او را قسم بدهد .

باید زن وشوهر بدانند که این مسأله برزگ و خطرناک است و دروغ گفتن شوهر به این معنا است که در حرام زندگی می کند و با یک خانم بیگانه و نا محرم همبستر می شود که عذاب اخروی دارد.. و اگر خانم از اخلاق زشت و تعامل نا زیبای شوهر شکایت دارد می تواند از طریق محکمه خلع کند در مقابل بخشیدن مهر و دادن یک مقدار پول.

احکام سه طلاق دادن در یک مجلس

یکی از خواهرن چنین سوال نموده:

اگر یک شوهر در مقابل پسر جوان خود به خانم خود سه بار میگوید که تو زن من نیستی، نیستی، نیستی از نگاه دین مقدس اسلام چه معنی دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

صریح و کنایه در الفاظ طلاق.

در استعمال الفاظ کنایه طلاق واقع نمی شود مثلاً: بگوید خانم من نیستی، از هم جدا میشویم .. تا اینکه این الفاظ مقترن با نیت نباشد.

الفاظ طلاق دو نوع است: اول: صریح یعنی واضح.. دوم : کنایه و نامعلوم و مقید و مقترن به نیت.

- لفظ صریح طلاق این است : که برای خامنش بگوید طلاق هستی، ترا طلاق دادم، فیصله جدائی ات را کردم، دیگر شریک زندگی من نیستی، ترا ایلا دادم ، درین صورت طلاق می شود و صورت میگیرد.

لفظ کنایه و یا نامعلوم: خانم من نیستی ، به خانه پدرت برو، از خانه من خارج شو، در کارم نیستی، ازین به بعد آزاد استی، اختیار بدست خودت است، پدر و فامیل تان را خبر کن که فیصله کنیم... درین صورت طلاق صورت نمی گیرد تا اینکه نیت طلاق را نکرده باشد ..

طلاق صریح مشروط به نیت کردن نیست که بگوید طلاق دادم. و طلاق هستی. ..لیکن الفاظ کنایه مبهم میباشد دو احتمال و دو معنی دارد لهذا اگر مقترن با نیت نباشد طلاق با این الفاظ واقع نمی شود ..مثلا اگر بگوید خلاص استی. زندگی ما و شما یکجا مشکل است بعد ازین. خانه پدرت برو و من شما را کار ندارم. آزاد استی...این الفاظ بدون نیت افاده طلاق را نمی کند...زیرا به گمان غالب استعمال الفاظ کنایه ترساندن و تهدید کردن است نه طلاق و اگر طلاق باشد باید الفاظ صریح را استعمال کند..

اما اگر مقترن با نیت باشد بدون شک طلاق واقع می شود.

لیکن باز هم باید متذکر شویم که نصیحت کردن و متوجه ساختن به اشتباهات شیوه‌های درست و خوب دارد و به این طریقه و تهدید کردن به طلاق وجدائی شاید مشکل را بیشتر سازد و هدف اصلی آن تحقق نمی یابد و بی اعتمادی در بین زن و شوهر را گسترده می شود.. بهتر است که مشکلات و اختلافات شان را در فضای آرام ، سکون، دوستی و محبت بیحسث گیرند و راه حل مناسب جستجو کنند..

حالات و اسباب شرعی و دنیایی که برای خانمها شرعا مجوز خلع کردن و طلاق خواستن است

یکی از دوستان سوال نموده :

آیا خانم بدون کدام آزار اذیت از طرف شوهر و یا خانواده شوهر میتواند خلع کند، اگر نمیتواند به کدام دلیل وقت پیدا کردید جواب بفرستید چون یک استاد مان اکنون در پوهنتون تدریس میکند اما تاکید آن این است که خانم بدون رضایت شوهر و بدون ضرر از طرف شوهر میتواند

درخواست خلع بکند اگر شوهر ممانعت کند خانم میتواند به محکمه برود و خلع گیرد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

در اصل برای خانمها لازم نیست و مشروع هم نیست که خواهان طلاق گرفتن از شوهران شان باشند تا اینکه اسباب و علل قناعت بخش نداشته باشند زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث که ابوداود و ترمذی روایت کرده و البانی تصحیح نموده فرموده است: "أیما امرأة سألت زوجها الطلاق من غير ما بأس فحرام عليها رائحة الجنة"^١، هر زن و خانم که از شوهرش طلاق بخواهد بدون سبب شرعی و ضرر واقع شدن بوی جنت بالایش حرام است یعنی اینکه در جنت داخل نمی شود.

اما در صورت که زن متضرر باشد و مورد ظلم مادی و معنوی و آزار و اذیت و حق تلفی قرار گیرد برایش جواز دارد که خواهان طلاق شود و یا اینکه خلع نماید از طریق محکمه و از جمله این حالات را فقهاء ذکر کرده اند:

^١ - مصنف عبد الرزاق الصنعاني، كتاب الطلاق، باب ما يقال في المختلعة والتي تسأل الطلاق، رقم الحديث: (١١٨٩٣)، (ج ٦، ص ٥١٥).

۱- عاجز بودن شوهر از ادا کردن حقوق خانمها و نفقه ندادن و بخیل بودن و همبستری نکردن.

۲- ذلیل ساختن و اهانت کردن و لت و کوپ نمودن و زدن به غیر سبب شرعی که اعضای بدنش زخم شود و شکستنده شود حتی ولو که یکبار هم لت بکند و بد اخلاقی و زشت خوی کند، و یا دو و دشنام دهد و به الفاظ بد یاد کند خودش و فامیلش را.

۳- همبستری کردن از پشت (لواطت کردن) این هم مجوز طلب و خواهش نمودن طلاق است.

۴- متضرر شدن از سفر شوهرش که بترسد در فتنه و فاحشه واقع شود و فقهاء شش ماه را تعیین کردند که شوهر می تواند دور بماند.

۵- اگر شوهر مدت های طولانی محبوس باشد درین صورت نیز می تواند از محکمه طلاق و خلع بخواهد اگر احساس متضرر شدن و یا در فتنه واقع شدن را داشته باشد.

۶- اگر شوهر عیب کلان داشته باشد مثلا عقیم باشد قدرت اولاد آوردن را نداشته باشد و طبیا ثابت شود که برای ابد اولاد آورده نمی تواند، و یا همبستری نتواند و یا امراض داشته باشد که خانم متنفر شود.

۷- فاسق و فاجر بودن شوهر که گناهان کبیره را مرتکب شود مثلاً قمار بازی، شراب نوشی، زناکاری، حرام خوری و سود خوری کند و یا اینکه به جادو و کف شناسی و زیارت رفتن مرده ها برای طلب حاجات عقیده داشته باشد و یا نیشنلست قوم پرست و زبان پرست باشد، و بی نماز باشد و نصیحت خانم خود را قبول نکند. و یا اینکه تجارت و استعمال مخدرات را بکند.

۸- اگر به کدام سبب نامعلوم بغض و نفرت داشته باشد که قابل تحمل نباشد و هر وقت که با شوهر روبرو شود احساس ناراحتی کند درین صورت زن معذور شمرده می شود و حق طلاق خواستن و خلع را دارد.

۹- اگر شوهر خانم خود را از رفتن به خانه پدر و خانواده و والدین وصله رحم آنها مطلقاً منع کند و این حقش را سلب کند.

طلاق معلق به شرط

یکی از خواهران از ولایت بدخشان چنین سوال نموده :

در بین من شوهرم از چند روز جنجال بود باز او گفت که اگر بدون اجازه من از خانه بیرون رفتی طلاق استی

..وومن فراموش کرده بودم لباس خود را بخاطر دوختن به خیاطی زنانه بردم آیا طلاق ویا کفاره واقع شده؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در این حالت طلاق واقع نشده و نیز کفاره لازم نشده بالای شوهر شما زیرا که شما قصدا بدون اجازه شوهر از خانه بیرون نرفته اید بلکه به فراموشی شده و فراموشی، سهو و اشتباه حکم جدیت را ندارد، الله متعال بنده خود را رهنمائی کرده که این دعاء را بخواند: " رَبَّنَا لَا تَأْخُذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا"^۱ پروردگار ما را ببخش اگر گناهی را به فراموشی ویا اشتباه مرتکب شده باشیم به این معنی که در حالت فراموشی انسان مؤاخذه نمی شود.. طلاق واقع نشده در حالت شما و کفاره هم لازم نیست.

لیکن شوهر شما باید شرط خود را الغاء کند واز آن بگذرد در غیر آن اگر شما قصدا از خانه بدون اجازه اش خارج شوین طلاق واقع می شود.

^۱ - سورة البقرة: ۲۸۶.

آیا طلاق معلق به شرط شکستنده می شود؟

یکی از دوستان سوال نموده:

استاد گرامی از عروسی ما سه سال میشود در سال اول یکی از روزها کمی عصبانی شدم و به خانمم گفتم اگر بدون اجازه من جای رفتی طلاق هستی حرفم قبول شده خانمم بدون اجازه هیچ جایی نرفته هرگاه جای می رود از من اجازه میگیرد. میخواهم همو حرفم نفی شود و یعنی استاد بر باطل شدن همین جمله چی باید کنم..البته در نیت من طلاق نبود تنها ترسان بود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

این مسأله را در فقه اسلامی طلاق معلق به شرط می نامند و در صورتیکه در نیت شخص طلاق دادن باشد و اگر شرط تحقق یابد وزن بدون اجازه شوهر قصدا و یا سهوا از خانه خارج شود و جای برود طلاق واقع می شود، اما اگر در نیت او طلاق نباشد تنها ترسانیدن باشد در این صورت کفاره قسم واجب می شود و آن این است به نص آیت قرآن کریم: "فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ

أَهْلِيكُمْ أَوْ كَسَوْتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ
ذَلِكَ كَفَّارَةٌ لِمَا نَكَحْتُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ^١.

یک وقت نان دادن به ده مسکین. ویا کالا خریدن برای ده مسکین.. ویا آزاد سازی یک غلام مسلمان که شاید میسر نباشد در زمانه ما، و اگر ازین سه هیچ یکی میسر نشود سه روز روزه پی در پی بگیرد.

لیکن ترسانیدن به طلاق صفت خوب نیست در حقیقت بازی گرفتن زندگی خانوادگی و خراب کردن سرنوشت اطفال است که عواقب خوب در پی ندارد و تمام عمر وزندگی شان در شک و تردید و شبهه گذرانیده می شود که مبدا طلاق واقع شده باشد و در حرام زندگی کنند.

طلاق دادن شخص دیوانه

السلام علیکم مولوی صاحب الله ج دي وکړی چی روغ او جوړبه یی محترم مولوی یوه پوښتنه لرم او جواب یی ضرور ده الله ج دي وکړی چی پیدایي کړی مولوی صاحب جینی مو ورکړی دوه دونیم کاله کيږي چی واده یی کړی اووه ورځي یی میړه سره تیري کړی یوه لور یی تري پیدا ده میړه

بي دي واده له اوومي ورته ويلى چي په ما طلاقه بي هغه سړي اوس ليوني ده او اوس هم ورته وايي چي زمونږ له كوره ووځه ماخو طلاقه كړي خو هغه خپلي خوابني او كورني مجبوره كړي ورته وايي دي ليوني طلاق نه كيږي اوس مونږه حيران يو چي څه وكړو دي ليوني طلاق كيږي او كنه وسلام.

طلاق ، خريد و فروش و بعض تصرفات شخص ديوانه واقع واجرا نمى شود وبيشتر مسائل متعلق به ديوانه از طريق محاكم ذى ربط فيصله مى شود..

خانم كه شوهرش او طلاق داده اما فاميلش راضى نيست كه قبول كنند طلاق دادن او را زيرا طلاق دادن ديوانه مورد قبول نيست.. در اين صورت خانم مذكور بايد اقامه دعوا كند تا اينكه قاضى محكمه بعد از بررسى و تشخيص حالت شوهر ديوانه اشت ودرجه ديوانكى او را تشخيص دهد كه آيا صد فيصد ديوانه است و تصرفات خود را نمى داند ويا اينكه در بعض حالات عقل وهوش خود را از دست ميدهد ويا اينكه مرض روحى ونفسى دارد؟ .. وبعد از تحقيق وبررسى حكم خود را صادر كند تا اينكه اين خانم از آزار واذيت وبى سرنوشتى رها شود.

در افغانستان ما رواج است كه بعض مردم به اولاد ديوانه خود عروسى ميكنند وبه اين باور هستند كه ممكن

بعد از عروسی حالتش رو به بهبودی برود و نیز خانمش خدمتش را بکند و تکلیف و زحمت او را بدوش داشته باشد و در این راستا وضعیت بد اقتصادی بعض فامیلهای فقیر را استغلال میکنند و در مقابل مال و بول و بیسه دختران شان را به نکاح دیوانه ها در می آورند و سرنوشت دختران را خراب میکنند و آنها را مورد آزار و اذیت قرار میدهند که خود ظلم و کنه کبیره و برزک است و در روز قیامت هر دو فامیل مسؤول این تصرف شان هستند . زیرا بر علاوه اینکه این عملکرد شان در ظلم و آزار دادن مسلمان داخل می شود، مخالف وصیت رسول الله صلی الله علیه وسلم است که در حجة الوداع وصیت نموده بود که با زنان تعامل و معامله خیر و نیک شود زیرا انها طبقه عاجز هستند که در موارد زیاد مورد استغلال دیگران قرار میگیرند.

برای خانمش گفته که طلاق بدست خودت است، آیا خانم خود را طلاق داده می تواند؟

یکی از خواهران از شهر کابل سوال نموده :

اگر یک مرد اختیار طلاق یا فسخه ره به زن خود بدهد و بعدش زنش به نیتی ای که امروز جدا میشم ازش همرایش گپ بزنه اما ده خلال ای ملاقات کوشش کنه تا گپه دوباره حل کنه اما شوهرش گپه از سر یگیره بعدش زن

هم به شوهرش بگویه که خلاص شد هر آنچه تا حالی بین
ما بود تمام شد، آیا طلاق جاری میشه ده بین؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اگر زن در ابتدای عقد ازدواج و نکاح شرط بماند که
طلاقش بدست خودش است این شرط باطل و فاسد و قابل
عمل نمی باشد و طلاق حق شوهر و از صلاحیتهای او است.

اما بعد از ازدواج اگر شوهر صلاحیت طلاق را به خانم
بدهد و برایش بگوید که طلاق بدست خودت است درین
صورت اگر خانم خود را طلاق بدهد طلاقش واقع می شود
نظر به نیت و الفاظ طلاق که آیا طلاق رجعی را نیت کرده
و یا اینکه باین خفیفه را و یا باین کبری را.

و در سوال که خواهر ما یاد آور شده لفظ جدای را ذکر
کرده که از الفاظ کنایه است و ضرورت به توضیح بیشتر دارد
که نیت طلاق گرفتن را کرده و یا تهدید نموده و شوهر را
ترسانده، نیت درین مورد سرنوشت ساز است، اگر نیت
طلاق را کرده واقع شده، و اگر تهدید کرده و ترسانده کفاره
قسم بدهد

دور بودن شوهر از خانم موجب تجدید نکاح نمی شود

یکی از خواهران چنین سوال نموده :

یک شوهر چقدر مدت از خانم خود دور باشد باید دوباره نکاح کنند یا تجدید نکاح شود تجدید نکاح چطور میشود اگر کمی وضاحت دهید؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اصلا اگر مجبوريتها اقتصادى ويا شرائط كار ووظيفه انسان را مجبور نکند باید از خانه وفاميل خود دور نباشد زیرا انسان مسئولیت سرپرستی و تربیه خانواده خود را دارد رسول الله صلى الله عليه وسلم فرموده است که : " کلکم راع وكل مسئول عن رعيتہ"^١ هر مسلمان مسئول است که خانواده وفاميل ، اطفال و خانم خود را تربیه و سرپرستی کند و تنها نگذارد... و سرپرستی تنها به آوردن نان و لباس نیست بلکه در نظر گرفتن خواهشات فطرى شان نیز است .. و خليفه مسلمانان عمر بن الخطاب رضى الله عنه وقت که بعض خانمان از دورى شوهران شان شکایت نمودند از زنان صحابه سوال نمود که یک خانم چى مدت زمان مى تواند دورى شوهرش را تحمل کند.. ایشان در جواب فرمودند که

^١ - صحيح البخاري، كتاب الجمعة، باب الجمعة في القرى والمدن، رقم الحديث:

شش ماه، وبعد از این نظر سنجی حتی از جبهات جهاد و غزوات خلیفه مسلمانان صحابه را می خواست تا اینکه به فامیل‌های شان نیز رسیدگی کرده بتوانند وحتى بخاطر جهاد و دفاع از سر زمین‌های اسلامی حقوق خانم‌های شان را ضایع نکنند.. و اگر انسان مجبور باشد که باید کار کند تا اینکه محتاج به دیگران نباشد می تواند مدت یک سال وحتى دوسال مسافرت کند لیکن با خانم خود اتفاق داشته باشد و او را به صبر تشویق کند و قناعت دهد که فقر و تنگدستی نیز یک آفت است که زندگی مسلمان را تهدید میکند.. اما بدون قناعت خانمها غیاب و دوری مدت‌های طولانی و دراز جواز ندارد و او گنهگار می شود و اگر خانمها بی صبر شوند در نتیجه لا مبالات و بی پروایی بعض مردان و مسافرت‌های طولانی شان شرعا حق دارند که به محکمه شرعی مراجعه کنند تا اینکه در مورد سرنوشت شان فیصله شود... و شوهران مجبور شوند که با اخذ رخصتی های سالانه شان به خانه های شان بیایند زیرا مشکلات اقتصادی سبب این نشود که مسلمان زن ، اولاد و خانواده خود را ضایع کند.

اما در صورت دور ماندن شوهر تحت هر شرایطی که واقع شده باشد ، و خانم منتظر بوده و از محکمه طلاق نخواست و شوهر هم او را طلاق نداده در این حالت ضرورت به تجدید نکاح نیست و تا به حال در قید نکاح اولی هستند وزن و شوهر شرعی همدیگر گفته می شوند.. نکاح کردن

دوباره در حال دور ماندن و یا تجدید نکاح یک برداشت نادرست و غلط است بین مردم.

در صورت تحقق شرط طلاق معلق به شرط واقع می شود

یکی از دوستان از کابل سوال نموده :

اگر یک شوهر به خانم اش بگوید که اگر به خانه پدرت بروی سه طلاق هستی اما خانم این حرف شوهرش را فراموش میکند و به خانه پدرش میرود درحالتی که حرف شوهرش را فراموش کرده آیا طلاق میشود یا خیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

متأسفانه که چنین واقعات ناگوار را زیاد میشنویم هستند اشخاص و افراد که کلمه طلاق را به زبان میاورند و این زندگی مقدس را به بازی میگیرند و فراموش کردند که الله متعال زندگی خانوادگی زن و شوهر را به میثاق غلیظ یعنی رابطه بسیار محکم توصیف کرده .

باید مسلمان عاقل اهمیت زندگی خانوادگی را درک کند که اگر کلمه طلاق را به زبان میاورد نتایج بس بزرگ و سنگین بر آن مرتب می شود و زندگی شان تباه شده و خانواده شان از بین میرود.

حالا که این شخص که بر خانم خود شرط گذاشته که اگر به خانه پدرت بروی سه طلاق هستی، واو رفته به این معنی که طلاق واقع شده و در حالت که کاملاً سر هوش و عقل بوده حالا فقهاء درین اختلاف دارند که طلاق بائن واقع شده اگر شوهر دوباره او را بخواهد ضرورت به نکاح جدید دارد، این مذهب جمهور فقهاء مذاهب اربعه است که طلاق بائن کبری صورت گرفته و تراجع ممکن نیست چون طلاق معلق به حصول شرط بوده که صورت گرفته و تحقق یافته، سه طلاق را به زبان آورده، اما حالا باید بعد از تکمیل کردن عدت شوهر دیگر کند و از آن هم طلاق شود و بعد از تکمیل کردن عدت طلاق و یا وفات دوباره شوهر اولی می تواند او را نکاح کند.

اما اگر دو بار طلاق را بزبان میاورد طلاق بائن خفیفه واقع میشود که متصل عدت می توانست او را نکاح کند و برایش مهر بدهد.

اما نظر شیخ الاسلام ابن تیمیه و بعض فقهای معاصر این است که اگر تهدید کرده و ترسانیده و در نیتش طلاق نبوده کفارہ قسم بدهد، اصلاً طلاق واقع نشده.

اما اگر در نیتش طلاق بوده طلاق یک طلاق واقع شده که این طلاق رجعی شمرده می شود چون سه طلاق در یک وقت و در یک مجلس یک طلاق شمرده می شود لهذا

این خانم در عدت طلاق رجعی قرار دارد، وبعد از مطالعه دقیق و بحث و بررسی من خودم این را ترجیح میدهم که مسأله به نیت شوهرش تعلق دارد اگر نیتش تنها تهدید و طلاق رجعی بوده لیکن سه طلاق گفته درینجا طلاق رجعی واقع شده، و اگر به گفتن سه طلاق، طلاق بائن را نیت کرده همان بائن واقع شده، چون در مسائل خانوادگی و طلاق بسیار مسائل پوشیده میماند و مستفتی به مفتی به شکل درست وضاحت کرده نمی تواند لهذا این تنها یک رهنمائی شرعی است و آنها باید به محکمه شرعی رجوع کنند.

احکام طلاق معلق به شرط

یکی از خوانندگان محترم سایت اصلاح اونلاین سوال نموده :

السلام وعلیکم ورحمة الله وبرکاته، یو سوال لرم که یو شوک خپلې حامله دارې بنځې ته ووايې : که دې فلانکی کار وکړ نو ته طلاقه یې (یانې که دسهار لمونځ نه بعد ویده شوې په ما طلاقه یې که هغه ویده شي طلاق واقع کیږي کنه) کوم طلاق واقع کیږي آیا رجوع کولی شي خومره وخت بعد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

متأسفانه که چنین واقعات ناگوار را زیاد میشنویم هستند اشخاص وافراد که کلمه طلاق را به زبان میاورند و این زندگی مقدس را به بازی میگیرند و فراموش کردند که الله متعال زندگی خانوادگی زن و شوهر را به میثاق غلیظ یعنی رابطه بسیار محکم توصیف کرده: وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا^۱ یعنی شما شوهر و زن به تنهایی یکجا شدید و مباشرت کردید، همبستری کردید.. و نیز اسرار خاص یکدیگر را میدانید و یک بدیگر لباس بودید نظر به نص قرآنی: "هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ"^۲ و باید این عهد و میثاق محکم را احترام کنید و بی نهایت صبر، شکیبائی و بردباری داشته باشید.

باید مسلمان عاقل اهمیت زندگی خانوادگی را درک کند که اگر کلمه طلاق را به زبان میاورد نتایج بس بزرگ و سنگین بر آن مرتب می شود و زندگی شان تباه شده و خانواده شان از بین میرود..

حالا که این شخص که بر خانم خود شرط گذاشته که اگر فلان کار را کردی طلاق هستی، و خانم دانسته و یا

۱ - سورة النساء، الآية: ۲۱.

۲ - سورة البقرة الآية: ۱۶۷.

نادانسته همان کار را انجام داده به این معنی که طلاق واقع شده و در حالت که کاملاً سر هوش و عقل بوده.

این را فقهاء طلاق معلق به شرط می نامند یعنی در صورت تحقق شرط گذاشته شده از طرف شوهر طلاق واقع می شود نزد جمهور فقهاء که فقهای احناف هم شامل جمهور است.. اما کدام طلاق واقع شده باین کبری، باین خفیفه، یا طلاق رجعی.. این مسأله هم به الفاظ استعمال کرده شده از طرف شوهر تعلق میگیرد که اگر یک بار گفته باشد طلاق رجعی واقع می شود و خانم بعد از انجام همان کار طلاق رجعی شده و عدت خود را فوراً شروع که سه طهر است از سه حیض و عادت ماهوار است که در شرائط فعلی سه ماه میباشد یعنی پاک شدن از عادت ماهوار سومی و اگر عادت ماهوار نداشته باشد تکمیل کردن سه ماه کامل شرط است.. و اگر حامله باشد با ولادت طفل عدتش تکمیل می شود.

و در این مدت در خانه شوهر می بوده باشد که امکان رجعت یعنی پشیمانی شوهر از طلاق زیاد است.. و در همین مدت قبل از خارج شدن زن از عدت شوهر می تواند که رجعت کند یعنی پشیمان شود و برای خانمش بگوید که من از طلاق پشیمان هستم، خانم هستی، و یا اینکه همایش همبستری کند به نیت پشیمانی از طلاق در اینجا رجعت حاصل می شود.

سنت این است که دو شاهد عدل و عدالت کار حضور یابند و شاهی بدهند که شوهر خانم خود را رجعت کرده و از طلاق خود پشیمان است تا اینکه مردم خبر شوند و کسی طمع خواستگاری این خانم را نکند و یا اینکه منتظرش نباشد و در آینده نزاع و جنجال واقع نشود.

الله متعال در قرآن کریم رهنمائی نموده و فرموده است: "فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوِي عَدْلٍ مِّنْكُمْ"^۱ وقت که به تکمیل کردن مدت میرسند یا آنها را بخوبی نگهداری کنید و یا اینکه به شیوه خوب ترک کنید و از اشخاص امانت کار و عادل شاهدان داشته باشید.

اما اگر خانم از عدت خارج شود و شوهر پشیمان نبوده و رجعت نکرده باشد در این صورت طلاق باین واقع می شود البته از یک طلاق و یا دو طلاق که باید دوباره او را خواستگاری نموده و نکاح کند با تمام شرائط نکاح به حضور ولی امر و رضایت و ایجاب و قبول وزن و شوهر و شاهی دو شاهد عدل و تعیین کردن مهر.

اما اگر طلاق سومی را داده باشد در این صورت باین کبری واقع می شود که زن و شوهری هر دو کاملاً ختم می

^۱ - سورة الطلاق، الآية: ۲.

شود تا اینکه از شوهر دومی طلاق نشود و عدت را تکمیل نکند شرعا حق ندارد که با شوهر اولی او را نکاح کند، الله متعال فرموده است: "فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ"^۱.

اما نظر شیخ الاسلام ابن تیمیه و بعض فقهای معاصر این است که اگر تهدید کرده و ترسانده بوده و در نیتش طلاق نبوده کفاره قسم بدهد.. اصلا طلاق واقع نشده. و کفاره قسم عبارت است از یک وقت نان دادن ده مسکین و فقیر، و یا یک جوهره کالا گرفتن برای شان، و یا اینکه یک غلام را آزاد کند از غلامی که در شرائط فعلی ممکن میسر نباشد.. و اگر یکی از این سه کار را نتواند سه روز روزه پی در پی بگیرد.

و بعد از مطالعه دقیق و بحث و بررسی من خودم این را ترجیح میدهم که مسأله به نیت شوهرش تعلق دارد اگر نیتش تنها طلاق رجعی بوده درینجا طلاق رجعی واقع شده.. و اگر به گفتن سه طلاق.. طلاق بائن را نیت کرده همان بائن واقع شده.. اگر تنها تهدید و ترساندن خانمش را نیت کرده کفاره قسم بدهد و اصلا طلاق واقع نشده زیرا نیت هم

۱- سورة البقرة: ۲۳۰.

نقش اساسی دارد در همه عبادات، معاملات و مسائل خانوادگی.

باز هم تاکید می شود که در مسائل خانوادگی و طلاق بسیار مسائل پوشیده میماند و مستفتی به مفتی به شکل درست وضاحت کرده نمی تواند لهذا این تنها یک رهنمائی شرعی است و آنها باید به محکمه شرعی رجوع کنند تا اینکه در حرام واقع نشوند.

قسم خوردن به طلاق حکم طلاق معلق به شرط را دارد

یکی از دوستان سوال نموده که :

استاد محترم اگر یک شخص قسم بخورد که فلان جای اگر بروم زن بالایم طلاق شود اگر آنجا برود زن طلاق میشود یا خیر؟ اگر زحمت نمیشود جواب بدهید استاد محترم ضروری است فعلا.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

قبل از اینکه جواب شرعی این سوال را تحریر کنم باید بدوستان بگویم که مسلمان باید بسیار محتاط باشد و طلاق را بر زبان نیاورد و زندگی خانوادگی و این رابطه محکم را به

استهزاء وساعت تیری نگیرد، و سرنوشت فامیل و اطفال و شریک زندگی خود را خراب نکند.

اما میاییم به جواب این سوال که این حالت را فقهاء "الطلاق المعلق بشرط" می نامند، و نظر به قول راجح فقهاء درین صورت مسأله به نیت شوهر تعلق دارد اگر نیت این را کرده بود که خانمش را بترساند و طلاق در دل و ضمیرش نباشد درین صورت طلاق صورت نمی گیرد و بالایش کفاره قسم لازم میشود و مخیر است که یکی ازین امور را انجام دهد: ده مسکین را نان دهد، یا برای ده مسکین کالا بخرد، و یا هم یا یک غلام را آزاد کند، و اگر این سه میسر نشود باید سه روز پی در پی روزه بگیرد.

اما اگر در نیتش ترساندن نباشد و طلاق حقیقی باشد درینجا طلاق رجعی واقع می شود، و خانمش در خانه اش می ماند، و اگر همرايش همبستری شده باشد باید سه مرتبه عادت ماهوارش بیاید و پاک شود و درین مدت شوهرش می تواند که از طلاق دادن منصرف شود و او خانمش می شود و به نکاح جدید ضرورت ندارد، و اگر خانم نکاح شده باشد لیکن عادت ماهوار نداشته باشد عدتش سه ماه میباشد.

حکم طلاق تحت تهدید و اعمال فشار در محاکم کشورهای غیر اسلامی

یکی از هموطنان عزیز ما مقیم ایالت فلوریدای جنوبی
امریکا چنین سوال را فرستاده:

امید از صحت‌مندی و عافیت کامل برخوردار باشید

از چندی بدینسو سلسله ای سوال ها و جواب های شما
را تعقیب میکنم، شما را از جمله علمای میانه رو و جواب
های تان را قناعت بخش یافتم خواستم تا سوالی را که از
چندی بدین سو داشتم به شما مطرح کنم.

اگر در یکی از کشورهای غربی در صورت اعمال فشار از
طرف دولت و محکمه غیر اسلامی شخص مسلمان اوراق
طلاق را امضا کند، و یا هم محکمه آن کشور غربی فیصله
ای طلاق نماید بدون رضایت شوهر ... آیا شرعا طلاق وارد
میشود؟

منتظر جوابتان هستم.. ولی اگر شوهر چیزی نوشته
نکند و تنها محکمه فیصله کند نظر به گفته ای شما
واقع نمیشود. اگر اشتباه نفهمیده باشم... اگر به تفصیل این
موضوع را در صفحه ای تان بر بحث بگیریید ... مفید خواهد
بود.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در این شکی نیست که مسلمانان که در کشورهای غیر اسلامی زندگی میکنند به مشکلات گوناگون مواجه هستند در عبادات، معاملات و امور خانوادگی خود، ازینرو فقهاء یک فقه خاص را بنام " فقه الأقلیات " یعنی احکام و دانش فقهی و دینی مسلمانان که در اقلیت و تحت قوانین غیر اسلامی بسر می برند و در بعض موارد در تنگنا قرار میگیرند و این فقه برای آنها راه حل جستجو میکند.. از جمله مسأله طلاق خواستن زنان بدون موجب و سبب شرعی که محاکم غیر اسلامی طلاق میدهد و اگر شخص مسلمان طلاق ندهد و بر طلاق نامه امضاء نکند تهدید به زندان افتادن و غیره می شود که در نتیجه زندگی اش تباه میگردد در این صورت طلاقش واقع نمی شود.. فقهاء تصریح نموده اند که اگر انسان در نتیجه تهدید به زندانی شدن، لت ضرب و زدن شود، و یا اینکه برایش ضرر برزگ برسد که زندگی اش مختل شود در این صورت طلاقش واقع نمی شود ولو که تلفظ هم کرده باشد و نوشته هم.

اما طلاق نامه را که محکمه کشور غیر اسلامی بالای شوهر مسلمان توسط جبر و اکراه و اعمال فشار و تهدید امضاء می کند نظر به شکایت خانم لیکن شکایت این خانم معقول بوده باشد و مورد ظلم، حق تلفی قرار گرفته باشد، و یا اینکه شوهر بی نماز و بی بند و بار و زناکار و شراب خور، باشد و در

فسق و فجور غرق بوده باشد در این صورت طلاق واقع می شود زیرا شوهر اصلا که قوانین مروجه این کشور را قبول کرده و در عین حال نکاح نامه این محاکم غیر اسلامی را امضاء نموده لهذا طلاق واقع می شود و در این حالت عدالت توسط محمکه غیر اسلامی تطبیق شده و حق به حقدار رسیده تنها خانم می تواند که از مهر خود تنازل کند.

بهتر، اولی و افضل این است که در حل و فصل منازعه های فامیلی و مشکلات خانوادگی به مراکز اسلامی که در آنجا وجود دارد مراجعه شود که توسط مفتی، امام و دانشمندان آن مراکز صلح و فیصله مطابق شریعت اسلامی گردد که فعلا اکثرا در بین مسلمانان آنجا مروج است.

آیا دشنام دادن دین موجب خواهش طلاق می شود؟

یکی از از خواهران چنین سوال نموده:

سه سال از عروسی ما گذشته، مرا با خود در کشوری خارجی که خودش میباشد طلب کرده، بسیار رفتار بد و زشت میکند نماز نمی خواند و یگان وقت که نصیحت کنم قهر می شود و دین را دشنام میدهد من در فکر طلاق گرفتن استم لیکن در این کشور کسی ندارم، شما رهنمائی کنید؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

انتخاب شوهر که به اساس دین و اخلاق نباشد و معیار قبولی آن در خارج بودن باشد نتایج بد، زشت و ناگوار دارد که سرنوشت خواهران را دچار مشکلات گوناگون میسازد.

شما تلاش کنید که این شوهر اصلاح شود و در نصیحت کردن ادامه دهید و اگر جاهل و نادان باشد آگاه شود و اگر تنبل و متساهل باشد تنبیه و تذکیر گردد و اگر منکر احکام دین باشد بالایش اقامه حجت شود.

باید این را بدانیم که دنیا دار ابتلاء و امتحان است و مسلمان به مشکلات گوناگون مواجه می شود لیکن حل این همه در روشنی دین مبین اسلام جستجو شود، حالا شما خواهر محترمه و متدین ما به شوهر بی نماز، و بی بندوبار مبتلاء شده اید همه تلاشها را بخرج دهید تا اینکه سبب هدایت او شوید.

لیکن اگر از اصلاح شدن شوهر زشت، بد اخلاق و بی نماز که دین را دشنام میدهد مأیوس شوید از طریق نهاد های قانونی آن کشور طلاق بخواهید زیرا حالا ادامه زندگی شما با شوهری که در مسلمانی اش شک است کار معقول به نظر می نرسد، باید در سردرگمی نباشید اقارب و ولی امر

خود را در جریان بگذارید و به شکل فوری به محکمه رجوع کنید تا اینکه اجراءات جدائی از طریق محکمه شروع شود.

واینکه فامیل و خانواده تان در وطن است و در آن کشور محرم ندارید راهی وطن شوید، و زندگی نوین تان را آغاز کنید، هرکسی که بخاطر بدست آورد رضای الله متعال امتیاز دنیائی را از دست دهد او تعالی دروازه های رحمت خود را برویش باز میکند رزق و روزی و زندگی بهتر را نصیبش میگرداند که تصور آن را هم نداشته باشد: "ومن یتق الله یجعل له مخرجا و یرزقه من حیث لا یحتسب"^۱، در این حالت خانمی که شوهر بی نماز، منکر فرائض و واجبات و استهزاء کننده دین را ترک کند الله متعال شوهر صالح، با اخلاق و نیکو کار را نصیبش میکند.

شوهری که نماز نمی خواند و عبادات و فرائض را ترک کرده بلکه دین مبین اسلام را دشنام میدهد در آن هیچ خیر نیست زیرا کسی که به دین مبین اسلام مکررا استهزاء کند و دشنام دهد و فرائض و واجبات را انکار و ترک کند از جمله مسلمانان حساب نمی شود.

^۱ - سورة الطلاق، الآية: ۲.

در طلاق دادن به شاهد، حضور زن و ولی امرش به محکمه ضرور نیست

در طلاق حضور کیها ضروری است و از طرف خانم که
لازم است؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

طلاق تنها از زبان شوهر و توسط شوهر انجام داده می
شود. .. طلاق سه نوع است.

۱- رجعی.

۲- بائن خفیف.

۳- بائن کبری.

هر یک این ها احکام تفصیلی خاص دارد.

ظهار با بکار بردن لفظ صریح واقع می شود و یا با الفاظ کنایه مقترن به نیت

یکی از دوستان از ولایت پروان چنین سوال نموده:

دوستم از من خواست تا از شما در مورد مسأله ذیل

پپرسم.

او روزی وارد اطاق خواب خواهرانش شده و همسرش خواب میباشد، فوراً برایش میگوید که فکر کردم که فلان (اسم خواهرش را بکار میبرد) است، در همین وقت فوراً به یادش میاید که مبدا کلمات ظهار را گفته باشم بنا گپ خود را تغیر داده و میگوید که به خیالم که فلان است.

نوت: از اینکه چنین موضوعات مهم و کار متخصصین است بنا ساکت شدم تا از شما بپرسم.

دوستی دومی ما نیز از ولایت پروان سوال نموده :

یک کسی خانم خود را زیاد لت و کوب میکند باز خانمش را از جراحت زیادی که میداشته باشد به شفاخانه میبرد و در نزد داکتران شفاخانه از ترس اینکه او را تسلیم پولیس نکنند میگوید این خواهر من است و من برادرش هستم آیا با گفتن چنین حرفی خانمش طلاق یا ظهار نمی شود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اگر کسی برای خانمش بگوید که تو بجای خواهر و مادرم هستی این را در شریعت ظهار می نامند که احکام خاص خود را دارد.

کسی اگر برای خانم خود از باب احترام و حسن نیت بگوید که بجای خواهر و مادرم هستی درین صورت بالایش کفاره لازم نمی شود لیکن بهتر است چنین الفاظ را بزبان نیاورد.

و اگر این الفاظ را بخاطر حرام کردن خودنش استعمال کرده باشد و تهدید کرده باشد درین صورتظهار واقع می شود.

وظهار معنایش تشبیه کردن شوهر خانم خود را به یکی از زنان محارمش میباشد مثل که بگوید بجای خواهر، مادر، عمه، خاله ام هستی، درین صورت حق همبستری را همرایش ندارد تا اینکه کفارهظهار را نپردازد که عبارت است از :

آزادی یک غلام مسلمان، و اگر ممکن و میسر نباشد درین شرایط دو ماه روزه پی در پی بگیرد، و اگر نتواند شصت مسکین را یک وقت نان دهد، این حکم به نص قرآن کریم ثابت است: "والذین یظاهرون من نسائهم ثم یعودون لما قالوا فتحریر رقبة من قبل أن یتماسا ذلکم توعظون به والله بما تعملون خبیر فمن لم یجد فصیام شهرین متتابعین من قبل أن یتماسا فمن

لم يستطع فإطعام ستين مسكينا ذلك لتؤمنوا بالله ورسوله وتلك حدود الله وللكافرين عذاب أليم^۱.

نیزظهار با الفاظ کنایه هم واقع میشود در صورتیکه مقترن به نیت شوهر باشد مثلا به خانم خود بگوید مثل خواهرم، مادرم، عمه ام، خاله ام استی و نیتظهار را داشته باشدظهار واقع می شود.

اما در مسأله که این برادر سوال نمودهظهار واقع نشده زیرا اولاً لفظ صریحظهار را ذکر نکرده، ثانیاً: لفظ کنایه را یاد نکرده و نیتظهار را نیز نداشته، همچنان سهوا و اشتباها چنین گفته که معفو است وبر آن حکم شرعی مرتب نمی شود.

نیز اینکه خانمش را بنام خواهرش جهت تداوی به شفاخانه برده طلاق وظهار واقع نمی شود زیرا که طلاق را تلفظ نکرده و نیز نیتظهار را نداشته.

^۱ - سورة المجادلة، الآيتان: ۳-۴.

بر فرزند واجب نیست که بدون موجب شرعی بنا به خواهش پدر خانم خود را طلاق دهد

یکی از علاقمندان مسائل دینی از شهر کابل سوال نموده:

جناب استاد را اول سلام تقدیم میدارم بعد از آن مسأله ای را که در گفته های بعض خطبای محترم مساجد شنیده ام را میخواهم با شما شریک ساخته لطفا باوضاحت تمام پاسخ ارائه دارید، آیا کدام حدیث قوی ای با دلایل قوی موجود است که پدر حق دارد که بدون کدام موجب برای پسرش بگوید که خانمت را طلاق کن و پسر مکلف است تا این کار را بدون تاخیر و دلیلی انجام دهد. لطفا به زود ترین فرصت ممکن جواب ارائه کنید. تشکر.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در این شکی نیست که حق والدین یعنی پدر و مادر بس بزرگ است و بر مسلمان فرض است که با والدین خود نیکی کند و تعامل خوب و زیبا داشته باشد و همه وسئل زندگی را برای شان آماده سازد و در کارهای مباح که مخالف شریعت نباشد مطیع و فرمانبردار والدین خود باشد،

اللّٰهُ مُتَعَالٍ فِي الْقُرْآنِ كَرِيمِ فَرَمُودَةٌ اسْت: "وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا"^۱.

پروردگار شما بر شما فرض گردانیده که بغیر از او ذاتی را عبادت نکید تنها او را عبادت کنید وبا والدین یعنی پدر ومادر تان رفتار نیک نمائید.

البته طاعت والدین در صورتی واجب است که نافرمانی اللّٰهُ مُتَعَالٍ وَحَقِّ تَلْفِي وَظَلَمٍ فِي حَقِّ بَنَدِگَانِ او تعالی نباشد.

در صورتیکه خانم انسان مسلمان، متدین، دارای اخلاق نیکو باشد، عبادات وفرائض وواجبات خود را انجام دهد وحق شوهر خود را بشناسد وادا کند در این حالت بر فرزند واجب نیست که بنا به خواهش پدر ومادر این خانم را طلاق دهد زیرا که این خانم مورد ظلم قرار میگیرد زن وشوهری که در سایه طاعت اللّٰهُ مُتَعَالٍ نِعْمَتِ الْهٰی پنداشته وطلاق دادن پامال کردن وبه هدر دادن این نعمت است که سبب از همپاشیدن خانواده مسلمان میگردد، در این حالت اگر فرزند خانم خود را به خواهش والدین طلاق ندهد گنهگار

^۱ - سورة الإسراء، الآية: ۲۳.

نمی شود، رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: "إنما الطاعة في المعروف"^۱.

تنها طاعت بنده و طاعت والدین در کارهای مباح و موافق شریعت لازم است.

نیز در حدیث صحیح دومی فرموده است: "لا طاعة لمخلوق في معصية الخالق"^۲.

طاعت و فرمانبرداری مخلوق و انسانها ولو که والدین هم باشند در معصیت و نافرمانی الله متعال واجب نیست بلکه گناه است.

مواردی واقع میشود که والدین انسان را به ظلم، حق تلفی، حتی به نافرمانی الله متعال که به شرک آوردن به او تعالی میرسد تشویق کنند و امر نمایند در چنین حالات فرمانبرداری و طاعت آنها لازم نیست، الله متعال فرموده است: "وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا"^۳.

^۱ - صحیح البخاری، کتاب الأحکام، باب السمع والطاعة للإمام ما لم تكن معصية، رقم الحدیث: (۷۱۴۵)، (ج ۹، ص ۶۳).

^۲ - مصنف ابن ابي شيبة، كتاب السير، في إمام السرية يأمرهم بالمعصية، من قال: لا طاعة له، رقم الحدیث: (۳۳۷۱۷)، (ج ۶، ص ۵۴۵).

^۳ - سورة لقمان، الآية: ۱۵.

اگر پدر و مادر تلاش ورزند که تو را وادار به شرک آوردن به الله متعال نمایند در این حالت فرما برداری و طاعت آنها را نکن لیکن تعامل و رفتار نیکو را با آنها در مسائل دنیایی فراموش نکن.

عادي غصه د طلاق د واقع کېدو مانع کېږي نه

قاري صاحب پاينده محمد له بلخ ولايت څخه پوښتنه کړې ده:

استاد له دوستانو څخه يو تن د سختې غصې او جنجال په حالت کې خپلې مېرمنې ته طلاق ورکړی دی لطفا لارښوونه ئې وکړئ؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

اصلا او اغلبا طلاق د کورنيو جنجالونو، قهر او غضب په حالت کې را منځته کېږي؛ عادي قهر د طلاق د وقوع مانع کېږي نه او طلاق ورکول د قهر او غضب په حالت کې درې حالته لري:

١- په داسې حال کې خپلې مېرمنې ته طلاق ورکوي چې سخت په غصه او غضب دی چې خپل هوش يې له

لاسه ورکړی او په خپلو اعصابو کنترول نلري په دې صورت کې يې طلاق نه واقع کېږي او د مجنون او لیوني حکم لري.

۲- د هغه قهر او غضب حالت چې د اعصابو د یوې برخې کنترول يې له لاسه ورکړی وي او پر خپل نفس جزوي کنترول ولري، په دې صورت کې يې هم طلاق نه واقع کېږي ځکه چې په ځان عادي حالت نلري.

۳- د عادي قهر او غضب حالت چې خپل هوش، حواس او عقل يې له لاسه نه وي ورکړی او اعصاب يې په کنترول کې وي او بڼه او بد سره تمیز کولای شي په دې صورت کې يې طلاق واقع کېږي، نظر په الفاظو او نیت يې چې رجعي طلاق يې ورکړی دی یا بائن او بهتر ده چې محکمې ته رجوع وکړي، طلاق واقع شوی دی لیکن نوعیت يې دې محکمه فیصله کړي او یا دا چې د خاوند نیت او حالت په معلولو سره دې فقیه او عالم ته رجوع وکړي چې حالت يې او د قهر او غضب درجه تشخیص او د مېرمنې د عدت هدایت او لارښوونه ورته ورکړي.

مسیح او غریز پیغام ټول د خبرو کولو په حکم کې دي، لیکن موضوع د شخص په نیت پورې اړه لري چې وپرول

وو او یا طلاق ورکول که چپرته وپرول وو نو خاوند به د
قسم کفاره ورکوي.

حکم طلاق خواستن از شوهر دروغگو

یکی از خواهران سوال نموده:

شوهرم بسیار دروغگو است در هر کار خرد و بزرگ
دروغ میگوید که مرا این کارش بسیار رنج میدهد، آیا طلاق
خود را خواسته می توانم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در این حالت شما مطلقاً طلاق نخواهید بلکه صبر کنید
لیکن در تلاش اصلاح او باشید و دعاء کنید که الله متعال او
را هدایت کند و از این صفت و مرض معنوی بد و زشت نجات
دهد، و برایش نصیحت نمایید که دروغگویی گناه بزرگ
است آثار زشت و ناگوار در زندگی فردی و اجتماعی دارد
ازینرو دین مبین اسلام از این عادت زشت و ناپسند تحذیر
نموده، الله متعال در قرآن کریم فرموده است: " فُتِلَ
الْخَرَّاصُونَ"^۱.

^۱ - سورة الذاریات، الآية: ۱۰.

هلاک شود دروغگو یعنی اینکه در آتش جهنم و دوزخ برود به سبب دروغگویی خود زیرا دروغگویی فساد در روی زمین.

نیز او تعالی فرموده است: " إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ " ^۱.

الله عزوجل انسانهای دروغگو را که در ردوغ نیز مبالغه و اسراف میکنند هدایت نصیب نمی کند و آزاری و مدد او تعالی محروم هستند.

رسول الله صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح دروغگویی را از صفات و عادات منافقین دانسته و فرموده است: " آية المنافق ثلاث وإن صلی وصام وزعم أنه مسلم: إذا حدث كذب وإذا وعد أخلف وإذا أئتمن خان " ^۲.

از نشانه های انسان منافق سه چیز است ولو که نماز هم بخواند و روزه هم بگیرد و ظاهراً در صف مسلمانان قرار داشته باشد: هنگامی که حرف بزند دوغ میگوید، و وقتی که

^۱ - سورة غافر، الآية: ۲۸.

^۲ - صحیح البخاری، کتاب الإيمان، باب علامة المنافق، رقم الحدیث: (۳۳)، (ج ۱، ص ۱۶).

و عده کند به آن وفا نمی کند، و اگر امانت برایش سپرده شود آنرا خیانت میکند.

خانمی در حالت دوری از شوهر طلاق شود آیا عده دارد؟

یکی از خواهران سوال نموده:

بعد از مدت‌ها جنجال خانوادگی و مشکلات مدت نه ماه میشود که در خانه پدرم میباشم و آخر امروز قاضی محکمه فیصله خلع را نمود و از هم جدا شدیم، آیا بالایم عده طلاق است در حالی که اصلاً از نه ماه به اینطرف شوهر سابق ام را ندیده ام.. عده بخاطر این میباشد که زن حامله نباشد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

عده طلاق و یا خانمهای که از طریق خلع جدا میشوند از تاریخ فسخ نکاح آغاز میشود که با پاکی از عادت ماهوار سوم ختم میشود ولو که قبل از طلاق و خلع از شوهرش سالها دور بوده باشد.

اگر ده بار در یک مجلس طلاق دهد چند طلاق حساب می شود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

در صورت که این شخص عاقل بوده وهوش وعقل خود را از دست نداده بوده وهر بار طلاق داده، خانمش طلاق بائن بینونه کبری شده وبرایش جائز نیست که همرايش زندگى کند زیرا رجعت طلاق هم تا دو بار اجازه است وآن هم در داخل عدت، الله متعال فرموده است: "الطلاق مرتان فإسماك بمعروف أو تسريح بإحسان"^۱ دو بار طلاق دادن اجازه است يا اینکه به خوبى همرايش زندگى کند ومعامله نیک نماید ويا اینکه به خوبى ومطابق شریعت طلاق کند، رجعت از اینرو مشروع است که هر دو زن وشوهر مشکلات خود را درک کنند واز آن دستبردار شوند واهمیت زندگى مقدس زناشوهرى را بدانند.

واین شخص در حالت هوش وعقل بوده وهر بار طلاق داده در اوقات مختلف که بیش از ده بار شده حالا خانمش گفته نمى شود ویک زن اجنبى است طلاق بائن واقع شده ، الله متعال فرموده است: "فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ"^۲، اگر شوهر طلاق بائن داده باشد برایش

^۱ - سورة البقرة، الآية: ۲۲۹.

^۲ - سورة البقرة، الآية: ۲۳۰.

حلال وروا و مشروع نیست که زنا شوهری کند با خانم طلاق شده خود تا اینکه شوهری دیگر داشته باشد و از آن طلاق شود و عدت طلاق را تکمیل نموده و بعد از این می تواند دوباره ازدواج کنند.

حالا برای این مرد جواز ندارد که همراهی این خانم بیگانه زندگی زن و شوهری کند.

وقاضی صاحب محکمه باید شوهر سابقه این خانم را بخواهد و طلاق نامه را نوشته نموده و امضاء و دست خط و مهر نماید البته اگر شوهرش همبستری نکرده و در خانه پدر خود بوده عدتش تکمیل شده اما اگر همبستری کرده بخاطر برائت رحم خود سه عادت ماهوار عدت داشته باشد.

به خانمش گفته از من و تو خلاص آیا طلاق شده؟

یکی از خواهران از شهر کابل سوال نموده:

استاد معزز سوالی داشتم، اگرهنگام دعوا و جنجال زن و شوهر، شوهر به خانم خود بگوید که از من و تو خلاص است هر جا میری برو آیا این حرف معنای طلاق را میدهد یا خیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اینکه هنگام جنجال شوهر به خانم گفته که از من و تو خلاص است هر جا میری برو این حرف معنای طلاق را نمی دهد و طلاق واقع نمی شود تا اینکه شوهر نیت طلاق را نکرده باشد زیرا (از من و تو خلاص است هر جای میروی بروی) از الفاظ کنایه طلاق است نه طلاق صریح.

در استعمال الفاظ کنایه طلاق واقع نمی شود تا اینکه مقترن با نیت نباشد.

طلاق صریح مشروط به نیت کردن نیست که بگوید طلاق دادم، و طلاق هستی، لیکن الفاظ کنایه مبهم میباشد و دو احتمال و دو معنی دارد لهذا اگر مقترن با نیت نباشد طلاق با این الفاظ واقع نمی شود، مثلا اگر بگوید خلاص استی، زندگی ما و شما یکجا مشکل است بعد ازین، خانه پدرت برو و من شما را کار ندارم، آزاد استی، این الفاظ بدون نیت افاده طلاق را نمی کند، زیرا به گمان غالب استعمال الفاظ کنایه ترساندن و تهدید کردن است نه طلاق و اگر طلاق باشد باید الفاظ صریح را استعمال کند.

باید جنجال های خانوادگی بدون طلاق و تهدید و طلاق حل گردد زیرا طلاق آخرین حل است که اصلا ادامه زندگی زن و شوهری ممکن نباشد.

د کونډې شوې مېرمنې د عدت موده څومره وي؟

له گرانو مينه والو څخه يو تن پوښتلي ؤ چې: که چېرې د يوې مېرمنې کوژدنه شوي وي؛ خو د واده مراسم يې لانه وي ترسره شوي او خاوند يې مخکې له دې چې کوروالی (جماع) ورسره وکړي مړ شي؛ نو پدې صورت کې به د دې کونډې شوې مېرمنې د عدت موده څومره وي او آیا دا مېرمن کولی شي چې د خپل خاوند په مال کې ميراث هم واخلي؟

د قدرمن ورور د دې پوښتنې د ځواب په اړه بايد دومره ووايو چې:

فقهای کرام پدې اړه داسې لارښودنه کوي او وايي چې: هر کله که د يوې مېرمنې خاوند پداسې حالت کې وفات شي چې د خپلې مېرمنې سره يې کوروالی نه وي کړی؛ نو پدې صورت کې د کونډې شوې مېرمنې لومړی مسؤليت دادی چې څلور (٤) مياشتې او لس (١٠) ورځې به انتظار کوي [تقريباً ١٣٠ ورځې به انتظار کوي تر څو عدت يې پای ته ورسېږي، يعنې درې حيضه (طهره) به پوره کوي تر څو بېرته پاکه شي].

د همدې مسئلې په اړه ابن قدامه په خپل کتاب
(المُغْنِي) کې (٢) ليکلي دي چې:

پدې اړه د علمای کرامو اتفاقي نظر دادی چې:
که چېرې یوه مېرمن مسلمانې او آزاده وي (وینځه
نه وي) او حمل هم ونلري نو پدې صورت کې
پردې کونډه شوې مېرمنې باندې دا لازمېږي چې
هغه به څلور میاشتې او ١٠ ورځې انتظار کوي، که
خاوند یې ورسره جماع کړي وي یا یې نه وي
کړي [خو که چېرې دا مېرمن داسې وي چې حمل
ولري؛ نو بیا یې عدت فرق کوي؛ او هغه داسې چې
د حمل په صورت کې به تر هغې پورې له بل
چاسره واده نه تر سره کوي تر څو پورې یې چې
اولاد نه وي زېږېدلی؛ او د اولاد د زېږېدلو
وروسته بیا کولی شي چې له بل چاسره نکاح
وکړي].

پدې اړه فقهای او اهل علم دا ایت د دلیل په
توگه سره وړاندې کوي او وایي چې: "وَالَّذِينَ
يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا".^١

ترجمه: او هغه کسان چې له تاسې نه مړه شي او
(کونډې مېرمنې) ترې پاتې شي (نو) دوي (دا)

^١ - سورة البقرة، الآية: ٢٣٤.

کونډې شوې مېرمنې) دې څلور میاشتي او لس ورځې انتظار وباسي.

[پورتني مبارک آیت مونږ ته د همدې خبرې بنکار ندوینه کوي چې: کونډه شوې مېرمن چې د خاوند سره یې صحیح نکاح شوي وي د عدت تر خلاصېدو پورې به انتظار باسي؛ البته د انتظار په موده کې به نه ځان سینگاروي؛ نه به خپلې شونډې سرې کوي؛ نه به هم عطر استعمالوي او نه به په عامه توګه سره له کوره وځي]. (٣).

نبي (عليه السلام) پدې اړه فرمايي چې: "لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تُوْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تَحُدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، إِلَّا عَلَى زَوْجٍ، أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا".^١

ترجمه: د یوې مېرمنې لپاره چې په الله تعالی او د آخرت په ورځ باندې ایمان ولري دا رواندي چې په مړي باندې د درې ورځو څخه زیات احداث وکړي، مګر د هغې مېرمنې لپاره (چې خاوند یې مړ شوی وي؛ نو بیا ورته دا رواندي) چې څلور میاشتي او لس ورځې (انتظار وباسي).

^١ - صحيح البخاري، كتاب الطلاق، باب تحد المتوفى عنها زوجها أربعة أشهر وعشرا،

رقم الحديث: (٥٣٣٤)، (ج٧، ص٥٩).

[په عربي ژبه کې إِحْدَاد دېته وايي چې: د يوې مېرمنې خاوند مړ شي؛ نو بيا له دې پر غم څخه دا مېرمن خپل سرگومنځ کړي؛ نه هم سترگې توري او سينگار کړي؛ نه هم عطر استعمال کړي او نه هم د لاسونو او پښو د ښکلا لپاره نکريزي وکاروي؛ نه هم زړه رابښکونکي لباس او ښکلی جامې واغوندي او نه هم له کوره ووځي، دا کار به تر هغې پورې نه کوي تر څو پوري چې څلور مياشتې او لس ورځې تېرې شي، دا کار يوازې د هغې مېرمنې لپاره روا دی چې د چا خاوند مړ شوی وي؛ او ددې مودې له تېرېدلو څخه وروسته بيا کولی شي چې له چا سره واده وکړي].

کونډې ته د متوفی په مال کې دمهر ورکولو حکم:

اوس به ددې پوښتنې دويمې برخې ته راشو چې د ميرمه په مال کې د ميراث اخستلو مسئله ده.

پدې اړه بايد دومره ووايو چې: د خاوند د مړينې څخه وروسته مېرمنې ته دې پوره مهر ورکړی شي او کولی شي چې د خپل خاوند په مال کې ميراث هم واخلي او پدې اړه علماء يو اثر (د صحابي قول) د دليل په توگه سره وړاندې کوي کوم چې دا حديث د جليلُ القدره صحابي حضرت

عبدالله بن مسعود خخه روايت شوېدى او وايي چې:

وَعَنْ عَلْقَمَةَ ، عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ (رضي الله عنه):
 "أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ رَجُلٍ تَزَوَّجَ امْرَأَةً ، وَكَمْ يَفْرَضُ لَهَا
 صَدَاقًا ، وَكَمْ يَدْخُلُ بِهَا حَتَّى مَاتَ ، فَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ :
 لَهَا مِثْلُ صَدَاقِ نَسَائِهَا ، لَا وَكَسَ (٥) ، وَلَا شَطَطٌ ،
 وَعَلَيْهَا الْعِدَّةُ ، وَكَلَهَا الْمِيرَاثُ ، فَقَامَ مَعْقِلُ بْنُ سِنَانَ
 الْأَشْجَعِيُّ فَقَالَ : قَضَى رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه
 وسلم) فِي بَرُوعَ بِنْتِ وَأَشَقِ (امْرَأَةٍ مِّنَّا) مِثْلَ مَا
 قَضَيْتَ ، فَفَرِحَ بِهَا ابْنُ مَسْعُودٍ"^١.

د حضرت علقمه (رضي الله عنه) خخه روايت
 دي چې وايي: د حضرت عبدالله بن مسعود (رضي
 الله عنه) خخه يو ځل (د يوې فقهي مسئلې په اړه)
 پوښتنه وشوله چې: که چېرې يو تن د يوې
 مېرمنې سره واده كړى وي؛ خو مهر يې ورته نه
 وي ټاكلې او كوروالى (جماع) يې هم ورسره نه
 وي كړى تر دې پورې چې ددې مېرمنې دا خاوند
 ومري [مېرمن يې ترې كونده پاتې شي؛ نو آيا دا
 ډول مېرمن كولى شي چې ميراث واخلي؟].

^١ - سنن الترمذي، أبواب النكاح عن رسول الله صلى الله عليه وسلم، باب ما جاء في الرجل يتزوج المرأة فيموت عنها قبل أن يفرض لها، رقم الحديث: (١١٤٥)، (ج ٣، ص ٤٤٢).

حضرت عبدالله بن مسعود (رضي الله تعالى عنه) ورته لاربنودنه وکړه او وې فرمايل:

دا مېرمن به هم د نورو مېرمنو په څېر پوره ميراث اخلي؛ او د مېرمنې دمهر څخه به هيڅ څه نه کمبږي (د مېرمن په حق کې به تېرې او ظلم نه ترسره کيږي) او نه به هم د خاوند په حق کې تيرې او ظلم ترسره کيږي (مېرمن به يې د نورو مېرمنو په نسبت د زيات مال غوښتلو اراده نه کوي ترڅو د خاوند په حق کې ظلم وکړي)؛ او دا کونډه شوې مېرمن به خپل د عدت موده تېروي او د خاوند په مال کې به د ميراث څخه برخمنه کيږي. له دې وروسته سمدلاسه حضرت معقل بن سنان الأشجعي (رضي الله عنه) را ولاړ شو او (حضرت عبدالله بن مسعود رضي الله عنه ته يې) وويل: يو ځل نبي کریم (صلى الله عليه وسلم) زموږ د ډلې څخه د يوې مېرمنې [بروَع بنتِ وَاَشِق] په حق کې همدا ډول فيصله وکړله کومه چې تاسې همدا اوس وکړله؛ نو ددې خبرې په اورېدلو سره حضرت عبدالله بن مسعود (رضي الله عنه) ډېر زيات خوشحاله شو.

دا پورتنې حديث امام احمد بن حنبل او يو لړ نورو علماؤ هم ذکر کړېدى او امام ترمذي (رحمه

الله) پې په اړه وايي چې: دا حديث صحيح دى او يو لړ نورو علماؤ حسن حديث شمېرلى دى.

اکثره فقهاء، مفسرين او محدثين په دې نظر دي چې د ځوانو مېرمنو مخ او څهره پټول په حجاب کې شامل او واجب دي

د افغانستان له ختيځ څخه مو يوې بلونکې خور دارنگه پوښتنه کړې ده:

استاد محترم هيله ده روغ جوړ او پخپلو چارو کې بريالي اوسئ. استاد دحجاب او مخ پټولو په هکله که يو پوست وکړئ، دلته يو څو خونېدي دي هيڅ راسره نه منې چې ښځې بايد له بهر مثلاً کار ځای او يا بازار کې مخ پټ کړي وايې راته خداى د مخ پټولو نه دي ويلې او که سړي راته گوري نو د هغوى گنا کېږي زما نه کېږي وايې څه معلومه ده چې هغې دنيا کې باحجابه ښځه معاف کېږي او که هغه چې مخ نه پټوي.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

اکثره فقهاء، مفسرين او محدثين په دې نظر دي چې د ځوانو مېرمنو مخ او څهره پټول په حجاب کې شامل دي په ځانگړي ډول په هغو شرايطو کې چې په فتنه کې واقع کېږي، فسق او فجور زيات شوي وي، دا مذهب د امام شافعي، امام احمد بن حنبل او اغلبو احنافو او مالکي فقهاؤ دی او دا قول راجح دی نظر په هغه قوي دلائلو چې د دوی يې لري. الله تعالى په قرآن کریم مېرمنو ته د عورت پټولو امر کړی دی او فرمايلي يې دي: "يا أيها النبي قل لأزواجك وبناتك ونساء المؤمنين يدنين عليهن من جلابيبهن ذلك أدنى أن يعرفن فلا يؤذين"^١.

الله تعالى خپل پېغمبر رسول الله صلى الله عليه وسلم ته امر کړی دی چې امهات المؤمنین (مېرمنې يې) او نورو مسلمانو او مؤمنو ښځو ته په ستر او عورت (چې نور جسم يې دی) پټولو امر وکړي چې مخ هم پکې شامل دی، ددې لپاره چې تر آزار او اذیت لاندې رانشي. او اکثره مفسرينو ددې آیت کریمه په تفسیر کې ليکلي دي چې مقصد يې مخ پټول هم دي.

١ - سورة الأحزاب، الآية: ٥٩.

امام بخاري په صحيح کې د ام المؤمنين عائشة رضي الله عنها څخه روايت کړی دی او هغه وخت چې د حجاب د فرضيت آيت نازل شو مېرمنو زړوکي په سرول پيل کړل، او حافظ ابن حجر د بخاري شارح ليکلي دي: "أي غطين وجوههن" مخونه يې پټ کړل/وپوښل. په صحيح اثر کې له أم المؤمنين عائشة رضي الله عنها څخه روايت شوی دی چې فرمايي: "كنا إذا مر بنا الركبان - في الحج - سدلت إحدانا الجلباب على وجهها، فإذا جاوزونا كشفناه".^١

د حج د مناسکو د اداکولو پر وخت چې کله به نامحرم زموږ تر خوا تېرېده، موږ مېرمنو به مخونه پټول او چې کله به نامحرم لېرې کیده، مخونه به مو ښکاره کول. او ددې فقهاؤ، مفسرينو او محدثينو عقلي دليل دا دی چې د مېرمنو زيبايي او ښکلا له مخ څخه تشخيص کېږي، لهذا د مخ پوښل او پټول اولويت او لومړيتوب لري.. تنها هغه مسلمانې خویندې چې په غربي او غير اسلامي هېوادونو کې مقيمې دي چې هلته د مخ پټول او نقاب اغوستل جرم او گناه گڼل کېږي، هغوی په هغو هېوادونو کې شرعا معذورې دي او

^١ - سنن أبي داود، كتاب المناسك، باب في المحرمة تغطي وجهها، رقم الحديث:

(١٨٣٣)، (ج٢، ص١٦٧).

نه گناهگار بېرې ځکه چې ددې فرضیت پر ځای کول د هغوی له توان څخه بهر دي.

طلاق معلق به شرط در حالت قهر و غضب

یکی از هموطنان عزیز ما سوال نموده:

استاد گرامی از عروسی ما سه سال میشود در سال اول یکی از روزها کمی عصبانی شدم و به خانمم گفتم اگر بدون اجازه من جای رفتی طلاق هستی حرفم قبول شده خانمم بدون اجازه هیچ جای نرفته هرگاه جای می‌رود از من اجازه می‌گیرد می‌خواهم همان حرفم نفی شود یعنی استاد بر باطل شدن همین جمله چی باید کنم، البته در نیت من طلاق نبود تنها ترساندن بود؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

این مسأله را در فقه اسلامی طلاق معلق به شرط می‌نامند، در صورتیکه در نیت شخص طلاق دادن باشد و اگر شرط تحقق یابد وزن بدون اجازه شوهر قصدا و یا سهوا از خانه خارج شود و جای برود طلاق واقع می‌شود، اما اگر در نیت او طلاق نباشد تنها ترسانیدن باشد در این صورت کفاره قسم واجب می‌شود و آن این است به نص آیت قرآن کریم: "فَكْفَارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ"

أَهْلِيكُمْ أَوْ كَسَوْتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ
ذَلِكَ كَفَّارَةٌ أَيَّمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ^۱.

یک وقت نان دادن به ده مسکین، و یا لباس خریدن برای ده مسکین، و یا آزاد سازی یک غلام مسلمان که شاید میسر نباشد در زمانه ما، و اگر ازین سه هیچ یکی میسر نشود سه روز روزه پی در پی بگیرد.

لیکن ترسانیدن به طلاق صفت خوب نیست در حقیقت بازی گرفتن زندگی خانوادگی و خراب کردن سرنوشت اطفال است که عواقب خوب در پی ندارد و تمام عمر وزندگی شان در شک و تردید و شبهه گذرانیده می شود که مبدا طلاق واقع شده باشد و در حرام زندگی کنند.

در کدام حالت طلاق معلق به شرط واقع می شود؟

یکی از خوانندگان محترم سایت اصلاح اونلاین سوال

نموده :

السلام وعلیکم ورحمة الله وبرکاته، یو سوال لرم که یو شوک خپلی حمله در بنځي ته ووايي: که دي فلانکی کار وکړی نو ته طلاقه یې (یانی که دسهار لمونځ نه بعد ویده

^۱ - سورة المائدة، الآية: ۸۹.

شوی په ما طلاقه یی که هغه ویده شی طلاق واقع کیږي
کنه) کوم طلاق واقع کیږي خوند یی رجوکولی شی خونه
وخت باد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

متأسفانه که چنين واقعات ناگوار را زياد ميشنويم
هستند اشخاص و افراد که کلمه طلاق را به زبان مياورند
واين زندگي مقدس را به بازي ميگيرند و فراموش کردند که
الله متعال زندگي خانوادگي زن و شوهر را به ميثاق غليظ
يعني رابطه بسيار محکم توصيف کرده: "وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ
إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا"^۱ يعني شما شوهر وزن به
تنهائی یکجا شديد و مباشرت کردید، همبستری کردید، و نیز
اسرار خاص یکدیگر را ميدانید و یک بدیگر لباس بودید نظر
به نص قرآنی: "هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ"^۲، و باید اين عهد
و ميثاق محکم را احترام کنید و بی نهایت صبر، شکیبائی
و بردباری داشته باشید.

باید مسلمان عاقل اهميت زندگي خانوادگي را درک
کند که اگر کلمه طلاق را به زبان مياورد نتایج بس برزگ

^۱ - سورة النساء، الآية: ۲۱.

^۲ - سورة البقرة الآية: ۱۶۷.

وسنگین بر آن مرتب می شود وزندگی شان تباه شده
وخانواده شان از بین میرود.

حالا که این شخص که بر خانم خود شرط گذاشته که
اگر فلان کار را کردی طلاق هستی، و خانم دانسته و یا
نادانسته همان کار را انجام داده به این معنی که طلاق واقع
شده و در حالت که کاملاً سر هوش و عقل بوده.

این را فقهاء طلاق معلق به شرط می نامند یعنی در
صورت تحقق شرط گذاشته شده از طرف شوهر طلاق واقع
می شود نزد جمهور فقهاء که فقهای احناف هم شامل
جمهور است، اما کدام طلاق واقع شده بائن کبری، بائن
خفیفه، یا طلاق رجعی، این مسأله هم به الفاظ استعمال
کرده شده از طرف شوهر تعلق میگیرد که اگر یک بار گفته
باشد طلاق رجعی واقع می شود و خانم بعد از انجام همان
کار طلاق رجعی شده و عدت خود را فوراً شروع که سه طهر
است از سه حیض و عادت ماهوار است که در شرائط فعلی
سه ماه میباشد یعنی پاک شدن از عادت ماهوار سومی و اگر
عادت ماهوار نداشته باشد تکمیل کردن سه ماه کامل شرط
است، و اگر حامله باشد با ولادت طفل عدتش تکمیل می
شود.

و در این مدت در خانه شوهر می بوده باشد که امکان
رجعت یعنی پشیمانی شوهر از طلاق زیاد است.. و در همین

مدت قبل از خارج شدن زن از عدت شوهر می تواند که رجعت کند یعنی پشیمان شود و برای خانمش بگوید که من از طلاق پشیمان هستم، خانمم هستی، و یا اینکه همرايش همبستری کند به نیت پشیمانی از طلاق در اینجا رجعت حاصل می شود.

سنت این است که دو شاهد عدل و عدالت کار حضور یابند و شاهی بدهند که شوهر خانم خود را رجعت کرده و از طلاق خود پشیمان است تا اینکه مردم خبر شوند و کسی طمع خواستگاری این خانم را نکند و یا اینکه منتظرش نباشد و در آینده نزاع و جنجال واقع نشود. الله متعال در قرآن کریم رهنمائی نموده و فرموده است: "فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوِي عَدْلٍ مِنْكُمْ" ^۱ وقت که به تکمیل کردن مدت میرسند یا آنها را بخوبی نگهداری کنید و یا اینکه به شیوه خوب ترک کنید و از اشخاص امانت کار و عادل شاهدان داشته باشید.

اما اگر خانم از عدت خارج شود و شوهر پشیمان نبوده و رجعت نکرده باشد در این صورت طلاق بائن واقع می شود البته از یک طلاق و یا دو طلاق که باید دوباره او را خواستگاری نموده و نکاح کند با تمام شرائط نکاح به حضور

^۱ - سورة الطلاق، الآية: ۲.

ولی امر و رضایت و ایجاب و قبول وزن و شوهر و شاهی دو شاهد عدل و تعیین کردن مهر.

اما اگر طلاق سومی را داده باشد در این صورت باین کبری واقع می شود که زن و شوهری هر دو کاملاً ختم می شود تا اینکه از شوهر دومی طلاق نشود و عدت را تکمیل نکند شرعاً حق ندارد که با شوهر اولی او را نکاح کند، الله متعال فرموده است: "فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ"^۱.

اما نظر شیخ الاسلام ابن تیمیه و بعض فقهای معاصر این است که اگر تهدید کرده و ترسانده بوده و در نیتش طلاق نبوده کفاره قسم بدهد، اصلاً طلاق واقع نشده. و کفاره قسم عبارت است از یک وقت نان دادن ده مسکین و فقیر، و یا یک جوهره کالا گرفتن برای شان، و یا اینکه یک غلام را آزاد کند از غلامی که در شرائط فعلی ممکن میسر نباشد، و اگر یکی از این سه کار را نتواند سه روز روزه پی در پی بگیرد.

و بعد از مطالعه دقیق و بحث و بررسی من خودم این را ترجیح میدهم که مسأله به نیت شوهرش تعلق دارد اگر نیتش تنها طلاق رجعی بوده درینجا طلاق رجعی واقع

^۱ - سورة البقرة، الآية: ۲۳۰.

شده، واگر به گفتن سه طلاق.. طلاق بائن را نیت کرده همان بائن واقع شده، اگر تنها تهدید وترساندن خانمش را نیت کرده کفاره قسم بدهد و اصلا طلاق واقع نشده زیرا نیت هم نقش اساسی دارد در همه عبادات، معاملات و مسائل خانوادگی.

باز هم تاکید می شود که در مسائل خانوادگی و طلاق بسیار مسائل پوشیده میماند و مستفتی به مفتی به شکل درست وضاحت کرده نمی تواند لهذا این تنها یک رهنمائی شرعی است و آنها باید به محکمه شرعی رجوع کنند تا اینکه در حرام واقع نشوند.

تهدید کردن به طلاق در کدام حالت واقع می شود؟

یکی از هموطنان عزیز ما از شهر جلال آباد سوال نموده:

السلام وعلیکم ورحمة الله وبرکاته، یو سوال لرم که یو خوک خپلې حامله دارې بنځې ته ووايې: که دې فلانکی کار وکړ نو ته طلاقه یې (یانې که دسهار لمونځ نه بعد ویده شوې په ما طلاقه یې که هغه ویده شي طلاق واقع کیږي کنه) کوم طلاق واقع کیږي آیا رجوع کولی شی خومره وخت بعد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

متأسفانه که چنین واقعات ناگوار را زیاد میشنویم هستند اشخاص وافراد که کلمه طلاق را به زبان میاورند و این زندگی مقدس را به بازی میگیرند و فراموش کردند که الله متعال زندگی خانوادگی زن و شوهر را به میثاق غلیظ یعنی رابطه بسیار محکم توصیف کرده: "وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا"^۱ یعنی شما شوهر و زن به تنهایی یکجا شدید و مباشرت کردید، همبستری کردید، و نیز اسرار خاص یکدیگر را میدانید و یک بدیگر لباس بودید نظر به نص قرآنی: "هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ"^۲، و باید این عهد و میثاق محکم را احترام کنید و بی نهایت صبر، شکیبائی و بردباری داشته باشید.

باید مسلمان عاقل اهمیت زندگی خانوادگی را درک کند که اگر کلمه طلاق را به زبان میاورد نتایج بس بزرگ و سنگین بر آن مرتب می شود و زندگی شان تباه شده و خانواده شان از بین میرود.

حالا که این شخص که بر خانم خود شرط گذاشته که اگر فلان کار را کردی طلاق هستی، و خانم دانسته و یا

^۱ - سورة النساء، الآية: ۲۱.

^۲ - سورة البقرة الآية: ۱۶۷.

نادانسته همان کار را انجام داده به این معنی که طلاق واقع شده و در حالت که کاملاً سر هوش و عقل بوده.

این را فقهاء طلاق معلق به شرط می نامند یعنی در صورت تحقق شرط گذاشته شده از طرف شوهر طلاق واقع می شود نزد جمهور فقهاء که فقهای احناف هم شامل جمهور است، اما کدام طلاق واقع شده بائن کبری، بائن خفیفه، یا طلاق رجعی، این مسأله هم به الفاظ استعمال کرده شده از طرف شوهر تعلق میگیرد که اگر یک بار گفته باشد طلاق رجعی واقع می شود و خانم بعد از انجام همان کار طلاق رجعی شده و عدت خود را فوراً شروع کند که سه طهر است از سه حیض و عادت ماهوار که در شرائط فعلی سه ماه می باشد یعنی پاک شدن از عادت ماهوار سومی و اگر عادت ماهوار نداشته باشد تکمیل کردن سه ماه کامل شرط است، و اگر حامله باشد با ولادت طفل عدتش تکمیل می شود.

و در این مدت در خانه شوهر می بوده باشد که امکان رجعت یعنی پشیمانی شوهر از طلاق زیاد است، و در همین مدت قبل از خارج شدن زن از عدت شوهر می تواند که رجعت کند یعنی پشیمان شود و برای خانمش بگوید که من از طلاق پشیمان هستم، خانم هستی، و یا اینکه همایش همبستری کند به نیت پشیمانی از طلاق در اینجا رجعت حاصل می شود.

سنت این است که دو شاهد عدل و عدالت کار حضور یابند و شاهی بدهند که شوهر خانم خود را رجعت کرده و از طلاق خود پشیمان است تا اینکه مردم خبر شوند و کسی طمع خواستگاری این خانم را نکند و یا اینکه منتظرش نباشد و در آینده نزاع و جنجال واقع نشود.

الله متعال در قرآن کریم رهنمائی نموده و فرموده است: "فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوِي عَدْلٍ مِّنْكُمْ"^۱ وقت که به تکمیل کردن مدت میرسند یا آنها را بخوبی نگهداری کنید و یا اینکه به شیوه خوب ترک کنید و از اشخاص امانت کار و عادل شاهدان داشته باشید.

اما اگر خانم از عدت خارج شود و شوهر پشیمان نبوده و رجعت نکرده باشد در این صورت طلاق باین واقع می شود البته از یک طلاق و یا دو طلاق که باید دوباره او را خواستگاری نموده و نکاح کند با تمام شرائط نکاح به حضور ولی امر و رضایت و ایجاب و قبول وزن و شوهر و شاهی دو شاهد عدل و تعیین کردن مهر.

اما اگر طلاق سومی را داده باشد در این صورت باین کبری واقع می شود که زن و شوهری هر دو کاملاً ختم می

^۱ - سورة الطلاق، الآية: ۲.

شود تا اینکه از شوهر دومی طلاق نشود و عدت را تکمیل نکند شرعا حق ندارد که با شوهر اولی او را نکاح کند، الله متعال فرموده است: "فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ"^۱.

اما نظر شیخ الاسلام ابن تیمیه و بعض فقهای معاصر این است که اگر تهدید کرده و ترسانده بوده و در نیتش طلاق نبوده کفاره قسم بدهد، اصلا طلاق واقع نشده. و کفاره قسم عبارت است از یک وقت نان دادن ده مسکین و فقیر، و یا یک جوهره کالا گرفتن برای شان، و یا اینکه یک غلام را آزاد کند از غلامی که در شرائط فعلی ممکن میسر نباشد، و اگر یکی از این سه کار را نتواند سه روز روزه پی در پی بگیرد.

و بعد از مطالعه دقیق و بحث و بررسی من خودم این را ترجیح میدهم که مسأله به نیت شوهرش تعلق دارد اگر نیتش تنها طلاق رجعی بوده درینجا طلاق رجعی واقع شده، و اگر به گفتن سه طلاق، طلاق بائن را نیت کرده همان بائن واقع شده، اگر تنها تهدید و ترساندن خانمش را نیت کرده کفاره قسم بدهد و اصلا طلاق واقع نشده زیرا نیت

^۱ - سورة البقرة، الآية: ۲۳۰.

هم نقش اساسی دارد در همه عبادات، معاملات و مسائل خانواده گی.

باز هم تاکید می شود که در مسائل خانوادگی و طلاق بسیار مسائل پوشیده میماند و مستفتی به مفتی به شکل درست وضاحت کرده نمی تواند لهذا این تنها یک رهنمائی شرعی است و آنها باید به محکمه شرعی رجوع کنند تا اینکه در حرام واقع نشوند.

د کورنی تاوتریخوالی خخه د خلاصون خو لاری

د خاوند او مېرمنې تر منځ گډ ژوند هیڅکله هم له ستونزو او اختلافاتو خخه خالی نه وي: کله به خاوند له مېرمنې خخه خفه وي او وایي به چې: مېرمن مې له خبرو نافرمانی او سرغړونه کوي او کله به بیا مېرمن ور خخه خواشیني وي او پدې توگه سره دواړه به یو بل ملاتمه بولي؛ دا چې خه ډول کولی شو له کورنیو ناوړه اختلافاتو خخه ځانونه وژغورو او د اعتدال، خواخوږی او (friendliness) دوستی پر بنسټ ولاړ نېکمرغه ژوند پیل کړو، په همدې موخه مو وغوښتل پدې لیکنه کې د تاوتریخوالی خخه د خلاصون یو خو مهمو د حل لارو ته ستاسې پام راواړوو.

د حل لومړی لار: د خواشینۍ او خفگان علتونه یو بل ته څرگند کړئ:

که چیری په گډ ژوندانه کې د خاوند او مېرمنې تر منځ خفگان رامنځ ته شي؛ نو د خاوند مسؤلیت دادی چې له خپلې مېرمنې سره د تفاهم او خبرو اترو له لاری د حل په لارو — چارو فکر وکړي او په ورته وخت کې د خپل خفگان مهم لاملونه ورته څرگند کړي.

- (یعنې د دوي د خفگان سبب باید یو مجهول او مبهم نه وي چې په پای کې له تاسې هم دا خبره ورکه وي چې ولې مو له خپلې مېرمنې سره اړیکې ترینګلې شویدی).

دویمه د حل لار: کورني اختلافات او ستونزې مو پر وخت هواروئ:

اختلاف او د نظرونو تفاوت یوه طبیعی خبره ده چې خلاصون ورڅخه امکان نلري، خو دا مو باید په یاد وي چې د همدې اختلافاتو اوږدېدل — (میاشتي او کلونه کلونه ادامه پیدا کول) — بیا هغه څه دي چې ستاسې پر ورځیني ژوند بدې اغېزې شیندي او تاسې بدینې او حسد ته اړ باسي او که چیری تاسې په خورا ځیرکتیا او هوښیاری سره دا کړکېچن حالات او ستونزې پخپل وخت هوارې

نکړی او همداسې ناهمواره (ناحله) پاتی شي؛ نو ستاسې په لاس ودان شوی کور به مو خدای مکره پر کنډواله بدل شي.

آیا کله مو هم له حآن سره فکر کړیدی چې ستاسې اختلافات ستاسې ترمنځ بیلتون رامنځ ته کوي، دا بیلتون چې کرکه ورسره مل وي ستاسې پر مخ د فساد نوری دروازی خلاصوي؛ لکه: که چیری د خاوند او مېرمنې تر منځ اختلافات رامنځ ته شي او دا اختلافات بیا تر ډېری مودې ادامه پیدا کړي، په داسې حساس وخت کې کله کله خاوند یا هم مېرمن د شیطان په لومو کې رانښلي او دپته مجبورې تر څو د خپلی شهواني غریزې د اشباع (مړولو) لپاره له نورو سره ناروا - نامشروع - اړیکې وساتي.

په ساده ټکو سره که ووايو: ددې کار پایله او نتیجه به داسې چې زمونږ مسلمانان ټولنه به په اخلاقي فقر او د بداخلاقی په وایروس ککړه شي، زمونږ او ستاسې د اولادونو سپېڅلتیا او عفت (پاک مني) به له یو ستر بحران سره مخامخ شي، نفرتونو، بدنامیو او حتی یو ډبل وژلو ته به زمینه مساعده شي؛ نو د همدې احتمالي خطر د مخنیوي پخاطر مېرمن او خاوند ته بنایي چې د ستونزو پر مهال بېرته د حل، دبښنې او پخلاینې لاری هم وپېژني.

پدې ليکنه کې غواړو په همدې اړه له تاسې څخه
وپوښتو چې:

د ستونزو پر مهال عموماً د خاوند په ذهن کې دا
راگرځي چې د يو څه مودې لپاره چرته سفر وکړي تر څو
درېدلی زړه پې لير آرام شي، خو آيا د سوکاله ژوند لپاره به
هر وخت دا گټور وي چې خاوند چرته سفر وکړي او يا
هم خپله مېرمن د څه وخت لپاره د پلار کور ته وليږي او که
خاوند ته پکار دي چې د حالاتو سره سم هم د خپل ځان او
هم د خپلې مېرمنې مصلحت په پام کې ونيسي؟

درېبه د حل لار: له مېرمنې څخه مو د مؤقت وخت
لپاره جلا شئ:

د کورنيو ستونزو پر مهال د حل لومړنۍ لاره خپلې
مېرمنې ته نصيحت کول دي، که چيرې دې کار ونکړ؛ نو
مه وارخطا کيږي، ځکه چې مونږ او تاسې د حل يوه بله
کيلې هم لرو او هغه د خپلې مېرمنې سره لنډ مهال جدايي او
بيلتون راوستل دي چې په عربي ژبه کې هېرورته وايي او د
پرېښودلو معنا افاده کوي.

دا خبره کولی شو چې د يو حديث په رڼا کې نوره هم
خپلو گرانو لوستونکو ته ښه څرگنده کړو، لکه چې نبي

كريم (صلى الله عليه وسلم) پخپله يوه وينا كې مهرباني كوي او فرمايي: "لَا تَهْجُرْ إِلَّا فِي الْبَيْتِ"^١.

ترجمه: ته مه پرېرده (خپله مېرمنې سره دې بيلتون مه راوله) مگر په كور كې. (دا په دې معنا چې كه چيرى ته د خپلې مېرمنې سره بيلتون او جدايي راوستل غواړي؛ نو حدود ېې بايد تر كوره پورې وي او له كور څخه بهر بايد بېرته سره پخلا وي).

كيدای شي په ځينو حالاتو كې دا سمه تگلاره نه وي چې خاوند دى خپله مېرمن د پلار كور ته وروليږي، خو كله بيا كيدلى شي چې دا كار يوه ډېره مناسبه تگلاره هم وي: مېرمن چې د خاوند (له خپل) كوره څخه د مؤقت وخت لپاره جلا شي؛ نو په غالب گومان سره مېرمن پدې كار سره ډېر زور لري او د خواشينۍ او خفگان احساس كوي؛ نو د همدې په خاطر خاوند به لومړى حالات تلي او له حالاتو سره سم به خپلې مېرمنې ته چې د خپل خاوند له خبرو څخه نافرمانې كوي ورته تاديب وركوي.

^١ - سنن أبي داود، كتاب النكاح، باب في حق المرأة على زوجها، رقم الحديث:

(٢١٤٢)، (ج ٢، ص ٢٤٤).

که خاوند له خپلې مېرمنې خفه شي؛ نو څه به کوي؟

پدې اړه حضرت عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) له نصيحت وروسته يو بل د حل لاره مونږ ته رابښي او د هجر د کليمې په اړه چې په پورته مبارک آيت کې هغې ته اشاره وشوله داسې وايي: ((الْهَجْرُ الْاَيُّمُّغَهَا وَ اَنْ يُصَاحِبَهَا عَلٰى فِرَاشِهَا وَ يُؤَلِّمَهَا ظَهْرَهُ)). ترجمه: د خپلې مېرمنې پر بښودلو معنا همدا ده چې کوروالی او جماع ورسره ونکړای شي او له هغې سره په بستر کې د ځملاستلو پر مهال خپله شا ورته ورواړول شي.

پدې اړه امام بن حجر العسقلاني (رحمه الله) يوه ډېره په زړه پورې وينا لري او وايي چې: د خفګان او تاوتریخوالي په صورت کې د کور پر بښودل يا نه پر بښودل سره فرق کوي او خاوند به حالاتو او مصلحت ته گوري، کيدای شي چې په ځينو حالاتو کې د هغه د کور پر بښودل د مېرمنې لپاره تر ټولو درنده سزا وي چې په روحي توګه سره د هغې د زور بښې سبب کيږي او کله برعکس يا اکثره وخت داسې هم کيږي چې مېرمن د خاوند له کوره د پلار کور ته واستول شي او په دې توګه سره په هغې کې مثبت بدلون او تغير رامنځ ته شي.

دلته غوارو د جمهورو علماء له نظره د هجر معنا له تاسو بناغلیو سره شریکه کړو او هغه دا چې: د جمهورو علماؤ له نظره د خپلې سره د کوروالي (جماع) پرېښودل چې د دواړو مشترک حق دی او د هغې سره یو ځای نه اوسېدلو ته هجر ویل کیږي، یا هم له خپلې مېرمنې څخه بیلتون او لری والي ته ویل کیږي. پدې اړه بل نظر دادی چې ورسره یوځای دې واوسي خو خپله شادې ورواړوي. داسې هم ویل کیږي چې دجماع پرېښودلو او یا هم تندو خبرو چې د غصې ښکارندویه تری کیږي هجر ویل کیږي.

د بیلتون موده مو را لنډه کړئ:

کله چې د مېرمنې سره د بیلتون خبره رامنځ ته کیږي؛ نو دلته یوه پوښتنه ذهن ته راولاړیږي چې د شخړو له کبله دځاوند او مېرمنې تر منځ د پرېکون او بیلتون وروستی موده باید څومره وي؟ په دې اړه باید ووايو چې په اصل کې کله چې یو ځاوند د خپلې مېرمنې څخه خواشیني کیږي او خپلې اړیکې ورسره پرې کوي؛ نو ددې څخه د هغه هدف داوي چې تر څو مېرمن پې پرتله له نافرمانی څخه لاس واخلي او نور کرکیچ پای ته ورسیري او دا ځکه چې دا ډول اختلافات او کرکیچن حالات وروسته پر کورنی باندې ډېرې بدې اغېزې شیندلی شي او په کورنیو کې د

محبت ديوالونه نړوي؛ نو د همدې احتمالي خطر د مخنيوي پخاطر بايد د دوي دا د زړه بيلتون او مرورتيا زياته ادامه ونکړي.

که اسلامي فقهي ته راوگرځو؛ نو معلومېږي چې د بيلتون وروستی موده څلور(٤) مياشتې بنودل شوېده، لکه دايلاء حکم(ايلاً دېته وايي: يو خاوند قسم وخوري چې له خپلې مېرمنې سره به هيڅ جماع نه کوي) د همدې پخاطر رامنځ ته شوېدي چې تر څو د دوي بيلتون له دې څخه زياته ادامه پيدا نکړي او دواړه ضرر ونه ويني.

که چيری دا تاوتریخوالی د مېرمنی له لاسه د خاوند په حق کې رامنځ ته شوی وي؛ نو دلته مېرمن پر دې باندې پوهیږي چې که چيری زه خپلې نافرمانی او سرغړونې ته همداسی ادامه ورکړم او دا موده له خپل ټاکلي حد (څلورو مياشتو) څخه نوره هم تداوم پيدا کړي او په دې موده کې بې خاوند هيڅ نژدې والی ورسره ونکړي؛ نو د اسلامي شريعت په رڼا کې طلاق رامنځ ته کيږي او په قانوني ډول د دواړو علائق(اړيکې) سره شليري او داځکه دا څلور مياشتې پوره او اوږده موده ده تر څو پکې دواړه د خپلو ستونزو د هوارۍ په مختلفو لارو چارو باندې فکر وکړي؛ نو که بيا هم مېرمن خپلې نافرمانی او خپلسرۍ ته ادامه

ورکوي، بيا خو ددې مستحقه ده چې طلاق ورکړل شي او دا کار پخپله ددې بنکارندوينه کوي چې دې مېرمنې ته مؤقت بيلتون د نصيحت کولو غوره لاره نده، بلکه اوس غوره داده چې يو دائمي بيلتون او مفارقت رامنځ ته شي او يا دا کار ددې معنا هم درلودلی شي چې دا مېرمن نوره نه غواړي چې د خپل دې خاوند سره گډ ژوند ته ادامه ورکړي؛ بلکه د خپل راتلونکي ژوند لپاره بيلتون د حل غوره لاره گڼي.

په پای کې غواړو په دې اړه د سعودي عربستان د علمي څېړنو او د افتاء د کمیټې يو لړ لویو او مشهورو علماؤ پرېکړه له تاسې سره شریکه کړو چې مونږ به په يو مناسب لنډيز سره غواړو په لاندې ډول يادونه وکړو.

په دقيق ډول سره مونږ نشو ويلای چې د يوې مېرمنې د سرغړونې په نتيجه کې د هغې او د خاوند تر منځ د بيلتون لپاره يوه ټاکلې موده وټاکو، تر څو پدې توگه سره هغې ته تادیب ورکړل شي او تر څو له خپلې نافرمانۍ او خپلسرۍ څخه لاس واخلي او د خپل خاوند اطاعت پيل او له يو نوي عزم سره گډ ژوند پيل کړي، دا کار ځکه زمونږ لپاره ستونزمن دی چې د هرې مېرمنې حالات او ظروف سره فرق کوي، که چيری يوه ټاکلې موده وټاکل

شي؛ نو کيدای شي چې پدې کار سره د گټې پر حاي دې مېرمنې ته زيان پکې ډېر وي او پدې توگه سره به بيا د دوي اړيکې سره نورې هم خرابې شي چې بيا به يې رغول او معالجه کول زمونږ لپاره نور هم ستونزمن کار وي.

مخکې هم وويل چې: ستاسې د خفگان لاملونه بايد معلوم وي؛ علماء دا خبره په يو شرعي اساس سره کوي او پر دې آيت باندې استدلال کوي، لکه چې لوي څښتن تعالی فرمايي: **(وَاللّٰتِي تَخَافُوْنَ نُشُوْرَهُنَّ)**.^١

دلته په پورتنې مبارک آيت کې د خوف نه مراد علم او پوهه ده (نه شک او تردد)؛ نو خاوند ته هم بايد د مېرمنې سره د خفگان لاملونه بايد معلوم وي. پدې جملې سره غواړو چې دا ليکنه پای ته ورسوو چې: هر کله که چيرې يوه مېرمن بېرته له خپلې سرغړونې او نافرمانۍ څخه لاس واخلي او پښېمانتيا ښکاره کړي؛ نو خاوند ته هم پکار دي چې په ډېرې مېړانې، جرأت او په پاک زړه سره خپلې مېرمنې او د ژوند ملگري (life partner) ته ښه وکړي: يو حل بيا په نوي هوډ او قوي ارادې سره د نيکمرغۍ او د الله تعالی د رضايتمندۍ د حاصلولو په خاطر ښکرغه ژوند سره پيل کړي

^١ - سورة النساء: ٣٤.

او بپرته هماغسی خور ژوند چپې مخکې ورڅخه دوي برخمن
ول پیل کړي.

احکام و آداب متعلق به خنثی مشکل (کسی که زنی و مردی اش معلوم نباشد)

یکی از هموطنان عزیز ما از شهر کابل سوال نموده :

محترماً من میخواهم در مورد انواع و اقسام خنثی
مشکل بدانم که آیا نکاح ان با مرد یا زن یا همجنس خود
شان جایز است ، ایا در مال و میراث حق دارد یا خیر و در
زندگی روز مره با ایشان نوع برخورد از نظر حقوق انسانی
چطور است، چون من در بعضی از مجالس در وزارت ها به
این مشکل بر میخورم باید از نقطه نظر قرآن، حدیث نبوی
و فتوای فقهاء در مورد جواب داشته باشم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

خنثی مشکل حالتی را در فقه اسلامی گویند که زنی
و مردی شخص معلوم نباشد و از خود احکام و آداب خاص
دارد که قرار ذیل است :

۱- اشخاصی که خنثی غیر المشکل است که در جسم
و شکل و صورت آنها علایم و آثار و نشانه های مذکر و یا مؤنث

بودن غالب است و دیده میشود به این معنی که اگر علایم و نشانه های مردی در آنها بیشتر دیده شود معامله مردان شوند در تعاملات روز مره و میراث و حجاب نمودن زنان نامحرم و لباس های مردانه بپوشند، اما اگر علایم زنها را بیشتر داشته باشند همان معامله که باخانمها میشود با اینها هم شود و لباسهای زنانه به تن کنند.

۲- خنثی مشکل به این شکل فهمیده میشود که قبل از مرحله جوانی اگر از آله تناسلی مرد ادرار کنند حکم مرد را دارند و اگر از آله تناسلی زن ادرار کنند حکم زنان را دارا میباشند، مجرای ادرارش آله تناسلی اصلی میباشد و عضو دومی آن یک عضو اضافه در جسم شمرده میشود، و هنگام داخل شدن در مرحله جوانی اگر زن باشد از آمدن عادت ماهوار و کلان شدن سینه ها شناخته میشود و اگر مرد باشد ریش میشکد، در حالتی که مردی وزنی اش شناخته شود شریعت برایش اجازه داده که همان عضو زائد اضافه را توسط عملیات جراحی دور نماید.

۳- اما کسی که مردی وزنی اش معلوم نباشد احکام خاص خود را دارد از جمله اینکه نماز جماعت در مسجد بر وی واجب نیست و نماز خود را در خانه ادا کند، اما اگر در مسجد نماز بخواند نمازش قبول میشود لیکن در صف بعدی مردان ایستاد شود، نه در صف مردان باشد و نه هم در صف زنان و بهتر است که چادر به سر داشته باشد.

۴- برای خنثی مشکل جایز نیست که امامت مردان ویا زنان را در نماز بکنند.

۵- در صورتی که مردی اش ویا زنی اش معلوم باشد می تواند که ازدواج کند، اما اگر زنی ومردی اش معلوم نباشد برایش جایز نیست که ازدواج کند زیرا احتمال دارد که مرد باشد ودر این حالت با مرد ازدواجش جایز نیست واگر زن باشد ازدواجش با زن واقع شود نیز ناروا است لهذا برایش جایز نیست که اصلا ازدواج کند.

۶- جنازه خنثی مشکل "کسی که زنی ومردی اش معلوم نباشد" اگر طفل باشد برای زن ومرد مشروع است که او را غسل دهند، اما اگر بالغ وجوان وکلان باشد باید تیمم داده شود وتکفین گردد بدون غسل دادن.

۷- کسی که مردی وزنی اش معلوم نباشد در حقیقت در ابتلاء وامتحان قرار گرفته وباید به قضاء وقدر ایمان کامل داشته باشد وبی صبری ننماید.

۸- این نوع اشخاصی که در جامعه وجود دارند باید با آنها رفتار وتعامل نیکو وخوب صورت گیرد وآزار واذیت رساسیدن به آنها گناه کبیره و بزرگ پنداشته میشود، واینها دارای همه حقوق انسانی میباشند.

د کورنۍ ستونزو په هوارولو کې د خاوند ونډه او مسئولیتونه !

که چېرې په یوه کورنۍ کې د خاوند او مېرمنې ترمنځ خفگان رامنځ ته شي او د دوي دواړو ترمنځ حسنه (بڼه) روابط سره ورځ تر بلې په خرابېدو شي؛ نو د خواشيني پداسې حالاتو کې د خاوند مسئولیتونه څه دي؟

آيا يو ځيرکه او هوښيار خاوند به د خپلې مېرمنې دهرې سرغړونې ځواب په وهلو کې لټوي او که لومړی به د قناعت داسې تگلاره اختياري چې اصلاً وهلو ته پکې هيڅ اړتيا نه وي؟

په شرعي لحاظ يو مسلمان ته نه ښايي چې له خپل مسلمان ورور سره له درې (۳) ورځو څخه زيات خبرې اترې بندې کړي؛ نو کله چې له يو عام مسلمان سره له درې ورځو څخه زيات خبرې کولو څخه په اسلامي سپېڅلي شريعت کې منع راغلي وي؛ نو څه فکر کوئ چې له خپلې مېرمنې، خپلې گرانې والدي پلار، ورور او بې وزلي خور سره چې درد مو يو، عزت مو يو او خوښي مو سره يوه ده خبرې بندول به څومره بد کار وي؟

ددې لپاره چې کورنی تاوتریخوالی رامنځ ته نشي-؛ یو
څپرکه او هوبنیار خاوند ته څه کول پکار دي تر څو خپله
مېرمن بېرته خپلو اساسي دندو ته متوجه کړي؟

دا او دېته ورته نورو پوښتنو ته به په همدې پوښتنو
کې ځواب ورکړو، هیله ده چې دا مقاله را سره تر پایه
پوری ولولئ.

له بده مرغه زمونږ په افغاني ټولنه کې اعتدال او
منځلارېتوب شتون نلري او داسې کورنۍ هم شتون لري
چې په هغې کې کورنی تاوتریخوالی د هرې ورځې یوه خبره
او روتین (routine) ګرځېدلی وي، کله کله لیدل کېږي چې
کله په یوه کورنۍ کې یوه مېرمن نافرمانی وکړي؛ نو سمدلاسه
د خاوند په ذهن کې دا راګرځي او فکر به کوي چې خپله
مېرمن باید ودېوي، پرېوتی او سپکې خبری ورته وکړي او
په زور، قساوت او وهلو سره یې باید خپلو مسؤلیتونو ته
متوجه کړي، په دې صورت کې تر ټولو ناوړه چلند خو
دادی چې ځیني وخت یو خاوند خپلې مېرمنې ته دکورني د
ټولو افرادو پر وړاندې پوچ او پرېوتی کلمات کاروي او حتی
د خپلې خور، ورور او نورو خلکو پر وړاندې خپله مېرمن
دېوي، پداسې حال کې یو څپرکه او هوبنیار خاوند د هرې
سرغړونې ځواب په وهلو سره نه، بلکه د اختلاف په

صورت کې يو لړ نورى لارى - چارى - لتوي تر څو مؤثرى او گټورى تمامى شي او د قناعت داسې تگلاره اختياري چې اصلاً وهلو ته هيڅ اړتيا پکې نه ليدل کيږي.

ډاکټر هم د يو بيمار د رغونې او معالجې لپاره عمليات د وروستي حل په توگه سره کاروي او د هر رنځور لپاره د جراحي عملياتو وړانديز سم کار نه بولي، بلکه دا کار د طبي قوانينو سره سراسر يو مخالف عمل گڼي. جالبه خو لا داده چې ډېر ځل يو خاوند خپله مېرمن پخپله وډبوي، بيا پې پخپله تر روغتون پورې هم يوسي، مالي لگښت پري هم وکړي او له وهلو وروسته ورته د هغه لومړى کار داوي چې په نرمه لهجه ورته نصيحت پيلوي، پداسې حال دا چې دا کار د قرآني ارشاداتو سره مخالف عمل دى، خو له بده مرغه زمونږ په افغاني ټولنه کې چې ډېر ځل د څپري ځواب په سوک سره ورکول کيږي، بنسټيز لامل پې دادى چې زمونږ ډېر مسلمانان وروڼه د قرآني احکامو په اړه سمه پوهه نلري. دا سلیقوي برخوردونه دي چې کورنى تاوتریخوالى رامنځ ته کوي او آرام او سوکاله ژوند مو نور هم لالهانده کوي.

پدې ليکنه کې غواړو همدا ناسم باورونه او فکرونه سم کړو او د تاوتریخوالي د مخنيوي او د کورنى اصلاح د

راورولو په موخه خو گټوري مشورې له تاسو قدرمنو لوستونکو سره شريکې کړو.

لومړۍ مسؤليت: د خپلې مېرمنې سره له ځملاستو ډډه کول:

که چيرې خاوند وويني چې د هغې مېرمن دده خبره نه مني؛ نو په دې لړ کې د خاوند مسؤليت دادی چې د نصيحت او بنو خبرو په مرسته په هغې کې بدلون راولي، که چيرې دا ستونزه يوې داسې مرحلې ته رسېدلی وي چې د خاوند نصيحت په هغې کې مطلوب او اساسي بدلون رانه ولي؛ نو بيا د خاوند مسؤليت دادی چې له دويمې وسيلې څخه گټه واخلي چې دا وسيله په لاندې ډول سره غواړو واضحې کړو.

د خپلې مېرمنې د اصلاح او سمون لپاره د هغې سره له ځملاستلو څخه ډډه کول، ډېر ځل له وهلو او توهينولو څخه ډېر گټور تماميږي، دا مهمه نده چې د مېرمنې او خاوند تر منځ بيلتون دې شو ورځی يا شو اونۍ ادامه وکړي، بلکه مهمه داده چې پدې تاوتریخوالی کې وهل رامنځ ته شي. دلته دا خبره د گرانو لوستونکو پر وړاندې هم بايد څرگنده کړو چې: هيڅکله هم زمونږ هدف د خپلې مېرمنې سره د يوځای نه ځملاستلو او پرېښودلو څخه دا ندی چې

خبری دې هم ورسره بندی کړای شي، ځکه اسلام هیڅکله هم نه غواړي چې د خاوند او مېرمنې تر منځ دې د محبت او خواخوږۍ نړۍ کنګل شي، بلکه دا غواړي چې د دوي په لاسونو جوړه شوي ځاله دې تل ودانه او پخپل حال ټینګه پاتی شي. که چیرې مونږ او تاسې قرآنکریم ته راوگرځو؛ نو جوته به شي چې هلته هم له هغې سره په بستر کې د یوځای نه ځملاستلو او پرېښودلو یادونه شویده، لکه چې خالق تعالی فرمائي: **[وَاللّٰتِي تَخَافُوْنَ نُشُوْرَهُنَّ فَعِظُوْهُنَّ وَاهْجُرُوْهُنَّ فِی الْمَضَاجِعِ]**^۱.

ترجمه: او له هغو مېرمنو څخه چې تاسې د هغوي له بغاوت (سرغړونې) څخه وېرېږئ؛ (یعنې یقیني پوهه لری چې دوي ناغیري او نافرمانی کوي)؛ نو دوي ته تاسې نصیحت وکړئ (که چیرې په نصیحت سمې نشولی)؛ نو بیا د خوب په ځای کې ورسره مه ځملي (او که چیرې ورسره ځملاستل مو غوښتل؛ نو خپلې شاوې ورته ورواړوئ).

دلته زمونږ هدف دادی چې خاوند دې کوروالی ورسره نه کوي او خپله شا دې ورواړوي، یا دې د خپل خوب بستره او بالنبت واخلي او چېرته جلا دې ترې ځملي. (خو همیشته داسې ندي کول پکار چې ټوله کوټه یا د هغې لپاره

۱- سورة النساء: ۳۴.

ټول کور ورپرې بنودل شي، ځکه خاوند به حالات او د خپلې مېرمنې مصلحت هم په پام کې نيسي. - داسې نشي - چې پدې کار سره په ظلم، جفا او بې عدالتۍ کې راگير شي).

دويم مسؤليت: د خفگان اساسي لاملونه معلومول:

که چيرې يو خاوند غواړي چې له خپلې مېرمنې څخه خواشيني او خفه شي؛ نو د خاوند بل مسؤليت دادى چې پدې صورت کې د دې خفگان بنسټيز او اساسي لاملونه چې تاوتریخوالی زيروي ځانته معلوم کړي، يعنې داسې نشي - چې ژور خفگان او مؤقت بيلتون راشي، خو علتونه او لاملونه به دواړو ته معلوم نه وي او خاوند پخپله پر دې پوه نه وي چې ولې به له خپلې مېرمنې سره اړيکې ترينگلی او خرابې شويدې.

دا مسأله به پای کې په لږ نور وضاحت سره بڼه څرگنده کړو. په شرعي لحاظ هم يو مسلمان ته نه بڼايي چې له خپل مسلمان ورور سره له درې (۳) ورځو څخه زيات خبرې اترې بندې کړي؛ نو کله چې له يو عام مسلمان سره له درې ورځو څخه زيات خبرې کولو څخه په اسلامي سپېڅلې شريعت کې منع راغلي وي؛ نو څه فکر کوئ چې

له خپلې مېرمنې سره چې ستا د ژوند ملگری او شریکه ده
خبری بندول به خومه بد کار وي!

درېم مسؤلیت: یو لړ کتور پروگرامونه په لاره اچول:

خاوند داسې هم کولی شي چې د خپلې مېرمنې د
پوهاوي په خاطر یو لړ اکاډمیک (علمي) پروگرامونه په لاره
واچوي؛ د مثال په توګه: که چیرې مېرمن بې لوستی وي؛
نو کولی شي چې یو داسې کتاب، مجله، مقاله چې په هغې
کې د خاوند او مېرمنې مسؤلیتونو ته اشاره شوي وي ورته
ډالی کړي. همداراز د کورني تاوتریخوالي د راتیتېدلو په خاطر
که چیرې مېرمن بې نالوستی وي کولی شي چې د یو لړ
نورو زده کړنیزو پروگرامونو څخه استفاده وکړي؛ لکه: د
تلویزوني او راډیووي او صوتي داسې پروگرامونو څخه
استفاده وکړي چې په هغې کې د علماؤ ګټوری ویناوی وي
ورڅخه استفاده وکړي او ددې کار په نتیجه کې به د کورني
تاوتریخوالي ګراف ورو ورو راتیت شي او له دې ډول کتور
پروگرامونو څخه کولی شي ټوله کورنۍ استفاده وکړي.

څلورم مسؤوليت: د خپلې مېرمنې په اصلاح کې له صبر او نرمۍ څخه کار اخستل:

دا چې يو ځاوند د خپلې مېرمنې څخه بيليري، د ځاوند هدف دا وي تر څو د هغه په مېرمن کې يو ډول احساس راژوندى شي او پدې فکر کې ولوېږي چې ځاوند بې ولې د تير په خير مينه، الفت او انس ورسره نه کوي؛ نو که چيرې پر مېرمنې باندې خپل ځاوند گران وي او رښتيني مينه ورسره ولري، مېرمن به بې په دې صورت کې خپلو تېروتنو او نېمگړتياوو ته ژر متوجه شي، ځکه دا فراق او بيلتون پر هغې باندې سخت تماميږي او پدې توگه سره به په خورا مڼا لطف او نرمۍ سره د کورني تاوتریخوالي مخه هم ونیول شي او اصلاح به هم رامنځ ته شي — البته د اختلاف په صورت کې ځاوند او مېرمن بايد هڅه وکړي چې په مشترکو نقطو سره يو بل پوه کړي او يو تفاهم ته پرې ورسېږي —؛ نو په دې توگه سره به د دوي تر منځ شته اختلافات په بڼه توگه سره پرته لدې چې يو د بل توهين او تاوتریخوالی پکې رامنځ ته شي هوار شي. په دې اړه د ځاوند نورو مسؤوليتونو ته به په راتلونکو ليکنو کې ان شاء الله اشاره وکړو.

د مېرمنې د وهلو پر ځای د بښنې او پخلاينې تجربه هم وکاروئ

په يوه کورنۍ کې چې کله تاوتریخوالي رامنځ ته شي او مېرمن د خپل خاوند له امرونو څخه سرغړونه او نافرمانی پیل کړي؛ نو خاوند ددې ستونزې د حل لپاره له مختلفو طریقو او تگلارو څخه استفاده کوي چې یو لدې طریقو څخه د مېرمنې وهل دي.

شاید ډېرو خاوندانو ته دا معلومه وي چې د مېرمنې د اصلاح او خپلواکسازي دندو ته دمتوجه کولو په لړ کې درېیمه مرحله د هغوی وهل دي او کله چې له ځینو خاوندانو څخه وپوښتل شي چې ولې خپل مېرمن وهی؛ نو سمدلاسه په ځواب کې وایي چې: اسلامي شریعت ما ته ددې خبرې اجازه راکړېده. خو شاید بیا دا مسکین له دې خبرې څخه ناخبره وي چې په اسلامي شریعت کې دا وهل خپل خاص او ځانگړي شرطونه هم لري.

له بده مرغه لا تراوسه زمونږ په افغاني ټولنه کې داسې ذهنتونه او باورونه شته چې وایي: (دا شرم دی چې کوم مېرمنه خپله بڼه ونه وهي)؛ بلکه ځیني خو د مېرمنې وهل د نارینتوب یوه مهمه نښه بولي.

له همدې کبله غواړو ددې ليکنې په سره کې خو مهمو پوښتنو ته د گرانو لوستونکو پام راواړوو:

آيا د اسلامي شريعت په رڼا کې د يو خاوند لپاره دا روا دي چې خپله مېرمن په درو ووهي، يا پې پر مخ په خپېرې يا په بکس او لغتې سره ووهي؟

آيا د مېرمنې د وهلو څخه اساسي هدف د هغوی خپلو دندو ته متوجه کول دي او که د هغوی زخمي کول او وژل او آيا کله مو د وهلو پر ځای د بښنې له تجربې نه هم کاراخیستلی دی؟ آيا کله مو په اسلامي شريعت کې دا هم لوستلي دي چې د قرآن کریم ستر مفسر- حضرت عبدالله بن عباس (رضي الله عنه) په دې اړه څه وايي؟

او دوروستی پوښتنې په توگه سره بايد وپوښتو چې: په اسلام کې معتدل او منځلاری ژوند څه مفهوم لري او څنگه کولی شو چې د اعتدال (moderation) پر بنسټ ولاړ ژوند رامنځ ته کړو؟

د نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) د کورني ژوند يوه بېلگه:

بېشکه دا يو منلی حقيقت دی چې په کورني گډ ژوندانه کې د خاوند له لوري د مېرمنې په حق کې له

ببيني، حوصله مندى او نرم چلند او اعتدال خخه کار
 اخستل په حقيقت کې د نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) د
 اخلاقو پخپل ژوند کې راژوندي کول دي، لکه چې امام
 نسائي (رحمه الله) په يو حديث شريف کې چې له أم
 المؤمنین حضرت عائشې (رضي الله عنها) خخه يې روايت
 کړيدى وايي چې: (مَا ضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 امْرَأَةً وَلَا خَادِمًا قَطًّا، وَلَا ضَرَبَ يَدَيْهِ قَطًّا إِلَّا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 أَوْ تَنْتَهَكُ مَحَارِمَ اللَّهِ فَيَنْتَقِمُ لِلَّهِ)^١.

ترجمه: نبي (عليه السلام) نه کومه مېرمن او نه کوم خادم
 وهلي او نه يې پخپل لاس سره هيڅکله هم څوک وهلي،
 مگر د الله تعالى په لاره کې چې کله به الهي حدود او
 قوانين تر پښو لاندې شول (او د هغې سپکاوي به وشو)؛
 نو بيا به يې د لوي څښتن تعالى لپاره انتقام اخسته.

مونږ چې کله د خپل مهربان او خواخوږي پيغمبر
 سپېڅلی سیرت خپلې مخې ته کيږدو او په لوستلو يې پيل
 وکړو؛ نو جوتيږي چې نبي کریم (صلی الله علیه وسلم)
 هيڅکله هم څوک نه دي وهلي، ځکه چې د هغه مبارک
 حکيانه کړنلاری داسې وی چې سخت زړونه به يې نرمول

^١ - السنن الكبرى للنسائي، كتاب عشرة النساء، ضرب الرجل زوجته، رقم الحديث:

او دېته به هيڅ اړتيا نه پيدا کېدله چې تر څو په وهلو، زور او ناخوښۍ سره د ستونزو لپاره وروستی حل ومومي. هغه (صلى الله عليه وسلم) نه خپلې مبارکې بې بياني وهلي او نه هم اُمّهاتُ المؤمنينو کله داسې سرغړونه کړېده تر څو د هغې په نتيجه کې خبره د وهلو تر بريده ورسېږي.

د وهلو ټاکلي شرطونه او حدود:

گرانه وروره! د غصې پر مهال د ځان کنټرولول او خپل اعصاب تر کابو لاندې راوستل يو لږ خاصو مهارتونو ته اړتيا لري؛ نو د وخت په تېرېدو سره هڅه وکړه تر څو آهسته آهسته پخپل ژوند کې د بې ځايه غصې گراف دې رايټ کړي، که چيرې يو خاوند دومره په قهر شي چې وهلو ته اړتيا حس کړي؛ نو هغه بايد پر دې باندې پوه شي چې په اسلامي شريعت کې د مېرمنې وهل ټاکلي شرطونه او معلوم حدونه لري. يو لږ علماء په دې اړه داسې هم وايي چې: (د مېرمنې وهل بايد داسې نه وي چې د مېرمنې په نتيجه کې د هغې هډوکي مات شي، يا بې لاسونه او سر ټپي او د وهلو — ټکولو نښې پکې له ورايه ښکاره شي) او نه هم دا وهل بايد داسې وي چې په هغې سره د مېرمنې په وجود کې کوم زخم رامنځ ته شي، په سوک (بکس) او لغتې سره بې وهل ظلم او استبداد دی.

په اسلامي شريعت کې د وهلو د کليمې سره سم د غير مُبْرَح (چې شديد او کلک وهل نه وي) کليمه کارول شوېده او دا هر خاوند ته د همدې بنودنه کوي چې د غصې پر مهال بايد له کنتروله ونه وځي او که چيرې له غصې وروسته ځان نشي- کنترولوی؛ نو هغه ته بيا اصلاً وهل روا ندي چې مېرمن ووهي، ځکه د مېرمنې د وژلو او له منځه وړلو په صورت کې پرې قصاص قائمېږي (که څه هم د فقهاؤ تر منځ دا يوه اختلافي مسئله ده).

د وهلو په اړه د حضرت ابن عباس (رضي الله عنه) څه وايي؟

لکه څرنګه چې مخکې مو هم ددې خبرې يادونه وکړه چې وهل خاص حدود او شروط لري، يو مهم او بنسټيز شرط ېې دادی چې: بايد شديد او دردونکی نه وي او په دې اړه د حضرت عبدالله بن عباس (رضي الله عنه) نظر دادی چې: دا وهل بايد په مسواک سره وي او يا هم هغې ته په ورته څيز (لکه په دستمال سره وي) سره وي.^١

امام الحسن (رحمه الله) په دې اړه فرمايي چې: وهل بايد په داسې اندازه کې وي چې تأثير لرونکی نه وي (پر وجود

^١ - (تفسير القرطبي ٣/١٧٩).

بې نښې پاتې نشي-). همداراز په دې اړه زمور قدرمن
 پيغمبر صلى الله عليه وسلم فرمايي: (لَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ أَنْ لَا
 يُؤْطَئَنَّ فَرَشَكُمْ أَحَدًا تَكَرُّهُنَّ، فَإِنْ فَعَلْنَ فَاضْرِبُوهُنَّ ضَرْبًا غَيْرَ
 مُبْرَحٍ)^١.

ترجمه: ستاسې پر مېرمنو باندې ستاسې حق دادی
 چې: ستاسې کور ته دې داسې څوک نه راوړي چې تاسې
 کرکه ورسره لري؛ نو که هغوی داسې یو کار وکړ؛ نو بیا
 بې داسې ووهی چې دردونکی نه وي. دا پورتنی حدیث د
 همدې خبرې یادونه کوي چې مېرمن دې خپل کور ته داسې
 یو سړی یا یوه ښځه نه راوړي چې خاوند بې ورسره کرکه
 لري، ځکه له دې کار څخه منع راغلی ده او په دې منع کې
 ټول هغه خلک شامل دي چې په راتللو سره بې د خاوند
 زړه پرې خفه کيږي او د هغه د زورېدو سبب ګرځي.

حضرت مواق وايي: که چيرې خاوند ته دا څرګنده شي
 چې په اغلب ګومان سره بې مېرمن له کلکو ډېولو پرته نه
 اصلاح کيږي، بیا هم ورته جواز نلري. دلته چې د کومو
 وهلو مونږ یادونه وکړه، ټول د همدې ښودنه کوي چې سخت
 ډېول او شدید وهل سم کار ندی، أما که چيرې لږ وهل او

^١ - سنن أبي داود، كتاب المناسك، باب صفة حجة النبي صلى الله عليه وسلم، رقم

الحدیث: (١٩٠٥)، (ج ٢، ص ١٨٢).

خپل مسؤليت ته متوجه كول وي؛ نو دا كار خو بيا د خاوند لپاره روا دى.

اسلام مونږ ته د همدې كار نبودنه كوي چې داسې وهل هيڅكله هم جائز ندي چې هغه ډېر شديد او دردناك وي، حتي كه په دې كار كې د خاوند لپاره گټه هم وي ولري ولي بيا هم درست كار ندى، ځكه په اسلام كې نه بل چا ته ضرر رسول شته او نه هم د بل چا څخه د خپل ځان لپاره د ضرر قبول شته.

مېرمنې ته د فزيكي جزا پر ځاى ژبنى تهديد وكړئ:

د مېرمنې د بغاوت او سرغړونې پر مهال د فزيكي جزا پر ځاى ژبنى تهديد غوره وي، بلكه ستاسې قهر بايد يو تهديدونكى شكل ولري، لكه يو تن چې خپلې مېرمنې ته ووايي چې: كه چيرې ته د خپلې نافرمانۍ او سرغړونې څخه لاس وانخلي؛ نو د وهلو حقداره پې، يعنې دا ډول وينا په حقيقت كې د همدې معنا لري چې د خاوند قهر او غصه بايد يواځې په ژبې سره وويل شي او په مخ كې د هغې نښې ښكاره شي (او بس)، اما غصه بايد د لاس تر سرحده پورې ونه رسيدري (عملي بڼه بايد ونلري).

په اصل کې دا چې مېرمن د خاوند خبره نه مني، پدې کار کې ټوله پره او ملامتي پر مېرمنې ندي اچول پکار، بلکه دا ملامتي تر يو څه حده پورې د خاوند همده، ځکه چې د خپلې مېرمنې زړه بې لاس ته ندى راوړى او د محبت او صميميت داسې چاپېريال بې ندى رامنځ ته کړى چې د هغې په نتيجه کې مېرمن د خاوند هر امر منلو ته تياره وي.

محمد طاهر بن عاشور پدې اړه يو په زړه پورې خبره مونږ ته راپه زړه کوي او وايي چې: زما په نظر په اسلامي شريعت کې د مېرمنې د سرغړونې پر مهال د هغې د وهلو حکم يواځې د اباحت (روا والي) بنودنه کوي چې پدې کې د عربي مېرمنو د ځينو خاصو طبقو او يا هم د عربو ځينو ځانگړو قبيلو ته اشاره شوېده چې ټول خلک پدې مسئله کې سره ورته (يو شان) ندي.

ډيرى کليوال خلک د مېرمنو وهل عيب نه گڼي:

د مثال په توگه: په کليوالو کې چې په کليو او بانډو کې ژوند کوي، د هغوي په منځ کې د مېرمنو وهل کوم عيب ندى او نه د مېرمنې وهلو ته په بده سترگه سره گوري، جالبه خو لا داده چې په دوي کې پخپله مېرمنې هم دا وهل د ځان لپاره عيب نه گڼي؛ نو هغه مهال د عربو

حُينې قبيلې هم همداسې وې چې په هغوي کې به د سرکشي او بغاوت پر مهال د مېرمنو وهل کوم عيب نه گڼل کيده.

په صحيح البخاري کتاب کې د حضرت عمر بن الخطاب (رضي الله عنه) په اړه راغلي دي چې هغه وايي:

زمونږ د مهاجرينو (چې کله مو له مکې څخه مدينې ته هجرت وکړ) حالت داسې ؤ چې مونږ به پخپلو مېرمنو باندې برلاسي ؤ، (مونږ پر مېرمنو باندې زورور ؤ او مونږ به پر هغوي امر کاوه او هغوي به پر مونږ امر نه کاوه)؛ نو کله چې (مدينې ته ولاړو، هلته مو) انصار وليدل چې (دلته خبره سرچپه ده) د دوي مېرمنې پر دوي برلاسي او زوروي دي؛ نو زمونږ مېرمنو هم د انصارو په څېر ادب زده کړ(د هغوي د مېرمنو خوي بې راخپل کړ). دا حديث ډېر اوږد دی چې مونږ بې لنډه يادونه وکړه.

د مېرمنو اخلاق او عادتونه سره تفاوت لري:

لنډه دا چې: له پورتنې مبارک حديث څخه معلوميږي چې د هرې سيمې او هيواد مېرمنې له نورو سره خورا تفاوت لري، لکه پورته مو ولوستل چې د مکې د مېرمنو

اخلاق يو ډول ؤ او د مدينې د انصارو مېرمنو خصلتونه بايد بل ډول ول.

دا مونږ ته د همدې بنسټونه کوي چې هر خاوند بايد د خپلې مېرمنې د عاداتو او اخلاقياتو څخه بايد ځان خبر کړي او د هغوي سره يو مناسب چلند په پام کې ونيسي. له همدې کبله حضرت عطاء بن رباح چې يو مشهور تابعي دی وايي: خاوند دې خپله مېرمن نه وهي، مگر يواځې غصه دې ورته وکړي.

ابن العربي ېې په اړه وايي چې: د دې شرعي حکم په اړه دا د حضرت عطاء (رحمه الله) هغه بنکلی نظر ؤ او اجتهاد ؤ چې د هغه دا صحيح فهم مونږ ته ددې بنسټونه کوي چې په قرآن کې د مېرمنې د وهلو له حکم څخه مراد يواځې اباحت (رواوالی) دی او (بس).

په پای کې د يوې مهمې خبرې يادونه کوو او هغه دا چې:

د پورتنیو ټولو خبرو لنډيز دادی چې د خاوند له لوري د خپلې مېرمنې سره زير چلند او يا د هغې د وهلو مسئله په هر حالت کې يو شان نده، بلکه دا د خاوند او مېرمنې د حالاتو پورې اړه لري چې يو بل څه ډول پوهولی شي او که

چیری خاوند ته د مېرمنې د وهلو اجازه هم ورکړل شوي وي؛ نو د هغې څخه باید د خاوند هدف دا وي چې تر څو مېرمن یې اصلاح شي او دواړه سره بڼه ژوند وکولی شي پر مخ بوځي؛ نه دا چې یو د بل هډوکي مات کړي، ځکه که چیری د خاوند له لوري پر مېرمنې باندې تجاوز، ظلم او تیری وشي؛ نو مېرمن حق لري تر څو خپل شکایت محکمې او قاضي ته وړاندې کړي تر څو دې ستونزی ته یو مناسب د حل لاره وگوري.

شاید ځیني ووايي چې: په اسلامي شریعت کې د مېرمنې وهل خو رواء گڼل شویدی. مونږ دغو ورونو ته وایو چې: دپورتني خبری مطلب خو دا هیڅکله هم نشي. کېدلی چې یو تن دې دا خبره د ځان لپاره یوه بهانه وگرځوي او چې څنګه یې خوښه وي، په هماغسې ډول دې د مېرمنې په حق کې له ظلم او تیری څخه کارواخلي.

اسلامي شریعت دا هم ویلي دي چې د ظلم او هغې ته د ضرر رسولو په نتیجه کې به له خاوند سره ټینګه محاسبه او دهغې په اړه پوښتنه هم کیږي. همداراز د وجود په هغو خطرناکو ځایونو چې کیدای شي هغې ته د وهلو په نتیجه کې مرگ ژوبله ورواوري هم منع راغلی ده، ځکه د دې

ټولو څخه هدف خپلو مسؤليتونو ته د خپلې مېرمنې متوجه کول دي، نه د هغې زخمي کول او وژل.

آيا د مېرمنې د اصلاح په خاطر د هغې وهل لازمي دي؟

په دې ليکنه کې غواړو د مېرمنې د وهلو حساسه موضوع وڅېړو او د اسلامي شريعت په رڼا کې د هغې شرطونه او ټاکلي حدود، د علماؤ نظريات او داسې نور گټور مطالب له تاسې سره شريک کړو، په همدې هيله چې هم مندينه واوسو او هم متمدنه.

د اسلامي شريعت په رڼا کې مونږ ويلی شو چې: که چيری يوه مېرمن د خپل خاوند د اوامرو څخه سرغړونه وکړي؛ نو خاوند ته ندي پکار تر څو د هغې د اصلاح لپاره لومړی له وهلو او ډېولو څخه پيل وکړي، بلکه لومړی به نيکه موعظه او نصيحت ورته کوي، که اصلاح نشي؛ نو بيا به ورسره يو ځای نه ځلي. همداراز دا هم خاوند رواء ندي چې په درو بې ووهي.

د وهلو حد هم بايد دومره نه وي چې وروسته ېې پر وجود اغيزى او تاثيرات پاتى شي. په گډ ژوندانه کې يو ځيرکه او هوبنډيار خاوند هيڅکله هم خپله مېرمن د هغې د وجود په هغو خطرناکو ځايونو باندې نه وهي چې تر څو هغې ته مرگ ژوبله ورواوري.

په تېرو ليکنو کې مو د وهلو په يو لړ نورو شرطونو او لاملونو باندې هم په بشپړ تفصيل سره خبرې وکړې او څرگنده مو کړه چې د مېرمنې د وهلو څخه اساسي موخه او هدف د هغې خپلو مسؤليتونو ته متوجه کول دي، نه د هغې زخمي کول او وژل.

دا مو هم څرگنده کړه چې د مېرمنې وهل ځانگړي شرطونه، ټاکلي حدود او مشخص لاملونه لري او ټولې مېرمنې هم سره يو شان ندي، شايد ځينې پرته له وهلو څخه يواځې په نصيحت او ستاسې په يو څو نرمو خبرو اصلاح شي.

دا مو هم بايد په ياد وي چې مېرمن يو عاطفي مخلوق دى، بڼه احساسات او نرم عواطف لري؛ نو له همدې کبله د تندې او زور پر ځاى کولى شى تاسې په خپلو نرمو اخلاقو، نرم چلند سره او خوږو خبرو سره ژر د هغې زړه ته لارى ومومى، خو کله کله په کورني گډ ژوندانه کې د

مېرمنې او د خاوند تر منځ اختلاف راپيدا شي؛ نو خاوند دې نه وارخطا کيږي، ځکه د فکرونو اختلاف يو طبيعي او بدیې امر دی، خو د دې نافرمانۍ په رامنځ ته کېدلو سره د هغې وهل يواځې يو مباح (روا) عمل دی او خاوند پر دې مکلف ندی چې ضرور دې خپله مېرمن ووهي. پدې اړه زمونږ لارښود پيغمبر مونږ ته په څو ځايونو کې ددې لارښودنه کړېده او مونږ بهې له دې کار څخه منع کړي يو، تر دې پورې چې يو لړ علماء خو دا هم وايي چې: په قرآن کریم د مېرمنو دوهلو مسئله په نبوي احاديثو سره منسوخ گرځېدله، البته دا هم وروسته له دې چې نبي کریم (صلی الله عليه وسلم) بار بار خلک له هغې څخه منع کړل. همداراز د نبوي مبارکو احاديثو سترو راويانو لکه ابوداؤد، امام النسائي، ابن ماجه او داسې نور څخه دا مسئله روايت شوېده چې نبي (عليه السلام) يو ځل وفرمايل: قال: "لا تضرّوا إماء الله" يعنې تاسې د الله تعالى وينځی مه وهئ، له دې وروسته حضرت عمر (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته راغی او وې فرمايل: (ذُئِرَتْ النساءُ عَلَى أَزْوَاجِهِنَّ).

يعنې مېرمنو د خپلو خاوندانو پروړاندې سرغړونه او بغاوت پيل کړيدی، بيا نبي (عليه الصلاة والسلام) بېرته د هغوی د وهلو اجازه ورکړه.

بیا به ډلی ډلی مېرمنې د پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) د کورنۍ تر شاوخوا راخرځېدلی او د خپلو خاوندانو (د ځیرچلند) څخه به یې شکایت کاوه؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل: **(لقد طاف بال محمد نساء کثیر یشتکین من أزواجهن، لیس أولئک بخیارکم)**^۱ یعنی ډېری مېرمنې د محمد (صلی الله علیه وسلم) د کورنۍ تر شاوخوا راوگرځېدلی چې له خپلو مېرونو څخه یې گېلې او شکوی کولی، دوي ستاسې په اختیار کې ندي.

همداراز امام البيهقي (رحمه الله) د أم کلثوم بنت صديق (رضي الله عنهما) څخه روایت کړيدي چې د (نبي عليه السلام په زمانه کې) يو ځل خاوندان له دې کار څخه منع شول چې (نور دې) مېرمنې نه وهي، بیا دې مېرمنو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته شکایت وکړ؛ نو نبي (صلی الله علیه وسلم) د هغوی د وهلو دا کار د دوي (خاوندانو) ترمنځ همداسې پرېښود او بیا یې وويل: ”ولن يضرب خيارکم“ — پر تاسې کې دې غوره خلک هيڅکله هم وهل نه کوي. د ام المؤمنین حضرت بې بي عائشې (رضي الله عنها) څخه په يو روایت شوي حدیث کې راغلي دي چې وې فرمایل: ”أَمَا يَسْتَحْيِي أَحَدُكُمْ أَنْ

^۱ - سنن أبي داود، كتاب النكاح، باب في ضرب النساء، رقم الحديث: (٢١٤٦)، (ج ٢،

يَضْرِبُ امْرَأَتَهُ كَمَا يَضْرِبُ الْعَبْدَ؛ يَضْرِبُهَا أَوَّلَ النَّهَارِ ثُمَّ يُجَامِعُهَا
آخِرَهُ".

ترجمه: ستاسې له ډلې څخه يو تن دومره د حيا خيال نه ساتي چې خپله مېرمن داسې ډبوي لکه يو غلام چې څوک ډبوي، د ورځې په پيل کې بې وهي او بيا د دې (ورځې) په پای کې کوروالی هم ورسره کوي. دلته پدې پورتي حديث کې مونږ ته په ډاگه سره څرگنديږي چې دوه مختلف څيزونه په يو ورخت کې سره نه يوځای کيږي چې له يو لوري څخه يو تن د کورني تاوتریخوالي له کبله جگړه وکړي او بيا ددې په نتيجه کې بې مېرمن داسې وهل وڅوري چې زيان وويني او بيا دې خاوند د همدې ورځې په پای کې بېرته وکولی شي مينه هم ورسره وکړي.

خاوند او مېرمن څه مسؤليت لري؟

د کورنيو ستونزو پر مهال خاوند ته بنيادي چې د خپلې مېرمنې د اصلاح او د خپل اولاد د سالمې روزنې او پالنې پر وړاندې له حوصله مندي، صبر او بنسني څخه کار واخلي او د دوي له وهلو څخه ډډه وکړي، ځکه د مېرمنې او خاوند تر مينځ گډ ژوند د محبت، خواخوږۍ او صميمت څخه پرته رامینځ ته کيدلی نشي.

مېرمنې ته هم ښايي چې د خاوند له اجازې پرته له كوره ونه وځي، د هغه په غياب كې داسې څوك كور ته رانه ولي چې خاوند يې كركه ورسره لري. زمونږ خوښې هم بايد ځيركه واوسي او داسې ونه وايي چې: له فلاني سړي سره ځكه سلام كلام لرم چې هغه زما د ورور په څير دى، يو ځاى مو ورسره لويي كړيدي او يو ځاى را لوى شوي يو او داسې نور، دا هغه تېروتنه ده چې يو لږ خوښدى پكې واقع كيږي، نورو ډېرو خوښدو به هم ستاسې په څير خبرې كولى، خو مونږ له دې خوښدو څخه پوښتو: آيا كله مو پام كړيدى چې بيا وروسته د هغوي له عفت سره د همدوي په لاسونو څه ډول لوبې وشوى؟

گرانه وروره! غواړو ستاسې پام د يوې بلې مهمې مسئلې په اړه راواړوو: كه چيرې ستا مېرمنې ستا له خبرو څخه سرغړونه وكړه؛ نو سمدلاسه دا فكر مه كوه چې د وهلو له لارې بايد دا ستونزه حل شي، ځكه ځيركه خاوند د وهلو پر ځاى د حل په يو لږ نورو گټورو لارو- چارو باندي هم فكر كوي چې يو له دې څخه هغې ته نصيحت كول دي، كه چيرې ته نصيحت كول غواړي؛ نو ښه به وي چې نورو ته د نصيحت كولو آداب او شرطونه هم په پام كې ونيسي؛ لكه له نرمۍ او ملاطفت څخه كار اخستل، د نصيحت لپاره مناسب وخت په پام كېنيول او داسې نور...

کله چې انسان ډېر په غصه وي؛ نو نورو ته دې نصيحت نه کوي، ځکه چې معلومه خبره ده که نصيحت يې ونه منل نو له زيات قهر او غصې څخه به انفجار وکړي، قهر جن انسان زړه تنگی وي، ځکه خو بايد د خپلې مېرمنې د نصيحت کولو لپاره تاسی يو مناسب وخت په پام کې ونیسئ. چې هم خدا پکې وي او هم ستاسی ذهن دېته چمتو وي چې په خورا، نرمه لهجه، محبت او د خواخوږۍ په چاپيريال کې وکولی شئ هغې ته قناعت ورکړئ. البته دا به هم غوره وي چې له نصيحت کولو څخه وړاندې ورته خاوند يوه مناسبه ډالی په پام کې ونیسئ، ځکه په تحفې او ډالی سره مينه را منځ ته کيږي، د زړونو بندۍ دروازې پرانستل کيږي او ستاسی د خبرې تاثير نور هم پری زياتيږي. په عربي کې يو مشهور متل دی چې وايي: ((الإحسانُ قبل البيان)). نيکي بايد ستاسې له وينا څخه مخکې وي.

آيا د خاوند پر وړاندې د مېرمنې وهل يواځينی لاره

ده؟

مونږ په تېرو ليکنو کې مخکې هم دې پوښتنې ته غزېدلی ځواب ووايه او ومو ويل چې: د اسلام سپېڅلي شريعت خاوند ته ددې مسؤليت ورکړېدی تر څو د خپلې

مېرمنې د نافرمانۍ او بغاوت په صورت کې لومړی هغې ته نصيحت وکړي، البته دا هم په هغه صورت کې چې خاوند په يقيني ډول پوه شي چې مېرمن يې د هغه له امرونو څخه په ښکاره ډول سرغړونه پيل کړېده؛ نو بيا د هغې د اصلاح او خپلو اساسي دندو ته د متوجه کولو لپاره دې له پند او نصيحت څخه کار اخلي، خو غوره ويناوی او د الله تعالی څخه دوېری او تقوی خبری دې ورته وکړي، خو که چيری حالت داسی ؤ چې په خو ځل نصيحت سره بيا هم کوم اساسي بدلون پکې رامنځ ته نشو او دې مېرمنې له خپلو تېروتنو او سرغړاوي څخه هيڅ لاس وانخست؛ نو بيا دې خاوند خپله د خوب بستره ورڅخه جلا کړي (خپل بالښت او توشک دې واخلي او په بل ځای کې دې ترې ځملي). له وهلو څخه بايد د يو وروستي حل په توگه سره چې نورې ټولې لارې بې گټې ثابتې شي استفاده وشي.

د کورني تاوتریخوالی او شديد اختلاف پر اختلاف شاید يو لړ وروڼه د طلاق او دويم واده په اړه فکر وکړي، خو ستاسې دويم واده هم شاید گټور تمام نشي؛ نو ښه به وي چې تاسی د خپلې مېرمنې له اصلاح څخه ژر مایوسه نشئ، غواړو د يو لنډ مثال په وړاندې کولو سره دا خبره لږه نوره هم څرگنده کړو.

که چیری تاسې په کور کې یو یتیم ماشوم ولری چې نه مور لري او نه هم پلار ، دا ماشوم له تاسې سره په یو دوکان کې کار هم کوي او یو ورځ غلا وکړي؛ نو ددې ستونزی د حل آسانه لاره چې د ډېرو خلکو په ذهن کې راگرځي همدا ده چې له دوکان څخه باید وشړل شي، مگر که چیری تاسې دا ماشوم ووهئ، بیا ورته بڼه ادب ورکړئ، د امانت ساتلو په ارزښت باندې بې پوه کړئ او د شړلو پر ځای بې پخپل دوکان کې له ځان سره پرېږدئ او تر هغې بې په سالمه روزنه او پالنه کې کوشش وکړئ تر څو رالوی شي او یو صالح انسان تری جوړ شي او بیا واده هم ورته وکړئ؛ نو تاسې په حقیقت کې یو دروند کار کړیدئ.

آیا تاسې پوهیږئ چې تاسې د ټولنی یو غلاکوونکی او مجرم انسان په یو بڼه او صالح انسان باندې بدل کړیدئ؟ آیا هغه وهل د ماشوم په ګټه نه ؤ ؟ ستاسې کورنی ژوند هم ورته مثال لري چې د مېرمنې له کوره شړل او طلاق ورکول مو ستونزی نه حلوي، بلکه مېرمنې ته قهرېدل او هغې ته د ادب ښودنې او روزنې په لړ کې له مختلفو لارو – چارو څخه ګټه اخستل مو ستونزه حلوي.

په پای کې غواړو دلیکنه په همدې څو کرښو سره پای ته ورسوو چې: مېرمن یو ضعیف مخلوق دی، خاوند کولی

شي چي وي وي وهي او هر ډول ظلم يې په حق كې وكړي او هغه د خپل خاوند له وېرى شايد څوك خبر هم نشي- كړلاى، ولي دا مو بايد په ياد وي چي لوى څښتن تعالى له تاسې څخه ډېر ځواكمن او قوي دى او تاسې بايد د هماغه مقتدر خداى تعالى څخه په زړه كې وېره ولرئ، لكه چي لوى څښتن تعالى فرمايي: **(إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيماً كَبِيراً)¹**.

ترجمه: بېشكه چي لوى پروردگار (جلت عظمته) (په قوت او رتبه كې) ډېر پورته دى (او له ټولو شيانو څخه) ډېر لوى دى.

دا آيت مونږ ته د همدې بنودنه كوي چي هر خاوند بايد پر دې باندي پوه شي چي لوى څښتن تعالى مُنتقم ذات هم دى چي دتيري كوونكو څخه به د خپلو مظلومو او بي وزلو بندگانو انتقام اخلي.

¹ - سورة النساء: ۳۴.

آيا د مېرمنې وهل د حل يواځينى لاره ده؟

څو غوره مشورې او تجربې

په کورني گډ ژوندانه کې کله کله مېرمن په غفلت، تنبلی او اخلاقي فقر اخته کېږي، د خپل خاوند د امرونو څخه سرغړونه پيلوي او خپلو اساسي دندو او مسؤليتونو ته شا کوي، که چيرې د خاوند په نصيحت کولو سره بيا هم په هغې کې سمون رانښي- او د مېرمنې اخلاق تغير ونه مومي؛ نو بيا څه کول پکار دی؟

په دې ليکنه کې غواړو د مېرمنې د وهلو پر ځای يو لړ نورې کتورې سلامتورې د گرانو لوستونکو سره شريکې کړو چې دوي کولی شي د هغې نه په استفادې سره د کورني تاوتریخوالي د زېږېدلو مخه ونيسي.

گرانو لوستونکو!

يوه کورنۍ د يوې مؤسسې او شرکت په څېر ده چې خپل ټاکلی رئيس او گڼ شمېر فعاله کارمندان لري، دا مؤسسه د خپل پرمختگ او ودې لپاره يو داسې جدي مشر- ته اړتيا لري چې مناسبې پرېکړې او فيصلې به کوي، يو تن ته به امر کوي تر څو په ټاکلي وخت کې يو عمل تر سره کړي او بل ته به د يو کار د نه کولو امر کوي.

کورنی هم ورته مثال لري او لکه خرنګه چې یوه مؤسسه او شرکت بې رئیسه نه وي، همدغه ډول به کورنی هم بې مشر نه وي چې دا مشر- مونیږ د خاوند(یا پلار) په نامه سره پېژنو- البته ددې خبرو څخه زمونږ هدف داندي چې خاوند دې دخپلې مېرمنې په حق کې له ظلم او استبداد څخه کار واخلي، بلکې عدل، مساوات به په پام کې نیسي.

الله تعالی (جل جلاله) خاوند ته داسې عقلي، بدني او نفسي- قدرت ورکړیدی چې کولی شي ددې مؤسسې مشري وکړي، خپل مال مصرف او کورنی چاری اداره کړي؛ نو که چیرې ددې مشر- د اوامرو څخه مېرمن سرغړونه کوي او د هغه پر ضد کارونه تر سره کوي، دا په حقیقت کې ددې کورنی مؤسسې د سقوط او زوال سبب کیږي، له همدې کبله کله چې خاوند امر کوي او امر بې د شریعت سره مخالف نه وي؛ نو هوبنیاره او ځیرکه مېرمن هغه ده چې د خپل خاوند خبره ومني او نافرمانی بې ونکړي.

اسلام سپېڅلي شریعت خاوند ته ددې مسؤلیت ورکړیدی تر څو هر د خپلې مېرمنې د نافرمانی او بغاوت په صورت کې هغې ته نصیحت وکړي؛ مثلاً: که چیرې خاوند بې وویني چې مېرمن بې بدحجايي کوي او د پردې او

حياء خيال نه ساتي، لمونځ نه کوي او د خاوند په غياب کې په کور کې يو داسې تن ته اجازه ورکوي چې په راتللو سره ېې خاوند خفه کيږي؛ نو بيا په دې حالت کې د هغې د اصلاح او خپلو دندو ته د متوجه کولو لپاره خاوند ته بنيادي چې نېکه موعظه او پند ورته وکړي، په خورا نرمه او خوږه ژبه خو غوره ويناوى او د الله تعالى څخه دوېرى او تقوى خبرى ورته وکړي، خو که چيرى حالت داسى ؤ چې په څو ځل نصيحت سره بيا هم کوم اساسي بدلون پکې رامنځ ته نشي۔ او دا مېرمن له خپلو تېروتنو او سرغړاوو څخه هيڅ لاس واخلي؛ لکه خاوند ورته ووايي چې: خواږه پاڅه کړه او هغه ووايي چې نه ېې پخوم، کوټه پاکه کړه، نه ېې پاکوم، د اولادونو پالنه او روزنه وکړه، نه ېې روزم، کور کې کينه او زما له اجازې پرته بيرون مه وځه، نه کينم، د فلاني کور ته مه ځه او دا ولاړه شي؛ نو بڼکاره خبره ده چې دا سرکشه او نافرمانه مېرمن ده.

پدې حالت کې خاوند ته بنيادي چې خپله د خوب بستره ورڅخه جلا کړي (خپل بالنبت او توشک دې واخلي او په بل ځاى کې دې ترې ځملي).

په اسلام کې د مېرمنې د ډېولو څخه اساسي مراد څه شى دى؟

په دې اړه خاوند ته څو مهمې مشورې مخې ته ږدو:

لومړى مشوره: خپله مېرمن په دقيقه توگه سره پېژندل:

اوس که چيرى خاوند ته وويل چې: ته له صبر څخه کار واخله، شايد دا دهغه په حق کې يوه معقوله مشوره نه وي، ځکه چې خاوند په تېرو دوو مرحلو چې لومړى هم خپلې مېرمنې ته د وصيت او نصيحت مرحله وه او دويمه بې ورسره د رابطې پرېکولو مرحله وه له خورا حوصله مندۍ او صبر څخه کار واخست، خو پر دې ټولو سربيره بيا هم له بده مرغه په مېرمنې کې کوم اساسي بدلون رامنځ ته نشو؛ نو له دې دوو مرحلو وروسته په دريمه مرحله کې قرآني حکم دادى چې: اوس تاسې خپلې مېرمنې ووهئ.

دا خبره هم بايد زمونږ دگرانو لوستونکو پر وړاندې بايد د لمر په څېر څرگنده وي چې اسلامي نصوص او لارښودنې هر خاوند ته ددې سپارښتنه هم نه کوي چې هغه دې خپله مېرمن وډبوي، ځکه د ځينو مېرمنو اخلاقي حالت او تربوي اړخ دومره ښه وي چې اصلاً دېته اړتيا نه پيدا کېږي چې خاوند دې پر هغې لاس پورته کړي؛ نو خاوند بايد خپله

مېرمن په بڼه توگه سره وپېژني چې په څه ډول د هغې زړه ته لاره پيدا کړي.

دويمه مشوره: په وهلو کې له خپل حد څخه تجاوز ونشي:

گرانه وروره! د غصې پر مهال د ځان کنټرولول يو لږ خاصو مهارتونو ته اړتيا لري او د وخت په تېرېدو سره آهسته آهسته د يو انسان په اخلاقو کې بدلون راتللاى شي، که چيرې يو خاوند دومره په قهر شي چې وهلو ته اړتيا پيدا کړي؛ نو وهل بايد داسې نه وي چې د مېرمنې هډوکي پکې مات شي، په بکس او يا هم په لغتې سره وهل ناسم کار او استبداد دى او نه هم داسې وي چې په هغې سره کوم زخم رامنځ ته شي، بلکه په اسلامي شريعت کې د وهلو سره د يو شرط يادونه هم شوېده او د همدې مقصد لپاره د غير مُبرخ کليمه ورته کارول شوېده چې داسې وهل ته وايي کوم چې شديد او سخت نه وي.

دا هم بايد په ياد ولرو چې که چيرې يو خاوند وپوهيږي چې د غصې پر مهال له کنټروله وځي او په عامه اصطلاح خپل اعصاب له لاسه ورکوي؛ نو هغه ته بيا اصلاً وهل روا ندي، ځکه د مېرمنې د وژلو او له منځه وړلو په صورت

کې به له خاوند څخه بېرته د هغې قصاص اخستل کيږي. (که څه هم د فقهاؤ تر منځ دا يوه اختلافي مسئله ده).

درېمه مشوره: ستاسې له اختلافاتو ستاسې د بنمنان ناوړه استفاده کوي:

دلته زمونږ قدرمن لوستونکي د يوې بلې خبرې ته هم بايد متوجه واوسي چې د مېرمنې د وهلو مرحله دا يوه حساسه مرحله ده، ځکه نو خاوند بايد ډېر ځيرکه واوسي او د وهلو حدود هم بايد په پام کې ونيسي. او د هغې په شرطونو باندې هم ځان پوه کړي، لکه چې امام الوسي د هغې يادونه کړيده چې ددې مقالې په پای کې به وروسته ورته اشاره وکړو.

ځکه د وهلو او ډبولو څخه مراد هيڅکله هم هغه ډول ډبول مراد ندي کوم چې نن پې عام مسلمان په اړه فکر کوي. اسلام د خاوند هغسې زير چلن او ناوړه وهل هيڅکله هم نه قبلوي کوم چې نن پې په يو لړ ټولنو کې (په ځانگړې توگه زمونږ په افغاني ټولنه کې) وینو او يا پې د عامو خلکو څخه د هغې کسې اورو او په ډېرې خواشيني سره بايد ووايو چې په ځينو کورنيو کې خو تندخوي، زېرچلن او ډبول د خاوند د نارينتوب نښه بلل کيږي (پداسې

حال کې نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) هیڅکله هم نه کوم خادم او نه کومه مېرمن وهلی ده.

باید په ډاګه سره ووايو چې کله مونږ د تفسیر او د اسلامي فقهي مبارکو کتابونو ته راګرځو؛ نو جوتیري چې په اسلام کې د مېرمنې د وهلو څخه هدف داسې دی لکه یو څوک چې د خپلې مېرمنې سره د ساعت تیری او ټوکو په شکل پر هغې څو نازک گوزارونه کوي، نه هغه ډول وهل چې خبره تر ډاګتړه او روغتون پوری ورسیري.

مونږ مسلمانان باید پر دې باندی پوه شو چې د اسلام قسم خوړلي دبنمنان او غري رسنی مونږ ته په کمین کې ګوته په ماشه چمتو ناست دي او زموږ د تېروتنو او اشتباهاتو څخه هغوي په خپلو رسنیو کې ناوړه استفاده کوي او له دې حساسې مرحلې څخه چې کله کله خاوند ورته مجبورېږي د خپلو زهرجنو تبلیغاتو د نشرولو لپاره بڼه موضوع په لاس ورکول کیږي او بیا له دې څخه هم دردونکې خبره خو لاداده چې زموږ یو لړ ناپوهه مسلمانان د هغوي پوچې او بې بنسټه ویناوې چې یو حقیقت او لس دروغ ېې ورسره یو ځای کړي کټ مټ رښتیا ګڼي.

څلورمه مشوره: د مېرمنې پر مخ باندې د وهلو څخه ډډه وکړئ:

کیدای شي چې زمونږ يو لړ قدرمن لوستونکي چې کله دا څو کرښې راسره لولي ووايي چې: وهل خو کوم اساسي حل ندی او دوي ورسره ډېره کرکه ولری، ولی دا هم باید په یاد ولرو چې ددې وهلو ضرر او زیان شاید د طلاق د رامنځ ته کیدلو څخه ډېر کم وي، ځکه که تاسې یوه شېبه له ما سره پدې اړه فکر وکړئ؛ نو در معلومه به شي چې د مېرمنې په ډېولو او لفظي شخړې سره یواځې مېرمنې ته زیان اوږي، پداسې حال کې چې په طلاق ورکولو سره د زیان کړی او دائره ډېره پراخه وي چې د کورنۍ تر نورو افرادو (لورگانو او ځامنو) پورې هم رسېږي او د مور او پلار تر منځ په بيلتون او جدایی سره د هغوي ژوند هم له مخاطرو او ستونزو سره مخامخ کېږي.

په پورتنی مبارک آیت کې د تأدیب په خاطر د مېرمنې وهلو د روا والي نبودنه شوېده او دا یو الهي دستور ګڼل شویدی چې مونږ یې په سر سترګو منو، لکه د نبی کریم (صلی الله علیه وسلم) څخه په یو روایت شوي حدیث کې داسې راغلي دي چې یو ځل حکیم بن معاویة د خپل پلار څخه یو حدیث روایت کړی دی چې وایي: ما ورته

وويل: اى د الله تعالى رسوله! زمونږ مېرمن پر هغه (پر خپل خاوند باندې) څه حق لري؟ وې ويل: چې کله ته خواږه خوري؛ نو پر هغې باندې بې هم وخورى (دويم حق بې دادى) چې کله ته (د ځان لپاره لباس اخلى)؛ نو د هغې لپاره هم لباس واخلي او پر مخ بې ونه وهى او بدې ورسره ونکړي او کله چې ورسره جداوالى راولى؛ نو بايد تر کوره پورې وي (ددې بيلتون حدود له کور څخه بهر نه وي).

ددې پورتنې حديث شريف څخه هم د تادييب په موخه د مېرمنې د متوجه کولو مسئلې ته اشاره شوېده او حتى يو لړ علماء په دې اړه خو لا دا هم وايي چې يوه مېرمن کېدلى شي چې د څلورو کارونو په پرېښودلو سره ووهل شي چې په لاندې ډول به ورته اشاره وکړو. امام الأوسى (رحمه الله) په دې اړه وايي چې يو خاوند کولى شي چې د څلورو لاملونو په خاطر خپله مېرمن خپلو دندو ته چې کله بې پرېږدي متوجه کړي.

لومړى: د خاوند لپاره د ځان نه سينگارول:

په عمومي ډول هر خاوند له دې سره مينه لري چې مېرمن بې په ښکلي او رومانتيک لباس کې ورته ښکاره شي، خو کله مېرمن دا کار پرېږدي پداسې حال کې چې

خاوند پې غوښتونکى وي؛ نو خاوند ته ښايي چې خپله مېرمن دې سينگار ته متوجه کړي.

دويم: له کوروالي څخه ډډه کول:

درېيم: د غسل نه کول او د نظافت خيال نه ساتل:

څلورم: پرته له اجازې له کوره وتل:

که چيرى يوه مېرمن کوم شرعي عذر هم ونلري او پرته له اجازې هر وخت له کوره وځي؛ نو په دې صورت کې د خاوند مسؤليت دادى چې خپله مېرمن د دې کار څخه منع کړي. په پاى کې غواړو په دې جملې سره چې دا ليکنه پاى ته ورسوو: دلته له ډېولو مو څخه هدف دادى چې دا بايد د وروستي (نه دلومړي) حل په توگه چې کله د همېرمنې د اصلاح په لړ کې نورى ټولى لارى بې گټې ثابتى شي ورڅخه استفاده وکړي.

با خواهر رضاعی خود نادانسته ازدواج کرده، شریعت چي حکم میکند؟

یکی از هموطنان عزیز ما چنین سوال نموده :

سوال دارم اینگونه که زن در حالت خواب بدون اینکه بداند طفل خودش است و یا طفل دیگر کس ناهمدمه شیر داده و بعدا معلوم شده که طفل از خودش نبوده و همین زن دخترش به همان طفل که شیر داده در حالت خواب به نکاح داده است و آن پسر هم نمی فهمیده که این زن که فعلا خشوی است به وی شیر داده اما بعد از مدت که تقریبا دارای چند طفل است به این مساله آگاهی پیدا نموده است و دچار سر درگمی است، و راه حل آن از دیدگاه شریعت اسلامی چیست؟ میخوایم به زودترین وقت پاسخ خود را بگوریم.

و هموطن دومی نیز در همین سیاق این سوال را فرستاده:

من نمی دانستم که دختر خاله ام خواهر رضاعی ام است و من در طفولیت از خاله ام شیر خورده بودم و بعد از عقد نکاح و ازدواج و عروسی خبر شدیم که خواهر و برادر رضاعی استیم و نکاح خود را فسخ کردیم حالا مهتری را که من برایش دادم آیا استرداد کرده می توانم منتظر رهنمائی شما استیم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

بعد از اینکه شما دانستید که این شخص با خواهر رضاعی خود ازدواج کرده و این مسأله یقینی شده لطفاً به این رهنمایی شرعی عمل کنید:

۱- نکاح فوراً فسخ و باطل اعلان می شود وزن و شوهری آنها ختم می‌گردد و این خانم عدت خود را آغاز کند بخاطر براءت رحم خود.

۲- زن و شوهری شا به برادر و خواهر رضاعی مبدل شده و حالا با هم من حیث برادر و خواهر رضاعی تعامل نمایند.

۳- محرم بودن شان بحال خود باقی است بخاطر خواهر و برادر رضاعی بودن نه از بخاطر زن و شوهر بودن.

۴- اطفال و فرزندان و دختران تولد شده از این نکاح فاسد به پدر شان نسبت داده میشود و از همه حقوقی که فرزندان بر والدین دارند بر خوردار هستند.

۵- مهر داده شده و مهر مؤخر باقی مانده هر دو حق واجبی و مسلم این خانم است.

تنها در دو حالت مهر داده شده استرداد می‌شود که قرار ذیل است:

حالت اولی: در صورتیکه ثابت شود که این خانم دانسته بوده که خواهر رضاعی این شخص است و از مادرش در طفولیت شیر خورده و قصداً خبر نداده در این حالت باید مهر را پس بدهد زیرا گناه از این خانم است که واجب خود را ادا نکرد است.

حالت دومی: یکی از اشخاص واقارب دختر یا پسر از خواهر و برادر رضاعی بودن خبر بوده و در این حالت شرعاً و قانوناً مسئولیت داشته که باید اطلاع بدهد تا اینکه نکاح صورت نگیرد و این خبر دادن بر او واجب بوده و قصداً خبر نداده و واجب خود را ادا نکرده مگر بعد از عقد نکاح خبر داده تا اینکه نکاح فاسد شود، در این حالت مهر را باید این شخص بپردازد برای شوهر.

د مېرمنې په اصلاح کې خواړي وکړم که وهل او تندي؟

په اسلامي شريعت کې د مېرمنې د اصلاح او خپلو اساسي دندو ته د هغې د متوجه کولو لپاره خاوند ته د حل مختلفې کيلې گانې په لاس کې ورکړل شويدي او خاوند ته دابنودل شويدي چې د خپلو حالاتو سره سم او په ترتيب

سره به يو له دغو درى کيلي گانو څخه مناسبه استفاده کوي.

د اسلام مبارک دين خاوند ته د هغه د مېرمنې د وهلو توصيه د يو وروستي حل په توگه سره تجويز کړيده، دا هم پداسې حال کې چې خاوند به په وهلو کې الهي ټاکلي حدود نه تر پښو لاندې کوي او له وهلو څخه به په هغه صورت کې استفاده کوي، کله چې نورې ټولې د حل لارې بې گټې او غير مؤثرې واقع شي؛ البته دلته دا خبره هم بايد زموږ دگرانو لوستونکو پر وړاندې څرگنده وي چې اسلامي نصوص او لارښودنې هر خاوند ته ددې سپارښتنه هم نه کوي چې هغه دې خپله مېرمن وډبوي، ځکه د ځينو مېرمنو اخلاقي حالت او تربیوي اړخ دومره ښه وي چې اصلاً دېته اړتيا نه پيدا کيږي چې خاوند دې پر هغې لاس پورته کړي.

دلته په دې ليکنه کې غواړو چې په خپله افغاني ټولنه کې د وهلو په اړه يو لړ غلط تصورات او ناسم باورونه چې نن پې د عامه خلکو پر ژبه شهرت موندلی دی سم کړو او هغه دا چې: په کورني ژوند کې د خاوند ژوند بايد پر اعتدال او وسطيت باندې ولاړ وي، يعنې نه هم د خپلې مېرمنې په حق کې له ظلم او تيري څخه کاروخلي او نه دې

له خپلې مېرمنې څخه دومره ويریږي چې حتی د هغې د اصلاح او نصیحت کولو توان هم ونلري، بلکه د یو ځیرکه او هوبنیار انسان په توګه همېشه به خاوند د اعتدال او منځومي تګلاری د لټولو هڅه کوي.

ځیرکه خاوند څه مسؤلیت لري؟

عموماً زمونږ قدرمن لوستونکي چې کله له ما سره دا مقاله لولي، شاید له ماسره په دې خبره کې همفکره وي چې د اسلام په مبارک دین کې مېرمن خپل مقام او منزلت لري؛ نو د همدې په خاطر یو ځیرکه او هوبنیار خاوند د یوې کوچنۍ تېروتنې او غلطۍ په خاطر خپله مېرمن نه رتي (دا خو لری ده چې وې وهي) حتی د هغې زړه نه خفه کوي او نه د شک او وهم پر اساس ورسره شخړی او جنجالونه کوي، بلکه د خبرو اترو او خپلمنځي تفاهم له لاری ورسره پخلاينې او حل ته رسيږي.

کله به خاوند خپله مېرمن وهي؟

قرآن کریم د مېرمنې د اصلاح لپاره مونږ ته درې د حل لاری بنودلي دي؛ لکه لومړی به خاوند نصیحت ورته کوي، په خورا بنو کلیاتو او نرمه لهجه به د تقوی او د الله تعالی (جلت عظمته) د حقوقو یادونه ورته کوي. (بڼه به وي

چې لومړی یوه تحفه او ډالی ورته واخستل شي چې زړه پې لاس ته راوړل شي). — که چیرې پدې کار سره هم سمه نشوله؛ نو بیا به ورسره یو ځای نه شملي (تر څو پوه شي چې ته هیڅ اړتیا ورته نلری).

بیا په درېمه مرحله کې که بیا هم اصلاح او سمون پکې رانغی؛ نو ودې وهی، خو وهل باید شدید نه وي چې سر او پښې پکې مات او وینه پکې تویه شي. د تفسیر علماو داخبره هم یاده کړېده چې: د حل ددې درې کونو لارو او مثلث څخه هیڅکله هم خاوند ته دا روا ندي چې لومړی له وهلو پیل وکړي. همداراز اسلامي شریعت لکه چې مخکې مو هم وویل داسې ندي ویلی چې: هر خاوند دې خپله مېرمن ووهي؛ بلکه د هغې مېرمن د وهلو سپارښتنه پې کړېده چې پر چا چې نصیحت او نېکه مواعظه هیڅ اغېزه نه رامنځ ته کوي او نرمې خبرې په هغې کې کوم بدلون نه راوړي؛ نو مخکې له دې چې طلاق ورکړل شي (او د دې پر ځای چې د دواړو د ژوند لاری سره جلا شي)؛ نو د یو ضرورت پراساس دې دا مېرمن ووهل شي.

البته خاوند باید له دې کار څخه ناوړه استفاده ونکړي تر څو په ظاهره کې دا کار د خپل ځان لپاره بهانه وگرځوي

او پر هغې بې وزلې باندي خپل د زړه براس وباسي او د خپېرى انتقام ترې په سوک سره واخلي.

خاوند ته بنایي چې د وهلو حدود باید وپېژني، د مېرمنې د ډېولو په اړه د خاوند تصور هم باید داسې وي، لکه کله چې یو استاذ په خورا خواخوږۍ سره خپل شاگرد ته په غصه کېږي او یا بې وهي او هغه خپلو مسؤلیتونو ته متوجه کوي او یا لکه یو پلار چې خپل زوی وهي تر څو بڼه تریبه واخلي او له اخلاقي مفاسدو او رزالتونو څخه توبه کار شي، یعنې دا پدې معنا چې د وهلو څخه هدف باید تادیب (روزنه او آدب بنودل) وي، نه د خپلې مېرمنې سپکاوی او نه هم د هغې د لوړ انساني کرامت توهین او تحقیر؛ نو که یو څوک غواړي خپله مېرمن ووهي، ورته بنایي چې د خپلې مېرمنې سره د ساعت تیرۍ او ټوکو په شکل پر هغې څو نازک گوزارونه وکړي چې پر مخ به بې نه وهي او نه به په وهلو کې له ظلم او استبداد څخه کاراخلي. همداراز د وجود پر یوه ځای باندي به بې بار بار نه وهي، تر څو په پوستکي بې اثر پاتی نشي.

د اسلام له راتگ سره سره بیا هم له بده مرغه یو لړ جاهلي عادتونه او وراسته فکرونه زمونږ په افغاني ټولنه کې لا هماغسې شتون لري؛ لکه لا تراوسه ځینې خلک د

مېرمنې وهل د خاوند د نارينتوب يوه مهمه نښه بولي، حتی په ځينو کورنيو کې ليدل شويدې چې يو خاوند د اسلام په اړه سم فهم نلري؛ نو خپله مېرمن داسې ډبوي لکه يو جلاد چې سخت گنهکار انسان ډبوي او په ډېری خواشينۍ سره بايد ووايو چې ددين له نامه څخه ناوړه استفاده کيږي، اسلام انسان ته د بنده له بندگۍ ته نجات ور ورپه برخه کړ؛ خو نن له بده مرغه دا ناوړه دود او دستور تر اوسه ليدل کيږي چې له ځينو مېرمنو سره د جنگي اسيرانو (بنديانو) په څېر چلند کيږي.

خو کله چې دا خبرې کوو، لدې خبرو څخه مو هيڅکله هم هدف داندې چې د غربي تمدن په څېر مېرمنو ته دې دومره، آزادي — freedom (خپلواکي) ورکړل شي چې يوه مېرمن هر څه وغواړي ترسره کړي او د پوښتنې پې څوک نه وي؛ نن غرب غواړي زمونږ ماغزه راومينځي او خپل دې حماقت ته د ترقۍ، ځيرکتيا او ذکاوت نوم ورپوری کړي.

په هر صورت! د مسلمان ژوند داعتدال او وسطيت پر غښتلو ستونو باندې ټينگ ولاړ دی چې په هغې کې هر څوک پکې خپل ټاکلي حدود سره پېژني. نبي کریم (صلی الله عليه وسلم) چې زمونږ او ستاسې بلکه د ټول بشریت معلم

او لارښود دى، حتی د مېرمنې سره د قهر پر مهال هم د
برخورد کولو په اړه مونږ ته لازمي لارښودنى لري او په دې
اړه هر خاوند ته ددې توصیه او سپارښتنه کوي او فرمايي:
(يَعْمَدُ أَحَدَكُمْ، فَيَجْلِدُ امْرَأَتَهُ جَلْدَ الْعَبْدِ، فَلَعَلَّه يَضَاجِعُهَا مِنْ
آخِرِ يَوْمِهِ)^۱.

په تاسې کې دې يو تن داسې نه کوي چې خپله مېرمن
دې وډبوي لکه يو څوک چې خپل غلام په درو وهي او
بيا وروسته له دې ورسره کوروالى او جماع دې هم ورسره
وکړي. د يو بل روايت پر اساس شايد بيا وروسته(له وهلو
وغواړي چې) ورسره کوروالى وکړي.

لنډه دا چې خاوند به همپس هڅه کوي چې په خپل
ورځيني ژوند کې له اعتدال او توسطيت څخه کار واخلي،
نه به ظلم او تېرى کوي او نه به هم له خپلې مېرمنې دومره
ويريږي چې د هغې د اصلاح کولو توان هم ونلري، بلکه
اسلام د توسطيت دين دى او مسلمان به هم په خپل
ورځنيو چارو کې له منځلاريتوب او اعتدال څخه کار اخلي.

^۱ - صحيح البخاري، كتاب تفسير القرآن، باب {لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ} [الانشقاق:

[۱۹]، رقم الحديث: (۴۹۴۲)، (ج ۶، ص ۱۶۹).

که پورتنی مبارک نبوی حدیث ته حیر شو؛ نو جوتیه به شی چی له دې حدیث څخه د مېرمنې وهل ثابتیږي او یو روا عمل بلل شوی، نه الزامی او په ورته وخت کې دویمه خبره چې مونږ ته د هغې روزنه راکول کیږي داده چې دا وهل باید خفیف (کم وهل) وي، ځکه پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل: (لا یجلد أحدکم امرأته جلد العبد) یعنی یوځواند دې خپله مېرمن د خپل غلام په څېر نه وهي (د هغې سر، لاس او هډوکي دې نه ماتوي) او له هغې سره دې داسې چلند او برخورد نه کوي لکه د یو غلام سره به چې پخوا د جهالیت په زمانه کې ترسره کېده، البته دا خبره د یو لږ نورو نبوی مبارکو احادیثو څخه هم په ښه توګه سره څرګندیږي، خو له بده مرغه زمونږ یو لږ هغه وروڼه چې د اسلامي شریعت په اړه سمه پوهه نلري خپله مېرمن دومره وهي لکه یو تن چې حیوان ډبوي او ډېر ناوړه او ځیر چلن ورسره کوي.

عقل انسان عادتاً او تل دېته اړتیا نلري چې د وهلو له لاری خپله ستونزه له خپلې مېرمنې سره حل کړي، ځکه کوروالی د یو قلبي میلان، د خاصې مینې او لیوالتیا درلودلو په نتیجه کې رامنځ ته کیږي او هغه چا چې وهل خوړلي وي لیدل کیږي چې د وهونکي انسان سره ګرکه لري. په پای کې ستاسې پام یوې مهمې خبرې ته را اړول غواړو: زیاتره

خلک داسې فکر کوي چې تر ټولو ستر مصيبت دادی چې يو انسان په يو خطرناک مرض مبتلا شي، بې وزله او ډېر زيات قرضداره او فقير وي، د بوډا والي له کبله خورا کمزوری وي، خو حقيقت داسی ندى، بلکه تر ټولو خطرناک بيماري او ستره بدبختي داده چې: تاته تر ټولو نژدې خلک ستا د مرگ غوښتونکي او هيله من وي.

کله کله د انسان د بداخلاقو له کبله د کور د مينې او محبت فضاء د کرکې او نفرتونو پر يوې داسې ککر چاپيريال باندی بدل شي چې ژوند پکې امکان ونلري؛ نو د همدې ستونزې د حلولو لپاره بڼاپې چې هر خاوند د خپلې مېرمنې د اصلاح او خپلو اساسي دندو ته د متوجه کولو لپاره له بڼه چلند او غوره اخلاقو څخه کارواخلي، چې پدې کار سره به د دواړو ترمنځ خواخوږي او مينه هم تلپاتی وي او يو بل ته داحترام حدود به هم نه وي پايمال شوي.

د کورني تاوتریخوالي په هوارولو کې د نصيحت ارزښت

د خاوند او مېرمنې تر منځ په گډ ژوندانه کې کله کله يو لړ ستونزې او مشکلات رامنځ ته کيږي، پدې لړ کې د خاوند پر واندې د حل څو مختلفې تگلارې شته چې د

هغې نه په استفادې سره به خپلې کورنۍ ستونزې هواروي، خو آیا دا چې د مېرمنې د نافرمانۍ او سرغړونې په صورت کې نصیحت خومره ارزښت لري او کوم کوم مهم آداب لري؟ دا هغه پوښتنې دي چې غواړو په دې لنډه لیکنه کې ورته ځواب ورکړو.

په عمومي توګه سره خو لاملونه کېدلی شي چې د یو خاوند د خفګان او زورېدو سبب ګرځي؛ لکه کله چې خاوند ویني چې مېرمن یې ورسره په هره خبره شخړې کوي او د هغه له هغو خبرو څخه چې دالله تعالی له امر و نه سره ټکر ونلري سرغړونه کوي، مېرمن یې بی اجازې له کوره وځي، د الهي اوامرو پر وړاندې د اهمال (بې پروایۍ) کسالت او تنبلی څخه کار اخلي، لمونځ نه تر سره کوي، د حجاب خیال نه ساتي او په ډېرې بې پروایۍ سره یې مېرمن د خاوند په غیاب کې هغه څوک کور ته راوړي چې خاوند ورسره ګرکه لري. دا او دېته ورته نور هغه مهم لاملونه دي چې په کورني ژوند کې د خاوند او مېرمنې تر منځ تاوتریخوالی زیږوي.

دا چې کورني ژوند له نفرتونو، ګرکې او بدبختیو څخه خوندي پاتې شي او د دې لپاره چې د خاوند او مېرمنې تر منځ د مینې او محبت نړۍ همداسې له سوکالیو او خوشحالیو

څخه ډکه وي؛ نو د همدې مقصد لپاره که چيرې مېرمن د خاوند له آوامرو څخه سرغړوي، اسلامي سپېڅلي شريعت د دوي د ستونزو لپاره خاوند ته توصیه کوي تر څو د خپلې مېرمنې د تاديې او خپلو اساسي دندو ته د متوجه کولو لپاره له درې (۳) حل لارو څخه استفاده وکړي چې دلته به يې په مناسب لنډيز سره يادونه وکړو، خو په پيل کې غواړو دا هم ووايو چې: هونښيار خاوند به په خورا ځېرکۍ سره له دې لارو څخه استفاده کوي او ترتيب به هم پکې له پامه نه غورځوي چې مونږ يې په ترتيب سره دلته لنډه يادونه کوو:

د مېرمنې د سرغړونې لپاره د حل درې مناسبې لارې:

د حل لومړۍ لار: نصيحت

د کورنيو ستونزو د هوارولو په لړ کې قرآنکريم مونږ ته امر کوي تر څو د خپلې مېرمنې د سرغړونې په لړ کې تر هر څه دمخه په لومړي پړاو کې د هغې د اصلاح او خپلو اساسي دندو ته د متوجه کولو لپاره هغې ته له نصيحت څخه کارواخلو، لکه چې ارشاد فرمايي: [فَعِظُوهُنَّ]. ترجمه: تاسې دوي ته نصيحت وکړئ.

که چیرې خاوند وویني چې مېرمن یې خپلو اساسي دندو او مسؤلیتونو ته شا کړېده؛ نو نصیحت به ورته کوي پداسې ډول سره چې خاوند به په خورا نرمۍ او لطافت سره هغې ته په پیل کې د تقوی درلودلو یادونه کوي او هغو اساسي دندو ته چې پر مېرمنې باندې ترسره کول یې فرض دي هغې ته به یې متوجه کوي. ډېر ځل په کورني ژوند کې دا یوه کامیابه تجربه وي چې په عمومي توګه سره مېرمنې د نصیحت په مرسته خپلو اساسي دندو ته متوجه کیږي او د حق لوري ته راګرځي.

د مغني المحتاج په کتاب کې راغلي دي چې: که چیرې داسې نښې نښانې ولیدل شي چې د یوې مېرمنې په سرغړونې باندې دلالت کوي؛ نو دا سنت طریقه ده چې خاوند به نصیحت ورته کوي، لکه چې لوی څښتن تعالی په دې اړه مور ته فرمائي: **[وَاللّٰتِي تَخَافُونَ نُشُورَهُنَّ فِعْظُهُنَّ]** ^۱ ترجمه: او هغه مېرمنې چې تاسې د هغوی له سرغړونې څخه وېره لری؛ نو (لومړی) نصیحت ورته وکړئ. دا پورته مبارک آیت د خاوند د مسؤلیتونو بنکارندویه کوي چې اسلامي شریعت ورته اشاره کړېده.

د نصيحت کولو تگلاره او آداب:

د نصيحت کولو د مهمو آدابو څخه يو ادب دادى چې خاوند به د حل آسانه لارې لتوي او داسې مناسبو لارو ته به اشاره کوي چې دواړه ډېر ژر پرې کولى شي خپلمنځي تفاهم ته پرې ورسيري. کله کله د خاوند او مېرمنې تر منځ سوء تفاهم او يو پر بل بدگمانې رامنځ ته کيږي، يعنې پداسې شکل سره چې يوه خبره به د خاوند پورې هيڅ اړه نلري، مگر بيا به هم د خاوند په زړه کې د هغې په اړه نفرت رامنځ ته شوى وي. د بېلگې په توگه: په اصل کې به ستونزه يو څه وي، خو د خاوند په فکر او نظر کې ظاهراً بل څه وي؛ نو ددې ډول ستونزو د هوارې لپاره بهرینه لاره دانه چې په زړه کې کينه وساتل شي، بلکه غوره لاره داده چې د خبرو اترو له لارې داستونزه سره حل کړای شي.

ټولې مېرمنې سره يو شان نه وي:

د وعظ او نصيحت تگلاره هم له يوې مېرمنې څخه تر بلې پورې خورا فرق کوي، مثلاً: ځينې مېرمنې له خپل پرودگار څخه ډېره وېره لري؛ نو ژر او په يو څو لنډو خبرو سره بېرته سمې او نيغې لارې ته راگرځي. ځينې نورې مېرمنې له دې وېرې څخه چې طلاق رامنځ ته نشي- او د

دواړو په گډ ژوندانه کې تاوتریخوالی رامنځ ته نشي. او یا هم له دې وېرې څخه چې بیا به ېې خاوند هیڅ توجه ورته نه کوي، نوي کالي، زیورات، طلا او د سینگار رنگارنگ وسایل به ورته نه اخلي د خپل خاوند ډېر خیال ساتي.

د نصیحت لپاره به خاوند په خورا نرمه لهجه مناسب کلمات کاروي او ددې کار لپاره مناسب فرصتونه او وختونه لټوي (له بده مرغه زمونږ په افغاني ټولنه کې نصیحت هم کله کله له جنګ څخه کم نه وي)، البته کېدلی شي چې د نصیحت په پیل کې خاوند د خپلې مېرمنې د یو لړ بنو صفتونو، ورځنیو کورنیو خدمتونو او د اولاد پالنې په لړ کې د نه ستړي کېدونکو هلو ځلو او د هغې د داسې نورو بنو صفتونو یادونه وکړي او داسې هم کولی شي چې ووايي: اسلام خاوندانو ته امر کړیدی تر څو خپلو مېرمنو ته درنه سترګه وګوري او د مېرمنو د حقوقو یادونه حتی په قرآن کریم کې هم شوېده (د مېرمنو لپاره د سورة النساء په نامه هم یو سورت هم دوي ته ځانګړی شویدی) او د هغوی سره بڼه چلند پر خاوندانو باندې فرض ګرځول شویدی، پدې خبرو سره د مېرمنې زړه نرمیږي او د هغې زړه ته د خوښیو لارې پرانستل کیږي، مېرمن پر دې خوشحالیږي چې خاوند ېې د اخلي پخلي، کورني خدمت او داسې نورو خدمتونو ستاینه وکړي.

که چیرې داسې وشي چې نصیحت او نرمې خبرې پرې هیڅ اغیز ونکړی؛ نو په دې صورت کې به خاوند د خپلې مېرمنې د متوجه کولو او خپلو اساسي دندې ته د راگرځولو لپاره له یو لړ نورو وسیلو څخه کار اخلي چې ان شاء الله په راتلونکو لیکنو کې به پې له تاسو سره شریکې کړو. نور په لورونکي څښتن تعالی سپارم.

برای یک خانم جائز نیست که طفل غیره را بدون اجازه شوهرش شیر دهد

یکی از علاقمندان صفحه فیسبوکی بنده از شهر کابل چنین سوال نموده :

استاد محترم من کابل درس میخوانم تازه چیزی شنیدم که در محل ما وضع شده میخوامم حکم آن را در شریعت اسلامی بدانم . آیا یک زن حق دارد که بدون اجازه شوهرش به یک طفل یا طفل یتیم شیر دهد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

نظر بقول راجح فقهاء برای یک خانم جائز نیست که طفل غیره را بدون اجازه شوهرش شیر دهد، زیرا که در شیردادن اطفال دیگران احکام محرمیت مرتب میشود،

و ممکن است که شوهرش راضی نباشد و این امر را پسند نکند و در این حالت حقوق شرعی شوهر پامال می‌گردد.

در عین حال در شیر دادن طفل غیره اجازه و رضایت اهل و خانواده طفل نیز ضروری پنداشته می‌شود تا اینکه آنها نیز از آثار شرعی آن که عبارت از محرمیت است آگاه شوند.

تنها در حالت ضرورت شدید که بغیر از این خانم کسی شیرده وجود نداشته باشد اگر برایش شیر ندهد هلاک میشود در این حالت اجازه شوهر لازم نیست می‌تواند بدون رضایت و اجازه شوهر شیر دهد و او را از هلاکت نجات دهد و بعداً شوهر خود را از آثار محرمیت آن آگاه سازد.

و در حالات عادی فقهاء سه شرط را در شیر دادن طفل غیره ذکر نموده اند:

۱- رضایت خانم شیرده که اجباری نباشد.

۲- اجازه و رضایت شوهر زن شیرده.

۳- رضایت پدر و یا ولی امر و خانواده طفل شیر خور، تا اینکه آنها از این شیردادن متضرر نشوند چون شیر دادن عادت و طبیعت طفل را تغییر میدهد بر علاوه از انتشار محرمیت رضاعی.

شیر دادن طفل مسلمان توسط زن غیر مسلمان مکروه است

یکی از هموطنان عزیز ما مقیم در اروپا سوال نموده :

آیا جواز دارد که طفلم را نزد زن غیر مسلمان ببرم
برای شیر دادن زیرا مادرش مریض و کم خون است و نیز
خانمهای شیرده مسلمان پیدا نمی شود در اینجا؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

شیر دادن طفل مسلمان توسط زن غیر مسلمان مکروه
است زیرا آنها شراب می نوشند واز گوشت خنزیر و خود
مرده تغذیه می شوند.

در شیر دادن شرط نیست که زن شیرده مسلمان باشد
وشریعت جواز داده که غیر مسلمان مادر رضاعی طفل
مسلمان شود هنگام ضرورت، در صورت که شیر بدهد او را
مادر رضاعی اش محسوب می شود و همان احکام را دارد،
لیکن فقهای معاصر به این نظر هستند که شیر دادن طفل
مسلمان توسط زنان غیر مسلمان مکروه است زیرا آنها
شراب می نوشند واز گوشت خنزیر و خوک تغذیه می شوند
که شیر آنها نتیجه از گوشت خوک و خنزیر و گوشتهای خود
مرده میباشد، و شیر تأثیر خود را به عقل و ذهن و تربیه طفل
میداشته باشد، لهذا باید از شیر خشک و غذای اطفال

استفاده شود بعوض بردن طفل به نزد زن شیرده غیر
مسلمان واین قول را من ترجیح میدهم.

مسلمان ماشوم ته د غیر مسلمانې بنځې پواسطه شیده
ورکول مکروه دي ځکه چې هغوی شراب څښي او د
خنزیر له غوښې تغذیه کېږي

یو گران هیوادوال مو چې په اروپا کې ژوند
کوي پوښتنه کېږي ده:

آیا دا جواز لري چې ماشوم مې غیر مسلمانې
بنځې ته یوسم چې شیده ورکړي ځکه چې مور یې
ناروغه او کم خونه ده او هم په هغه ځای کې
مسلمانې شیده ورکوونکې بنځې نه پیدا کېږي؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

په شیدو ورکولو کې شرط نشته چې شیده
ورکوونکې بنځه دې مسلمانان وي او شریعت جواز
ورکړی دی چې غیر مسلمانان د اړتیا پر وخت د
ماشوم رضاعي مور شي.. په هغه صورت کې چې
هغه ته شیده ورکړي رضاعي مور یې حسابېږي
او هماغه احکام لري.. لیکن معاصر فقهاء په دې نظر
دي چې مسلمان ماشوم ته د غیر مسلمانو بنځو په

واسطه شیده ورکول مکروه دي ځکه هغوی شراب
 څښي او د خنزیر او خوګ له غوښې تغذیه کېږي
 چې د هغوی شیده پخپله د خنزیر او خوګ د
 غوښې څخه پایله دي .. او شیده د ماشوم په عقل،
 ذهن او تربیه خپل تاثیر لري .. لهدا باید له وچو
 شیدو او د ماشومانو له غذاؤ استفاده وشي، ددې
 پر ځای چې ماشوم غیر مسلمې شیده ورکوونکې
 ښځې ته یوړل شي او زه هم دې قول ته ترجیح
 ورکوم.

یوې مېرمنې ته جایز نه دي چې د خاوند له اجازې
 پرته د کوم چا ماشوم ته شیده ورکړي

له کابل ښار څخه مو د فیسبوک پاڼې له
 علاقمندانو څخه یو ورور دارنگه پوښتنه کړې
 ده:

استاد محترم زه په کابل کې درس وایم. یو
 نوي څه مې واورېدل چې تازه زمور په محل کې
 وضع شوي دي، غواړم په اسلامي شریعت کې د
 هغې په حکم پوهه شم. آیا یوه ښځه حق لري چې د
 خاوند له اجازې پرته یو ماشوم یا یتیم ماشوم ته
 شیده ورکړي؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

د فقهاؤ د راجح قول په نظر د يوې مېرمنې لپاره جائز نه دي چې غيره ماشوم ته د خاوند له اجازې پرته شیده ورکړي، ځکه چې د نورو خلکو ماشومانو ته په شیدو ورکولو کې د محرمیت احکام مرتب کېږي، او ممکنه ده چې خاوند یې راضي نه وي، دا امر او کار یې خوښ نه شي او په دې حالت کې د خاوند شرعي حقوق پایمالېږي/تر پښو لاندې کېږي.

په عین حال کې غیره ماشوم ته په شیدو ورکولو کې د ماشوم د خپلوانو او کورنۍ اجازه او رضایت هم ضروري گڼل کېږي تر څو چې هغوی هم له شرعي آثارو چې عبارت له محرمیت څخه دي خبر شي.

تنها د شدید ضرورت په حالت کې چې له دې بنځې پرته بله شیده ورکونکې مېرمنه نه وي او که شیده ورته ورنکړي ماشوم هلاک کېږي، په دې حالت کې د خاوند اجازه لازمه نه ده او کولای شي چې د خاوند له رضایت او اجازې پرته شیده ورکړي او هغه ماشوم ته له هلاکت څخه نجات او خلاصون ورکړي او وروسته بیا خپل خاوند د هغه د محرمیت له آثارو خبر کړي.

او په عادي حالاتو کې فقهاؤ غیره ماشوم ته د شیدو ورکولو لپاره درې شرطونه ذکر کړي دي:

۱- د شیده ورکوونکې مېرمنې رضایت چې اجباري نه وي.

۲- د شیده ورکوونکې مېرمنې د خاوند اجازه او رضایت.

۳- د شیده خوړونکي ماشوم د پلار، امر ولي او کورنۍ رضایت، تر څو چې هغوی له شیدو ورکولو څخه متضرر نشي ځکه چې د رضاعي محرمیت د خپرېدو څخه علاوه، شیده ورکول د ماشوم عادتو او طبیعت ته هم تغیر ورکوي.

حقوق طفل در دین مبین اسلام

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

شریعت اسلامی راجع به حقوق والدین و اولاد و اسیران جنگ و أهل ذمه (کسانیکه در دین خود هستند ولی در زیر بیرق اسلام زندگی را قبول کرده اند)، همچنان راجع به حقوق زن، حقوق زن و شوهر، حقوق همسایه و غیره اهتمام نموده است، اما اهتمام بسیار زیاد به حقوق اطفال نموده

است، که همین موضوع یعنی حقوق طفل موضوع مورد بحث فعلی قرار دارد که راجع به آن بطور مفصل بحث مینماییم.

چنانکه الله متعال میفرماید: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ...} ^۱، ای کسانی که ایمان آورده اید خود و اهل تان را از آتش دوزخ نجات دهید که هیزم آن سنگ و مردم است.

و پیامبر اسلام (صلی الله علیه وسلم) میفرماید: (کلکم راع وکلکم مسؤول عن رعیتة..)^۲، یعنی اینکه همه تان چوپان هستید و همه شما مسؤول هستید در برابر زیر دستان تان.

پس ازین جاست تا بدانیم که طفل به چه کسی اطلاق می گردد.

طفل کیست؟

طفل در لغت بمعنی نوزاد است، و طفل در برابر یکی وهمچنان جمع استعمال میگردد، و طفل به انسان و حیوان استعمال میگردد.

^۱ - سوره تحریم: ۶.

^۲ - صحیح البخاری، کتاب الجمعة، باب الجمعة في القرى والمدن، شماره حدیث: (۸۹۳)، (ج ۲، ص ۵).

و در اصطلاح اسم جنس به معنی جمع میباشد، چنانکه
 الله متعال درین مورد میفرماید: {الَّذِينَ لَمْ يَطْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ
 النِّسَاءِ...} ^۱، یا کودکانیکه از امور جنسی مربوط به زنان آگاه
 نیستند....

تعیین عمر طفولیت در نزد علمای فقه دوازده سال تعیین
 گردیده، و یا طفل به کسی گفته میشود که به سن بلوغیت
 نرسیده باشد، یعنی بالغ یا جوان نشده باشد، یا هم طفل
 کسی است که به زن ها میل نداشته و فرق بین زن زیبا
 وزشت را نداند، چنانکه مفسرین مثل ابن کثیر، قرطبی
 وغیره در تفسیر این آیت گفته اند.

طفل در اسلام

اسلام برای طفل اهمیت زیاد داده است، چنانکه گفته
 شده که: طفل زینت زندگی دنیا و هدیه پروردگار برای
 والدین بوده و بخشش الله میباشد برای پدر و مادرش.

چنانکه الله متعال میفرماید: {الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا...} ^۲، مال و اولاد زینت زندگی دنیا میباشد.

^۱ - سوره نور: ۳۱.

^۲ - سوره کهف: ۴۶.

اسلام به طفل اهمیت زیادی قایل بوده چنانکه پیش از ولادت حتی در وقتیکه در بطن مادرش میباشد تا اینکه به سن جوانی برسد.

و شریعت اسلامی نیز برای طفل اهمیت خیلی زیاد قایل بوده و حقوق فراوانی برایش داده است.

چنانکه طفل را به حیث سازنده خانه، قریه، مملکت و حتی جهان میشناسد، و حمایت کننده اسلام بصورت قوی و محکم.

حقوق طفل

حقوق طفل عبارت از همان حقوقی است که شریعت برای وی داده است، و این حق بالای پدر و مادر بوده در دنیا و آخرت، پدر و مادر مجبور هستند تا که حق طفل را بدرستی اداء نمایند، و اگر پدر و مادر این حق را اداء نکردند دولت اسلامی مجبور است که حق وی را برایش بدهد، و دولت نائب والدین در اسلام است، برای اعطاء حق طفل.

برای طفل یک عده حقوقی می باشد که این حقوق را برایش اسلام داده است، این حقوق برای والدین طفل ویا هم کسیکه سرپرستی وی را بدوش دارد واجب می باشد.

و اگر والدین طفل این حقوق را به وی ندهند، دولت اسلامی ملزم است که سرپرستی طفل را بدوش گرفته و برایش بدهد، و بعضی از این حقوق قرار ذیل است:

۱: انتخاب مادر نیک برای طفل

اسلام اهتمام بسیار زیاد به زن نیک سیرت داشته، بخاطریکه زن وظیفه بسیار بزرگ دارد در تربیه اولاد و پرورش آنها، از همین لحاظ اختیار یا انتخاب زن نیک و صحتمند ضروری میباشد.

زیرا مادر به خوی و عادات اولاد خود بهتر و خوبتر میداند، لذا وی میتواند که اولاد خود را درست تربیه نماید، و ایمان و دین را در قلب اولاد خود جایگزین نماید، و آنها را دیندار و با خدا تربیه کند، و صاحب اخلاق نیک و عالی بسازد و حق الله متعال و بندگان الله را برایش بصورت درست بفهماند.

پس زن مانند زمینی است که اگر نبات در آن زرع شود میروید، اگر این زمین قابل کشت بود، کشت خوب و نیک میرویاند، و اگر بد بود خار میرویاند، لذا واجب است و بهتر این است که زن نیک را انتخاب کنید.

الله متعال میفرماید: {وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ...} ^۱، زنان پاک از مردان پاک و مردان پاک از آن زنان پاک هستند.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نیز میفرماید: انتخاب میشود یک زن که دارای چهار صفت باشد:

۱- از خاطر مالش.

۲- از خاطر زیبایی اش.

۳- از خاطر خاندانش.

۴- از خاطر دینش.

اختیار کنید صاحب دین را که انسان به همه نعمتها می رسد.

۲: حق طفل در رحم مادر

جنین در لغت به طفلی گفته میشود که در رحم مادر قرار دارد.

^۱ - سوره نور: ۲۶.

جنین بخاطری گفته میشود که از نظرها پنهان بوده و کسی وی را دیده نمی تواند.

الله متعال چنین میفرماید: {وَإِذْ أَنْتُمْ أَجِنَّةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ...} ^۱، از همان زمانیکه که نطفه ای ناچیزی در رحم مادر در درون پرده های ظلمانی رحم بودید، از تمام جزئیات وجود شما آگاه بوده است، با این حال چگونه ممکن است از اعمال شما بی خبر باشد.

جنین را امام قرطبی -رحمه الله- چنین تعریف نموده: طفلیکه در بطن مادر است.

اسلام از همان روز اول تکوین جنین برایش حقوق داده، و حق انسان بودن را برایش داده است.

پس اسلام از همان روز اول بسته شدن جنین در رحم مادر وی را محافظت نموده و از فشار بالای مادرش امر اجتناب نموده، و از همه فشار های معنوی و مادی بر وی را منع نموده است، حتی اگر روزه بر وی مشکلات بیاورد، از گرفتن روزه برایش رخصت داده، اگر بالای خودش یا طفلش ضرر داشته باشد.

^۱ - سوره نجم: ۳۲.

زن حامله به هیچ نوع عقوبت شرعی مجازات نمیشود، بخاطریکه به طفلش ضرر می رسد، چنانکه در قصه زن غامدیه مشهور و معروف است.

زن غامدیه کسی بود که زنا کرده بود و از زنا حمل گرفته بود، آمد نزد پیامبر اسلام (صلی الله علیه وسلم) و از گناه خود اعتراف نمود، پیامبر اسلام (صلی الله علیه وسلم) برایش گفت: برو وقتیکه طفل خود را بدنیا آوردی باز بیا، آن وقت بالای تان حکم شرعی تطبیق میگردد.

همچنان اسلام بالای قاتل جنین دیت گذاشته، و همچنان در گرفتن میراث برایش حق داده و از وصیت نیز وی برخوردار است.

۳: حق انتساب (یعنی نسب)

یکی از حقوق طفل حق نسب است که به پدرش نسبت داده میشود، و یا به مادرش، و دیگر از حقوق طفل حق نفقه است و حق شیر دادن و حفاظت طفل در وقت طفولیت و حق میراث وغیره.

اسلام برای طفل حق نسبت را داده تا که از ذلت و گمراهی و از طعنه نجات یابد، و به پدر نیز حق داده تا که طفل خود را حفظ نموده و از خطرات محافظت شود.

چنانکه الله متعال چنین میفرماید: {ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فِإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا}،^۱ آنها را به نام پدران شان بخوانید که این کار نزد الله متعال عادلانه تر است، و اگر پدران شان را نمیشناسید، آنها برادران دینی و موالی شما (غلام) شما هستند.

۴: حق حفاظت و تربیه

این حق شامل شیر دادن، محافظت، نفقه و غیره میشود، چنانکه الله متعال در سوره بقره آیت (۲۳۳) درین مورد چنین میفرماید: {وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلِينَ كَامِلِينَ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ...}،^۲ مادرها اولاد خود را دو سال تمام شیر بدهند، تا که مدت شیر دادن را تمام کنند.

و این حق را اسلام به طفل داده، حتی اگر پدر و مادر از هم جدا شوند، یعنی طلاق بگیرند.

چنانکه الله متعال در سوره طلاق آیت (۶) درین مورد میفرماید: {وَإِنْ كُنَّ أَوْلَاتٍ حَمَلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ

۱ - سوره احزاب: ۵.

۲ - سوره بقره: ۲۳۳.

حَمَلَهِنَّ فَإِنَّ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ...}، اگر زنیکه حامله بود، طلاق میشود باید تا وقتیکه طفل خود را بدنیا نیاورده نفقه زن را برایش بدهد، و اگر بعد از بدنیا آوردن طفل خود را شیر داد پس حق شیر دادنش را به وی بدهد.

و مسئولیت حفاظت، تربیه و نفقه بر والدین یعنی هر دوی شان است، و یا کسیکه نزدیکتر به طفل باشد.

۵: حضانت (شیر دادن طفل)

ابن قدامه یکی از علمای اسلام میگوید: حضانت طفل مسلمان بالای کافر نیست، بخاطریکه بر فاسق واجب نیست، پس کافر بدرجه اولی نیست، زیرا ضرر کافر از فاسق بیشتر است، و کافر طفل را از دینش خارج میسازد، و از اسلام دور میکند، و وی را تربیه کفری میکند.

چنانکه نفقه حق لازمی بالای والدین بوده، شریعت اسلامی آن حق را بالای والدین تعیین نموده، تا وقتیکه طفل کوچک است و کار کرده نمیتواند و کدام مدرک دیگر هم ندارد که بواسطه آن زندگی خود را پیش ببرد، و این کمک تا وقتی است که طفل جوان شود، چه پسر باشد یا دختر، این تا وقتی بالای والدین هست که آنها از دواج نمایند.

الله متعال در سوره طلاق آیت (۷) میفرماید: {لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا}،^۱ آنانیکه امکانات وسیع دارند، باید از امکانات وسیع خود انفاق نمایند، و آنها که تنگ دست اند، از آنچه که الله متعال برای شان داده انفاق نمایند، الله متعال هیچ کس را جز به مقدار توانائی که به او داده تکلیف نمی کند.

همچنان در سوره بقره آیت (۲۳۳) میفرماید: {وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا...}،^۲ مادران فرزندان خود را دو سال تمام شیر میدهند، این برای کسی است که بخواهد دوران شیرخوارگی را تکمیل کند، و برای آن کسی که صاحب فرزند شده لازم است که خوراک و پوشاک مادر را بطور شایسته و در مدت شیر دادن بپردازد.

۶: حق میراث

میراث حق همگی چه پدر و مادر باشد و چه فرزندان، همه در میراث شریک بوده و الله متعال برایشان تعیین نموده است.

۱ - سوره طلاق: ۷.

۲ - سوره بقره: ۲۳۳.

اول قرآن کریم و دوم سنت پیامبر اسلام -علیه السلام- و سوم هم فقه اسلامی این حق را مشخص نموده اند.

اسلام وصیت کرده که طفل را سرپرستی کنید، اگر یتیم باشد و ازو بخاطر سرپرستی نسب وی را برایش نگهدارید، بخاطر نفقه دادن نسب وی را بخود نسبت ندهید، چنانکه الله متعال میفرماید: {ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ...} ^۱، یعنی آنها را به پدران شان نسبت بدهید.

و همچنان در سوره اسراء آیت (۲۳) میفرماید: {وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا...} ^۲، پروردگارت فرمان داده، جز او هیچ چیز یا کسی را نپرستید و به پدر و مادر تان نیکی کنید.

آغاز عقیده طفل

این عقیده طفل را در مراحل طفولیت و نموء وی در آینده و داشتن عقیده قوی و محکم کمک مینماید.

مهمترین اسباب و وسائل تربیه طفل به عقیده صحیح امور ذیل است که هریک را بطور مفصل بیان میکنیم:

۱ - سوره احزاب: ۵.

۲ - سوره اسراء: ۲۳.

۱: آموزاندن قرآن کریم

امام سیوطی میفرماید: یاد دادن قرآن کریم برای اطفال یکی از مهمترین و اساسی ترین اصول دین میباشد، لذا آنها نموء میکنند به اساس فطرت، و به قلب های شان نور قرآن بیشتر داخل میشود نسبت به خواهشات نفسانی و شیطانی.

از ابن عباس -رضی الله عنه- روایت است که فرمود: پیامبر -صلی الله علیه وسلم- وفات نمود و من پسر ده ساله بودم، و تمام احادیث را یاد گرفته بودم.

و از عمر بن الخطاب -رضی الله عنه- روایت است که فرمود: الله متعال عده مردم را به ارتباط شان با قرآن کریم بلند میسازد، و عده دیگر را به زمین می نشاند.

و از عثمان بن عفان -رضی الله عنه- روایت است که فرمود: بهترین شما کسی است که قرآن را یاد بگیرد و به دیگران یاد بدهد.

سیوطی از امام شافعی نقل میکند که گفت: من قرآن را حفظ نمودم و عمرم هفت سال بود، و موطأ امام مالک که احادیث پیامبر اسلام -علیه السلام- است را حفظ نمودم و عمرم ده سال بود.

همچنان از صلاح الدین ایوبی نقل شده که وی یک طفل را تشویق به حفظ قرآن میکرد، و نفقه طفل را خود صلاح الدین میپرداخت، بخاطریکه طفل خوب قراءت داشت.

امام رحاله ابن جبیر میگوید: یاد دادن قرآن برای اطفال در ممالک شرقی قسمی بود که آنها قرآن را با اشعار فرق نمایند، تا که قرآن حفظ شود و زیر پا نشود.

ابن خلدون میفرماید: تعلیم قرآن کریم برای اطفال یکی از شعایر دین است، و این کار از روز اول و در تمام زمانه ها انجام شده است، تا در قلب اطفال جای بگیرد، و به سبب آیات قرآن کریم ایمان و عقاید شان درست شود و در پهلوی آن توجه به احادیث نبوی نیز باید صورت گیرد.

۲: محبت پیامبر را در قلب اطفال جا بجا کردن

انس بن مالک (رضی الله عنه) میفرماید: من خدمت پیامبر اسلام (صلی الله علیه وسلم) را در مدت (۱۰) سال نمودم و محبت پیامبر (صلی الله علیه وسلم) در قلبم جا بجا شد.

پیامبر اسلام (صلی الله علیه وسلم) فرمودند: کسی که هرکسی را دوست داشته باشد، روز قیامت با وی زنده میشود.

انس بن مالک میفرماید: من پیامبر و یارانش را دوست دارم، امید که روز قیامت با آنها حشر شوم.

اطفال صحابه پیامبر اسلام را بسیار دوست داشتند و احادیث وی را حفظ میکردند، و به دیگران یاد میدادند.

از محمود بن ربیع روایت است که گفت: پیامبر اسلام (صلی الله علیه وسلم) بر وی من آب پاشید، و من پسر پنج ساله بودم.

۳: تعلیم دادن اطفال (اینکه به قضاء و قدر ایمان داشته باشند)

ایمان داشتن به قضاء و قدر از مهمترین رکن ایمان بوده و یک رکن بسیار مهم عقیده میباشد.

بر همه مسلمانان واجب است که اطفال خود را به ایمان داشتن به قضاء و قدر بفهمانند، و بفهمانند اطفال را که کسیکه بیرق دعوت اسلامی را بلند میکند، به هزاران مشکلات دچار میشود، پس باید نهایت با صبر و حوصله باشد، پس باید که همه این مشکلات را قبول نموده و تحمل کند.

صحابه کرام فقط به اثر ایمان داشتن قوی به قضاء و قدر توانستند دنیا را فتح و اسلام را به همه جهان رسانند.

چنان ایمان داشتند که میگفتند هرآنچه به من میرسد، از طرف الله سبحانه و تعالی بوده چه خیر باشد و چه شر، تا وقتی که روزی من در دنیا هست به من ضرری نمیرسد، هرآنچه میشود از طرف الله بوده و قبلا تعیین گردیده است.

میگفتند نمیبرد کسی تا که روزی خود را تمام نکرده باشد، هر آنچه در دنیا رخ میدهد از روز اول در تقدیر نوشته شده است.

از عبدالله ابن عباس روایت است که فرمود: روزی از عقب رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) میرفتم، به من چنین فرمودند: ای پسر برای تو بعضی کلمات را یاد میدهم حفظ کن:

* الله متعال را همیشه حافظ و ناصر بدان که الله متعال تو را حفظ کند.

* الله متعال را حاضر و ناظر بدان زیرا او تعالی حاضر و ناظر تو هست.

* وقتیکه چیزی میخواستی از الله متعال طلب کن.

* وقتیکه کمک میخواستی از الله متعال کمک طلب کن.

* اینرا بدان که اگر تمام انسانها یکجا شوند و بخواهند که بتو ضرر برسانند نمیتوانند، مگر اینکه الله بخواهد یا خواسته باشد.

* اگر همه انسانها بخواهند بتو خیر برسانند و الله متعال نخواهد، هرگز چیزی کرده نمیتوانند، مگر اینکه الله متعال قبلا نوشته باشد.

۴: یاد دادن عبادت برای اطفال

بدون شک تعلیم دادن عبادات از قبیل: نماز، روزه، زکات، حج و غیره اطفال را در زندگی بسیار تاثیر دارد، و کار سبب قوی شدن عقیده آنها میگردد، و ارتباط شان را به الله متعال قوی و نزدیک می سازد.

ترمذی روایت میکند از سیره بن الجهتی (رضی الله عنه) که گفت: از حضرت حسن بن علی (رضی الله عنهما) پرسیده شد که از پیامبر اسلام چه چیز به یاد دارید؟ فرمودند: نمازهای پنجگانه را.

ابو داود، ترمذی و نسائی روایت میکنند از حضرت حسن بن علی (رضی الله عنه)، که پیامبر (صلی الله علیه وسلم)

کلماتی را به من یاد داد که من این کلمات را در وتر بخوانم، (اللهم اهدني في من هديت...)^۱.

امام مالک و مسلم از ابن عباس (رضی الله عنه) روایت میکنند که پیامبر اسلام یک تعداد مردم را در منطقه الروحاء دید سپس پرسید که قوم کی ها هستند؟ آنها جواب دادند که مسلمان هستیم.

باز همان مردم از پیامبر اسلام (علیه السلام) پرسیدند که شما کی هستید؟ پیامبر اسلام در جواب آنها فرمودند: من پیامبر هستم، سپس یک زن طفل خود را بلند کرد و از پیامبر (صلی الله علیه وسلم) پرسید آیا بالای این حج فرض هست؟ پیامبر اسلام در جواب فرمودند: بلی و به شما هم اجر است.

حافظ ابن حجر میگوید: همه علماء متفق هستند که بالای طفل نابالغ حج فرض نبوده، ولی اگر حج کند تطوع بوده نه فرض.

^۱ - سنن أبي داود، كتاب الصلاة، باب القنوت في الوتر، شماره حدیث: (۱۴۲۵)، (ج ۲، ص ۶۳).

۵: تعلیم و آموزاندن سلام برای اطفال

نبی کریم (صلی الله علیه وسلم) اطفال را سلام میداد تا که آنها به سلام دادن عادت کنند.

در بخاری و مسلم آمده است که انس بن مالک اطفال را سلام میداد، و میگفت که رسول الله (علیه السلام) چنین میکردند.

ابن بطال میگوید: سلام دادن به اطفال سبب میشود تا که آنها هم به دیگران سلام بدهند، و این کار یکی از آداب شریعت اسلامی میباشد، درین کار شکست کبر بوده و اظهار شکستگی و عاجزی نفس میباشد.

۶: تعلیم و تأدیب اطفال

ابن حجر میگوید: ادب چیز است که سبب خوشی گردد، چه به گفتار باشد و چه به کردار.

و بعضی از وی روایت میکنند که خوشی در گفتار و کردار، و بعضی میگویند که عمل کردن به همه کارهای نیک.

تعلیم و تربیه را پیامبر اسلام حق طفل بالای پدر گذاشته است، ابن عباس از پیامبر اسلام روایت میکند که

فرمودند: اولاد های خود را نوازش کنید و ادب را به آنها بیاموزانید.

حضرت سعد بن العاص از پیامبر اسلام روایت میکند که جناب شان فرمودند: هیچ پدری به فرزندش بهترین چیز نداد به جز ادب نیک.

ابن الجزار القیروانی درباره اطفال میگوید: طفل سلسله بزرگان بوده پس باید بهترین تربیه و تعلیم برای شان داده شود.

دیگر از حقوق طفل بالای والدینش این است که طریقه اجازه خواستن را بیاموزند، و طریقه نان خوردن را به وی بیاموزند.

الله سبحانه و تعالی میفرماید: {وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمْ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ}، و هنگامیکه اطفال شما به سن بلوغ برسند باید اجازه بگیرند، قسمیکه اشخاصیکه پیش از آنان بودند، اجازه میگرفتند.

از حضرت ابن عباس روایت است که فرمودند: اجازه گرفتن واجب است.

حضرت عطاء میگوید: من از حضرت ابن عباس (رضی الله عنه) پرسیدم آیا من از همشیره ام اجازه بگیرم؟ گفت بلی! و میگوید من دو خواهر داشتم و آنها را کمک میکردم و نفقه شان را میدادم، ولی از آنها اجازه میگرفتم، بخاطریکه ابن عباس به من گفت، از آنها اجازه داخل شدن به اطاق شان را بگیر، و برایم ابن عباس این آیت را خواند که در سوره نور آیت (۵۸) هست، {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ}¹.

ای کسانی که ایمان آورده اید! بزرگان شما و همچنین کودکان شما که به سن بلوغ نرسیده اند، در سه وقت باید از شما اجازه بگیرند:

۱: پیش از نماز صبح.

۲: نیم روز (چاشت).

¹ - سوره نور: ۵۸.

۳: بعد از نماز خفتن، بخاطریکه درین اوقات شما لباس های خود را میکشید.

همچنان حق اطفال بالای والدین شان یاد دادن این است که اطفال شان را طرز سخن گفتن را بطریق درست آن بیاموزانند.

و همچنان آداب نشستن در مجلس راه، و آداب قضاء حاجت یعنی (تشناب رفتن) و برآمدن از تشناب، و آداب بخواب رفتن و از خواب بیدار شدن، و احترام بزرگان و اشفاق بر خوردان، و دوستی با مساکین و مساعدت محتاجان، و احترام علماء و ترک گفتار بیجا و بداخلاقی، و ترک آزار و فحشاء و اشاره های ناسزاء، و ترک غیبت و همچنان ترک شنیدن حرف های دیگران بطور مخفی.

۷: تشویق طفل بخاطر یادگرفتن علم

به همه معلوم است که اولین سوره قرآن که نازل شد امر بخواندن است، و یادگرفتن آیت (۱) سوره علق: { اَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ }^۱، بخوان بنام پروردگارت که تورا خلق کرده، درین آیت امر خواندن به پیامبر اسلام (علیه السلام) و همه امتش است.

^۱ - سوره علق: ۱.

هر عملی که باشد و سبب نفع بخودش و دیگران باشد، در دنیا و آخرت.

اهتمام رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به اطفال و تعلیم شان بسیار زیاد بود.

اولین مرحله تعلیم اطفال آموختن قرآن کریم به وی میباشد و خواندن و نوشتن، که این کار را خود آنحضرت (صلی الله علیه وسلم) میکرد.

چنانکه ابن سعد در طبقات خود می نویسد که پیامبر اسلام از اسیران جنگ بدر قبول کرد که هر یک از آنها ده نفر طفل را خواندن و نوشتن را یاد بدهند.

و از حسن پسر علی (رضی الله عنه) روایت است که میگفت: تعلیم بدهید اطفال را اگر آنها امروز طفل هستند، فردا بزرگ خواهند بود.

اگر کسی از شما نوشته کرده نمیتواند، پس حفظ کند، از عطاء بن رباح روایت است که میگفت به شاگردانش: ای کودکان بنویسید، اگر کسی از شما نوشته کرده نمیتواند، برایش مینویسم، اگر کتابچه و قلم ندارد، برایش میدهم.

لذا میبینیم که اسلام به اطفال بسیار اهتمام دارد، چنانکه میفرماید: **{ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ (۱۳) ثُمَّ**

خَلَقْنَا التُّفْةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا
فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ
الْخَالِقِينَ^۱.

وما انسان را از عصاره از گل آفریدیم، سپس او را نطفه ای در داخل قرارگاه مطمئن (رحم) قرار دادیم، سپس نطفه را بصورت علقه (خون بسته) و علقه را به صورت مضغه چیزی شبیه گوشت جویده شده و مضغه را به صورت استخوان در آوردیم و بر استخوانها گوشت پوشانیدیم، سپس آنرا آفریدنش تازه ای دادیم، پس بزرگ است خدای که بهترین آفرینندگان است.

۸: دوری اطفال از اشخاص بد و سوء

بخاطریکه دوستان بد و بدکار زحمت و خواری چندین ساله والدین را در یک لحظه از بین میبرند، لذا نباید با اشخاص بد رفت و آمد داشته باشند، چنانکه گفته اند: انسان از رفیقش شناخته میشود، اگر رفیقش نیک بود، وی هم نیک است و اگر بد بود، وی هم بد میشود.

و هیچ چیزی بدتر برای طفل از رفیق بد نیست، چنانکه پیامبر (صلی الله علیه وسلم) میفرماید: مثال همراه یا رفیق نیک وبد، مثل عطر و دود ذغال است، اگر عطر

^۱ - سوره مومنون: ۱۲ الی ۱۴.

بخرید بازهم از بوی آن مستفید میشوید، اما اگر از نزدیک
ذغال بگذرید و یا هم به آن نزدیک هم نشوید، بازهم بوی
بد و رنگ سیاه آن به شما و لباس تان ضرر میرساند.

ازین جهت بر والدین واجب است که اولاد خود را از
رفیق بد حفظ نمایند، بخاطریکه درین زمانه فساد به حدی
رسیده که نمیتوان از آن بدور ماند.

پس بر والدین است که اطفال خود را تربیه نیک نموده
و از بدی منع کنند.

چنانکه شاعر میگوید: طفل از رفتار و کردار پدر خود
می آموزد و بزرگ میشود.

پس برای والدین محترم لازم و ضروریست که در تربیه
اولاد خویش کوشا باشند.

په اسلام کې د ماشوم حقوق

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد:

د اسلام سپېڅلي شريعت نه يواځې د والدينو، اولاد، محاربو قوتونو (جگړه کوونکو کسانو)، بنديانو او زميانو گڼ شمېر حقوق بيان او له دوي سره اسلامي کرنلاره او تگلاره څرگنده کړيده، بلکه ددې تر څنګ پې د بنځو حقوق، د خاوند او مېرمنې حقوق، د گاونډيانو حقوق خپلو پيروانو ته په ډاگيزه توگه څرگند او له پامه نه دي غورځولي.

ددغه بنسټيزو موضوعاتو په لړ کې پوه موضوع هم د ماشوم د حقوقو موضوع ده چې اسلامي شريعت د پام وړ گڼلې او زمونږ د موضوع محور هم په دې ليکنه کې په همدې اړه راڅرخيږي چې دلته به په لاندې څو کرښو کې په بشپړه توگه تر بحث لاندې ونيسو.

لوی څښتن تعالی مونږ ته ارشاد فرمايي: "يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ".^۱

^۱ - سورة التحريم، الآية: ۶.

ترجمه: ای مؤمنانو! تاسې خپل ځانونه او خپله کورنۍ (په الهي طاعت او د هغه له نواهیو څخه په ځان ژغورلو سره) له هغه اوږ څخه وژغورئ چې د هغه خس او اور لگوني به خلک او ډبره وي.

همداراز نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) فرمایلي دي: "كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ"^۱.

ترجمه: هر یو له تاسې څخه شپون دی او هر یو د خپل رعیت (لاس لاندی خلکو) مسؤلیت پر غاړه لري.

د ماشوم تعریف د لغت په لحاظ:

د طفل کلمه یوه عربي کلمه ده او په عربي ژبډود کې د مولود کلمه هم ورته کارول شوېده چې د مفرد او د جمع دواړو لپاره ترېنه استفاده کیږي او ددې ترڅنګ د انسان او هم د وحشي حیواناتو دواړو بچو ته د طفل کلمه کارول کیږي چې په شرعي اصطلاح طفل اسم جنس دی چې د

^۱ - صحيح البخاري، كتاب الأحكام، باب قول الله تعالى و {أطيعوا الله وأطيعوا الرسول وأولي الأمر منكم}، رقم الحديث: (۷۱۳۸)، (ج ۹، ص ۶۲).

جمع معنی افاده کوي او په قرآنکریم د جمع په کلیمې سره ستایل

شوبدی ، لکه چې لوی خالق تعالی فرمایي: "أَوْ
الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ"^۱.

ترجمه: او هغه (کوچني) ماشومان چې د بنځو
د عورت په اړه پوهه نلري (يا د بنځو د مفاتنو)
د فتنې او د بنکلا د ځايونو (په ليدلو سره د
شهوت احساس نلري).

د ماشوم عمر:

د فقهاو له نظره د ماشوم عمر ۱۲ کاله ټاکل
شويدي او ځينو علماو د ماشوم د تعريف په اړه
داسې ويلي دي: (أَوْ هُوَ الَّذِي لَمْ يَبْلُغِ الْحُلُمَ، أَوْ لَمْ
يُرَاهِقِ الْحُلُمَ، وَ هُوَ الَّذِي لَا يَفْهَمُ حَرَكَاتِ النِّسَاءِ وَلَا
يُفَرِّقُ بَيْنَ الشَّوْهَاءِ وَالْحَسَنَاءِ كَمَا ذَكَرَهُ الْمَفْسُرُونَ
عِنْدَ تَفْسِيرِ هَذِهِ الْآيَةِ كَأَبْنِ كَثِيرٍ وَالْقُرْطَبِيِّ وَ
غَيْرُهُمَا).

ماشوم هغه چا ته ويل کيږي څوک چې د بلوغ
په اړه نه وي رسېدلی او احتلام پرې نه وي
او بنستی او يا هم هغه څوک چې په عمومي توگه د

^۱ - سورة النور، الآية: ۳۱.

بنخو په حرکتونو باندې نه پوهیږي او د یوې بنائسته او بدشکله بنخې تر منځ توپیر او تفکیک نشي کولی، البته دا خبره یو لږ مفسرینو لکه ابن کثیر او امام القرطبي (رحمهما الله) او داسې نورو سترو علماو د پورته آیت د تفسیر پر مهال ذکر کړېده.

ماشوم د اسلام له نظره:

ماشوم د ژوند زینت او ښکلا او د لورونکي الله تعالی له لوري والدينو ته هغه ارزښتمن سوغات او ډالی ده چې د کورنۍ مېوه او د دوي د راتلونکي ژوند د هیلو یو ځلانده لمر شمارل کیږي.

لوی څښتن تعالی په دې اړه داسې فرمایي:
"الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا.."^۱

ترجمه: په دې دنيوي (فاني) ژوند کې مالونه او اولادونه ښکلا (دانسان قوت) دی.

همداراز د اسلام نجات بڼونکي دین ماشوم ته خورا ځانگړی اهمیت ورکړیدی او د هغه د جنین (د مور په گېډه کې د ماشوم د ژوند لومړنۍ

^۱ - سورة الكهف، الآية: ۴۶.

ورځو شپو) څخه د عقلمندی تر پړاو پوری د هغه د مصونیت او خونديتوب لپاره بې هغه ته راز راز حقوق ټاکلي دي چې دا ګرد حقوق د همدې خبری سپیناوی او څرګندونه کوي چې اسلامي سپېڅلی شریعت تل انسان ته په درنښت او توقیر سره کتلي دي، او دا انساني مخلوق بې د نړۍ د ټولو مخلوقاتو په نسبت زیات نفیس او غوره مخلوق ګڼلی دی او دا ځکه چې د نن ورځې همدا کوچني ماشومان به د سبا ورځ هغه معماران وي چې د ځمکې د اعمار او بیارغونې لپاره به کار کوي او د یوې داسې غښتلې او ځواکمنې اسلامي ټولنې په رامنځ ته کولو کې به بنسټیز نخچ لوبوي چې هغه به په بشپړه معنا سره یوه کامله او له هر راز نقائصو څخه به سپېڅلی او پاکه ټولنه وي.

د ماشوم حقوق:

د ماشوم حقوق په حقیقت کې هغه شرعي حقوق دي چې دا ورته پخپله د اسلام مبارک دین ثابت کړيدي او

دا بې د والدینو په غاړه پروت مسؤلیت شمارلی دی چې که چېرې بې والدین دواړه یا یو د دوي څخه په دې اړه له غفلت او اهمال څخه کار

واخلي؛ نو دولت پر دې باندې مکلف دی چې د هغه دا حق ورته واخلي او که دولت نه وي؛ نو بل څوک به پر دې کار گمارل کيږي تر څو په نيابتي شکل ددغه ماشوم پالنه او روزنه وکړي.

د ماشومانو دا حقوق په ۲ گټگوريو سره وېشلی شو، يو لړ هغه حقوق دي چې د ولادت څخه وړاندې پيلیږي او دويم ډول هغه حقوق دي چې د ولادت څخه وروسته پيلیږي او د دې لړۍ تر ټولو مهم حقوق په لاندې ډول دي:

مخکې له ولادت څخه د ماشوم حقوق ::

۱: داوولاد لپاره د يوې صالحې مور اختيارول:

د اسلام سپېڅلي دين د خاوند څخه د دې غوښتنه کړيده تر څو د خپل ځان لپاره يوه صالحه مېرمن او د گډ ژوندانه لپاره ښه ملگري (Life partner) غوره کړي، دا ځکه چې مور د اولاد په روزنه او د هغوي په پالنه کې بنسټيز نخچ لري او په اصل کې د اولاد سالمه روزنه هغه مهال را منځ ته کېدلی شي چې کله ېې مور اسلامپاله، مينه پاله او يوه داسې څوک وي چې د اولاد روزنې په سياست باندې پوهه او د هغوي د پالنې او ساتنې ليوالتيا ولري، تر څو وکولی شي د اولاد په

زړونو کې د ایمان نیالګي را زرغون او د اولاد په سلوک کې سمون راولي.

والدین باید د اولاد په زړونو کې د الهي خوف پالنه وکړي تر څو دوي په خپل ژوند کې نه یواځې الهي حقوق، بلکه حقوق العبد هم پایمال نکړي.

مېرمن په حقیقت کې د هغې ځمکې په څېر ده چې تخم پکې شیندل کیږي؛ نو اوس که چیرې د یوه شخص مېرمن صالحه مېرمن او د شرعي حدودو خیال ساتونکي وي؛ نو د دغه واده ثمره به د هغه سمسور بڼه په څېر وي کوم چې خوږه او زیاته مېوه نیسي؛ نو بنایي د همدغسې ګټورې خاورې پلټنه وشي.

لوی څښتن تعالی فرمایي: "وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ".^۱

ترجمه: او نېکې مېرمنې د نېکو سړیو لپاره دي او نېک سړي د نېکو مېرمنو لپاره.

د ماشوم د پالنې حق یواځې او یواځې مسلمان تر سره کولی شي او کافر هیڅ کله له دې حق څخه

^۱ - سورة النور، الآية: ۲۶.

نشي بر خمن کېدلى، د دې مثال نکاح ته ورته دى چې کافر د نکاح او د مال خېښتن نشي کېدلى او دا ځکه دا پورته څيزونه اسلامي شريعت يو فاسق انسان ته نه دي روا گڼلي؛ نو کافر انسان خو په هيڅ صورت د دې حقوقو واکمن کيدلى نشي او ددې کار د مخنيوي حکمت هم په همدې کې دى چې د کافر زيان نسبت نورو ته ډېر وي او کولى شي چې د يو کوچني مسلمان ماشوم د روزنې پر مهال هغه پر بې دينۍ واړوي او کفري ارشادات او بڼوونې ورته وکړي او په انحراف او بې لارۍ سره يې روزنه او پالنه وکړي.

او جناب پيغمبر اکرم (صلى الله عليه وسلم) فرمايي: د يوې مېرمنې سره واده د ۴ مقصدي کارونو يا موخو لپاره ترسره کيږي: د هغې د مال په خاطر او د هغې د حسب (چې بڼه نوم ولري او د يوې نجيبې کورنۍ څخه وي) په خاطر، د هغې د بنائست په خاطر او د هغې د دين په خاطر؛ نو ته پکې دين دوسته مېرمن غوره کړه لاسونه دې په خاطر و شه. (رواه البخاري).

د ماشوم او جنين حقوق:

د جنين لغوي معنى:

جنين هغه ماشوم ته ويل كيږي چې د مور په گېډه كې وي او د جنين كلیمه په اصل كې د اجتنان د كلیمې څخه اخستل شوېده چې اجتنان بيا پټوالي ته وايي.

په دې اړه لوی څښتن تعالی فرمایي: "وَإِذْ أَنْتُمْ أُجْنَةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ"^۱.

ترجمه: او كله چې تاسې د مور په گېډو كې د أُجْنَةٌ (د جنين جمع) يعنې د ماشومانو په څېر وي.

دا چې د جنين مرحله د ماشوم د زوكړې څخه مخكې مرحلې ته وايي په دې اړه امام قرطبي (رحمه الله) داسې فرمایي: او كله چې تاسې د أُجْنَةٌ په پړاو كې وي او جنين هغه ماشوم ته ويل كيږي چې لا تر دې مهال د مور په گېډه كې وي

(تولد شوی نه وي) او جنين ته ځكه جنين وايي چې مستور وي او په سترگو نه ليدل كيږي.

^۱ - سورة النجم، الآية: ۳۲.

د اسلام شامل او هر اړخيزه دين د ماشوم گرد حقوق بيان او پام وړ گڼلي دي حتى كله چې دغه ماشوم د خپل تكوين او جوړښت په لومړني پړاو يا د مور په گېډه كې وي او پر هغه باندې د هر ډول تېري كولو څخه بې مخه نيولى ده.

له دې جملې څخه د يو ماشوم د ژوند د تامين او خونديتوب لپاره بې پر حاملې ښځې باندې د هغه اجهاض (د ء مياشتې څخه وړاندې د ماشوم سقط كول او غورځول) حرام او ناروا گڼولي دي، خو كه چيرې دا كار د يو شديد ضرورت پر اساس تر سره شي؛ نو بيا په دې صورت كې فقهاو دا كار روا گڼلى دى.

همداراز اسلامي شريعت چې د خواخوږۍ دين دى؛ نو د حاملې ښځې سره بې د عطف او خواخوږۍ د څرگندولو په خاطر بې د هغې لپاره يو لږ هوساينې او آسانتياوى په پام كې نيولي دي او د ټولو هغه جسمي او نفسي مشقتونو څخه كوم چې د حمل پر مهال بې پر ماشوم باندې ناوړه اغېزې شيندي د هغې لپاره حتى په يو لږ فرضي امورو (شرعي تكاليفو) كې آسانيتا راوړېده او دا ټول تسهيلات او صحي مصلحتونه د همدې لپاره دي تر څو د هغې ماشوم د سقط او دكوم بل جدي گواښ سره مخامخ نشي، لكه له دې جملې څخه

روژه نیول که چبری یوه حامله بنخه د خپل خان او یاد خپل د ماشوم د ژوند په اړه د وپری احساس وکړی ورته روژه خوړل روا گرځولی ده .

همدا راز اسلامي شریعت د حمل پر مهال پر حاملې بنخې باندې د یو لړ شرعي عقوبتونو تنفیذ او تطبیقول (لکه د زنا حد) روانه دي گڼلی، ځکه چې په دې حساسه مرحله او پړاو کې د هغې د ماشوم ژوند نه خوندي کیږي او ورته ته زیان رامنځ ته کیږي او دا کار پخپله له خوږ نبي کریم (علیه الصلاة و السلام) څخه ثابت دي، لکه څرنګه چې د رسول (صلی الله علیه وسلم) په زمانه کې یوې غامدي مېرمنې کله بې چې له یو تن سره نامشروع اړیکې ټینګې کړی او زنا بې وکړه، بیا نبي کریم (علیه الصلاة و السلام) هغې ته وفرمایل: (اِذْهَبِي حَتَّى تَضَعِي حَمْلَكَ). څه ولاړه شه ! تر څو ستا ماشوم پیدا شي .

له دې پرته د اسلام سپېڅلي دین د جنین د ژوند د مصونیت او حفاظت لپاره د هغه د قتل په صورت کې دیت واجب گرځولی دی او د هغه یو لړ مالي حقوق لکه میراث، وصیت او داسې نور بې له پامه نه دي غورځولي. دا او دېته ورته د جنین ټول حقوق علماو پر خپلو فقهي او دا حکامو

په کتابونو کې په بشپړ تفصیل سره څرگند کړيدي .

له ولادت څه وروسته د ماشوم حقوق:

۱: د ژوند کولو حق

د اسلام نجات بڼونکي دين ماشوم ته د نورو مخلوقاتو په څېر د هغه د ژوند کولو حق خوندي او ثابت شميرلی دی، تر دې چې لوی خالق تعالیٰ په خپل کتاب کې مور او پلار د ماشوم د وژلو څخه دا که د هر سبب له کبله وي په خورا کلکو ټکو سره منع کړيدي، لکه چې لوی څښتن تعالیٰ فرمايي: "قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ حَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ"^۱.

ترجمه: په تحقيق سره هغه کسان زيانمن (هلاک شول) چا چې (د خپل عقلي ضعف يا بې عقلي) او د جهالت له مخې خپل اولاد په مرگ محکوم کړل او هغه څه بې چې الله تعالیٰ دوي ته ترې روزې ورکړی وه دوي دروغو پر بنسټ حرام وگرځول (دا ځکه چې تحليل او تحریم په اسلامي شريعت کې يواځې د لوی خالق تعالیٰ حق

^۱ - سورة الأنعام، الآية: ۱۴۰.

دی، نه د بندگانو او یاد کومی ډلې او جماعت) ؛
 نو دوي په ريښتنيې توگه سره گمراهان شول او
 دوي لارموندونکي نه وو .

او په بل ځای کې فرمايي: "وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ
 خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ
 خِطْئًا كَبِيرًا"^۱.

ترجمه: او (ای خلکو) تاسې خپل اولادونه د
 فقر له وېرې څخه مه وژنئ، (ځکه اوس تاسې
 پردې خبرې باندې پوه شولی چې روزي د لوی
 څښتن تعالی په لاس کې ده) مونږ دوي ته او تاسې
 ته روزي درکوو (لکه څرنګه چې د دې ماشومانو
 پلرونو ته روزي ورکوو) او د دوي وژل ستره
 گناه ده .

۲: د نوم ایښودلو حق:

نوم ایښودل عموماً د یو تن په پېژندلو کې له
 مونږ سره خورا مرسته کوي او نوم پخپله د
 انسان پر شخصیت باندې خورا اغیزمن تماميږي .

نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) به پخپله د
 خپلو خپلوانو، دوستانو او په چم گاونډي کې د

^۱ - سورة الإسراء، الآية: ۳۱ .

مېشتو خلکو د زامنو لپاره غوره نومونه ټاکل او د هغوي لپاره به يې د يوې بڼکلی معنا لرونکی نوم غوره کاوه، يو داسې نوم چې د اوریدونکي پر غوږونو بڼه ولگيږي، دا تر دې چې پيغمبر اکرم (صلی الله عليه وسلم) د خپلو يو لړ هغه دوستانو په نومونو کې چې د جاهليت په زمانه کې به دوي د ځان لپاره غوره کړي ؤ او سمه معنا يې نه درلوده بدلون راوسته او دا ځکه چې د يو شخص په اسلام کې داخلېدل داسې معنا لري لکه له سره چې تولد شوی وی او له همدې کبله رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د مؤمن مسلمان لپاره د يو غوره نوم انتخابول واجب گڼلي دي او دا يې د يو ماشوم له حقوقو څخه يو حق گڼل کيږي.

(۱): او د ماشوم د احکامو په اړه او هغه ته د غوره نوم د انتخابولو په اړه د لا زياتو لپاره د ((سبل السلام شرح بلوغ المرام للصنعاني)) ۴ جلد باب العقیقة ص ۱۹۹-۲۰۲ ته دې مراجعه وشي.

نبي کریم (صلی الله عليه وسلم) فرمايلي دي:
"كل غلام مرتهن بعقيقته يذبح عنه يوم سابعه و يُخلق شعر رأسه، و يُسمى" ۱.

۱ - سنن ابن ماجه، كتاب الذبائح، باب العقیقة، رقم الحديث: (۳۱۶۵)، (ج ۲،

ترجمه: هر يو ماشوم د هغه د عقيقي پورې مربوط دى (يعنې الله تعالى عقيقه د هر تن لپاره لازمي گرځولى ده لکه څرنگه چې گروي مال آداء کول پر يو شخص باندى لازمي وي چې په هيڅ وجه ترې دا مسؤليت لري کېدلى نشي، په همدې ډول عقيقه هم ده) چې د هغه په خاطر به په ۷ ورځ (يو څاروى) حلاليزي او د سر ووينستان به يې خرپيل کيږي او نوم به پرې اېښودل کيږي .

نو دا مستحب ده چې د نوي زېږيدلي ماشوم لپاره د لفظ له لحاظه يو غوره نوم وټاکل شي او دا نوم د عربي د فصیحي ژبې د قالبونو سره موافقت ولري او تر ټولو غوره به دا وي چې نوم يې ښه آسانه او ښه واضح وي، او په ژبه په خورا آسانۍ سره واخستل شي او په غوږو هم خوږ ولگيږي .

همداراز نوم بايد د يو پراخ مفهوم لرونکى وي او د يوې ښکلې معنا رانغاړونکى وي او د مُسمّٰى يا نومول شوي کس د حال او ظروفو سره ښه مناسبت او تطابق ولري او بالاخره داسې يو نوم نه وي چې په اسلامي شريعت کې حرام يا مکروه گڼل شوى وي .

۳: د انتساب حق:

د ماشوم د بنسټيزو حقوقو څخه يو بل حق پلار يا مور ته پې نسبت كول (يا هم هغوي پوري تړل) دي او اسلامي شريعت دا گړد مسؤليتونه د ماشوم د يو لړ حقوقو د خونديتوب لپاره ټاكلي دي لكه: د هغه د نفقې حق ، د تي وركولو حق ، د پالنې حق او په ميراث كې د گډون كولو حق .

د اسلام مقدس دين د ماشوم مور او پلار پوري انتساب يا مربوط شمېرل ثابت گڼلي دي ترڅو همدا ماشوم د ضايع كېدو ، رسوايي او سپكاوي څخه خوندي وژغورل شي او همدا خيزونه پې د ماشوم د پلار لپاره هم پامور گڼلي دي ترڅو د هغه نسل او د هغه د زوى ساتنه وشي او د جاهليت د وخت هغه بې بنسټه دعواگانې باطلې وگڼل شي چې دوي د نسب په بطلان ټينگه عقیده درلوده او په شرعي ځوى وليتوب باندي پې اقرار كاوه ، لكه چې لوى څښتن تعالى فرمايي: "ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ اَفْسَطُ عِنْدَ اللّٰهِ فَلِنْ لَّمْ تَعْلَمُوْا اَبَاءَهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ فِي الدِّيْنِ وَمَوَالِيكُمْ"^١.

ترجمه: تاسې د دغه (متبني ماشومانو) نسبت د دوي د (اصلي) پلرونو په لوري وكړئ (دا ځكه چې) دا د لوى څښتن تعالى پر وړاندى تر

١ - سورة الأحزاب، الآية: ٥ .

ټولو زياته درسته (پر عدل ولاړه) خبره ده او كه چېرى تاسې د دوي (حقيقي) پلرونه نه پېژنئ؛ نو دوي ستاسې په دين كې وروڼه او ستاسې دوستان دي .

(۲): په دې اړه د (زاد المعاد في هدي خير العباد) كتاب ته چې د ابن قيم الجوزي (رحمه الله) ليكنه ده ۵جلد او ۲۳۹ صفحې ته دى مراجعه وشي .

د صحابه كرامو كوچنيانو به د نبوي ميني او د هغه د گرانښت او درنښت په خاطر سپېڅلي نبوي احاديث زده كول او له دوي سره د نبوي كريم (صلى الله عليه وسلم) څېنې داسې خاطر و شتون درلود چې دوي به هيڅكله هم هغه نشواى هېرولى او كه څه هم د دوي عمرونها ډېر كم وو ، خو دوي به بيا هم د نبوي كريم (صلى الله عليه وسلم) مبارك احاديث نورو ته اورول .

۴- د پالنې حق:

د يو ماشوم د پالنې حق عبارت دې هغه ته له تي وركولو ، نفقې برابرولو او د هغه د پالنې او روزنې د حق څخه چې اسلامي شريعت په دې اړه ځانگړې څرگندونې لري لكه چې خالق تعالى

فرمايې: "والوالدات يرضعن أولادهن حولين كاملين لمن أراد أن يتم الرضاعة".^۱

ترجمه: او ميندې دې خپل اولاد ته ۲ کاله پوره شيدې ورکوي، دا (حکم) دهغه چالپاره دی شوک چې د تي ورکولو د مودې اتمام غواړي.

د اسلام نجات بڼونکي دين د ماشوم ته د تي ورکولو حق حتی د مور او پلار يو د بل څخه د انفصال (جداوالي او بيلتون) په صورت کې هم ثابت او خوندي گڼلی دی او دوي دواړه بې پر دې باندې مکلف کړيدي چې د دوي تر منځ د خپلمنځي اړيکو د پرېکون په صورت کې به هم د خپل ماشوم دا حق نه تلف کوي، لکه چې لوی څښتن تعالی په دې اړه داسې فرمايې: "وإن کن أولات حمل فأنفقوا عليهن حتى يرضعن حملهن فإن أرضعن لكم فأتوهن أجورهن..".^۲

ترجمه: او که چېرې ستاسې مطلقه (طلاقې شوی) مېرمنې حمل ولري؛ نو تاسې پر هغوی باندې (دهغوی د عدت په مرحله کې هم) نفقه وکړئ، تر څو بې اولاد پيدا شي او که چېرې دوي تاسې ته (د مال په مقابل کې ستاسې ماشوم ته تی

۱ - سورة البقرة، الآية: ۲۳۳.

۲ - سورة الطلاق، الآية: ۶.

ورکړي او د هغه سالمه روزنه او پالنه ېې وکړه)
 نو تاسې هغوي (خپلو مېرمنو) ته د هغوي حق
 پوره ورکړئ .

د ماشوم د پالنې د حق څخه مراد هغه حق دی
 چې د هغې په مرسته د یو ماشوم د چارو څارنه ، د
 هغه د ژوندنیزو ستونزو حل او د هغه شاوخوا
 ټولې اړتیاوې پکې پوره کېږي ، البته دا پر
 والدينو باندې د یو ماشوم له بنسټیزو حقوقو
 څخه شمېرل کېږي چې پورته اړتیاوې به ورته
 پوره کړي ، او که چېرې ېې مور او پلار شتون
 ونلري ؛ نو بیا به یو بل هغه څوک چې ماشوم ته
 تر ټولو نژدې وي د ماشوم لپاره دا پورته
 خدمتونه ترسره کوي .

ابن قدامة (رحمه الله) په دې اړه داسې
 څرگندونه کوي : (والحضانة ولاية لا تثبت لكافر
 على مسلم كولاية النكاح و المال ، و لأنها إذا لم تثبت
 للفاسق فالكافر أولى لأنه ضرره أكثر لكونه يفتنه
 عن دينه و يخرجه عن الإسلام بتعليمه الكفر و
 تربيته عليه) .

د ماشوم د پالنې حق یواځې او یواځې مسلمان
 تر سره کولی شي او کافر هیڅ کله له دې حق څخه
 نشي برخمن

کېدلی، د دې مثال نکاح ته ورته دی چې کافر د نکاح او د مال خښتن نشي کېدلی او دا ځکه دا پورته خیزونه اسلامي شریعت یو فاسق انسان ته نه دي روا گڼلي؛ نو کافر انسان خو په هیڅ صورت د دې حقوقو واکمن کیدلی نشي او ددې کار د مخنیوي حکمت هم په همدې کې دی چې د کافر زیان نسبت نورو ته ډېر وي او کولی شي چې د یو کوچني مسلمان ماشوم د روزنې پر مهال هغه پر بې دینۍ واړوي او کفري ارشادات او بڼوونې ورته وکړي او په انحراف او بې لارۍ سره یې روزنه او پالنه وکړي.

د ماشوم لپاره د حلالې نفقې پیدا کول پر والدینو باندې دهغه یو واجبې او لازمي حق دی، البته دا حق اسلامي شریعت تر هغې پورې خوندي گڼلی دی تر څو پورې چې کله ماشوم کوچنی وي او د کار او د حلالۍ روزي د گټلو او لاس ته راوړلو څخه ناتوانه وي او داسې کوم ذریعه او مدرک هم ونلري چې په مرسته یې مال تر لاسه کړي.

که چېرې دا یاد ماشوم هلک وي؛ نو په دې صورت کې به د هغه نفقه پر مور او پلار باندې تر هغه پورې فرض وي تر څو پورې چې د رشد او ځوانۍ (بلوغ) پر او ته ورسېږي.

أما که چیری دا ماشوم انجلی وی؛ نو په دې صورت کې پې پر پلار باندې تر هغه پورې دا نفقه واجب ده تر څو پورې چې دا جلی واده وکړي، لکه چې لوی پر ورگار جلت عظمته په دې اړه مونږ ته په خپل سپېڅلي کتاب کې داسې لارښوونه او ارشاد وړاندې کوي چې فرمائي: (لينفق ذو سعة من سعته ومن قدر عليه رزقه فلينفق مما آتاه الله لا يكلف الله نفسا إلا ما آتاه سيجعل الله بعد عسر يسرا)^۱.

ترجمه: او خاوند باید (پر خپلې مطلقه مېرمنې او خپل ځوی باندې) که چېرې بډايې او شتمن وي مال دې (پرې) مصرف کړي او که چېرې مالی تنگسه پرې راغله (فقير شو)؛ نو بیا دې د خپل وس سره سم مال مصرف کړي — د الله تعالی

(پر وړاندې) هېڅ شخص مسؤل (او مکلف) نه شمېرل کېږي مگر څومره پې چې هغه ته توان ورکړی وي (دا فقير شخص د يو بډايې او شتمن انسان په څېر مسؤل او مکلف شخص نه شمېرل کېږي) او (ډېر ژر) لوی څښتن تعالی به د هغوی

۱ - سورة الطلاق، الآية: ۷.

د تنگسې (د فقر دا بد حالت) په خورا آسانۍ (شتښمنۍ او مالي پراختيا) باندې بدل کړي.

او په بل ځای کې داسې توجیه کوي او فرمایي:
(وعلی المولود له رزقهن و کسوتهن بالمعروف لا تکلف نفس إلا وسعها..)^۱.

ترجمه: او پر خاوند (پلار) باندې د عرف (له دستور سره) سم د هغه د مېرمنو مالي نفقه او هغوی ته د لباس اخستل واجب دي او هر شخص د هغه د توان څخه سره سم مکلف (مسؤل) ګرځول شوی دی.

۵- د عقېدې جوړښت:

د ماشومتوب په مرحله کې د لومړنیو زده کړو په لړ کې تر هر څه دمخه د سمې عقیدې زده کړه نه یواځې د ماشوم سره ښه مرسته کولی شي، بلکه دا ارزښتمنه توښه د هغه د ماشومتوب څخه په وروستي پړاو کې هم خورا مرسته کولی شي چې په دې لړ کې هر مربي ته لازمه ده لاندې وسائل پامور وګڼي:

^۱ - سورة البقرة، الآية: ۲۳۳.

١- د قرآن کریم زده کره:

حافظ السيوطي (رحمه الله) په دې اړه وايي:
 (تعليم الصبيان القرآن أصل من أصول الإسلام
 فينشئون على الفطرة و يسبق إلى قلوبهم أنوار
 الحكمة قبل أن تمكن الأهواء منها و سوادها بأكدار
 المعصية).

ترجمه: ماشومانو ته د قرآني ارشاداتو بنوونه
 د اسلام د بنسټيزو اصولو او اساساتو څخه يو مهم
 اصل دی تر څو دوي په فطري ډول د قرآن کریم
 سره مؤنس راستر شي او مخکې له دې چې د هوا
 او د هوس په شيطاني لومو کې بنکيل او د معصيت
 په ککړتيا سره بې سپين زړونه تور شي، بنایي د
 حکمت په پلوشو سره بې زړونه روښانه وساتل
 شي.

د حضرت ابن عباس (رضي الله عنهما) څخه
 په يو روايت کې راغلي دي چې: (تُوقِّي رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا ابْنُ عَشْرٍ سَنِينَ وَ قَدْ
 قَرَأْتُ الْمُحْكَمَ)١.

١ - صحيح البخاري، كتاب فضائل القرآن، باب تعليم الصبيان القرآن، رقم الحديث:

(٥٠٣٥)، (ج ٦، ص ١٩٣).

ترجمه: هر کله چې پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) وفات شو؛ نوزده ۱۰ کلن ماشوم وم او زما قرآن کریم حفظ و.

او همدا راز په یو بل روایت کې د امیر المؤمنین حضرت عمر (رضی الله عنه) څخه په یو روایت راغلي دي چې جناب رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) وفرمايل: (إِنَّ اللَّهَ يَرْفَعُ بِهَذَا الْكِتَابِ أَقْوَامًا وَيَضَعُ بِهِ الْآخَرِينَ)^۱.

ترجمه: په تحقیق سره لوی پروردگار په دې کتاب (قرآن کریم) سره یو لړ قومونو ته عزت او یو لړ نورو ته خواري وریه برخه کوي.

همدا راز د حضرت عثمان بن عفان (رضی الله عنه) څخه یو روایت داسې نقل شوی چې نبی کریم (صلی الله علیه وسلم) وفرمايل: (خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ)^۲.

^۱ - صحیح مسلم، کتاب صلاة المسافرين وقصرها، باب فضل من يقوم بالقرآن، ويعلمه، وفضل من تعلم حكمة من فقه، أو غيره فعمل بها وعلمها، رقم الحديث: (۸۱۷)، (ج ۱)، ص ۵۵۹.

^۲ - صحیح البخاري، کتاب فضائل القرآن، باب: خيركم من تعلم القرآن وعلمه، رقم الحديث: (۵۰۲۷)، (ج ۶، ص ۱۹۲).

ترجمه: په تاسې کې بهترين تن هغه څوک چې
قرآن عظيم الشان (پخپله) زده کړي او (بيا پې)
نورو ته وروښايي .

او امام السيوطي پخپل کتاب طبقات الحفاظ کې
د امام شافعي (رحمه الله) څخه دا خبره را نقل
کړيده چې فرمايي: (حفظت القرآن و أنا ابن سبع
سنين و حفظت الموطأ و أنا ابن عشر) .

ترجمه: ما (شافعي رحمه الله) قرآن کریم په ۷
کلنۍ کې او د موطأ (کتاب) په ۱۰ کلنۍ کې حفظ
کړ .

او ابن شداد د صلاح الدين ايوبي د خاطراتو
څخه ديوې په زړه پورې خاطرې يادونه کوي او
وايي: صلاح الدين ايوبي يو کوچنی ماشوم د قرآن
کریم تلاوت کولو ته وهڅاوه په داسې حال کې چې
دا لا کوچنی ماشوم ؤ، بيا پې له هغه څخه وغوښتل
تر څو نور هم د قرآن ښه تلاوت وکړي .

بيا څه موده وروسته پې دغه ماشوم خپل
دربار ته نور هم نژدې کړ او هغه ته پې د خپل
خوراک څخه يوه برخه ځانگړې کړه او بيا له دې
وروسته پې د خپلې ځمکې يوه ټوټه برخه هغه ته
او د هغه پلار ته وقف کړه .

ابن جرير چې د تاريخ په زرينو پانو کې په زيات سفر کوونکي شخص سره شهرت لري، نوموړی په خپل کتاب (الرحلة عن مُشاهداته) کې ليکي او وايي: ((په ختيځو هېوادونو کې د قرآن کریم زده کړه په بنه توگه ځکه تر سره کېږي چې دلته د دې سيمې مېشت خلک بار بار د قرآن پاک زده کړې ته هڅول کېږي ، دوي خط په شعرونو کې زده کوي او د قرآن کریم په زده کړه باندې وياړي .

او ابن خلدون وايي: (تعليم القرآن للولدان شعار من شعائر الدين, أخذه به أهل الملة و درجوا عليه في جميع أمصارهم, لما يسبق إلى القلوب من رسوخ الإيمان و عقائده بسبب آيات القرآن, و مثوبة الأحاديث).

ترجمه: د قرآن کریم زده کړه ماشومانو ته د اسلام د شعائرو (نېنو) څخه يوه نېنه ده، چې د نړۍ مختلفو ملتونو پې زده کړه کړيده او پخپلو ټولو ښارونو کې پې د دې علومو خپراوي کړيدی او د قرآني آيتونو په تلاوت سره د دوي په عقیده کې ټينگوالی راغلی او په اړه پې خبرې کول انسان ته اجر ورکول کېږي .

۲: د پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) سره مینه پالونکي اولاد:

د صحابه کرامو له جملې څخه که چیرې د حضرت انس (رضي الله عنه) ژوند ته یوه لنډه کتنه وکړو او د اسلامي زرینو پانو ته نظر واچوو؛ نو وبه مومو چې همدا جلیل القدره صحابي هغه ستره هستي ده چې د چارو زنه او پالنه د نبی کریم (صلی الله علیه وسلم) په کور کې شویده.

دغه مبارک صحابي به د خپل مهربانه پیغمبر سره په زړه کې بې کچې مینه پاللله او تل به د هغه په خدمت کې بوخت و او هغه مهال د ډېرې خوشحالتیا احساس کوي چې کله بې دا خبره واورېدله چې دی به یوه ورځ د نبی کریم (صلی الله علیه وسلم) سره حشر کېږي.

امام بخاري او مسلم او امام احمد د حضرت انس (رضي الله عنه) څخه روایت کوي چې یو تن له پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) څخه پوښتنه وکړه چې قیامت به کله وي؟

بیا پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) ورته فرمایي: او تا د هغې ورځې لپاره څه شي چمتو کړيدي؟ بیا هغه صحابي وایي: مال له دې پرته چې

د الله تعالى او د هغه د پيغمبر (صلى الله عليه وسلم) سره مينه پالم بل هيڅ څه نه دي چمتو کړي .

بيا پيغمبر (عليه السلام) ورته فرمايي: ته به د هغه چا سره وې چې ورسره مينه لرې او امام بخاري (رحمه الله) په دې اړه يو بل حديث روايت کړی دی چې (دغه صحابي) وويل: مونږ هم همداسې يو (لکه څرنګه چې حضرت انس (رضي الله عنه) به له پيغمبر اکرم سره مينه پالی ؛ نو مونږ هم ورسره مينه پالو) .

بيا نبي کریم (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل: هو . حضرت انس (رضي الله عنه) فرمايي: (فما فرحنا بشيء فرحنا بقول النبي) صلى الله عليه وسلم (أنت مع من أحببت)^۱ .

يعني مونږ په بل هيڅ څه دومره نه و خوشحال شوي لکه څومره مو چې د پيغمبر اکرم (صلى الله عليه وسلم) په دې خبره سره د خوشحالتيا احساس وکړ کله پې چې مونږ ته وويل: ته به د هغه چا سره پې چې د چا سره د مينې ليواله پې .

^۱ - صحيح البخاري، كتاب أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم، باب مناقب عمر بن الخطاب أبي حفص القرشي العدوي رضي الله عنه، رقم الحديث: (۳۶۸۸)، (ج ۵، ص ۱۲) .

او بيا حضرت انس (رضي الله عنه) فرمايي: زه له حضرت نبي كريم (صلى الله عليه وسلم) سره او د حضرت أبوبكر او حضرت عمر (رضي الله عنه) سره خورا مينه لرم او زه هم آرزو لرم چې د قيامت په ورځ د همدې مينې پالنې په خاطر له دوي سره پاتې شم.

د صحابه كرامو كو چنيانو به د نبوي مينې او د هغه د گرانښت او درنښت په خاطر سپېڅلي نبوي احاديث زده كول او له دوي سره د نبي كريم (صلى الله عليه وسلم) څپنې داسې خاطر و شتون درلود چې دوي به هيڅكله هم هغه نشوای هېرولى او كه څه هم د دوي عمرونه لا ډېر كم وو، خو دوي به بيا هم د نبوي كريم (صلى الله عليه وسلم) مبارك احاديث نورو ته اورول چې له دې جملې څخه يو څه دادي:

محمود بن ربيع يو كوچنى صحابي (۵ كلن صحابي) دى او يو مبارك حديث داسې رانقلوي او امام بخاري (رحمه الله) په خپل يو روايت كې د دوي داسې يادونه كوي چې محمود بن ربيع (رضي الله عنه) فرمايي: (عقلت (أي حفظت) من النبي (صلى الله عليه وسلم) مجة مجها في وجهي و أنا ابن خمس سنين من دلو).

ترجمة : ما د خور نبی کریم (صلی الله علیه وسلم) نه دا (حدیث) حفظ کړیدی چې (یو ځل) نبی کریم (صلی الله علیه وسلم) زما پر مخ دکوزی اوبه را وشنیدلی په داسې حال کې چې زه لا پنځه کلن وم .

همداراز امام الترمذي (رحمه الله) فرمایي چې أبو الحوار السعدي ربیعة بن شبان وویل: ما یو ځل حسن بن علي (رضي الله عنه) ته وویل: تاد پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) څخه څه شی زده کړیدی ؟ را ته پې وویل: ما ترېنه دا حدیث زده کړی دی چې ارشاد فرمایي: (دَعَا مَا يَرِيْبُكَ إِلَى مَا لَا يَرِيْبُكَ، فَإِنَّ الصِّدْقَ طَمَأْنِينَةٌ وَالْكَذِبُ رَيْبَةٌ)^۱. یعنې هر هغه څه چې تاپه شک (تر دید) کې غورځوي پرېرېده (او هغه کار تر سره کړه چې) تاپه شک کې نه غورځوي، په رښتیا ویلو سره (د زړه) ډاډمنتیا رامنځ ته کیږي او دروغ شک دی (تاله اضطراب او پرېشانی سره مخامخ کوي) .

ماشومانو ته ددې زده کړه اړینه ده چې د سترو بریالیتوبونو د لاس ته راوړلو په خاطر یو انسان په ژوند کې د ترینګلو حالاتو او له زیاتو

^۱ - سنن الترمذي، أبواب صفة القيامة والرفائق والورع عن رسول الله صلى الله عليه وسلم،

رقم الحديث: (۲۵۱۸)، (ج ۴، ص ۲۴۹) .

عوائقو (خنډونو) سره مخامخ كيدلى شي، خو ددې وياړليو انتصاراتو د حصول په خاطر به له خورا زغم څخه كار اخلي او دا ځكه چې د نبي كريم (صلى الله عليه وسلم) خوږو دوستانو او صحابه كرامو به همداسې چلن كاوه او د قضاء او د قدر په پرېكړو باندې به يې كوټلى باور درلود او د همدې ټينگ ايمان په مرسته يې وكولى شول چې سترې برياوې تر لاسه كړي

۶: د ميراث حق:

د ميراث حق د پلرونو، زامنو او د هغه نژدې اقاربو او خپلو خپلوانو تر منځ يو مشترك حق دى چې اسلامي سپېڅلي شريعت خپلو پيروانو ته په خورا ډاگيزه او مشرحه توگه سره بيان كړيدى او په قرآن كريم او د پيغمبر اكرم (صلى الله عليه وسلم) په نبوي احاديثو كې او له دې وروسته د فقهي په كتابونو كې دا موضوع په ښه توگه څرگنده او پرته له كوم غموض او ابهام څخه په ډاگه شويده؛ نو له همدې كبله مومو چې اسلام كله د يتيم ماشوم د كفالت او پالنې څخه بحث كوي او څرگندوي چې پالونكى يې بايد د هغه پالنه د ځان لپاره پلمه ونه گرځوي تر څو په مرسته يې د هغه څخه د هغه د نسب حق سلب كړي، او دا خبره لوى

پروردگار په بڼه توگه سره په خپل سپېڅلي کتاب کې په ډاگه کړیده چې فرمایي: (ادعوههم لأبائهم)^۱.

ترجمه: تاسې دوي (متبني ماشومان) د هغوي پلرونو ته (په نسبت کولو سره) راوبولئ.

او اسلامي شريعت تبني (يا د بل چا زوی په خپل ځوی ولیتوب سره نیول) حرام او ناروا ګرځولی دی، او په قرآن کریم کې د مور قدر او منزلت ډېر هسک او لوړ بیان بیان کړل شويدي چې په دې اړه خالق تعالی فرمایي: (و قضی ربك ألا تعبدوا إلا إياه و بالوالدين إحساناً)^۲.

ترجمه: او (أى انسانه) ستا پروردگار امر کړیدی چې له لوی الله تعالی پرته د بل چا عبادت مه کوه او د خپل مور او پلار سره (په ځانګړی توگه د هغوی د زړښت او عاجزی په پړاو کې) نیکی وکړه.

۱ - سورة الأحزاب، الآية: ۵.

۲ - سورة الإسراء، الآية: ۲۳.

۳: پر الهي مرستی او په قدر باندی د باورمند
اوسېدلو بنودنه:

کورنی د اولاد د تربیت ټاټوبی گڼل کیږي او
والدینو ته بنایي چې د تربیتي او عقیدوي
درسونو په لړ کې خپلو ماشومانو ته یواځې او
یواځې د مقتدر خدای تعالیٰ څخه د استعانت او د
قضاء او د قدر په پرېکړو باندې د رضایتمندی
بنودنه وکړي - ځکه دا کار د یو ماشوم په پوهنیز
بهر کې د خورا مهمو او بنسټیزو اړتیاو څخه
شمارل کیږي.

زموږ ماشومان له ماشومتوب څخه باید پر
همدې باندې وپوهول شي چې په نړۍ کې د
اسلامي بیرق د رپانده ساتلو لپاره اسلامي امت یو
داسې شخصیت ته اړتیا لري چې ستریا و نه
پېژني او د اسلامي دعوت د خپراوي په لاره کې
کوټلي گامونه پورته او هر راز سرښندنو ته
چمتو وي.

عموماً ماشومانو ته ددې زده کړه اړینه ده چې
د سترو بریالیتوبونو د لاس ته راوړلو په خاطر
یو انسان په ژوند کې د ترینګلو حالاتو او له
زیاتو عوائقو (خنډونو) سره مخامخ کیدلی شي،
خو ددې ویارلیو انتصاراتو د حصول په خاطر به

له خورا زغم خخه کار اخلي او دا خکله چې د نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) خوږو دوستانو او صحابه کرامو به همداسې چلن کاوه او د قضاء او د قدر په پرېکړو باندې به یې کوټلی باور درلود او د همدې ټینګ ایمان په مرسته یې وکولی شول چې سترې بریاوې تر لاسه کړي، دا په داسې حال کې چې تاریخ پر دې هم گواه دی چې دوي په داسې تاریخو جنګونو کې گډون وکړ چې د نظامي او د حربي تجهیزاتو له لحاظه د دښمن په پرتله دوي هیڅکله هم دوي په دومره اسحلو سمبال نه و چې د ټول لښکر بسیاینه وکړي، خو د دوي جنګی مورالونه دومره لوړ و چې نه یواځې دوي به په دې لاره کې د شتو ستونزو او ستړیاو پروانه ساتله، د اسلام په لاره کې د خپل لالهانده ژوند خخه به نه یواځې دا چې راضي ول، بلکه دا به یې د ځان لپاره ویاړ هم نه گانه او پر دې باندې به یې ټینګ باور درلود چې د دوي په حق کې د تقدیر پرېکړه خطاکېدونکې نه ده، بلکه خامخا به دوي ته رسېږي او له هغه څه خخه چې دوي ترې بې برخې پاتې شوي په حقیقت کې دوي له هغه څخه برخمن کېدلی نشوای.

مونږ باید پر دې باندې باندې کوټلی باور ولرو چې د ځمکې پر مخ هیڅ شی تر هغه پورې نه

مري تر خو پوري بي چي رزق پوره او اجل بي په اتمام ته نه وي رسېدلی او هيڅ مصيبت ، ستره پېښه او يا يو د خیر کار شتون نلري مگر دا چې د تقدير قلم هغه مخکې له مخمې څخه کښلی او لوی الله تعالی د هغه په اړه پوره پوهه لري .

امام الترمذی (رحمه الله) د حضرت ابن عباس (رضي الله عنهما) څخه يو حديث روايت کړیدی چې فرمايي: زه يوه ورځ د مهربان پيغمبر (صلى الله عليه وسلم) شاته وم چې راته بي ارشاد وفرمايه: (يا غلام اني أعلمك كلمات: احفظ الله يحفظك, احفظ الله تجده تجاهك, إذا سألت الله فاسأل الله, وإذا استعنت فاستعن بالله, واعلم أن الأمة لو اجتمعت على أن ينفعوك بشيء لم ينفعوك إلا بشيء قد كتبه الله لك وإن اجتمعت على أن يضروك بشيء لم يضروك إلا بشيء قد كتبه الله عليك رفعت الأقلام وجفت الصحف)¹.

ای هلکه! زه تاته يو خو خبری در زده کوم، ته د الله تعالی ساتنه وکړه، هغه به ستا ساتنه وکړي، ته د الله ساتنه وکړه؛ نو ته به هغه خپل لوري ته ومومی، هر کله که غوښتنه لری؛ نوله لوی

¹ - سنن الترمذی، أبواب صفة القيامة والرقائق والورع عن رسول الله صلى الله عليه وسلم،

رقم الحديث: (۲۵۱۶)، (ج ۴، ص ۶۶۷).

پروردگار (جلت عظمته) څخه ټپې و غواړه او که د استعانت او مرستې غوښتونکی ټپې؛ نو د لوی خالق تعالیٰ څخه ټپې و غواړه او پر دې باندې پوه شه چې که چیرې ټول امت تا ته د سودمندی (گټې رسولو) په موخه را ټول شي؛ نو تا ته به له هغه څخه پرته چې لوی پروردگار ستا په حق کې لیکلی دی بله هیڅ څه گټه ونشي رسولی او که چیرې دا امت را ټول شي تر څو تا ته زیان (تاوان) ورسوي؛ نو تا ته به له هغه تاوان څخه پرته چې الله تعالیٰ ستا په حق کې لیکلی دی بل هیڅ ضرر ونشي رسولی، قلمونه پورته شویدی او پانې وچې شویدی.

۴: هغه ته د عبادت بنوونه:

د ماشوم په پالنه او روزنه کې رښتیا هم چې د لوی څښتن تعالیٰ عبادت خورا زیاتې اغېزې شیندي او د ماشوم د عقیدې په رغونه کې سودمن تمامیري او د لوی خالق تعالیٰ (جلت عظمته) سره د غښتلی رابطې په جوړولو کې رغنده تاثیر لري.

امام ترمذي (رحمه الله) د سبرة بن معبد الجهنی (رضي الله عنه) څخه په یو روایت کې داسې وایي: حضرت حسن بن علي (رضي الله

(عنه) ته وويل شول چې تاله خوږ نبي كريم (صلى الله عليه وسلم) څخه څه شى زده كړيدي؟

وى فرمايل: پنځه وخته لمونځونه، او ابو داؤد او ترمذي او نسائي د حضرت حسن بن علي (رضي الله عنهما) څخه روايت كړيدى چې وې فرمايل: جناب رسول كريم (صلى الله عليه وسلم) ما ته د يو څو كلمو بڼودنه وكړه چې زه ېې د وترو په لمانځه كې وايم، او هغه دا دي: (اللهم اهدني فيمن هديت، وعافني فيمن عافيت..).

او امام مالك (رحمه الله) پخپل كتاب موطأ كې او امام مسلم په خپل كتاب صحيح كې د حضرت ابن عباس (رضي الله عنهما) څخه روايت كړيدي چې جناب رسول كريم (صلى الله عليه وسلم) د يو سپاره شخص سره د روحاء په سيمه كې (دا يوه داسې سيمه ده چې يو لاروى انسان له مدينې منورې څخه پرې تيريږي او بدرته پرې رسيږي) سره وکتل او ورته ېې وويل: من القوم؟

تاسې څوك ېې؟ وې ويل: مسلمانان، بيا ېې وويل: او ته څوك ېې؟ ده ورته وفرمايل: د الله تعالى رسول يم؛ نو يوې مېرمنې خپل ماشوم را پورته كړ او وې ويل: آيا پر ده باندې هم حج شته؟ وې فرمايل: بلى! او تا ته پكې اجر دى.

حافظ ابن حجر په خپل کتاب فتح الباري کې ليکلي دي چې ابن التين داسې ويلي دي: داکثرو امامانو په نزد پر ماشوم باندې د هغه تر بلوغ پورې د حج فرضيت ساقط دی، مگر دا چې که هغه حج وکړي؛ نو دا ورته د جمهورو علماؤ په نزد په نفل کې حسابيږي.

٥: د سلام اچولو له سنت سره ېې عادت کول:

نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) به وخت ناوخته ماشومانو ته په غیر مستقیمه توگه سره د سلام اچولو بنودنه کوله او دا په داسې شکل سره چې هغه به پر سلام اچولو کې تر نورو سبقت کاوه او ترې مخکې کېده به تر څو ماشومان هم د سلام سره عادت واخلي، او امام بخاري او مسلم د حضرت انس (رضي الله عنه) په هکله دا خبره را نقل کړېده چې هغه حضرت انس (رضي الله عنه) يو ځل د ماشومانو په يوه ډله باندې تېر شو او پر دوي باندې ېې سلام و اچاوه او وې فرمايل: جناب رسول کریم (صلی الله علیه وسلم) به همداسې کول.

حافظ ابن حجر (رضي الله عنه) فرمايې چې
ابن بطلال (رضي الله عنه) فرمايې: في السلام على
الصبيان تدریبهم على آداب الشريعة، وفيه طرح
الأكابر رداء الكبر، وسلوك التواضع و لين الجانب.

پر ماشومانو باندې د سلام اچول په حقیقت کې
د هغوي د اسلامي شریعت پر آدابو باندې د هغوي
پالنه او روزنه ده او په دې کار کې د یو متکبر
انسان څخه د هغه د کبر څادر پرېوزي او د
نرمښت او عاجزۍ خصلت پکې پیاوړي کيږي.

٦: د ماشوم روزنه او د هغه تأديب:

په علمي مصطلحاتو کې د ادب اصطلاح یو
داسې کار ته ویل کيږي چې پر ویلو او کولو بې
انسان ستایل کيږي او د ځینو نورو په آند: حسنه
اخلاقو او د نورو سره غوره چلند کولو ته ادب
وايي، او یو لږ نورو پوهانو ورسره دا خبره هم
اضافه کړېده چې: (الْوُقُوفُ مَعَ الْمُسْتَحْسَنَاتِ). د
نېکیو او مستحسناتو (مستحباتو) تر څنګ
و درېدلو ته ادب وايي.

اولاد ته د ادب ښودنه پر مور او پلار باندې د
هغوي د بنسټیزو حقوقو څخه یو حق ګڼل
کيږي؛ نو له همدې کبله اسلام خطاب ټولو پلرونه
دې کار ته متوجه کړیدی.

ابن ماجه د حضرت ابن عباس (رضي الله عنه) خخه يو حديث روايت كړيدى چې جناب رسول كريم (صلى الله عليه وسلم) فرمايلي دي: (أكرموا أولادكم و أحسنوا أدبهم)^١.

تاسې د خپل اولاد سره نيكي وكړئ او د هغوي سالمه او بڼه روزنه وكړئ. ابن الجزار القيروني ماشوم ته د روزنې او أدب بنودلو په اړه پخپل يو كتاب (سياسة الصبيان و تدبيرهم) وايي: "لأن الصغير أسلس قيادة و أحسن مواتاة و قبولا".

د ماشوم سره تعامل مونږ ته د همدې بنودنه كوي چې هغوي ژر سمې لارې ته هدايت كيږي او په خورا آسانۍ سره خبره مني.

همداراز ماشوم ته د ټولنيزو آدابو د زده كړې په سلسله كې بل مهم ادب دادى چې:

هغوى بايد د اجازې غوښتلو او د خوراك په آدابو باندې وپوهول شي او د ملاستي ځايونه ېې سره جلا شي .

^١ - سنن ابن ماجه، كتاب الأدب، باب بر الوالد، والإحسان إلى البنات، رقم الحديث:

(٣٦٧١)، (ج٢، ص١٢١١).

لوی خبنتن تعالیٰ په خپل سپېڅلي کتاب کې د استئذان (اجازې غوښتلو) په اړه داسې فرمایي: (وَ إِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ.....^١).

ترجمه: او کله چې (ستاسې) ماشومان د احتلام پېر او ته ورسېږي (یعنې شرعي مکلفیتونه دوي ته متوجه شي)؛ نو دوي دې (هر کله چې د راتلو اراده وکړي په هر وخت کې دې) د استئذان یا د اجازې غوښتنه دې وکړي لکه څرنگه چې له دوي څخه وړاندې خلکو (د دوي مشرانو) به اجازه غوښتله.

ابن عباس (رضي الله تعالى عنهما) فرمایي: (فالإذن واجب). نو له پورتنی آیت څخه معلومېږي چې اجازه غوښتل واجب دي.

او امام بخاري (رحمه الله) د ادب په اړه فرمایي چې عطاء (رضي الله تعالى عنه) وفرمایي: سألت ابن عباس، فقلت: استأذن على أختي؟ يعني ما له حضرت ابن عباس (رضي الله عنه) څخه وپوښتل: آیا زه که دخپلې خور (مثلاً: لېدلو ته ورغم)؛ نو بیا به هم اجازه غواړم؟ فقال: نعم، فأعدت فقلت: أختان في حجري، و أنا أنومهما و

^١ - سورة النور، الآية: ٥٩.

أنفق عليهما، أستاذن عليهما؟ هغه ورته وويل: هو ،
 بيا مي خپله خبره راغبرگه کړله، او ورته مي
 وويل: زما دوه خویندی دي چې زه د دواړو پالنه
 او روزنه کوم او زه پې ویدې کوم او پر هغوي
 باندی مال مصرفوم ، اوس په دې صورت کې به
 بيا هم زه د هغوي د لېدو لپاره اجازه غواړم؟

قال: نعم، أتحب أن تراهما عريانتين: ثم قرأ:
 "يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
 وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ .."^١.

وی فرمایل: هو، آیا ته دا خوبنه گنې چې هغوی
 بر بندې ووينې، بيا پې راته (د د لیل په توگه) دا
 آیت ولوسته چې لوی څښتن تعالی فرمایي: ای هغو
 کسانو چې ایمان مو راوړیدی! ستاسې هغه
 ماشومان (چې ستاسې غلامان او ستاسې وینځې دی
) او لا تر دې مهاله د بلوغ تر پړاو پوری نه دي
 رسیدلي (ستاسو خواته د درتللو پر مهال دي) له
 تاسو څخه د اجازې غوښتنه وکړي.

او له امام بخاري (رحمه الله) څخه په روایت
 شوي حدیث کې راغلي دي چې فرمایي: لکه څرنګه
 چې دوي ته د خبرو اترو کولو بنودل

^١ - سورة النور، الآية: ٥٨.

لازم دي؛ نو د نورو خبرو ته غور نيول هم لازم دي، همداراز بنايي چې والدين خپل اولاد ته د نورو سره د كېناستلو آداب، د تشناب ته د تلو آداب، د مشرانو توقير او درناوى كول او پر كشرانو باندې خواخوږې بڼكاره كول، د ټولني د بې وزلو او محتاجينو سره مرسته كول، د علماو درناوى كول، د بېهوده چارو څخه ژغورنه، د ناوړه او پرېوتو اخلاقو څخه مبادت او لري والى كول، نورو ته د زيان رسولو څخه ځان ژغورل، پرېوتو او زيانمنو خبرو څخه لري والى او په سترگو يا لاسونو سره د نورو عيوبو ته د اشارې كولو څخه اجتناب او له غيببت او نيمت څخه ځان لري ژغورل او داسې نورو په اړه دې ورته توصيه وكړي.

خوږ نبي كريم (صلى الله عليه وسلم) به د ماشومانو پوهنيز او تعليمي اړخ ته ځيرنه او توجه كوله ، او دا ځكه چې د علم او پوهنې لومړى پړاو هم له لوستلو څخه پيلېږي، او له هغه (صلى الله عليه وسلم) څخه دا كار ثابت دى چې نوموړي په خپل ژوند كې د بې سوادۍ د له منځه وړلو او د مسلمانانو د پوهنيزې كچې د لوړتيا لپاره څومره توجه كوله او له همدې كبله نبي كريم (صلى الله عليه وسلم) د بدر په غزوه كې د

مشركينو له بنديانو څخه دا ومنله چې له دوي څخه هر يو به ١٠ ماشومانو ته لوستنه او ليكنه ورزده كوي او د دې كار په مقابل كې به دوي د زندان څخه خلاص او آزادي به د دوي په برخه كېږي .

٧: علم ته د هغه هڅول:

د قرآن كريم لومړني آيت ته كه وگورو؛ نو په ډاگه كېږي چې لومړۍ قرآني وحې لوستلو او د پوهې لاس ته راوړلو ته ځانگړي شوېده، لكه چې لوى پروردگار (جلت عظمته) فرمايي: "اَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ.."١.

په دې مبارك آيت كې نه يواځې پيغمبر اکرم (صلى الله عليه وسلم) ته ، بلکه د هغه هر امتي ته دا امر شويدي چې تر څو لوستنه وكړي او هر هغه علم چې هغه او نورو ته پكې دنيوي او اخروي سودمنتياوى پرته وي ترلاسه كړي .

له بل لوري دا هم څرگنده ده چې خوږ نبي كريم (صلى الله عليه وسلم) به د ماشومانو پوهنيز او تعليمي اړخ ته څومره ځيرنه او توجه كوله ، او دا ځكه چې د علم او پوهنې لومړى پړاو

١ - سورة العلق، الآية: ١ .

هم له لوستلو څخه پايښي، او له هغه (صلى الله عليه وسلم) څخه دا کار ثابت دی چې نوموړي په خپل ژوند کې د بې سوادۍ د له منځه وړلو او د مسلمانانو د پوهنيزې کچې د لوړتيا لپاره څومره توجه کوله او له همدې کبله نبي کریم (صلى الله عليه وسلم) د بدر په غزوه کې د مشرکينو له بنديانو څخه دا ومنله چې له دوي څخه هر يو به ۱۰ ماشومانو ته لوستنه او ليکنه ورزده کوي او د دې کار په مقابل کې به دوي د زندان څخه خلاص او آزادي به د دوي په برخه کيږي.

حضرت حسن ابن علي (رضي الله تعالى عنه) به ويل: (تعلموا صغار القوم اليوم، تكون كبارهم غدا، فمن لم يحفظ منكم فليكتب).

تاسې د خپل قوم د نن ورځې ماشومانو ته د بسوونې او زده کړې سپارښتنه وکړئ، دوي به سبا د همدې ټولني مخکښان وي؛ نو که په تاسې کې کوم څوک څه نشي حفظ کولی؛ نو ودی ليکي.

حضرت عطاء بن أبي رباح (رضي الله عنه) به خپلو شاگردانو ته تل د دې خبرې يادونه کوله چې: ای ماشومانو! وليکئ، که چيرې په تاسې کې کوم څوک څه نشي ليکلی؛ نو مونږ به بې د هغوي

لپاره وليکو او د هر هغه چا سره چې د ليکلو لپاره کتابچه يا پانې نه وي مونږ به ېې دوي ته ورکړو .

او ابن نطفويه خپل ځان ته په خپل يوه شعري ټوټه کې داسې وايي: داسې برينبي چې ما په غټوالي کې زيات څه هير کړيدي، خو د ماشومتوب څخه مې چې څه شى زده کړي دي، لا تر اوسه هير کړي نه دي — علم بل څه نه دى بلکه د ماشومتوب د پړاو زده کړه ده او د ماشومتوب خواږه خوبونه په لويوالي کې په شيطاني خوبونو باندې بدليري .

او په بل ځاى کې وايي: که چيرې د صبا په سيمه کې علم را څرگند شي؛ نو زه به پکې علم داسې څرگند وينم لکه پر کاني باندې چې ليکل شوي خطونه په ډاگه ښکاري .

له همدې کبله وينو چې اسلام ماشومانو ته د هغوي په ژوند کې خورا ځانگړې پاملرنه کړيده او لوى پرودگار فرمايلي دي: (و لقد خلقنا الإنسان من سلاله من طين، ثم جعلناه نطفة في قرار مكين، ثم خلقنا النطفة علقه فخلقنا العلقه مضغة فخلقنا

المضغة عظاما فكسونا العظام لحما ثم أنشأه خلقا آخر
فتبارك الله أحسن الخالقين)١.

ترجمه: او په تحقيق سره مونږ انسان (حضرت آدم (عليه السلام) له خالصې خټې نه پيدا كړيدى، بيا مو هغه په نطفې باندې وگرځاوه او په يو ثابت ځاى (رحم) كې مو ځاى پر ځاى كړ، بيا مو (د انساني تخليق او تكوين په پروسه كې) نطفه په علقه (كلکه سرينناکه ټوټه)، بيا مو علقه په مضغه (وړه ټوټه د غوښې) باندې وگرځوله، بيا مو دا مضغه په عظام (هډوكي) باندې وگرځوله، بيا مو همدا هډوكي په غوښه باندې وپوښل، بيا مو هغه (انسان) په يو بل پېدايښت سره (د ژوندي او گرځېدونكي مخلوق په توگه سره) پيدا كړ؛ نو الهي شان (قدرت) خومره لوړ دى چې ډېر ښه پېداكړونكى دى.

٨: له بدو ملگرو څخه د دوي ژغورنه:

لكه څرننگه چې ټولو معلومه ده چې بد ملگري ستاسې د اولاد فكر او ذهن رنځوروي؛ نو يو له هغو سترو مسؤليتونو څخه چې بايد په اړه ېې له اهمال او بې پروايي څخه كار وانخستل شي د اولاد له بدو ملگرو څخه ساتنه ده او دا ځكه چې دوي د

١ - سورة المؤمنون، الآية: ١٢-١٤.

مور او پلار د کلونو گالی خواري او زحمتونه
بربادوي .

يو دوست د بل نژدې دوست په دين باندې
وي او دا هم خرگنده ده چې يو دوست د بل دوست
خبره مني او دهغه تقليد کوي، او په يوه ټولنه کې
د يو ماشوم لپاره له بد ملگري څخه بل هيڅ
زيانمن څيز اصلاً شتون نه لري، له همدې کبله
زمونږ خواخوږي پيغمبر (صلى الله عليه وسلم)
مونږ ته د دې مهمې خبرې يادونه کړيده چې داسې
ارشاد فرمايي: (مثل الجليس الصالح والجليس
السوء كحامل المسك ونافخ الكير، فحامل المسك إما
أن يحذيك وإما أن تبتاع منه وإما أن تجد منه ريحا
طيبة، ونافخ الكير إما أن يحرق ثيابك وإما أن تجد
ريحا خبيثة)^١.

د يو ښه او بد ملگري مثال لکه د مسکو
بارونکي (عطر خرڅونکي) او د آهنگر په څېر
دی؛ نو عطر خرڅونکي انسان يا خو به (عطر) تا
ته درکوي او يا به پې له هغه څخه اخلي او يا خو به
دهغه ښه بوي ستا تر مشامه پورې رسېږي، او

^١ - صحيح مسلم، كتاب البر والصلة والآداب، باب استحباب مجالسة الصالحين، ومجانبة

قرناء السوء، رقم الحديث: (٢٦٢٨)، (ج٤، ص٢٠٢٦).

پښ (آهنگر) يا خو به ستا جامې سوزوي او يا خو به ته بدبوي مومي.

ابو حاتم بن حبان په دې اړه يوه په زړه پورې جمله ويلى ده چې وايي: (فالواجب على العاقل أن يجتنب أهل الريب، لئلا يكون مريباً، فكما صحبة الأخيار تورث الخير، كذلك صحبة الأشرار تورث الشر).

يو عاقل انسان ته بنايي چې د شکمنو خلکو څخه ځان وژغوري، تر څو دې پخپله هم په شک کې پرې نه وځي؛ نو لکه څرنګه چې د صالحه خلکو دوستي خبر را منځ ته کوي، په همدې ډول د بدو خلکو دوستي انسان راپرځوي او د بديو لارې ورته هواروي او بنايي په دې عصر کې د ماشوم سالمې روزنې او بڼې پالنې ته زياته توجه وشي، ولې چې د مفاسدو او د بې لارو لارېو ګودرونه زيات شويدي او په معاصره نړۍ کې بې زيانونو هم پراختيا موندلې چې دا ټول د يو ماشوم په اخلاقو باندې بده اغېزه شيندي، د هغه په سلوک کې جذري بدلون راولي او د اسلامي اصیل فهم څخه بې ګوښه کوي.

د اسلامي تمدن د پرمختگ او تقدم راز په همدې كې نغښتلى دى چې ماشوم استعدادونو ته وده او رغونه وركړل شي ، بنو چارو ته يو راغب انسان ترې جوړ او له بديو او شرورو څخه بې د حق لارې ته راستون كړي .

راجح این است که پوشانیدن روی خانمهای جوان داخل در حجاب است

يکى از خواهران دعوتگر ما از ولايت کنر چنين سوال نموده است:

استاد محترم هيله ده روغ جوړ او پخپلو چارو كې بريالي اوسئ .

استاد دحجاب او مخ پټولو په هكله كه يو پوست وكرئ ، دلته يو څو خوښنډې دي هيڅ راسره نه منې چې بنځې بايد له بهر مثلا كار ځاى او يا بازار كې مخ پټ كړي

وايې راته خداى د مخ پټولو نه دي ويلي او كه سړي راته گوري نو د هغوئ گنا كېري زما نه كېري

وايې شه معلومه ده چې هغې دنيا کې باحجابېه بنه
معاف کېږي او که هغه چې مخ نه پټوي.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اکثر فقهاء، مفسرين ومحدثين به اين نظر هستند که پوشانیدن روی خانمهای جوان در حجاب واجبی شامل است خصوصاً در شرایطی که فتنه واقع می شود و فسق و فجور بیشتر شده و این مذهب امام شافعی، امام احمد بن حنبل و اغلب فقهای احناف و مالکی است و این قول راجح میباشد نظر به دقائل قوی که اینها دارند.

الله متعال در قرآن کریم خانمها را بر پوشانیدن عورت شان امر نموده و فرموده است: "يا أيها النبي قل لأزواجك وبناتك ونساء المؤمنين يدنين عليهن من جلابيهن ذلك أدنى أن يعرفن فلا يؤذين"^۱.

الله متعال پیامبر خود رسول الله صلی الله علیه وسلم را امر نموده که امهات المؤمنین که خانمهایش بود و سائر زنهای مسلمان و مؤمن را امر نماید بر ستر و پوشانیدن عورت شان که سائر جسم است که روی نیز در آن شامل است تا

۱- سورة الأحزاب: ۵۹.

اینکه مورد آزار واذیت قرار نگیرند. واکثر مفسرین در تفسیر آیت کریمه نوشته اند که مقصد از این پوشانیدن روی است.

امام بخاری در صحیح خود از ام المؤمنین عائشه رضی الله عنها روایت نموده وقتی که آیت فرضیت حجاب نازل شد خانمها به پوشیدن چادر شروع کردند.. وحافظ ابن حجر شارح بخاری نوشته که: "أی غطین وجوههن" روهای شانرا پوشانیدند.

در اثر صحیح از أم المؤمنین عائشه رضی الله عنها روایت شده که فرموده اند: "كنا إذا مر بنا الركبان - في الحج - سدلنا إحدانا الجلباب على وجهها، فإذا جاوزونا كشفناه"^۱ هنگام ادای مناسک حج ما خانمها روی خود میپوشانیدیم وقتیکه مرد نامحرم از نزد ما میگذشت ووقتیکه از نظر نامحرمان دور میشدیم روی خود را باز میکردیم.

ودلیل عقلی این فقهاء ومفسرین ومحدثین این است که زیبایی خانمها از روی تشخیص می شود لهذا پوشانیدن روی اولویت دارد..

^۱ - مختصر سنن أبي داود للمندري، كتاب المناسك، باب المحرم يحتجم، رقم الحديث:

(۱۸۳۳)، (ج ۱، ص ۵۳۵).

تنها آن خواهران مسلمان که در کشورهای غربی و غیر اسلامی مقیم هستند و پوشانیدن روی و پوشیدن نقاب جرم و گناه پنداشته می شود در آن کشورها آنها شرعا معذور هستند و گنهگار نمی شوند زیرا که بجا آوردن این فرضیت از توانایی آنها خارج است.

گذاشتن اسم مهدی بر فرزندان جایز، مشروع، مرغوب و پسندیده است

یکی از هموطنان عزیز ما از ولایت بلخ سوال نموده :

سلام و احترامات خدمت محترم شیخ فضل الله ممتاز!

من باید متذکر شوم، از مطالبی که حاوی از سوالات از سوی مردم و در مقابل پاسخ های زبینه شما خیلی مستفیده شده ام بناء جا دارد که از شما صمیمانه احضار سپاس نمایم.

و یک سوال نیز مطرح می کنیم که شیخ صاحب اسم مهدی را کسی بر فرزندش بگذارد آیا جایز است ؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مهدی کلمه عربی است که معنایش هدایت یافته براه خیر است و کسی که او را الله متعال بطرف حق رهنمائی نموده است .

واز نامهای مرغوب و پسندیده و خوب است که بر نوزادان گذاشته شود و هیچ مانع شرعی نیست در انتخاب این نام.

قول دادن و مصافحه با خانمهای نا محرم

یکی از دوستان از کابل سوال نموده :

سوال: میشه در رابطه قول (دست) دادن زنها با مرد و یا برعکس از نگاه شریعت چی حکم دارد ؟

و گویند: تعدادی خانم های نخست کوشش میکنند با نا محرم دست ندهند اما در صورت ضرورت با دست کش و یا کدام تکه دیگر دست خویش را می پوشانند بعدا دست میدهند نظر شریعت در این مورد چیست؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

قول دادن ومصافحه کردن بادرست با زنان ودختران نامحرم جواز ندارد حتی ولو که دست کش هم پوشیده باشند، از ام المؤمنین عائشة رضی الله عنها روایت است در حدیث صحیح متفق علیه که فرموده اند: "لا والله ما مست ید رسول الله صلی الله علیه وسلم ید امرأة قط"^۱ قسم بذات الله که دستان مبارک رسول الله صلی الله علیه وسلم هرگز دست زن نامحرم را لمس نکرده است.

ونیز آنحضرت صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فرموده است: "إني لا أصافح النساء"^۲ من به خانمهای نامحرم قول نمی دهم ومصافحه نمی کنم.

ونیز راجح این است که حتی مصافحه و قول دادن با زنان نامحرم ولو که دست کش هم پوشیده باشند جواز ندارد

^۱ - صحیح البخاری، کتاب الطلاق، باب إذا أسلمت المشركة أو النصرانية تحت الذمی أو الحری، رقم الحدیث: (۵۲۸۸)، (ج ۷، ص ۴۹).

^۲ - سنن ابن ماجه، کتاب الجهاد، باب بیعة النساء، رقم الحدیث: (۲۸۷۴)، (ج ۲، ص ۹۵۹).

اما قول دادن ومصافحه کردن زنان و خانمان با محارم
شان جواز دارد مثلا با شوهر، پدر، برادر، کاکا، ماما... این روا
ومشروع است به اتفاق فقهاء.

خواهران و برادران رضاعی از هم میراث نمی برند

یکی از علاقمندان مسائل دینی از ولایت بغلان سوال
نموده:

آیا برادر و خواهر رضاعی از یکدیگر میراث میبرند و با
هم منحیث محرم سفر کرده می توانند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

خواهران و برادران رضاعی از هم میراث نمی برند
رضاعی بودن سبب میراث بردن نیست در شریعت. لیکن
برادر رضاعی محرم خواهر رضاعی خود در سفر کردن و غیره
شده می تواند و رضاعی بودن موجب محرم بودن است.

اهمیت عدالت میان فرزندان

یکی از خواهران از شهر کابل سوال نموده:

من یک سوال داشتم اینکه اگر پدر و مادر بین فرزندان فرق قائل شوند آیا گناه است یا خیر، خصوصاً بین دختر و پسر و یادختر و دختر فرق قائل شوند از نظر اسلام حکمش چی است؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

عدالت نظام هر چیز است و اساس اصلاح و استقرار آن میباشد و با عدالت آسمانها و زمین برپا شده و بدان کار جهان اصلاح میشود و نظام آن استوار میگردد و هیچ چیزی در ویرانی زمین و فاسد ساختن زندگی مردم و سیاه و تیره ساختن آن شتابان تر از ظلم و ستم وجود ندارد.

عدالت پدر میان فرزندان، از جمله توفیقات الله متعال به او و سببی از اسباب نیکبختی اش و دلیلی بر کمال عقل و دوراندیشی و سیاست نیک اوست؛ زیرا عدالت سبب الفت دلها و استحکام محبت و صلۀ رحم و ایجاد اعتماد و احترام متبادل در میانشان میگردد.

اما هرگاه پدر بر ضد این بوده و میان فرزندان تفاوت قائل شده و برخی را بر برخی دیگر در معامله و داد و دهش

و آن هم به انگیزه از هوای نفس و عاطفه اش برتری دهد، در این صورت عداوت و نفاق وجدایی جای الفت و وحدت و قطع رحم و نافرمانی جای صلح و احسان و پرداختن به حقوق را گرفته و با این کار بر خود و فرزندانش مرتکب جنایت میشود.

اما جنایتش بر خویش در این است که او فرزندان مظلوم خود را بر احسان خویش یاری نکرده بلکه با ظلم خویش بر ایشان آنان را به این واداشته که دربرابرش نافرمانی کرده و با او قطع رابطه نموده و در حق او و آنچه بر آنان دربرابرش لازم است، کوتاهی ورزند.

اما جنایت و ظلم او بر فرزندش، در این است که او با تفاوت قائل شدن میان آنان، برتری داده شدگان را واداشته که بر برادران خویش تکبر ورزیده و خود را از آنان بلند مرتبه تر شمارند و مظلومان را وامی دارد که کینه و عداوت آنان را در دل گیرند و دل‌های-شان نسبت به آنان مملوء از حسد شده و چه بسا درصدد آن شوند که دربرابرشان نیرنگ نموده و مثل دشمنان با آنان رفتار نمایند.

با این کار، خانواده از هم فرو پاشیده و رشته های محبت میان برادران از هم گسسته و مفاهیم محبت و ایثار و همکاری در صفوف شان از میان میرود.

از اینرو، عدالت میان فرزندان از دیدگاه عقل و شرع واجب است.

الله متعال به گونه مطلق در نصوص قرآن و سنت به عدالت امر نموده که در نخستین جمله عدالت میان فرزندان و آن هم به دلیل اهمیت آن و نیاز عالی که به آن وجود دارد، در آن داخل می‌گردد.

چنانکه پیامبر اسلام محمد صلی الله علیه وسلم در حدیث صحیح فضیلت کسی را که میان خانواده اش و کسانی که زیر ولایت او هستند همچون همسران و فرزندان و غیرشان عدالت میکند، بیان داشته می فرماید: " إن المقسطين عند الله على منابر من نور، عن يمين الرحمن عزوجل - وكتا يديه يمين - الذين يعدلون في حكمهم و أهليهم و ماوئوا" ^۱.

همانا عادلان در نزد الله متعال بر منبرهای از نور از سمت راست او تعالی - هر دو دستش راست است - قرار دارند. آنانی که در حکم شان و خانواده های شان و آنچه در آن ولایت داده شده اند، عدالت را رعایت می نمایند.

^۱ - صحیح مسلم، کتاب الإمارة، باب فضيلة الإمام العادل، وعقوبة الجائر، والحث على الرفق بالرعية، والنهي عن إدخال المشقة عليهم، رقم الحديث: (۱۸۲۷)، (ج ۳، ص ۱۴۵۸).

از نصوص ویژه و خاص در این باب: حدیث نعمان بن بشیر رضی الله عنه است که با طرق و اسانیدی گوناگون و با الفاظی متعدد در صحیحین و دیگر کتب حدیث آمده است.

از صحابی جلیل القدر نعمان بن بشیر رضی الله عنه روایت است که فرود: " تصدَّق علیّ أبی بعبض ماله، فقالت أمی عمّة بنت رواحہ: لا أرضی حتی تشهد رسول الله صلی الله علیه وسلم، فانطلق أبی إلى النبی صلی الله علیه وسلم يشهده علی صدقتی، فقال له رسول الله رسو الله صلی الله علیه وسلم: أفعلت هذا بولدك کلهم؟ قال: لا. قال: اتقوا الله، واعدلوا فی أولادکم. فرجع أبی، فردّ تلك الصدقة!"^۱.

پدرم برخی از مالش را برایم صدقه داد. مادرم عمره دختر رواحہ گفت: راضی نمی شوم تا رسول الله صلی الله علیه وسلم را بر آن گواه گیری.

پدرم خدمت پیامبر صلی الله علیه وسلم رفت تا ایشان را بر صدقه اش شاهد گیرد. رسول اکرم صلی الله علیه وسلم برایش فرمود: آیا این کار را با همه فرزندان انجام داده ای؟ گفت: نه. فرمود: از الله متعال بترسید و میان فرزندان تان

^۱ - صحیح مسلم، کتاب الهبات، باب کراهة تفضیل بعض الأولاد فی الهبة، رقم الحدیث:

(۱۶۲۳)، (ج ۳، ص ۱۲۴۲).

عدالت کنید. پدرم از گفته اش برگشته و آن صدقه را رد نمود.

در روایتی در مسلم آمده که: فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمود: "يا بشير، ألك ولد سوى هذا؟ قال: نعم. قال: أكلهم و هبت له مثل هذا؟ قال: لا. قال: فلا تشهدني إذاً، فإني لا أشهد على جور" ^۱.

رسول الله صلى الله عليه وسلم برایش فرمود: ای بشیر! آیا غیر از این فرزندی داری؟ گفت: بلی. فرمود: آیا برای همه چنین چیزی بخشیده ای؟ گفت: نه. فرمود: پس مرا شاهد مگیر که من بر ظلم شهادت نمی دهم.

و در روایتی دیگر از مسلم آمده: "أشهد على هذا غيري، ثم قال: أيسرك أن يكونوا إليك في البرسواء؟ قال: بلى. قال: فلا إذن" ^۲.

بر این کار غیر مرا گواه گیر، سپس فرمود: آیا شادت می سازد که همه در احسان بر تو برابر باشند؟

^۱ - صحيح مسلم، كتاب الهبات، باب كراهة تفضيل بعض الأولاد في الهبة، رقم الحديث: (۱۶۲۳)، (ج ۳، ص ۱۲۴۳).

^۲ - سنن الدارقطني، كتاب البيوع، رقم الحديث: (۲۹۶۱)، (ج ۳، ص ۴۵۷).

گفت: بلی. فرمود: پس اکنون که چنین است این کار را مکن.

همچنان در روایت دیگری از مسلم آمده که: "قال: أَكَلَّ وَلَدَكَ أَعْطَيْتَهُ هَذَا؟ قال: لا. قال: أليس تريد منهم البرّ مثل ما تريد من هذا؟ قال: بلى. قال: فَإِنِّي لا أَشْهَد"^۱.

فرمود: آیا این تحفه را به همه فرزندان داده ای؟ گفت: نه. فرمود: آیا تو نمی خواهی که آنان در احسان و نیکی به تو مانند آن باشند که از این پسر توقع داری؟ گفت: آری، فرمود: پس من گواه نمی شوم.

در روایت دیگری از مسلم نیز آمده که: "فليس يصلح هذا، و إني لا أشهد إلا على حق"^۲، پس این کار شایسته نیست و من جز بر حق شاهد نمی شوم.

در روایت ابوداود آمده: "إن لهم عليك من الحق أن تعدل بينهم، كما أن لك عليهم من الحق أن يبروك"^۳.

۱ - صحیح مسلم، کتاب الهبات، باب کراهة تفضيل بعض الأولاد في الهبة، رقم الحديث: (۱۶۲۳)، (ج ۳، ص ۱۲۴۴).

۲ - صحیح مسلم، کتاب الهبات، باب کراهة تفضيل بعض الأولاد في الهبة، رقم الحديث: (۱۶۲۴)، (ج ۳، ص ۱۲۴۴).

۳ - سنن أبي داود، أبواب الإجارة، باب في الرجل يفضل بعض ولده في النحل، رقم الحديث: (۳۵۴۲)، (ج ۳، ص ۲۹۲).

آنان بر تو این حق را دارند که در میان شان عدالت کنی چنانکه تو بر آنان از این حق برخوردار می باشی که با تو احسان و نیکی نمایند.

فقهاء بر این نکته اتفاق دارند که مستحب است میان فرزندان برابری صورت گیرد و مکروه و ناپسند است که در بخشش و جز آن در میان شان برای برخی برتری داده شود.

سلف و گذشتگان صالح این امت مستحب می دانستند که حتی در بوسه کردن میان آنان عدالت صورت گیرد.

ابراهیم نخعی می گوید: آنان مستحب میدانستند که میان فرزندان شان حتی در بوسیدن عدالت را رعایت نمایند.

اما در مورد برابری و مساوات میان آنان در بخشش

علما در مورد وجوب آن دو نظر دارند:

صحیح این است که بر انسان واجب است میان فرزندان خود در بخشش و عطاء برابری را رعایت کند و هرگاه برای برخی بخششی داد یا در مورد آن میان آنان برتری قائل شد، بر او واجب است که در دو مورد زیر در میان شان عدالت را مورد توجه قرار دهد، یا اینکه آنچه را به یکی داده، برگرداند و یا آنکه سهم دیگر را کامل نماید.

دلیل آن، همان حدیث نعمان بن بشیر است؛ زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم آن را ظلم نامید و ظلم حرام است.

همچنان برای آنکه رسول الله صلی الله علیه وسلم امر نمود که آن را رد کند و امر نیز اقتضای وجوب را میکند و برای اینکه ایشان از شهادت بر آن خود داری ورزیدند.

همچنان برای اینکه ایشان دلیل ترک شهادت را با این فرموده اش بیان نمود: "و إني لا أشهد إلا على حق" ^۱ و من جز بر حق شهادت و گواهی نمیدهم.

پس دلالت بر این میکند که برتری دادن حق نیست و هرگاه حق نباشد، خود باطل است.

چنانکه الله متعال در قرآن کریم می فرماید: " وماذا بعد الحق إلا الضلال " ^۲.

پس بعد از حق جز گمراهی چیزی نمی باشد.

همچنان برای اینکه برتری دادن برخی، دشمنی و کینه را در میان شان ایجاد نموده و آنان را به نافرمانی و قطع

^۱ - صحیح مسلم، کتاب الهبات، باب کراهة تفضيل بعض الأولاد في الهبة، رقم الحدیث:

(۱۶۲۴)، (ج ۳، ص ۱۲۴۴).

^۲ - سورة یونس، الآية: ۳۲ .

صله رحم وامیدارد که هردوی این کارها حرام بلکه از زمره گناهان کبیره است. از اینرو، آنچه به این دو کار حرام می انجامد، خود حرام است. چنانکه به نکاح گرفتن زن بر عمه یا خاله اش حرام است؛ زیرا این کار به دشمنی و قطع صلۀ رحم می انجامد.

امام ابویوسف میگوید: هرگاه هدفش از برتری دادن، ضرر رسانیدن باشد، برابری واجب است.

مادر در وجوب عدالت و برابری میان فرزندان، مانند پدر است:

مادر در منع برتری قائل شدن میان فرزندان همچون پدر است و آن هم به دلیل عام بودن دلائل گذشته و برای آنکه او یکی از دو والدین است. از اینرو، از تفضیل و برتری دادن مانند پدر منع شده و برای آنکه فسادی که در نتیجه برتری دادن پدر بوجود می آید با برتری دادن مادر که یکی از فرزندان را بر دیگری ترجیح دهد، پدیدار میشود.

از اینرو، همان حکمی که در مورد پدر ثابت شده در مورد مادر نیز مصداق میکند.

چگونگی عدالت میان فرزندان در بخشش:

برابری و مساوات میان فرزندان در بخشش به اندازه میراث شان برای مرد، دوچند زن است و آن هم به پیروی از تقسیم خداوند و با قیاس کردن حالت زندگی به حالت مرگ؛ زیرا خداوند تعالی در میراث میان آنان برتری قائل شده درحالیکه خود به مصالح بندگان دانایانتر میباشد.

فقیه حنبلی ابن قدامه میگوید: ثابت میکنند آن را که بخشش شتافتنی است برای آنچه پس از مرگ میباشد. از اینرو، شایسته است که به اندازه حساب آن باشد.

چنانکه پیش دهنده زکات و آن هم قبل از وجوب آن، آن را به صفتی ادا میکند که ادای آن پس از مرگش باشد.

همچنان است کفاره های پیش داده شده و برای آنکه مرد از زن نیازمندتر است.

از اینرو، هرگاه آن دو با هم ازدواج کردند، مهر و نفقه و مصارف و نفقه فرزندان بر مرد است چنانکه زن خود از همه این حقوق و مزایا برخوردار میباشد.

بنابراین مرد بر ترجیح و تفضیل اولویت دارد و آن هم به دلیل فزونی نیازش درحالیکه خداوند میراث را تقسیم نموده و مرد را با توجه به این مفهوم برتری داده و همان

مطلب به عنوان علتش بازگو شده که در بخشش در زندگی، نیز این مطلب تحقق مییابد.

شریح برای آنکه مالش را میان پسرانش تقسیم کرده بود گفت: آنان را به سهم ها و فرائض خداوند برگشت ده.

عطاء میگوید: آنان جز بر کتاب خدای تعالی تقسیم نمیکردند.

شیخ الإسلام ابن تیمیه میگوید: بر مرد واجب است که میان فرزندان در بخشش برابری و عدالت را رعایت کند و روا نیست که برخی را بر برخی برتری دهد، چنانکه پیامبر صلی الله علیه وسلم امر نموده.

در همان سیاق که از ستم در برتری دادن منع فرموده و امر نموده که آن مال برگشت داده شود.

تفاوت میان بخشش و نفقه:

لازم است در اینجا به موضوع مهمی اشاره کنیم که بر بسیاری از مردم پنهان می ماند و آن اینکه واجب این است که در عطا و بخشش مساوات را میان آنان را رعایت نماید.

از اینرو، هرگاه برای یکی از آنان مبلغی از پول را بخشید، لازم است که برادرانش را با او یکسان سازد و هرگاه

به یکی از آنان زمینی بخشید باید باقی برادران را نیز از این موهبت برخوردار سازد.

اما نفقه واجب برای شان از طعام و لباس و دارو و آموزش و غیره در آن میان شان برابری لازم نیست؛ زیرا آن برحسب نیاز فرزند و قدرت پدر واجب است.

بنابراین، این نفقه باید به اندازه کفایت باشد و کفایت از یک شخص دیگر تفاوت می یابد؛ زیرا نیاز بزرگسالان مانند نیاز کودک شیرخوار یا کوچک نیست و چه بسا فرزند ذکور بیش از آنچه دختر بدان نیازمند است، نیاز دارد و همچنان بر عکس این نیز ممکن می باشد.

و طعام بزرگ بیشتر از طعام و غذای کوچک است و لباس مرد فربه با قامت بلند، درازتر از لباس خرد سال لاغراندام است. که بر هر کدام شان به اندازه نیاز و کفایتش انفاق می نماید.

هرگاه یکی از فرزندان مریض و بیمار باشد، برای درمان و علاج و تداوی خویش نیاز به پول بسیاری دارد یا خادمی که خدمتش را کند. از اینرو، لازم نیست به همه برادرانش مانند آنچه در هر بخش مصرف کرده، بدهد یا خادمی مثل ضرورت آن یکی که بیمار است، در اختیارشان گذارد؛ زیرا

این بخشش و عطاء نبوده بلکه خود بخشی از نفقه واجب میباشد.

مانند این است هرگاه یکی از آنان طالب علم و دانشجو باشد و نیاز به کتابها و جز آن از آنچه دانشجو بدان نیازمند است یا یکی از آن نیاز به ازدواج دارد.

در این صورت باکی ندارد که نیاز همان یکی را برآورده کند؛ زیرا این تخصیص و ویژگی از برای نیاز است و چون نفقه میباشد.

پس در نفقه عدالت واجب است و بر هرکدام برحسب نیاز و به اندازه کفایتش انفاق کند. همچنان بر فقیرشان و نه توانگرشان، چه هرگاه تفاوت قائل شدن میان دوتنی که با هم برابر باشند، ظلم بشمار رود برابری میان دو تنی که با هم اختلاف دارند نیز ظلم بشمار میرود.

فقیه حنفی امام کاسانی میگوید: نفقه اقارب و نزدیکان بدون اختلاف میان علماء به اندازه کفایت مقدر می باشد و چون برای حاجت واجب میشود، به همان اندازه حاجت تعیین می گردد و هرکسی که نفقه غیرش بر او واجب است، بر او خوردنی و نوشیدنی و لباس و مسکن و شیرخوارگی هرگاه شیرخوار باشد، لازم است؛ زیرا وجوب آن برای کفایت است و کفایت به همین چیزها ارتباط

میگیرد. همچنان اگر شخص مورد انفاق خادمی داشت که به خدمت او نیازمند بود، مصارف او نیز بر او واجب است؛ زیرا این کار از زمره کفایت به حساب میرود.

از امام احمد روایت شده که در مورد برتری دادن در نفقه فرزندان نوشته است: هرگاه از روی ضرورتی باشد باکی ندارد اما هرگاه از روی گزینش و انتخاب باشد، مکروه است.

شیخ الإسلام ابن تیمیه میگوید: پس اینجا دو نوع اند: نوعی که در تندرستی و بیماری و جز این، به نفقه کردن او نیازمند اند که عدالت او در میان شان به اینگونه است که برای هر کدام آنان آنچه را مورد نیاز اوست، بدهد که در این مورد تفاوتی میان آنکه به کم نیازمند است یا بسیار، وجود ندارد. نوع دیگری هم هست که در نیازشان به او در بخشش و نفقه یا زناشویی با هم مشارکت دارند که بدون شک تفاضل میان آنان حرام میباشد.

و گفته اش: (به عقد ازدواج در آوردن) این هدف را میرساند که هرگاه همه شان یا برخی از آنان نیاز به ازدواج داشتند.

اما هرگاه تنها یک نفرشان نیازمند ازدواج بود و نه دیگران، او می تواند برای رفع نیازش زمینه ازدواج و عروسی

او را فراهم آورد و سپس باز آنکه نیازمند می شود، برایش زمینه ازدواج را فراهم می آورد.

ولی لازم نیست که هرگاه برای یکی مقدمات ازدواج را فراهم آورد، همین مبلغ را برای دیگر فرزندان که هنوز نیاز به ازدواج ندارند، پردازد. چنان شیوه شرعی نیست که پس از مرگ خود نیز در همین مورد سفارش نماید.

اما برتری دادن پسران بر دختران و تحقیر و تذلیل آنان از عادات و اخلاق جاهلیت قبل از اسلام است،

دین مبین اسلام از این عادت قبیح و زشت جاهلی تحذیر نموده و مسلمان را بعد از اینکه به دین مبین اسلام مشرف شده رهنمایی کرده که از همه اخلاق و عادات و تعاملات جاهلیت قبل از اسلام خود داری کند،، الله متعال در قرآن کریم فرموده است: "وَإِذَا بَشَّرَ أَحَدَهُم بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهَهُ مَسْوُودًا وَهُوَ كَظِيمٌ"^۱ هنگامیکه یکی از آنها خوش خبری داده میشد که در خانه اش دختر تولد شد از شدت قهر و ناراض بودن رویش سیاه میشد ازینکه دختر تولد شده.

متأسفانه هستند اشخاصی که تا بحال از عادات و موروثات جاهلیت قبل از اسلام متأثر میباشند و اینها باید ایمان شانرا مراجعه کنند که این نوع اعمال جاهلیت در

^۱ - سورة النحل، الآية: ۵۸.

نتیجه ضعف ایمان سرزد میشود زیرا اینها به قضا و قدر و رهنمود های دین مبین اسلام در مورد دختران که ذکر شده ایمان و باور درست ندارند، درحالیکه بر فضیلت تربیه دختران و خواهران در اسلام تأکید بیشتر شده که حتی سبب داخل شدن جنت می شود برای مسلمان.

در حدیث صحیح که از عقبه بن عامر رضی الله عنه روایت شده فرموده است: " سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول: من كان له ثلاث بنات، فصبر عليهن وأطعمهن وسقاهن وكساهن من جدته، كن له حجابا من النار يوم القيامة"^۱ کسی را که الله تعالی سه دختر داده باشد و در تربیه سالم مادی و معنوی و علمی شان کوشان باشد، آنها در روز قیامت سبب نجات این شخص از آتش دورخ می شوند.

و در حدیث صحیح دیگری انس بن مالک رضی الله عنه فرمود که: "قال رسول الله صلی الله علیه وسلم: من عال جاريتين حتى تبلغا جاء يوم القيامة أنا وهو - وضم أصابعه"^۲ کسی که دو دختر و یا خواهر را رعایت و سرپرستی کند و به سر برساند

^۱ - سنن ابن ماجه، كتاب الأدب، باب بر الوالد، والإحسان إلى البنات، رقم الحديث: (۳۶۶۹)، (ج ۲، ص ۱۲۱۰).

^۲ - صحیح مسلم، كتاب البر والصلة والآداب، باب فضل الإحسان إلى البنات، رقم الحديث: (۲۶۳۱)، (ج ۴، ص ۲۰۲۷).

من با او در جنت میباشم هر دو انگشت خود را جمع کرد
یعنی مثل انگشتان دست در جنت بامن نزدیک میباشد.

بلکه تربیه یک دختر نیز بسیار فضیلت و ثواب دارد در
حدیث صحیح متفق علیه عائشه رضی الله عنها رسول الله
صلی الله علیه وسلم فرموده است که: "من ابتلي من هذه
البنات بشيء كن له سترا من النار"^۱ هرکسی را که الله متعال
مورد امتحان قرار دهد و دارای دختر و یا دختران باشد و یا
خواهران باشد و به شکل درست و مطابق شریعت رعایت کند
آنها این شخص را از آتش دوزخ دور میدارند و سبب نجات او
می شوند.

شروط حجاب شرعی زن مسلمان

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

حجاب نشانه از حیاء و عفت زن مسلمان میباشد، تقوا
و ایمان داری اش از لابلای گفتار، رفتار، عملکرد و نوعیت
وروش پوشیدن لباسش معلوم می شود و از بی حجائی که
روش و کردار خانمهای جاهلیت قبل اسلام بوده دوری می

^۱ - صحیح البخاری، کتاب الزکاة، باب: اتقوا النار ولو بشق تمره والقليل من الصدقة،

رقم الحدیث: (۱۴۱۸)، (ج ۲، ص ۱۱۰).

جوید و امر و دستور الله متعال را بالای خود تطبیق می کند که فرموده است: "وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ"^۱.

بی حجابی نکنید مثل بی حجابی زنهای عصر جاهلیت اولی قبل از اسلام.. رسول الله صلی الله علیه در حدیث صحیح که امام مسلم روایت کرده فرموده است: "صنفان من أهل النار لم أرهما: قوم معهم سياط كأذناب البقر يضربون بها الناس، ونساء كاسيات عاريات مميلات مائلات، رؤوسهن كأسنمة البخت المائلة لا يدخلن الجنة ولا يجدن ريحها، وإن ريحها ليوجد من مسيرة كذا وكذا"^۲.

دو طائفه وگروه از مردم را دیدم که در آتش دوزخ بشدت وسختی عذاب می شوند اولی کسانی بودند که مردم را در دنیا با عصا چوبها که درازی اش مثل دمب گاو شباهت داشت مورد زند لت و کوب و آزار واذیت قرار میدادند، ودومی خانمان وزنهای که بی حجاب که لباسهای نازک وتنگ به تن داشتند که بخش از جسم شان را به مردم نشان دهند و آنها را در فتنه واقع سازند، در حالیکه موهای سر شان را مثل قسمت بالای شتر ساخته اند، به اینجا بو وشمالهای جنت وبهشت هم نمی رسد حالانکه

^۱ - سورة الأحزاب، الآية: ۳۳.

^۲ - صحیح مسلم، کتاب اللباس والزينة، باب النساء الكاسيات العاريات المائلات المييلات، رقم الحديث: (۲۱۲۸)، (ج ۳، ص ۱۶۸۰).

شمالهای بشتهت از مسافه های بسیار دور ملاحظه می شود. به این معنی که اینها با بی حجابی و مرتکب شدن اعمال زنان جاهلیت بین خود و جنت فاصله و مسافه بس برزگی را ایجاد کردند.

ما و شما میدانیم که دین مبین اسلام زن مسلمان را به پوشیدن لباس معین امر نموده است، لباسیکه تمام بدن وی را بپوشاند، کرامتش را حفظ نموده و وی را از نظر مردان مصئون نگهدارد، و شریعت اسلامی به کیفیت آن حجاب نیز رهنمائیها و شروط دارد که باید در نظر گرفته شود و همین شروط شرعی را علماء قرار ذیل بیان نموده اند:

۱- تمام بدن زن را بپوشاند. ۲- حجاب به ذات خود فینشنی نباشد که توجه مردان نامحرم را جلب کند. ۳- ضخیم باشد و نازک نباشد. ۴- کلان و آزاد باشد، چسپ نباشد. ۵- معطر و آغشته به عطر نباشد. ۶- مشابه لباس زنان غیر مسلمان نباشد. ۷- مشابه لباس مردان نباشد. ۸- به هدف شهرت میان مردم نباشد.

لباس چسپ با مقصد حجاب که ستر میباشد تناقض دارد، وقتی که لباس زن مسلمان آزاد و کلان نباشد، پس آن از لوازم زیب و زینت محسوب میگردد و عورت زن ظاهر گردیده و اندام وی نیز بطور بارز دیده میشود که تمام اینها باعث جلب توجه نظرات خبیث و قلب های مریض میگردد،

به همین خاطر از مواصفات لباس زن مسلمان این است که ضخیم باشد تا اندام وی از عقب آن ظاهر نگردد، چون هدف از حجاب ستر میباشد پس زمانیکه ستر واقع نشود حجاب نامیده نمی شود، چون مانع رویت و دید مردم نمی گردد.

قسمیکه حجاب جهت وقایه اجتماع از آزار و اذیت، امراض قلب های مریض مردان و زنان و قطع کننده اطماع حریص و نظرات خائین میباشد. رسیدن آسیب به مردان و زنان را دفع نموده و زنان را از مبتلا شدن به فحشا باز میدارد و جهت دور کردن افکار بد و زشت و دوری جستن از شک و شبهات و خاطرات شیطانی میباشد.

تمام اینها از فواید حجاب میباشد، خلاصه اینکه پوشیدن حجاب دلالت به حیاء، عفت، عزت و پاکی زن و مرد مسلمان میکند قسمیکه الله متعال در قرآن کریم فرموده است، "ذکم أظهر لقلوبکم وقلوبهن" ^۱.

همین حجاب شرعی است که خانمهای مسلمان را معرفی میکند و نیز عزت و کرامت شان را حفظ می نماید و مورد آزار و اذیت فاسقان و فاجران قرار نمی گیرند: "ذک أدنی أن یعرفن فلا یؤذین" ^۲.

۱ - سورة الأحزاب، الآیة: ۵۳.

۲ - سورة الأحزاب، الآیة: ۵۹.

ونیز حجاب بدون شک لباس تقوا و پاکیزگی است که به خیر خواهران تمام می شود نظر به نص آیت قرآن کریم: "ولباس التقوی ذلك خیر"^۱، و دعاء میکنیم که اللهم استر عوارتنا وعورات نساء المؤمنین.

حدیث اذان در گوش طفل نوزاد ضعیف است

یکی از مولوی صاحبان محترم از ولسوالی رستاق ولایت تخار سوال شان را چنین مطرح نموده است:

جناب مولوی صاحب سوال اینست که طفل نوپیدارا درگوشش آذان دادن را فراموش کرده مدت یک ماه شده آیا بعد از یک ماه آذان بدهد درست است.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

اولاً: از جناب مولوی صاحب محترم تشکری میکنم مسائل علمی بسیار مهم را با ما شریک می سازند، و این عملکرد علمای است که رسوخ در علم شرعی دارند و تواضع از خصال نیک شان است و این محبت و دوستی، اخوت

^۱ - سورة الأعراف، الآية: ۲۶.

وبرادری را در بین علماء و دانشمندان بیشتر میسازد و همیشه در کار خیر همکار می باشند.

ثانیا: مسأله آذان دادن در درگوش طفل نوپیدا در سنت عملی هم ثابت نیست و از حدیثی که استدلال شده بعد از بررسی های زیاد و تحقیق علمای معاصر علم حدیث به این نتیجه رسیدند که این حدیث ضعیف است و به آن عمل نمی شود و قابل احتجاج نیست، و شیخ محمد ناصر الدین الألبانی -رحمه الله- محدث عصر در نوشته خود درین مورد زیر نام (هذا بیان للناس) چنین نظر داده: "ونحن علی ما هداانا الله عز وجل إليه من عدم جواز العمل بالحدیث الضعیف ، رجعنا إلى القول ما دام أن حدیث أبي رافع أصله ضعيف السند ، والشاهد له أشد ضعفاً منه. إذا بقي الضعف علی ضعفه ، رجعنا عن القول السابق بسنية ، أو شرعية الأذان في أذن المولود".

به مردم اعلان می کنم که حدیث آذان در گوش طفل نوپیدا ضعیف است و حدیث دیگری که او را تقویت کرده بیشتر ضعیف است و لهذا این عمل سنت و شرعی نیست.

البته علمای که جواز داده بودند یا اعتقاد به این داشتند که این حدیث ثابت است و از ضعفش خبر نبودند، و یا اینکه عمل شان مبنی بر این است که به حدیث ضعیف در فضائل اعمال عمل می شود.

حجاب خانمها در کشورهای غیر اسلامی

یکی از خواهران هموطن مقیم در اروپا سوال نموده :

شیخ صاحب محترم سوال داشتم از شما در رابطه به موضوع پوشیدن روی بند در کشورهای غیر اسلامی که حساسیت را در مقابل زنان و دختران روی بند پوش نشان میدهند و حتی مورد ضرب و شتم و آزار و اذیت قرار میگیرند و به زندگی شان در خطر میباشد آیا نپوشیدن روی بند در چنین محیط سبب گناه میشود یا خیر مطلبم این است که حجاب داشته باشد تنها روی بند را دور کند؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

قبل از همه باید بدانیم که حجاب خواهران مسلمان فریضه آسمانی میباشد و بخش از دین و ایمان و عقیده آنها را تشکیل میدهد و خانمهای که حجاب شرعی را مراعات نمی کنند به این معنی که بخش از دین خود را ترک کرده اند و در نافرمانی الله متعال به سرمی برند و آتش دوزخ در انتظار شان است، و این حکم عام است در هر جا و در هر سرزمینی که زندگی نمایند.. حجاب نشانه عفت و تقوای و پاکیزگی خواهران مسلمان است و پوشیدن آن عبادت الله متعال شمرده می شود که سبب داخل شدن در بهشت برین و جنات الفردوس می شود، نیز این حجاب مانع مفاسد

وانحطاط اخلاقی در جامعه میباشد و از عادات اصیل مسلمانان است.

و در هر جای که مسلمان فرائض و واجبات و احکام دین خود را انجام داده نتواند و خطر این وجود داشته باشد که دین و ایمان خود را از دست دهد و شرائط عبادت الله متعال میسر نباشد و در منکرات آغشته شود بر وی واجب است که آن کشور را ترک کند.

اما در بعض حالات ممکن انسان تحت شرائط سخت قرار گیرد و نظر به ضرورت شدید که چاره بغیر از اقامت و سکونت در آنجا نداشته باشد در این صورت شریعت حالت استثنائی را در نظر گرفته مثلا خواهرانی که در کشورهای غربی مقیم هستند و اگر روی بند بپوشند مورد آزار و اذیت قرار می گیرند بلکه خطر قتل و کشتن شان نیز متوقع میباشد در این حالت شریعت برای شان اجازه داده که روی بند بپوشند..البته خطر حتمی و یقینی باشد نه خطر احتمالی و به اساس تخمین و گمان، در چنین حالت چادر به سر داشته باشند و حجاب شرعی را که سائر بدن شانرا بپوشاند مراعات کنند تنها روی بند نداشته باشند، زیرا در شریعت قاعده شرعی است که: "الضرورات تبیح المحظورات" ضرورتهای شرعی در مواقع سخت و شدید که خطر هلاکت انسان باشد استفاده از حرام را اجازه میدهد و مباح میگرداند

تا اینکه خطر دفع شود و انسان به حالت عادی خود قرار برگردد.

استفاده از این استثناء شرعی تنها در حالات سخت و اینکه خواهران مسلمان در تنگنا قرار میگیرند جایز است نه در حالات عادی زیرا که تمسخر و استهزاء به حجاب از جانب اشخاص بی دین و انسانها فاسق و فاجر حتی در بعض کشورهای اسلامی واقع میشود.

اهمیت انتخاب نام موافق شریعت برای نوزادان

السلام علیکم استاد بزرگوار امید صحتمند باشید سوال داشتم استاد قند.

خانه کسی طفل بد دنیا آمده و پدر و مادرشان می خواهند که نامهای زیبا مطابق شریعت انتخاب شود لطفا رهنمای کنید

چون یکیش دختر است استاد قند، اگر پسر را محمد صفا و دختر را مروه بگذارد کدام مسئله شرعی دارد یا خیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

اولا: برای پدر و مادر محترمین هر دو طفل پیدا تبریک عرض می کنیم و دعاء میکنیم که مادر محترمه را صحت و عافیت نصیب کند و اجر تکلیف و سختی و مریضی ولادت را برایش در آخرت عطاء فرماید، و هر دو طفل را در سایه تعلیمات اسلامی صحتمند و مسلمان و صالح کلان کند.

ثانیا: این هم قابل تقدیر است که آنها می خواهند اطفال شان از آغاز که چشم به دنیا میاورند به زیر بیرق اسلام و شریعت زندگی شان را آغاز کنند که همانا انتخاب نام خوب است... و در دین اسلام این امر بسیار اهمیت دارد و رسول الله صلی الله وسلم بهترین نامها را عبد الله و عبدالرحمن دانسته و علماء توضیح دادند به همین منوال نامهای که دلالت و معانی اسلامی و شرعی داشته باشد و از نامهای زشت و بد و مقزز و دلخراش خود داری شود.

ثالثا: نام محمد صفا برای پسر، و مروه برای دختر نیز مناسب و خوب است و انتخاب قابل تأیید است.

رابعا: بهترین نامها: عبد الله، عبد الرحمن، عبد البصیر، عبد السمیع، خالد، عمر، مریم، فاطمة، خدیجه، بشری و غیره نامهای که دلالت شرعی دارد و نامهای صحابه و تابعین و بزرگان و قهرمانان اسلام است.

تلاوت قرآن کریم بدون چادر

یکی از خواهران سوال نموده که :

السلام علیکم ورحمت الله وبرکاته، استاد آیا در خانه خودم می توانم بدون چادر بسر کردن قرآن بخوانم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

در تلاوت قرآن کریم چادر و حجاب شرط نیست در داخل خانه و خواهران بدون حجاب و چادر می توانند تلاوت کنند، تنها وضوء و طهارت شرط است، اما با چادر بهتر و اولی و افضل است.

طفل که پدرش معلوم نباشد، به کی نسبت داده می شود؟

سلام علیکم استاد محترم محصل هستم در ترکیه یکی از برادران ترک از من سوال کرد، پسر که از زنا تولد میشود او را باید چی کرد اگر پسر بزرگ شد به ده، پانزده سالگی رسید فهمیده شد که پسر زنا هست او را باید چی کرد؟

این سوال را پرسید در جوابش ساکن ماندم، اگر لطف کرده، جوابش را بدهید، ممنون میشوم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

این پسر و فرزند مادرش پنداشته می شود و اگر مادرش با پدر زنا کارش عروسی کرده باشد منسوب به پدر خود می شود و اگر پدرش معلوم نباشد و با مادرش عروسی نکرده باشد پسر مادر خود است، و باید با او معامله نیکو شود زیرا او گناه ندارد، و از درس و تعلیم و معامله انسانی محروم نشود تا اینکه خودش برزگ شده و سرنوشتش بدست خودش تعیین گردد، و کسانی که در ماحولش قرار دارند باید او را تنها رها نکنند، و از حقوق انسانی محروم نباشد.

فرزندی گرفتن اطفال در اسلام جواز ندارد و حرام ابدی است

یکی از دوستان سوال نموده که :

آیا شخصی که طفلی را به فرزند میگیرد و آن طفل جوان می شود در خانه مسلمان چی حکم دارد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

فرزندی گرفتن در دین اسلام حرام ابدی می باشد، و تنها انسان فرزند کسی می شود که از او تولد شده باشد، خداوند متعال می فرماید: "وما جعل أدياءكم أبناءكم ذلكم قولكم بأفواهكم، والله يقول الحق، وهو يهدي السبيل، أذعوههم لأبائهم"

هو أقسط عند الله، فإن لم تعلموا آباءهم، فإخوانكم" ^۱ کسانی را دعوی فرزندی شان را می کنید فرزندان تان شمرده نمی شود و تنها این سخن شما است که بزبانهای تان می گوین، والله متعال حق را میگوید و هدایت میدهد به طرف نیکی، و ایشان را به نامهای پدران شان یاد کنید و اگر پدران شان معلوم نباشد پس برادران دینی تان است.

لیکن دین اسلام بخاطر کفالت و تربیه اطفال یتیم و بی کس تشویق نموده و مسلمانان که یتیمان را تربیه می کنند جایگاه شان در جنت با رسول الله صلی الله علیه و آله یکجا میباشد، و نیز اگر کسی اطفال بی کس و بی سرنوشت را تربیه می نماید به این معنی است که همه مردم را زنده کرده باشد، الله متعال می فرماید: "ومن أحيها فكأنما أحيا الناس جميعا" ^۲ اگر کسی سبب زنده ماندن یک مسلمان شود مثلکه سبب زندگی همه انسانها باشد.

ازینرو مسلمانان باید دار الأیتام و دار رعایت اجتماعی داشته باشند.

۱ - سورة الأحزاب، الآيتان: ۴-۵.

۲ - سورة المائدة، الآية: ۳۲.

شرح حدیث (النساء ناقصات عقل و دین)

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

آنحضرت صلی الله علیه وسلم سوال شدند که معنای نقص عقل خانمها چیست: یا رسول الله ما نقصان عقلها؟ قال: "أليست شهادة المرأتين بشهادة رجل"؟ قيل: يا رسول الله ما نقصان دينها؟ قال: "أليست إذا حاضت لم تصل ولم تصم" ^١ ایشان فرمودند: نقصان عقل شان همان ضعف حفظ و ذاكره است که شاهی دو خانم برابر شاهی یک مرد می شود، و نیز نقصان دین شان این است که هنگام عادت ماهوار از نماز و روزه معاف هستند و این شریعت الهی است بخاطر آسانی و شفقت بر خانمان و به هیچ وجه به معنای توهین و حقارت و به نظر کم دیدن نیست، زیرا خانمان برتری شان در عاطفی بودن و نرم دلی و سخاوت و صبر و تحمل شان بیشتر است لحاظ شریعت حمل و ولادت اطفال را برای شان موکول کرده که وظیفه آسان نیست و نیز خالی از اجر و ثواب هم نیست، اصلاً معیار نزدیکی همه به الله متعال زن باشد و یا مرد تقوا و ایماننداری است اگر خانمها اعمال نیک و صالح شان زیاد باشد درین شکی نیست از مردان گنهگار مقدم هستند و منزلت و جایگاه خوب دارند، باید ازین حدیث

^١ - صحيح البخاري، كتاب الحيض، باب ترك الحائض الصوم، رقم الحديث: (٣٠٤)،

شریف برداشت و تعبیر نادرست صورت نگیرد، و خواهران مورد آزار و اذیت قرار داده نشوند بلکه برداشت و تعبیر خوب شود که همان دو مورد بود، در شاهی دادن و معاف شدن نماز و روزه در وقت مریضی ماهوار، در غیر آن زنان مسلمان از زمانه رسول الله صلی الله علیه وسلم و صحابه کرام و تابعین و تا به حال در همه بخشهای مهم رول مثبت و مهم دارند که دوشادوش مردان به اسلام خدمت کردند.

الله متعال به مردان مؤمن و صالح حوران جنت را وعده داده پس برای زنان مؤمنات چنین است یا خیر؟

این سوال بارها مطرح می شود که آخرین باز پنجشنبه شب گذشته در مجلس از علماء و دانشمندان مطرح شد، زیرا الله متعال در قرآن کریم فرموده است که: "كَذَلِكَ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِخُورٍ عَيْنٍ"^۱ از نعمتهای که برای مؤمنان در جنت در نظر گرفته شده زنان حوران جنت است که اصلاً به زنان دنیا شباهت ندارند از نگاه حسن و زیبائی، و نیز در حدیث صحیح ثابت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است شهیدان با هفتاد و دو زن حورجنت ازدواج میکنند، بخاطر فضیلت شهادت و تشویق کردن مردان مسلمان در

^۱ - سورة الدخان، الآية: ۵۴.

جهاد فی سبیل الله.. حال سوال این است که برای خواهران مؤمنات و صالحات همین چیز در نظر گرفته شده یا خیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

ما میدانیم که بعض آیات و نصوص قرآن کریم بعض دیگری را تفسیر و شرح می کند و توضیح میدهد و برای خواهران نیکو کار و فدا کار در اره اسلام هر چیز که اشتها داشته باشند در نظر گرفته شده در جنت و از هیچ نعمت جنت محروم نیستند زیرا الله متعال فرموده است در مورد نعمتهای جنت که برای مردان و زنان مؤمن ارزانی شده: "وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ نُزُلًا مِنْ غُفُورٍ رَحِيمٍ"^۱ برای شما هر آنچه که اشتها دارید و نفسهای تان می خواهد و هر آنچه دعوی داشتن آنرا دارید برای تان حاضر میگردد، و نیز الله متعال فرموده است: "وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ"^۲ در جنت برای مؤمنان مرد باشند و یا زنان داده می شود هر آنچه که نفسهای شان اشتها داشته باشد و چشمان شان لذت ببرد و شما برای همیشه درین نعمتها قرار داشته میباشید.

^۱ - سورة فصلت، الآيتان: ۳۱-۳۲.

^۲ - سورة الزخرف، الآية: ۷۱.

در قول دادن با نامحرم خانم انسان طلاق نمی شود

دوستی سوال نموده که :

شخصی میگوید دست دادن (قول دادن) با خواهر و مادر و دختر مطلق حرام است و اگر کسی این کار را بکند زنش طلاق میشود، جواب میخواهم؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

برای مسلمان جائز و مشروع است که با مادر، خواهر، خاله، عمه، دختر، برادر زاده، خواهر زاده خود قول بدهد و مصافحه کند.

- قول دادن و مصافحه با نامحرمان جائز و مشروع نیست برای مرد و زن.

و حرف این شخص کاملاً غلط است زیرا او مباح و حلال را حرام دانسته، حتی اگر مسلمان با نامحرم مصافحه و قول بدهد تنها گناه است و خانمش طلاق نمی شود، طلاق به این مسأله هیچ ارتباط ندارد و یک مسأله کاملاً جدا است، الله تعالی ما و شما را از حرفهای مخالف شریعت نجات دهد.

د شرعي حجاب شرطونه

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

د اسلام سپېڅلي دين مسلمانې مېرمنې ته د دې سپارښتنه كړيده تر څو يو داسې ټاكلي لباس واغوندي چې ټول بدن يې وپوښوي، او هغه خوندي كړي، داسې لباس چې د هغې د كرامت ساتنه وكړي او د نارينه ؤ د نظرونو څخه يې وژغورلای شي.

اسلامي سپېڅلي شريعت د يو داسې كيفيت لرونكي حجاب په اړه مونږ ته ښودنه كړې ده، او فقهاؤ كرامو يو لړ شرطونه بيان كړيدي چې مونږ يې دلته په مناسب لنډيز سره يادونه كوو:

• د ښځې د ټول بدن پټونكی وي.

• دا چې دا حجاب پخپله د ډېرې ښكلا لرونكې نه وي.

• زيات تار لرونكی وي، يعنې نازك نه وي او ښه او بدل شوي وي ترڅو وجود يې ترې بربنډ نشي.

• لباس يې پراخه وي تنگ نه وي.

- : دښکلي بوي او عطر درلودونکی نه وي .
 - دا چې د کافرو مېرمنو د جامو سره مشابهت او ورته والی ونلري .
 - : لباس پي د نارينه ؤ په څېر نه وي .
 - : په دې لباس سره د خلکو تر منځ د شهرت قصد لرونکی نه وي .
- د مېرمنې تنگ لباس په اصل کې د ستر او پردې سره کوم چې د حجاب اغوستلو اصلي موخه او هدف ده، کلک تناقض لري، نو هر کله که د يوې مېرمنې لباس پراخه نه وي، نو دا پخپله د هغه بې حيايي څخه شمېرل کيږي کوم چې
- منعه ترې راوړل شوېده، دا ځکه چې په تنگ لباس سره د يوې مېرمنې د عورت په ډاگه سره څرگندېدلای شي، او د هغه حجم او اندازه او د مېرمنې د ښکلا پټ ځايونه په ډاگيزه توگه سره ښکاره کېدلای شي .
- پورته ټول ياد شوي زيانونه يو بل زيان هم لري، او هغه په ټولنه کې د بيمارو زړونو او شهوت پالو نفسونو د ځان په لوري د توجه راوړلو ننگونه او خطر دی .

د یوې مسلمانې مېرمنې د لباس د مهمو ځانگړنو څخه یو بله ځانگړنه دا ده چې د هغې جامې باید ډېلې وي او نازکې نه وي، تر څو لاندېنۍ وجود یې ترې ښکاره نشي، ځکه د حجاب څخه اصلي موخه او هدف ستر او پرده ده، اوس هر کله دغه لباس ساتر (پوښونکی) نه وي، نو دپته حجاب نشي ویل کیدلای، ځکه د نظر مخه نه نیسي.

د حجاب ستره گټه دا ده چې د نورو د اذیت پر وړاندې یوه ټولنیزه وقایه ده، او د هغه نارینه و او ښځو پر وړاندې چې په زړونو کې یې د شهوت بیماری پرته ده، د ځاننو سترگو او د هغوي د ناروا هیلو او آرزوگانو تر منځ حائل او خنډ واقع کېدلای شي.

دا حجاب دی چې په یوه ټولنه کې د مېرمنې او سړي ناموس ته د ورپېښېدونکو ټولو اذیتونو مخنیوی کوي، او د

یوې مېرمنې د محارمو او د هغې د نژدې خپلو خپلوانو له لوري د پرېوتو خبرو او بې بنسټه تورو څخه خونديتوب رامنځ ته کوي، او د ټولو هغو زیانمنو خبرو، شکونو او بې ځایه

گومانونو او شیطانی خطر ونو خخه بشپړ
مصونیت ته لاره هواروي.

دا ټولې د حجاب هغه بې سیاله گټې وی چې
دلته مو یادونه وکړه، او په پای کې ویلای شو چې
حجاب هغه نښه ده چې د یوې مېرمنې پر حیاء
باندې دلالت کوي.

**تنها همان طفل را که عمه اش شیر داده برادر و یا خواهر
رضاعی به اولاد عمه شمرده می شود**

یکی از دوستان سوال نموده که :

اگر زحمت نمی شود در باره برادر و خواهر رضاعی
معلومات بدهید زیرا بعضی دوستان ما تازه با هم خویشی
نموده اند که دختر با بچه مامای خود شیر خورده اند حالا
پسر ماما از برادر شیر خورده گی خود بزرگ است با دختر
عمه اش نامزاد شده اند به اصطلاح (شیربالا) اگر درباره
معلومات بدهید ممنون خواهیم شد بخاطر ی که بعضی
علما در باره برادر رضاعی شیر بالا اجازه نکاح داده اند، با
احترام.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

فقهاء نوشته اند که: "حرمة الرضاعة تختص بالطفل المرتضع دون إخوته" محرمیت تنها منحصر به همان طفل است که شیر خورده از مادر رضاعی اش، و برادران و خواهران او به اولاد مادر رضاعی اش محرم نیست و ازدواج شان جواز دارد، درین جا یک مثال تطبیقی را ذکر میکنیم که خوب فهمیده شود مثلاً: شیر آقا را خاله اش شیر داده در طفلی: حالا شیر آقا محرم شده برای همه اولاد بسران و دختران خاله خود و نمی تواند که با دختران خاله خود ازدواج کند، و نیز دختران خاله اش نمی توانند که با شیر آقا ازدواج کنند، اما بسران خاله اش می توانند که با خواهران شیر آقا عروسی کنند و دختران خاله اش می توانند که با برادران شیر آقا عروسی کنند، تنها شیر آقا با آنها برادر رضاعی است نه همه برادران و خواهران شیر آقا.

و نیز این محرمیت به بسران و دختران شیر آقا تنها سرایت میکند نه برادران و خواهران شیر آقا.

شیر آقا و اولاد هایش محرم رضاعی هستند به خاندان خاله خود.

اللہ متعال پر ایش طفل جدید عنایت فرموده و نامش را عبد اللہ انتخاب کردیم

جناب استاد، یک اسم مناسب دینی و اسلامی انتخاب کنید، اللہ متعال فرزندى برايم عنایت فرموده است.

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

امیدوارم که یک شخص نیک، صالح، عالم دین و خادم دین شود.

اللہ تبارک و تعالی این طفل را مبارک، نیکوکار و صالح بگرداند و والده محترمه اش را صحتمند داشته باشد.

و برای پدر محترم شان تبریک عرض میکنیم، و نامش عبدالله باشد.

بعد از خوشی و تبریکی و توصیه به اهتمام به صحت مادرش که چون سختی و مشکلات و دردها را گذرانیده در دهن طفل خورما مالیده شود، و در روز هفتم اگر ممکن باشد برایش دو ویا یک گوسفند عقیقه شود و موی سرش نیز تراشیده شود و به اندازه وزن مویش نقره و یا قیمت نقره صدقه شود.

واین بسیار فرصت خوب است که بعد از ولادت اطفال دختر باشد ویا پسر نام زیبا و خوب انتخاب گردد که مخالف شریعت نباشد که در تمام زندگی اش تاثیر بد داشته باشد.

نام گذاشتن بنام عبد الزهور جائز و مشروع نیست به اتفاق فقهاء

یکی از دوستان از ولایت کاپیسا چنین سوال نموده:

استاد محترم در قریه ما کسب عبد الزهور نام دارد وپدرش عالم هم است آیا جواز دارد این نام؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

فقهاء به حرام بودن نام گذاری نامهای که به بندگی غیر از الله متعال باشد اتفاق دارند مثل : عبد الزهور، عبد المسیح، عبد الکعبه، عبد الرسول، عبد النبی.

واین برادر اهل قریه شما باید به تغیر دادن نامش اقدام فوری نماید ویا اقلا برای کنیه وتخلص زیبا وموافق شریعت انتخاب کند که به کنیه وتخلص نامیده شود تا اینکه نام غیر شرعی است ذکر نشود.

واین است آداب نام گذاری در روشنی دین مبین اسلام:

نام گذاشتن اطفال به نامهای مشترک که از اسماء الله الحسنی میباشد و نیز بر بندگان اطلاق می شود جواز دارد و مشروع است مثل: حمید، کریم، عزیز، حسیب.

لیکن نام گذاشتن بنام های رحمن، خالق، قدوس جواز ندارد زیرا این تنها از اسماء الله الحسنی است، و باید عبد الرحمن، عبد الخالق، و عبد القدوس نام گذاشته شود.

وبهترین نامها عبد الله و عبد الرحمن است و نامهای که مخالف شرعی و یا معنی غلط نداشته باشد.

نام گذاری مسأله بسیار مهم و حیاتی و سرنوشت ساز و با اهمیت است که در زندگی آینده طفل نقش مهم دارد از این لحاظ باید آداب و احکام نام گذاری مراعات شود، زیرا ملاحظه می شود که بسیاری از نامها معنی و دلالت صحیح ندارد بلکه مخالف شریعت هم است ازینرو باید این آداب مراعات شود:

۱- نام طفل بنامهای که بندگی غیر الله متعال را افاده کند گذاشته نشود حتی بنده پیامبر و یا ملائکه مثلا عبدالنبی، عبد الرسول، عبدالمحمد، عبدالأمیر، اگر این چنین نامها باشد باید فوراً تغییر داده شود و بنامهای شرعی و درست مبدل گردد.

۲- به نامهای خاص الله متعال بدون اضافه کردن کلمه عبد نیز نامگذاری نشود مثل رازق، خالق، رب، رحمن، ونیز ملک الملوک، قاهر، مثلا: عبد الرحمن، عبدالقاهر، عبد الرزاق، عبد الخالق، عبد الرب، درست است.

۳- به نامهای غیر مسلمانان نیز نام گذاری نشود مثل عبد المسيح، بطرس، دیفید، جرجس.

۴- به نامهای بودا ویا شیطانها هم نامگذاری حرام است.

۵- نیز نام گذاری به نامهای رقاصه ها وخوانندگان موسیقار مکروه است.

۶- بنامهای که معانی واوصاف بد را افاده کند نیز نام گذاری جواز ندارد مثل: دزد، ظالم، فرعون، قارون، هامان.

۷- نام گذاری به نامهای حیوانات نیز جواز ندارد.

۸- نیز نام گذاری که به دین اسلام اضافه شود مکروه است مثل: نور الدین، شمس الدین، نورالإسلام، شمس الإسلام.

۹- نام گذاری به نامهای سوره های قرآن کریم نیز مکروه است مثل طه، یس، زیرا حروف مقطعات است ومعنایش معلوم نیست.

۱۰- نام گذاری به نامهای ملائکه نیز مکروه است.

درجات نامهای زیبا و مشروع :

الف: عبد الله، عبد الرحمن، این نامها بهترین و محبوب ترین نامها نزد الله متعال است و در حدیث صحیح ثابت است.

ب- نامهای که افاده بندگی و عبودیت الله متعال را کند مثل: عبدالعزیز، عبد الرحیم، عبدالملک، عبدالإله، عبدالسلام، عبد الکبیر.

ج - نامهای پیامبران مثل محمد، یعقوب، ابراهیم، عیسی، موسی، نوح نامهای زیبا و خوب است.

د - نامهای بندگان صالح الله متعال و صحابه کرام که بعد از مشرف شدن به اسلام نام گذاری شده اند و یا اینکه قبلا نام داشتند و معانی زیبا و خوب داشته مثل عمر، زید، خالد، ابوبکر، عباس.

ه- هر نام که معنای خوب داشته باشد و در مخالفت با رهنمودهای دین مبین اسلام قرار نداشته باشد.

خانم کاکایش برای خودش و برادرش شیر داده حالا بچه کاکایش می خواهد عروسی کند آیا جواز دارد؟

زن کاکایم مرا و برادر ام را شیر داده حالی بچه کاکایم می خواهد که همراهی خواهر ام عروسی کنن نکاح مشکل دارد یا خیر؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، اما بعد:

بلی فرزند کاکایش می تواند که با خواهر این برادر ازدواج کند زیرا خواهر اینها رضاعی نیست به آنها، اما این دو برادر هردوی شان برادر رضاعی به دختران کاکای خود هستند چون از مادر شان شیر خوردند.

برای یک خانم جائز نیست که طفل غیره را بدون اجازه شوهرش شیر دهد

یکی از علاقمندان صفحه فیسبوکی بنده از شهر کابل چنین سوال نموده :

استاد محترم من کابل درس میخوانم تازه چیزی شنیدم که در محل ما وضع شده میخواهم حکم آن را در شریعت اسلامی بدانم . آیا یک زن حق دارد که بدون اجازه شوهرش به یک طفل یا طفل یتیم شیر دهد؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

نظر بقول راجح فقهاء برای یک خانم جائز نیست که طفل غیره را بدون اجازه شوهرش شیر دهد، زیرا که در شیردادن اطفال دیگران احکام محرمیت مرتب میشود، و ممکن است که شوهرش راضی نباشد و این امر را پسند نکند و در این حالت حقوق شرعی شوهر پامال میگردد.

در عین حال در شیر دادن طفل غیره اجازه و رضایت اهل و خانواده طفل نیز ضروری پنداشته می شود تا اینکه آنها نیز از آثار شرعی آن که عبارت از محرمیت است آگاه شوند.

تنها در حالت ضرورت شدید که بغیر از این خانم کسی شیرده وجود نداشته باشد اگر برایش شیر ندهد هلاک میشود در این حالت اجازه شوهر لازم نیست می تواند بدون رضایت و اجازه شوهر شیر دهد و او را از هلاکت نجات دهد و بعدا شوهر خود را از آثار محرمیت آن آگاه سازد.

و در حالات عادی فقهاء سه شرط را در شیر دادن طفل غیره ذکر نموده اند:

۱- رضایت خانم شیرده که اجباری نباشد.

۲- اجازه و رضایت شوهر زن شیرده.

۳- رضایت پدر و یا ولی امر و خانواده طفل شیر خور، تا اینکه آنها از این شیردادن متضرر نشوند چون شیر دادن عادت و طبیعت طفل را تغیر میدهد بر علاوه از انتشار محرمیت رضاعی.

مذهب حنفی در ازدواج خواهر و برادر رضاعی جانب احتیاط را رعایت می نماید

یکی از دوستان چنین سوال نموده :

سوال من این است که دو شخص بچه و دختر میخواستند عروسی کنند.

لیکن فامیل ها شک کردند که دختر با برادر خورد همین پسر شیر خورده این پسر با دختر برادر رضاعی میشود لیکن این پسر که میخواست عروسی کند با همان دختر آیا میتواند یا نه؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

مذهب حنفی در ازدواج خواهر و برادر رضاعی جانب احتیاط را رعایت نموده و تأکید بیشتر دارد که اگر کسی شک هم بکند باید ازدواج نکند که در حرام واقع نشوند و همه زندگی شان در حرام نگذرد.

تنها همان طفل را که عمه یا خاله اش شیر داده باشد برادر و یا خواهر رضاعی به اولاد عمه و خاله اش شمرده می شود نه همه برادران و خواهرانش.

فقهاء نوشته اند که: "حرمة الرضاعة تختص بالطفل المرتضع دون إخوته" محرمیت تنها منحصر به همان طفل است که شیر خورده از مادر رضاعی اش، و برادران و خواهران او به اولاد مادر رضاعی اش محرم نیست و ازدواج شان جواز دارد، درین جا یک مثال تطبیقی را ذکر میکنیم که خوب فهمیده شود مثلاً:

شیر آقا را خاله اش شیر داده در طفلی: حالا شیر آقا محرم شده برای همه اولاد بسران و دختران خاله خود و نمی تواند که با دختران خاله خود ازدواج کند، و نیز دختران خاله اش نمی توانند که با شیر آقا ازدواج کنند، اما بسران خاله اش می توانند که با خواهران شیر آقا عروسی کنند و دختران خاله اش می توانند که با برادران شیر آقا عروسی کنند، تنها شیر آقا با آنها برادر رضاعی است نه همه برادران و خواهران شیر آقا، و نیز این محرمیت به بسران و دختران شیر آقا تنها سرایت میکند نه برادران و خواهران شیر آقا.

شیر آقا و اولادهایش محرم رضاعی هستند به خاندان خاله خود.

لیکن در صورتیکه شک کرده باشند و ندانند که با کدام یک دختر و یا پسر شیر خورده در این حالت شریعت رهنمائی نموده که به یقین شان عمل کنند و شک را راه ندهند لیکن مذهب حنفی تأکید نموده که جانب احتیاط مراعات شود و ازدواج صورت نگیرد زیرا مسأله مشکوک و مشبوه گردیده.

ختنه کردن دختران یک عادت قدیمی فرعونى و نامشروع است

یکی از هموطنان عزیز ما از شهر کابل سوال نموده :

در مورد سنت کردن دختران میخواستم معلومات دهید که آیا روا است؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، أما بعد:

ختنه کردن دختران یک عادت قدیمی فرعونى بوده احادیث که برای مشروعیتش ذکر شده همه ضعیف و قابل استدلال نیست.

- تنها ختنه کردن ذکور سنت است، اما ختنه کردن اناث نه تنها سنت نیست بلکه جایز هم نیست زیرا دلیل صحیح دال بر مشروعیتش وجود ندارد.

- از قول و فعل رسول الله صلی الله علیه وسلم ثابت نیست که اناث را ختنه کرده باشد.

- صحابه کرام و تابعین نکرده و از آنها ثابت نیست.

- احادیث که ذکره شده همه ضعیف و قابل استدلال نیست، سید سابق در کتاب فقه السنه نوشته که، "أحادیث الأمر بختان المرأة ضعيفة ولم یصح منها شيء".

- در حجاز و بلاد حرمین که جای نازل شدن وحی است کسی نمی کند.

- دکتوران طب بارها نظر دادند که این کار ضرر های صحی دارد لهذا عادتی که به ضرر اناث تمام می شود جائز و مشروع نیست.

- ختنه کردن اناث یک عادت فرعونی بوده که در مصر و کوه های نوبه سودان می شده و آن عادت در بین مردم باقی مانده و نیز احادیث ضعیف وجود داشته که برای مشروعیت موقف شان استدلال می کنند.

- مولوی صاحبان محترم وقتی که درجه حدیث را نمی دانند باید با استناد احادیث ضعیف و موضوع فتوی صادر نکنند .

- در بعض مناطق پاکستان و هند نیز این عادت مروج است که آنها نیز از احادیث ضعیف استدلال کرده اند.

- در شمال افغانستان نیز بعض ملا صاحبان اهل حدیث و دیوبندی این فتوای جواز را داده اند بنا بر استناد به همان احادیث ضعیف که قابل عمل نیست.

از اینکه این امر به ضرر خواهران تمام می شود و بر نفسیت شان تأثیر سلبی دارد باید از این امر ناجایز جلوگیری شود و این فتوای شرعی است.

فهرست موضوعات

صفحه	عناوین
	<u>کتاب خانواده</u>
۱.....	معیار اصلی انتخاب زن وشوهر در دین.....
۱۵.....	چگونه شریک زندگی خود را انتخاب کنم؟.....
۲۱.....	آیا زیبای معیار انتخاب است یا دینداری و اخلاق را؟.....
۲۵.....	از طریق مسنجر معرفی شده حالا می خواهد که همرايش فرار کند.....
۴۲.....	از انتخاب والدینش راضی نیست چگونه به هدف خود برسد؟.....
۴۹.....	احکام تکلیفی نکاح و ازدواج.....
۵۱.....	آیا با دختری ازدواج کند که پدرش مدیر موسیقی است؟.....
۵۳.....	سرنوشت نامزادی اجباری طفولیت در روشنی شریعت.....
۵۵.....	دختر وبچه جور آمد نموده پدر دختر راضی نیست حالا چی کنند؟.....
۵۶.....	چگونه برایش خبر دهد که بخاطر اعمال نیکش خواهان ازدواج با او است؟.....
۵۸.....	حکم اظهار رغبت دختران بخاطر ازدواج با مردان صالح.....

- ۶۳..... حکم دختری که نمی خواهد ازدواج کند؟
- ۶۵..... حکم نکاح کردن با نامزاد حامله.....
- ۶۷..... آیا خواستگار زنده را قبول کنم؟
- ۷۱..... حکم رد کردن خواستگار مسلمان بخاطر همزبان نبودن.....
- ۷۸..... پدر وکیل بودن در نکاح موجب محرمیت نمی شود.....
- ۷۸..... اطاعت نامزاد نکاح نشده لازم نیست.....
- ۸۰..... فسخ نامزادی کسیکه به مریضی ایدز مبتلاء است.....
- ۸۲..... حکم فسخ نامزادی بسبب مریضی عقلی و عصبی شوهر.....
- ۸۳..... نامزاد نکاح شده را طلاق داده آیا برایش مهر کامل بدهد؟
- ۸۴..... نامزادش روی خود را نمی پوشاند، آیا نامزادی را فسخ کند؟
- ۸۶..... حکم نکاح بدون مهر.....
- ۸۸..... آیا شخص عاقد نکاح خود شده می تواند؟
- ۸۸..... حکم عدول کردن از پرداخت مهر.....
- ۹۰..... شرط ادامه تحصیل دختر در نکاح.....
- ۹۲..... آیا شریعت تشویق نموده که انسان با اقارب خود از دواج نکند؟
- ۹۴..... حکم ازدواج خواهر و برادر خوانده.....

- آیا پولیکه در پیشقاب نامزادی مانده می شود از جمله مهر شمرده می شود؟..... ۹۵
- حکم دو مرتبه نکاح کردن در نامزادی و عروسی..... ۹۸
- سرنوشت تحفه های نامزادی فسخ شده..... ۹۹
- آمدن هردو نامزادها بخاطر عقد نکاح به مکه مکرمه..... ۱۰۱
- لت و کوب کردن نامزاد در خانه پدرش..... ۱۰۲
- اهمیت نکاح خط..... ۱۰۴
- پسر ۱۹ ساله ولی امر نکاح مادر خود شده می تواند..... ۱۰۵
- در انتخاب شوهر باید به دختران شعیب علیه السلام اقتداء کند..... ۱۰۹
- حکم ازدواج عامه مردم با سیدها..... ۱۱۴
- آیا خواستگاری را قبول کنم که در یکی از بانکهای سودی کار می کند؟..... ۱۱۶
- حکم عدول نمودن از نامزادی طفولیت..... ۱۱۸
- حدود تعامل نامزادهای نکاح نشده..... ۱۲۰
- تنها در ایجاب و قبول نامزادها، زن و شوهر شرعی نمی شوند..... ۱۲۲
- بیرون رفتن با نامزاد نکاح نشده گناه کبیره است..... ۱۲۴

خواستگار خواهرش بابا جانی است، شریعت چی رهنمائی دارد؟

۱۲۶.....

دختر نامزاد شده می تواند برای احوال پرسوی خشوی مریضش به

خانه خسر خود برود..... ۱۳۰

نکاح و نامزادی در ماه محرم جایز است..... ۱۳۱

نکاح و عروسی در ۲۷ ماه رمضان مشروع است لیکن فضیلت خاص

ندارد..... ۱۳۴

نکاح و عروسی در ماه شوال و در بین هردو عید مباح و مشروع است

..... ۱۳۵

در فقه اسلامی نیم نکاح وجود ندارد و مشروع و جائز نیست..... ۱۳۶

حکم نامزادی به اساس وصیت پدر..... ۱۳۸

خواستگارش گمراه است، شریعت چی رهنمائی کرده؟..... ۱۳۹

نامزادش شراب می نوشد آیا نامزادی را تکمیل کند؟..... ۱۴۱

نکاح بدلک و یا (شغار) در شریعت اسلامی چی حکم دارد؟..... ۱۴۳

آیا بهتر واولی و افضل است که مرد مسلمان یک زن داشته باشد ویا

دو و سه و چهار؟..... ۱۴۶

شریعت از اسراف کردن در محافل عروسی و نامزادی منع کرده

است..... ۱۴۹

- ۱۵۲.....حکم شرط گذاشتن خانم اول
- ۱۵۴.....حکم ازدواج بعد از رابطه نامشروع
- ۱۵۶.....از شروط نفقه دادن این است که زن زیر اطاعت شوهر باشد
- ۱۵۷.....حکم نکاح و ازدواج بدون مهر مثل
- از طریق جادو با دختری ازدواج کرده آیا نکاح شان درست است؟
- ۱۶۴.....
- ۱۶۷.....نکاح و ازدواج در هر وقت سال مشروع است
- ۱۶۹.....نکاح صغیره در فقه حنفی نیست
- حکم ازدواج زن مسلمان با مردی که انحراف عقیده وی گمراه کن دارد؟
- ۱۷۱.....
- بی سرنوشت ماندن خانمها و نامزادهای نکاح شده گناه کبیره است
- ۱۷۵.....
- در نکاح شغار واقع شده، شریعت چی رهنمائی کرده است؟..... ۱۷۶
- آیا این اعتقاد درست است که نکاح سبب ثروتمندی میشود؟.. ۱۸۱
- ترک کردن نامزادی بدون عذر وعده خلافی پنداشته می شود ۱۸۴
- برای خواهران جواز دارد که مهر نکاح را حفظ قرآن کریم تعیین کنند..... ۱۸۶

- حکم نوشانیدن آب نکاح و خورانیدن نان خشک هنگام نکاح.... ۱۸۸
- نامزادی در شریعت بعد از وفات اقارب مانع نیست..... ۱۸۹
- ازدواج کردن از نظر شریعت با کسیکه مبتلا به دخانیات باشد ۱۹۰
- تلاش کردن بخاطر جدایی زن و شوهر و یا نامزادان گناه کبیره است
..... ۱۹۳
- شرط گذاشتن در نکاح که شوهر عروسی دومی نکند..... ۱۹۴
- شرط گذاشتن در نکاح که زن بعد از وفات او شوهر دومی نکند
..... ۱۹۶
- خانمها می توانند از مال شوهر بخیل به اندازه ضرورت خود مصرف
کنند..... ۱۹۷
- عقد نکاح از طریق انترنت..... ۱۹۹
- آیا نکاح دختر بدون وجود و موافقه ولی امرش باطل شمرده می
شود؟..... ۲۰۰
- دیدگاه شریعت در مورد بد دادن دختران..... ۲۰۱
- لباس، تحفه، ولوازم عروسی شرعا در مهر حساب نمی شود.... ۲۰۳
- شوهرش لا درک است چند سال انتظار کند؟..... ۲۰۳
- حکم ازدواج با خواهر خوانده دوران تحصیل..... ۲۰۵

- ۲۰۶.....حکم استفاده کردن از مال دختر.....
- ۲۰۸.....در دین مبین اسلام عدالت شرط تعدد زوجات است.....
- ۲۱۲.....عقد نکاح زن و دختری که در روزهای عادت ماهوار باشد.....
- ۲۱۳.....آیا رابطه نامشروع ازدواج را حرام می گرداند؟.....
- ۲۱۴.....عدالت در بین همسران فرض است.....
- ۲۱۶.....مدت زمان انتظار خانمهای که شوهران مفقود الاثر دارند.....
- ۲۲۰.....حکم ازدواج با دختر مادر اندر.....
- ۲۲۱.....همبستری از پشت با خانمان گناه کبیره و بزرگ است.....
- ۲۲۴.....نکاح قبل از تکمیل نمودن عدت طلاق باطل شمرده می شود.....
- ۲۲۵.....بهره گیری جنسی بین زن و شوهر حق مشترک است.....
- ۲۳۷.....گفتنی های در مورد نکاح و ازدواج بسیار.....
- ۲۴۰.....نکاح تحلیل (حلاله) حرام قطعی است.....
- ۲۴۱.....آیا ازدواج و عروسی حق واجبی فرزندان بر والدین است؟.....
- ۲۴۳.....آیا در تعدد زوجات مسکن مستقل شرط است؟.....
- ۲۴۶.....دیدگاه شریعت در مورد ازدواج اجباری دختران.....
- تعدد افراد خانواده شان به ۱۹۸ نفر رسیده، شریعت چی حکم می کند؟.....
- ۲۵۰.....

- منع کردن دختران از ازدواج در شریعت گناه بزرگ پنداشه می
شود..... ۲۵۳
- برادر خود را در ازدواج دومی همکاری نموده آیا گنهگار شده؟ ۲۶۱
- آیا مرد هم لعنت میشود اگر به خواسته های خانم خود در بستر
پاسخ ندهد؟..... ۲۶۲
- در دین مبین اسلام عدالت شرط تعدد زوجات است..... ۲۶۷
- قبل از عقد نکاح خوشو به داماد و خسر به دختر نام محرم هستند
..... ۲۷۱
- ازدواج بمعنای مزدور، نوکر، خادمه، آشپز و لباس شویی نیست
..... ۲۷۲
- تربیه کردن ایور در کودکی معنای محرمیت نیست..... ۲۷۴
- آداب تعامل یازنه و خیاشنه..... ۲۷۵
- نکاح حلاله باطل و فاسد شمرده می شود..... ۲۷۶
- دانستن حقوق مادی و معنوی زن و شوهر قبل از نکاح لازم است
..... ۲۸۲
- در شریعت خانواده خسر ولی امر شرعی زن بیوه شده نمی تواند
..... ۲۸۵
- دایره زدن خانمها در مجالس عروسی..... ۲۸۶

- نکاح بستن در مسجد مستحب و سنت نیست تنها جایز است.. ۲۸۸
- بخاطر حق والدین حق خانم را تلف نکند..... ۲۸۹
- برای خانمها جواز ندارد که مادران شوهر را بنام مادرم صدا کنند
۲۹۱.....
- گفتنیهای شرعی در مورد مهر خانمها..... ۲۹۲
- حقوق مشترک میان زن و شوهر..... ۲۹۹
- مامازاده، کاکا زاده، عمه زاده، خاله زاده و یازنه محرم نیستند. ۳۰۲
چگونه خود را از شوهر شرابی که کفر گویی هم میکند رها کند؟
۳۰۲.....
- حکم ازدواج با دختر خیاشنه در صورتی که خاله اش در قید نکاح
شخص باشد..... ۳۰۸
- شیردادن طفل مسلمان توسط زن غیر مسلمان..... ۳۰۹
- آیا شریعت به خانمها اجازه نکاح بسته کردن را داده است؟..... ۳۱۰
به خانمش گفته خانه پدرت برو طلاق نامه را از پشتت روان میکنم
۳۱۲.....
- شاهدی متولی ومجاور زیارت در نکاح قابل قبول نیست..... ۳۱۳
- حقوق زن و شوهر از همه بیشتر است..... ۳۱۵

- گفتنی های در مورد طلاق در حالت قهر و غضب..... ۳۱۷
- در جوانی گفته اگر زن گرفتم طلاق است..... ۳۱۹
- نکاح و ازدواج اجباری دختر جوان، بالغ و عاقل باطل شمرده می شود..... ۳۲۰
- در صورت نوشیدن شیر همسر حکم شرعی زنا شوهری تغییر نمی کند..... ۳۲۳
- در کدام حالت طلاق خانمها بدست خود شان میباشد؟..... ۳۲۵
- برادری و خواهری دینی به معنای محرم بودن نیست..... ۳۲۸
- حکم ازدواج خانمها بدون رضایت ولی امر..... ۳۳۱
- اگر حقوق خانم ضایع شود می تواند به محکمه رجوع کند..... ۳۳۵
- طلاق دادن سه مرتبه در یک مجلس..... ۳۳۶
- از پول و پیسه تجارت و قاچاق مواد مخدر ازدواج کرده آیا نکاحش درست شده؟..... ۳۵۲
- طلاق روا و ناروا..... ۳۵۵
- تحت تأثیر شراب نوشی خانمش را طلاق داده آیا طلاقش واقع شده؟..... ۳۶۱
- شریعت چی مدت زمان برای شوهر اجازه داده از خانمش دور بماند؟..... ۳۶۵

- حکم ازدواج مرد مسلمان با زنان اهل کتاب در کشورهای اروپایی
۳۶۷.....
- در ماه محرم عروسی کردن مشروع است و جواز دارد..... ۳۷۲
- نکاح دادن دختر به انسان فاجر جائز نیست..... ۳۷۳
- آداب واحکام خانمهای که در حالت عدت وفات شوهر قرار دارند
۳۷۴.....
- شوهرش عقیم است آیا شریعت برایش اجازه طلاق خواستن را
میدهد؟..... ۳۸۰
- برادری وخواهری دینی به معنای محرم بودن نیست..... ۳۸۲
- در طلاق دادن شرط نیست که روبروی خانم صورت گیرد و یا به او
خبر داده شود..... ۳۸۶
- در طلاق دادن تلفظ شرط است..... ۳۹۰
- حقوق خاص وویژه خانمها بر شوهران..... ۳۹۱
- طلاق دادن خانم با دیدن خواب خراب یک شیوه جاهلانه است
۳۹۳.....
- حقوق مشترک میان زن و شوهر..... ۳۹۴
- حکم طلاق خواستن از شوهر بی نماز و دشنام دهنده دین..... ۳۹۷

- میوه دادن شاه و عروس در دهن همدیگر در حضور زنان کار خوبی نیست..... ۳۹۹
- آیا طلاق های سریالی واقع می گردد؟..... ۴۰۰
- در صورت اختلاف بین زن و شوهر به محکمه رجوع شود..... ۴۰۱
- احکام سه طلاق دادن در یک مجلس..... ۴۰۲
- حالات و اسباب شرعی و دنیایی که برای خانمها شرعا مجوز خلع کردن و طلاق خواستن است..... ۴۰۴
- طلاق معلق به شرط..... ۴۰۷
- آیا طلاق معلق به شرط شکستنده می شود؟..... ۴۰۹
- طلاق دادن شخص دیوانه..... ۴۱۰
- برای خانمش گفته که طلاق بدست خودت است، آیا خانم خود را طلاق داده می تواند؟..... ۴۱۲
- دور بودن شوهر از خانم موجب تجدید نکاح نمی شود..... ۴۱۴
- در صورت تحقق شرط طلاق معلق به شرط واقع می شود..... ۴۱۶
- احکام طلاق معلق به شرط..... ۴۱۸
- قسم خوردن به طلاق حکم طلاق معلق به شرط را دارد..... ۴۲۳

- حکم طلاق تحت تهدید و اعمال فشار در محاکم کشورهای غیر اسلامی..... ۴۲۵
- آیا دشنام دادن دین موجب خواهش طلاق می شود؟..... ۴۲۷
- در طلاق دادن به شاهد، حضور زن و ولی امرش به محکمه ضرور نیست..... ۴۳۰
- ظهار با بکار بردن لفظ صریح واقع می شود و یا با الفاظ کنایه مقترن به نیت..... ۴۳۰
- برفرزند واجب نیست که بدون موجب شرعی بنا به خواهش پدر خانم خود را طلاق دهد..... ۴۳۴
- حکم طلاق خواستن از شوهر دروغگو..... ۴۳۹
- خانمی در حالت دوری از شوهر طلاق شود آیا عده دارد؟..... ۴۴۱
- اگر ده بار در یک مجلس طلاق دهد چند طلاق حساب می شود؟..... ۴۴۲
- به خانمش گفته از من و تو خلاص آیا طلاق شده؟..... ۴۴۳
- طلاق معلق به شرط در حالت قهر و غضب..... ۴۵۴
- در کدام حالت طلاق معلق به شرط واقع می شود؟..... ۴۵۵
- تهدید کردن به طلاق در کدام حالت واقع می شود؟..... ۴۶۰

- احکام و آداب متعلق به خنثی مشکل (کسی که زنی و مردی اش معلوم نباشد)..... ۴۷۵
- با خواهر رضاعی خود نادانسته ازدواج کرده، شریعت چی حکم میکند؟..... ۵۱۷
- برای یک خانم جائز نیست که طفل غیره را بدون اجازه شوهرش شیر دهد..... ۵۳۳
- شیر دادن طفل مسلمان توسط زن غیر مسلمان مکروه است.. ۵۳۵
- حقوق طفل در دین مبین اسلام..... ۵۳۹
- راجح این است که پوشانیدن روی خانمهای جوان داخل در حجاب است..... ۶۱۳
- گذاشتن اسم مهدی بر فرزندان جایز، مشروع، مرغوب و پسندیده است..... ۶۱۶
- قول دادن و مصافحه با خانمهای نا محرم..... ۶۱۷
- خواهران و برادران رضاعی از هم میراث نمی برند..... ۶۱۹
- اهمیت عدالت میان فرزندان..... ۶۲۰
- شروط حجاب شرعی زن مسلمان..... ۶۳۶
- حدیث اذان در گوش طفل نوزاد ضعیف است..... ۶۴۰
- حجاب خانمها در کشورهای غیر اسلامی..... ۶۴۲

- اهمیت انتخاب نام موافق شریعت برای نوزادان..... ۶۴۴
- تلاوت قرآنکریم بدون چادر..... ۶۴۶
- طفل که پدرش معلوم نباشد، به کی نسبت داده می شود؟..... ۶۴۶
- فرزندگی گرفتن اطفال در اسلام جواز ندارد و حرام ابدی است .. ۶۴۷
- شرح حدیث (النساء ناقصات عقل و دین)..... ۶۴۹
- الله متعال به مردان مؤمن و صالح حوران جنت را وعده داده پس برای زنان مؤمنات چنین است یا خیر؟..... ۶۵۰
- در قول دادن با نامحرم خانم انسان طلاق نمی شود..... ۶۵۲
- تنها همان طفل را که عمه اش شیر داده برادر و یا خواهر رضاعی به اولاد عمه شمرده می شود..... ۶۵۶
- الله متعال برایش طفل جدید عنایت فرموده و نامش را عبد الله انتخاب کردیم..... ۶۵۸
- نام گذاشتن بنام عبد الزهور جائز و مشروع نیست به اتفاق فقهاء..... ۶۵۹
- خانم کاکایش برای خودش و برادرش شیر داده حالا بچه کاکایش می خواهد عروسی کند آیا جواز دارد؟..... ۶۶۳
- برای یک خانم جائز نیست که طفل غیره را بدون اجازه شوهرش شیر دهد..... ۶۶۳

مذهب حنفی در ازدواج خواهر و برادر رضاعی جانب احتیاط را

رعایت می نماید..... ۶۶۵

ختنه کردن دختران یک عادت قدیمی فرعونى و نامشروع است

..... ۶۶۷